

— **Gothrici & Rolfi** Westrogothiae regum historia lingua antiqua Gothica conscripta. Ed. Olaus Verelius ... Accedunt J. Schefferi notae politicae. (Endast latinsk titel). Med 1 kopparstick. Upsaliae, Curio, 1664. (8), 240 (eg. 292), 128, (44), 48 pp. Herm. 173. — **Herrauds och Bosa saga.** Ed. O. Verelio. Upsaliae, Curio, 1666. (6), 122 pp. Herm. 64. — Itt stycke af konung **Olaf Tryggjasons saga**, hwilken Oddur Munck på gammal götska beskrifwit hafwer. (Ed. O. Verelio.) Upsala, Curio, 1665. 16 pp. Herm. 434. — **Schefferus, J.:** Oratio ad ... Carolum ... regem. Upsaliae, Curio, 1665. (16) pp. Lit. 8:o. Utmärkta ex. inb. i samtida ldrbd.

Hierta 1888: »Det enda ex. i enskild ägo som innehåller det berömda kopparsticket.» — Kopparsticket har påskriften »Hier er Har ok Jafnhar ok Thridi: sua sem seigr i Gijlfa ginning». Se Klemming: Ur en anteckn. saml. sid. 209.

Kompl.

L. F. Blomberg

Anton Blomberg

Gothlunda 30/5 1862. –

Per Hierta

1880.

i enskild

kopparsticket.

GOTHRICI & ROLFI WESTROGOTHIÆ REGUM HISTORIA

Lingua antiqua Gothica conſcripta;

Quam

e M. ſ. vetuſtiſſimo edidit,

&

VERSIONE NOTISq;

illuſtravit

OLAVS VERELIVS

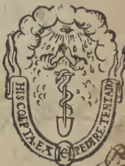
Antiq. Patr. Prof.

Accedunt *V. Cl.*

JOANNIS SCHEFFERI

ARGENTORATENSIS

Notæ Politicæ.

UPSALIÆ.

Excud. HENRICUS CURIO, S. R. M. & Acad. Vpſ. Bibliop. 1664.

Stormächtigeste / och hogborne Förste
och Herre

Her C A R L

Med Gudz nåde Swериges Göthes och
Wendes Konung och Arffurste / Storfur-
ste til Finland / Hertig i Skåne / Estland /
Lijfland / Carelen / Bremen / Vehrden /
Stetin Pomeren / Cassuben och Wen-
den / Furste till Rugen / Herre öfwer
Ingermanland och Wismar / så och
Palsgrefwe wid Rhein i Beijren /
Gylik / Cleve och Bergen
Hertig /

Nådigeste Konung och Herre

JAg hafwer i liuset framdraget twenne for-
na Götha Konungars Saga / eller / som
man nu kallar / Historia; nemligen K. Göt-
riks

riks och K. Rolfs: the thär mehr en för ett tusend åhr sedan then ene i WesterGöthland/ then andre och så här i Swerige regerat hafwer: hwilka fast the i tiocka hedendoms-mörkret lefwat/ och icke heller ofmycket stort land hafft hafwa att styra/ hafwa the doch warit stora och märkeliga Konungar: som af thenna theras saga nogsamt kan skynias. Hwilken och icke illa tiänar till at wederläggia någras ogrundade föregifwande/ som skulle här i Norlanden/ i the forna tijder/intet annat warit/ än itt groft och barbariskt lefwerne; och inbyggiarne intet annat idkat/ än rijfwas och slås. Itt sidigt och åhrligit lefwerne/ består intet uti krusa och flåta: icke är thet heller barbarij/ at man fram för all ting/ håller sin frijhet kär/ och raskar efter them som then sökia att antasta och undertryckia. Thet är allenast dygd och odygd som gör itt folk sidugt eller barbariskt. Wåra förfäder hafwa mehr warit begifne på krigzwäsende/ än the idrätter som i ro och stillhet tiäna till att förmehra och utwidga landzens macht och ägendom: doch hafwa the förthenskul sin emällen icke lefwat more latronum, uthan åhrlighet och lag. Thet Kongelige regementet/ som allom till en rättwijs styrsel/ och dygdelefwerne är skipat/ hafwer af landzens första besittning här warit i bruk. Till thess

styrkia och förfråmielse / år af första uphoswet lag och rått sticktat och insat / then Kongarne så wål som almogen hafwa warit tillbundne. K. Göthrik bekänner thet sielf / att han intet wille bryta landzens lag / och förtaga undersåtherne sin rått uti Konungawalet / thår them sådant icke skulle wål liska. Thetta och myckeet annat nyttigt / ståller oss thenne Historiai ögnasikte: hwilken ehuruwål hon kan synas mongom slått och enfaldigt sammansatt / och förtålia / hår och thår / nogot / som wid wår tijd kan synas förringa och otiånligt att upråknas ibland Konunga bedrifter / bör hon för thenskull icke theß ringare wårderas; utan sist heller gifs henne / för slikt störrc witzord och trowårdighet / att hon wthan anseende till nogons ros eller last / beråttar hwad fordom skedt år. Ther hos måste man och besinna / at gemene seder / som i sig sielf we åre hwarken dygd eller last / på alla tider / och hos alt folk icke hafwa warit almåne / och lika achtade. Thet ena landska et förkastar thet thet andra gillar och afhåller; then ene tijden år then andras måstare: wij wanbyrdū nu wåra förfåders foror och thå wor / och brytoms med mångahanda / som the skulle hafwa hollet för gåckerij. Och år att sådant itt tekn till wårt lefwårnes wanskelighet. Thet samma röner man och uti wårt tun-

tungomål / hwilket wåra förfäder fast märkeligare och tydeligare hast hafwa än wij / och är nu sä aflagt och forandrat / att man icke uthan anwänd möda och åhuga kan lära förstå hwad för sex eller åtta hundrade åhr sedan almänt talades. Itt ögonskinligit döme thär till / är thenne K. Rolfs Saga / som med sin forna och oförändrade skrud nu af trycket utgår. Ty thes målsnild och artige sammansätning tillåter icke att nogot thär uti sig ulle lagas och förandras. Allenast hafwer iag / efter mitt ringa ämne bijfogat en uttolkning / them til en liten anledning som lust hafwa till thet gamble tungomalet; och androm / i lijka måtto / som thär om intet sköta / och wilia doch förstå / hwad sagen inneholler / till nogon tiänst och nytta. Thesslikes hafwer iag / så wäl som Herr Professor Schefferus / tillagt nogre notas och uttydningar på the rum sådant hafwa synts tarfwa. Och är thetta / som E. K. Mt. tag uti ströfsta underdånighet framteer och dedicerar; I then underdånigeste tillförsikt / at sosom E. K. Mt. nådigest mig hafwer befalt och ålagt sådana gambla monumenter sammansökia och till fäderneslandzensheder i liuset framkomma läta / E. K. Mt. thetta mitt ringa arbete täckeligen och med Kongl. gunst och nåde uptagan-

¶ 3 des

des warder. Befallandes E.K.M uti gudz nådige beskydd till all önskelig wålmågo och ett lyckeligit regemente / på thet underdånigaste. Upsala den 16. Octobr Åhr 1664.

E. K. M:ts.

trolpliktige och underdånige undersåte

OLAVS VERELIVS

In

HISTORIAM GOTRICI & HROLFI, WESTROGOTIÆ

quondam

REGUM

ab

Anonymo descriptam,

à

Clarissimo & Amplissimo

Viro

Dn. OLAO VERELIO

Antiquitatum patriæ Profess. publico, & Academiæ Upsaliensis Quæstore,

VERSIONE ac NOTIS

illustratam & è MSS. editam

VERELI patriæ qui nosti antiqua sepulta,
Et pubem rectâ ducis ad illa viâ,
E tenebris profers claras in luminis oras
Tot monumenta situ condita prisca gravi.
GOTRICI & ROLFI virtus extincta iaceret,
Nî per Scriptorem viveret illa suum.
Ast intellectus quâ paucis Scandicus autor;
Sic iterum virtus illa sepulta fuit.
Nunc isti lucem tibi se debere fatentur,
In nocte obscurâ qui latuere prius,

Al

Aſpiciuntq;diē;cineri nuncScandicꝰ auctor,
Ingenio, ſupereſt Rex & uterque tuo.
Per te ſe ſperat redivivam noſtra Vetuſtas
Plenius Heroas poſſe referre ſuos.
Moribus â noſtris quamvis diſcedat avita
Simplicitas, ſemper digna favore tamen.
Hinc, queis majorum eſt venerabile nomen honorque,
Te laude hæc ætas atque futura ferent.

JOH. LOCCENIVS.

Af Gaut-

Af Gautreki oc Hrolfi.

CAP. I.

Þar hefium vier eina kattliga fraſogu, af einſi konunge, þeim er Gautrihet: han var vitr, ok vel ſtilltr, milldr ok maldiarfr; han ried firi Veſtra-gautlandi. þad liggr i mille Noregs ok Suyþiodar; firi auſtan kioln alla: ok skiilur gautelfar, mille Uplanda, ok Gautlandz. þar eru ſtorar merker, ok illt yferferdar, þà er þelalauſt ér. þeſſi konungr, er fyr nefndum vier, for optliga med hauka ſina ok hüda a maurkina: þvi ad han var hin meſti veidi madr; ok þotti haunom þad hin meſta skemtan.

I þan tima var vida bygt þar ſem mykler skogar voru umhuerfis. þvi ad marger men ruddu maurkina, þar ſem fiærlæg var almanna bygd, ok giordu ſier þar ad hyſe: ſumer, þeir ſem flud

Om. K. Götrik och Hans ſon K. Rolof.

CAP. I.

Här börias een luſtig Hiſtoria om Konung Göthe: han war wijs och ſtolt / mild och weltalig; och regerade öfwer Weſtergöthland. Det ligger emällan Norige och Swerige / öſter om fiällarna: och ſkilier göthaelf Upland ifrån Göthalandet. Thär äro ſtora ſkogar; och ondt att komma fram / när tiälen är uhr jorden. Oſwan nämbde K. Göthe for äſom oftaſt til ſkogs / medh ſina hökar och hundar: ty han war mycket begifwen på jakt; och hade theraf ſin ſtörſta luſt.

Wid den tijden war mongeſtädes bygt mit in i willa marken. Ty att monga afrödde ſkogen / thär ſom wida afläget war ifrån allmanna bygden / och giorde ſigh thär hemwiſt. Somlige af them hade flydt

hofdu af almanna veg , firi nockur ſijn ranglig tiltæke ; ſumier flydu firi liodæſku eda nockrar o-vinattur ; ok þottuſt þá ſydur ſpottader eda hædder verda , ef þeir væri fiærri annara manna ad hlatre: ok lijfdu ſo ut allã ſinn alldur ; ad þeir fundu aungva adra men , eñ þa ſem hia þeim voru þeir hofdu ok marger leytad ſier ſtadar langt fra almanna veg;ok komu þui aungver men þa heim ad ſækia : utan þad vard ſtũdum ad. men villtoſt a morkũ,ok horvudu þa til þeira heimkynna ; þott men villde giarnan þar alldre Komid hafa. Þeſſi Kõgr Gauti , er fyr nefndum vier , var farin med ſinne hird ad veida dir a mork'ne , med ſinum enum beſtu veidi hundũ. Kongurin gat ad lita ein fagran hiort ; ok þetta ſama dir vill han giarnan veida : og ſlær lauſum ſinnum veidi hundum ; ok elltei þetta ſa-

bijt utur bygden / fór ſina wrånga gårningar ; ſomlige och för blyglätighets ſkul / eller nogen owenſkap ; tyckiandes ſigh / hån och ſpått minſt vnderkaſtade / när de wore fiärran från annars ſpee och åthlöye : leſde altſå thär ut heela ſin Ålder / medh ſit egit Huſſolk / vthan nogot omgånge medh fremmandom. Och efter the hade ſatt ſigh nider ſå longt från almanna Wägen / kom ingen heem til them ; vthan ſtundom bar til / at nogon fór will i markene / och råkade ſå til theras Hybile : oanſedt han hade intet gärna nogot ſinn thär komit. Denne Konung Göthe war farin på Jakt / medh ſitt Hoffolk / och båſta jakthundar : och bleſ ſtrax warſe een wacker Hiort / hwilken han gärna wille ſkiuta : ſlepper derföre hundarna löſa ; och ålter Olwret/

ma dir med so myklu kappi, medan dagrin vást til nætur. Hā var nu ẽin sinna manna, ok var nu komin so langt a mörkina, ad han vissi ad matti ei komast til sinna manna, saker natt myrkurs, ok langrar leidar, er han hafdi farit allan dagin: þad ok med, ad han hafdi skotid þetta dir med spioti, so þad stod fast i sarinu; enn kongr villdi þad med onguo mót låta, ef han mætti nå: ok hotti skom, ef han næde ei vopni sinu. hier hafdi hā a lagt so myked kapp, ad hā hafde af sier kastad ollum klædum: berfættr var han, ok hafdi ongua skó; ok hafdi vida hrofid hans leggie ok yliar bædi griot ok skogrin: eñ ecke når han direnu. Tekur nu ad myrkua af nott, so ad alldre veit han huort han stefner. nemr nu stad, ok hlyder til nåkurs: ok litla stund hafr han stad nummit, adr enn hā heyter hund geya ok þan-

medh första entrågenheet/ alt så lenge dagen råtte. Han war nu eensam / och komin så longt i skogen / at han såg sig ey kunna hitta til sina igen/ för Mörkret skul / och den longa Leed han hade farit hela Dagen: Des förvthan hade han och skutit Hierten / så Spiutet stod fast i Såret; och wille det intet gårna mista om han elliest kunde fået ingen :' tycklandes neesligit / at komma tilbaka Vapnlös. Så eenträget hade han och jagat effter Diwret / at han hade aff sigh kastat alla klåderna: barfotter war han / och vthan Sko'z och hade buskarna och steengrytet många stådes rispat Huden aff hans låggiar och Fotebladh: giter doch icke heller få Diwret. Begynner nu fast at mörkna / så at han ey weet hwart han tager wågen. Stadnar för denskul / och lyssnar til noget litet: och

 gad

gatgengur han, sem han heyrer hundin geya: Þui ad hanum þyker þar hellst manna von. Þui næst sér Kongr husa bælitin: þar sa han ad madr stod úti, ok hielt à vidar oxi: ok sem hã ser ad Kongr stefner til bæiarins, hleyper han ad ok dreper hundin, ok mælti: ey skaltu optar vijsa gestum, á bæ vorn. Þvi ad þad sie eg giorlla ad sa madr er so mykell vexti, ad han mun uppeta alla eygu bonda, ef han kemur hier iñan veggia: skal þad ok alldre verda, ef eg má ráda. Kongr heyrer ord hans, ok brosti ad: huxar han þad med sier, ad han var litt vid bu:n uti ad liggia; en þotti ey vigar vidtokut, ef hã bideþeff, ad hauno:n væri in bodit. Han gengur diarfliga ad dyrunum, hiñ fer firi dyrnar, ok vill han ey inlàta. Kongr læter hã Kenna afls munar, ok gẽgur ur adyrunum þann er firi stod. Kongur giek til stofu; þar voru firi siorer

Icke longt derefter hörer han hwar Hund skäller. Och tijt wänder han sigh/ som han hörer Hunden gö; menandes ther snarest folck för sig finna.) fick och strax see ett litet torp oc ter uteståndandes en karl/med en wedyxe i handẽ. oc när han såg at Kongẽ stẽbde til bys lop han til/och drap hundẽ/ såijandes: en skaltu flere gånger wijsa fremandom wägẽ til wår by ty det seer tag görligẽ/om deña storvuxna karlen komer innõ wåra knutar/lärer han äta vp alt thet husbondẽ äger: skal det och aldrig skee/ om iag må råda. Kong. hörde hans ord/oc myske åth: tencker oc at han intet synnerlig war klåd/til at ligaia ute; wänter icke heller synnerlig yndfångning ther hã skulle töfua til des mã både honõ in: gånger fördẽskul driftigt åth dörẽ. dẽ andra stiger emot/ oc wil intet släppa honom in. Kongẽ låter honõ kenna sin styrkta/ och renner honõ vr dören; och går in i stugun. ther såto karl-

karllar ok fiorar konur: Ecki var þar heilſat Gauta Kononge; þo ſeſt han nydr. Sá tok til orda, er haunom ſyndiſt bondaligaſtr, ok mælti: þui leſt þu þennan mann hier inkoma? þrællin ſuaradi ſá er i dyrunū hafdi ſtádid: Þeſſi madr var ſo ſterkur, ad eg hafda ey afl vid hañ. ok huad giorde þu þá er hundrin go? þrællin ſuaradi: eg drap hundiñ: þui ad eg vilda ey, ad han vyſadi ſleyrum ſlykū gaurum ad gardi, ſem mier lyſt þeſſi mader vera. bōdi mælti: dyggr þrell ertu; ok má ey þier ambuna, þott þier ofinlegleykar hafa ordid; ok er vant launa þier þenna umſia; ok vil eg á morgin gefa þier verd kaup: ok skaltu med mier finaa hus vor þar velbuin, ok menn væuer, ok hæfilega mykler. Þa fann Kongr ad þeir ottu duſt hann. bondi let ſetia bord, ok var matur á borinu: ok er Kongr ſet ad hánom mū

för honom / fyra karlar och fyra quinfolk. och ſaſt ingē bad honō wara wälkomen/ ſatte han ſigh likwel nider. then ſom tycktes wara huſbondaliſaſter tog til orda/ och ſporde trälen/ ſom i dörē hade ſtådt/ hwarföre han hade ſläpt in dēna mannē! han war ſå ſtark/ ſade trälē/ at iag rådde intet medh honom. än hwad giorde tu thå hunden ſkälte? iag drap honom ſade trälen; Ty iag wille intet at han ſkulle wiſa flere ſlika ſällar wägē til gårdz/ ſom mig tycker thēne wara. Trogē träl äſtu/ ſade bondē/ och kā iag neppligē wedergälla tig/ faſt icke alt haſwer gåt efter willian: är wel ſwårt at löna tigh för denna hulſkap och omſorg; wil jag doch i morgon giſwa tigh betalning; och ſkalt u följa mig til wår huus koſteligen tillagada/ och finna tär wakra och lagom ſtora menn. Tå befan Kongen att de wore rädda för honom. Bondē låt ſättia fram bord/ och war mat på burin och ſom Kongen

ecki bodinn mátur, ſtijgr han under bórd, hja bonda, oh tekr til mátar, ok ſnæder diarfliga. Ok er bondi ſier þetta, hættr han ad mataſt, ok dregr hattin firi augu ſier. Huorigr tala hier vid adra: Ok er Konũgr var mettr lyptr bondi upp hatti ſinum, ok bad bera dyska af bórdi: þui ad nu mun ey mát ad vardveita. Sydan for folk ad ſoſa: Konungr lagdiſt ok til ſuefns; ok er han hafdi litla hrid leigid þa kom kona til hans, oc mælti: mun ey radligt. ad þu liggr beina af mier? Kongr ſuarar: þetta horfir vænliga, er þu vilt tala vid mig: þui ad hier ero dauflig hybyli? Hon ſuarar: ey þarftu bad ad undra: þvi ad vier hofum alldrey geſti ſied á æfivorri; oc þes get eg, ad þu ſiert bonda eingin aufuſa geſtr. Kongr mælti: vel mætti eg launa bōda, fyrir allan þan koſnad, er han hefr firi mier haft, þa er eg Kiem til

ſåg at ingē wille bluda honō til bordz/ ſtiger hã ſielfwer til/ſätter ſig hoos bonden/tager til/ och åter driſtigt. När bonden ſåg thet wände han igen at äta/och drog hattē nid för ögon på ſig: ingendera talade til annan. Och ſom Kongen war mätt/ lyfte bonden up ſin hatt; och bad båra bort diſkarna af bordet; ty om matagömſlan war intet at bekymbra ſig. Sedan gick folket til ſängs: Kongē lade ſig och atſoſwa. Och ſom han een liten ſtund legat hade; kom til bonō et quinfolk/och frågade om han ingen tiänſt af henne begära wille. Det är mig kärt/ſade Kongen/at du wilt tala wid mig: ty här är en öhyggelig wåning. Undra dee ey/ſade hon; ty wij hafwom aldrig i wåra dagar / ſedt nogen fremmande här: och äſtu bondanom föga wälkommen gäſt/ſom iag menar. Noch kan iag löna honom den omkoſtnaden/ſade kongen / när iag kommer hem till mitt. Du kunde

mins heimilis. Hon ſuarar: til meira get eg muni um draga, enn vier faum ſæmd af þier, i moti þeſſo tilfelli. Kongr ſagdi: eg pigg þu giorit mier Kunnugt huerſo folk ydvart heiter, fru? hun ſuaradi: fadr min heitr Skapnartungr: þui hefr han þad nafn, ad han er ſua gloggr um koſt vorn ad han mà ey ſià ad þuerri, huorki matr nie annad, þad er han à. modur min heitir Totra: þui hefr hon þ ad nafn, ad hun vill alldrey onur klædi hafa, enn þad ſem adr er ſlitid, ok ad ſpiorum ordid; ok þiker henne þad mikil hagſpeke. Kongr ſpurdi, huad heita brædur þiner; hon ſuaradi: eirn heitir Fiolmodi; annar heitir ymſygul: þridie Gillingr. Kongr mælti; huad heitr þu, eda ſyſtur þinar? hun ſuarar: eg hete Snotra; hefe eg þui þad nafn, ad eg þotiſt viſuſt allra vor: enn ſyſtur minar heita Hiotra ok Fiotra. Hièr

wel mera godt oß bewiſa ſade hon / om wij elliest måtte det åthniuta / widh detta tilfälle. Kåre ſågh mig / fru / ſade Kongen / huru edert folk heter? hon ſwarade: min fader heter Skapnartungr; ty han är ſå niugg och ſparſam / at han giter icke ſee / at noget förminſkes / hwarken mat / eller annat det han äger: min Moder heter Totra; och det nampnet hafwer hon deraf / at hon aldrig wil hafwa annor klåde / än de ſom ſlitne och ſlarſwota äre; och håller hon det för een ſtor husachtigheet. Hwad heta bröder dina / ſade Kongen? een heter Fiolmodi ſwarade hon / annar Ymſygull / tridie Gillingr. Hwadh heter du tå / eller Syſtrar dina / ſade Kongen? jagh heter Snotra / ſade hon / ty jagh tyckes wara ſnyggaſt och ſnällaſt af oß alla. men Syſtrarna mina heta Hiotra och Fiotra. Här ligger och wid

er sà hamar vid bæ vorn, er heiter Gillnigzhamar ; ok. þar i hià stapi , sa vier kollum ætternis stapa: hã er sua hàr, ok þad flaug fyrir ofan, ad þad quikindi hefr ey lijf, er þar gengr fyri nidr. þui heitr han ætternis-stapi, ad þar med fæckum vier voro ætterne, þegar os þ.kir stor kins vid bera; ok deya þar aller vorer foreldrar, fyri utan alla sott, ok fara þar til Odins. ok þurfum viet af ongo voro foreldri þyngzl ad hafa, nie þrotsko þuiad þeir sælldarstader hafa ollum verid iafn frialser vorom ætt-monnum: ok þurfum ey ad lifa vid fiàrtiòn, eda fœdslu leisi, ne engin Onnur kins eda bysn: þott otij gin madr befdi hier màt etid: enn þetta er med ollu undur, ad Kongr kalin ok klædlaus hefr komid til husa vorra: þui þess mun eige dæmi finnast. Ok ætlar fadr miñ, ok modr, à morgin, ad skipta arsi med os systki-

wår by / een skogsbacke / som heter Gillingshammar ; och thår hoos een Klippa / som wij kallom åttstapel: hon år så högh och brant ofan / at ingen beholler lijfwet som tår far utföre. Och heter hon derföre åttstapul / att wij thår ödom och minskom wår slåckt / når nogot sålsamt widunder tilbåår: oc dö wåra Föråldrar thår uthan siukdom; oc fara til Odēs. Och eorfwum wij ei hafwa nogō tyngsel oc beswår af wåra föråldrar. Ty det hafwer stådt allom wårom ätt mannom jemnfrit / at nyttia den sållhetz staden. oc trånger oß ei om / at lefwa wid armdom och matlösa ; ei heller / om nogot owanligit widunder hånde; fast ån nogon ringa man hade kommit til wår : men detta år aldeles widunder / at een Konung / frusen och klådelös / år hijt kommen. ty sådan exempel hafwer man aldrig sedt. J morgon årna min Fader och Moder skifta arfwet emål-

num;

num ; enn þaug vilia sii-
dan ok þrælin ganga fyri
ætternis-stapa, ok fara sua
til Valhallar. Vill fadr
min ey tæpiliga launa
þrælin þan godvilia, ad
hann ætladi ad reka þig
ur dyrum, enn nu mòti
hann sælu med honum
þikist han oc vist vita, ad
Odin mun ey ganga á
moti þrælnum, nema han
sie i hans foroneyte. Kõgr
mælte : Sie eg ad þu
mũt hier vera målfimust,
oc skaltu hafa mina hol-
lustu ; þikiumst eg sia, ad
þu munt mær vera; ok
skaltu sofa i hia mier i
nott? hon bad Kong þui
ràda. Um morgunin, sem
Kongr vaknar, mælti han
þig quæd eg ad þessu,
Skapnartungr : eg gieck
til ydvars bæiar bersættr,
oc þui vil eg nu skoo af
þier þiggia! han suarar
ongo, ok feck honom
skoo, ok droo ur þuein-
gina. þa quad Kongr.

Sko tuo er gaf mier
Skapnartungr

lan oß Syßkiom ; och de/
medh trälen / häfwa sig ut
för ättstupan / och fara til
Walhall(Odens Sal)will
Fader min intet ringare
löna träle/ den goda wilia/
at han bød til/at wräka tig
utur dören / än at han nu
må niuta samma sällhet
medh honom. Tyckes han
och wist weta/at Oden lä-
rer intet taga emot trälen/
med mindre han är i säl-
skap med honom. Jag seer/
sade Kongen / at tu är lä-
wijs i talet; och skaltu haf-
wa min hyllest. Synes
migh och at tu mon wara
mö ; och skaltu soswa hoos
migh i natt? thes må tu rå-
da sade hon. Om morgo-
nen / när Kongen wakna-
de / sade han til Skapnar-
tunger: hijt kom jagh bar-
fötter / men nu moste du
gifwa migh ett par skö!
han swarade intet / uthan
fick fram skorna / och drog
ut remmarna / då qwad
Kongen:

Nidske Skapnartunger
gaf migh skor

Nyi-

Nyſkur à Þueingium ,
er han Þà nam :
Ils mans qued eg all-
drey verda
Grandalauſar Giafer.

Sijdan bioſt Kongr à brautt , ok leiddi Snotra hann à gòtu. Kongr mælti : bioda vil eg Þier med mier ad fara Þui mier er grunr à, ad nokud gioriſt af ockrum fundi : oc ef Þú fer med ſueinbarn , Þalàt Þu Gautrek heita ; ok drag ſua af nafni mino , ok rekſtri Þeim er eg hefi haft til hybyla ydvara. hon ſuarar : vis von Þiki mier à Þui, ad Þu gieter Þeſſu nær : enn ey mà eg med Þier fara , ad ſinni . Þuiſad i dag ſkal ſkipt arfi med oſſ ſyſkinum , epter faudr vorn , oc modr : Þui ad Þaug ætla ad ganga fyri ætternis-ſtapa. Kongr bad hana vel lifa , ok bad Koma à ſin fund , ſua ſem henni Þætti timi til. Fer Kongr , til han Kiemr til ſina manna: oc ſeſt um kyrt,

Men ſielf förſt twen-
gen utdro :
En armlingh nidſt och
ſnål (ſkål.
Vnn'r ey båda/fleſk och

Sedan lagade Kongen ſig bort / och Snotra följde honom til wägs. Kongen bad henne följa medh: ty jagh grunder / ſade han att noget må bliſwa af wår ſamſund ; och om du år medh Pilebarn / ſå kalla det Götrek / af mit nampn/ och det jagh wroks omkring / ſunan jagh hitte till eder koija. Jagh tror wiſt / ſade hon/ att du giſſar intet wide från ſanningen: doch kan jagh intet följa tigh denna gången. Ty i dag ſkall ſtå arfweſkiſte emållan oß Syſkiom / efter Fader och Moder : ty de årna ſtupa ſigh ut för åttſtapulen. Kongen böd henne fara wål ; och badh komma till ſigh/ når hon hade tijd der till / ſor ſå ſin leed till-des han kom till ſit folk ; och ſatte ſigh i roo.

CAP. II.

Nu er frâ Þni ad seigia, þâ Snotra kom hiem, sat fadr hennar ifir fie sijnu, oc mælte: med oss hafa ordid bysn mikel, er Kongr sâ hefr komid til vorra hybyla, oc etid upp fiiri oss mikla eigu, oc þat sem oss hente sijdst ad lâta. Mâ eg ey siâ, ad vier meigum hallda ollu voru hylke fyri takfœdar saker: oc þui hefe eg samanborid alla mina eign, ad eg ætla ad skipta arfi med yckur sonum minū: enn eg ætla mier, oc konu minni oc þræle til Valhallar. Mâ eg ey þrælnum betr launa sin truleika, enn han fari med mier. Gyllingr skal hafa uxa miñ en goda, oc þau Snotra systr hans; Fiolmodi skal hafa gullhellur minar tuær, oc þau Hiotra systr hans: Ymsygul skal hafa korn alt oc akra, oc þau Fiotra systr hans. Eñ þes bid eg ydr baurn min, ad ey fiolgie þier lid ydvart, sua ad fyri

CAP. II.

Då Snotra kom hem/ sat hennes Fader och besåg sina ågodelar / och sade: stor widunder hafwa oß händt / att den Kongen kom til wårt; och åth för oß upp een stor ägendom / och det som wij hälst hade welat hafwa quar: dy kan jag ei see / at wij mogom uppeholla alt wårt huusfolk/ för trångmål skul. Hafwer jag fördenskul sammanburit alt det jagh åger; och wil det skifta emällan eder mina söner: men jag / min Hustru / och Trälen / willom fara til Valhall. Kan jag ei löna Trälen sin troheet bätre/ en at han följer med mig. Gyllingr skal hafwa min goda oxa / och hans syster Snotra; Fiolmodi skal hafwa mina twå gullhällar / och hans syster Hiotra; Ymsygull och hans syster Fiotra skola hafwa alt mit korn och åkrar. Och är det mitt råd/ kära barn/ at i intet öken eder myckit: at i der-

þad

Þad meige Þier ey halda arfi minum. Ok er Skapnartungr hafdi talad slikt er vildi, eda hanum lijkadi, foro Þau oll upp à Gyllings-hamar; oc leiddu bornin faudur sin ok moder ofan fyri ætternisstapa, ok foro Þau glod ok kàt til Odins. Nu er Þau syskin voru i bui Þikiast Þau Þurfa ad hagræda sier: Þau taka sier spitur, ok spita vadmal, ad sier, sua ad huorugt Þierra kiæmi vid anad bert: Þotte Þeim Þà traust um unned, ad ey munu folc Þierra fiolgast. Snotra faun med sialfri sier, ad hun for med barni: Þo kadi hõ Þà spijtunni i vadmalino, so nà matti hendi til: hõ liet sẽ hun suæfi. Enn er Gillingr vaknadi, eda rumskadist af suefni, varp han hendi fra sier, ok kom vid kinn hennar. ok er hun vaknadi, mælti han: huer hefr ofinliga til tekist, er eg skal grand hafa giort Þier? Þuí mier synist Þu siert miklu digrare eñ ve-

före ei förmågen samman hålla arfwet. När Skapnartungr hade talat / slikt som han wille / och tyckte / stego the alle upp å Gyllingshammar; och ledsagade barnẽ sin fader och moder up på ättestapulen: och foro the glade oc lustige til Odens. När syskken woro komne hem tilbaka: berådde the sig / huru the skulle båra sig åth. Och taga stickor/ oc speta wadmal kring om sig/ så at ingẽdera måtte komme wid dẽ andra baran: menandes sig således såkra negh / at de icke skulle förökas. Snotra besan at hon war med barn: tåkade hon fördenskul spetorna i wadmalet / så at man kunde nå til med händerna; och låtz som hon såf. När Gyllingr waknade / och råkte sig / kastade han händerna från sig / och råkade henne wid kinnẽ. Och som hon war waken / olikliga / [illegible] / haswer det tilburit at jag skal haswa gramdat sig: ty jag seer at du äst myket tiockare än

rit hefr? hun ſuaradi: Lein Þu Þeſſo ſé Þu matt? Þad ein-dæmi mun eg ecki giora: Þui ad Þad mà med onguomoti leinaſt, ſijdan er folk ok kart ſiolgaſt. Litlu ſidar fæddi Snotra eit fagurt ſueinbarn, ok gaf nafn, ok kalladi Gautrek. Gyllingr mælti: ſtor byſn bera nu vid; ok mà eg nu ey leina: ok ſkal eg nu fara ad ſeigia brædrum minum. Þeir mæltu: alt ràd vort vill nu fyri faraſt, af byſnum Þeim ſem nu bera vid: ok er Þetta mikitt laga-brot! Gyllingr quad vijſo:

--Heimſkoliga er eg veik hende til
--Er eg kom vid kinn kono
--Litid lijf queda hefd til lijda ſono.
--Af Þui var han Gautrekr gior.

Þeir quado hann ey meiga um koma, ef han iðradiſt ok vilde ad Þetta hefde alldrey ordid. Han quadſt giarnan ſkylda gã-

tilſörne. Hon bad honom hålla det ſå lönt ſom han kunde? det endöme kan jag icke göra/ ſade han; må det och aldrig bliſwa lönt / ſedan wårt folk bliſwer förökat. Litet derefter födde Snotra ett fagert pittebarn/ och kallade thet Götrik. Skråckelig ting båra nu wid / ſade Gyllingr/ och må jag det ei långer dölia: jagh ſkal fara och ſäija det minom brödrom. the gruſwade ſig / och ſade/ alt wårt förråd mon nu förfaras / af ſlikom ondom förebådningom: och år detta ſtort lagabrått. Gyllingr quad wiſſa:

Dårliga jagh hand min.
Veſträckte til Konnkinn:
Deraf / upphof till ſtor ſlecht/
Blef Götrik ſon min klecht.

The ſade honom ei måga derföre umkomma/om han thet ångrade/ och önſkadet ogiort? han ſade / gårna willia ſtörta ſig ut för ätt-

ga fyri ætternis ſtapa : ok quad talin ſmærri byſn, Þeir bádo han bijda, huad vid beri fleira. Fiolmodi ſat ad ſie, um daga ; ok bar med ſier gullhel lur ſinar , huort ſem han fór : Ok eirn dag ſofnadi han ; ok vaknar vid Þad ad ſnijglar tueir ſuartir hafdo ſkridid á gullhellu hans : Honom Þotte dala eptir Þad ſem doknad hafdi gullid ; ok ſyndiſt enn mikid Þorrid hafa. Han mælti : mikid er ad verda fyri Þeſſo fiar tióne: ok ef ſua ber optar til , Þa mun ey gott ad fara ſnaudr til Odins; ok mun eg ganga fyri ætterni ſtapa, ok verda ey optar fyri Þeſſari fiáraudn. Þui aldrey hefr ordid jafn kolſuart mitt efne , ſijdan fadr min midladi mier fie. Han ſeigr brædrum ſinum Þeſſe byſn , er vid hafa borid ; ok bad Þa ſkipta arfi : ok quad .

-Stutter ſnijglar áto
ſteina fyri mira

ſtapulen ; och ſmärre tekn wara tagne i acht en detta. Fiolmodi hade ſtor acht på ſin egendom/ alt för et;och bar ſina gulhellar med ſig/ hwart han gick. En dag ſomnade han ; och wid han waknade / bleſ han warſe/ at twå ſwarta ſniglar hade krupit på hans gulhell:och tycktes honō wara gropar efter / där ſom gullet war ſwartnad.detta reknade hā för een ſtor ſkada/och ſade: det är ondt at wårda ſin egendom/ när alt wil til ſaners:och går det flere gånger ſå / då är intet godt at fara blotter til Odens. Oc wil jag ſtörſka mig ut för åtſtapulen:och icke bekymbra mig flere gånger af ſådan motgång. Ty aldrig haſver mit gull warit ſå kolſwart/ ſedan min fader deelte mig det til. Han ſelger ſinom brödrom detta widunder / ſom ſkedt war / och bad dem ſkifta arf eſ er ſig/ och quad

Mina gullſtenar ſni-
glar ſkemde;

Nu

--Nu vill oss huervitna
ha sma:
--Snaudr mun eg snopa, þui ad snijglar hafa
--Gull mitt alt grafid.

Sijdan for han ok hans kona, oc geingo fyri ætternisstapa. Þad var eirn dag, ad Ymsygul geck um akur finn: sâ han fyri sier þan fugl er spaurv heitir; han var â voxt sem titlingr: honom leist nu horfa skadavænliga; geck med akrinum, ok sâ ad fuglin hafdi tekid ur axinu eitt kornid: þa quad han:

-Þad var spioll er spaurv
um vann
--â akri Ymsyguls axi
var skatt,
--Vr var korn numid.
--Þui slijkt num ætt vor
trega.

Sijdan for han oc hans kona, ok gengu glod fyri ætterni-stapa: ok villdu ei optar fâ slijkan skada. Gautrekr var þa uti, er han sâ uxan goda: han var þa siau uetra: honom vard þad fyri, ad han

Att will sigh i olycka
wända:
Oy seer jag surt ut/ och
snopar / (gropat.
Att sniglarna gullit ha

Sedan for han och hans hustru ut för ättstapulen. Ymsygul gick een dagh ut/ att besee sin åker/ och blef warse een sparf / till wext som een tätting: och tänkte strax att nogen olycka war på färde. gick derföre till åkren / och såg att foglen hade ätit ur kornet af ett ax: tå qwad han

Stor skada har sparfwen giort /
Och Ymsyguls åker
det sport: (rom:
Kornet är borto exen
Så går nu medh wår
ågendom!

Sedan för han och hans hustru gladeligen ut för ättstupan / och wille intet oftare wänta slikan skada. Götrekr war då siu åhra gammal; och när han en gång såg ute sin faders goda oxe / kom det honom

lagdi uxann med ſpíòti til bana ok er Gyllingr ſa þetta, þa quad han:

-- Vngr ſueirn drap uxa
fyri mier,
--þetta ero banvænlig
byſn:
--Mun eg alldrey eiga
jafngodan grip
--þa eg gamall verdi.

Han mælti: nu er ey vid ſamandi: for han ſijdan à gillingzhamar, ok geck fyri ætternis-ſtapa. Nu voruþaug tuo eptir; Snotra ok Gautrekr, ſon hennar: hun byr ſig, oc bæde þaug til burtferdar.: fara nu til þang, finna Gauta Kong: ok tekr han vel vid þeim ſini ſinum. Fædiſt hã þar upp med hird faudur fins; ok var bradgiör à allan þrotska: ok lijda ſua fram nokrer vetur, þar til Gautrekr var miok fullgiot til þroska. þa bàr ſua vid, ad Gauti Kongr tok ſott, ok kalladi til ſin vini ſina. Kongr mælti: þier hafid verid mier hlydner ok eptirlater i ol-

före / att han ſköt honom i hål med et ſpiut. Gyllingr ſåg detta och quad.

Goſſen har drepit oxen
för mig;
Mit öde är thet wiſ-
ſerlig:
Aldrig ſå länge jag lef-
wa må (igen ſå.
Slikan oxe kan jagh

Sade och: nu är eij langer at töſwa: går ſå up å Gyllingshammar/och for ut för åtſtapulen Woro nu allenaſt twå igẽ/Snotra och hennes ſon Götrek: med honom lager hon ſigh til bortfärd; och wända intet förr än the finna Kong Göthe. Han ſägnade ſin ſon wel; och föddes han tår upp i ſins faders hoſ: blef han ſnart een raſker ſwen/ och innan ſå åhr fulltagſe til ſtyrkia och mandom. Det hände ſigh att Kong Göte bleſ ſiuk/ och kallade til ſig ſina wenner/ ſeijandes: i hafwen warit mig lydige och hörſame i allo: Nu merker jagh wel at denne ſiukdom. ſkiljer värt umgänge. Wil

lu:

lu: enn nu þiki mier mikil von, ad þessi sott, er eg hefe, skilie vora vingan: oc vil eg rijki þetta, er eg hefe att, gefa Gautreki, sine minum; ok þar med Kongz nafn? þeim lijkadi þetta vel. ok eptir andlat Gauta Kongs, var Gautrekr til Kongstekin yfir Gautlandi: ok er hans viida getid i fornum saugum. Eñ nu vijkur þessari saugo nokra stund, nordr i Noreg, ok seigr fra þeim Filkis-Kongum, þar voru, i þan tima; ok fra þeirra af quæmi: Eñ þa sijdã vijkur þessari saugu aptur til Gautlandz, til Gautrekz Kongz ok sona hans; sua hid samma geingr þessi saga um Suija Rijki, ok vijda annar stadar.

skilier wår umgänge. wil jagh förty detta rijke / jagh hafwer ått / gifwa min son Götrek / och ther till medh Konunga namyn: Thetta lijkade allom wäl: och blef Götrekr till Konungh tagen öfwer Westergötland / efter Konagh Götes död: och är han mycket nampnkunnigh i the gambla historier. Nu wänder sigh denne historia nogon stund Norr til Norige / och förtäller om the små Fylkis Kongar / där wore på den tijdh / och deras efterkommande: Sedan wijker hon tilbaka / til Götaland / til Kong Götrek / och hans söner: och medh det samma kommer hon till Swerige och så wijda wägnar.

Cap III.

Hundþiofr het Kongr, er raded hefr fyri Hordalandi: han var son Fridþiofs ens frækna, ok Ingibiargar hiñar fau-

Cap. III.

Hundthiofer het en Konung rådandes öfwer Hordaland: han war Fridthiofs dens Stoltes och Ingeborgs dens fa-

gro. Han åtti þriá sonu : Herþiofr hiet son hans , er sijdan var Kongr à Hordalandi ; annar hiet Geirþiofr Uplendinga Konũgr: þridie var Friðþiofr , þelamarkar Kongr, þesser voru aller rijker Kongar , ok hermeñ mikler ; eñ þò var Herþiofr Kongr fyri þeim , ad viti , oc ràdagiörd: Han var laungum i hernadi , ok vard han af þui frægr miog. I þan tijma var sà Konungr à Ogdum , er Haralldr het: han var rijkr Kongr, ok var kalladr enn Egdske. Vikar hiet son hãs : han var þà ungr , ok efniligr. Storvirkr het madr, han var son Starkadar Alodrengz, Starkaþr var hundviis jotun : han tok ur Alfheimum Alfhilldi, dotter Alfz Kõgs. Alfr K. hiet þà à þor, ad Alfhilldr skildi aptr koma : þà drap þor Starkad , enn flutti Alfhilldi heim til faudr sins ; ok var hon þa med barni.

gras son : han ätte tre söner : Herthiof / som sedan war Konung på Hordaland; den andra het Geirthiof Uplendinga Konũg; den tridie Fridthiof / Konung öfwer Telamark. Thesse wore alle rijke Konungar/och gode stridzmẽ: doch war Herthiof förnemst/ både til förstånd oc rådzslag. Han war lenge i Hernad(siöröfwerii/) och bleff der af mycket nampnkunnig. På samma tijd war een Konũg på Agder/ Harald widh nampn / een rijker Konung / och kalla des Harald hin Egdska. Wikar het hans son/ som då war ung / och artade sig wel. Storwerkr war Starkotr Alodrengs son: denne Starkotr war een fuul jätte. Hã tog Alfhild Kong Alfs dotter/ur Alfhem/med wåld. Kong Alf giorde ett löfte til guden Thor / at han skulle få sin dotter igen. Ty drap Thor Starkother/och förde Alfhild hem til sin fader igen: och war hon tå medh barn/

Hon fœddi son Þan er Storvirkr het, ok adr er nefndr: han var frijdr synum, enn suartr à hàr; meiri ok sterkari, en adrer menn: han var vijkingr mikill: han kom til hirdar Haralldz Kōgs, à Ogdum, ok giordist hans landvarnarmadr. Haralldr K. gaf honom ey, Þa er Þruma heitr, à Augdum, ok Þar bio Storvirkr. han var laungum i hernadi, en stundum var han med Haralldi Kongi. Storvirkr nam brautt Onnu, dotter Freka Kongs af Halagalandi, ok for sijdan heim til bus sins i Þrumo. Þaug àttu son Þann er Starkadr het. Syner Freka Kongs, Fiorvi ok Fyrve foru at Storvirki, ok komu à bæ hans, um nott, à òvart, med her, ok brendu bæin, ok Storvirk inne, ok sua syster sina, ok alla meñ Þà er Þar voru. Þui Þeir Þordu ey dyr upp ad luka; ok hręddust ad Storvirkr mundi

och födde een son / som Storwerk het / och tilförna war nembder. han war deyelig til åsyn/doch swart af hår / större och starkare än alle andre. Han war en arg siöröfware; och gaf sig i Kong Haralds hof på Agdr / och blef hans Landwårnzman. Kong Harald gaf honom en ö på Agdr / som het Thruma; och där på bodde han. Lenge war han i Hernad/ och stundum hoos Kong Harald. Han tog Onna/ Kong Frekis dotter af Haleigaland / bort medh wåld; och for hem til sit bo på Thruma: the åtte een son som Starkothr kallades. Fiorvi och Fyrvi / Kong Frekis söner/reeste sigh emot Storwerk / och komme till hans by om natten / oförwarandes / medh sin hår / och brände Storwerk inne / tillijka medh byn / sin syster / och alla de där funnes: ty de tordes intet läta up dören: och rädes att Storwerk skulle

ut komast. Þeir sigldu þegar à brautt, um nottina, ok nordr med landi: Ok annan dag epter, à leid, giordi at þeim storm, ok sigldu i boda, fyri Stadi; ok tyndist þar oll skips-hofn þeira. Starkadr son Storvirks, var ungr, er fadr hans lierst: ok feck Haraldr K. honum þà silgd med hird sinni. Sua seigr Starkadr:

Þà var eg ungr, er inni brann,
Flokna fiold med faudur þiod &c.

Cap. IV.

Herþiofr Hordalands Kongr fòr med her ad Haralldi Kongi, um nott, à òvart, ok drap han, i trigdum: eñ tòk i geisling Vikar son hans. Hertiofr lagdi under sig rijki þad alt, er àtt hafdi Haralldr K; ok tok margra rijkra manna sonu, med valldi, ok i gisling: eñ tòk skatta af ollu rijke. Grani hiet eirn

flyyant. Samma natt segladе thether ifrån Norr ut medh Landet: dagen efter yppades en stoor storm; och the seglade i quaf / utan för Stad; och förgicks alt thet på skepet war. Starkoter Storwerks son war ung / tå hans fader umkom: och uptogh Kong Harald honom i sitt Hof Så seger Starkoter:

Ung war jag/ når innebran
Min fader / och mång rosker man. etc.

Cap. IV.

Hertiof / Hordaland; Kong / kom medh sin krigzmacht/ oförwarädes/ ena natt / och drap Kong Harald/ dår han sat trygg och saker: tagandes hans son Vikar til gislan; och leggiandes under sigh alt det land Kong Harald hade ått. Tog han och monga rijke mens soner/ emot deras willia / til gislar: och tog skat af alt rijket. Ett madr,

madr, i lidi Herþiofs Kongs, han var kalladr Hrosshars-grani: han biò i ey þeirti, à Hordalandi, er Fenhring heitir, à þeim bæ, er à Alki hiet. han tòk, ad herfangi, Starkad Storvirks son, ok flutti heim i Fenhring. þa var Starkadr þrevetra: han var nyu vetur i Fenhringi, med Hrosharsgrana. so seigr Starkadr:

þà er Herþiofr Haralld um vellri,
Sier òiafnã sueik i trigdum;
Egda drottin ondu rænti,
Eñ hans sonũ haufudland sneri:
þre vetran m k þadan af flutti
Hrosharsgrani til Hordalands.
Nam eg à Alki upp ad vaxa
Storvirks nidur, a nyu sumrum.

Herþiofr K. var her madr mikill, ok var laũgum i hernadi; ok var

Kong Hertiofs hår wak en/frm Grani het / och el. lieff kallades Hroßhars-grani: han bodde på en ö i Hordaland som Fenring heter / uti en by Äskr widnompn Han tog Starkoter Storwerks son til krigsrof/ och förde honom hem til Fering Då war Starkoter tre åhr gammal; och nye åhr war han i Fenring med Hroßharsgrani/ som han quäder i wijsan:

När Hertiof/i trygghet och ro/
Harald rånade lijf och blod/
Tog in hans rijke; och der med kom
Hans söner från thera ågendom:
Tre wintra gamblan mig förde fort:
Hroßhars grani til Hordaland bort:
Jagh Storwerks son/ uti nijo åhr
Blef fostrader up på Äsit gård.

Kong Herthiof wår mycket begifwen på Hernad (sjöröfwerij) och

Þà miog her-skàt i rijki hans: han liet blada vita, à fiollum, ok sette meñ til ad giæta, ok skiota upp vitum, ef ofridr bidist. Vikar giætti vitana, à Fenhring, vid Þridia man: ok skildi Þan vita first uppkinda, ef her veri sien; sijdã huorn ad odrum. Enn er Vikar hafdi skamma stund vitans giætt, geck han eirn morgun ut à Ask, ok fan Starkad fostbroder sin; Stotvirks son. hã var furduliga mikil: han var hrijm alldi ok kolsvartr, ok là i fleti, vid eld: Þà var han tolf vetra gamal. Vikar reisti han upp ur fletinu, ok fek honom vopn ok klædi; ok undradist voxt hans: Þui ad honom Þotti han undarliga mikid vaxid hafa. sijdan han kom à Ask. Feingu Þeir Vikar sier skip, ok foru i braut Þadan: Sua seigr Starkadr, ok quad visu (*omisit auctor carmen, quasi omnibus notum.*) hier seigr Star-

war doch myckit osäkert i hans rijke. Låt han fördensful göra wardböter (eldkassar) på höga berg; och sättia wacht derom / som Wetarna upända skulle / när ofrid wore på färde. Wikar achtade Wetarna / på Fenring / sielf tridie; och skulle den Wetan först uptända / om utlendsker Här syntes: och sedan hwar efter annan. Men när Wikar en liten tijd hade hållit wacht om Wetan / gick han en morgon ut til Ask: och besökte där sin fosterbroder Starkoter Storwerkzson. Han war tå hijseliga stor / Soтuger och Kolswarter / och hade sitt låije wid eldstaden. War han tå tolf åhr gammal. Wikar reste honom up ur bysian; fick honom wapn och kläde: och förundrade sigh på hans stora wäxt. Ty han tycktes honom skreckeliga wuxit hafwa / sedan han kom til Ask. Sökte de sig där skep / och foro tädan Starkoter dichtade en wijsa therom.
kadr

kadr fra Þui er han hafdi þà skiegg, er han var tolf vetra. Sidan reis Starkadr upp, ok feck Vikar honom vopn, ok klædi, ok foru sijdan til skips. Eprer þetta, safnadi Vikar sier lidi, ok urdu þeir samam tolf. þeir voru aller kappar ok holmgaungu menn: sua seigr Starkadr.

Þà safnadi Serkvi ok Grotti,
Haralld ok Arfþeigi hildi grimi,
Erp, ok Ulfi, Aur ok Skumi
Hrok ok Hrotta Herbrandssini
Styr ok Steinþor fra Stadi nordan,
Þar var hin gamli Gunolfr blesi.
Þà varum vier þrettan saman
Fær valla frijdari dreingi.

Sijdan for Vikar K. med lid sitt a fund Herþiofs Kongs. Enn er Kongr spurdi ofrid þennan, þà let han lid sitt vidbuast.

här förtäller Starkoter att han hade fått skägg / när han war tolf åhra gammal. Starkoter stod upp / och fick Wikar honom wapn och kläder / och foro så til skeps. Strax samnade Wikar sig folk: och woro thär til samans tolf de bäste Kempar och enwigsmen / som Starkother säger. Thär wore Serkwi och Grotti / Harald och Arstigi / grymmast strid; Erp och Ulf / Ör och Skumi / Hrok och Hrotti Herbrands söner / Styr och Stenthor Nordan frå stad / thär war och hin gamble Gunolfer Blesi. Wore wij tå trettan samman / de bäste och raskaste drenglar. Sedan for Wikar med sitt krigzfolk att hemsökia K. Hertiof; hwilken när han förnam sådan ofrid wara på färde / lagade han sig til reds:

Herþiofr K. àtti mikin husabæ; ok var þar gott vige, sua ad þad var nàlegaKaſtali eda borg. Þar var fyri ſiautigi vigra māna, ok òtal allra verka lyda ok þionuſtu manna. Enn þegar vikingar komu ad, giordu þeir ſua harda adgaungu, ad þeir hriſtu grindar ok hurder, ok hiuggu vættin, ſo ad fra gēgu lokor ok ſlag brandar, er voru fyri hlidunum: enn Kongs meñ brucku ſra; ok nàdu vikingar ingaungu. Tòkſt þar þegar bardage mikill. ſo ſeigr Stark: ok quad vijſo: [*deſideratur*] Herþiofr K. vardiſt leingi med lidi ſinu: þui han hafdi mart ræknra manna; Enn med þui àd Vikar hafde valıd lid, med fræguſtu kappa, þà vard ryrt fyrir þeim lid Herþiofs K. Vikar var jafnan fi amaſtr ſinnà maña. Starkadr ſòkti hart fram, med vikari K. à hendur Herþiofi K; ok þeir veittu honum bana. Aller

han åtte en ſtor ſtad / och thär uti en ſtark fäſtning / ſtor ſom ett ſlot eller borg; och thär på ſiuttijo utwalde krigzmen / medh en otalig hop arbetes folk och tiänare. När Vikars kempar komme tijt / ſöllo the ſå hårdt an / att the bruto ſönder portar och dörar; huggandes nider bakarna / ſå att ſtenglar och ſlagbrandar ruko från: och Hertiofs men wijke undan / och ſluppe Vikars kempar in. Blef thär ett hårdt ſlag / ſom Starkother quäder. K. Hertiof wärdt ſigh länge / medh ſitt folk: Ty han hade monga och modiga ſtridzmen. Men efter Vikar hade utwalt folk / och the ypperſta kempar / tyndes Hertiofs folk för them. Vikar war altijd fremſt ibland ſina; Starkother ſökte och hårdt fram / medh honom på K. Hertiof / och gåſwo honom thär ſitt kap-

kapparVikars soktu hart fram. Fellu Þar marger menn; enn sumer voru særder. sua seigr Starkadr: *Þar feck Vikar K. sigur, enn Herþiofr fell; ok Þriatijge manna med hanum; enn marger sarer til olijfis: enn onguer fellu af Vikars monnum.* Epter Þad tòk Vikar skip Þau oll, er Her Þiofr hafdi àtt, ok alt Þad lid, er han feck: fòr sijdan austr med landi, med alt lid, Þad er hanum vildi fylgia. Ok er han kom à Agder, komu til hans, Þeir er verid hofdu viner faudur hans: vard han Þà bratt fiolmentur, ok til Kongs tekin yfer Agder allar ok Jadar: ok han lagdi under sig Hordaland, ok Hardangr, ok alt rijki Þad er HerÞiofr K. hafdi àtt. giordist han bratt rijkr, ok hin mesti hermadr; ok var huort sumar i hernadi. Han for med her sin i vijk austr, ok geck à land fyri austan fiordin; ok heriadi upp i

bana sår: the andre Vikars kempar stode icke heller tilbaka. Fello ther monga; och somlige fingo sår. Så säger Starkother: Thår fick K. Vikar seger och Hertiof föll / och trettijo medh honom; och monge thes föruthan sargade til dödz. Men på Vikars sijda föll ingen. Ther efter tog Vikar all the skep Hertiof hade ått / och alt thet folk han fick / och for ther medh öster uth. Och när han kom på Agder / komme till honom hans faders wenner: blef han tå strax man-starker / och till konung tagen öfwer Agder och Jadren; och lade under sigh Hordaland och Hardanger / och alt thet rijke K. Hertiof hade ått. Ther medh ware han broct rijker / och for hwar sommar i Härnad. Han seglade öster i wijken

Gautland; ok vann þar mikid hervirki. Enn er han kom upp i Væni, þà kom þar i moti hanum Kongr ſà er Siſar hiet: han var auſtan ur Kiænugardi, ok var kappi mikell, ok hafdi lid mikid. Þeir Vikar K. ok Siſar àttu þar bardaga hardan: oc geck Siſar hart fram, oc drap mart manna, af monnũ Vikars Kongs. Þar var Starkadr med Vikar K. han geck fram i moti Siſar; oc àttuſt þeir leingi vid vopnaſkipti: oc þurfti huorgi odrum ad frija ſtora hoggua. Siſar hio af Stark: ſkiold; oc veitti honum tuo ſàr, i hofdi mikel, med ſuerde, oc i ſundur vidbeinid: han fek ok ſàr fyri ofan miodmina, à ſijduni: han feck oc holſàr à annari ſijdu, af armgeir þeim, er Siſar vò med. Starkadr hio Siſar med ſuerdi, ok ſneid ſua um þuera ſijdu honum; oc veitti hanum miked ſàr à fœti, firi nedan kne:

medh ſin hår / landſtigandes öſter om fiorden / och hårjade up i Weſtergöthland / och giorde thår ſtort byte. När han kom up i ſiön Wener / möte honom thår kong Siſar / öſtan ur Kånugård / han war en ſtyf kempe / och hade mycket folk medh ſigh. Slogos the thår; och gick Siſar ifrigt fram / och ſlöte mycket folk för Vikar. Starkother war med K. Vikar / och ſökte til K. Siſar; och ſkifte the ſkarpa hugg ſin emållan / och gåfwe hwar androm ſtora ſlångiar. Siſar högg ſkiölden ifrån Starkother / och gaf honom tu ſtora ſår i hufwudet; och klyſde axlabenet ſönder: fick och Starkother ſår i ſijdan ofwan för höften. I andra ſijdan fick han och ett hulſår af K. Siſars handſpiut. Starkother ſtröt Siſar twert om ſijdan med ſitt ſwerd / och gaf honom ett ſtort ſår ne-

ok

oc at lyktum hiò han af honum annan fotinn nidr i okla. oc þa fiell Siſar Kong. I bardaga þeim vard manfall miked; oc feck Vikar K. ſigr: enn hiner logdu àflotta, þeir ſem epter lifdu: Epter ſigur þennan for Vikar K. heim i rijke ſitt-

CAP. V.

VIkar K. ſpyr ad Geirþiofr K. hafdi lidſatnad mikin à Upplondum; oc ætladi med þan her à hender ſer; oc hefna Herþiofs Kongs, brodur ſins. Þa baud Vikar K. ut almenninge af rijki ſinu: oc for med þad lid til Upplanda, à mot Geirþiofi Kongi. Þeir attu mikla oroſtu, ſua ad þeir barduſti ſiautian daga ſamfaſt; oc þà fiell Geirþiofr, en Vikar K. hafdi ſigr. Vañ Vikar K. under ſig Vplond, oc þelamark: þui ad Fridþiofr þelamarkar K. var ei heima, ad rijki ſinu. Þeſſ getr

dan om ändå: och åt lycktum hògg han af honom foten i foteknylan; och thår medh fòll K. Siſar. J detta ſlaget fòll mycket folk: men Vikar fick ſeger och the andra flydde. Sedan for k. Vikar hem i ſitt rijke igen.

CAP. V.

Kong Vikar ſpörier att Geirtiof hade ſamblat mycket folk på Vpland/ til att hemna ſin broder Hertiof; böd han örthenſkull upp man af huſe/ i ſitt rijke/ och for ther medh till Vpland/ moth K. Geirtiof. Sloges the thår i ſamfålt ſiutton dagar. Föll thår K. Geirtiof/ och K. Vikar lade under ſig Vplanden och Telamark. Ty Fridtiof Telamarks Kōg war thå intet hemma i ſitt rijke. Och förtåller Starkother att detta war then tridie ſtrijd/ ſom K. Vikar wan på Vpland. Sedan ſatte han höfdingar

Star-

Starkadr, ad ſu var hin Þridia oroſta Vikars Kōgs er han hafdi unnid à Vplondum. Sijdan ſetti Vikar menn yfer Þad rijki, er han hafdi unnid à Vpplondum: enn han fòr heim à Agder, oc giordiſt bædi rijkr oc fiolmennr. Han feek ſer konu, oc àtti vid henne tuo ſonu: het Haralldr hin elldri, enn Neri hin yngri: han var manna vitraſtr, oc vard Þad alt ad ràde, er han lagdi til: enn ſua var han ſijnkr, ad han màtti onguan hlut ſva gefa, ad honum væri ey Þegar apter ſiàrad. Sua ſeigr Starkadr:. *Niere Iall var hermadr mikill, enn ſua ſijnkr, ad til hans hefr iafnad verid ollū Þeim, ſem ſijnkaſter hafa verid, oc litid hafa odrum veitt.* Enn er Frid Þiofr K. fretter fall brædra ſinna, fòr han til Vpplanda, oc tòk riiki under ſig, er Vikar hafdi fyr unnid. Þà ſendi han Vikari ord, ad han ſkilldi ſkatt gialldaaf ſinu

ther öfwer / och for ſielf hem til Agder / ſamkandes både rijkedomar och manſkap. Togh han ſigh tå huſtru / och åtte medh henne twå ſöner / Harald och Neri. Thenne war öfwermåtten klok / och gick ther fram / ſom han ſtyrkte til. Doch war han så nidſker och arm / att han aldrig gaf nogot bort / att han icke ſtrax ſåg thereſter. Så ſeger Starkother: Neri Jarl war en god krigzman / men ſå nidſker och niugger / att the ſtörſta armlingar / ſom aldrig hafwa welat göra androm gott / hafwa warit liknada wid honom. När Fridelof ſpörier ſina bröders fall / for han til Vpland / och tog landet under ſig / ſom Vikar hade wunnit; ſände och K. Vikar ord / att han ſkulle gifwa ſigh ſkatt af alt ſitt rijke; eller wänta hans krigzhär? När denna ordſending

rijki,

rijki, eda þola her hans? Enn er þessi ordsending kom Vikari, þa stefndi han þing, oc àtti tal vid raduneiti sitt, ad suara þessu vand-mæli: þeir baru saman ràd sin, oc ríedu leingium: oc þaug ord voru send Fridiofi K., ad Vikar K. villdi veria land sitt. Fòr þa Fridþiofr K. oc tòk til ad heria a rijki Vikars Kõgs. Olafr hin Skygni hiet Kongr eirn i Suyþiod, þar sem han varnar rijki: han var rijkr oc hermadr mikill; oc baud ut almenningi af sinu rijki, oc fòr til lidveitzlu vid Vikar Kong. þeir hofdu miked lid, oc fara med her þan a motè Fridþiofe Kongi. oc samfylktu lidi sinu til bardaga. þar tokst hardr bardagi, oc gengu men Vikars K. vel fram. þui ad þar voru marger kappar i lidi med þeim. þar var hin fyrsti kappi Stark: Storvirks sõ, Vlfr oc Erpr, oc marger adrer gòder dreinger oc

kom Vikar tilhanda / stembde han saman ting / och talade medh sina rådgifware / hwad man skulle swara til thetta olijkliga tilbud The ófwerwågade saken / och rådsloga långe therom: och blef swarat Fridtiof / at K. Vikar wille wårja sitt rijke. Ty for K. Fridtiof medh sin hår / att skófla hans land. Olafer hin Skygni het en Konung i Swerige / dår han regerade: han war rijk och en god krigzman Han bõd ut almogen af sitt rijke / oc for Kõg Vikar til hielps. The hade mycket folk / och foro med sin hår emot K. Fridtiof / sammanstållandes folket til slachtnings. Blef dår en hård strijd och K. Vikars men fåchtade manligen: ty monge kempar wore på theras sijda. Den ypperste war Starkoter Storwerks son / Vlfer och Erper / och monge andre raske drengiar / och modige kempar. Starkoter war brynlolós /

mikler kappar. Vikar K. gieck hart fram: Stark. var bryniulaus, oc geck i gegnum fylkingar, oc hiö tueim handum, sem han seigr. oc er Vikar K. sotti hart fram, med kappa sina, à hender Fridþiofi K. þá hielt vid los, i fylking hans þa beiddi han fridar Vikar Kong: sua seigr starkadr: *þar var hin mesti bardagi, oc hin snarpasti, oc fell mikil bluti Fridþiofs K.* oc er hã beiddi fridar, stodvadi Vikar K. her sin, Geck þà Fridþiofr K. a sætt vid Vikar K. Skilldi Olâfr K: semia sattmala þeirra milli; oc var su sætt, ad Fridþiofr K. gaf upp rijki sitt alt à Vpplondum oc þelamork, en han for ur landi. Setti Vikar K. yfer þessi rijki sonu sina: gaf han Haralldi Kongs nafn yfer þelamork; enn Niera Iarls nafn oc rijki à Vpplondum. Han vingadist vid Gautrek Kong à Gautlandi: oc þad seiger i sumum bokum, ad

och gick igenom slachtordningen / huggandes twehåndis/som han såger. Oc når Vikar/med sina kempar / så hårdt trångde på Fridtiof/losnade och skingrades hans slachtordning. Tå begårade hã frid af K. Vikar. Så såger Starkoter: thår war en heftig oc skarp strid; oc föll myckit folk för K. Fridtiof. När K. Fridtiof begårade frid / stilte K. Vikar / sin hår; och förlikte sigh Fridtiof med honom; och skulle K. Olafr jämka förlikningen them emellan. Blef thet så förlijkt / att K. Fridtiof gaf up sitt rijke / på Vpland och Telamark/och for af landet. Satte K. Vikar sina söner theröfwer igen/ gifwandes Harald Konunga nampn öfwer Telamark / och Nerk Jarls nampn och welde öfwer Vpland. Han giorde och wenskap oc förbund med K. Götrek i Westergötland: och i somma bö-

Niere

Niere hieldi nokurt rijke af Gautreki Kongi, þan hluta Gautlands, er hanũ var nàlægastr; oc væri han oc Iarl Gautreks Kongs; oc i ràdum med hanum þegar þess þurfti vid. Epter þetta fòr Vikar K. heim i rijki sitt, oc vard frægr miog af sigri þeim; oc shildu þeir Olafr K. med vinattu; oc hielldu þad iafnan sijdan. for han heim austr i Suijarijki.

ker fins at Neri hade ett stycke land af Kong Götrek / den deel som honom war närmåst liggiandes af Göthalandet; och war han K. Götriks Jarl/ och i räd med honõ/där så wid torftes. Efter detta for K. Vikar hem i sitt rijke/ och war mycket nampnkunnig af denna seger. Skildes oc K. Olafr wid honom med stor wenskap / som altijd sedan warade/och for hem/ öster i Swerige.

Cap. VI.

REinr het madr eirn; han var bondi rijkr; oc hafdi ad setu à ey þeirri er Sijda er kollud. Su ey liggr fyri nordan Noregi, nordr undan Iadri. han hafdi verid vikingr mikell adr enn han settist i bunad. Konu àtti han sier, oc ein son-barna, sà hiet Refr; han var ungr þà er han lagdist i eldaskala; oc beyt hrijs ok bark af triàm: han var furduliga Mikell vexti; ecki þvodi han saur af

Cap. VI.

Reiner het en rijker bonde / som bodde på den ön Sijda / Nordan om Norige/ och Nord om Jader: han hade warit Vikingr (Siöröfware) förr än han satte sig i bo. Med sin hustru åtte han en son/ som Refer het / hwilken strax i ungdomen satte sig i askegrawen / och bet rijs och bark af trän: han war bisliga stor til wäxt; orenlig och twådde aldrig skarnet af sig: och ingen ting tog han sig före / som sag-

fier ; oc til einskis rietti han sinar hendur , sua ad monnum væri til gagns. Fader hās var firitokumadr mikill : oc lijkadi hanum illa ōþrifnadr sonar sins. Refr vard frægr miog af angum ínótarleik, ne frama ; helldur ad þui ad han giordi sig adhlæge annara sinna braustra frænda: oc Þotti faudur hans han olikligr til nockurs frama, sem odrum ungum mönnum var Þa tijdt. Reinr bondi ätti eirn Þan grip, er hanum Þotti meiri mæti á, enn odrum finum fiar-hlutum : Þad var eirn uxi, han var bædi mykell oc skrautligr, fyri horna saker. Rittin voru horn á hanum, oc rent gulli i stiklana, ok sua silfri. Af silfri var fest medal hornana uxanum : ok Þar á Þrir gullhringar. Þessi uxi bar langt af odrum uxum, Þeim sem i landinu voru, sakr vaxtar, oc allkostar umbudar. Var Reinr bondi sua van-

nelligt war. Hans fader war en tijdig och arbetsam man / och lijkade honom illa sins sons dådelösa och otresnadt; att/ thår andre ynglingar/ på den tijden/ för sin hurtighet were framhåldne / han ingen förhopning hade / att nogat got skulle blifwa af honom : emådan han til ingen snålhet sig artade/ uthan war ibland sina frender hollen för en apa och åtlöije. Reiner bonde åtte och ett kosteligit ting / som han mehra hölt af / ån then andra sin ågendom: thet war en oxe; han war både stor/och ansеende för sin horn skull. Och wore hornen hans ristade / och gull och silfwer rånder inslagne i hornstiklarna: Emållan begge hornen war en silfwerked/ och thår på tre gullringar. Denne oxe war myckeet förmer ån andra oxar dår i landet / för sin wåxt skull / och kostelig tilsyning: War och Reiner bonde så redder om ho-

latr

latr um han, ad han skyldi aldrei geimslolaus vera. Reinr var jafnan i bardogum, med Vikar Kongi, oc var þeim vingott.

CAP. VII.

VIkar K. giordist her madr mikell, ok hafdi marga kappa med sier, þa er agæter voru; enn Starkadr var mest metin af ollum þeim, oc kiærastr Kongi, sua ad han var ondveigis madr hans, ok rådgiafe, ok landvarnar madr: han þå margar giafer af Kõge: Vikar K. gaf hanũ gullhring, þan er stod þriar merkur, eñ Starkadr gaf hanũ eyna þrumu, er Haralldr, K. hafde giefid Storverki faudr hans. hã var fimtã sũur med Vikar K sẽ hã seigr. Vikar K. sigldi af Agdũ nordr å Hordaland, oc hafdi lid miked. þeir lau i holmum nockud leingi, oc fengu andvidri mikid. þeir felldu spå til byriar; oc fiell

nom att han aldrig måtte wara gömslolös. Reiner bonde fölgde altijdh Kong Vikar / i strijd / och war hans förtrogne wen

CAP. VII.

Kong Vikar war en god Krigsman / och hade monga förnemliga kempar med sig; doch war Starkater uti största myndighet / och Konungen kärast: så att han sat uti förnemsta rummet / tuert emot Konungen / och war hans Råd och landwärnsman. Konungen fördhrade honom mõga gåfuor och thär ibland en gullring / som wog tre marker: Och han gaff Konungen ön Truma som Kong Harald hade gifuit hans fader Storuerk. J femtan åhr war han hos K. Vikar / som han säger sielf. K. Vikar seglade i från Agder / nor / till Hordaland / med myket krigsfolk: och lågo the uti holmarna nogot

sua,

ſua, ad Oþin villdi þiggia mann, ad hlutfalli, til at hanga, ur hernum. Þa var ſkipt lidinu til hlutfalla, oc kom upp hlutr VikarsKongs. Vid þad urdu aller hliòdr; oc var ætlad um dagin epter, ad rádmen ſkylldu eigà ſtefnu, um þetta vandmæli. Um nòttina, nær midri nòtt, vakti Hrosharſgrani Starkad, fòſtra ſin, oc bad han fara med ſier þeir taka bàt eirn litin, oc reru til eyar eirnar, in frà hòlminum: þeir geingu upp til ſkògar, oc fundu þar riodr eitt i ſkòginum. I riòdrinu var fiolmenni myked, oc var þar þing ſett. Þàr ſatu men ellifu à ſtolum: enn hin tölfti var audur. Þeir geingu fram à þingid: oc ſettiſt Hrosharsgrani à ſtolin hin tolfta. Þar heilſudu aller Odin: han mælti, ad domendur ſkylldu dæma aurlog Starkadi? Þà tòk Þor til Orda, ok mæl-

långe / för motbör ſkull. rådfrågade the för denſkull gudarna / huru the ſkulle få bör; och fingo ſuar/ att Oden wille/igenom lotfall/hafua en mã/ utur hären til att hängta: Ty ſkiftes hären til att kaſta lot;och föll på Kong Vikar. thår wid blefuo alle ſlate och illa til modz; dagen efter ſkulle the hålla råd õ detta õda ämne. Om natten/ uid midnatz tijd/våkte Hroſſharsgrani up ſin forſter ſõ Starkater / och bad honom följa ſig. The togo en liten båth/ och rodde til en ö / in om holmen: och gingo up i ſkogen; och funno en ſlät platz mitt i ſkogẽ. var thår myket folk tilhopa; och höltz ting: ſåto elloſue mẽ på ſtolar / och then tolfte ſtod ledig The ginge fram på tinget;och ſatte Hroſſharsgrani ſig på then tolfte ſtolen. Tå hälſade alle Oden. hã bad domarena/ beſtåra och föreläggia Starkoter ſin ſkåpnad. Thor guden tog till orda

ti:

ti: Alfr moder fader Starkadar, kaus faudr ad syni sinum hundvijsan Jorun; helldr enn Asaþor: oc skapa eg þad Starkadi, ad han skal huorki eyga son nie dótter: ok enda so ært sina. Odin sagdi: þad skapa eg hanum ad han skal lijfa þria mans alldra. þor m. han skal vinna nydings verk à huorium mans alldri. Odin sagdi: þad skapa eg haunum, ad han skal eiga en beſtu vopn, oc herklædi: þor m: þad skapa eg honom, han skal huorki eiga land nie lad. Odin m: eg gef honom þad, ad hanskal eiga ot lausafiar. þor sagdi: þad legg eg à han, ad han þikist alldrey nòg eiga. Odin S: eg gef honū sigr oc snilld ad huoriu vijge. þor S: þad legg eg à han, ad hā fàe i huerru vijge meiſlafar. Odin m: eg gef honum skaldskap, sua ad han skal ey seinna yrkia, enn mæla. þor m: han

och målte: Alfr Starkotters morfader / wille håller hafva en ful Jätte til måg/än Asa Thor: Thy lägger iag honom thet före til öde/att han skall åga huarken son eller dotter / och ända så sin ätt. Jag skapar honom thet / sade Oden / att han skall lefua tre mäns åldrar. han skall göra ett nidingsweerk i huariomansålder / sade Thor. jag gifuer honom thet / sade Oden / att han skall åga the båsta wapn och harnisk? Thet skapar jag honum / sade Thor / att han skall åga huarken land eller strand. Jag gifwer honom/ sade Odē oändelig rijkedom / och gångande fä: Thet legger jagh ther til / sade Thor / att hā aldrig skall tyckia sig hafua nogh. Jagh gifuer honom snällhet och seger i huart slagzmåhl / sade Oden? J huart slagzmåhl skall han få wenliga sår / sade Thor. Jag gifver honom skalldskap/sade Odē/ att hā skall så snart

skal ey muna epter Þad er han yrkir. Odin m: Þad skapa eg honum, ad han skal Þikia helltr e num gaufugustu monnum , oc hinum bestu. Þor m: leidr skal han al Þydu allri. Þà dæmdu domender alt Þetta à hendr Starkadi, er Þeir hofdu um mælt. ok sleit sua Þingid. Foru Þeir Hrosharsgrani ok Starkadr, til bàts sins. Þà m: Hrosharsgrani til Stark: vel muntu nu launa mier, fostri, lijdsemd Þà et eg veitta Þier? vel, seigr Starkad. Þà mælti Hrosharsgrani: Þà skalt Þu nu senda mier Vikar K. enn eg mun ràdin til leggia? Starkadr jàtar Þessu. Þà fiek Hrosh: geyr i hond hannum, ok sagdi, ad Þad mũdi synast reyr sprotu Þà foru Þeir ut til lidsins, oc var Þa komid ad deige. Um morgunin epter gengu Radgiafar Kongs à Stefnu, til um-ràda. kom Þat à samt med Þeim, ad Þeir

kunna dikta/ ſom tala.han ſkall ey minnas thet han hafuer diktat / ſade Thor. Thet ſkapar jag honom / ſade Oden / att han ſkal wara ålſkader och aſhellen hoos ſtora herrar ? han ſkall wara leder och förhatelig hoos gemena man/ ſade Thor. Thetta alt dömde domarena Starkater til handa: och bleſ ſå tinget ſlitet.gick Starkater och Hroßharsgrani till båten igen. Tå ſade Hroßharsgrani til ſin foſterſon Starkater : wäl måtte tu löna mig / det medhold jag haſver bewiſt tig? wel ſkal jag lönat ſ. Starkatr. Tå ſkaltu ſända mig K.Vikar ſ.Hroßharsgrani / och jag will ſinna råd ther til. Starkotr jakar ther till. Hroßharsgrani fick honom ett ſpiut i hand / och ſade/thet ſkall ſynas wara en liten rörſprote: och ſoro ſå til båren: ochwar thet ljuſningen Om morgonē efter/ginge Kongens Rådgiſware till ſtēnu at råd-

skylldu gera nockra minning blótsins, ok sagdi Starkadr upp ráda giordina. Þar stód fura ein, hia þeim, ok stofn ein hár, nær furuni, ok tók i lymid upp. Þá biuggu þiónustu-sueinar mat mã-na. ok var kalfr eirn skorin, oc krufdr. Starkadr let taka kalfs þarmana; sijdan steig han upp á stofnin, oc sueigdi ofan þan enn miósa quistin, oc knytti þar um kalfs þormunum, oc mælti til Kongs: nu er hier buin þier galge. Kongr, ok mun ey synast all-manhættligr: nu gang hingat; oc mun eg leggia snoru á hals þier? Kongr m: sie þessi umbud ecki hættligri, enn mier synist, þa vænti eg ad mig skadi þetta ecki; enn ef odru vijs er, þá mun audna ráda, huad adgiorist: Sydan steig han upp á stofnin; ok lagdi Starkadr vingulin um hals hanum; steig sydan ofan af stofninum, oc

slå: och blef så slutit / at the skulle göra en liknelse och åmiñing til blod offer: och fram sade Starkoter thetta rådet. brede wid them stod ett furuträ / och en hög stubbe hoos furan / och räkte up i grenarna. Kockarna tilredde tå mat och war en kalf slachtad och upskuren. Starkoter tog kalfuetarmarna / steg up på stubben / bögde nid then smalaste quisten / knytte tarmarna ther om / och sade: Nu är galgen til redz åth tig Konung / thẽ som icke mycket fahrlig är; kom hijt / jag skall läggia snaran om halsen på tig? Kongen sade; om thenna tillredelse icke är fahrligare än mig synes / tå hoppas jag hon gör mig intet meen; men går thet annorlunda / så står thet til ödet och lyckan / hwad af wil blifwa. sedan steg han upp på stubben / och Starkoter knöt om halsen hans steg ther med nid af stubben / och stötte på Kon-

Starck sprotanum á Kōg, oc mælti: *nu gef eg þig Oþin.* þá let Starkadr lausan furu quistin. Reyrsprotin vard ad geyr, ok stod i gegnum Kongin; stofnin fiell undan fotum Kongs; eñ kalfs þarmarner urdu ad vidiu Sterkri; enn quisturin reis upp, oc hóf upp Kongin vid lymid. ok dó han þar. Nu heita þar sidan Vikárs hólmar. Af þessu verki vard Starkadr miog óþockadr af alþydu: ok af þessu verki vard han fyrst ládflótta af Hordalandi. Epter þad straukhan á brautt ur Noregi, oc austr i Sviavelldi; oc var þar leingi med Uppsala Kongum, Eyriki, oc Alfreki, sonum Agna Skiafar bonda; oc var i herforum med þeim. Ok er Alfrekr spurdi Starkád, huad han kinni seigia tidinda frá frændum sinum, eda sialfum sier? þa orti Starkadr quæde

gen med sprotan / och sade: Nu gifuer jag dig Oden / och släpte furoquisten lös. Rörsproten blef til eet spiut / och rände mett genum Kongen; stubben föll undan fötterna; Kalfstarmarna blefwe som starka vidior; quisten slog til baka / och wippade Kongen up i grenarna: och do han thär Och kallades sedan ther af Vikars holmar. För theña gärning fick gemene man stort otwcke till Starkotr; och måste han therföre fly från Hordaland. Drog han så-ur Norige / och efter in i Swerige; och war länge hoos Erik och Alfrik Agna Skefs söner / Upsala Kongar: och war ofta i Herferd med them. När Kong Alfrik sporde honum hwad nya tidender han kunde säya om sina frånder / eller sig sielfwan: diktade han en wijsa / som heter Vi-

tad,

þad ; er heitr Vikarsbalkr. þad mà finna à Starkadi ad honum þikie þetta eitthuort verk veſt ſitt, oc òskapligaſt ordid hafa, er han drap Vikar K. oc ecki hafum vier fràſagner heirdar, ad han hafi inlendr ordid i Noregi, ſidan. En er Starkadr var ad Uppſolum, þà voru þar tolf berſerker, màlamen, oc voru miog àgiarnir oc ſpottſamir vid han: oc voru odaſter ad þui brædur tueir, Vlfr ok Otrigr. Starkadr var þògull: en berſerker kolludu han endurborin lotun, ok nijding: ſua ſem hier ſeigr Starkadr. En er Eirekr K. oc Alfrekr ſàtu heima, þà for Starkkadr i hernad, med skip þad er Eirekr K. hafdi geſit honum: ok hafdi skipad med Nordmònnum oc Dònum. Fcr han vijda um land, oc framdi orôſtur, oc einvijge; ok hafdi jafnan ſigr: Ok

kars Balk. Merker man thet wel / att Starkoter hafwer hollet thenna för den ſtörſta ogärning och olijkligaſte han bedrifwit hade att han dråpte Kong Vikar. Och hafwom wij aldrig hört / att han nogon ſinn kom til Norige igen. När han war i Upſala / underhölles thär / af Kongen / tolf / mycket girige ſlags-kempar och ſpottſame mot honom: ibland them wore twenne bröder de argeſte / Vlf och Otrigr Starkoter teg ſtilla när the kallade honom Jättebyting / och niding / ſom han ſielf ſeger. Och nar K. Erik och Alfrik ſåto hemma / thå for Starkoter på ſiöröfwerij / med thet ſkep K. Erik hade gifwit honom; hwilket han med Nordmän och Danſka beſatte. For han wijda om land / ëfwade krijg och ſlagsmål / och fick altijd ſe-

 er

er han ei lengr vid þessa saugu. Alfrekr K. vard skamlijfr: enn þad vard med þeim at burd, ad Eirekr K. slò han i hel, med beitsli, er þeir hofdu ridid ad reina hesta sina, Epter þad red Eirikr K. eirn Suiþiodu leingi sidan: sem enn mũ sijdar sagt i þessari saugu, af samskiptũ þeira Hrolfs Gautreks sonar.

ger: och tales intet mer ö honom i thenna historia. K. Alfrik lefde intet långe: Och kom thet så till / at K. Erik slog honom i hål med itt betzel / tå the hade warit ute at försökia sina håstar. Sedan war Erik ensam Kõg i Swerige långe/så frãdeles förtålles i theña historia/om thet sig tilldrog emållã honõ och Rolof Göthriks son.

Cap. VIII.

NU ser tueimur fram saugunum. Skall nu seigia first frà þui, er àdr var frà horfid, ad Gautrekr K. styrir Gautlandi, oc giordist mikill hofdingi, oc enn mesti bardaga-madr. þad þotti Kõgin vanta miog, à sina rikis-stiorn, ad hã var madr okuæntr; ok villdi han leita sier ràdz. Haralldr er K. nefndr, er redi fyri Vinlandi; han var vitr madr, oc ecki mikill bardaga-madr. Hã àtti sier drottningu, ok eina dotter

Cap. VIII.

NU skolom wij twenne historier till samans / stycketwijs / förtålja / och först / thet wij wånde oss i från / att Kong Göthrik regerade Göthlandet / och wart en ståtlig Konũg och stridzman. Thetta allenast syntes honom fattas i sitt regemente / at han war ogifter: wille han och ther uti see sig om. I Wånden war en Konung / som het Harald / en klok herre/doch ingẽ strijdzmã: han ägde med sin drottning en dotter karsk och

væna, oc velſiduga, er	wel ſidug ſom het Alf-
Alfhilldr het. Gautrekr	hilld. K. Gothrik ſtäl-
K. byr ferd ſina till Vin-	ler ſin reſa till Wänden
lands, oc bidr dottr Ha-	och friiar efter Kong
ralld Kongz. Þui mali	Haralldz dotter. Blef
var vel ſuarad: oc ſua	hans ärende thär wel
mart ſem Þar var um-	uptaget: och lyktades
talad, vard ſà endr à,	friierit ſå / at han får
ad Gautrekr K. ſkal fà	Jungfrun / och förer
meyna. flijtr han hana	henne hem till Götha-
heim i Gautland; oc	land / och dricker thär
dreckr till hennar brud-	ſitt bröllop. Efter no-
kaup. oc er Þau hafa ey	gon tiid föder Alfhilld
leingi à ſamt verid, fædr	ett wachert pigebarn /
Alfhilldr dottr eina frii-	ſom Helga blef kallat.
da: henni var nafn ge-	Hon treefs wäl / och föd-
fid; ok heitr hun Hel-	des upp hos ſin fader /
ga: hun var ſnema brad-	och war hollen för den
giör: hun vox upp	wackraſte Jungfru i Gö-
med faudr ſinum; oc	thalandet. Kong Gö-
Þotti hun hiñ beſti koſtr	threk uppehölt my-
Þar i Gautlandi. Gaut-	cket och häſt folk
rekr K. hafdi mart mã-	uti ſitt hof. Hroſſ-
na med ſer, Þeir er mi-	kell war en wi-
kil hæfer voru. Hrolſkell	king / (ſiöröfware) och
het madr; han var vinr	Konungens gode wen:
Gautreks K: han var vi-	han fölgde Kong
kingr mikill: han Þà	Götrik hem en gång:
eirn tima heimbod med	och när the ſkildes
Gautreki Kongi: oc ad	åth / gaf Konun-
ſkilnadi gaf Kongr ho-	gen honom koſtelt-
num ſæmiligar giafir:	ga gåfwor: han
han gaf Hrolſkeli ſtod-	gaf honom ſtodmä-
	hroſſ

hrosi, god hest grån, ok med fingur merhross: þau voru oll silkibleik, oc hin væustu. Hroskell þackadi Kõgi giafernar: oc skilldu þeir med mi killi vinattu. Gautrekr K. styrir nu rijki sinu um morg år, oc sitr nu um kyrt, þar til ad er drottning kennir sottar: oc ey lyktar fyrr heñar sott, eñn drottning er daud urborin. Gautreki K. þotti þetta hin mesti harmr. Kongr lætr verpa haug epter drottningo: honum feck þetta ina mikils, ad han gàdi ey rijkis stiòrnar: han sat à haugi hvörn dag oc beitti þadan hauki sinũ; oc giordi ser þar af skẽtun oc dægra stytting.

rar; en skön grå håst / och syra mårar / alla silkes bleka och sköna. Hrosskell tackade Kongen för gåfworna / och skildes the med stor wenskap. K. Göthrik styrer sitt rijke i mong åhr / och sitter i god roo / thår till hans drottning bliswer siuk: och lycktas ey båtre / ån hon med döden afgår. K. Götrik fik thår af en hiårtelig sorg / och låt upp kasta en stor jordhög öswer drottningen. gick honom thetta fallet så till sinnes/at han öswergaf sins rijkes styrsel och sette sig hwar dag på högen / och hissade sin falk / görandes sig thår med tijdsfördrijf och daga kortning.

Cap IX.

NV er fra þui ad segia, ad Neti Iarl hafde rijkis-stiorn à Vpplondum, sem fyrr er sagt: ok er han fretter drap Vikars K. faudur sins, hefr han stefnu vid

Cap. IX.

Neri Jarl regerade i Uplanden/ så tillförne war sagt. När han spörier sin faders K. Vikars dråp/ stemer han K. Haralld sin broder sig til möthes; och talas the

Haralld K. brodr sin : oc er Þeir finnast , tala Þeir um arfskipti sin i milli. kemr Þad à samr med Þeim, med Þui ad Haralldr var elldri, at han skal hafa rijki Þau oll under ser , er Vikar K. hafdi fyrri rádid , oc vera Þar Kongr yfir : ennNeri skal hafa Vpplond, sem adr, oc Þelamork oc Þad rijki sem adr hafdi styrt Haralldr K. brodr hans : oc skildu Þeir brædur med godu sam Þicki. Neri Iarl var sua vitr , ad ecki fekst hans maki : vard Þad alt ad rádi, er han lagdi til ; um huad sem Þeir attu ad vera. Alldrey villdi hã giafir Þiggia: Þui hã var sua sijnkr ad han tymdi öngu ad launa. Þess er getid vid, er ádr var frá sagt, ad Renner bondi geck eirn dag um Elldaskála : han rasadi um leggi Refs , sonar sius, oc mælti til hans : mikill skom er ad slijkum syni ; er Þu

wid / om arfwest...et sin emellan.blef så förlijkt thẽ emellan / at then elldre brodren K. Haralld skulle hafa all the land / K. Vikar / theras fader hade hast under sig / och wara thär Konung öfwer. men Nerk Jarl skulle hafwa Vpland / som tillförne / och ther till med Thelamark och the land hans broder K. Haralld tillförne hade regerat. Och skildes bröderna sålunda met god wenskap. Nerk Jarl war så klok / att icke fans hans make. gick thet alt fram / som han styrkte till / ehwad helst thet war. Alldrig wille han taga gåfwor af nogon : Ty han war sielf så nidsk / att han näntes alldrig gifwa nogot åth androm. Reiner bonde / om hwilken tillförna är sagt / gick en dag i elld stugun / och snafwade om benen på sonen sin Refr / och sade : stor skam hafwer jag af slijkan son / som intet godt wil taga

villt

villt þig til ils eins hafa: Nu skalt þu verda à brautu, ok koma ey aptr fyri augu mier, eda i augſyn medan þu fer þeſſari fölsku fram. Refr ſuaradi: med þui þu rekr mig frà þier, þà mun þad makligt, ad fari sà gripr med mier, er þu àtt beſtan, ok þier þiki veſt ad làta? Reinr mælti: eingin gripr er ſà i minni eign, ad eg villda ey til þeſſ gefa, ad eg ſæge þig alldrey. Þui ad þu ert adhlæge ættar þinnar. Epter þad skilldu þeir tal ſitt. oc ecki miklu ſijdar, eirn godan vedrdag ſtendr Refr upp, ok byſt i burt: han tekr oc uxan goda, oc leidr til ſtrandar: han hrindr fram einu skipi, oc ætlar à land: Ecki hirdir han þott uxin vokni nockud. Sijdan ſeſt han vid àrar, enn bindr uxan vid skipid, ok rær ſua til landz. Han var i ſtuttum felldi, oc i okul-

ſig före; och ſkalltu pakka tig bort / och kom aldrig för min ögon / ſå lenge tu far med thenna dårſkap. Efter tu wråker mig bort / ſade Refr / ſå må tu låta mig få thet ting tu håller meſt af / och nödigaſt wilt miſta. Ingen ting hafwer jag i mitt wåld / ſade Reiner / thet jag icke gårna wille gifwa till / att jag ſåge tig alldrig. ty tu äſt intet annat än ſkam och åtlöje för thin ſlächt. Skillde the ſå tal ſitt. Och icke longt thår efter / når wackert wäder war / ſtår Refr upp / och lagar ſig bort. han tager och ſins faders goda oxa / och leder till ſtrands: ſkiuter fram en båth / och årnar ſig til faſta landet. inthet ſkötandes om / att oxen blefwe nogot wäter. Sätter han ſig ſå til årorna / binder oxen wid båthen / och ror til lands. han war klädd i en ſtackot päls och i ſijda Dalkars byxor.

brö-

bròkum. Ok er han kemr à land, leidr han uxan epter sier : fer fyrst austr epter Iadri, ok sua sem leid liggr til Vppianda. Ecki liettir han fyrri finni ferd, eñ han kemr til bæar þess er Neri Iarl àtti fyrir ad ràda. Hirdmen Iarls saugdu honum að þar var komin Refr Rennis fiss, oc leidr epter ser uxan goda. Iarl bad þà ey ád gabba han. oc er Refr kom ad hallardyrum, þeim sem Iarl var vanr ad sittia i, bad han dyra-vordin kalla à Iarl, til tals vid sig. þeir suorudu : ey lætr þu dual à heimskûni, oc er Iarl þui ey vanr ad hlaupa til tals vid þorpara. Refr mælti : komi þier ordum minum, enn han ràdi suorum. Gengu þeir mots vid Iarl, oc saugdu, Refr enn heimski bædi han ut koma. Iarl mælti ; seig ad eg komi ad hitta Ref. Geck Iarl ut, oc kuaddi Refr han uel,

När han kom til lands / ledde han oxan efter sig / östan med Jader / och / såsom leden bär / til upland: och stadnade ey förr än han kom til the sö Neri Jarl bodde. hos folket sade för Jarlen att Refr Rennis son / then narren / war komen tijt / och ledde efter sig then goda oxan: Jarlen bad them ey göra gabb af honom. När Refr kom til Salsdören / thär Jarlen plågade wara inne / bad han döra wärden bidia Jarlen gå ut / och tala med sig. Icke hafwer tu än laat bort thin dårskap / sade the ; och är intet Jarlen wan att giswa sig til tals med prackara. förer min ord fram / sade Refr / han må swara hwad han will. the gingo inn och sade / Refr narr bad Jarlen komma ut. säger honom / sade Jarlen at iag skall komma: gick han altså ut; och Refr hälsade honom. Hwij åstu

Iarl mælti : hui ertu hier komin? Refr ſuarar : fadr mın hefr mig i burt rekid : enn hier er eirn uxi, er eg à; oc han uil eg þier gefa? Iarl ſuarar: hefr þu ey ſpurt ad eg þigg onguar giafer, þu ad eg vil ongum manni launa? Refr ſagdi : ſpurt hefe eg ſijnku þijna, ad eingin þarf til ſiar i moti ad ætla, þott þier ſie giefid : eñ þo vil eg ad þu þiggr þennan grip; oc mà vera ad þu giorir mier gagn i ordum þijnum, huor ſem penninga laun verda. Iarl mælti : þiggia mun eg uxan uid þeſſi þin um-mæli ; oc gak þu inn, ok ver hier fyrſt i nott. Refr liet lauſan uxan, ok geck inn. Iarl bad fà honum klædi, ſua ad ſkamlauſt væri. Sijdan þuo Refr ſier, oc var han hin dreingi ligaſti madr : han ſat þar um hrid. Oll holl Iarls uarbuin med ſkiolldum: ſuo huor tok annan, þar

blijt kommen Refr / ſade Jarlen? Min fader hafwer wråket mig bort / ſuarade Refr; och hår år en oxe. then wil jag gifwa tig? hafwer tu ey ſport / ſade Jarlen / at jag emot tager icke nogra gåfwor / ty jag gifwer icke heller åth nogon annan? Nock hafwer jag hördt af thin nidſkhet/ſade Refr/att ingē må wånta ſig nogot af tig/ ſaſt tu bade af honum ſkånker annammar: will jag likwål att tu emot tager thenna oxan. Kanſke tu thör gagna mig med thijn ord; med påningalönen må gå huru thet kan: på thet beſted tager jag oxā af tig ſade Jarlē: gack iñ/ och blif hår i nat. Refr ſlåpte oxan/ och gick inn: Jarlen bad gifwa honō klåder/ att hā icke torſte blyas. Sedan twådde Refr ſig/och var hā ē målig och anſeāde man: war hā thår quar nogon tijd. Hela Jarlens ſal war öfwerklädd med ſkiölder/ ſå att hwar hånck in på then ſem

sem þeir voru uppfe-
ster. Iarl tok eirn
skiold; sa var allr lagdr
med gulli, þan gaf han
Ref. Ok' er Iarl geck
til dagdrickiu, horfdi
han i hlidid þar sem
skiolldurin hafdi hangt.
Han quad þa uijsu:

Skeyn enn skrautlige
raunar
Skiolldr; hieck adr à
tiolldum.
Oss verdr opt ad þes-
su
Angr, mest er eg lijt
þaugat.
Skard er ad skapligt
ordid:
Skiott mun eg snaudr
af audi,
Ef burt med giof gau-
tar,
Grandlaust bera ran-
der.

Iarl let snua hàsæti sinu,
so fick hanum mikels ad
skiolldurin var i burtu.
oc er Refr san þetta,
geck han fyri Iarl, oc
hafdi skiolldin i hende
sier, oc mælti: Herra
sagdi han, ver kàtr: þui

andra / ther the wo-
re upsåtte Jarlen tog
en skiölld / som war
randewijs inlagd med
gull/och gaf then åth Ref.
Men om dagen Jarlen
gick til bords / och såg tijt
sö skölde hade hångt/quad
han wijsa.

Then sagra skiölld sken
på mitt tiäld
Står wäggen bar thår
skiöllden war.
Thet gör mig ondt i rū-
met tomt
För ögon mijn skiöll-
den ey skijn.
Orar hwar en sweñ slijk
gåswa hånn/
Bortskēbd med all blif-
wer min sal:
Jag och försann ut-
blottat mann /
Som skenkte bårt/ thet
ey bar bordt.

Så ont giorde thet
Jarlen / att skiölden war
borte / at han låt wånda
sitt högsåte i från thet rū-
met. När Refr thet för-
stod / togh han skölden /
gick till Jarlen/och sade:
sörier intet herre / hår år

ad hèr er skiolldr ſâ, er þier gâfud mier; han vil eg nu ijdr gefa: þui mier kiemr han ad ongu halldi, þar ſem eg â ey fleira vopna. Iarl mælti: gef þu alldra dreingia heilaſtr: þui ad þad er Mikil prijdi i holl minni, ad han far aptr, i þan ſtad er han hieck adr. Enn hier er eirn gripr, er eg vil giefa þier; ok mâ vera, ad þier verdi ad gagni, ef þu fer minum râdum fram: Iarl feck hònum i hendur eitt hein-bryne: ok mun þier þikia þeſſi giòf ecki fiemikil. Refr mælti: ey veit eg ad huorin halldi mier kiemr þetta. Iarl mælti. ſua er þo mal med vexti, ad eg vil onguan man fitiandi fæda, ſna ad ey ſtarfi nockud. Nu vil eg ſenda þig til Gautlands, til Gautrek Kongs: oc ſel þu honum i hendur heinar bryni þetta. Refr mælti: ecki er eg vanr ad fara â millum tignar

ſkölldenn i gåfwe mig; then giſwer iag eder igen: jag gör intet med honom / efter jag hawer intet flere wapn. Tack ſom en ährlig dreng/ ſade Jarlen: ty thet är en ſtor prydnat i min ſal / att ſkölldenn kommer i ſitt förra rum igen. Här haſwer tu ett annat koſteligit ting ſom iag giſwertig igen; och tig låter komma till gagns / om tu föller min råd: oanſed tu kan tyckia / att gåſwan är intet myckeet dyrbar. Gaf honom ſå i händer en liten hwetteſten. Icke wet iag hwar till thenne kan gagna mig/ ſade Refr. Thet är ſumman på tåxten / ſwarade Jarlen / att iag wil ingen lathunder föda i mitt hof / then ſom icke tager ſig nogot före. Nu will iag ſända tig til Göthland / till K. Götrik / och få tu honom thetta brynet i händer. Jag är intet wan at fara emällan höga herrar /

man-

manna : oc ey veit eg hnad Kongi skal þetta bryne ? Iarl mælti : ecki þurfti ad geta vitzmuna minna, ef eg sæge ecki leingra fram enn þu : eñ eingin framaraun mun þier i þessu verda ad hitta Kongin : þui ad þu skalt ecki vid hã mæla. Mier er sagt, ad Kongr sie opt à haugi drottningar sinnar, ok beitiþadan hauki sinum; oc optliga þà à lidr dægin lest haukurin : þà lætr K. sueifa hondina hiastolnum, ef han finnr nockud ad kasta til hans. Nu ef sua fer, ef Kongr fær eckert, ad kasta til haukins, þà flick þu bryninn i hond honum, en tak vid, ef han riettir nockud þier i hond, oc far sua aptr til min. Sijdan for Refr ad tilvijsan Iarls, oc kom þar sem Kongr sat à hauginum. Oc for þad suasem Neri gat til, ad K. fleigdi ollu til haukins. þui er han feck til. Refr

ſade Refr; och icke weet jag hwad Kögen ſkal göra med thetta brynet ? hwad ſkulle man mycket ſåna af min klokſkap / ſade Jarlen om jag ſåge icke lenger fram än tu ? och behöfwes ingen driſtighet att fara till K. Göthrik; ty tu ſkalt intet tala vid honom Mig är ſagt att Kongen ſitter ſom oftaſt på drottningens hög / och afrättar ſin falk: och mot quällen när falken bliſwer later / recker han nid handen wid ſtolen / att taga upp nogot til att kaſta efter falken. Nu om ſå är att han finner inter att kaſta efter Falken / ſå ſtick tu brynet i handen på honum / och tag emot / om han giſwer tig nogot igen / och kom ſå hijt tillbaka igen. Refr for till wägs / ſom Jarlen hade wiſt honum / ock kom tijt ſom Kongen ſat på högen. och gick thet ſom Neri Jarl hade före ſagt / att Kongen ſlängde efter falkē alt thet hã fick. Refr

settist hia stolnum à baki Kongi. Sijdan sier han huar komid uar, ad Kongr riettir hondina à bac sier aptr: Refr stingr bryninu i hond honum: enn K. kastar à bak haukinum, oc flygur han snart upp er heinin kom à han. Kongi þotti vel sigrast hafa; oc vildi ecki ad sà misti sins, er hanum hafdi giort greida; oc rietti à bak sier gullbaug, oc sà ecki til hans à medan. Refr toc vid oc fòr til fundar vid Iarl. Han spurdi Ref huornin farist hafdi? Refr sagdi, oc syndi honum baugin. Iarl mælti: þetta er godr gripr: oc er ey seta nu til, enn afla slijks. Þar var Refr um vetrin. Eñ er varadi, þà mælti Iarl: huad skaltu nu ad hafast? Refr mælti: mũ nu ey hægtum; eg mà nu selia baugin til lausa fiàr. Iarl mælti: til mũ eg ẽ hlutast med þier. K. heitr Ella, hã rædr fyri Einglandi: honum skaltu gefua baugin; oc mũ þier

satte sig bak om stolen. Och när han ser att Kongen räcker handen back om sig/ sticker han brynet i handen hans: han kastar thet åth falcken; och flyger han strax upp ther wid. Kongen tycktes thet en stor mon; och wille icke han skulle sitt mista/ som giorde honum unsätning; och räckte bak om sig en gullring / icke til seendes hwem han then gaf. Refr tog wid ringen / och for till Jarlen igen. han spor de honom hurn resan hade gådt? Refr sade ther af / och låt hanom se ringen. Thetta är itt kosteligit stycke / sade Jarlen: och är fast bätre att skaffa sig sådant / än sittiastilla. war Refr thär om wintren. Om wåren spörde Jarlen hwad hã wille taga sig före? intet gruswar jag mig therföre / sade Refr. jag wil sälja gullringen / och skaffa mig penningar. Jag wil ånn en gång wäga med tig / sade Jarlen. Kong Ella råder i

eigi

eigi þad frå ſie verda : enn kom til min ad hauſti ; mat ok råd mun eg ecki vid þig ſpara : þott eingin verdi onur uxalaunin. Refr mælti : Ey villda eg adþu giætirþeſſa. Sijdan for han til Einglandz , oc geck fyri Ella K. oc quaddi hann ſæmiliga. Var Refr þå vel buin , bædi ad vopnum oc klædum. Kongr ſpurdi huor þeſſi madr uar ? han ſagdi : eg heiti Refr ; oc villda eg þier þægud af mier gullbaug þenna; oc lagdi å bordit fyri Kongi. Kongr leit å , oc mælti : þetta er mikil gerſemi: eda huor gaf þier ? Refr ſagdi : Gautrekr K. gaf mier baugin. Kongr mælti : huad gafſtu honum ? Refur ſuarar : eitt litid heinar bryni. K. mælti: mikid er um aurleik Gautreks K , er han gefr gull vid griòti : þiggia vil eg hringin; ſo vil eg, oc bid egþier eptr ad vera? Refr mælti: hafid þock herra,

Englandz hon̄ ſkaltu giſwa gullringen : och låter tu intet tappa ther på: och kom til mig i höſt igen : mat och godt råd ſkall iag intet wid tig ſpara: ſaſt tu ingen an̄an betalning får för thẽ goda oxan. Kära/ tala intet ther om / ſade Reſr. For han ſå till Engeland/ gick för Konung Ella / hälſade / och neg för honõ. hade hã och tå både ſköna kläder och wapn. K. ſporde hwem han war ? Jag heter Reſr/ ſade hã ; och will iag att i tagen af mig thenna gullring: läggiandes honom på bordet för Konungen. han beſåg ringen och ſade: thetta är et ſkönt klenod ; hwar hafwer tu thet ſådt ? K. Götrick gaf mig ringen/ ſade Reſr. Hwad gafſtu honõ igen/ ſade Kongen? en liten brynesten / ſade Reſr. K. Götrik är en mächta koſtfrijherre/ ſade Ella/ ſõ gifwer gull för gråſten : Ringẽ tager jag emot och wil jag / at tu blifwer her hos mig? ſtor tack herre/ för

fyri bod ydvart ; enn apτr ætla eg mier til Nera Iarlsfostra mins. Kõgr m., duelιast verdr huhier um stund. K. let bua eitt skip; oc eirn dag bad han Ref ganga med sier: K melti: her er eitt skip, er eg vil gefa þier, med ollum þeim farmi, er þier mà best henta, oc monnum sua morgum, sem þu kraft: vil eg ecki leingr ad þu siert annara farþægi, ad fara huort er þier lijkar: oc er þetta þò lijtid, hia þui sem Gautrekr K. launadi þier heinar brynid. Refr m. þetta er all stormanliga launad. Sijdan biò Refr sig til skips, med nogum efnum: oc þackadi Kõgi med morgum faugrum ordum: Kongr m. hier eru rackar tueir, er eg vil gefa þier. þeir voru harla litlir, oc fagrir: oc ongua hafdi Refr slijka sied. vidiur voru à þeim af gulli, oc silfurringr um hals huoriũ þeira, oc siau sma-

edert bod/ sade Refr: men jag moste hem till min fosterfader Nert Jarl. Så tóswa thå här nogot lijtet/ sade Kongen: och låt han tillaga ett skep/ och bad Refr komma med sig/ sâgjandes: thetta skepet will jag gifwa tig/ med then last tig bäst kan ttåna/ och så monga båtz menn som tu ther till behóswer: will jag intet att tu skalt tiggia tig inn hos nogon annan om tu vilt resa negon ståds. år thetta doch intet lijknandes emot thet/ K. Góthrick gaf tig för brynestenen. Thetta år på stort wijs betalt/ sade Refr; sedan lagade han sig till skeps/ med alt hwad widtorstes: Och tackade Kongen med monge hóswiske ord. Här åre twå hundar/ sade Kongen/ som jag will gifwa tig? the wore mycket små och wakra; att Refr hade sådana aldrig sedt. Theras kådior wore af gull: och silfwerhrni-

hringar á festinni i milli þeira. Ey þottust men hafa sied slijkar gersemar i þessari tegund. Sydan fór Refr i burt, oc kom i Rijki Nera Iarls. Han geck i moti honum, oc bad han vel komin, oc fara til sin, med alla meñ sina. Refr m. eg hefi nu nogan kaupeyrir fyrir oss ad leggia. Iarl m. þad er vel: enn ecki skal þad kaupeyrir þin skierda eñ af voru bordi skaltu mát eta: þó eru ey mikil uxa launin. Refr m. þad eina þiki mier ad, er þu gietr þessa. Nu er Refr med Iarli, um vetrinn, oc verdr all-vinsæll: oc voru med honum margir sporgongumenn. oc er varadi, mælti Iarl vid Ref huad skal nu adhafast? Refr m. mun nu ey hægt, þui ad sie skortir nu eigi, ad radast i viking, eda kaupfetder. Iarl m. sua er þad; enn til mun eg enn hlutast med þeir. Nu skaltu fara sudr, til Dan,

ringar om halsē på hwardera: och siu små ringar på skaget emållan them. Och hade man icke sedt kosteligare af then arten. Refr for sin kos / och kom till Neri Jarl. Han gick emot honom / och bad honom wara wel kommen/ med alla sina menn. Refr sade / jag hafwer nu godz och peningar noch / att betala för oss med. Thet är wel / sade Jarlen / doch skal thet icke kosta thijn pung: Tu skalt äta af wårt eget bord. Och år doch icke myckit betalt för then goda oxan. Thet tycker mig illa / sade Refr/ att tu talar ther om. Blef Refr hos Jarlē / om wintren / och fick thär monga wenner och anhang. Om wårē frågade Jarlē hwad han wille taga sig före? mig tycker bäst sade Refr att fara i viking / eller i köpfärd. Ty godz och peningar fattas mig nu intet. Thet kan wara / sade Jarlē: doch wil jagh ännu wåga med tig. Tu skalt fara sö-

merkur, à Hrolfs fund Kongs Kraka, oc færa hanum rackana; þui ad þeir eru ey otigiña mãna eign; oc mun'en ey frà fie verda, ef han vill þiggia. Refr m. þu skalt rãdã: enn ey er mier nu fie fått.

dertill Danmark/ till K. Rolof krake; och föra honom kòwàrnẽ: ty the åra icke ringa mans ägendõ. Och förlorar tu intet gåfwan/ om hã elliest will taga emot thẽ. Tu skalt råda/ sade Refr: doch fattas mig nu icke peningar.

Cap. X.

NU byst Refr oc sygler til Danmerkur. Han finnr Hrolf K. oc gengr fyri han oc fagnar hanum. Kongr spurdi huor hã væri? han quadst Refr heita. Kongr sagdi: ertu kalladr giafa Refr? han suaradi: þeigit hefe eg giafir af monnum, oc þo enn gefid stundum: en racka þessa ena litlu vil eg herra gefa ydr, med bunadi sinum. Kongr mælti, oc leit til, slijkt eru storligar gersemar; eda huor gaf þier? Refr suaradi: Ella Kongr Hrolfr K. spurdi: huat gafst þu honum? Refr. s. gullbaug. en huor gaf þier han?

Cap X.

NEfr lagar sig till/ seglaråth Danmark/ och kommer för K. R. och hålsar honom. Kongẽ frågade hwem hã war? Jag heter Refr/ sade han. Heter tu icke Skånke Refr sade Kongẽ? han swarade: skenker hafwer jag sådt; stundum hafwer jag och skenkt andrõ; och thessa hår små rackor will jag gifwa eder/ herre/ med sin bunad och stofferingz. Kongen såg på them/ och sade: myckect kostelige ting åro thesse; hwẽ gaf tig thẽ? K. Ella/ sade Refr. Hwad gaff tu honom/ sade K. en gullring/ swarade Refr. hwem gaf tig ringen/ sade K? Kong Götrik/ sade Refr.

R. f. Gautrekr Kongr : en huat gafst þu honum R. f. heinar bryne. Hrolfr mælti : mijked er um aurleik GautreksKongs, er hã gefer gull vid griòti : en þiggia mun eg rackana : oc ver med oss? Refr suarar : aptr skal eg ad hausti til Nera Iarls, fostra mins. Hrolfr K. sagdi : sua mà vel vera. Var han nu med Kongi , um hrid. Nu byr Refr skip sit ad hausti. þà mælti Kongr : laun hefi eg hugad þier : skip skalt þu af mier þiggia , sua sem af Eingla Kongi ; skal þad uera med enum besta farmi , oc monnum. Refr mælti : hafid mykla þock , fyri stormanliga giof : oc biost sijdan. Hrolfr K. m. hier eru griper tueir , Refr , er þu skalt af mier þiggia : þad er hialmr oc brynia. Refr toc vid gripunum : þeir voru bader af randa gulli grafner. oc skiliast þeir Hr: Kongr med mikillri bly-

än hwad gafstu honom / en liten hwettesten / sade Refr. Stor är K. Götriks kostfryhet / sade Rolof att han gifwer gull för gråsten : och wil jag emot taga thessa köwärne : och blif tu hoos oss? Jag måste hem i höst / sade Refr till Nerk Jarl / min Fosterfader. Thet må så wara / sade K. Rolof. Och war Refr thär nogon stund : moth hösten lagade han sit skep till reds Tå sade Kongen; jag hafwer ärnat tig betälning / för rackorna ; skalt tu få af mig itt skep / som af Kōgen i Engelād, med last och skeps folck. stor tack för kostelig gäfwa sade Refr. Här äre ännu twenne ting / sade Kongen / som tu skalt få af mig : thet är hiälm och brynia. Refr tog wid thes wona : the wore både utgrafne i röda gull. Skilpte Kongen honnum ifrå sig / med stor ynnest ; Och för Refr med sina twenne skep hem til

du : oc ſer Refr nu til mots vid Nera Iarl : oc ſtyrdi han nu tueimur ſkipum. Iarl tok vel vid hanum, oc ſagdi ad enn hefdi helldr vaxid frēd : oc ſkulud þier aller til min i vetur : oc eru þò litil laun fyri uxan : enn ey hæfir mier ad ſpara ord min til gagns vid þig. Refr m. þijns tilſtillis nyt eg ad ollu þeſſu. Oc var Refr þar um vetrin, i godu yfirlæti; oc giordiſt frægr madr.

CAP. XI.

ENn um vorid ſpurdi Iarl Ref huad ſkal nu, i ſumar ad hafaſt ? Refr ſ. herra, þier ſkulud fyri ſia : enn ey er mier nu ſie ſàtt. Iarl m. eg ætla þad ſatt : Nu er ein ferdin, ſu er eg vil fyri þig leggia. Kongr heitir Olafr, oc liggr i hernadi; han hefr attatyge ſkipa : han liggr uti um vetur oc ſumar à ſiò : han er hin frægaſti her kongr; hanum ſkalt þu færa

Nerk Jarl. Han fågnade henom wål / och ſade att han hade mycket fôrkoſtat ſig : och ſkolen i alle bliſwa hår hos mig / i winter : ok år doch litin lôn / fôr then goda oxan. Och icke tiånar mig / att ſpara min ord / tig till godo. Thin kloka anſtållning / ſade Refr / niuter jag åth / i alt thetta : och war thår i god fågnad / om wintren / och bleff nampnkunnigh.

CAP. XI.

Om wårē ſporde Jarlen huad Refr wille taga ſig fôre i ſommar? Thet ſtår till eder / herre / ſade Refr: och ſattas mig nu intet godz och åmne. Thet år ſant / ſade Jarlen. Doch ſkall jag ånnu låggia tig en reſa fôre. K. Olaf heter en her Kôgr / ſom med ottatijo ſkep ligger til ſiôs / både winter och ſommar / och år thē nāpn kunnigaſte ſiôkongr : honnm ſkaltu fôra thin hiålm

alm

hialm oc brinio þina, oc ef han þiggr, þà vætir mig, ad han bidr þig kiosa laun fyri: enn þu skalt kiosa ad ràda fyri lidi hans, halfan ma·nud, oc hallda þangat sem þier lykar. Eñ madr er sà med Kongi, er Refner heitir, oc er hid mesta illmenni: han er ràdgiafi Kongs: enn þad sie eg trautt huort þar mà meira giæfa þijn, eda trollskapr hans. Enn þar mun þo verda til ad hætta, huorn veg verdr. Sijdan skalt þu hallda hingat ollu lidinu; oc mà verda ad eg fai launad þieruxan goda. Refr mælti: opt þikir mier þu hans geta. Sijdan skildu þeir. For Refr nu ad leita olafs Kongs; oc fan han þar sem han là med skipa flota sinum: oc leggr þegar ad Kongs skipinu, gengr upp à skipid, oc quaddi Kongin Olafr K. spurdi huor han væri? Refr sagdi til sin. Kongr m. ertu kal-

och brynia. Och om hã tager thẽ emot låter hã bidia tig sielf utwålia hwad tu vilt hafwa therföre: och skaltu begära att råda öfwer hans skep och krigsfolk / på en half månad / att segla tijt som tig helst lijkar. Och är hos honom en sõ heter Refner / och är then argaste skalk: han är Kongens Rådgifware: och kan jag nepligen se / antingen thin lycka / eller hans trollskap skall här mera förmå. Doch måste tu försökia / huru thet will gå. Sedan skaltu segla hijt / med hela flotã. Och kan ske jag fåt betalat tig thẽ goda oxan. Noch talar tu ther om / sade Refr. Skildes the så åth; och for Refr att sökia upp K. Olof: och fann honom ther han låg med sin skeps flota Lade han strax till Kongens skep; stiger upp på skepet / och hälsade Kongen. K. Olafr sporde hwem han war? Refr nemde sig. heter tu icke

ladr giafa Refr? Refr s. giefrid hafa miet stundũ gofuger meñ, enn eg hefe ıafnã gefid nokud i mo ti: en hier eru tueir griper, er eg vil þier giefa, þad er hialmr oc brynia; þui ad ydr munu þeir gripir full vel hæfa? Kõgr m. huor gaf þier gierseмar þessar, er eg hefe ey sied gersemar slijkar; oc ad sidr sied, ad eg hefi onga spurn af hafı? oc hefi eg þo farit, vijda um lond. Refr. s. Hrolfr K. Kraki gaf mier þessa gripi. Kongr m. en huad gafs þu honum? R. m. racka tuo med gullvidium. enn Ella Eingla Kongr gaf mier. Enn huad gaf þu Ella Kongi sagdi Olafr K. Refr m. gullbaug eirn, er Gautrekr gaf mier, oc launadi mier fyrir eitt heinarbryni. Olafr K. mælti: mikid er um aurleik slijkra Konga; oc ber Gautrekr K. þò yfir þeira aurleik allra. Enn huòrt skall eg þiggia þessa gri-

skenke Refr / sade Kongen? Refr swarade: kostfrij månn hafwa mig stũdõ nogot föråhrat: och jag hafwer alltijd gifwit nogot igen: och här hafwer jag tweñe stycken / som jag will gifwa eder: thet är hiälm och brynia. Ty att thesse häfwor tiäna eder bäst? hwem hafwer gifwit tig thessa dyrbare häfwor / sade Kongen / att jag slijka alldrig hafwer sedt; ia så alltzinges ey sedt / att jag icke en gång hafwer hört talas om sådane? och hafwer jag doch farit wijda om land? R. Kolof Kraki gaf mig them / sade Refr. hwad gafstu honom / sade Kongen? twå små hundar med gullkädior / sade Refr / som K. Ella i Engelãd gaf mig. Eñ hwad gafstu K. Ella / sade Kõgẽ? en gullring / sade Refr / sõ K. Götrik gaf mig för ett litet bryne / jag föråhrade honõ. Thet äre stora gäfwor af slijka Kõñgar / sade K. Olaf / doch öfwergår K. Götrik thẽ alla. Sãg Refner /

þi, Refner, edur ey? han ſuaradi, ey þiki mier ràd ad þu þiggir, ef þu hefr ey vit til ad launa: oc i þui þriifr han gripena, oc ſteipiſt fyri bord med. Refr ſier, ad ſkiòtt muni han illa leikin, ef han miſſir gripana; oc fer epter hanum, oc er hardr vidr-eignadr: oc lykr ſua, ad Refr nair bryniuni, enn Refner hefr hialmın, oc legſt til botns, oc trilliſt à honum à grūninni nidri: enn Refr kiemr upp miog màttfarin. þa var þetta mikil um ræda à ſkipinu um vidr ſkipti þeira, Refs oc Refners. Olafr K:m. ad Refr væri hinn agiætaſti madr. Refr. m. þà. Nu vil eg ad þu þiggir þennan grip, ſem nu er eptir? Olafr K. m. eg vil viſt þiggia; oc kan eg ey minni þock þier annars, enn adr beggia; er þar fyri miſtaſt, er eg þà ey bàda i fyrſtu: er þad nu ey ad undraſt, þar ſem eg hlydda ills mans ràdi:

ſkall jag emot taga theſſa ſkenker/eller ey? jag håller thet ey rådeligit/ſade Refner/om tu icke hafwer förſtånd/till att betala them: i thet ſam̃a nappr hã hiälmē och brynian/och kaſtar ſig ut för bord. Refr ſer efter/och tycker ſig illa bedragen/ om hã ſkall miſta theſſa ſaker. Ty ſpringer hã efter honõ; och tåſla the hårt ther om. och lyktas ſå/ att Refwer fick brynian igē; mē hiälmē behölt Refner / for till grūdz och lade ſig på honõ ſom itt troll. Refr tõ upp myckit trott och machtlös. War och på ſkepet mychet talat / huru Ref och Refner hade nappas. K. Olof ſade at Refr war en hurtig man. tager nu/ſade Refr/ thet ēa tinget jag hafwer quar. Thet will jag göra / ſade Kongē: och bör mig intet mindre att tacka tig för thet ena/ē beggia; hwilka therföre bortmiſtes / att jag icke tog emot them båda ſtrax. Och hafwer jag thet therföre att jag lydde

oc kiòs þeir laun fyri. Refr ſagdi : eg vil ràda herskipum þijnum, oc monnum i halfan manud, oc hallda þangat ſem eg vil. Kõgr. mælti: Kinleg kiòr eru þetta : enn þò skulu skip til réidu. Sijdan hielldu þeir i Gautland til mots vid Nera Iarl. Þeir komu þar ſijd-dags. Refr giorir Iarli men, à laun, ad han vill hitta han Iarl for til fundar vid Ref. oc ſeigr han hanum allt um ſinar ferdir. Nu er þar komid foſtri, ſagdi Iarl, ad nu er i ràdi huor giptu-mádr þu uerdir : þui ad nu vilda eg koma þier i mægd vid Gautrec K. ad þu feingir dottir hans ? Refr bad hann eirn fyriſià hafa. Iarl m. nu skalt þu, næſt er vid finnumſt, bregdaſt ey okunnugr vid, huad ſem eg mæli, oc andſtefna epter þui ſem eg by i hendur þier. Sijdan reid Iarl i braut, oc lietti ey fyr ſinni ferd,

nds mans råd. begåra nu huad tu vilt i betalning ? Jag will råda öfwer thin örlogsſkip och krigzfolk i halfvan månad/och ſegla tijt ſom jag will/ſade Refr. En ſälſam begäran är thetta / ſade Kongen / doch ſkola ſkepen wara tig till reds. Seglade the ſå till Göthland till Neri Jarl: och kome tijt ſent på dagē. Refwer ſende hemligen bod till Jarlen / att han ſkulle komma tijt. Hā kō till ſtädes: och berättar Refr hela ſin reſa. Nu är ſå wida komit / foſterſon / ſade Jarlen / att thet ſtår ther på huru tu ſkall bliifwa gifter: och wille jag kōma tig i mågſämia med K. Gotrik / att tu finge hās dotter. haf ther ōſorg före/ſade Refr: Jarlen ſade : härnäſt wii komma tillhopa / ſkaltu låtas ſom tu weſt af / alt thet jag ſäger / och ſtälla tig efter ſom jag gifwer tig lägenheten i händer. Ther med red Jarlen bort / och ſtadnade icke förr än

en han kom à fund Gautreks Kongs, oc seigr honum ad her ovijgr er komin i, rijki hans, (Iarl kom þar um mid nætti) ætla þeir men ad taka þig af lijfi, oc taka undir sig rijkid. Kongr spijr, huor er hofdingi fyrir hernum? Iarl suarar: sà er oss mundi þikia olikligr til, ad i ongu mundi vilia hafa min rád. Þad er Refr fostri min. Kongr m. Þu munt enn miklu vid hañ ràdà: eda mun ey ràdligt ad safna her i moti? Iarl m. ef þier komid ongum sættum à vid þà, þà þiki mier mikil von, ad þeir giori hier mikid hervirki, adr en þu kiemr lidi ad þier: oc vil eg belldr fara, med bodum sæmiligum i milli yckar, oc vita ef sætt tækist vid Ref. Þui ad mier þiki mitt rijki fyrst à forgerdum, er þeir eru þar nær komner. Kongr suaradi: leingi hafum vier þijnum ràdũ

han kom till K. Götrik / vid midnatz tijd; och säger honom / att en oöfwerwinnelig krigzhär war kommen i hans land / wiljandes taga honõ af lijfwet / och läggia hans rijke under sig. K. Götrik frågade hwem som war höfdinge öfwer hären? thet är then sade Jarlen / som allom tycker olijkt / att han icke skall fölia min råd / thet är min fostersõ Refr. Tu kant än mycket förmå hoos honom sade Kongẽ: eller tycker tig icke rådeligit att samna en krigz här emot honom: Jarlen sade: om man elliejt intet kan koma till förlijkning med them / tå lära the göra här mycken skada / förr än tu får folk sam̃an. will iag häller fara med bodskap emällan eder / och tillse / om thet kunde koma till förlijkning med Refr. Ty mitt land står först i fahra / att the äro thär så när ankomne. Långe hafwom wij fölgt thin råd / sade Kongen.

hlytt,

hlytt. Enn þad vil eg; sagde Iarl, ad þu Kongr heyrir upp à tal vort. Kongr bad han þui ràda. sijdan foru þeir med nockra men þar til, er þeir nàlægduſt skipinn. Sà Kongr ad þeir hafdu fiollda hermanna: oc þotti torvelt i moti ad ſtanda. Iarl m. oc kalladi af landi, à skipamen: huort er Refr foſtri min formadr hers þeſſa? ſua er viſt, ſagdi han. Ey ætlada eg þad foſtri, ad þu mundir heria à ryki mitt, eda, ſo hid ſama, à rijki Gautreks Kongs? skal nockud til undan lauſnar, ad fridr mætti verda? uil eg þad alt til vinna, ad þin ſæmd væri þà meiri, enn adr: oc þikiumſt eg vita, ad K. muni ſua vilia fyri ſit efni: villda eg ad þu þægir af Kongi ſæmd, oc lietir þu hans rijki i nadum. En eg veit ad mikil-þægur muntu ad vera: oc er þad ey un-

Jag wille / ſade Jarlen / att tu hörer ſielf på wårt tal. Thet må göra ſade Kongen; och foro ſå med nogra månn når tn till thår ſkepen lågo. Såg kongen att the hade mycket krigsfolk och beſwårligit att ſtå them emot. Jarlen ropade af landet / till ſkepen: år icke min Foſterſon Refr höfwidzman för thenna håren? wiſt år han thet / ſade han. Jag hade icke trodt foſterſon att tu ſkulle vilia hårja mit land / eller / thet ſom lijka myckee år / K. Götriks riike? må icke nogot finnas till undanlöſn / att frid måtte holdas. Wil jag min winn åläggia / att tu ſkalt bekomma mehra åhra / ånn elliest: och vet jag wiſt / att K. Götrik gör thet ſamma på ſin ſiida. wille jag att tu tager emot then åhra / Kongen biuder tig / och låter hans riike bliifwa i frid. Wet jag wel tu låter intet med liitet nöya tig. år thet och

dar-

darligt: Þui ad Refr Iarl var modurfadr Þin, en fader Þin' oruggr kappi. Refr sagdi: Þiggia skal eg god bod, ef mier eru bodin. Veit eg, sagdi Iarl, ad ey mun Þig med litlu meiga triggia; sie eg huar hugr Þin muni à horfa, um Þetta màl. Þu munt vilia hafa Iarls rijki, Þad er eg hefi haft af Gautreki Kongi? Þar med muntu vilia ad han gefi Þier dotter sina? Refr sagdi: siandi ser Þu epter, Iarl, um Þetta: oc Þessu mun eg iàta, ef Kongr vil Þetta samÞickia. Iarl mælti til Kongs: sua sijnist mier, sem Þad sie ràdligra, ad taka Þessa sætt, enn vier hættum ut lifi voru, under Þessa heliar-menn. Oc sie ey olijkra ad Þeir uinni fyrst rijki Þitt, en taki Þa dottr Þina ad herfangi. Er Þad oc hid sæmiligasta, ad gipta dottr Þina Iarlbornum manni: Enn eg mun leggia til, med Ref, ràd min, oc

ey under. Ty Refer Jarl war thin morfadr / och thin fader år en modig kåpe. Biudes mig nogõ god bod / sade Refer / så tager jag wid. Jag förstår wål / sade Jarlen / att med litet kan jag intet ötwertala tig; ser jag och hwad tin hugr lekr på: tu wile haswa Jarls wellde / som jag hafwer haft af K. Götrik / och thår till med hans dotter? Intet drömmer tu nu / om thetta målet / sade Refer; och år jag ther med till fridz' om Kongẽ wil så samtyckia. Mig tyckes rådeligare / sade Jarlen till Kongẽ / att taga wid theña förlikning / ån wåga wårt lijf emot thessa arga skalkar. Synes ey olikt / att the låta först öfwerwinna thitt rike / och taga sedan bort thin dotter till krigzrof. Icke håller år thet otånligit / att tu gifter thin Dotter åth Jarlborin mann. Wil jag och låggia min råd till / med honom / att sie

sie han forstiòri fyri rijki þinu : oc fari fram vi-þe ydvar , um þetta màl. Gautrekr K. s. iafnan hefr oss , Iarl , vel dugad þin ràd; oc vil eg þijna forsià à hafa. List mier oc ofresli mikid ad eiga vid her þenna. Iarl m. þan veg mun eg nu helst setia ràdid , ad lata Ref stirkia rijki þitt , oc hafa han til ràds. Sijdan for þetta farm med eidum : oc skilldi Iarl fyri allri sætt þeira : oc fòr Gautrekr K. heim. Refr m. þà : nu hefr þu Olafr K. veitt mier mikid lid : skalþu nu fara leidar þinnar , huort er þier lijkar. Olafr K. s. vitrir men hafa hier hlut ad àtt sem þier erud : sijdan sigldi han à braut. Oc er flotin var à brautu , þa mælti Gautrekr K. hier hefe eg àtt vid slæga men um : enn ecki mun eg riufa eida mina. þa mælti Iarl til Refs : nu eru þiner

han blifwer titt rikes förståndare / och främiar i ty thin willia Titt råd hafwer oss altid warit nyttigt / sade Kongen / will iag thet och nu fölia : hafwom wij och icke macht till att striida emot thenna hären. Tijt wille iag och styrkia / sade Jarlen / att Ref er föreser titt riike / och blifwer i råd med tig. Giorde Jarlen så forlikningen emällan them / och blef hon på begge siidor med edh stadfest och for K. Götrikr hem igen. Nu hafwer tu K. Olof giort mig stort bijstånd / sade Refr / och må tu nu fara hwart tu will. Kloka sällar hafwå här hollet i hop / sade K. Olof / och seglade sedan sin wäg. När flotan war borte / sade K. Götrik : illkloka skalkar hafwa lurat mig : will jag doch icke thess heller bryta min edh. tå sade Jarlen till Rejr : nu äre tine egne

Þà mælti Iarl til Refs: nu eru þiner men einer eptr; oc matt þu nu siá, ad huoriu lidi eg hefi þier komid; oc er ràd þetta þier hentiligt: mà vera ad þier sie launadr uxin: oc hefe eg oframar launad þier: Þui ad þu gafst mier alla eigu þina; en eg à stor eigor. Eptr þetta let Gautrekr K bua til stor veilzlu: oc geck nu Refr ad eiga Helgu dottr Gautreks K. þar med gaf Gautrekr K, honum Iarls nafn; oc þotti hin frægasti ad ollum vaskleik: var oc ætt hans af tignum monnum; en fadr hans enn mesti vikingr oc kappi. Refr styrdi þessu rijki, oc vard ey gammal. Neri Iarl vard braddaudr, oc seigr ey leingr frà hanum i þessari saugu. Liet Gautrekr K. drecka erfi eptir han. Toc Kongr þà helldr ad þyngiast, fyri alldurs saker. var hã meir àgiætr ad aurleik sinum, oc framgòngu:

Tå sade Jarlen till Refr. Nu äre thine egne men ensame quar: må tu nu se huad styrkia iag hafwer kommit tig till: Hafwer thet och alt gådt tig lyckeligen i hand: och kanske tu hafwer nu/ nogot så når / skål för oxē. Doch hafwer iag icke tillfyllest betalt tig: ty tu gafst mig alt thet tu ägde: men iag hafwer änu stor ågendō. K. Göthrikr låt laga till ett store gästabud/ och fick Refr hãs dotter Helga: och gaf Göthrikr honō Jarls näpn/ han war och näpn Kunig af sin rastklek; thär til med war hã af en anselig släkt; ach hans fader war en stor Wiking och kämpe. Refr styrde sitt land / och blef icke gamal: Nert Jarl blef och hastigt död / och talas intet mehra om honō i thēna historia: och låt K. Göthrikr göra arfēl efter honō. Konūgē begynte och tå blifwa tung af ålder. af sin stora gifmildhet och mådō/ war han myckit prijsat och afhollen: Icke är thet sagt /

Enn ey er þad ſagt ad han væri diupuitr : enn þo var han vinſæll oc ſtorgiofull oc hin hæverſkaſti à ad ſia. oc lykr hier giafa Refs ſaugu.

CAP. XII.

GAutrekr K. var miog agiætr fyri margra hluta ſaker: han var vinſæll oc ſtorgiòfull, ſua ad hans milldi er jafnan vid brugdid, þà er forn Konga er getid. Han àtti eina dottet-barna, oc gipti han hana Giafa Ref, Rennis ſyni, med ràdi Niera Iarls. J þan tima hafdi andaſt Drottning Gautreks Kongs : han var þà hnyginn á hin efra alldr, oc var þò hin hrauſtaſti. Han ſat iafnan á haugi drottningar : þui at honom þotti miked frá-fal hennar. þa fòr ryki hans miog ſtiòrnarlauſt, medan han angradi meſt fráfall drottningar. Eptr þad beiduſt vinir Kongs, ad han mundi

att hã war o'mycket klok / doch war han wåna ſåll / koſtfrij och myckie behagelig att åſee. Och åndas hår Stenke Reſs hiſtoria.

CAP. XII.

KGötrik war en berömelig Herre / för många ſkiäl ſkull: hã var wånaåſll / och ſå gifmild / att mã altijd hafwer lijknadt forna Kongar wid honõ / til theras beröm. Sin detter gifte hã Skenke Ref / Reñis ſon / efter Neri Jarls inrådande. Wid then tijden blef och hans Drottning död : och ehuruwel han faſt lutade till ålderdomẽ / war han doch en raſker herre Satt han alltijd på drottningens grafbacka / och sörgde hennes frånfall. ty begynte thet gå mycket galit till / med hans rijkes ſtyrelſe / emådan han föga annat lade på ſinnet / ån ſörta drottningen. thårföre bådo hans wånner honum / att han wille gifta ſig igẽ:

kuæ

kuænast: quadust helst vilia hans afkuæmi til rikis-stiornar yfir sier. Len þad likligt, ef han feingi sæmiligt rád, ad þad mundi þeim ollum til sæmda oc lang-giædligra nàda. Kongr tok þessu vel, oc quad þà jafnan syna oc synt hafa mikin godvilia vid sig, bædi i ráðū oc hraustligri fylgd. Oc litlu sydar byr Kōgr ferd sina; med attatige manna, uel buna ad vopnum oc klædum; oc hafdi hid fridasta lidi. Villdi han þessa ferd miög vanda. epter þui sem virding hans sömdi. þorer er nefndr Herser, eirn rikr madr i Noregi: han hafdi adsetu i Sogni: han var virdinga madr mikell, oc agiætr, oc hid mesta mikil-menni; han var Kuongadr, madr: han átti eina dottrbarna, er Ingibiorg hiet hun vár bædi vitr oc væn, oc þotti vera hin besti kostr. Hofdu marger ri-

såyandes sig hälst willa hafwa hans barn och afkoma / att regera öfwer sig: och thär han thär med wel blefwe försed/ häppades the thet skulle allom lända till heder / och en longvarig hugnadt och ro. Konungen tog thet wel up / och sade them altijd hafwa tedt och tee en god willia emot sig/ både i råd och mandom. Strax thär efter lagar han sig till reos med åttatijo man / utvalt folk / och wal utrustat till wapn och kläde. Wille han med stor flijt thenna sin färd tillaga som hans wärdighet war tiänligit. I Norige war en Herse / Thore wid nampn / mycket rijk / ock bodde i Sogn. han war hollen i stor åhra / wijda berömd / och i stort anseande. Han åtte en dotter / som het Ingeborg. hon war både fager och snäll / och then yppaste gninsperson. Till henne hade många rijka mant friiat / och vore doch alle

ker menn hennar bedid: oc hafdi hun ollum afvijsad: Þui ad henni Þotti sier huorgi fullkosta. Nu ber sua til, ad Þar kemr Gautrekr K. med Þessu synulidi. Var vid hanum Þar tekid harla vel. Geck Þorer i mot honum, oc baud honum med sinu foruneiti sua langa duol, sem hanum vel lykadi. Gautrekr K. Þiggr Þar veitslu fagra, med enum bestu faungum, oc vidtektum. Þar var komin Kongs son utā ur londum, sá hiet Olafr han hafdi med sier hundrad manna. Þessi Kōgs sonr hafdi bedid Ingibiargar Þorers dottir: eñ hon hafdi Þui mali vel suarad: Þotti Þessi madr ungr oc vænligr. Oc er Gautrekr K. spir Þetta, giefr han ad Þui angan gaum: Oc er han hafdi Þar litla hrid verid, kallar han Þorer á tal vid sig; Kongr mælti: eg vil ydr kunnugt giöra mitt erindi: mier er sua

bortwijste. Ty hon tyckte ingen af them sin wederlike. När Kong Göthrik kom tiit med sitt folk / blef han thär mächta wel unfågnat. Gick Thore emot honom / och bad honom med sina månn så långe quar blifwa som honom behagade. K. Göthrik blef thär på thet herligaste och kosteligaste plågader. thär war och kommen en Konungs son / ur fremmande land / som het Olafr / och hade med sig etthundrade man Thene Kongs son hade friiat till Ingeborg Thores dotter / och hade hon hans ärende wel uptaget. War han och en ung och wacker person. När Kong Göthrik thet förnam / ansade han thet intet: utan / när han en liten stund hade thär warit / kallade han Thore till ental wid sig / och sade: Jag will mitt ärende tig kungöra: Mig är sagt / tu hafwer en wacker och förständig dotter / som

flutt

ſinne ad Þu eigr dottr eina væna oc vitra er Ingibiorg heiter: oc Þad hefi eg med mier ſtadfeſt, ad eg vil bidia hennar, mier til eigin-konu, oc ſtadfeſta ſua vid ydr venſl oc vinattu. Þorer mælti: glogguafriett hefe eg af Þier, ad Þu ert mikils hattar hofdingi: oc Þui vil eg Þynum erindum vel ſuara. Þiki mier liklikt ad min dottr ſie vel gipt, Þott hun kiæmi i ydra forſia. Enn ſua er mal med grein, ad hier er komin eirn Kongs ſon, ungr oc vænligr, ſá er Olafr heitr: han hefr adr vakid bonord vid dottr mina; oc vid hofnm Þar nokrar ſtefnur ad átt: Nu mun eg Þeſſum vanda vykia af mier, oc láta hana ſialfa kiòſa ſier mann til handa: hefr hun Þeſſ bedid mig adr. Badum Konungum lykade vel Þeſſi andſnor. Litlu ſydar geingu Þeir aller ſaman, med ſinum vinum

heter Jngeborg: Ty hafwer jag ſatt mig före / att begära henne mig till huſtru; och ſtadfäſta ſå wid tig mågſemia och wänſkap. Nogſampt hafwer jag fornummit / ſade Thore / att tu äſt en treffelig höfdinge: ty bör mig och thit ärende höfligen uptaga: Kan min dotter och icke blifwa bättre gift / ånn hon kommer i titt wåld. doch hänger ſaken ſålunda tillſaman att här är komen en wacker ung Kanungs ſon / ſom heter Olafr: han hafwer tillförna frijat till min dotter; och hafwom wij ther öfwer nogra ſtemnor haft. Nu kàn jag ey bättre undwijka thenna wånda / än att jag låter henne ſiälf utwälia ſig till mann then hon helſt will: hwar om hon mig och tillförna anmodat hafwer. Thetta ſwar behagade begge Konungarna wel. Litet therefter gingo the alleſaman / med ſina wänner / i höga loſ-

til

til skiemu Ingibiargar. Oc er hun så fadr sin þa mælti hun: nu synist mier vandi á ad suara sua ad bádum yckr lijki. han tok til orda: sua er mal med vexti, at hier eru komner á ydran fund þessir tueir Konungar, sem mattu lyta: oc er eitt erindi beggia þeira, ad båder vilja biðia þijn. Nu med þui ad hier sannast hid fornquedna: *ad ey må giora tuo måga ad eirnri dottur*, þå vil eg nu ad þu kiósir þier hlut til handa, huorn þeira þu vilt eiga; Bid eg ad þu veitir þeim skyr andsuor, oc þan urskurd, ad þier sie heirligr, oc oss megi ollum vel gegna. Ingibiorg suarar: sua list mier, sem þetta sie meira vandamál, ènn þad sie myn, eda añarar, þeirar konu, er ey er meira reind ad viti, enn eg, ad skipa þessu mali med skynsemd, oc vijst sie, ad eg kinni þetta ad kiosa fyri mina hand, sua

tet till slotz Ingeborg. När hon såg sin fader / mig är swårt sade hon / att swara begsiom till behag. Fadren tog till orda och sade / så är nu tillburit / att här äre twenne Konungar komne till tig / och hafwa båda itt ärende / att the wilja hafwa tig till hustru. Menn efter / som ordspråket lyder att man icke kan göra twå mågar till en dotter / så må tu nu tig utwälia / hocken thera tu wilt äga; och såg thet rent ut / med thet besked som tig höfwar / och oss allom kan tiänligit wara. Thetta är en swårare sak / sade Ingeborg / än jag eller en annan quinsperson / som intet är klokare än jag / må then kunna öfwerwäga med förstånd / och utwälia thet som mig nyttigast wore. Thet håller jag före / att huarthere thenne Konung / är af höge wärde / och fast högre än

som

sem mier henti. Þui mier þikir mikil likindi till standa, ad huortveggi þessara Konunga sie mikils hattar, oc mier miklu meira en full-bodnir, i huors þeira um-sià er eg kiæmi. Enn med til teknum dæmum mà eg helst þetta enda. Sua mà eg hellst til iafna þessum tueim Konungum, sem standi tueir apalldar i einum gardi; oc er annar ungr, oc allikligr til ad þar à vaxi morg stòr epli oc sæt i þan tima, er han hefr fullan alldr: oc merker så Olaf Kong. Þar i hia er annar apalldr, sa stendr med margquisludum limum, à sier berandi alskonar epli. Sà apalldr merkr stiorn oc rik: Gautreks Kongs, er leingi hefr stiornad sinu riki med aurleik oc soma: oc stendr hans ràd enn alt i fullum tima: Er ost hans hreisti oc aurleikri huorn stad kunnari. Oc þò ad sua beri til, ad

min vederlijke / i hwilkens thera wåld iag bålst komme. Må jag doch i lijknelsewijs min mening förklara. Och lijknar jag thesse Konungar wid tu åpleträ / uti en trägård: thet ena är ett unget trä / och lifligit til / att thär på skall wäxa månge stora och söta åplen / när thet kommer till sin ållder och mogenhet: Och märker thet Kong Olaf. Thet andra theremot / står med månge wijda lummige grenar / bärandes alsköns åple: och märker then aplen Kong Götriks rijke och regemente / hwilken lenge hafwer regerat wel / och med största beröm: står och hans råd i sin fulla och båsta megenhet: hans mandom och sinnillidhet är och allastädes mer bekant. Och thär så tillbore / att hans regementztijd förkorttades af hans ållderdom: förmodar man doch att han

hans rikis ſtiorn þrioti fyrir, af ſokum natur-ligs alldurs: þá má þó vera, ad han geti þó hrauſta ſonu, oc er þá gott yid þá ad una, þott Kongs miſſi vid. Nu þott Olafr ſie madr yngri, oc ſua likligr til hofdingia: *Þá er illt ovyſa von ad kaupa.* Oc vef eg ey leingr þetta mál, ad ſinni, oc kys eg mier til yndis oc ſamlaga Gautrek K. þott eg viſſa þad fyri; ad han lifdi fá ár, enn Olafr K. gamall ſem ſteina birgi. Þui ad þad er mitt hugbod, ad han verdi alldrey ſlijkr ſem Gautrekr K: oc allrahelſt, ef han lifr litla hrid. vidr þeſſi ord meyarinar verdr Gautrekr K. harla gladr, oc ſprettr upp þegar ſua ſem eirn ungr; tekr i hond quinnunni, oc feſtir hana, Olafi Kongi biáveranda. Af þeſſu verdr Olafr hardla reidr, oc quadſt þeſſa hefna ſkylda á Gautreki Kongi

aflar wackra unga ſöner / ſom man kan litta på / thär han ſölle ifrån. Och faſt än K. Olafr är yngre och wel lijk till een ſtor Höfdinge / ſå är dock ondt att köpa owiſt håpp. Jag utlägger thetta inte längre thenna gången / uthan wäljer mig K. Götrik till ynneſt och ſamlag / faſt jag thet förut wiſte / att han ſkulle alleenaſt få åhr lefwa / och K. Olafr blijfwa ſå gammal ſom gråſten. Ty thet faller mig i ſinnet /, att han blifwer aldrig ſlijker ſom K. Götrik / och beſynnerligen om han lefwer kortaſtund. Wid theſſe Jungfruns ord blifwer K. Götrik myckid glad / ſpritter upp ſom en yngling / tager Jungfrun i hand, och fäſter henne i K. Olafs närvaru. Thär af blef K. Olafr mycked wred / ock hotade att han ſådant på K. Götrik och hans folk hemna

ſkal-

sialfum ; oc hans lidi. Gautrekr K. quad *ey þan likan til baul ad bera, er ey màtti draga* oc skilldust þeir, vid sua buid. Fòr Olafr K. burt, med sinu lidi, oc var hin reidasti.

skulle. Then ær intet lijk bordan att bæra, swarade K. Götrek / som henné ey formår att lyfta. Thår med stildes the åth / och for K. Olafr bårt / med sitt folk / och war öfwer måttan wred.

CAP XIII.

CAP. XIII.

ÞA' er Gautrekr K. hafde dualist þà stund er honum vel lykadi byst han til heimferdar, med Ingibiorgu kuonar-efni sitt. Þui han villdi heima i Gautlandi drecka brudkaup sitt. Þorer leisti dottr sina ut, med mikilli rausn: liet oc fylgia henni. Gautrekr. K. reid fram hià skogi nockrum, um dag: kemr Olafr K. imot honum, med sinum monnum: oc tokst þar med þeim enn hardastaorosta. Oc er þeir hofdu barist um hrid, mælti Olafr K. vit þu Gautrekr K. ad eg giori þier kost à, ad hialpa lyfi þinu? oc gef

När K. Götrik hade thår dualtz så långe honom tyckte / lagar han sig till hemresan / med sin fästemö Ingeborg. Ty han wille hemma i Götland hålla sitt bröllop. Thore ledsagade sin dotter af gårde med myckit ståt och medfölle. K. Götrik red fram genom en skog / thår mötte honom Kong Olafr / med sitt sälskap; och yppades thår eet skarpt slag. När the nogon stund hade fäktadt / sade K. Olafr till K. Götrik: iag såtter tig thet wilkor före att lösa titt lijf med / att tu gifwer Jungfrun i mitt wåld / och alt thet goda henne fölgde hemmanlu

Þu upp meyna i mitt valld, oc oll þau giædi er heni filgdi heiman; oc skalt þu þá fara i fridi, huort er þu vilt: Þui ey hæfir sua gomlum kalli ad volka sua væna mey. mattu nu med þessu einu þiggia þig fra dauda. Sem Gautrekr K. heirdi ord hans, mælti han: þott eg hafi lid færra en þu, þá skalt þu finna ad þessi hin gamli kall er oragr adr en knolld kiër. Var Gautrekr K. sua ákafr, ad han geck optliga gegnum fylking Olafs K. oc letti alldrey fyrr enn Olafr var fallin, oc alt lid hans: enn Gautrekr K. feck sigr; oc hafdi feingid litin manskada. Sydan lettir han ey fyrr ferd sinni en han kiemr heim i Gautland: oc hafdi mikid aukist hans frami i þessari ferd. Oc er han hafdi litla hrid heima verid, lætr han stefna mikla veitslu, oc bydr til ollu stormenni i landinu; oc dreckr

frå; så må tu fara huart tu will: och på ther witsett må tu frija titt lijf. Ty thet tiånar intet att en gammal gubbe skall söla och walka så wåna mö. När K. Götrik thet hörde / oansedt / sade han / jag hafwer intet så mycket folk som tu: doch skalltu finna innan quällen i dag / at thenne gambla gubben intet är rådder. War han och så häftig / att han slog sig ofta igenum hans hoop / och wände intet igen / förr än K. Olaf / med sitt folk war fallen. Fick K. Götrik thär öfwerhanden / uthan stor afsaknad på sitt folk. Och drögde intet resan förr än han kom hem i Göthalandet. Och blef hans tapperhet mycket prijsatt i thenne ferd. Strax han kom hem / let han tillaga ett stort gästebod / böd the största herrar i landet / och giorde ett mächta kostelligit bröllop. Han för-

han

han eitt hid sterkasta festar ól til Ingibiargar. oc af þui aflidnu, velr han sæmiligar giafir olum rikum monnum, þeim sem han hofdu heim sokt. Oc ox mióg i þessu hans frami. Tokust sua med þeim godar aster; oc sitr nu um kyrt ad riki sinu Oc ey miklu sijdar getr Gautrekr K. barn vid konu sinni; þad var sueinbarn, oc var frydt: Kongr lætr þeim sueini nafn gefa; oc skal han Ketill heita. Han ox þar upp med hirdinni. þrem vetrum sydar fæddi Ingibiorg annan suein: han var mikill oc vænligr, oc er sa nefndr Hrolfr. Voru þessir sueinar tiguliga uppfæddir, sem Kongs sonum hæfdi: Enn à sin hatt var huor þeirra brædra. Ketill var manna minstr oc hin skiotasti; hàvadamadr mikill, framgiarn oc huatuys, fullr àrædis, oc

åbrade och alla the förnemste som honom besökt hade / tiänlige gåswor / när the drogo hem igen. Regerar han sedan roligen / och letwer med sin drottning myckit kärligen / afstandes med henne ett fagert swenbarn som han låt kalla Ketill. Tre åhr ther efter födde drottningen åter ett deyeligit piltebarn / som Rolof kallades. Thesse twå bröder blefwe herligen upfödde / som Konunga barn höfwade. Doch wore the af fast olijka fynde. Ketil war mycket liten / och snäll / högtalig / framfeß / låwijs / tiltagse och oförwägen. Han war kallader Ketil kregd / ty han war så lijten. Rolfr war stor och starker / deyelig i ansiktet / tystlåtig / ordhållandes / och intet hastig i sit förettagande. Ther nogot

hin aleitnaſti: Han uar kalladr Keriill kregd: þui ad han var ſua litill. Hrolfr var manna meſtr, oc ſterkaſtr, fridr ſynum, oc var ſåmalugr, faſtordr, oc otramgiarn: oc þott imoti hanum væri giort eda mælt, liet han ey viſt ſem han viſſi; enn nockru ſydar, þà er adra vardadi ſem ſyſt, hefndi han grimliga ſinna motgiorda: oc þott nockrer þeir hlutir væri fyrir hanum talader, þeir er han vardadi, gaf hā ey gaum ad fyrſt, i ſtad; enn ſtundu ſydar, eda nockrum vetrum, ſua ſem han hafdi huxat utveg à þui màli, þà bar han þad upp, oc liet ſem þà væri oymælt; huort ſem haunum var þà med, eda mot. Vard þad þà fram ad ganga, ſē hā villdi vera làta. Han var vinſæll af allþydu monnum, oc virtr mikid. Lidr nu ſua frātil er ketill var tijo vetra, en Hrolfr ſie uetra.

war giort eller ſagt honom emot / låt han ſom han intet wiſte ther af: men ſedan når andra hade thet förgätet / hemnade han thet grymmeliga. War och nogot för honom ſagt / thet han umwårdade / låt han förſt / ſom han gaf ingen acht therpå. Men longt efteråth / når han hade utgrunnat huad utgång ſådant wille taga / kom han fram ther med / lijka ſom thet hade nyligen warit ſagt för honom: antingen thet war honom tå mot eller medh. Och ſkulle thet tå gå för ſig: ſom han wille hafwa fram. Af gemeneman War han mycket älſkat och i åhra hollen. Lider thet nu ſå fram till theſſ Ketill blifwer tyo / och Rolfr ſiu åhra gammal.

Cap.

CAP. XIV.

Þan tima red ſâ Kongr Danmork, er Hringr het: han var rikr madr, oc mikell: han âtti ſier drottning væna oc vitra: þaug attu eirn ſon er Ingialldr het. Han var ungr, oc hin efniligaſti. Med þeim Hringi Kongi oc Gautreki K. var mikil vinatta, med veitzlum oc ſie giofum, oc margri Konûgligri tygn, er huor veitti adrum, medan þeirra vinatta ſtòd: hofdu þeir oc jafnan verid bader ſaman i hernadi, medan þeir voru yngri: oc skilldu alldrey ſina vinattu, medan þeir funduſt iafnan: enn nu tok helldr ad greinaſt af medalgaungu vonðra manna, þierra er ròg kueiktu i millum þeirra. Kom þà ſua ad huoru tueiggiu bìòſt ad ſtrijda huer vid annan. Þad var eirn tima ad Hringr K. kom ad màli vid drottningu ſina: Þad er ſem þu veiſt, ad mier

CAP. XIV.

Then tijden war en rijker Konung i Danmark/ som Ringer het. han ätte med sin drottning en ung och godartad son/ Ingelld vid nampn. Emällan thenne Kong Ring/ och Kong Götrik war stor wenskap/ med besökningar/ skencker/ och Kongelig ähra/ som hwar bewijste annan mädan theras wenskap warade. J sin ungdom hade the och altijd warit tillsamman i hernad och siöfärd: skilde och ey sin wenskap så lenge the huarannan stadigt besökte. Menn af onda menniskiors mellanlöpande och llugande/ upweckte the them/ på sistone/ en fiendskap emällan: så att the lagade sig till att strijda på huarannan. Ett sinn talade Ring till sin drottning: Mig är sagt att Kong Götrik ärnar segda på mitt rijke; doch wet jag ey

es

er sagt ad Gautrekr K. ætliad strijda à riki mitt: enn þess er eg ey vijs ordin, huad han gefr mier ad sok. Nu ætla eg radligt ad verda fyr ad bragdi; þui ad þad er mælt: ad sá hafi annan undir, er à rædr. Veit eg ey huort han er sannr þeirra velràda sem mier eru af haunü flutt. Drottning mælti: oviturliga talar þu, þar sem ad þu veist ad þad hafid adr verid hinir bestu vinir, ad þu truir sua rògi vondra manna, ad þu vilt hallda strijd vid Gautrek K. oc er þetta all okongligt bragd, ad vilia fyrir koma sinum fostbrodr. Oc þott þui sie ad skipta, làt helldr han nydast à þier, en þu giorir honum nockra meingiord: sua ad þu missir fyri þad Kongs vinattu. Giorir sua vel herra, ad ey finnist i þinu briosti su gleimska, ad þier vilied sua nidrfella, oc undir fotum

huad han gifwer mig til sak. Men jag håller rådeligit att slå först till. ty thet är itt sant ordspråk/ att then kastar en annan under sig som först rusar till. Kan jag ey weta om han är skyldig till the stemplingar / som mig om honom berättas. oklokliga talar tu / sade drottningen / thär i tillförne hafwen warit så förtrogna wänner / att tu will tro ilaka menniskiors squaller oc lögn/ oc begynna fegd emot Kong Götrik: Thet är och intet Konunga stycke/ att wilja swika och förekomma sin fosterbroder. Skolen i och änteligen skifta ondt eder emellan/ så låt honom heller blifwa en nijding mot tig / än att tu skulle göra honom nogot till meen / och mista therföre hans wenskap. Gör så wel/ herre/ och låt sådant tokeri icke finnas i thet sinne/ att tu will förkasta / och under fötterna trampa tro-

troda ſua marga goda hluti ſem huor yckar hefr vid annan giort. Halldid herra vid Gautrek, med prijdi oc dreingſkap, uppreknum godvilia, med âſt oc fullkomnum fridi: oc tyn ey fyri vandra manna rædu ſua gods mans vinattu. Hefr han feingid ſua vitra konu oc godfuſa, ad allan yckar fielagſkap mun hun ſamandraga, oc i lag færa þad ſem à fatt er. Gautrekr K. à oc ſua þroſkaliga ſonu, ad þeir munu þeſſ skiott hefna, ef faudr þeirra er nockud misbodid. hafid helldr herra þad ràd, er eg kenni ydr: farid ſialfir à einu skipi, med enu vitruſtu ydru ràdaneyti, à fund Gautreks K. Biòd heim til foſtrs med þier Hrolfe ſyne hans. Mà þier ad hanum æfinligr ſtirkr, oc þinu riki, ef þeir vil ia þeckiaſt, oc ollum oſſ utifra, til veraldligrar ſæmdar, Oc ſem Drott-

alt thet goda i bwarannan bewijſt hafwen. fullborda heller / med åhra och mandom / then wel begynte godwilia och wånſkap / i kerlighet och fullkommen frijd: och bortmiſt icke ſå gods mans wenſkap / för argliſtiga menniſkiors lögn och falſthet ſkull. Hafwer han och fådt en ſå förſtåndig och godhiärtat drottning / att hon mon ſammandraga eder ſörra wånſkap / och föra i godt lag thet ſom fattas. Kong Götrik hafwer och ſå manliga söner / att the lära ſtrax hemnas / om theras fader warder nogot miſſbudit. Gör heller efter mitt råd / herre: tag thina båſta rådgifware med tig / och far ſielf med itt ſkep till Kong Götrik; och bind hem hans ſon Rolof / med tig till foſterſon. wilia the thet täckeligen uptaga / länder thet tig och titt rijke till ſtyrkia och oſſ allom till heder och åhra. Som Drottnin-

ning

ning lauk finni rædu; Þotti Kongi hun vel tala, oc viturliga: oc quaſt ey skyllda onyta hennar råda-giörd. Lætr nu buaferd ſina, ſua ſem Drottning gaf råd til. Sydan for han ſua ſem han verdr buin, oc kemr vid Gautland, med heilum ſinum varnadi. Oc er Gautrekr K. frettir komu hans, kallar han Ingibiorgu Drottningu å tal vid ſig, oc mælti: Mier er ſua flutt, ad komin ſie i riki mitt med einu skipi, Hringr K. af Danmork. Nu med Þui ad Þier vitid, huor fiandskapr oſſ hefr verid fluttr af hanum til vor, Þá ſkal Þad nu alt gailda hanum, adr vier skilium. Er han nu oc ſua fallin i greipar mier; ad eg må Þetta vel giora, fyri utan alla manhættu. Sem Drottnig heirdi ord hans, mælti hun til Kongs a Þeſſa leid: Litil vitska fylgir Þeſſu ydru ordu framka-

gen hade lyckad ſitt tal / tyckte Kongen att hon hade wel och wijſliga taladt / och ſade ſig ey willa göra emot hennes råd. Lager ſig för thenſkull till redz / och for till Göthaland / och kom wäl fram. När K. Götrek ſådant förnam / kallade han Drottning Ingeborg till tals wid ſig / ſäyandes: jag hafwer förnummit att Kong Ring af Danmark / är med itt ſkep kommen i mitt rijke. Nu mådan jag hafwer ifrån honom ſport ſådan fiendſkap / tå ſkall han thet nu undgälla / förr än wij ſkilliomis åth: är han och nu ſå fallen i mina kloor / at iag thet ſäkert göra kan. Lijtet förſtånd är i thetta edert obetänckta taal / ſade drottningen / om i willen göra Kong Ring nogot till ſkada och meen / ſom är till eder i then mening kommen / att honom af eder ſkall ähra och

ki,

ſti, ef þu vilt giora Hringi Kõgi nockud til angrs, þad ſem kalla mà, ad han ſie komin à ydvarn fund, ſua ſem væntandi ſier ſæmdar af ydr oc godvilia, ſem þid hafid adr ſamanbundid med yckr. Màttu à þad lijta, ad Hringr K. væri ey hier komin, med ſua litlu lidi, utan han trydi þier jafnvel ſem fyrr: oc mun han vera login ollu þui, er þier er i moti. Nu er þad min tillaga: ſend menn à fund hans; oc biod honum hier ad drecka, med ollu ſinu foruneyti, fagra veitſlu: gior þig vid han gladan oc kàtan. Oc ſua ſem han er komin i holl þina, med ſinum monnum, leita eptr med adhugaſamligri vitsku, ef þu finnr han i nockru ſakadan, þeirra hluta ſem vardar. Oc ef nockr grein finſt yckar i milli, leggid þad nidr alt med enna beſtu manna ràdi: oc halldid ſij dã

en god wilia wederſaras / ſom tillförne. eller menen i han wore hijtkommen med ſå lijtet fölie / om han icke trodde eder lijka wäl ſom tillförne. Och är han wiſſerligen belugen uti alt thet i tagen ſå illa upp. Är thett mitt råd / att i ſänden månn emot honom / och bjuden honom / med ſitt ſälſkap / hijt till gäſtabodz; och gören eder luſtig och glad med honom. Och när han / med ſitt fölie är kommen i edert palatz / utleten tå förſikteligen om i finne honom till nogot ſkylldig / thet ſom kan hafwa nogot på ſig. Fins och nogon oenighet eder emällan / läggen then nider / med goda månns tillråde; Och hållen ſedan eder foſterbrödralag oförkränkt / ſå långe i leſwen. När Kongen hade hördt

ydvart foſtbrædra lag, fyri utan alla grein: medan þid lifid badir. Sem Kongr heirdi ord drottningar, lætr han orcka til virdugligrar veitſlu; bijdr þangat fyrſt ad upphafi Hringi Kongi, med ollu ſinu foruneyti: þar til kallar han til þeſſarar veitſlu marga adra rika men oc vitra, þá er Kongr villdi ràd af þiggia. Nu er Kongar ſatu, oc allir menn i hollini, ynntuſt þeir til, huad ſpilt hefdi þeirra vinſeingi. Oc ſem þeir vidkenduſt ad þeirra i milli fanſt eingin oþycktar grein, med ſonnu; oc þeir badir fundu, ad þetta var rògr, oc illr ordadrattr vondra manna: endurnyudu af upphafi ſina vinattu, med þui upphafi, ad Hringr K. bydr Hrolfe Gautreks ſyne til foſtrs. Oc ſua ſem Gautrekr K. þiggr þetta med blijdu, byſt Hringr K. til heimferdar, oc Hrolfr med hau-

drottningens ord / låter han laga till itt herligit gäſtabod / bjudandes tijt Kong Ring / med ſitt följe; theſſ förutan bjuder han oc många andra wijſa och achtade månn / hwilkas råd han wille bruka. Som Konungarne / med ſina mäñ / hade ſatt ſig i Palatzet / begynte the tala om / hwad ſom hade förſpilt theras wänſkap: Oc ſom the beſinnade att ingen ſann orſak fans till nogon miſſtyckia / them emällan / och befunne båda / att thetta war lögn / och onda menniſkiors ordaföringar / förnyade the åther ſin wänſkap igen / således att Kong Ring begärade Rolof Kong Götriks ſon / ſig till foſterſon. Thetta war af K. Göthrek wel uptaget / och lagade K. Ring / tillijka med

num,

num, utleistr med vir-
dugligum giofum : oc
þotti nu badum Kon-
gum hafa vel tekist : ski-
liast Kongar med Kiær-
leika oc blydu : oc hiell-
du þui à medan þeir lif-
du. Fòr Hrolfr til Dan-
merkur med Hringi Kõ-
gi. Veitti Kongr honum
id àgiætasta fostr. Kongr
feck honum þan meistara
er bestr var à Nordr lon-
dũm, sà ed kendi ho-
nõ allan riddaraskap oc
iþrottr, þær sem vaskir
meñ oc hrauster girntust
ad nema i þan tima. Med
þeim Hrolfi oc Ingiall-
di tokst hin mesta vin-
atta; oc giordust fost-
brædur. Vaxa þeir nu
upp i Danmork, oc
giordist Hrolfr hin mesti
afbragdsmadr, um fram
adra men bædi à afl oc
voxt. Ketill òx upp i
Gautlandi med faudur
sinũ, oc var maña minstr,
oc hin quiklàtasti. Enn
þo var han ecki miok vid
lindi Gaut : Kongs, sakir
havada oc kappgirni.

Rolof sig hem igen / her-
ligen begåfwader. Tyck-
te och begge Kongarne
thetta mycket wäl hafwa
aflupit; och skilias åth
med blijda och kärlek / och
höllo then så länge the lef-
de. For Rolof till Dan-
mark / med K: Ring /
och blef thär herligen up-
fostrader. Fick Konun-
gen honom then bästa
måstare sõ här sans i Nor-
landen / som lärde honom
alla ridderliga öfningar /
i dråtter och konster / som
raske riddare åstundade
att lära på then tijden.
Emällan Rolof och In-
gelld giordes en stor wän-
skap / att the blewe foster-
bröder / och wuxe tillijka
upp i Dãmark: och öfwer-
gick Rolof alla andra sina
lijkar både till styrkia och
wäxt. Ketil wäxte upp
hema i Götland / hoos sin
fader. han war mycket lij-
ten och quick låtiger: doch
hölt hans fader intet myc-
ket af honom / för hans
högmod och enträgensam-
het.

F 2 Cap

Cap. XV.

SÀ Kongr. ried fyri Suiþiod, er Eyrikr het: han atti ſier drottningu eina vitra oc vel ſiduga. Þaug hafa àtt eina dottr barna, ſu er Þorbiorg hiet. hun var huorri quinnu vænni oc vitrari, Þeirra er men viſſu: hun fæddiſt upp med faudr ſinum oc modr. Sua hafa menn ſagt af mey Þeſſari, ad hun var huorri konu kiænni, Þeirri, er menn hafdu ſpurn af, um alt Þad er til quenmans handa kunni. þar med vaudi hun ſig à burtreid, oc ſkylmaſt med ſuerdi oc skyldi. Hon kunni Þeſſa liſt iafnframt Þeim Riddarum er vel kunnu oc kurteiſliga ad bera vopn ſin. Eyriki K. lijkadi ey vel, er hun hafdi Þetta framferdi ſem karlar; oc bad hana hafa ſkemuſetu ſem adrar Konga dætur. Hun ſuarar: nu med Þui, ſagdi hon, ad Þu hefr ey mei-

Cap. XV.

KOng Erik regerade i Swerige: han hade en wijs och wål ſidig drotning/ och med henne en dotter ſom Thorborg het. Hon war deyeligare och klokare ån nogon quinſperſon/ ſom man wiſte af/ på then tijden: och föddes upp hoos ſin fader och moder. Om thenna mö år thet ſagt/ att hon war ſnållare ån nogon quinna/ ſå wijda om kring/ mann kunne weta/ på alla the ſlögder ſom till quinfolk hörde. Hon wande ſig och till att rijda ſperr/och fåchta med ſuerd ock ſkölld: och then konſten kunde hon ſå wål ſom nogon Riddare/ then ſin wapn artigt och wål kunde föra. K: Erik miſſhagade thetta/ att hon ſkulle hafwa ſådana karlaferor: och bad henne ſitta i Jungfrukammaren/ ſom andra Konunga döttrar. Hon ſwarar/ efter tu hafwer icke mera ån ens mans lijf/

ra

ra enn eins mans lijf til rikis ſtiornar ; oc eg em þitt einbirni ; oc à eg allan arf epter þig : mà vera ad eg þurfi þetta riki ad veria, fyri Kongũ, eda Kongaſonum, ef eg miſſi þijn vid. Er ey olikligt ad mier þiki illt, ad vera þeirra naudũgar kona, ef ſua ber til : Oc þuij vil eg kunna nockuan hàtt à riddaraſkap. Þiki mier þà likligra ad eg fài halldid riki þeſſu, med ſtirk oc trauſti godrar filgdar. Oc þui bid eg þig fadir, ad þu fair mier nockud af riki þinu, til forràda, a medan þu ert à lijfi : oc reina eg ſua ſtiorn oc um-ſia þeirra manna, ſẽ i mitt ualld eru feingner. Þad er enn i þeſſu màli : ef nockrir men bidia mijn, þeir ſem eg vil ey iata ; þá er likara, ad riki ydvart ſie i nadum, fyri þeirra ofsa, ef eg helld andſuorum i moti þeim. Kongr huxar nu um ord meyarin-

til at regera thitt rijke; och iag er thitt endabarn ; och bör mig alt arfwet efter tig : och kan hända/ at jag/ efter thin död/ moſte thetta rijke med macht wärja/ mot Konungar/ eller Konunga ſöner. Kan man wel tänkia / at jag tycker illa wara / att blifwa nogens mans huſtru emot min wilja : och ty will jag lära nogon del af riddareſtycken. Synes mig tå lijkare at iag ſkall kunna förſuara thetta rijke med tappre måns ſtyrkia och bijſtånd. Och ty beder jag tig fader / tu wille gifwa mig en del af rijket / att råda öfwer / medan tu lefwer : och wänja mig ſå till at ſtyra och regera them tu gifwer mig i händer. är thet ock förmodeligit, om nogra frija til mig/ them jag intet will hafwa/ och gifwer them ney/ at thitt rijke tå blifwer i roo/ för theras högmod och anlop. Konungen betänker hennas ord/ och beſinner / at hon war rädig

 nar ;

nar ; finnr þad , ad hun var radgiørn oc ſtorlàt : þotti honum ey olikligt ad han oc riki hans , feingi onàd af hennar ofsa oc kappgirni: tekr þad rad, ad han fær henni til forràda þridiung af riki ſinu : þar med eflir hañ henni adſetu ſem à Vllar akri heitir : þar med fær han henni til ſilgdar harda menn oc hrauſta, þà ſem henni voru hlydner , oc epterlarer ad giora vilia hennar. Sem hun hafdi þetta alrſaman þeigid af ſandur ſinum , fot hun á Vllarakur ; ſijdan ſtefnir hun þing fiolment , oc lætr taka ſig til Kongs yfir þridiung Suianelldis , ſem Eyrikr K. fadr hennar hafdi iatad henni , til forràda. þar med lætr hun gefa ſer þorbergs nafn ; oc skvlldi eingin vera ſua diarfr , ad hana kalladi mey eda konu ; en huor er þad giordi , skylldi tola harda refſing. Sijdan giorir þor-

och ſtorlåtig : och tyckte ey olijkt/at hã/och hans rijke komẽ i oro af heñes öfwerdåd/och eenwijſhet. Tager han therföre thet råd/ och får henne tridingen aff ſitt rijke/til at råda öfwer. hã giſwer och heñe ett Könge- ligit ſåthe på Vlleråker och får henne til bijſtånd och förſwar/ ſtyfwe och manhafteige mån ſom redebogne och efterlåtige wore at göra hennes wilja. När hon alt thetta af ſin fader unfångit hade/ for hon ut på Vlleråker / ſlåmmer i hop allment ting / och låter thår taga ſig till Konung/ öfwer tridiedelen af Swerige / ſom hennes fader Kong Erik henne hade efterlåtit at regera öfwer. Thår med låter hon kalla ſig Kong Thorberger: och ſkulle ingen fördriſta ſig / wid hårdt ſtraff tillgörandes / att kalla henne mö eller quinsperſon. Sedan tog Kong Thorberg ſig både Rådzherrar och Hof-

bergr

bergr Kongr bædi ráda oc hirdmen, oc gefr Þeim mála á eirn hàtt oc Eyrikr K. ad Vpſolum fadir hennar. Stendr nu Suia velldi med Þeſſari skipun nockra vetur.

mån / och gaf them underholld / på ſamma wijs ſom hennes fader Kong Erik i Vpſala ; Sålunda regerades Swerige nogon ſtund bårt åth.

CAP XVI.

NV er Þar til mals ad taka, ad Gautrekr K. i Gautlandi tekr ſott. han kallar drottning ſina til mals vid ſig, oc Þar med adra rikis menn, oc ſeigr Þeim: ſuà er mal med vexti,. ad eg hefi nokra Þyngd tekid; Nu med Þui ad eg em hnygin mioc á alldr, Þá er likligt ad eg taki ecki fleiri ſottir. vil eg ollum monnum Þacka med ſogrum ordum, fylgd oc fielagſkap, er Þier hafid mier veitt. Enn Þad er, ſem Þier vitid: ad eg á tuo ſonu, til arfs, epter mig: annar er hier med oſſ, enn annar i Danmork med Hringi Kongi. Eru Þad hier laǔdz log, ad en elidri

CAP. XVI.

SKolom wij nu förtälia huru K. Götrek i Weſtergötland blef ſiuk. Han kallar ſin drottning för ſig / och the förnämſta af ſitt rijke: thet är ſå wijda kommit / ſäger han / att jag nu är bliſwen ſiuk: och mådan jag lutar til en hög ålder / tror jag wäl at jag får intet flere ſiukdomar än thenna. Ty will jag eder alla kärligen betacka / för thet trogna och manliga bijſtånd i mig bewijſt hafwen. Hafwer jag / ſom i weten / twå ſöner / hwilkom arfwet efter mig till faller: then ena är här tillſtädes / och th.n andre är i Danmark hoos K. Ring. Nu är thet landzens lag / att then äldre tazer ko-

Kongs ſon taki riki eptr faudr ſin. Nu vil eg ey briòta log á Karli ſyni minum, med einrædi minu, eda á ydr landz monnum: enn þo vil eg bidia ydr alla ſaman, ad ſà taki riki eptr mig er mier þikir betr til fallin. Þeir quaduſt þad giarnan vilia, ad hlyda hans forſiá: ſagdu ſier þad iafnan hafa vel dugad, oc quaduſt ey vilia briòta hans rád en ſijduſtu, þar ſé þeir hofdu haft huort annara: oc hafdi ſtorliga vel dugad. Kongr ſeigr. Þá, ad han vill ad Hrolfr tæki Kongdom: lieſt þad vænta, ad han mundi verda ágiætr madr oc godr forſtiòri ſinum mõnum. Kongr bad ad Kietil lieti ſier þad vel lijka. Ketill quadſt ey ágriarn til rikis: oc þotti ollum uel komid þott Hrolfr tæki. Eptr þad þockudu þeir ágiætan frid oc godar nadir, er þeir hofdu leingi af hans herraſamligri ſtiòrn, oc

nunga dómet / efter fadren. Ty will jag intet / af mitt eget råd / min ſon Ketill / eller eder landzens in byggiare / begges eder rättighet förtaga: doch beder jag eder alleſaman / att then måtte koma till rijket / ſom mig ſynes bäſt thår till fallen. The ſade ſig thet i hans förſyn gerna hemſtålla / hwilken alltid tillförne hade them warit till fromma; och thetta hans yterſta betänkiande icke öfwerträda / emådan the alla hans förrige råd gillat och gode befunnit hade. Så will jag / ſade Konungen / at Rolofr blifwer Konung: förmodar jag han blifweren berömmelig herre / och god föreſtyrare. Kongen bad och ſin ſon Ketill / at han wille ſig thet låta behaga. Ketill ſuarade / ſig ingen åtränktan hafwa til rijket. Behagade thet allom wel / at Rolof ſkulle blifwa Konüg / betackandes K. Götrik kärligen för then ön-

Kong-

Kongligum til ſtilli. Eptr þetta skipar Kongr þui ſem hanum þikir varda' Fer þá ſydan hvör til ſins heimilis: En þeir sátu yfir Köngi, ſem til þeſſ voru feingner. Lijda nu ey langar ſtunder adr þeſſi ſott hefr Kong i heliu. Þetta þotti Drottningu mikill skadi, oc þar med allri landzbygdini. Vard han mioc hármdaudi ollum monnum. Þui ad eingin Kõgr hafdi verid aſtſælli, ſakir örleiks oc umhyggiu. Eptr þad var han heigdr eptr fornum ſid. Nu ſem ey lyda langar ſtunder byr Drottning ferd ſina, med vegligu foruneyti; oc liettir ey fyrr þeſſari ferd, en hũ kemr i Dãmork, à fund Hrings K. ber upp fyri Kongi þan harm oc skada, ſem hun hafdi feingid i fráfalli Gautreks Kongs: Hun ſeigr honum alla þà tillſkipun, ſem Gautrekr K. giordi, adr eñ for ad deya. ſem K. hafdi

ſkeliga friid och rolighet / the ſå långan tijd / under hans Kongeliga förſorg och regemente / åtnutit hade. Sedan beſtåller Konungen thet honum tycktes måſt omwårda: och reſte huar ſedan hem till ſitt. The andre wakade öfwer Konungen / ſom thår till wore beſtålte. Och lijder icke heller longan tijd / förr ån thenna ſott drager honom til döden. Drottningen och alle landzens inbyggiare förgde och högeligen beklagade thetta frånfälle. Ty ingen Konung hade warit ſå af hollen / för ſin gifmildhet och omſorg för ſitt rijke. blef han ſedan i en ſtor hög begrafwen / efter gammal ſed. Strax ther efter lagar drotningen ſig till redz / och reſer till Danmark till K. Ring / förtåliandes honom then ſorg och aſſaknat hon hade fådt af ſin mans Kong Götriks frånfälle: berättandes ther brede wijd / hurulunda K. Götrek alt

heirt

heirt þeſſi tijdindi, fanſt
haunum mikid um frá-
fall ſins foſtbrodurs,
Gautreks Kongs: Bidr
han ad Ingibiorg Drott-
ning dueldiſt med ho-
num, ſua langan tima
ſem henni vel lijkar.
Drottning ſagdi: til an-
nars hafum vier vora ferd
giört, enn dueliaſt i y-
dru riki. Enn ef þier vi-
lied i nockru giora vorn
ſoma, þá bid eg herra,
ad þier farid i Gautland,
ad voro bodi, med Hrol-
fi foſtra þinum, oc gio-
riſt han þar Kongr, med
þinni umſiá, ſua ſem
Gautrekr K. giordi rád
fyri: Oc þar med vil eg
ad þu drekr erfve eptr
Gautrek K. epter for-
num ſidvana. Kongr leſt
ſua giora munda, ſem
hun beiddi. Oc ey mi-
klu ſijdar, lyptir Kongr
ſinni ferd, med frijdu
foruneyti, oc liettir ey
fyrr, en han kiemr i
Gautland, oc Ingibiorg
Drottning med honum,
oc Hrolfr ſon hennar.

hade beſtå't och ſlickat/
förr än hå aſleed. K. Ring
tog illa wid ſig theſſe tij-
dender/ om ſin foſterbro-
ders K. Götreks frånfälle/
bad och Drottning In-
geborg bliſwa hoos ſig/
så lenge henne behagade.
Drottningen ſuarade:
till annat är jag kommen/
än duälias i idert rijke:
men wilien i göra mig no-
got till åhra/ beder jag
att i wille fölia mig hem
till Weſtergöthland/ med
eder foſterſon Roloff/ att
han må taga wid rijket/
ſom hans fader K. Gö-
trek honom tilförna be-
ſtält hafwer. Och ther
till med will iag att i dric-
ken K. Götriks arföl/
efter gammal ſijdwänia.
Han loſwade ſig ſå göra
wilja; lagade ſig till/
och reſte med drottnin-
gen och hennes ſon Ro-
lof till Weſtergöthland.
War thär af the för-
nemſta i landet/ itt her-
ligit gäſtabod tillredt/
och Kong Götreks graf-
öl drucket. När thet

Stendr Þar fyri buin veitſla virdulig, skipud af morgum rikis monnum i landinu. Var nu druckid erfi Gautreks Kongs: oc ad Þeſſari veitzlu er ſtefnt Þing fiolment. à Þui Þingi er Hrolfr til Kongs tekin, med radi Hrings Kongs oc ſamÞicki allrar allÞydu i Gautlandi. Oc ad Þeſſu ollu ſiltu oc framkomnu; fer Hringr K. heim til Danmerkur utleiſtr med ſæmiligum giofum. En Hrolfr tekr til rikis ſtiornar; ſemr log oc landz riett, eptrr ſinum vilia. Gioriſt han Þegar vinſæll af ſinum monnum: han var ſtiornſamr oc ſtorgiofull, ſua ſem fadr hans. Þà var han tolf vetra er han tok rikis-ſtiorn, oc hofdingzſkap med Kongdomi. Ketill brodr hans var med honum: enn Ingialldr foſtbrodr Kongs var i hernadi, à ſumrum, enn hafdi jafnan vetrſetu i Gautlandi med

war beſtålt/ ſtåmdes allment ting / och på thet Tinget blef Rolof / med Kong Rings råd / och menige landzallmogans ſamtycke till Konung tagen. När alt thetta war fullkomnat / for Kong Ring herligen begåfwader hem till Danmark igen. Kong Rolof tager nu wid regementet / ſtipar lag och landzrått / ſom honum tycker båſt. Winner han ſtrax ſina underſåtares hylleſt och kårlek: ty han war ſtyreſamer och frijkoſtig ſoſom hans fader. Tolf åhra gammal war han / när han tog wid landzens regering / höfdinge wällde och Konungzdöme. Hans broder Ketill war hoos honom: Men Ingelld hans foſterbroder war om ſommaren i hårnad / men om wintren war han hos K. Rolof i Götalandet. Lijder

Rolſi

Hrolfi K. Lijdr nu ſua fram þar til Hrolfr var xv. vetra.

CAP. XVII.

SVa er ſagt, ad þad var eirn tima, ad þeir brædur talaſt vid; ſpurdi Kongr hue likliga Katli þotti á horfaſt, um rikis ſtiorn hans, edur hofdingzſkap? Ketill liet vel, fyrir fleſtra hatta ſakir. Hrolfr K. ſagdi: oc þui ad þu hefr grein i þeſſu màli þà ertu skylldr ad ſeigia mier huors þier þikir à fàtt, þad ſem mier er ſialfràtt? Ketill ſuarar: uel mà eg finna þan hlut er mier þikir vanta ydra heyll; þu ert madr oquændtr: oc munder þu þikia miklu gilldari Kongr, ef þu feingir þier quonfang vid þitt hæfi. Kongr mælti: huar ſkal eg þeſſa orcka? Ketill ſ. þà mundi ydar ſæmd vaxa, ef þier bædud þeirrar Kongs dotter, er bædi er hyggin

thet nu ſå fram till thes K. Rolof war femtan åhr gammal.

CAP. XVII.

Rolof och hås broder talas wid en gång; och frågar Kongen honom / huad han tyckte om hans ſtyrelſe och höfdingſkap? Meſtadelen wel / ſade Ketill. Efter tu talar med nogon åthſkilnad / i thetta måhl / ſade Kongen / ſå måſte tu ſäya mig huad tig tycker ſattas / thet iag ſiälſwer kan bota. Moch ſer iag / ſade Ketill / huad ſom felar i thin lyckſalighet; tu åſt ogifter: Och wore tu myckit gillare Kong / om tu finge ett gifte / ſom tig höfwade. Huar ſkall iag komma till rätta ther med / ſade Kongen? Tu bliifwer myckit mehr achtad / ſade Ketill / om tu frijar till en Kounngz dotter / ſom är både wijs och förſtåndig: är iag och wiſſ ther på / om tu wänder thin hug

oc

oc forſiàl : en þikir mier vijs von , huar ſem þu villt advijkia , ad þier muni ey fraviſad. Kongr ſagdi : ecki byr mier þad i skapi , ſuà buid. Er land þetta lijtit , oc mun ongvum þikia ſlægr til vors rikis : eda huar horfir þu hellſt à , um màl þetta , frændi ? Ketill ſagdi : þad hefi eg friett , ad Eyrikr K. a Suiþiod à ſier dottr væna oc vitra þa þorbiorg heitr. Hefe eg ſua friett, ad ey mũ fàſt ſlijkr Koſtr hingad à Nordrlondum, fyrir allra hluta ſakir , þeirra er quenn-mann má prýda: Enn hun hefr ſuma hluti til iafns vid hrauſta riddara : þad er burtreid , oc ad skilmaſt med skylldi oc ſuerde : þad hefr hun um fram adrar konur þær er eg hefi ſpurn af. Eyrikr K. fadir hennar er agiætr fyri rikdoms ſakir , oc margra hluta annara , þeira er fræga Konga mà pryda. Hrolfr K. ſ. ecki

tijt/att tu får intet ney. Intet faller mig thet i ſinn ſade K. ſom thet nu före weter. 'år thetta land intet ſtort ; och huem ſkulle råkna ſig ſtor förmon af wårt rijke : eller huart ut menar tu / med thetta årendet / broder? Thet hafwer iag fornumit / ſade Ketill / att Kong Erik i Swerige hafwer en wacker och klok dotter ſom heter Thorborg. år thet ſagt att hennes lijke fins icke hår i Norlanden / uti alla the ſtycken ſom en quinſperſon beprydа ; och uti ſomma ſtycken år hon raſka Riddaras wederlijke: ſåſom till att rijda ſperr / och ſåchta med ſköld och ſwerd / thet kan ingen quinſperſon göra henne efter : ſå wijda iag hafwer kunnat ſpöria. Heñes fader K. Erik/år och en förnämlig herre / för ſin rijkedom och mong añor ſtycken/ſom vidtberömda Konungar pryda. Vy hafwõ icke mod till/ſade K. Rolf att taga oſſ ſådant före.

be-

þerum vier arædi til ſlij-
kra hluta : er ſlijkt meir
talad af åkiefd , enn for-
ſia ; ſem þig hendir ſtun-
dum , frændi. Er þat illt
ad ætla ſier ò-dul, er vo-
narlauſt er , ad han fái
riſid med. Liſt mier ſo ,
þott eg fari ad bidia
dottr Eyriks K. à Suiþi-
òd , ſem þu villder ,
þà þikiumſt eg vita ad
mier mundi ſyniat ko-
nunnar , oc ey olijkt , ad
eg ſeingi nockur ord hæ-
delig. Oc yrde eg ad
þola þad alt ; med þui
ad eg hefi eingi faung à
ad hefna , ſakir rikis
Kongs : oc mundi eg ,
vid ſua buitt , þetta una
all-illa. Ketill quad ey
ſua fara mundi : skortir
oſſ ey her af Danmòrk ,
oc Gautlandi , ad heria
á Erik K , ef han ſyniar
þier mægdar. Hrolfr
K. m. Ecki þarf ſlijkar
glæſer fyrir mier ad gio-
ra. þui ad eg þikiumſt
ſia huorſu þetta mundi
fara , þott freiſtad veri.
þetta for enn ſem añad ,

år ſlijkt talat mehr af en
obetänkt framfushet / än
förſtånd / ſom tu broder
ſtundum plågar göra. år
thet och ondt att willa låg-
gia ſig ſådã börda på hal-
ſen / ſom man intet förtror
ſig att förmå reſa upp
med. Skulle iag draga
bort / och frija till K. Er:
doter i Swerige / efter thin
wilje / så wet iag nåſtan
förut / att iag får ney: Och
kanſke / andra ſpegloſor
thär till. oc ſkulle iag alt
ſådant med mitt högſta
fortret torka inn / efter
iag hafwer intet ämne thet
at wedergöra / för Kongẽs
macht ſkull / Alldrig ſker
thet / ſade Ketill; ey heller
fattas oſſ Krigzfolk af Dã-
mark och Götaland / att
hårta K. Eriks land / om
han nekar tig mågſkapan.
Jag acktar ſådant fa-
gert ſken intet / ſade K.
Rolof : ty iag ſer wål
hwart thet will taga wå-
gen, om man thet ſkulle
freſta. For thetta / ſom
alt annat / efter K. Ro-
lofs ſedwana / att han an-
eptr

eptir skaplyndi Hrolfs K. ad han gaf ad þessu onguan gaũ; oc liet lijda hia sier, sem mart annad, þad sem fyrir honum var tiad: oc ey vissi giör huad honum biö i skapi. Toc han þa til þess iafnan, sydan er odrum var ur minni lidid. Lijdr nu sua fram um hrid, ad þeir fostbrædur satu ymist i Danmork edr i Gautlandi, enn heriudu iafnan à sumrum oc feingu offiár, oc uoru hiner hraustustu bardaga menn, sua ad ecki stod vid þeim. Vrdu þeir hardla vidfrægir af sinum fremdarverkũ: kendu allir nálega þeira nofn. Sua er sagt fra Hrolfi Kongi, ad han var allra manna mestr oc sterkastr: han var sua þungr, ad ongum hesti matti hàn rijda allan dag ut, so ecki kafnadi eda springi undir honum; oc vard iafnan ad skipta vid han. Hrolfr K. var manna vænstr oc kurtey-

sade thet intet / och lät gå sig förbij huad man sade / så att ingen wiste huad han mente ther om. kom han doch altijd sedan fram ther med / när andra hade thet bortglömt. Lijder nu så tijden fram att thesse fosterbröder säte ymse i Danmark eller Götaland: och woro altijd / om sommaren i hernad / och skaffade sig stor rikedom. The wore och sådane stridzmen/ att ingen kunde stå them emot. Theras nampn wore wijda bekände / af theras stora bedrifter och tappre gärningar. Så är sagt om K. Rolof att han war en mächta stor och starck man och så tung/att ingen häst förmätte båra honom hela dagen / at han icke störte eller sprängdes under honom; och måtte åsom eftast ombyta. Till anseande war han mycket wacker / hurtig och i alt wälskapader; han hade sköne och wackert hår / bredt och

sak

faſtr, oc ad ollu vel ſkapadr; hærdr manna beſt, breidleitr. oc mikilleitr, eygdr manna beſt med fogur augu oc ſnòr; midmior oc herdabreidr oc mikill; manna beſt a ſig komin, oc ad ollu enn hæverſkaſti: huorium manni betr vijgr, oc ad ollum iþrottum buin, um fram huorn annan, þan er honum var ſamtijda, á Nordurlondum. Maña var han vinſælaſtr Hrolfr K. var vitr madr oc i ollu forſiáll, skynugur oc glogg-þeckin. Giordiſt han bratt vidfrægr af ſinum hofdingzskap, bædi næri oc fiærri. Þad var eitt vor er Ketil ſpurdi Hrolf, huad han ætladi ad adhafaſt um ſumarid? Hań ſuaradi: mun ey rádligt ad fara til Suiþiodar, oc leita mægda vid Eyrek Kong, ſua ſem þu talader fyrr? Ketill m. undar legt er ydvart lynde: þier latid fyrſt hia ydr lijda þad ſem talad er,

ſtort anlete / fagre och ſnälle ögon. Han war ſmalt midian / bårdebred och wäl karlawuxen / och i allo mycket håfwer. Han war och ofwermåttan wijger / och till alla idråtter och konſter ſnällare än nogon hans lijke / på then tijden / här i Norlanden. Af hwar man war han mycket afhollen; war han och klok och förſiktig / wijs och kenneſpaker: och blef brått wijda kånd / af ſin Höfdingſkap / både når och fiärr. En wåhr frågade hans broder Ketill huad han wille taga ſig före om ſommaren? Mon thet icke wara rådeligit / ſade han / fara till Suerige / och frija till Kong Eriks dotter / ſom tu tillförne hafwer omtalt? Underligit år edert ſinne / ſade Ketill / att i låtens intet ſköta eller giſwa acht på thet ſom ſäges / thå ſtrax / oanſedt thet ligger eder i

oc giefid enga gaum ad þá i ſtad, þo ad ydr ſie þad i hug þá minniſt þier á þad ſijdan, oc latid þa ſem ny melt ſie, þa er margir vetur lijda. Er mier ſamt i hug, ſem þá: oc er ecki ad freſta. Kongr mælti: hefr þu nokud friett af þeſſari mey? Ketill ſuaradi: ecki annad en þad ſem eg hefi þier adr fra ſagt. Kongr. m. friett hefi eg ad hun er bædi vitr oc væn; oc ſua er mier flutt ad ſua ſie hun ſtor oc ſtollt, ad hun vilie ad eingin madr quennkienni hana; oc hon ſie tekin til Kongs yfir Þridiung Suiþiodar; oc hēnar adſeta ſie á Vllar-akri; oc halldi þar hird ſem adrir Kongar. heirt hefi eg oc þad ſagt, ad hennar hafi bedid nockrir Konungar: oc hafi ſuma latid drepa, ſuma hafi hūlatit merkia á einhuorn hatt; ánnat huort blinda eda giellda, eda hand hoggua, ſuma fot

hugen: utan ſedan efter mång åhr/ ſom men i thår med fram/ liſka ſom thet wore tå ny ſagt. Min mening år then ſamma nu ſom tå: och år ther med intet att fördröja. hafwer tu nogot fornummit om thenna mö/ ſade Kongen? Intet annat ſwarade Ketill/ ån thet tag tillförna ſade. Jag hafwer ſport/ ſade Kongen/ att hon år både/wijs och wån/ thår hos år hon ſå ſtor och ſtolt/ att hon wil ingen ſkall kalla henne wid quinfolks nampn: hon hafwer fått tridingen af Swerige at regera öfwer ſoſom en Konung. och hafwer ſitt reſidentz på Vlleråker/ och håller thår hof ſom andra Kongar. Hört hafwer jag och att nogra Konungar hafwa frijat till henne: och hafwer hon ſomma lårit dråpa/ och ſomma på nogots annat ſätt märkia; antingen låtit ſticka ut ögon/ gålla/ hugga hand eller fot af them: och gifwit al-

hoggua ; enn valid ollum ord hædelig med ſnyvirdu : oc vilie hun ſua afvenia ad þeſſarä mala ſie leitad. Sie eg oc ad þeſſi ferd mun hefiaſt, mioc tueim ſtofum. þui adr vier faum þetta rád ſeingid, mun oss i aukaſt frami i ferd þeſſari ; hitt ellegar ad vier mumum fa áf ferd þeſſari skom oc ſneypu oc æfinligt adhlægi. Ketill m. litlir eru þeir margir i brioſti, þott gilldir ſieu ſaman-reknir : oc er ydr. þad mikid adhlægi ad treiſtaſtvalla ad flytia vid eirn kall kuenmans eyrindi ; vænti eg oc þeſſ, þui meira dramb ſem hũ hefr à ſig dreigid , ad þui veſælegar falli hennar offtæki , þegar ſa timi er komin,er þar verdr endir à. Hrolfr K.m. nu med þui þu fryr hugar um ferd þeſſa, þa vil eg ſēda þig til Danmerkur epter Ingialldi foſtbrodr minum. Vil eg ad han fari þeſſa ferd med mier.

lönt hädelig ord med ſijdwyrdning. Will hon ſå afwänia them att friia till ſig. Ser iag och förut att thenne wår reſa låter blijfwa åſwentyrlig. Ty förr ån wij fåm wårt upſåt främiat/ måſte wij antingen winna berömm af thenne fård; eller monne wij få ſkam/ neeſa/ och ett ewigt åtlöye. Monge hafwa lijtet mod i bröſtet / ſade Ketill / faſt the äre ſtora till kroppen. Ar thet och ſkam / att tu / ſom en karl / intet törs tala till ett quinfolk titt ärende. förmodar jag och / att tu ſtörre ſtolthet och högmod hon far med / tu ynkeligare låter hennes högfård draga öfwer ända/ när then tijden kommer. Efter tu förbrår mig / ſade Rolof att iag är ſå rädd / och törs intet draga till wägs/ så will iag ſända tig till Dãmark/ efter min foſter broder Ingiald: ty iag will att han ſkall fölia

Sy-

Sijdan hættu Þeir tali ſi-
nu. Byr ketill ferd ſina
til Danmerkur: Ingialldr
bregdur vid ſkiott, oc fer
á fund Hrolfs Kongs.
Kongr fagnar haunū oc
ſeigr honum ſina fyrir-
ætlan. Ingialldr tekr vel
oc leſt vænta, med Kōgs
hamingiu: ad godan en-
da mundi taka, um Þad
lyki, Þott nokud ſein-
kadiſt. Hrolfr K. ſeigr
Katli brodur ſinum ad
han ſkal vera heima oc
giæta rikis. Ketill mælti:
Þier munud ráda herra;
en undrar mig, ad Þier
kalled mig omannan, ad
eg ſie ohæfr i ydru foru-
neyti. Kong rm. ey ſkalt
Þu ſua virda brodr: Þui
ad Þá ſkalt Þu fara Þeſſa
ferd er vier Þurfum vid
nockra hardráda: en vid
munum Þeſſa vilia leita
fyrſt med hògværi, oc
godu Þoli, ef Þeſſ er
koſtr. Var ketill epter
en naudugaſti, oc quad
Þeim fyrir Þad illa faraſt
mundi. Lyptr Hrolfr K.
ferd ſinni, oc ridr hei-

mlig i thenna reſan. Thår
med lycktade the ſitt tal.
Drog Ketill till Danm-
war Ingielld ſtrax till
reds / och for till Kong
Rolof. Han ſågnar ho-
nom / och ſåger huad han
hade i ſinnet. Ingielld
hölt ther med / och för-
wäntade ther på en god
utgång / på ſijdſtyckttone/
i anſeande till Kongens
lycka / ſaſt thet kunde
nogot ſeen kas. K. Rolof
beſalte ſin broder Ketill
blijfwa hemma / och ſky-
ra riket. Thet mågen i
råda herre / ſade han /
doch undrar iag / att i hol-
len mig för en ſådan kryc-
kel / att i willen intet
haſwa mig med i ſällſkap.
Intet ſkaltu så taga thet
upp / broder / ſade Kon-
gen: uthan tå ſkaltu dra-
ga till wägs / när thet
gäller hårdt på. Men
wij willom förſt freſta
med ſachtmodighet och to-
lamod / om elliest kan ta-
ga ſig. Blef Ketill nö-
digt hema / och ſpådde att
thet ſkulle gå galit för

dan

man vid ſextige manna; var Þetta lid mioc valid, bædi ad man-virding oc ſkartſamligum bunadi, klæda oc vopna. Rida ſydan ſē leid liggr: lietta ey fyrri ſinni ferd enn Þeir koma til Vpſala.

CAP. XVIII.

NV er Þar til ad taka, ad Eyrikr Kōgr atti drottning vitra oc væna, hon henti mikid tal af draumum: hon hiet Ingigerdr Þad var eina nott, ad drottning vaknadi i ſæng ſinni: hon talar vid Eyrik K. oc m. eg mun hafa illa làtid i ſuefni? ſua er, ſeigr K. eda huad dreymdi Þig? hon ſagdi, uti var eg ſtaudd, oc Þottiſt eg litaſt um, en Þui brá vid ad eg Þottumſt ſià um alla SuiÞiod oc miklu vidara; eg ſá oc til Gautlands, oc ſua giòrla, ad eg ſá Þadan renna varga flock mikin, oc hingat Þotti mier han ſtefna i SuiÞiod; enn fy-

them. Reſer nu K. Roloſ å ſtad / med ſextio man utwalt folk / och på thet herligaſte till kläder och wapn utruſtade: och ſtadnade intet förr än han kom till Vpſala.

CAP. XVIII.

KOng Eriks drottning Ingerd plägade altijd förtälia ſina drömmar: Och en natt hon waknade i ſin ſäng / ſade hon till Konungen; iag hafwer wiſt illa låtit i ſömnen? Så är thet / ſade Konungen; huad hafwer tu drömt? iag war ute / ſade hon / och tycktes ſee mig om / och ſåg öfwer hela Suerige / och än wijdare / och till Götalandet; och thet så klarligen / att iag såg en ſtor wargahop ränna thådan / och ärna ſig hijt till Suerige. Fram för wargarna lop et ſtort och

rir vorgunum for hid oarga dyr: þad var hardla mikid. þar for epter huijta biorn þad var raudkinnr. Bædi þotti mier dyrin fliettfiollud oc kyrlig, oc láta ogrimliga Enn þad þotti mier med olikindum huersu skiott hingat baru dyrinn, eda huorsu giòrla eg þottumst þaug siá: oc ey þotti mier þau færri saman en sextyge. Eg þottumst þad vita ad þaug mundu hingat ætla til Vpsala. Eg þottumst kalla à þig, oc seigia þier til; oc i þui vaknadi eg. Kongr mælti: fru sagdi han, fyrir huoriu ærlar þu slikt vera? hun suarar: þar sem sà varga, þad eru manna fylgior; eñ þar sem hid oarga dyr for fyri þeim, er Kongs fylgia, oc mun han vera formadr þeirra, þar rann i hia honum hvijta biorn eirn, þar mun þessum Kongi filgia nockr kappi, eda Kongsson; þui ad biornin er sterkr, oc

grymt diur: och efter thet en huijt biörn/ med röda kinner. Begge diuren syntes mig slätthårug a/ spaka och tama. Och thet undrade iag/ huru hastigt the komme hijt; och huru ögonskijnliga jag tycktes se them: och wore the sextijo saman: och tycktes iag wist weta/ att the wille hijt till upsala: och rett som iag skulle ropa/ och sätja tig thet/ waknade iag. Huad menar tu fru/ sade Kongen/ at sådant mon förebåda? Hon sade; wargarna som iag såg/ thet är mans hamn och betydelse: men thet stora willdiuret/ som lop för them thet är Kongs fölgia och wårde/ och mon han wara theras förmann. Then hwijta biörnen som lop hos honom/ betyder negon kempe eller Kongs son/ som är med honom. Ty biörnen är stark/ och märker han starkt medfölie. Och tror iag wist att

merkir han sterka fylgd. Oc þiki mier mikil von ad ydr sæki heim nockr agiætr Kongr. Var þetta dyr myklu meira, oc sterkligra, enn eg hefi spurn af, ad sua mætti verda. Kongr mælti: huadan ætlar þu þennan Kong ad koma; eda huorsu skadvænligt þiki þier þetta vera muni voru riki? Drottning suarar: skyllda eg nockud umætla, þá vænti eg at þessi Kongr fari med ongri strijdu, i þetta siñ; þui ad þessi dyr voru hyr: enn ef eg skylldi gieta til, þá er þad min ætlan, ad þetta hid mikla dyr muni vera fylgia Hrolfs Kongs Gautreks sonar, ur Gautlandi; med þui ad þadan runnu þessi dyr: enn hin huijta biorn giet eg vera fylgiu Ingiallds fostbrodurs hans. Kongr mælti: huad mun kappin Hrolfr vilia hingat à vorn fund? Drottning m. ur slijku ollu verdr gàtu ad

nogon fornemlig Konung kommer och besöker eder. War thetta dinr mycket större och starkare / än jag hafwer hördt sådana plåga wara. Huaden mener tu / sade Kongen / att then Kongen skulle komma ifrå; eller må nogon fahra tillstunda wårt rijke af honom? skulle jag noget gissa / sade hon / så förmodar jag/ att theñe Kongen far intet med nogon ofrijd / theña gången: ty thesse diuren wöro helt spaka. Skulle jag noget gissa / så är thet min mening/ att thet stora diuret mon wara Kong Rolfs Götreks sons hamn och fölgia / från Westergötland: ty thàdan lupo thesse diurē. Then huljta biörnē menar jag wara hans fosterbroders Ingeldswårde och fölgia. Huad tro kämpen R. will göra här hos oss/ sade K. Som thet nu synes/ sade Drotteningen/ måtte man göra then gissningen/ att mådan diuren wore spaka i åthäfwor /

giora fua buid. Enn med þui ad dyrin voru hyr i vidbragdi giet eg ad þeir fari med fridi oc godum hug tll vor. Þætti mier likligt ad Hrolfr mundi hafa þad erindi sem margir hafa adr haft, ad bidia Þorbiargar dottr ydvarar: Er hun frægust quenna hingat i Nordrlondum. Kongr m. ecki kan eg Hrolfi ad ætla þessa dul, eda odrum þeim konungi er sua litlu riki styrir: þar sem adr hafa bedid hennar þeir konungar, er haft hafa undir sier adra Skattkonga: oc far ecki Fru med slijka draumora. Drottning m. ey tekr til þess, nema þurfi, huad eg ætla um þetta. K. m. huorsu skal eg ganga à moti Hrolfi kongi, ef han kiemr hier. eda taka hans mâli ef han fer þessara erinda? hun s. vel skulu þier taka Hrolfi kongi, ef han sækir ydur heim, oc syna honum ena mestu blijdu. þui ad

menar iag the koma med frijd och godwilia till oss. Tyckes mig likt / att Ro of skall hafwa samma årende / som månge andre tillförne / att han will frija till eder dotter Thorborg: ty hon är then nampn-Kunnigaste Jungfru här i Norlanden. Intet är han så tokud / sade Kongen / eller nogon K. som hafwer så lijtet rike att styra; thär som tillförne the Kongar hafwa friat till henne / som hafwa haft andra Skattakonungar under sig. Och will iag intet höra af tig / fru / slijka tokota drömar. Thet hafwer intet stort på sig / sade hon / huad iag ther om menar / när inthet omtränger. Huru skall iag unfå Rolof / sade Kongen / om han kommer hijt, eller swara honom / om han hafwer thet årendet? Wäl mosten i unfå honom / sade hon / om han besöker eder / och bewijsa honom all kärlek och

 han

han er hinn meſti afreks madr um marga hluti : oc ey viſt ad ydvar dottr fái frægra mann, en ſem mier er han ſagdr. Oc epter þetta ſkilia þaug ſitt tal, ad ſinni. Lijda nu ſua nokrer dagar.

Cap. XIX.

NV er ſagt Eiriki k. ad komin ſie i ſtadin Hrolfr k. Gautreks ſon, med ſextige manna: Kongr ſiec menn til ad bioda honum til veitzlu, i holl ſina. Sem Hrolfi kongi koma þeſſi ord, fer han à kongs fund: oc var honum tekid vel oc ſæmilega; en med ongri bliidu eda olværd. Var honum ſkipat i ondveige, à hinn œdra beck, komu þeir ſijd dags. Voru þà tekin bord, oc viſt oc drikr inborin. Oc er þeir hofdu druckid um hrid, voru margir vel kàtir. Hrolfr kongr var helldr hliodr oc fáta ladur. Eyrekr K. orti orda à hañ,

och wenſkap. Ty han är then hurtigaſte man / uti alla ſaker ſom the ſägia; och alldrig får eder dotter berömeligare man. Thär med ſkilde the ſitt tal den gången: och lijda nu så några dagar fram.

Cap. XIX.

NU ſäges K. Erik / att K. Rolof Götrikſſon er kommen i ſtaden / ſielf ſextijonde: Ty ſänder han ſtrax att biuda honom i ſitt palatz till gäſtabod. När K. Rolof fick thetta bod / kom̃ han til K. Erik; och blef thär höſligen och wäl unfångẽ / doch icke med nogon ſynnerlig ynneſt och wälkomma. blef han och ſatt mitt emot K. på thet nidrigare ſäthet. War thet nogot ſent på dagen the kom̃e / ty bleſwe borden dukat / och mat och dryck inboren. När the hade nogon ſtund druckit om / bleſwe monge heel luſtige / mẽ K. R ſat tyſt oc talade intet mycket. K. E. talade

oc

oc ſpurdi tidinda af Gaut-
landi , eda annar ſtadar
þar ſem han hafdi farit ?
Hrolfr K ſagdi med ol-
lu tijden dalauſt af Gaut-
landi. Eyrikr K. m: eñ
huor eru erindi ydar
hingat til vor Suianna ,
er þier ridid um håvetur
med margmenni ? Hr.
K. ſ vier hofū verid ſialf-
radir ferda vorra hier
til , huorſu ſem þad ber
til hiedan af , huort ſem
vier hofum farid à ſki-
pum eda heſtum. Enn
þar ſem þier ſpiried ad
erindum vorum, þà hof-
du vier ætlad ad bera
þaug fram i meira tomi.
Enn nu þar ſem þu friet-
tir ad , þà ætla eg ad
vier þurfum þeim ey ad
freſta. Þui ſatt mælt er.
aptans bidr ofrom ſauk. Er
þad erindi mitt hingat ,
ad eg mæli til mægda
vid þig en til ſamſara
vid dottr þina Þorbior-
gu. Villdu vier nu skiott
heira ſkyr andſuor voru
máli. Eyrikr K. ſagdi ;
kann eg glenſyrdum y-

til honõ / och ſporde huad
tidt wart i Götl: eller añar
ſtädes thär han hade farit?
inga nya tidender wanka
ifrå Göthaladet/ſwarade
K. Rolf Huad är edert å-
rende hijt till oſſ Sueri-
ge/ſade K. Erik / mådan
i komen med ſå ſtort ſäll-
ſkap / mitt i wintren? här
till dags hafwom wij ſiälf-
wa rådet för wår reſa /
både till watn och land; /
ſuarade K. R. huru thet
tå må blijwa här efter.
Och efter ſom i wilien we-
ta wårt ärẽde/ å hade vij
ärnat att båra thet fram
wid bätre lågenhet; doch at
ſwara till eder frågan/tyc-
kes mig thet görs föga be-
hof att dröya ther med. ty
thet är ett ſant ordſpråk-
att en ofrom ſak wäntar
efter aftonen. Så är thet
mitt ärende hijt till eder /
att iag will blijſwa eder
måg / och begärer eder
do:tr Thorborg till ma-
ka : åſtundandes att i u-
than drögsmål wille giſ-
wa mig/ ther på ett linſli-
git ſwar. Jag känner wäl

drum

drum-Gautanna, ad þier talid margt katliga þá þier dreckid: oc má þad ey alt marka. Mun eg vera nær giætr ydr Gautum, oc ydru erendi: Mier er ſagt ad þar ſie hallære miked med ydr Gautum. Ber þad mioc til, ad Gautland er ovidt, oc litid aftektar land, eñ manfiolldi mikell: þier fædid iafnan mikin her à ydrum koſtnadi, oc erud orlàter oc goder af ydru, medan til er. Nu þikiumſt eg vita, ad þier mun þikia mioc adſkorta; oc munud þier þui hafa heiman farid, ad ydr mũ illt þikia, ad þola ſult, oc hardrietti. þad er oc mikil vorkun ad ſlijkum monnum, ſem þier erud, þiki þad vera mikil vand rædi, ad vera vid þad, ef þu màtt ey hallda þroſka þinum. Var þetta ràd myklu betra, ad leita ſier hialpar þangat ſem likligaſt þætti, helldr enn vellta af

Göthärnas glens ord/ſade K. Erik / att i gantas ofta / när i ären luſtige / och är doch föga mening thär med. Doch tror jag at jag tröſter hitta påhuad ärende i Göthar hafwen. Mig är ſagt att ther är myckit dyr tiid hos eder i Weſtergötland. Wår ther och ofta ſå till. Ty Göthalandet är lijtet / och thes inkomſter ringa; men folket är mycket: i föden och altijd en ſtor myckenhet af folk på eder koſtnadt / och ären gode och gifmillde ef edert / ſå länge ther räcker. Tyckes jag och weta / att ſådan armdom faller eder ſwår; och ty hafwen i reeſt hemmanifrån / att eder tycker ondt att tola hunger och hårdan koſt. Är ther och ynka / att ſlijka män / ſom i ären / ſkolen ſådane beſwär utſtå / och icke ſå beholla edert hull och goda dagar. Ty war thetta wål beränckt / att i ſökten tijt / ſom i wänten eder nogon hjälp / heller änn

ut i veſulld. Vil eg þetta vel fyri þier virda: þott þu væntir þier hier nockrar hialpar af oſſ. vil eg þad ſkiott giora auglioſt fyri þier, huorn þeina þier ſàid i minu riki. Vier vilium loſa ydr manadar yfterſerd um vort riki, ef þier vilied med þockum taka þeſſá duol. Oc ef annar Kongr veitr ydr ſlijkar hialper, þà er mikel von, ad þu komir þeſſu folki oſolltnu heim, ſem med þeir fer. Enn far ecki med þan hiegoma, ad þier bidied quenna huorke minnar dotter, nie annara. Þui ad þad mun ydr ad ſkiali einu verda, medan þier erud ſua af ydr komner, af ſkorti oc hallære. Enn þà er þeſſi timi er uti, mũ eñ nockud fyri bera, er þier komid heim, oc beri þier fyrir þetta aunguã hugar ecka, ſua buit.

C a p. XX.

HRolfr K. hlyddi vel ordum kongſins, oc

i ſkulle dö uti uſellhet. Wil iag och bekymbrat wara om then undſäcning i wänten af oſſ: ock will ginaſt ſägia runde ut / huad eder kan ſke till godo i wårt rijke. Wij willom efterlåta eder en månadt att rijda i gäſtning om wårt rijke: om i ellieſt then tijden willen taga till godo. Och få i ſlijka hiälp af en annan Kong / tror iag wiſt att i kommen o-ſwultna hem / med edert ſälſkap. Män farer icke med ſådan fåfängia / att i begären min dotter / eller nogon annan till huſtru. Ty thet blijfwer eder till ſpott och ſpee / mådan i åren ſå af eder komne / för fattigdom och miſſwäxt. Och når thetta är förbij / få i wål råd / när i kommen hem / och torfwen ey bekymbra eder om ſådant / thenna gången.

C a p. XX.

KOng Rolof lydde till hans tal; och når han

tur

Kongr lauk sinn mali; mælti Hrolfr; herra, ey er þad satt, ad oss skorti mat i voru landi, eda þurfum vid annara olmusu, vorum moñum til hiálpar. Enn þò ad þetta þrot lækti oss, þà mundum vier fyrr adra heimsækia enn ydr. List mier þetta giort til vor þarfleysu kals. Fundu menn ad Hrolfr Kongr reiddist hardla mioc: þò han hafdi fà ord um. Oc skilldu Kongar i þad siñ, oc foru men ad sofa. Var þeim Hrolfi Kongi fylgt til eirnrar skemu, ad sofa: Eyrekr K. geck oc til sængur sinar. Var Drottning þar fyrir, oc toku þaug tal med sier. hun spurdi, huorsu lyst þier á Hrolf Kong? han suaradi: skiott er þad ad seigia, ad onguan hefi eg sied meira oc sterkligra, oc ad ollu vænna, oc kurteysara, þad er eg mà lijta af hās uidbragdi, nie ad ollu betr skapadan. Drott-

wände igen/herre/sade hā. icke är thet sant/ at oss fattas mat i wårt land/ icke heller torfwom wij at tiggia almosa af en annan. Och om nogot tråth ginge oss på/hade wij först söke nogon añan/ om undsättning än eder. Och märker iag wäl at thetta är giort/ till at gabba oss med onyttige speeglosor. Syntes wäl att K. Rolef war mycket wred/ oansedt han lade intet mong ord på skogen: och skilldes Kongarna så åth then gången/ och gingo till sängs K. R. war ledsagat till ett läse at hwijla i. K. Erik gick och till sinn sängkammar. War Drottningen thår för honom/ och sporde huad han tyckte on Kong Rolof? Snart är thet at säia/ sade han/ ty ingen hafwer jag sedt större och starkare/ mehr anseande och höfligare/ än han/ så wijda iag thet af hans åthäfwor kan märkia. Så hafwer iag hördt/ sade Drottningen; häfning

ning mælti: ſua hefr meir ſlutt verit. Oc hefr þu nockud vid han talad, eda reint hans vitſku? Kongr ſeigr henne alt þeirra vid-tal huorſu farid hefdi med þeim; oc þad hygg eg, ſagdi han, ad han ſie langt um fram fleſta menn bædi ad viti oc fleſtum iþrottum, oc þolinmædi. Drottning ſ. Þo hefr nu illa tilrekiſt, ad þu ſkalt ſua illa leikid hafa ſlikt Hofdingz-menni, ſem Hrolfr K. er. oc fyrir þetta muntu eiga, oc ydvart riki von af honum ſtorra onàda oc langra. Þui ad þad er ætlan min, þott ydur þiki han hafa litid riki, ad meira vinni hans frami, oc hreiſti med Konglígu naturu-bragdi, enn lidz fioldi nockurs Kõgs hingat à Nordurlondum. Þui mier er ſo ſlutt, ad han ſie langt um fram adra Konga. Eyrekr K. m bædi er, ad han er miked afbragd añara K. en þò finſt þier myked

wen I och nogott förſökt hans wiſhet och förſtånd? Konungen ſäger henne alt theras ſamtal. Märker iag och thet wäl, ſade han, at han är mycket förmeer än andra, både till förſtånd, ſnällhet och tålamod. Illa är thet, ſade Drottningen, at I ſkulle en ſådan höfdinge ſå illa ſpätzſkat hafwa. Therföre mågen I och wänta edert rijke af honom ſtor oro och qual Ty fäſt ånn eder tyckes at han hafwer intet ſtor macht, kan han likwäl mehr uthrätta, med ſin frijmodighet, tapperhet, och Kongelig naturs lämpa, än nogors Konungs macht här i Norlanden. Ty mig är ſagt, at han är mycket förmer än andra Konungar. Sant ät thet, ſad: Kong Erik, at han är en mechta Konung, doch gör tu mycked af honom; Eller huad

um

um Kong þennan: Eda huad er nu til ràdz? Drottning m. skiott er min til-laga, herra; eg vil ad þier nægud fyr Hrolfi Kongi i ordum þui ad med ſonnu ſeige eg þier þad, ad þier mũ verda þungt ad etia vid han þrotti eda kappi. Þui han hefr ſtyrk af Dana Kongi. Þui ad han rædr ollu med Hringi Kongi foſtra ſinum. Kongr ſagdi: vera má ad oſſ hafi miſunniſt um þetta màl: Eda huorſu skal eg nu ſua tala, eda giora, ad honom lijki vel? Drottning m. þad legg eg til ràdz, ad à morgun er þier komid i ſæti, oc þier hafid druckid um hrid þà skaltu kaſta gledi ordũ à Hrolf Kong, oc ſpiria ad hans frama verkum, er han hefr unnit: Enn eg giet ad han muni vera fár; oc mun ey ur minni lidid ydvart tal. Sydan skalt þu ſpyria ad erendum hans, oc láta ſua aur-

ſkall man taga till råda? Thet år mitt råd/ ſade Drottningen/ at i gifwen honom båtre och behageligare ord. Ty thet ſåger jag i ſanning/ at thet blijfwer ſwårt at nappas med honom. ty han hafwer ſter ſtyrkia af ſin foſterfader K. Ring i Danmark/ hos hwilken han alt förmår. Kan ſke/ ſade Kongen/ wij hafwe förſeedt oſſ herutl: Månn huru ſkall jag orden ſtälla/ at the kunna falla honom i lag? Så menar jag/ ſade Drottningen/ at i morgon i ſitten till bords/ och hafwen nogot druckit om/ ſkolen i kaſta in Liuflige ord till Kong Rolof/ och fråga om hans ſtora bedrifter. Mån jag giſſar han lårer intet mycket willa tala ther om/ och mon ey ur hans miñe faller/ huad igår talades. Sedã ſkolen i ſpöria huad årende han hafwer; och

vænliga, sem han hafi alldrey gietid sinna erinda fyrir þier. enn ef han vikr à, eda talar þar til nockrum ordum, þà seig ad þu munir ey ad þid hafid vid talast, nema vel oc vingiarnliga: eñ ef þad hefr nockud verit, seig ad þad vilt þu giarnan ómælt hafa. Oc ef han vijkr nokud à bònordit, þà villda eg ad þu suarader vel til; oc vijser ey frá, ef han feingi iayrdi af henni, til þessa mals: giorid ydur blijdan oc audvelldan i þessu mali: vænti eg þa fari vel ykr i milli. þiki mier þo ey radid, huorsu audvelldliga ganga meyarmálin, þott þier leggid sam þicki til. Oc epter þetta sofa þaug af um nottina. Oc um morguniñ er meñ komu undir drickiu-bord, var Eyrekr K. all-katr; oc orti miok à um gledi, vid menn Hrolfs Kongs. sem Hrolfr K. heirdi

låtas som han allbrig hade talat för eder therom. Och om han kommer på thet talet / och säger nogot ther till / så sägen at i minnes intet eder hafwa nogot med huar annan talat / än wäl och kärligen: och om nogot sådant skulle hafwa warit / sägen eder thet gärna willia låta wara osagt. Talar han och nogot om frijerije / kåra suaren honom wäl / och läggen intet emot / om han kunde få hennes ia. Ställen eder blijd och lättlynt heruti / så kan thet aldrabäst aflöpa eder emällan: Hwem wet än thå huru med frijeriet går / fast i nu gifwen edert samtycke thär till. Therefter somnade the. Om morgonen efter / när the komme till bords / war Kong Erik myket glätten / och begynte allahanda lustigt snakk med Kong Rolofs månn.

þetta, hlyddi han til, oc var helldr fá taladur, oc er Eyrekr Kongr fann þetta, mælti han: Sua er mál med vexti, ad þu Hrolfr K. ert komin i vora holl, epter minu bodi; oc þui ad mier finst sua, ad þier hafid ey alvorugledi, sua sem drykiu hofdingia hættr er til, ad veitzlum: villdum vier giarnan ad þeir giordud off Kuñogt huad velldr ydvari o-gledi, sua ad vier meigum fullgiora alla ydvara gledi, oc ad ydar Konungliga tygn halldi sinni virding med epterlæti þeirra hluta, sem vier meigum ydra sæmd auka. þar imót villdum vier þiggia af ydr med gledi frasogum þeirra fremdar verka sem dagliga seigiast af ydrum snilldarverkum oc bardogum: Er off þar all myked adr af sagt? Hrolfr K. m. þad mun enn sem annad, þad sem til min kiemr, ad ydr Suijum mun þikia litils

Men Kong Rolof lydde på / och sat tyster. Kong Erik märkte thet / och sade / så hafwer thet sig / at tu Kong Rolof är kommen i wåre palatz / efter mitt bod; och / som jag ser / är tu intet glad med alfwar / som höfdingar plåga wara i gåstabod: wille jag gärna weta huad orsaken är till thenna oglädien: at jag måtte fullgöra thin glädie med alt thet jag kan tänkia att länsda till thin Kongeliga wyrdning och åhra. Ther emot åstundar jag / tu wille off förtälia the stora klokheter och kriigz bedrifter / som dagelligen om tig spörias: är off till-förna myckit ther af sagt. Jag tror / sade Kong Rolof / att i Swenske skolen thetta / som alt annat / thet mig angår / tyckia wara klatt wärdt. Mycket är off sagt / um

um vert. Eyrekr K. m. myked hefr off verit fagt af vænleik þinum oc adgierfi ; oc virdist off fua adþar meige ey of-fogũ fra feigia, um allan þin vænleik ; kurteyfi oc hæverſku : Eda huorfu gamall madr ertu? Hrolfr m. Eg em nu átjám vetra gamall. Kongr f. afbragds madr ertu : eda huort ætli þier ad rijda ; eda huad hafi þier ád erendum, er þier hafid fokt à vorn fund? Hrolfr undradi miog er Kongr ſpurdi þeſſa, oc hugdi ad han mundi enn vilia endurnya fin atyrdi. han mælti ; erendi vort var Kunnugt giort, oc ætla eg ey ur minni fallid off Gautunum huor andſuor vier feingum af ydr þar imòt. K. m: ey man eg ad þier hafid nockur erendi vid off flutt, Byriar þad ey vorri Konungligri tygn, ad mæla iafnvirduglıgũ hofdingia imot, fem þu ert. oc ef vier hofum þad

ſade Kong Erik / om thitt anſeande och hurtighet ; och håller iag ſåre / at man therom / ſom thet ſig borde / och om all thin höfligheet / ey nogſampt kan förtälia : kära ſäg huru gammal äſtu Atertan åhr / ſuarade K. R. En treffelig mã äſtu / ſade Kon: huart hafwen i ärnat at rijda / eller huad hafwen i för ärende at i äre komne hijt till oſſ? R. Rolof undrade myccket / hwarföre han frågade ther efter; och tänkte at han å nyo wille göra honom nogot ſpott : wårt ärende / ſade han / är eder kungiort / och menar iag at oſſ Göthum är intet utur minnet fallet / huad ſwar wij fingom af eder ther emot. Intet mins iag / ſade Kong Erik / att i hafwen oſſ något thärom kungiort. Heſlwar thet ock icke wåre kongeliga wärde / att tala en ſådan högtachtad höfdinge nogot till wederwillia. Wore och nogot

noge

nockut talad, ad ydr mislijki; þá mun þad satt sem mælt er: ad *olid er annar madr*. Viliumvier þad alt med skynsemi aptr taka, oc láta sem ómælt siè. Oc þegar eg giemi ad minum ordum þa vil eg vel suara ydru máli: Munu oc þaug eia efni á vera. Hrolfr Kongr sá ad nu var skipt lynde Eyreks K. oc hefr nu bònord i annad sinn: flitr nu bædi vel oc skorugliga. Oc er han hætti sinum flutningi, mælti Eyrekr K. þessu máli vilium vier vel suara. Þui ad þad et mikil von ad oss biodist ecki fremri Konungr til mægdar eñ þu ert. Enn þier munud spurn af hafa ad dottr vor er ey med oss; oc vier hofum giefid henni þridiung rikis vors; oc rædr hun þui sua sem Kongr. Hun er rik oc storrád, oc hefr hird um sig, sua sem margir Kongar. Hafa oc hañar bedid margir Kongar,

sådant skedt / thet eder kunde misshaga / tå är thet sant / som man plågar såia / at ölet är annan man. Williom wij thet altsaman / med godt fog återtaga / och låta thet wara osagt. Thår wij nu wåra ord båtter öfwerwägom / williom wij / såsom saken fodrar / eder god swar gifwa. Kong Rolof såg att K. Eriks sinne war nu ombytt; ty börjar han sitt friierij å nyo / talades therom både artigt och wäl. Och når han lyctade sitt tal: Till thetta årendet sade K. E. williõ wij wäl swara. Ty thet är wist at oss kañ ingen båter måg biudas än i åren. månei wäl hafwa spordt/ at wår dotter år inter hos oss; uthan wij hafwom gifwit henne tridingen af wårt rijke at regera öfwer med Kongeligit wälde: hafwer hon rijkedomar och stora förslag / hållendes sitt hof / som månge andre Konungar.

oc Konga-ſynir : hefr hun ollum frá vijſad med hædiligum ordum ; ſuma hefr hun latid meida. Nu med þui ad mier er þeſſi hennar framferd ecki ad ſkapi , þui ad hun giorir af ſier mikid ofbelldi ; þui ad eingin madr ſkal hana þora ad kalla odruvijs enn Kongs nafni , utañ han þoli af henni nockud hard rietti : nu ef þu vilt ſækia þeſſa konu þier til handa , huort ſem þad er helldr med rádum eda hardfeingi , þá vilium vier til þeſſ ordlof giefa , af vorri halfu. en þar imot vilium vier af ydr þiggia ró oc náder vorum monnum oc ollu voru riki, þott þu þurfir med bardaga þeſſ ad freiſta. Vilium vier oc heñi onguan ſtyrk veita , ydr i moti ; oc ſitia ſua kirr hiá ollum ydrum ſamſkiptum. Hrolfr Kongr quadſt ey framar beidaſt

Till henne hafwa frijat månge Konungar / och Konunga ſöner / them hon alla med hädelig ord bortwijſt hafwer och ſomligum låtit göra meen. Thenna hennes framfärd är emot wårt ſinne / at hon ſkall bruka ſådant öfwermod / at ingen må fördriſta ſig at kalla henne annorledes än wid Konungs nampn / wid härdt ſtraff tillgörandes. Om i nu wilien ſökia henne / eder till huſtru / huad thet ſker tå med godo eller ondo / gifwom wij ther tillſamtycke / på wår ſijda. Ther emot begärõ wij af eder / frid och ro / för wårt folk och wårt rijke / faſt i med ſtrijd edert före hafwande fullfölia ſkulle. Willom wij och ingen undſättning göra henne emot eder . uthan ſittia ſtilla / uti alt edert widerſkifte. Kong Rolof ſade ſig ey högre af honom begära / och therőfwer giorde the ſin emällan

af Kongs hendi: oc bundu þetta fastmælum sin a milli. Drucku nu gladir oc kátir, oc veitti Eyrikr K. hid skorugligasta: oc ad lidnum þremur dogum byst Hrolfr K. i burt oc skilldu Kongar med blijdri vinattu. Liettir han ey ferd sinni fyrr enn hán kiemr à Vllarakur, med sitt foruneyti, þar sem Þorbiorg ried fyri. Þeir komu þar snemma dags: var þeim sagt ad Kongr sæti yfir bordum, med allri sinni hird. Kongr valldi med sier tolf af sinum monnum, þà er frækna ster voru; oc bad þà ganga inn i hollina, med brugdnum suerdum: eñ annad lid vort standi uti, med buna hesta vora. Oc enn mælti Hrolfr K vid sina menn, þà er inn skilldu ganga. Vier skulum sua ad hatta, ad eg skal ganga fyrst, oc vid Ingialldr, þà huor ad odrum. Oc ef sua ber til, ad vor

tet förbund. Giorde the sig nu lustige och glada; och Kong. Erik plågade them på thet herligaste. Efter tre dagar skilias Kongarna åth med största wänskap och kärlek; och drog Kong Rolof / med sitt fölie / till Vlleråker / thär som Thorborg regerade. Komme the tijdeligen på dagen / och war them sagt / att Kongen sat öfwer bord / med hela sitt hof. Kong Rolof utwallde tolf af sine bäste och frijmodigeste mäñ som med dragne suerd / skulle gå inn i palatzet / med honom. Thet andra folket skulle stå uthan före / och hafwa hästarna till reds. Han sade till them som inn skulle gånga: wij skolom så skicka oss / at jag skall gå främst med Ingelld / och sedan huar efter annan. Och om så bär till / at wij med nogot anfall blifwa försäkre / så werter eder thet läsa i kunnen a

ver-

verdi freistad med nokri âleitan, þa veried ydr sem best, oc gangi sá fyrstr ut, er sydast geck inn, oc fórum sem diarfligast. Epter þetta ganga þeir i hollina. Oc sua sem menn voru in komner, sátu allir under bordum à bada becki, oc var hollin al skipud. Eingin madr heilsadi á þá; oc allir urdu hliodir vid þeira komu. Hrolfr K. geck innar fyri hásæti. Sà han ad þar sat hardla volldugr madr, med Kongs skruda ágiætum. þessi madr var fagr oc frijdr allir menn þeir sem inni sátu, vndrudust voxt oc vænleik Hrolfs Kongs: enn eingin madr kastadi ordum á þá. Hrolfr K. tok hialmin af hofde sier, oc hneygdi Konginum, en stack blodreflinum i bordid oc mælti: Sitid heilir herra, oc i nádum alt ydart riki. Sem K. heirdi ord hans, ansadi han onguo ordi, oc ey

och gånge them först uth som senast gick inn: Och låter intet skremma eder. Ther efter gå the in i palatzet. När the komme inn / såthe alla till bordz på både bänckar / och war hela salen full. Ingen hälsade på them; och woro alla tyste wid theras tillkomst. Kong Rolof gick inn mitt mot högsäthet: thär såg han en wälldig mann uti ens Konungs kosteliga skrud: och war myckit fager och wäl skapad. Alla som inne såte / forundrade sig på Kong Rolofs wäxt och anseande / menn ingen talade honom till. K. Rolof tog hiälmen af hufudet / bugade sig för Kongen / stack nerdzu den i bordet / och sade: siter häl och säll herre / och alt edert rijke i rolighet Kongen hörde till orden / ansade them doch intet / såg ey heller på honom. Som

leit han ut af. Sem Hrolfr K. sà myked offtæki Kongs, tok han til orda: eg er so komin, herra, á ydvarn fund, epter rádi oc sambicki Eyreks Kongs, faudur þins, ad leita ydar soma, enn mier framgeingis til þess ad binda vid ydr unadarsamligt epterlæti, sem huort ockar må odru veita, epter bodi naturunnar, fyri utan alt grand oc onader. Kongurin leit vid honum oc mælti: þier munud vera hingatkomner til vor sua sem eitt annad fòl, à huorn hått sem þier erud þar kallader, sem þier erud landvanir. þi kiumst vier giorla skilia, ad þad unadarsamligt epterlæti er þier krefied af oss er matr oc dryckr, oc þad vilium vier vid onguan man spara þeim er þessa er þarfandi, oc af oss vill. Meige þier þessa ydra beydslu framhafa vid þan manner vier

Kong Rolof såg sådant högmod; tag år hijt kommen / herre / sade han / efter eders faders Kong Eriks råd och samtycke / till att sökia thet eder wål må höfwa / och mitt upsåth främia / att ingå en sådan kärlig förening / som huar bör androm efter naturens skipelse / för uthan nogot feel och owilia. Kongen såg snedt på honom / och sade / som en narr åstu hijt till oss kommen / ehuru tu thå elliest är wan at heta / hemma hos tig / i thitt land. kunnum wij wål förstå at then förtrogna wålwillighet tu af oss kråfwer år mat och dryck; och then hållom wij för allom osparan / som thess åro tarfvande / och af oss begåra. Sack till then wij sådant hafwom omförtrodt / och framställ thin begåran; och haf oss förskonat med slika speeglosor. Ty tag håller mig förgod / at hafum

hofum þad ſtarf feingid: eñ giefid oſſ náder af ſlijku kalſi. Þui ad einskis mans bryti eda Þionuſtu madr ætlá eg ad vera; huorki Þinn nie annara. oc hafÞigskiot iÞ an ſtad oc Þiner Suertingar, er Þu mátt ſlockva hungr Þin oc Þorſta eñ lát oſſ ſitia i nádum af ydru kalſi, oc alla vora villdar meñ. Hrolfr K. m. ey er Þad ſatt, ad vier kreſium af ydr iÞ etta ſiñ matar nie dryckiar: Þui ad Þad hofdum vier adr i nóg; Enn med Þui ad vier vitum oc vidkenuſt, ad Þu ert heilldr dottr Suia kongs, eñ ſon, Þá vilium vier nu oc med aquednum ordum ſlytia vor erendi med ſtuddu ſamÞiki fodur ydvars, oc bidia Þijn mier til konu, til ſtyrktar, oc ſtiornar minu riki, til uppballds oc eflingar vid vort afkuæmi, Þui ſem af oſſ lifnar. Sem kon: Þorbergr heirdiÞeſſi ord Hrolfs k. vard han ſua

wara thin / eller nogors annars mans ſkaffare och tiäniſtabion. packa tig ſtrax hådan och tijt / ſom tu och thine ſwertingar måge ſläckia eder hunger och törſt / och låt mig och mina mån blifwa tillfridz för thine håniſke ord. Icke är thet ſant / ſade Kong Roloff / at wij thenna gången begärom af eder mat eller dryck: Ty thet hafwom wij tillforna nog. Menn efter wij wetom / och är allom kunnugt / at i åren Kong Eriks dotter / och icke hans ſon / wilium wij nu med höflige ord ſramföra wårt ärende / ſom ſig ſtöder på eders faders ſamtycke / och begära eder oſſ till huſtru / och wårt rijke till ſtyrkia och ſtyrilſe / och wåre barn / ſom af oſſ födas kunna / till bijſtånd / och förfrämielſe. När Kong Thorberg hörde theſſe K. Roloſs ord / bleſ han ſå will och galen / at han

 ord

ðdr oc æfur ; ad han viſſi traütt huad hann ſkylldi ad hafaſt. Han bad alla ſina menn vop-naſt i hollini, oc taka oc binda þetta fól, er oſſ leitar ſlijkrar hádungar, er ſua hygſt ad o-fræga oſſ, oc ſkiema. Þui ad ey munu dæmi til ſin naſt, ad iafnhadulig ord hafi tolud verid vid noc-kurn kong eda kempu, þá er ſin vopn kan ad bera. Skal ſua launa oc afvenia ſma konga ad hæda ad oſſ, eda gabba ſua helldr kongin fodr vorn: þeſſi kongr hafdi al-vepni yfir ſier, oc allir hans menn: Siidan gripr han fyrſt til vopna, oc ſijdan huor ad odrum. Er nu brak mikid oc op i hollini, er huor eggiar annan. Sem Hrolfr k. sá þeſſa ſtyriolld, ſetti han hialmin à hofud ſier, oc bad ſina menn ut ganga. Geck ſa nu fyrſtr ut, er ſijdaſt geck inn: Enn hirdin oll, ſua ſem vid komſt, ſokti ad Hrolfi

näppligen wiſte huad han ſkulle taga ſig före; befallandes ſina män i palatzet ginaſt wäpnas / och taga fatt på och binda thenna galningen/ ſom hafwer ſat ſig före / oſſ ſå ſmäda/ wäähra och ſkämma. Ty alldrig ſins exempel / at ſådan hädelig ord äre ſagde til nogon Konung/ eller kämpe' ſom ſin wapn kan bära. Månn tag ſkall wäl betalat och afwänia ſmå-Kongar att håda oſſ / och begabba wår fader K. E. Wapnen hängde i Palatzet öfwer Kongen och öfwer hans hofmän han griper förſt till wapn / och ſedan huar efter annan : Och är nu mycket brak och rop i palatzet / ty at hwar äggiade annan. När. Kong Rolof ſåg thetta buller och alarm / ſatte han hiälmen på hufwudet / och bad ſina män gå ut. gick ſå förſt ut / then ſenaſt gick inn / alla hofmännerna / ſom kunde komma åth / ruſade på Kong Rolof med

Kon-

Kongi med åkafa. Hrolfr Kongr hopadi utar epter hollini, oc hafdi skiolldin fyrir ſier: eñ hiò med ſuerdinu, ſem han vid komſt. Sua er ſagt ad han drap tolf menn i hollini Oc er han kom ut, ſá han ad eingin efni, voru til vid-toku, ſakir lids fiollda: var þad råd þeirra ad ryda undan, ad ſinni. Skorti þa ey òp oc eggian, er ſtadzmenn geiſtuſt epter þeim, huor yfir annan fram. Hrolfr K. bad ſina menn undan rijda; oc ſkilr med þeim ad ſinni: þui ad ſtadar menn hofdu ey heſta hia ſier, til epter reidar. Vrdu menn Hrolfs fleſtir fegnir er i burt komuſt. Er nu ey ſagt af þeirra ferd fyrri en þeir komu heim i Gautland, oc undu illa ſinni ferd.

håſtighet. K. R: geck baklånges ut genom ſalē/ forſatte med ſköllde/ och högg med ſuerdet/ ſom han kunde nå: Thet ſåges at han högg ned tolf måñ i ſalen. När han kom ut/ och ſåg at thet war ingen åmne at ſtå emot en ſådan myckenhet; war thet hans båſta råd at rijda undan/ then gången. Fattades nu intet rop och ägglan hos hoſmåñerna/ ſom ſprungo efter them/ hwar öfwer añan. K. Rolof bad ſina månn rida undan: och ſkillas ſå then gångē: ty Stadzfolket hade inga håſtar hos ſig/ at rijda efter them med. Kong Rolofs måñ wore ſågne/ the ſluppe undan. Och talas intet mer om theras reſa/ förr än the komme hem til Weſtergötland och wore intet myckeet gla[illegible] öfwer theña ſin fărd.

CAP. XXI.

NV er fra þui ad ſeigia, ad epter þeſſa

CAP. XXI.

SEdan the Swenſka hade ſå bortiagat

eltinग

elting Suia ; snua þeir til hallar sinnar : oc lætr K. ræsta holl sina , oc bera burt þa er fallid hofdu. Spiriast nu þessi tidendi vijda , oc þotti hin hædiligustu. Sem Suya kongr var kominn i sæti , med hird sina i annad sinn , spurdi han huort þeir kiendi nokud þennan mann , er þa hafdi sua gabbat ? þeir suorudu oc sogdu ad han hieti Hrolfr , oc væri. Kongr à Gautlandi. Er han audkendr , sogdu þeir , sakir vaxtar oc vænleiks. K. mælti: skiott keñdu vier hã ad frasogn manna , oc eru slijkt af burdar meñ , mun han vera vitr madr oc þoliñ : oc syndist mier madrin stadfastligr , oc munda eg ætla ad væri obràdreidr, oc þeinki à þad sem han fer fram. Oc sua skulum vier vid buast ; sem þessi madr muni vitia aptr hingat à vorn fund Suyanna : Skulum vær leita ad

Götharna/wände the tillbaka åth palatzet igen. Oc låter Konungẽ rånsa thet/ och båra bort them som slagne wore. Spörias thesse tijdender wijda/ och tycktes wara skamlige nog. När K. Thorbårg kom å nyo i sitt såthe/ med sitt hoffolk sporde han om nogon kånde theña mañen / som så hade begabbat thẽ. The sade/ han heter K. Rolof i Westergöthland/ och är wål ökänder af sin storlek oc anseande. Strax kånde wij honom / af andras beskrifwelse / sade Kongen / och år han förmer än nogon annan : mon han och wara förstån dig/alfwarsam/stadig och icke snarsticken/uthan thẽ som betänker huad han tager sig före. Ty skolom wij effså laga theremot/ at vij wäntö han besöker os ännu en gång. Wij skolom söfia ihop bygnings mãñ / och låta befåsta theña wår stad runde omkring mycket stårkt och fast ; och bewaran med sådan krigs-

smi-

ſmidum oc lata virki giora um allan ſtad vorn, hardla ſterkt oc ramgiort, oc bua ſydan med Þeitri vielfindni, ad ey meigi ſaka: huorki med elldi ne iarni. Þui ad eg hnxa ad Þeſſi K hyggi ad hefndum vid oſſ. Sem Þetta var alt giort epter Kongs vilia oc forſogum, lætr Þeſſi Kongr Þar i bua med vigvielum bædi valſlaunguar oc skotelld. Er Þetta vigi ſua orugt giort, ad fleſtum Þotti olijkindi ad vinna mætti, ef vaskir menn væri i virkinu. Þikiſt Kongr nu hafa orugt ad ſitia; er nu kàtr oc gladr vid ſina menn; oc bijdr Þeſſ er ad hondum kiemr. Mà nu eingin á hans fund koma, fyri utan hans ordlof.

Cap. XXII.

ÞAr er nu til ad taka er Hrolfr K. kiemr heim i Gautland: oc ey eyrendi feigin, Ketill

konſt / at ingen må kunna ſkada honom : huarken med elld eller iärn. Ty iag är wiſſ på / han kommer wel igen till at betala oſſ thet honom är wederfarit. När thetta war alt fullkomnat / efter Kongens wilia / och utwijſan / låter han thär i byggia och tillaga allahanda ſkåtz-redsſkap / murſlungor och eldſkåt. Och är thenna ſäſtning nu ſå trygg och ſtark giord / att hon ſyntes o-öfwerwinnelig / om elleſt ther inne wore gode ſtridzmänn. Tycker och K. Thorberg ſig nu kunna ſittia ſåker nog. gör ſig therföre luſtig och glad / med ſitt hoffolk; och bider thet ſom honom må komma till handa. Ty. ingen kunde nu ſlippa inn / uthan hans ordloſ.

Cap XXII.

K. Rolof kom hem till Weſtergötl: / paſſligen glad för reſan: Ketill hans broder gick emot ho-

brodr

brodr hans gieck imoti honum, oc ſpyr huerſu faritt hafdi? Hrolfr ſeigr honum oll þeirra vidskipti, Ketill m: ſlijkt er mikil skom ad þola einum quenn manni, ad vera elltr ſem mer i ſtödi, eda hundr af ſtodli: Veit eg oc viſt, ef eg hefdi þar verid, ad ey mundi þeſſi ferd hafa ordid iafn-hædelig: Oc fyrri skylldum vier þar hafa fallid allir huor um þuerran annan, enn ad lata elita oſs ſem ragar geitur fyri vargi. Oc mun ydr þad i hug, ad lata þeſſa ey leingi ohefnt. Oc munu þier nu þegar ſafna lidi ollu þui er ydr þikir nockr fylgd ad vera? Hrolfr K. ſ. ey hirdum vier um ákafá þin, oc ålitaleyſi: mundi vor ferd ad ollu verri, ef vier hefdum farid ad raſi þinu oc ákafa. Enn viſt skalt þu þad vita, ad eg ætla lidi ad ſafna; enn ecki þui helldr ætla eg til Suiþiodar ſumarlangt.

nom/ och frågade huru reſan hade gådt. Rolof ſåger honom huru thet hade gådt till. Thet är ſtor ſkam/ ſade Ketill/ tola ſådant af ett quinfolk/ och blifwa tagat ſom en märr i ſtodhaga/ och en hund i fåfäll. Wet iag wiſt/ om iag hade warit med/ ſkulle thenna reſan intet lupit ſå ſkamligen af: Och ſkulle wij thär hafwa fallit huar tuärt om annan/ förr än wij ſkulle låta ålta oſſ/ ſom rädda getter för wargar. Och hafwen i wäl thetta i ſinnet/ at låta thetta intet långe ohämnat; och mone i nu ſtrax ſamna alt thet folk tycken nogot duga? Icke aktom wij thitt yfwer och oförſiktighet/ ſade Rolof; hade wår reſa gådt mykket wärre/ om wij hade farit efter thitt ras och håſtighet. Doch ſkalt tu wiſt weta at iag ärnar ſamna folk/ men icke theſſ heller achtar iag mig till Suerige/ på en ſomar till görandes. Thet är

Ke-

Ketil m. Þetta er ordid all illa, ad Suiar hafa ellt ur ydr hug allan sua ad þier þorid ey ad hefna ydvar. Kongr quadst ecki hirda um fors hans eda adkost, quedzt sinum radum framfara. Var K. um þetta fâtaladr, sem margt annad huort sem hanum þotti vel edr illa. Lijdr afvetrin, oc um vorit byst kongr or landi: oc er han er buin, helldr han i hernad, um sumarit, oc hefr fim skip, oc oll stor oc vel skipud. Voru þeir badir med honum Ketill oc Ingialldr: þeir heriudu vijda um Westrlond, Hialtland, Sudur Eyar, oc Orkn Eyar oc Scotland. Þeim vard þar gott til fiár; oc er aleid sumarid, ætludu þeir heim ad fara; oc eit quolld logdu þeir under ey eyna, oc tiolldudu þar yfir skipum sinum: oc er þeir hofdu um buitt, geck Hrolfr K. um þvera eyna, med no-

mycket illa / sade Ketill / at the Swenska hafwa så skrämt modet ur eder / at i tören icke hämna eder / Icke achtom wij thitt spee och skrytterij / sade Kongen / uthan skolom göra efter wårt eget råd. Talade han och icke mycket om thetta / som mycket annat / huad häller thet lijkade honom wäl eller illa Om wåren lagade han sig urlandet / och när han war tillredz / for han i hernad / om sommaren med fem skep alla stora och wäl utrustade. Ketill och Ingelld wore med honom / och häriade wijda i Wästrahafwet / Hialteland / Söderöyar oc Örknöyar och Skottland / och fingo thär stort byte. Mot hösten lagade the sig hem åth / och lade under en öom en afton / och tiällade öfwer sin skep. När the hade lagat sig / gick Rolof med nogre sina männ tuert om öen / och blef warse at på andra sijdan lågo nijo skep under

kra

kra menn sina. Þeir sau odru meiginn undir eynni ad skip lau IX. saman: Þeir siá ad þad voru Vikingaskip. K. geck aptr til skipa sinna. han bad ketil brodr sinn skióta bàti oc forvitnast huor formadr væri þeirra skipa. Han giordi sua, oc rieri til skipana, oc spurdi huor formadr þeirra væri? Madr stod uppi lyptingu à einu skipi, mikill oc vænligr, han tok til orda: ef þu spyr ad formanni skipa þessara þà heitr han Asmundr, oc er son Olafs Kongs af Skotlandi Eda af huorium eru þier sendir? Ketill s. mig sendi a ydvarn fund Hrolfr K. Gautreks son, ad seigia ydr; ad han mun hier koma à morgin, oc vill hafa fe ydvart oc skip; en brytia ydr vorgum, nema þier giefid i häs valld alt buad þier hafid med ferdar. Asmundr s. vitum vier ad Hrolfr K. er agiætr ad morgum

ön / och sågo at thet war störöswareskep. gick Kongen strax tilibaka åth skepen / oh bad sin broder Ketill skiuta ut båthen / och taga kunskap / huem som rådde öfwer samma skep. han giorde så / ror till skepen / och frågar huem som war höfwidzman ther på. I Lyftingen på ett skep stod en stor och ansenlig man: han tog till orda: om tu wilt weta huem som är förman på thenna skepen/så heter han Asmund/ Kong Olofs son i Skottland; eller huem sände tig hijt? Mig sände Kong Rolof Göthriksson / sade Ketill / at sälja eder / at han will komma hijt i morgon / och taga af eder skep och alt ther i ägen / och skifta eder wargom till matz / uthan i gifwen i hans wäld / alt ther i hafwen med eder. wij wetom / sade Asmund / at Kong Rolof / är wijda bekånd af the stora bedrefter han

fra-

frama , Þeim ſem han hefr i hernadi unnid. Eñ nu Þar ſem eg em Kongs ſon , oc hefe eg nogan lids fiollda , Þa ſeigid ſua HrolfiKongi,ad vier munum ey uppgiefaſt ad oreyndu : ſkulum vier oc hafa ſim ſkip imoti ydrum ſkipum ; oc viña Þetta med ongum traud-ſkap. Epter Þetta fer Ketill apte, oc ſeigr Þetta Hrolfi k. ſem hattad var: quad Þetta vera eñ vænligaſta mañ oc enn beſta dreing. Vm morgunin biugguſt vid huorutueggin. Letr Aſmundr leggia hia ſiegr ſkip ſin ; toku Þeir ſijdan til ad beriaſt. Var Þeſſi bardægi bædi hardr oc langr oc ákafr. Geck Aſm. fram af mikillri hreiſti : oc ey Þottiſt Hrolfr hafa átt vid hrauſtari mann. Sá Hrolfr R. ad ecki mundi i tueim hondum hafa meiga , oc rædr Þá til uppgongu , oc hans meñ á ſkip Aſmundar. Vard-Þa manfall mikit : hier

i härnad inlagt hafwer. Män efter iag är en Konungzſon / och hafwer Krigsfolk nog / så ſeg K. Rolof igen / at wij intet gifwa oſſ förr än wij hafwom förſökt huarannan ; ſkole wij och inter bruka mer än ſem ſkep / emot eder ſkep / och ſåchta upriktigt. For Ketill tillbaka / och ſade huru thet förewiſte ; och at thetta war en anſeande och frijmodig man. Om morgonem lagade the ſig till på beggeſijdor : och lät Aſmund läggia ſyna ſkep aſſijdes : ſedan begynte the ſlås : war thetta ſächtande både hårdt / longt / och ifrigt: Gick Aſmunder fram ſom en hielte ; och tycktes K. Rolof icke hafwa ſlagetz med modigare ſtrijdzman : och befan at thet gafs inter long tijd at ſe ſig om. Ty bad han ſina männ falla in på Aſmundz ſkep med ſig. Blef tå ett ſkarpt ſächtande / och kallade Aſmundr faſt på ſina mäñ /

Alla

Asm. fast á sina menn, oc geck af mikilli hreysti. Þa kom Hrolfr i moti honum : fiell nu margt af huorutueggium , oc Þo fleira af Asmundi : nu eiga Þeir hoggum ad skipta ; en gengu huorutueggiu ad med ollu afli. Hrolfr bidr ongann mañ ad skacka Þeirra i millum. Asm. vard sár miöc i Þeirra vid skiptum. Oc er Hrolfr K. sier han ey ad sijdr beriast med fræknu hiarta , mælti han : Þad vil eg ad vid tokum nád oc huijlunst? Asm. bad han rada. Hrolfr taladi Þá: eg hefi verid nokur sumur i hernadi , oc fan eg ongan Þin iafningia ad hreysti : Nu med Þui ad lid Þitt er margt sárt oc fallid : Þa eru nu tueir kostir af miñi hendi , ad Þu skipir i annad sinn skip Þin af oss árum moñum , ef Þu vilt leingr beriast, reinum Þa til Þrautar med oss. Hin er annar kostr, ad vier setium grid med oss, oc vid

och fächtade sielf som en kämpe I thet samma kom K. Rolof emot honom ; och stupade många på båda sijdor ; doch flere för Asmund. Skifte the nu hugg sin emöllan/ och gingo på huar andra med all macht. Rolof befalte at ingen skulle gå emällan. I thetta twidskifte blef Asmunder mycket sår / och tå Rolof såg at han icke thesmindre fächtade med frijmodigt hiärta / jag tycker/ sade han/ wara rådeligit at wij hwijlom oss noget litet ? I mågen råda/ sade Asmunder. Jag hafwer nogra somrar varit i hernad / sade Kong Rolof / och fann ännu ingen thin lämlijke till mandom. Nu efter thitt folk är mycket sårt och slaget / sätter jag tig tweñe willkor före : ett är / at tu besätter thin skep igen med friskt folk/ om tu wilt länger fächta / och försökiom tå huarañan/ till thess endere är utödd ; thet andra willkor är / at wij görom

eg Þà bioda Þier foſtbrædralag, oc giorum ſua trauſta vóra vinattu. Aſm. m. oc quadſt Þan koſt vilia, ef Þier leggid ey amælis ord a bak mier, eda lidi minu? Hrolfr quadſt ey hafa fundid hrauſtari mann fyrir. Epter Þad bad Hrolfr K. Þà hætta ad beriaſt. Var Þà brugdid upp frid ſkilldi. Leggia nu huorutueggia vid eyna, oc binda sàr ſin. Voru Þá hrodin tuo ſkip af Aſmundi, enn eitt af Hrolfi. Eptr Þad ſuer huor odrum trunad, oc alldrey ad skilia, nema med ſamÞicki beggia Þeirra. Epter Þad skiptir Aſm. lidi Þui ſem epter var; skipar eitt ſkip hardla vel, ad mon num oc vopnum, enn annad lid ſitt ſendir han til Scotlands. Af honum hofdu fallid tuær ſkipſaſner, en ein af Hrolfi. Enn Þat lid er Aſmundi Þotti beſt fylgdi, oc hardfeingaſt, hefr han med ſier

frid oſſ emällan; och will iag tå tillbiuda tig foſterbrodralag/och göra en faſt wänſkap oſſ emällä. Thetta will iag hälſt/ſade Aſm. om i icke wilien läggia nogon förbrāning / och förwijtelſe / på min och mitt folks bak. R. ſade ſig ey tillförna hafwa funnit frijmodigare ſtridzman: och befaller at hälla upp med ſlaget. War tå framſat fridzmärket. Läggia nu beggie in till öen at förbinda ſin ſår. Rodde tå tweñe ſkep af Aſmunds och ett af Rolofs. Therefter ſuor huar añan troſkap / at aldrig ſkiltas åth/ utan med begges ſamtycke. Sedan ſkiftar Aſmund ſitt folk / ſom igen war / och beſätter itt ſkep mycket wäl / med folk och wapn / och thet andra folket ſänder han hem till Skottland. Hade fallet på hans ſijda tweñe ſkeps beſättningar/ och en for K. R. Tager Aſm. thet båſta oc ypperſta Krigzfolket med ſig / på et ſkep / och fölger

à einu ſkipi, oc ſiglir nu Hrolfi K. heim i Gautland. Virdiſt Aſm. hin valkaſti madr oc hin fræknaſti, oc geck næſt Hrolfi K. um allar iþrotter; oc vantadi han þo miked. Sitia þeir allir ſamt þan vetur i Gautlandi i godum fridi oc mikilri gledi. Iafnã minti Aſm. Hrolf K. à nær han mundi vitia meyar màlana i Suiþiod, oc var miòc eggiandi þeirrar ferdar. Kongr vár iafnan fá:aladur um ferd þeſſa, en han hafdi raun af katli brodur ſinum, er han eggiadi à med kappi. Oc er voradi býſt Hrolfr K. or landi, oc hafdi ſex ſkip, oc oll vel buin, oc hid àgiætaſta lid. þà giorir H. K. bert fyri lidi ſinu ad han ætlar þà til Suiþiodar. Bad K. þà ey Ketil frænda epter vera; oc foru þeir allir foſtbrædur i ferd þeſſa. Hallda ſydan til Suyþiodar med olluþeſſu lidi.

K. Rolof hem till Göthalandet. Blef han thår hållen för then raſkoſte och modigaſte krigzman / och näſt K. Rolof för then ſnällaſte uti alla idrätter och behändigheter: ſattades dech honom ſtkwäl myckee theruti. Sittia the nu alle tillſamans i Göthalandet / then wintren / i frijd och glädie. Afwund minte Kong Rolof åſom oftaſt på ſit frijeri i Swerige / och ſtyrkte faſt till then reſan. K. Rolof talte intet mycket ther om / oanſedt han och ofta med förwijtelſe blef thär till äggiat af ſin broder Ketill. Om wåren lagar Kong Rolof ſig ur landet / med ſex wäl utruſtade ſkep / och thet ſtönaſta krigzfolk. Gör han tå för ſitt folk kunnugt at han årnade ſig till Swerige / och bad ſin broder Ketill / och the andra foſterbröder at fölia med. Häller ſedan till Swerige med thenna krigzmachten.

Cap. XXIII.

DA ena somu nott er þeir komu vid Suyþiod dreimdi Ingigerdi Drottningu, oc sagdi hun Eyriki K. draumin. Eg þottumst eñ uti stodd oc vard mier en vyd synt oc sá til siofar, ad hier voru komin skip, ey all fà vid landid; enn af skipunum runnu margir vargar: enn fyri vorgnum for ed oarga dyr. Þar med foru huijta birnir tueir, hardla mykler oc vænliger: foru þessi dyr öll iafn framm i. enn odrumeigin fram hià oarga dyri, hliop fram goltr eirn; han var ecki sua mikell vexti, sua sem han var grimligr. Þui hañ var hin ognarligasti: þui huar sem han kom ad nockri hæd, þa liet han sem han mundi umsnua: oc fram horfdi huort hàr á honum; oc liet sem han mundi à alt hlaupa oc bijta, þad er i namd var. Nu þikiumst eg vita þar sem hid oar-

Cap. XXIII.

SAmma natt the komme till lands/ förtälde Drottn: Ingerd sin dröm för K. Erik: iag tyckte mig wara ute stadd / och säg wijda ut till haf-wet/och säg att en hop skep wore komne till lands: och af skepen lupe många wargar Och för them war ett stort argt diur; foro och med twå stora hwijta biornar. Thesse diuren lupe alla till iämptes. På andra sijdan fram hos thet stora diuret lop en galt; han war icke så stor till wäxt / som ellieft grymmer. Ty han war myc-ked förfärlig / och alt thet han kom åth / tycktes han wilia kasta thet öfwer ända: och wändes huar börst fram på honom; och syntes löpa till / och bijta alt thet han nådde. Menar iag at thet stora arga diuret är Kong Rolofs fölgia /

ga dyr er; ad þad er fylgia Hrolfs K. sua sem eg sá hana fyrr; En þò var han nu mycklu ò-frinligri en fyrr. oc oll dyrin miklu grimligri, oc runnu þegar á land upp, oc à leid til Vpsala. Eyrikr K. m. eu huad ætlar þu, huors fylgia sa illudligi goltr muni vera, er þu sast: þui su fylgia var ecki næstum i þeirra ferd; oc ey var þà meir en eitt biarndyrid? Drottning m. sagt heiri eg, ad Hrolfr K. eigi brodur er Ketill heitir, manna minstr oc skiotligastr, fullr àkief dar oc ofbelldis, oc sie hin huatasti til allrar frammgaungu. Þad er min ætlan, ad þessi goltr sie hans fylgia. þui han var ecki næstum med Hrolfi K. brodur sinum. Enn þar sem tueir voru huita birnir, get eg Hr: K. hafa feingid sier nockurn àgiætan man til fylgdar, K. eda Kongs son. Oc giorid nu sua

såsom iag såg tillförna; och war han nu mycket bliftrare ån förr; och all diuren nu grymmare / och lupo ginast up på landet / och sin leed-hijt till Vpsala. Huars hamn menar tu then ysta och bistra galten wara / sade Kong Erik / som tu såg? ty then fylgian war icke tillförna i therasfärd / och ey war tå mer ån itt biörndiur? Mig är sagt / sade Drottningen / att Kong Rolof haswer en broder som heter Ketill / mycket lijten och snäll / foss och högmodig och then som inter står till baka når thet gäller på. Och menar iag at theñe galten år hans fylgia. Ty tillförna war han intet med sin broder. Menn thär som nu syntes tuå huijta biörnar / gissar iag at Kong Rolof haswer fådt sig till hiälp nogoñ förnämlig man / Konung eller Konungs son: Och görer nu så wål herre / at i hollen theri tillförna vel

vel herra, halldid ollu samtali vid Hrolf Kong. Mun han nu ætla vitia meyar màlana. oc mundi margr hafa fyrr hefnt slijkrar suijvirdu sem honum var gior; ep-ter Þui sem vier heyrdũ Þà er han for à Vllar-akur. Oc sua myked sem ydr vardadi ad giora hãs vilia næstum, Þà mun ydr nu varda miklu meira. Þui han er nu all-illa heyddr ef han naer ey Þessium rada hag, sem hã hefr til-stofnad. K. liest sua giora mundi. Nu var sagt Kõgi ad Hrolfr. K. var vid land komin. Ey-rikr K. bijdr honum med hundrad mans til veitslu virdugligrar. Þetta Þiggr Hr: K. Eyrikr Suya K. geingr imot honum, med mikillri gledi, med alla hird sina. voru Þeir Þar i enum mesta pris nokrar nætur. Skorti Þa ey ad Kongr veitti Þeim med enum besta godvilia. Oc eirn dag er Þeir satu vid drickiu, spurdi Eyrikr

hafwen lofwat K. R. mån hàn nu wilia weta huru thet skall blifwa med frij-erijt. Kongen hade förr hẽnat slijka sijdvyrdning som i hafwen hördt honom wara skedd / når han for till Vlleråker. Och såsõ i woren tå bekymbrat om at göra hans willia / så mosten i nu myket mer thet göra. Ty nu år han myckit illa wålkomen / om han icke når thet han haf-wer sig förésatt. K. sade sig så göra vilia. War ho-nom nu sagt at K. Rolof war kommen till lands: ty beder han honum med hundrade man till gåstia-bod. K. Rolof år till reds: och mötther K. Erik ho-nom med hela sitt hof. wo-re the thår i nogra dagar herligen fågnade / och fattades intet / at K. Erik icke plågade them på bå-sta sätter. En dag the såto till dryks spörde K. Erik / om han nu icke wille vitia sitt frijerij. Rolof sade sig ån en gång wåga willia / huru som

K. huort Hrolfr ætladi ad vitia meyarmálana ? han leſt enn munda à þad hætta, huorſu ſem til tækiſt. Kongr mælti: nu mun ſua fara, ſem eg ſagdi þier fyrr, ad vid þetta mál muntu bædi þurfa (ef þu ſkalt nockud áleidis koma) ràd oc hardfeingi. Er oſſ ſua ſagt, ad K. hafi mikin vidbunad; hefr hun làtid giora ed ſterkaſta virki, med hagleik, oc margzkonar viel-finni. ætlum vier þad ey audvelt ad vinna. Nu vil eg efna þad alt ſem eg hefi ydr heitid, oc unna ydr Hrolfr K. þeſſa rads, med þui riki ſem vier hofum henni i valld giefid, þar til er vier latum af landzſtiorn. enn ſijdan ſkulu þier taka vid minu riki, epter minn dag, ef þier faid hana unnid. Hrolfr Kongr þackadi honū herraſamligt ummæli: quadſt ey beidaſt framar af hans hendi.

thet elljeſt kunde taga lag. Thet är / ſom iag ſade eder förr / ſade Kong Erik / at om i ſkolen nogott uträtta / måſten i bruka både råd och macht. Wij hafwom förnummit / at hon är intet oberedd; och hafwer låtit göra then ſtarkaſta fäſtning med konſt och allahanda motwärn / ſå at hon intet lätteligen ſtår at intaga. Menn alt thet wij eder tillförna tillſagt hafwom / willom wij redeligen hålla: och efter låta eder alt thet land / wij henne i wold gifwit hafwom / till thes wij låtom af at regera: ſedan ſkolen i och taga wid hela riket / efter wåra dagar; om i ellieſt kunnen henne winna. Kong Rolef tackade honom för ſitt Kongelliga tillbud / ſegiandes ſig intet begäre af honom begåra kunna.

Cap.

Cap. XXIV.

LItlu ſijdar buaſt þeir i braut oc hettu ey ferd ſinni, fyrr enn þeir komu à Vllarakr. fyrir allri þeirra ferd hafdi geingid en vijſaſta nioſn; oc hafdi Suiakongr làtid ſterkliga byrgia aptr virkid, ſua ad þar màtti med ongo moti adkomaſt. Oc er Hrolfr kom med ſinu lidi, ſkorti ey þys oc vapnabrak i bænum. Sau þeir þar mikin vidbunad. Hrolfr K. bad ſina menn ad ſetia herbuder ſinar: bad þà ſua umbuaſt ad þier mũdi þar langa duôl eiga. Hrolfr K. mælti þà vid Ketill brodur ſinn: bad han nu vinna vitkid med àhlaupum oc ordaskrumi. ketill quadſt ey ætla ad ganga òtapurligra framm, eñ einhuòr hans maña þeir ſuafu af um nottina; oc um morgunin bidr Hrolfr k. oc ſeigr ad han vil tala vid kong þeirra Suijanna, oc bidr han ut ganga á

Cap. XXIV.

STrax therefter lagar han ſig bort / och kom till Vlleråker. Menn thår war god kunſkap om theras ankomſt. Och hadt Kong Thorberg ſtårkeligen låtit igen ſluta och förwara fåſtningen / ſå at ingen kunde ſlippa inn. När Kong Rolof med ſitt folk kom tijt / fattades ey buller och wapnabrak i ſtaden. Funno the thår en ſtark motwårn; ty bad Kong Rolof folket ſlå upp ſina tiåll / och laga ſig ſå i ſom the thår långe dröya ſkulle: Sedan talte han till ſin broder Ketill / och bad honom nu med anlop och ſkryterij taga inn bergen. Kåtill ſade ſig ſå tappert och manliga ſkola gå fram / ſom nogon af hans månn. hwijlade the ſedan om natten. Om morgonen begårar Kong Rolof at komma till tals med the Suenſkas Konung / och beder honom komma ut på wallen / ſå att the

virkisveggin, ſua ad huòr Þeirra mætti vel heira anuars ord. Þetta er ſagt Kongi. Han geingr ut á virkid, med allri ſinni hird. Sem Hrolfr k. leit Kong Þeirra, mælti han: eg bijd ydr herra til hlyda oc ad geima Þeim ordum ſem vier vilium vid ydr tala: Þier meiget muna næſt er vier komum á ydvarn fund; huorra erinda vier forum, eda huoria ſman oc ſuijvirdu Þier giordud til vor: eñ ef vier fáũ ey betri andſuor en fyrr, Þà ſkal eg brenna ſtad Þenna, en drepa huort mans barn ſem i honum er: eda ellegar ſkal eg deya hier ad odrum koſti. Sem Kongr hafdi heirt Þeſſi hans ord: mælti han: fyrr muntu verda gieta hirdir i Gautlandi, enn Þu fáir nockurt yfirrád Þeſſa ſtadar, edur nokurs Þeſſer vardar. Far heim med ollu lidi Þinu, oc verd Þú feiginn ad Þu komiſt klaclauſt i burt. Sijdan

måtte hóra huars annars ord. Strax kommer K. Thorberg ut med hela ſitt hof/ och talar K. Rolof honom till ſålunda: Jag beder eder herre/ att i lyden till/ och giſwen acht på the ord wij wiliom eder tilltala. J minnes wål huad ärende wij hade ſenaſt wij komme till eder; och huad ſmädelſe och ſijdvyrdning i giorde öſſ ther emot. Om wij nu intet få bättre ſuar än tillförna/ tå ſkolom wij bränna up thenna ſtaden/ och ſlå ihjäl huart mans barn i honum fins; eller ſkolom wij här på platzen blifwa liggiandes. Förr må tu blifwa en getaherde i Weſtergöthland/ ſade Kong Thorberg/ än tu får noget wäld öfwer wår ſtad/ eller öfwer noget ſom af wärde är. Far hem med thitt folk/ och war fägin at du ſlipper helſkinnat herifrån. Sedan ſkakade han på ſkölden och ſade ſig icke willja höra itt ord mer af ho-

bar-

bardi K. à ſkiolld ſinn ,
oc quadſt ecki ord vilia
heira , þad ſem han ta-
ladi : oc ſo giordu aller
hans meñ. Oc er Hrolfr
K. ſer ad ongum flutnin-
gi kiemr à vid Kongiñ,
bidr han ſina menn ad
vopnaſt, oc ſækia ad med
kallmenſku. Þeir giordu
ſem Kongr baud , oc
ruckuſkiott frà , oc fein-
gu ecki adgiort. Þeir fo-
ru þann onguan vég ad ,
ad ey kiæmi rád rádi i-
moti. Þeir baru elld ad ,
oc þa hliop vatn ur þeim
ſtockum , er ſettir voru
i virkis veggina Þeir æt-
ludu ad vinna med vop-
num oc grafa ; enn hi-
ner helltu à þa brennan-
di biki oc vellandi vat-
ni : þar med voru fær-
dir à þa ſtorer ſteinar ;
ſua ad alt lamdiſt. Þui ad
ey ſkorti mann fiollda i
virkinu. Fiellu þar noc-
krir meñ, en fioldi meid-
diſt. Geingu þeir frà ,
bædi moder oc ſarir: gior-
diſt illr kur i þeim Gau-
tum : oc þotti þeim illt

nom/ ſå giorde och alt hof-
folket. När K. R. ſåg /
thet watt ingen wån mer
at ſå tala wid K. Thor. be-
faller han ſina måñ wåp-
nas/och ſökia till med må-
na modh. The giorde ſå /
måñ bliſwe ginaſt tillbaka
driſne / och kunde intet
uträtta. Och chuad the
bude till / blef them på
ſama ſått mött igen. The
ſatte elld på / men blef
ſtrax utſläkt af watn ſom
lop ur trumorna ſom wo-
re inbygde i wallwäggen.
The anföllo med wapn/
och wille undergrafwa ;
men the andra hållde på
them brinnande bek / och
ſiudende watn : wälte och
öfwer halſen på them ſto-
ra ſtenar / ſå at alt blef
lamt ſom före war. Ty at
thet fattades intet man-
ſkap i fäſtningen. Fölle
thär nogre / och månge
bleſwe ſladda ; och gingo
thär ifrån både trätte och
ſåre. och woro faſt illa till
mods / at the hade fådt
ſå ondt at nappas med ;
The Suenſke ginge ut på

vid ad eiga: Enn Suyar geingu ut à virkid: ſpottudu þà, oc hlogu ad þeim: oc frydu þeim hugar. þeir baru ut pell oc ſilki oc margá dyrgripi, oc tiadu þà fyri þeim, oc badu þa epter ſækia. Hrolfr K. ſpurdi Ketill brodr ſiñ huorſu honum þætti ad fara? Ketil quedr helldr erfvit vera, þiki mier Kongr þeirra Suijana helldr heitu mijga. Kongr quad fleira mundi þurfa vid, enn orda ſkial eitt ſaman. Sitia þeir þar ey ſkiemur enn halfann manud. þà talar Aſm. til R. vier hofum ſetid leingi um ſtad þenna; oc hofum vier huorn dag haft mikla mædù oc erum þoad iafn nær voru erendi. hofum vier latid margan man; enn ſumer eru ſærder: Nu vilium vier, herra, ad þeir leggid til nockurt ràd, þad er dugi; eda vilia ydrir meñ frà huerfa. Þui ad vier hofum gabb oc adhlàtr

wallen / beſpottade / och logo åth them / och forwitte them / at the wore ſå modſalne / bårandes utgyllenduk / ſilke / oc andra dyrå håfwor / wijſte thē fram / och bådo them taga efter. R. ſporde ſin broder Ketill huru honom thetta ſyntes gå till? Thet år ſuårt nog / ſade Ketill / och tycker mig at then Suenſka Kongē viſſar alt för hett. Añat görs nu behof / ſade K. R. ån narre tal. Hafwa the nu ey mindre ån en half månad therföre legat. Ty ſade Aſmund till K. R. wij hafwom långe legat hårföre / och utſtåde huar dag myckenmöda; och år doch lijka når / ſom förr. monge åro fallne / och ſomlige ſåre: Ty willtum wij herre ati ſinnen på nogot råd ſom duger / elliejt willia edre meñ draga hår ifrån. Ty wij hafwom intet annat ånn gabb och åthlöye för wår möda. Intet finner iag nogot råd ſå ſåkert / ſade Rolof / at wij kunnom

fyri

fyri vora mædu. Hrolfr K. ſ. ey ſiaum vier rad til ad viſt ſie, þad þeſſi ſtadr verdi uñin: enn þo ſkulum vier freiſta ad fara til ſkogar, oc binda off ſtorar birder, oc giora þar af ſtora flaka, oc hafa þar under ſtorvidu: ſijdan ſkulum vier bera þeſſa flaka ſua hatt, ad þar meigi menn vel ſtanda under, oc ſtidia þa ſtafi er undir ſtanda. ſkal þar til velia alt ed ſterkaſta folk vort. ſijdan ſkulu ſumir hafa graftol, oc grafa ſua rauf à veggin, oc vita ef vier komuſt vid þad i virkid. þetta ſyniſt ollum ràd. Oc er þeir hofdu þeſſa umbud veitta, baru þeir þetta undir virkid. Var þetta ſua ſterkt ad huorki ſakadi þà ſem undir voru griot nie bik: ſua ad à ſkamri ſtundu hofdu þeir hlid à virkid. Oc er þorbergr K. ſkilldi þeſſa viel, hliop hann i nijdrgang virkis ſins oc allir hans menn, oc ſua

winna theña ſtaden med: doch ſkolom wij freſta / och fara till ſkogs / och binda ſtora knipper i hop / och göra thär af ſtora flakar / och ſättia thär under ſtora ſtolpar: ſedan ſkolom wij föra theſſa flakar ſå högt / at man wäl kan ſtå therunder / och fäſta ſtolparna faſt / ſom ſtå under flakarna. Thär till ſkolom wij utwälia thet ſtarkaſta folket. Sedan ſkola ſomliga taga grafttyg / och grafwa hol på wallen / och ſee till om wij icke måge komma inn i fäſtningen. Syntes thetta allom itt godt råd: Och när alt war färdigt / förde the thet in under wärket; och war thet ſå ſtarkt at huarken ſten eller bek kunde them ſkada / ſom underſtodo; ſå at the uti kortſtund finge hol på wäggen. När Kong Thorberg thet förnam / for han med ſitt folk / genom en lönduäg / utaf fäſtningen / och bårt i

burt

burt i skogin. Eñ Hrolfr K. med alt sitt lid sækir inn i virkid: oc er Þeir komu Þar, Þà eru meñ allir á burtu. Þetta Þotti Þeim undr myked, er Þeir komu i eckert Þad herbergi ad Þeir findi nockurn mann: en matr oc drikr stod Þar buin i huariu herbergi, klædi oc dyrgirpir voru Þar allir til reidu. Ketill m. Kongr Þessi hefr verid hiarta-ragr, er han hefr hlaupid hier frà suà mikilli sælu dyrra gripa, oc Þar med buid sinum ovinum vist oc drick. Erum vier nu fallnir i full sælu eptr vort erfidi: skulum vier hier fyrst drecka oc snæda; enn sijdan skal skipta voru Þerfangi. Sem Hr. K. heirdi ord hans, mælti hannu gijner Þu yfer Þui agni sem Þier var ætlad, ad Þu skylldir meir gaum gefa ad Þinni maga fylli, enn ad handtaka Kong. Nu skal hier eingi madr ad Þessu dueliast, sua ad

skogen Kong Rolof med sitt folk sökte inn i fästningen; och som the ingen thår funne för sig / tyckte the thet fast underligit att alla wore bårte / och stodo alla rum fulla med mat / dryck / klåder och dyrbare håfwor. Thenne Konung / hafwer haft itt båfwande hiärta / sade Ketill / som hafwer lupit ifrån sådane goda dagar / och dyra håfwor / och lagat mat och dryck åth sina owänner. hafwom wij nu råkat i goda dagar efter wår möda och arbete: skolum wij nu först dricka och plåga oss / och sedan skifta rof. Tu gapar öfwer then betan tig war årnat / sade Kongen / och achtar mer thin bukfylla / än at taga fatt på Kongen: Skall nu ingen här wid dwaltas så at Kongen må therföre unkomma. utan wij skolom ransaka alla rum / om nogon löndegång finns / som the hafwa dragit un-

fyri þad komist Kongur undan : heldr skulum vier ransaka þenna stad, ef vier finnum nockud þad iard hus, ad à burt meigi komast. þeir giordu sua sem K. baud. þeir finna nijdrgang i virkid: oc gengr Hrolfr K. þar fyrstr i, oc þà huor ad odrum: ganga þeir til ad þeir koma ad upgaungu; oc voru þeir þà komner i skog. þar var fyri Suija Kongr, med alla bird sina: slær þar i bardaga: gengr Hrolfr K. vel fram, oc dreingiliga: oc allir þeir fostbrædur. Suiakongr berst diarfliga, oc allir hans menn. þui ad þetta folk var valid ad hardfeingi, er honũ fylgdi; hafdi han oc lid miklu fleira. en þegar þeir stodu iafnframt ad vijge, þa geingu þeir fostbrædur hart fram, oc felldu marga menn Suija Kongs. Eggiadi Hrolfr K. sina menn med miklum àkäfa : quàd alldrey fylgd ad þeim, ef

dan igenom. Strax finna the en nidergång i wärket; och gick K. Rolof först thär inn / sedan huar efter annan : och ginge så länge the komme till upgången; och wore the tå komne inn i skogen. Thär stod K. Thorberg före med hela sin macht; och blef thär itt skarpt slag K. Rolof och hans fosterbröder fäktade manliga; och icke minder K. Thorberg med sit folk / hwilket alt war utwalt / och thet som intet skufuade / när omträngde: hade han och myckit mera manskap än K. Rolof. Och fast än ingen stod tillbakat fäktande / ginge doch thesse fosterbröder hårdt fram / och fälte många på Kong Thorbergs sijda. Kong Rolof äggiade sina män fram med myckit ijfwer / sade them alldrig mer duga / om the nu intet kunde wräka the Suenska af sig.

þeyr

Þeir ræki ey Suija kong af ſier. Bardiſt Þorbergr K. af huoſſum hug, oc felldi marga menn, med ſinum koppum: enn Þò halladiſt miòc bardægiñ à Þá Suia. Hr. k. talar Þá vid Ketill brodr ſiñ: Þad vil eg ad Þu radiſt imot kongi Þeirra Suijana, oc takir han, ef Þu mátte: enn ber ey vopn á han. Þui Þad eru hin meſta klæki, ad ſæra quen mañ med vopnum. Ketill quadſt ſua giora mundi ef han mætti. Þui næſt braſt flotti i lidi Þeirra Suiana. Ketill var Þá ſua nær komin kongi, ad han ſletti flotu ſuerdinu um lendar K. oc greip han, oc mælti: fru, ſagdi han, ſua lockum vier af ydr lenda klädan: oc kall eg Þetta klambögg. Suija kongr m. Þetta högg skal Þier eckì til frægdar verda, oc ſlær Ketill med oxi undir eyrad, ſua hart, ad fotum kaſtar fram yfir hofidid, oc mælti:

Kong Thorberg ſlogs och med ifrighet / och högg ned många med ſina kämpar doch begynte thet nu mycket ſlakna och luta till flycken på hans ſijda. K. Rolof talar till ſin broder Ketil / jag will ſade han / at tu wänder tig emot the Suenſkas K. och tag honom till fånga / om tu giter; mañ bär icke wapn på honom. Ty thet är en ſtor kläk at ſarga nogon quinsperſon med wapn. Ketill ſade ſig ſå göra ſkola / om han komme åth. Strax begynte the Swenſka fly / och war Ketill ſå när komen in på K. Thorberg at han ſlog henne öfwer låren / med flata ſuerdet / och ſade / Fru / ſå lockom wij ut rompeklädan på eder; och är thetta ett neſligit och föracteligit ſlag. Thär med ſkaltu ingen ähra inläggia / ſade hon; och ſlog honom wid örat / med en yx / ſå fötterna ſtodo i wädret wid / och ſade; ſå plägom wij ſlå wåra

ſua

ſua ſlaum vier iafnan hũda vora, ef oſſ þikir ákaſt geya. Ketill ſpratt ſkiott á fætur oc bioſt ad hefna ſin. I þui kom ad Hrolfr k. oc greip k. oc mælti: Herra, legg vopn þin: þui þier erud á voru valldi. Vil eg gefa þier grid, oc ollum þinum monnum, ef þu vilt iata forrádi fodur þins. Suia k. m. mikil von er þad Hrolfr k. ad þu þikiſt hafa valld á oſſ, oc ollum vorum monnum; Eñ þad mun ydr verda til litils metnadar, þott þu þreingir oſſ til þeſſ er vier vilũ ey loſtugr iáta. Hr. k. m. vid, herra, erum nu ſua ſamankomner ad eg vil ydar i ollu ſæmdar leita: oc byd eg urskurdi ockars mals i umdæmi faudur þins: oc mun þad mælt, ef han ſkipar ockar i millum, ad þier halldid fullum veg ydrum, med ſoma. Suia K. m þu munt veta vitr madr oc þolin: þui ad ſá mun-

hundar / når wij tyckiom the ſtälla förhäftigt. Ketill ſprång haſtigt upp igen; och wille hämnas. J thet ſamma kom Kong Rolof / och grep K. Thorberg / och ſade: Herre / lägg nid thin wapn: tu äſt nu komen i wårt wälld. will iag gifwa tig och thina månn leigd / om tu wilt låta thin fader beſtyra thenna ſaken. Wiſt är thet / ſade K. Thorberg / att tu K. Rolof tyckes nu hafwa wåld öfwer oſſ och alt wårt folk: doch lånder thet tig till ringa ähra / om tu wilt trängia oſſ / till thet wij ingen luſt hafwom at betaka. Wij ärom ſå ſaman komne / herre / ſade K. Rolof / at wij uti alt williom ſökia eder ähra: ſkiuter iag thetta wårt måhl til eder faders afdömande; och ekuad han ſkipar oſſ emellan / tå månne I behålla eder wägſel och wyrdning. J mätte wara mycket wijs och tolemodig / ſade K. Thordi

di margr, er þin hluta ætti, hyggia ad þreingia oss til þeirra hluta sem þu villder ad framgeingi, fyri þessa vora tiltækiu. enn nu þar sem vier erum, oc vorir menn komner á ydvart valld, þá munu vier þessu iáta, oc leysa oss sua fyrst ad finni ur þessu fangelsi. vilium vier nu suagiora. H. k. sem kurteysir menn eru vanir, ef þeir verda sigrader oc yfir-unner, ad vier vilium bioda ydr oc ollu ydru lidi til náda oc veitzlu vegligtar: oc launa ydr sua er þier giefid grid vorum monnum. Enn vier vilium nu i stad rijda til Vpsala, med ollum vorum villdar monnum, þeim sem epter lifa, oc hitta Kongin Eyrik faudur vorn, til heilla umrada. þui þad er oss somiad halldahans forsiá. Bundu þetta K. sin i millum med sterkũ trunadi. Epter þetta snyr Hrolfr K. aptr i stadin. Oc sua sem hán var þar

berg; ty at then hade kunnat wara i edert ställe/ at han hade twunget oss till thet han wille hafwa fram/ för wårt uptåg skull. Efter wij nu årom komne i edert wåld/ måste wij thetta beiaka/ och lösa oss så först ifrån fångelse/ wilium wij och nu göra som höflige månn pläga göra, när the blifwa segrade och öfwerwunne/ at wij biudom eder och alt edert folk/ till gästabods/ för thet i hafwen gifwit oss och wårt folk leigde. Men wij wilium nu ginast rijda till Vpsala/ med wåre elsteliga månn/ som åre öfwerblifne/ till wår fader Kong Erik/ att rådfråga os om thet oss högst angeläget är. Ty oss tiänar intet annat/ än at lijta till hans försorg. War thett med god tro/ å begge sijdor bekräftat. Kong Rolof drager tillbaka istaden/ och läther sig thär uti tre dagar wäl pläga. Kong Thorko-

komin, þiggr han þar þriggia natta veitzlu. Enn Suya K. rijdr til Vpsala med ollu sinu foruneyti: oc sem han var þar komin, geck han fyri Eyrik K faudur sin, lagdi skiolldin nidr fyri færur sier, oc tok hialmin af hofdi sier, oc hneigdi Konginum, oc quaddi han; oc mælti: min kiæri fadir, eg er ordin far-flotti rikis þess er þier gafud i mitt valld, oc saker þess, ad eg vard yfirstijgen af sterkũ bardaga-monnum: þa bid eg ad þier giorid þad rád fyri mina hond, sem ydr er nu best ad skapi. Eyrikr K. m. giarnán viliũ vier, dotter, ad þu hættir styriolld þessari; oc vilium vier ad þu takir upp kuenligar adferder, oc farir i skiemu til modur þiñar: sijdañ vilium vier gipta þig Hrolsi K. Gautreks syni, þui ad vier vitum angan hans iafningia hingad a Nordurlondum. Kongs dottr

berg red till Vpsala med sit sälskap; och som han war kommen för sin fader Kong Erik / lade han nider skiöllden för fötterna / tog hiälmen af huswudet / neg och bugade för Kongen och sade: Min kåre fader / iag är nu landzflycktig ifrån thet rijke i gåswen uti mitt wäld. ty iag är vorden öfwerwunnen af starka strijdzmänn: beder iag eder i gifwen mig thet räd / som eder bäst faller i sinnet. Kong Erik sade: gärna wilium wij / dotter / at tu wänder igen med thetta styriold och swäsende / och tager tig quinfolks foror före / och går i frustugun til thin moder: sedan willom wij gifta tig Kong Rolof Göthriks son. Ty-wij wetom ingen hans iämninge här i Norlanden. Kongens dotter suarade: efter iag är kommen / att sökia råd hos eder / så

mæl-

mælti : Ey vilium vier nu bædi giora ad vera komin á ydvarn fund til umrada, enda vilia þà ey hlyda ydru bodi oc forſiá. Epter þad geck hun til ſkemu, en gaf i valld faudur ſinum vopn þaug er hon hafdi borid. ſettiſt hun til ſaúma med modr ſinni. Var hun huorri mey fegri oc frijdari oc kurteyſari. Sua ad eingin fanſt iafn frijd i nordrhalfu heimſins. Hon var vitr oc vinſæll, malſnioll oc ſpakradug oc riklynd.

Cap. XXV.

Epter þetta ſendr Eyrekr K. menn á fund Hrolfs Kongs, oc lætr þioda honum til veitzlu, med lidi ſinu. Hrolfr bregdr vid ſkiott, oc fer til Upſala: oc er Eyrekr K. ſpyr þangat komin Hrolf Kong, geingr han i moti honum med alla hird ſina, oc leidir han i håſæti hia ſier, i holl ſinni; ſijdan þar ut ifrå

kan jag icke både wara landzflyckig / och förachta thet i befallen: gick hon få i fruſtugan / och fick ſin ſader i wåld the wapn hon hade buret; och ſatte ſig nider/hos ſin moder at ſömma. War hon ſå fager / deyelig och höflig at här i Nordlanden fans ingen Jungfru hennes lijke. Hon war och wijs / mycket afhollen / wältalig / klokrådig och af itt högt förſtånd.

Cap XXV.

Strax ſender Kong. Erik och låther bida Kong Rolof med ſine månn till gäſtabodz. Han är ſtrax tillreds / och kommer till Upſala. Kong. Erik går emot honom med hela ſitt hof / och leder honom till högſätes hos ſig / ſedan hans foſterbröder huar efter annan: och giorde ſig alle luſtige och glade. Se-

hans fostbrædur : oc drecka nu gladir oc katir. Sijdan inna þeir til huad i þeirra einka màl hafdi komid : oc samdi þeim þad alt hid besta. Epter þetta lætr Eyrekr K. kalla dottr sina inn i hollina. Sem henni komu ord faudur sins, byst hun med enu mesta skarti : geingr inn i hollina med modur sinni, oc morgum odrum kurteysum konum. sem Eyrekr Kongr sà dotrr sina innkoma, stod han upp i mot henni oc leiddi hana til sætis sier til annarar handar med drottningu, oc ollum þeim konum er i þeirra flocki voru. Nu sua sem Kongar hofdu druckid um stund, veckr Hrolfr k. bònord, sua ad Iomfrun heirdi. oc þarf þad ey med ordum ad leingia, ad Hrolfr K. fastnar Iomfruna. var þà aukin veitslan, oc var þà bedid til mug manna vida um Suiavelldi : var þes-

dan komme the till tals om sine synnerlige saker / och blefwe i besta måttan sörlijkte Låter Kong Erik kalla inn sin dotter i palatzet. Hon klåder sig ut på thet herligaste / och går inn med sin moder / och monga andra kurteysa quinnor. Konungen steg upp emot henne / och ledde henne till sätes hos sig på wänstra handen / med drottningen / och hela fruentimbret. När Kongarna hade giort sig lustige nogon stund / wäcker Kong Rolof sitt bönemåhl / så Jungfrun thet hörde. och will jag thet med få ord sägia / at Kong Rolof fäster Jungfrun Blef tå glådien mycket större och rijkssens almoge till then högtiden kallat. War thet itt herligit bröllup / och stod en halff månadt.

 sti

si veitzla àgiæt oc stod halfan manud ; oc ad lokinni veitsluni giefr Eyrikr K. ollum rikis monnum àgiætar giafir med glodum godvilia : oc fer þá huor til sins heimilis, med blydu samþicki Eyreks K. Hrolfr K. sitr epter i Suiþiód med husfru sinni. takast med þeim godar aster. Hrolfr k. sendir Ketil brodr siñ heim i Gautland, til rikisstiornar. Ingialldr fer til Danmerkur til faudr sins ; en Hrolfr k. tekr þad riki til forrada er kongs dotter hafdi fyri radid Sitia nu allir samã i nadum huor i þeim stad sem komin var.

Sedan beåstwar Kong Erik Rijksens männ / med kostteliga gåstwor och far huar hem till sitt med Kongens gunstiga tillåtelse : Kong Rolof sätt quar i Suerige med sin hustru / och lefde med henne i största kärlighet : sin broder Ketill sände han hem till Westergötland / at styra rijket. Ingelld for hem till Danmark till sin fader. Tager Kong Rolof under sig then delen af rijket som hans hussru tillförne hade haft i wälld. Sitia the nu alla stilla och i ro / huar på sin ort.

Cap. XXVI.

UM vorit epter koma sendimen af Danmork til Hrolfs kongs, oc sogdu Hring kong daudan, oc i ad med ad Ingialldr bad Hrolf k. koma à sin fund, oc drecka erfi epter Hring kong fostra sin. Oc þe-

Cap. XXVI.

OM wåren efter kom sendebåd ifrån Danmark / at Kong Ring war död / och at Ingelld bödh Kong Rolof till sig at dricka grafól / efter sin fosterfader K. Ring. När Kong Rolof spör thesse tidender / sagar

gar

gar Hrolfr ſpyr þeſſi tidindi, byſt han til þeſſarar ferdar, oc Aſmundr foſtbrodr hans med honom. Oc er þeir voru buner hallda þier till Danmerkur. Þeir hofdu fim ſkip vel buin ad mõnum oc vopnum. Ketill kom i mot vid þá oc hafdi eitt ſkip oc vel ſkipad. koma vid Sialand ſijd dagz, oc leggiaſt vid ey eina, oc tiallda yfer ſkipum ſinum. Hr: k- geck upp à eyna med nockra menn, þeir ſia ſkip liggia undir eiñi odrumeigin, ſim ſaman, þad voru langſkip ſiegur, oc dreki ed ſimta, ſkip bædi mikil oc fogur: oc ecki þottiſt kongr ſied hafa væña ſkip. Suortum tiolldum var tialldad yfir þeim ſkipum. k. m. huor mun ſtyra dreka þeſſum enum dyra? oc eigi heſe eg ſied þad ſkip, er eg villdi helldr eiga, enn þetta. Aſm. ſuarar: viſt er þetta afburdar ſkip, fyri allra

han ſig till reds med ſin. foſterbroder Aſmund/ och ſeglade åth Danmark med fem ſkep wel utruſtade till folk och wapn Ketill möter them och med ett ſkep wel beſatt. Komma the in mot Säland ſent mot en afton; och leggia till wid en öö och tiälla öfwer ſin ſkep: K. Rolof gick upp å öen med nogre af ſitt folke: bleſwe the thär warſe på andra ſijdan under öen fyra longſkep / och drakan then ſämte / ſå ſköna och ſtora ſkep; att K. Rolof ſade ſig ey fägrare ſedt hafwa; wore och tiällade öfwer med ſuart tiälld. Kongen frågade; hwem må råda öfwer thenna ſköna draka? jag hafwer icke ſedt nogot ſkep/ thet jag heller önſkade at åga än thetta. wiſt är thetta ett ſkönt ſkep ſade Aſmund / och tiänte bäſt at en Konung ägde thet: doch råder then om draken / at tu ſkalt hafwa nog at göra / inna tu

hluta saker; oc væri slijkt k. gersemi: eñ þan eina ætla eg styra drekanum, ad þier munud fult verda til ad vinna, adr en þad naist. þikia mun þeim sua godr sem à. Kongr m. veistu hüor derkan á? Asm. s. han heitr Grimr, oc er Grimolfs son; han er hin mesti Vikingr; han liggr á herskipum bædi vetur oc sumar; han er mikill oc illudligr, eñ han er þo verri reindar: à han bita ey iarn; oc eingin þeira tolf er honum fylgia: þeir eta aller hrátt oc drecka blod. er þat san-kallad ad þeir sieu helldr troll enn menn. Eitt sumar fundust vid vid Sudureyar: hafda eg tige skip, oc oll vel skipud, en þeir hofdu fim skip. vier bordumst eirn dag, oc skipti skiott um med oss: fiell þar alt lid mit, enn eg hliop á kaf, oc komst eg sua undan. hefe eg ey farid verri för enn þà.

winner thet. Ty thes ägare wårderar thet wäl så högt som tu. westu huem som råder om honom sade Kongen? Han heter Grimer Grimolfs son / sade Asmund / och är en arg siöröfware / och ligger på sin herskep / både winter och sommar; ser han mycket illa vt / doch är han fast wärre at nappas med; och bijter huarken på honom eller the tolf som i hans sällskap äro / noget iärn: the äta rått och dricka blod / at man må heller kalla them troll än folk. Wij råkade ihop en sommar wid Söderöijar: jag hade tijo skep / wäl besatta / och the hade säm skep. Wij säcktade skarpt med huarannan: doch blef snare omskiste med oss: föll thär alt mitt folk; iag språng i siön och kom undan; och hafwer iag alldrig farit wärre färd än then. Tycker eder nogon ämne / sade K. Rolof / at slås med

kongr

kongr m. sijnist ydr nockur efni à ad beriast vid þà med þad lid sem vier hafum? Asmundr bad han fyri sia; munu vier treista à ydra hamingu, ef duga skal. Ketill eggiade miòc adlogu; quad þar mundi gott ad reina sig oc afla fiàr oc frægdar. Þà m. Hrolfr, med þui ad þeir eru illir oc àgiarnir, en hafa þenna grip, er eg villdi giarnan eiga, Þà munum vier buast um, oc bera griot á skip vor. Nu var sua giort sèm Kongr baud, oc biuggust vid epter faungum. R. liet ganga upp à eyna, oc hoggua kylfur storar: epter þad herklædduft þeir: Sijdan ròa þeir ad þeim hliodliga. Sua er fagt ad skip Grimmars lau oll iafnframt, oc lau langskipin nær landi, enn drekan utar, oc var bil mikid i milli skipanna. Kongr bad þa roa fram i milli skipana oc eyarinnar, oc leggia fyrst ad

them / med thet folk wij hafwom? Thet må i see eder om / sade Asmund; doch skolom wij drista på eder lycka/ om elliest skall gå wäl. Ketill styrkte och fast thär till / sad här wara god lågenhet till at försökia sig / aflà sig godz/ och läggia in åhra. Mädan the åra arge och girige / sade K. Rolof / och hafwa thet kosteliga ting / iag gärna will äga: tå skolom wij laga oss till / och båra stenar in på wår skep. War ther så giort som han befalte / ock sökte i hop fäng thär till. Kongen lät och hugga stora klubbor på öen; sedan betwäpna the sig / och rodde så tysteligen åth them. Grimmers skep lågo alla lijka longt framt; och lågo longskepen när wid lander / menn drakan et longt stycke utom. Kongen bad them ro fram emällan skepen och öen / och läggia först till longskepen / och se till om the kunde få inn them / förr

long-

langskipunum ; oc vita
ef þau verda unnin, adr
enn þeir kiæmi vid dre-
kanū. Þætti mier þà un-
nid ef þeir ætti ey lang-
skip til annarar handar,
þau er þeir lagdi ad dre-
kanum. Kongr bad þa
vera sem akafasta medan
þeir væri sem syst vid
buner; bad þà ecki ad
æpa, en fara sem hlio-
dast. Þeir giordu sem K.
bad þà. Þà var á þoka oc
mirkui mikell. Fiña þeir
ey fyrr, er à langskipunū
voru, en tiolldin voru
tekin af þeim; en þeir
sialfir bardir bædi med
griori oc vopnum. Þeir
spretta à fætur allir oc
taka imoti med mikilli
hreisti: þuiad þeir lau
allir med vopnum: eñ
þo feingu þeir mikin
mañskada adr en þeir
gatu skipad lidi sinu til
varnar. Oc er þeir hof-
du litla stund barist, rie-
du þeir Hr: K. til upp-
göngu. Var þà mann-
fall sua mikid, ad à li-
tilli stundu ruddu þeir

ån the komme ihop med
Drakan. tyckes mig thet
skulle wål gå för sig om
the hade icke longskepen
till hielp når wij leggiom
till Drakan. bad han them
och slå som håftigast till /
mådan the andra wore
oberedde / och fara tyste-
ligen / utan nogot rop och
buller. The giorde som
Kongen bad. War tå
en tiock tökn och mycket
mörkt / så att the som på
Grims skep wore blefwe
thes ey wahre / förr ån
tiällen wore öfwer them
afdragne / och the hasade
bå c med stenar oc wapn.
Springa the strax upp /
och slå emot manligen :
Ty the lågo i sine gewåhr.
Doch stupade månge af
them / förr ån the finge
ställt sig til motwårn. Ef-
ter nogot såktande / be-
falte K. Rolof at bestij-
ga theras skep. Föll tå
så mycket folk för them
at the uti en liten stund
rödde af thet skepet the
wore inkomne på: somlige

Þad skip sem þeir vorn á komnir; fiellu sumer en sûer hlupu á kaf oc druknudu. Ruddu þeir svo þriu skip, ad huort mans barn var drepid: Vid þad vaknar Grimar, oc bad sina menn adleggia þá sé á Drekanum voru. Þar var op mikid oc kall, er huor eggiadi annan. Þá m: Hr: til Ketills brodr sins: nu skalt þu leggia ad þui langskipi epter er: en vid Ásm. skulum leggia ad drekanum. Ketill quadst sua giora mundi. Nu leggr á sitt bord huor þeirra drekans Ásm. oc Hrolfr. Þeir hofdu feingid litid mantiôn, oc hofdu lid fleira. Þá stod Grimar á drekanum oc mælti: huorier leggia hier ad sua hranstliga? Hrolfr K. s. ef þier er forvitni, þa heiti eg Hrolfr, oc em eg Gautreks son: Annar heitir Ásmundr, oc er kongs son af Skotlandi. Grymar mælti: Þañ mann hofum vier sied;

fölle / somlige sprunge i quaf och druncknade. På thet wijset rödde the af tre skep / at icke ite mansbarn kom undan. Thår wid watnar Grimer och bad sitt folk som på drakan war lägga till: war ther mycket rop och kall / at huar äggiade annan. Tå sade K. R. til sin broder Ketill / tu skalt läggia til thet ena longskepet som igen är: men iag och As: skolom taga thop med drakan. Ther skall så ske sade Ketill. K. R. och Asmund lägja på huar sin sijda om bord med drakan. the hade mycket folk och inted fådt stor skada i then förra drabningen. Grimer stod upp på drakan / och frågade huem thår lade så dristigt an? Astu så forweten at fråga ther efter / sade R. så heter iag Rolof / och är K. Götriks son: then andre heter Asimund och är Kongens son af Skotlande. Then ha: wom wij wål tilförna sedt / sade

Oa

oc skildum vid sua næstum ad honum mætti vera litill epter sia ad vorum fundi, þà er vier elltum han saran à kaf, enn drapum af honum huort mans barn; eda mun hann nu ey muna til þess? Asm m. hitt skalt þu finna adr enn quolld kiemr, ad mier er þad ey ur minni lidid. Þà tok Grymar til orda: Þitt heit munum vier litid ottast. Vitum vier ad Hrolfr K. er àgiætr ad hreisti sinni, oc þui vilium vier giora honum þann kost, sem ongum odrum. Þui ad þad er skadi, ef slijkr madr er drepin, bijd eg ad þu H: K. gangir upp a eyna vid alla þina menn vopnada oc vel klædda: en peninga þà sem þier hafid vil eg taka fyri menn þà er þeir hafid fyri mier drepid. oc er þad þo alt oflitid: hefi eg þo ongum manni giort jafngodan kost, sijdan eg kom i hernad. Sem H.

Grymmer; och skildes wij så senast åth / at han nappast skulle begåra att komma i hop med oss flere gånger; tå wij drefwom honom med hugg och slag öfwer bord och i siön / och dråpte för honom huart mans barn: eller mon han nu intet komma i hug thet? thet skalt tu förnimma innan quällen / sade Asm. att thet är oss intet utur minnet fallit. Lijtet achtar iag thitt hoot sade Grimmer; menn thet wetom wij / at K. R. är en hjälte / och ty williom wij gifwa honom the willkor / som wij ingom tillförna gifwit hafwa. Ty thet är skada at en slijk man skulle blifwa drepin. Will iag att tu R. med alla thina männ wåpnade och wäl klådde / går up på öen; männ alla the påningar tu hafwer will iag taga för mitt folk tu hafwer slaget i hääl för mig. Och är doch sådant alt för lijtet. Så goda willkor hafwer doch ingen af mig nytit / se-

K. heirdi hans ord mælti han: þetta mun vist vel vera bodid: enn med þui ad oss er ey þad synt ad vier fieum à þina miskun komner, ad þu eigr nockur kostabod helldr vid oss, enn vier vid þig, þa vilium vier med ongu moti missa fiar vors. Grymar m. sie eg ad þu munt ecki vera iafnvitr madr, sem eg hugdi, er þu vilt ey vægia lijfi þinu. Þui ad sonnu seigie eg þier ena sijdustu þina lifdaga, ef þu ætlar vid mig ad þreita. Hafda eg hitt ætlad, ad þu skilldir hafa lijf til leingri nytia: med þui ad mier ertu hraustr sagdr oc vinsæll. hafda eg ætlad mier ad sijna á þier þui meiri dreingskap eñ odrum: þotti mier aukast i þui frami, ad eg miskunadi ydr utan allra verdugleika. Hrolfr K. m. onga þock hafi þier fyri þetta af oss; oc buid ydr skiott til, ad vier vilium hætta à þad,

dan iag kom i härnad. Som K. R. hörde hans ord / thetta är föller tämmeliga wäl tilbudet sade han; män efter wij thet ingalunda tilstå / at tu hafwer nogot wälld öfwer oss / så at tu må oss häller tillbiuda willkor än wij tig / tå williom wij ingalunda gifwa tig wår ägēdom. Jag ser / sade Grymmer / at tu äst intet så wijs som iag hade meent / at tu icke wilt wäija thit lijf ty sannerligen föresäger iag tig thina lijfsdagars sijsta stund om tu wilt kämpa med mig. Jag hade ärnat låta tig längre lefwa: ty the sägia at tu äst en så manhaftig och afhollen man: ty tänckte iag och att bewijsa på tig större hiälte mod än på nogon annan: tycklandes min ähra theraf ökas / at iag hade skänkt tig lijfwet / uthan all thin förtiänst. Ingen tack wetom wij tig för thet / sade K. R. utan laga tig till / wij williom försökia hullkenbuo-

huorir odrum eiga koſti àd biôda ad kuolldi kōnu. hofum vier oc nockud ſuig unnid à ydrum monnum , oc er ydr þeſſ mál ad hefna. Grymar mælti : nu kaus þu þan koſt , er þu skalt alldrig fagna , oc þier mun vera mákligr. Oc eptèr þetta tekſt þar bardægi hardr oc àkafr. Voru þeir Grymar bædi ſterkir oc hardfeingir , oc ſua àkafir , ad Kongs menn màttu ecki annat enn hlyfa ſier. þeim var oc o-hægt til adſoknar ad vega upp à drekan ; þui ad han var ſua hár ſem kaſtali ; enn menn ſterkir oc kiænir til vàrnar ; oc áttu ad hoggua ofan fyrifig : enn ongan þeirra tolf beit iarn ſem Aſmundr hafdi ſagt. falla menn Hrolfs Kongs bædi mòdir oc ſarir. Sua er ſagt ad Ketill Gautreks ſon lagdi ad langskipinu , þui ſem epter var. Sa hiet Forni er ſtyrdi ſkipinu , oc var

thera ſkall tillbiuda then andra nogon wilkor innan kuällen kommer. hafwom wi och ſådt häl på thitt folk / och är tijd at tu thes hämnar. Nu hafwer tu ſ. Gr. utwalt thē delſom tig alldrig kommer til hugnad eller nogon god utgång. Thär på gick ſlaget an / både hårdt oc ijfrigt. War Grimers folk både ſtarkt / hårdfånget / och ſå ijfrigt / at K. R. mān inteet kunde mer göra än förſettia och wärja ſig. War them och ogörligit at ſtorma in på drakan : ty han war ſå hög ſom itt ſlott / och the ſtarke och modige ſom then förſuarade. K. R. folk måſte hugga öfwer ſig / och thet ſom wärr war att inter iärn bet på the tolf / ſom Aſmundr hade ſagt ; fölle the thärföre både trätte och ſåre. Så är ſagt at Ketill Götrikſon lade till thet longſkepet ſom igen war. Han het Forni ſom ther på war ſtyreman / och war en

hun

hin brauftafti madr: lagdi þar huor diarfliga til mots vid annan; oc vard þeirra fundr hardr: oc fijndi Ketill þar harda adfokn, oc red til uppgongu med finu lidi. Þar var orofta åkof: fkiptus þeir Ketill huggum vid, oc fiell Forni fyri Katli. Sijdan drapu þeir huort mans barn à fkipinu. Fek Ketill þar godan ordftyr af finum monnum. Epter þetta logdu þeir ad Drekanũm, oc funduft þeir brædur Spurdi Ketill huorfu geingi? Hr: liet litt yfir, oc quad ey mundi fua buid hlijda: quad þetta vera fiandur mikla vid ad eiga. Han bad Ketil róa ad eynni oc flytia ut ad þeim ftor trie. Þui ad þar skorti ey ftora mork. Ketill giordi fua, oc var i olln hiñ fkiótafti. Oc er þeir komu aptr, liet kong falla ftor-vidu à bord drekanum, fua þunga, ad han halladift vid. Sijdan rиedu þeir Hr: K. til upp-

modig ftridzman. The lade emot huar annan / och fächtade fom karlar. Ketill bewijste fig fom en man / och befalte fina fpringa om bord. Wankade thår ftarpa flångiar: Ketill och Forni ftifte hugg fin emållan; Och blef Forni thår liggiådes för Ketills fötter. Sedan flogo the i hål huart mans barn på ftepet; och inlade Ketill thår ftor åhra. Therefter lade the in til Drakan / och frågade Ket: fin broder huad thet led? Han rofade intet ftort marknan / och fade / flått nogh i fom thet nu förewetter: ty wij hafwom fådt fanen at nappas med. Raltu nu ro in til landet / och föra hijt ut ftora ftockar och bielkar. ty ther war ftor ftog på öe. Ketill giorde få / i ftörfta haft; och når han kom til baka / låt K. R. fålla få ftora och tunga ftockar öfwerbordet på drakan / at han lutade ther wid. J thet famma fprungo hans folk

gaungu. Fellu þà meñ á Drekanum, bædi fyri grioti oc vopnum. Halladist bardægin á Grymar oc hans forunauta. Hrolfr k. sneri aptr epter skipinu, oc hafdi kylfu eina stora, oc bardi à tuær hēdur: þeir Asm. oc Ketill filgdu honum. fell þà huòr.um þuerran annan: kongr hafdi lid fleira. Fiell þa lid Grymars, sua ad þeir tolf stodu upp, Grymar oc kappar hans. Var þà geingid ad med kappi, oc barid med kylfum; fiellu þeir þá margir. oc er Grymar sà ad þeir mundu uñir verda, stock hann fyri bord oc à kaf. Asm. var þà nær staddr, oc hliop þegar epter honum, oc legst inn epter honum ad eynni. Oc er þetta sier Hr: K. leggst hann þegar til lands, oc vil duga Asmundi, sua ad þeir eigist ecki þueir vid. Oc er Asmundr kiemr á land var Grymar á land kommin, oc er

om bord; och föll tå Gr: folk på Drakan / både förften och wapn: Saktades och fäktandet på Grims sijda. K. R. gick ändelångs efter skepet; hade en stor klubba i händer och slog tuåhändes. Asmund och Ketill följde honom manligen efter: föll tå huar tuärt öfwer annan. och hade K. R. mycket mehra folk. War tå alt Grimers folk slaget / så at han och hans tolf kämpar wore nu allena igen. Galt thet tå an med ijfwer / och fäktades så med klubborna / at måsta delen alla stupade: Och tå Grimmer såg at ingen wän war mehr at ståemot, språng han öfwer bord och i quaf. Asm war när stadder / språng efter honom / och samm åth landet / K. R. sam̃ och ginast åth landet / Asmund til hiälp / at the båda icke skulle fäkta ensam̃e. När Asmund kom mot landet / war Grimmer allareda förr uppe / nappar til en

han

han ſier Aſmund, Þrifr hann upp ſtein oc ſendir honum. Aſm. ſkytr ſier Þá i kaf, oc er han kom upp, ætlar Grimar ad ſenda honum aňan ſtein, oc i Þui var han ſleigin med kylfu; ſuaád i Þui fiell han. Þar var komin Hrolfr K. oc liet ſkamt hoggua á millum, lietÞar Grijmar lijf ſitt. Þa logduſt Þeir ut til drekans, oc hafdi Ketil uñid Þeim Þar alt til handa. Toku Þeir Þa oc ruddu drekan en koſtudu á kaf Þeim ſem fallid hofdu. Epter Þad foru Þeir til eyarinnar, oc bundu ſar ſin: voru Þeir bædi modir oc ſarir, enn fiolldi fallin. Þeir voru Þar nockra nætur. Hrolfr K. var litt ſár, enn Þeir Aſm. oc Ketill voru miòc ſarir. Epter Þetta biugguſt Þeir á burt: toku Þeir drekan Grimars naut, oc gàtu valla ſkipad fyri mañfædu; eñ lietu epter öll onnur ſkipin: komu vid Danmork: oc er

ſker ſten och ſlänger emot Aſmund. Han ſtack ſig i quaf / under watnet; och när han kom upp igen ärnar Grimmer at ſända en annan ſten til wägs / i thet ſamma blef han ſlagen med en klubba / ſå at han ſtalp wid / och gaf K. R. hugg på hugg; och lät Grimmer thär ſitt lijf. Summe the ſedan ut til Drakan / och hade Ketill wunnet them thär alt tillhanda. rödde the af drakan och kaſtade öfwer bord alla them ſom fallit hade: och foro ſedan in till ön at förbinda ſin ſår. Wore the både trätte och ſåre / och månge hade fallet: Woro the thär nogra nätter. K. R. war intet mycket ſår / männ Aſmund och Ketill woro illa ſåre. Lagade the ſig ſedan thärifrån / med Drakan Grimsnöehg/ doch wore the nu ſå ſå / at the nepligen kunde beſätta honom / och lemmade efter ſig alla the andra ſkepen. När the kome

In-

Inngialldr friettir komu Hrolfs K. bijdr han honum til veitslu. Þui han hafdi stofnat erfi eptr faudr sinn. Drucku þeir nu allir samt erfe Hrings k. var þar ecki iafnan annad talad, enn um drap þeirra Grimars: þui ad ollum þotti þad hid mesta hreisti-verk. oc sem veitsluni er lokid, lætr Hr: Kongr stefna þing fiolment. à þui þingi er tekin Ingialldr til Kōgs, epter faudur sinn, yfir Danmork alla. Sitr han nu oc semr riki sitt á þà lund sem Hrolfr K. gaf ràd til. Eptr þad byst H. kongr burt af Danmork med storgiofum sæmdr af Ingialldi k. fer han nu leidar þar til er hā kiemr til suiþiodar, med ollu heilu oc holldnu. Eu Ingialldr k. sitr nu um kyrt ad riki sinu, oc skilldust þeir Hrolfr K. med hiñi mestu blijdu. for Ketill til Gautlands, oc sitr þar um kyrt. Hrolfr Kongr sat langū ad Vppsaulum,

till Danmark / sänder Ingelld ewot them / och binder K. R. til gästabod. Ty han hade lagat til arföl efter sin fader. Drucku the så K. Rings begrafnings öl: och war theras tal mäst therom huru Grimer war slagen. Ty alla tyckte thet wara e't dråpeligit wärk. Sedan gästabodit war ändat / låter Kong Rolof stämma alment ting; blef tå Ingeld til Konung tagen / efter sin fader / öfwer Danmark; och styrer sitt rijke wäl efter K. Rolofs råd. Kong R. lagade sig och til hem resan ifrån Danmark / herligen begäfwat af K. Ingelld / och skilldes the med stor kärlighet: och kom K. Rolof med sitt fölle wäl och lyckeligen hem til Suerige. Ketill for hem til Westergötland och satte sig thär i rolighet. K. R. sat länge i Vpsala / och höle god wänskap med the andre. Ladehan och stor winn thär å / at up-

oc varþeirra vinatta god med veitslum, Hr: k.lagdi mikin kost til ad bua drekan Grimars-naut. oc liet allan steina fyri ofan sio, med ymsum litum, bædi gulū: raudum, grænū oc blám oc suortū oc sam-blondudu gulli: lætr han bua drekahofud ennisspaug oc allan suira oc renna gulli i sudina, þar sem bæta þotti. Var han huoriu skipi skrautligri. þotti han bera sua áf huoriu skipi sem Hr. K. af odrum kongum, þeim sem voru i Nordr Londum. Gerdist hanþá hardla vidfrægr af sinni stiorn oc vitiku. soktu margir riker meñ à hans fund, oc giordust honū handgeinger, oc veittu honum dyggiliga fylgd. Hofū vier þad ey heirt, ad i þan tima hafi nockud skipverit skipad frægri koppum, en drekin Grimars nautr, þott vier kunnum þà ey ad nefna, edur frá ad seigiá. Sitr Hrolfr K. i Suiþiod med

laga drakan Gryms-nöth; och låt måla honom / all öfwer watnet / med åtskilliga färger / gula / röda / gröna / blå / suarta / och gull ibland; drakahufwudet låter han och pryda med änneſpång / och hela halſen: på ſuden thär thet bäſt tiänte / låt han och förgylla. War thetta ſkep mycket prålachtigare än nogot annat ſkep: och tycktes ſå myckel öfwergå alla andra ſkep / ſom Kong R. öfwergick alla andra Kongar / hår i Norlanden. Blef han tå wijda berömd af ſit regemente och ſtora wijſhet. Sökte månge förnemlige mån till honom / togo tiänſt / och förhöllo ſig manligen. Hafwom wij icke hördt / at nogot ſkep på then tijden / hafwer warit beſatt med tapprare kämpar / än Drakan Grims-nöth / faſt wij kunnum them alla icke nämna och beſkrifwa. Sat K. R. i Suerige några åhr bårtåth / i ſtor

mìkilli gledi oc prijdi þau misseri. Vñi þorbiorg Drottning stormikit Hrolfi K. fann Hr. k. ad hun var huorri konu vitrari, oc meiri skorungr fyri allra hluta sakir. Asm. var med K. oc reindist ad ollu hin valkasti oc hraustasti. Virti K. oc han mest finna manna. Hrolfr k hafdi þridiung Suiþiodar til forràda. Han hafdi iafnan à sumur utgiord. fyrĩ landinu, oc leitadi fier fiar oc frægdar:oc hid næsta sumar epter bardaga þeira Grimars hafdi Hr. K. verit i hernadi, um Westurlond, oc ordid gott til fiar oc frægdar:um haustit heldr han til Suiþiodar, oc sitr þan vetur i kyrdum.

åhra och glädie. Drottning Thorborg hölt honom och öfwermättan kär; ty hon war mycket förståndig /. och hurtig i alla saker. Asmund war hos Kong Rolof i största åhra / och förhölt sig myccket tappert. K. R. regerade öfwer tridiedelen af Swerige: Om sommaren war han altijd på tåg till siös / at skaffa sig rikedom och beröm̃. Nästa sommaren efter han slogs med Grimmer/ war han i härnadt i Westrahafwet/ och fick thår myccket godz och itt stort nampn. Om höstensegladehan till Swerige igen; Och sat sedan then wintren stilla.

Cap. XXVII.

SA ried Kongr fyrer Gardarike, er Halfdan hiet: han var vitr Kongr oc vinsæll. Han atti dotter eina þà er

Cap. XXVII.

I Ryssland war en Konung / som het Haldan; han hade en dotter/ Olof wid nampn/ och hölt henne mycket kår:

Olòf hiet ; oc unni K. henni miked. Þotti hun besti kostr i ollu Gardarike, oc Þott vidar væri umleitad. Þörer hiet madr, han var òndveigis holdr Halfdans K. Han var bædi mikell oc sterkr, oc var kalladr Iarnskiolldr. Han hafdi leingi verid Þar landvarnarmadr Halfdans K. Med Halfdani K. voru tolf berserkir; Þeir voru illir oc odælir; á ongan Þeirra beit iarn. Tveir voru nefnder af Þeim; hiet añar Þeirra Hrossþiofr, enn annar Hesthofdi: Þeir voru brædur; oc er frà Þeim sagt, ad Þeir òdu iord til hnia: oc urdu ey sialfradir a vopn, Þà berserks gangr kom à Þà. Þeir drapu bædi menn oc fie, oc alt Þad er fyri Þeim vard, ef ey villdu undan reña, oc eirdu òngu medan sá ohugr var à Þeim. enn Þegar Þetta raň af Þeim, Þà voru Þeir sua mattlitler, at Þeir haufdu ey

hon war then skönaste i hela Ryssland / och såst mann änn skulle leta widare. Hos Kong Halldan war en förnämlig och höatachtad man / som het Thore Järnsköld: han war både stor och starck / och hade långe warit K. Haldans Landwärnsmā. Kongen hade och tolf arga och ilskefulla kämpar / huilka wore så hårda at intet iärn beet på them. ibland them wore twenne bröder Rostiof och Håsthufwed / hwilka säges hafwa wadat i jorden til knäs. På thesse kämpar föl understundom sådant raserij / at the inter kunde regera sig sielfwa; dräpandes både folk och få och alt thet före them kom / och icke lagade sig utur wägen Mådan thetta raserijt påstod / wägde the huarken ett eller annat: mäñ när thet slapte them wore the så matlöse / at the hade icke halfwa sina

 all-

allnærri halfan ſtyrk ſin, oc var ſem þeir væri ſua veikir, ſem þeir men er i ſottum haufdu leigit: oc helſt þat dægur eda þui nær. Halfdan K. hafdi mykit trauſt a þeirra framgaungu: ſua at aunguer Kongar treiſtuſt vid han at ſtrida. Kongr unni myket dotter ſiñi, oc þott Kongar bæde hennar, þà ſtucku aller undan vid gys oc gabb, er Berſerker giordu at þeim. þottuſt aller holpner er ur þeirra kalſi komuſt. Vid þetta giordiſt kongs dotter koſt vond, oc villdi onguã eiga þott hennar bædi. Sitia nu um kyrt: þui at aullum leiddiſt heñar andſuanr.

krafter / och wore ſå ſwage / ſom the nyligen wore upkomne af ſiukdom; och ſtod thet på en dag ſå når. gick ſådant roop af theſſa kåmpar / at andra Konungar intet driſtade ſig at föra krig på Kong Halldan för theras ſkul. Kong Haldan hölt myc=ket af ſin dotter; frijade och andra Konungar til henne / doch öfwergåfwe the ſådant / för theſſe kåmpars hån och begabberij ſkull. Thår til med leddeſt the och wid Jungfrunes högmodiga ſuar / at hon tyckte ingen ſin wederlijke; och ſkötte intet mehr om henne.

Cap. XXVIII.

ÞAt var eirn tima at þorbiorg Drottning talar vid Hrolf Kong: huad ætli þier i ſumar at ſtarfa? K. ſuarar: i hernad ætla ek. hun ſpurdi, hefur þu nochud ſpurt af ferdum Ketils

Cap. XXVIII.

DRottning Thorborg frågade Kong R. huad han wille taga ſig före om ſommaren. Jag wil draga i hernad / ſade han. Hafwen I nogot hördt af eder broders

brodus Þins? han quadst Þadan hafa aunga friett: eda kantu oss af Þui at seigia? hon suarar: Þat hefe eg frett, ad Ketill for austur i Gardarikl at bidia dottur Hal: kōgs, fier til handa. Sua hafa mier friettir geingit, at hann hafi Þangat halldit tueimur skipum; oc han hafi vid tolftaman geingit inn i haull Kongs: Þat hefe eg heyrt at han bar upp erendi sin vel oc skorugliga, oc flutti Þetta sitt mål med morgum sniollum ordum. Eñ han feck Þau andsuaur af K. oc Jomfrunni at honum Þætti sier leitat litils metnadar. En berserker hlupu upp med ópi oc miklum gny, oc ráku Þà ut ur haullinni, oc eltu Þà til skipa med grenium oc såheirdum låtum: Þeir voru bædi bardir oc særdir, oc Þóttust fotum fiaur eiga at launa, er Þeir komust undan. Slíkt hausum vier Þar af friett. Nu er oss

Ketills sård / sade hon? Inga tidender hafwer jag therom / sade Kong Rolof eller wetstu nogot thåraf att sågia? Jag hafwer förnummit sade hon at Ketill for öster til Rysslands med twenne skep / at frija til K. Halldans dotter; och gångitt in i hans palatz. sielftolfte/framburit thår sitt årende artigt och wälz och talt om sitt wärf med monge snälle ord. Doch hafwer Kongen och Jomfrun honom så suarat / at han tycker sig thår af mycket wara föracht. Sedan hafwa och kämparna sprungit upp med rop och gny / och wråket honom ut ur palatzet / och fört hustrud stupa til skepen / med gråniande och underlig låt. Bleswe Ketills menn thår både slagne och sårt / och ackade sina fötter at the sluppe undan. Slijkt hafwom wij ther om spordt. Förnimmom wij och att sua

ſua flutt, at hann kunni nu litlu betr fyri ſina baund, eda ſina ferd en han undi vid ydra ferd, þá er þier fórot fyrſta ſinni til vor; oc hefr hans ferd ordit miklu hædiligri. Mun han brátt koma à ydvarn fund, oc bidia ydur þeſſarar ferdar at reka ſinnar ſuivirdingar. Hr. Kongr ſuarar: Ey er hægt at koma ràdum vid ſlika men, vid àkafa hans oc framgirni: er nu vel at han gialldi einrædes ſialfs ſins, þar ſem hã villdi ecki med varri forſià fara. Hun bad han ey ſlikt tala, oc quad þetta vera naudſyniaferd at veita brodr ſinum fullting. Oc ſkilia þau tal ſitt at ſua mæltu. Litlu ſidar kemr Ketill à fund Hr: Kongs, oc ſeigir honum greinliga frà allri þeirri ſneipu, er han hafdi feingit i Gardaryki. Hrolfr Kongr quád ſliks von vera, at ſua hefdi farit: þui at þu ætlar at

han tycker nu föga bätre om ſin färd / än han tillförna giorde om eder / när i första gången komme til oſſ. är hans reſa doch mycket ſkamligare. Lårer han och ſnart komma tileder / och bidia eder at i willien fölia honom och hämnas thenna ſijdwyrdning. Thet är intet lät ſade han at uträtta noget med god råd / när man hafwer at göra med ſådana enwetiga och öfwerdådiga ſällar. Skadar thet och intet / at Ketill ungäller nu ſin enwetenhet; at han intet wille lijta åth wårt råd. Säger icke ſå / ſede hon / Ty thetta är en nodig reſa / at göra eder broder bijſtånd. Talade the intet mehra therom. Strax therefter kom Ketill / och granneligen förtelier / huru ſnöpligẽ han for i Ryſſland. Thet kunde inter annorlunda ſke / ſade R. när man ſå far til wägs: tu wilt alt med ijfwer och heftighet angripa. Ketil vin-

vinna alt med åkafa þinum. Ketill bad Hrolf Kong nu til ferdar med fier; þui at ec þikiumst hafa oflitin styrk til at retta þessa svjvirdu, er til min var gior. Var Ketill i allillum hug, oc var hin reidasti. Kongr quad han ey komast munda fyri alt áhlaup hans oc ordaskraf. Synist mier ey likligt til hefnda, vid slika sem i hlut eiga: þui at hier mun vid þursa fiolmennis oc hardrædis. Nu skaltu fyrst fara hem i riki þitt oc afla þier skipa oc manna; send þu oc ord Ingialldi Kongi i Danmork at han giori slikt hid sama; oc komid hingat báder at sumri: oc fiáum huad oss þikir þá til-tækiligast. Oc eptir þetta fer Ketill heim i riki sitt. Hafa nu allir ætlan oc tilbunad um þessa ferd.

CAP. XXIX.

NV er frá þui at seigia, þá er sumradi,

bad sin broder fölia med sig / sägandes sig för ringa macht hafwa til at widergöra en sådan sijdwyrdning / som honom war tilfogat: huaröfwer han både harmse och sticken war. Sådant kan iag inter förekomma eller bättra / sade Kong R. som är tig skedt / för thin skråford och öfwermod. Ser iag icke håller huru man skal kunna hämnas på thē tu hafwer at göra med. Ty thär til behöfwas myket folk/och itt stadigt mod til at utstå ondt. Skalu först fara hem til Westergötland/och skaffa tig skep och folk. Sänd och K. Ingeld i Danmark bud / at han gör thet samma. Kommer så båda hijt mot sommaren / så wiliom wij tilse huad oss synes wara görligit. Reste Ket: sin wäg; oc lagade the sig alla med flijt til thenna resan.

CAP. XXIX.

När wintren war förlijden / som Ketill

oc vetrin var lidin, at þeir Ketill oc Ingialldr K. koma med fioretyge skipa vel bunum, bædi at maunnum oc vopnum, til sviþiodar. Hrolfr K. hafdi bua latit þriátyge skipa, oc Dreka sinn umfram. Voru þessi aull skip buinn med miklum herskap oc vel buno lidi: bidu nu byriar. Hr. Kon. spurdi Drottningu huorsu hen̄i segdi hugar um þessa ferd, huornin takast mundi? hun quadst vænta vel mundi takast, en quadst þó sua dreymt hafa, at þeir mundi reindir verda. Oc er byr kom á, tóku þeir þegar oc settu upp segl sin, sua huor sem buin var, oc var helldr vindlitit i fyrstu. Hrolfr Kongr vard sidast buin; gieck drekin litit; þui at han þurfti mikin byr, Sygla sua sem leid liggur til Gardarjkis En er þeir hofdu sygltt um stūd, tóc vedrit ad huessa; geck drekin þáskiott eptir skipunum; gerdi

och Ingelld til Suerige/ med fyretijge wel utrustade skep: Kong R. hade och låtit laga til trettijo skep / för utan drakan. Wore thesse skepen til wapn och mäskap kostligen utredde: och wäntade nu allenast efter god bör. Kong R. sporde sin drottning åth / huad hon spådde om thenna resan? Jag wäntar thet skal gå wäl / sade hon; doch hafwer iag så drömt / at i låren komma i fahra / och blifa försökte. När winden fogade / hissade the seglet / huar som först färdig war. blåste thet sakta i förstone; och war Kong R. sijst til reds; ther til med gick Drakan intet sort / efter han behöfde en stark wind. Seglade the så sin leed åth Ryssläd. En stund ther efter / blef wädret huast / och seglade draken härdt: Kongen bad them binda skepen saman / och se til at the kunde holla them i hop. The

þá

Þà vedr mykit. Kongr bad þà teingia samã skipin, oc vita af þeir giæti saman-haldist: oc er þeir ætludu sua at giora, laust à of-vidri sua myklu, at þegar urdu skipin sundur skilin. Vard þà at hlada seglum oc rietta. Eptir þat kom à steinòdr utnirdingr: màtti þà ey leingr rietta, oc sygldu þà yfer eitt ryf. Giordi þà sua vedr mykit, at reydi þeirra slitnadi, sua at bædi gieck i sundr haufut-bendr oc ak-taumar; oc gieck mioc siàr à þà, sua at fáer væntu sier lifs, þeir sem þar voru. Oc er þessi stormr var sem àkafastr sleit fra drekan Hrolfs Kongs; oc rak at eyu eirnri. Nu med þui at þar var hofn gòd, en skip aurugt, oc lidsmen kiænir, komust þeir med heilu oc holldnu ad landi: þat var sijd um quelld, oc fell þà þegar vedrit, oc giordi hardla blitt. Hrolfr K.

giorde så / men fingo så håftigt wäder at thet slog ginast skepen ifrån hwar andra. Måste the tå fälla segel / och roo sig up i leden. Ther efter kom en hufud storm ifrån nordwäst / at the intet länger kunde rätta sig: och seglade tå öfwer it ref. stormade thet tå så häftigt / at all theras redskap slets sönder: taklen och styretågen bruste; och gick siön så hårdt på them / at få wäntade sig undkomma med lijfwet. J största stormen slets drakan ifrån them / och wroks in under en ö. Thår war en god hamn; och efter skepet war starkt / och godt folk på / komme the oskadde til lands. War thetta om aftonen. Sacktades och strax stormen / så at thet blef lungt: K. Rolof gick upp på öen / och wille weta huru thet stod til på thenna obekanta orten. Asmund gick med

liest

lieſt vilia ganga à eyna, oc vita ef han ſægenockut til nijlanda. Aſm. for med honum, oc tijo menn adrer: en han bad annad lid ſitt bijda vid ſkip, oc bad þa bijda til nons annan dag ef han gerdi adur angua viſſu. Eptirþat geingu þeir upp à eijna. Þat var mykit land oc ſkogi vaxit. Oc er þeir haufdu geingit um ſtund, fundu þeir ſkála einn à eynni: Han var bædi mikill oc rammgior, oc ey þóttuſt þeir hafa ſied iafn hátt hus: Hurd var þar aptur-luckt. Hrolfr Kongr bad þà upp-làta. Þeir hlupu a hurdina ymſer, oc gàto aungvo upp komit. Hr: K. mælti: Sá mun hava afl i kloom, er þeſſari hurdu er vant at luka; oc ſkal eg proſa huort upp-geingr: Kongr geck þá til, oc hratt upp med annari hendi. þeir geingu ſidan inn, oc lituduſt um, oc fundu elld, oc brugdu ſkijdi i; oc báru

hònom / och tijo andra. folket bad han blijfwa quar hos ſkepet; til morgons efter middagen / om han elleſt icke giorde them nogon kunſkap. Sedan ginge the in på öen: war hon ſtor / och mycken ſkog thår på. När the hade gådt en ſtund / funno the it ſtort och ſtarkt timbrat hus: och hade the aldrig tilförna ſedt ſå högt hus / och war dören til ſluten. Rolof bad them låta upp dören: gingo the / huar efter annan / til / och kunde doch intet få upp henne. Han måſte hafwa ſtyrkia i fingrarna / ſade Rolof ſom är wan at låta up theña dören; och ſkal iag freſta om iag intet rår med / gick ſå til / och ſkötte upp henne / med wenſtra handen. Ginge the ſedan inn / och ſkådade om kring ſig: funno thår eld / och lade wed på / tände up / och lyſte ſig med. Så-

in-

innan um skalan, siá þeir at þar skorti ey allskins varning: Sæng var þar buin hardla vel, hun var ſtorliga mykil. Kongr lagdiſt nidur i ſængina. Sá han þat, þò annar legdiſt til fòta hans iafnlangr, þá var ſængin þò ſijn leingri. þottuſt þeir vita, at þar mundi kynia madur fyri ráda. þar var ein ſula fyri framan ſængina, upp undir áſin, þar hieck á ſuerd eitt hardla mykit, oc var hátt uppkomet, ſua at Kongr gat huorgi nád, nedann undir ſuerdit, eda til-tekit. þá mælti K. ſkal nockut hier vera i nòtt, oc bijda huorſu þeſſi er, er hier á fyri at rada, oc hætta til huorſu han er heima ad hitta? eda vile þier fara til skips oc hætta ey til fundar vid han? þeir badu han fyriſia: en kuaduſt òfuſir bijda. Kongr mælti: á þui er mier meiri forvitni at bijda bonda: En þat ma verda, at honum

go the thär allahanda ſlags waror. Stod thär och en ſäng koſteligen tilredd; hon war bijſeliga ſtor. Kongen lade ſig nid i ſängen, och ſåg, at om en annan ſå long lade ſig emot hans fötter ſyntes doch ſängen ſaſt långre. Tyktes the tå weta, at thet måtte wara en förfärlig jätte ſom rådde ther om. Fram om ſängen ſtod en ſtolpe upp under åſen; thär på hängde itt ſtort ſwärd: hångde thet ſå högt, at Kongen kunde intet nå eller räckia til thet. Willien i bliſwa här i natt, ſade Kongen, och förnimma huem här är huſbonde, och wänta om wij mågom finna honom hemma? eller wilien i fara til ſkepet igen, och wåga intet til at ſe honom? The både honom göra ſom han wille, män ſade ſig intet gärna ſe then buſen. Thes mera är iag förweten, at bijda honom, ſade Rolof; menn, tanſke, han tycker wij äre

thi-

Þiki hellst vier fiolmennir, oc styggist han vid giesta fiolda. Skal nu skipta lidi, skulu fiorir menn fara til skips; en vid Asmundr oc adrir fiorir munu eptir vera: Þier skulut seigia huad off duelr. Oc ef vier komum ey til skips, fyri dagmal, Þá fari Þier ferdar ydvarar: mun vor Þá ecki ad bijda: Þui at Þad er min ætlan, ad off tiáe ecki fiol menni, vid Þennan mann. Þui at iafn vel mun han fijrikoma morgnm sem faum: ef han er iafngilldur, sem ek ætla: er monnum Þa nockru liofara, ef Þier komist a burt: oc seiget Þat, er Þier siáet, huad ordet hefr af Hr: Gautreks syni, oc hans fielaugum. Þiki mier vera meiga, at Þessi skalabui hafi nockru radit um vora hingatkuamu; oc vili han at vorn fund beri saman: sKal oc nu hier bijda nòttlangt. Epter Þat foru Þeir sem K. beiddi,

för många / och skiknar wid så många gäster til lijka. ty skall iag skifta folcket: fyra skola gå tilbaka til skepet; iag / Asmunder och the andra fyra skolō blifwa här quar: skolen i sägia huad oss duåliet: och thår wij intet komma tilbaka til skepet i morgon bittida så dragen eder koos / och wånten intet efter oss. ty iag menar wij behöfwom intet myc- ket folk emot thenna mannen. Ty så låtteligen kan han förgöra många / som få / om han ellies år en sådā som iag menar. Kan man tå hafwa efterrettelse / om i slippen undan; och kunnen i tå förtålia huad ai blifwit af Rolof Götrekson och hans kompana. Tror iag och at thenne hußbonden / hafwer rådet therföre / at wij äro hijt drifne: och wil han wist at wij skolom råkas. skal iag för then skul här bijda öfwer natten. The ginge / som K. befalte / tilbaka åth ske-

oc

oc forst þeim vel til skips oc saugdu þat er þeir vissu til Kongs. aller voro þeir mioc hrædder huornen honum mundi at fara.

Cap. XXX.

NV er at seigia fra þeim Hrolfi Kongi, at þeir ero i skàlanũ um quoldit: Kongr m. fyrst væri mier hugr á at fà þetta hid stora suerd, er uppi hangir. Hnad er þar til rads, sagdi Asmundr? K. m. þu skalt fara uppá herdar mier òc vita ef þu gietr þà ofan tekit suerdit, ef þu stendr à auxlum mier. Asmundr mælti: Þat hygg ec, at þetta suerd sie sua þungt; at ec gieti ey valldit. Kongr m: stid þu þig vid sulunna annari hendi:en liett annari nedan undir suerdit; oc þegar at þu fiñr, at þat er lauft uppi, làttu þad sialft hlaupa nidur med sulunni, mun ec þá sua til siá at huo-

pet / och berättade hurn thet war med Kongen Tå grufwade alla sig högeligen / hurn thet skulle gå med honom.

Cap. XXX.

Rolof war i huset om qwällen / och fick stort begär till at få thet stora swärdet som hångde på sänge-stolpen. På huad sätt willtu få nider thet / sade Asm. Tu skalt stiga på mina axlar / sade R. och se til om tu kant lyfta nider thet. Jag tror thet är så tunget / sade Asm. at jag råder intet med thet. Stöd tig wid stolpen med then ena handen sade R. och lyfta under swärdet med then andra / och när tu förnimmer thet är löst ofwan / så låt thet åka nid ut med stolpen: jag skal se til at thet gör oss ingendera skada. När the hôllo på at rådslå om thetta / och annat slijkt / hörde the tet

rugum ockar verdi mein at. Oc sem Þeir voru Þetta at rádslaga um flykt, oc añad Þuilijkt, heirdu Þeir brak med fyr na brestum, sua át alt skalf, sem á hiöli lieki: Þui at Þat var sua til ad heira sem ögnarligar Dunur. oc epter Þat gieck Þar inn madur: undrudust Þeir Þá lijet Þó skalin væri hár, eda storkostligr, Þui at Þetta var en brædeligasti rysi, sua ad aungan hausdu Þeir sied fyrri, sua storkostligann. Ecki var hã sua liotr, at Þat væri fádæmi, Þat er hau væri sua mioc storskorin i audliti: Vel var han buin oc klæddur. Han hafdi eirn gràbiorn à baki sier, oc eirn boga i hendi, hardla stòran. Akafliga var hau mòdr: oc Þat ætludu Þeir at han mundi hafa langt ad geingit. Han geingr at elldinum, audrumeigin, oc kastar nydur Byrninum. Hr: K. heilsar honum; en

förfärligit brak. så at alt skalf lijka som thet hade runkat på itt hiul; och war til at höra som en skräckelig dön. Ther efter kom en sådan pilter inn/ at the tå intet undrade at salen war hög och stor tilsagen. Ty at thetta war en förfärlig stor Rese/ så at hans maka hade the: aldrig sedt. Icke war han heller så lytter/ at han måtte synas noget widunder/ sast han war myckel stor i ansiktet. ellies war han snyggar och wel klädder. Han hade en grå biörn på baken/ och en stor boga i handen. Hã war mycket trätt och syntes at han hade måst gångit longan wäg. Han går til elden/ på andrasijdan/ och kastar biörnen af sig. Kong Rolof hälsade honom; meñ han låtz som han horde thet intet. Sedan hugger han sönder biörnen/ snält och artigt/ hänger upp en kätil och kokar; Sedan han

han liet sem han heirdi ey. Sijdan sundrar hañ Byörnin skiött oc fimligaj festir sijdä ketil upp, oc sijdur; Epter þat tekur han bord, breidir duk á, oc ber fram vist oc Dryck, aullu þotti þeim han þui vels kipa. Epter þat tekr han til matar, etr oc dreckr helldr diarfliga. Oc epter þat han var mettr, varduеitir han þat er afgeck. Sua er sagt: at han byr bord i annat siñ miklu Kurteysara: ferr fram handlaugar med hreinu handklædi. Epter þat tekr han til orda: ecki mun ydr þikia ec vera bodrijfr hier til; En þat er nu ràd Hrolfr Kongr at ganga til matar, vid men þina: Em ec ey sua vesælatur, at mier þiki fyri, at giefa nockrum monnum mat um nætrsakir, þott ötygnari men sieu en þier erud; Þui at þier erud mioc ägiætir, af morgum snildar verkū.

tager han fram bord; ducar / och bär mat och dryck på. Thetta giorde han alt artigt / och wäl. Sedan tager han til / åter och dricker dristigt. Och när han war mätt / gömmer han thet som öfwer war. Så är sagt / at han sätter fram mat på nytt igen / myckit snyggare än til förna; bär fram handwatn / och rent handkläde / och säger: i tycken wäl / at iag haf- wer inte warit myckit kostfrji här til: Så gack nu / Kong R. til bords / och få tig mat / med thit sälskap: icke är iag en sådan armlinger / at iag tycker stort om / at giswa nogon man mat / som äre mot natten här ingkomne / fast thet wore än ringare männ ähn i; ty i ären dråpelige männ / för the stora bedrifter i haswen begångit / fram för andra Kongar. Thetta är wäl och kosteliga til-

er þier hafit unnit, umfram adra Konunga. K. mælti: þetta er vel boditoc mikilmanliga, sem likligt er, at þier sient mikillrar natturu, bædi um þettá oc annat: En mat oc dryck haufdum vier i nóg, adr vier geingum fra skipi, oc þurfum vier þat nu ey at finni. Eda hnort er nafn þitt? han suaradi: Ec heiti Grimner, oc em ec Grimolfs son, oc bro der Grimars, þeff er þu drapst. þu tokst þar marga gripi, þá er ec þykiumst eiga. Nu er þat satt, at þu ert einskis gods frá mier verdr, oc eckert gott skaltu af mier hafa: en þui baud ec þier til matar, at ec ætladi at þu skilder litin geyg þar af fá. En þan hin mikla storm, sem þier feingut, han giorde ec ad þier oc Asmundi, oc þeim sem á drekanum voru, unst er drekan fleit frá. þótti mier litils vert um hin onnur skipin, oc eru

budit / sade Kongen / och synes wål at tåren en hurtig mann / både i thetta och annat: mån mat och dryck hade wij nog / förr ån wij ginge från skepet / och gör thes nu oss icke behof. Eller huad heter tu? Jah heter / sade han, Grimner Grimolfs son / Grims broder som tu slog i hål: tå tu tog bårt många kosteliga saker / som iag tyckes hafwa rått til at åga. Nu år thet sant / at tu år intet godt wärder af mig / och skalt tu icke heller noget godt af mig niuta. Månn thårföre bödh iag tig mat / at tu thår af skulle få en liten skråck i magan. Och then stora stormen i hafwen haft / then giorde iag på tig och Asmund / och them som på drakan wore alt in til thess han slets lös. The andre skepen skötte iag litet om / och åre the tije komne som the wilte / ty iag gaf them god och be-

þeir komner þangat ſem þeir vildu : þui at eg gaf þeim hægan byr : En þu ert nu hier komin, med lide þinu heilu oc holldnu, ſem med þier er á drekanum : oc ſkaltu alldrey á burt komaſt, þui han er hid beſta skip i ydvari ferd. Skal eg oc ſua greipeliga hefna brodur mins þott ec hafi ey lid til, auxi, edur ſuerd. þui at þat er ydur alt ofgott, at falla fyri vopnum minum ; oc ſkal eg giefa ydur Aſmundi grid natt-langt: oc huxa yckur þa pinu ſem meſt reini þrek yckart. Oc ſem ſkilt var med þier oc lidi þinu, gaf eg þeim hægan byr : dui at eg hyrti ecki at hafa ònader af fiolmenni þinu: Ryſin hafdi ſkotit i elldin iarnteini, oc var klofin i annan endañ, ſua ſem þat væri tueir fleinar: þat færi var geygvænligt. Ecki viſſa ec þat, ſagdi Hrolfr Kongr, ad eg hafda þier ſua nær

quåmlig bård. Mãñ tu oc thitt folk ſom på drakan wore / åre nu hijt komne oſkadde : och ſkaltu alldrig komma hådan. Ty drakan år thet båſta ſkep i eder flota. ſkal iag och ſå gruſweligen håmnas min broders dód / faſt iag hafwer icke folk / yxe / eller ſuård. Ty i åren icke wårde at falla fór min wapn. doch ſkal iag ſkona eder óſwer natten / och uptånkia, huad pina iag will proſwa edert tålamod med. Når tu ſkildes wid the andra ſkepen / gaf iag them godan bór : ty iag wille intet hafwa oro af thitt ſålſkap. Reſen hade lagt i elden en iårnſtång / och war hon i then ena åndan kluſwen i tu horn. Thetta war en fórfårlig redſkap. Icke wiſte iag / ſade K. Rolof / at iag hade huggit tig så når / och ſlaget thin broder. Doch år ordſpråket ſant : thet en hafwer illa giordt kan man wål båttra : och

haug-

haugguit: oc er þat sat sem mælt er, at *yfirbot liggr til alls*. oc muntu vilia taka sie fyri brodr þin? Rysin mælti: hræddur ertu nu litill kall; oc er þad at vanum. þui nu skal eg sina þier litin leik, sem eg giori vid smàpilta, sem hier koma. Sidan brà han upp iarnteininum, oc rac fleinana giegnum tua Kongs men, oc kastadi þeim daudum innar um elldin. Eptir þat rak han giegnum adra tua, oc kastadi þeim daudum til hinna. Sijdan skòk han sua teinana, at þeim findust à fiorir oddarner. Han mælti þà: Ey þarftu Hr: ad vera sua hræddr; alt skaltu hafa leingri pinu oc meiri, þà er morgun kiemre Hr: Kongr mælti: *frest er à illu best*. Oc þiki mier skiemtiligt ad sià gamanleika þina, slika, oc adra. Þá mælti Rysin: þar liggia dyra-skinn i setrinu, þeim meigi þid kasta undir yckur, þar

mon tu willia hafwa böter för thin broder? ästu rädder stackare litle / sade Resen; och hafwer tu wäl orsak thär til. Jag skal låta tig see en liten leek / som jag plågar hafwa med smä piltar / som kōma hijt. drog han tå iärnstången ur ellden / och wrok hornen igenom twē-ne Kongens karlar / och kastade them döda inn om ellden. Sedan wrok han igenom the andra twå / och kastade them döda til the förra. Sedan skakade han iärnstången / så at the tyckte hon hade fyra uddar. War intet så rädder härföre Rolof / sade Jätten / tu skalt wäl få längre och större pijna i morgon. Ju längre man dröyer med thet onda / sade Rol: tu bätre är thet: och hafwer iag lust at see på thetta thitt tijdfördrijf, och annat sådant. Thär bärte i bänkē liggia nogra diurskinn / Tager them / sade Jätten / och läggen

lem

ſem Þid liggid i nòtt: Þui at eg em ſuefnſtiggr oc Þyki mier illt at heira gnyd yckar yfir mier. Hr: Kongr mælti: Vid munũ hier umbuaſt vid elldin, oc kaſta ſua skinnum undir ockur, Þui ad vid munum skiót ſofna. Ryſin mælti: alt erut Þid Þà òhræddari en mik varir ef Þid ſofit. Sidan tac han hurdina i klofa, oc mælti: nu veit eg at Þid komiſt ecki à brautt ur skàlanum. Hr: Kongr mælti: ecki munum vid til Þeſſ leita, Þikiumſt vid nu hafa feingit ſua godan husbonda, at ockur tiàir ecki at giora annat en ſem han bijdr. Til Þeſſ meigi Þid ætla ſagdi Ryſin: at ſá mun yckar koſtur át giora mier ongar ònàder, oc liggia ſem kyrraſter. Þeir quaduſt ſua giora mũdi. Leggiaſt nu huorutueggiu til ſuefns. Ryſinn var ordin mòdr oc ſofnadi skiòtr. Þà mælti Hr: K.

under eder/thår ſõ i liggen i natt. Ty iag år qualſöfder ock gitter intet höra på edert gny i hållen. Wij ſkolom låggia oſſ här wid ellden/ ſade Rolof/ och kaſta ſkinnen under oſſ: och ſomne wij ſåller ſtrax. Tå ären i oräddare än iag mente/ ſade Reſen/ om i ſomnen: ſedan ſlog han dören i lås och ſade/ nu wet iag at i ſlippen intet bort. Intet ſöke wij efter thet/ ſade Rolof/ iag menar wij hafwem fådt ſå god wärd/ at thet tiånar oſſ intet at göra annat ån thet han biuder. Thet ſkolen i weta/ ſade han/ at thet år edert båſta råd/ at i gören mig ingen oro/ uthan liggen ſtilla. The ſade ſig få göra willia/ och lade ſig ſå både han och the. Jätten war mycket trått/ oc ſomnade ſtrax. Huru ſtår nu til foſterbröder/ ſade Kong Rolof? ſällan wäre/ ſuarade Aſmund: tyckes mig och therföre

Huorſu þikiſt þu komin foſtbroder? Aſin: mælti: Sjalldan verr. En ſua þyki mier troll þetta illt vid at eiga, oc ecki hægt til urrâda. Kongr m: alldrey mun ſâ òvinnr ockur fyri koma, oc mun nockut annat fyriliggia. Kongr tòk þá ſkijd eitt, oc ſkielldi à þilit hiâ ſier. Ryſin vaknadi, oc bad þà at liggia kyrra, ellegar ſlæ ec ykur i hel med hnefa minum. Epter þat ſofnadi han. Hrolfr K. ſkielldi þà en ſkidinu. Riſin ſnyſt þà á adra hlid oc vaknadi ecki, oc taladi þà ecki um, ſofnadi faſt. Kõgr ſkjelldi hit þridia ſinn nukln faſtaſt: oc vaknadi þá Ryſin ecki vid. Hr: Kongr mælti þà: Nu skal fara ad med ràdi: uillda ec fyrſt nàd gieta ſuerdinu: þætti mier likligt at þat mundi bijta à Ryſan: nu skulum vid ſua at fara ſem i quolld. Þeir giòra ſua, oc gietr Hrolfr K. nàd ſuerdinu.

wårſt at nappas med thetta troll / at wij intet kunnum wårla oſſ. alldrig må han ſå göra af med oſſ / ſade Rolof / och må nogot annat wara oſſ öde. Thår med tog han et wedetrå och ſlog i wäggebrädet. Jätten waknade thår wid / och bad them liggia ſtilla elieſt ſkulle han ſlå i hel them / med nåfwan; och ſomnade åther. Rolof ſlog til med träet igen: Jätten wände ſig ther wid på andra ſijdan / och waknade icke / icke heller talade han / och ſomnade hårdt. Rolof ſlog tredie gången / myckit hårdare / och waknade tå Reſan icke thår wid. Nu ſkolom wij förſiktеligen fara fram / ſade Rolof / och wille iag förſt hafwa thet ſtora ſuärdet: ty iag tror wiſt thet ſkall bijta på jätten: och ſkolom wij båra oſſ åth / ſom iag ſade i aftons. The giorde ſå; och fick Rolof ſwerdet. nu tycker mig / ſade han / at wåre åmne

Han mælti: nu þyki mier þegar likara ockart efni, oc skal nu med rådi at fara: þu skalt reka i elldin iarn-fleinRysans, oc giora glòandi, oc villda ec at þu færdir þessa tua fleina i augu Risanũ, i þui ec legg suerdinu å han: oc ef sua ber til, þå fordum ockr sem skiòtast innarum sængina H. K. bregdr nu suerdinu, oc þrifr upp kiefli eitt, oc geingr ad sængini diarfliga, oc flettir af honum klædum, oc syndist hardla trollsligur. Kõgr leggr suerdinu sua fast, at þegar geingr giegnum han, undir hendini vinstri: oc skiòtt færdi Asmundr iarnteinin i augu honum: Epter þat skundudu þeir iñar um sængina: Hrolfr K. kastadi kieflinu utar til dyra, oc kom i skijdahladan, oc skall hått vid. Rysin hliòp upp skiòtt oc hart, oc utar til dyrana; oc falmadi haundunum, oc ætladi ad

år båttre: och skolom wij wijsligen båra oss åth. Wråk tu Jättens Jårnstång i elden / och gör henne glödheet; och skaltu föra begge hornen i ögon på honom / när iag rånner suerdet igenom honom: går thet an så skolom wij hasteligẽ gömma oss in om sången. K. Rolof dreg ut swerdet / tog upp itt wedeträ / gick dristeligen til sången / kastade klåderna af honom / och syntes han stor som itt troll. J thet samma rånde hã suerdet till så hårdt / at thet ginast gick igenom honom under wånstra armen. Asmundr förde och tillijka iårnstångs hornen i ögon på honom: och skyndade sig inn om sången. Rolof kastade wedeträt åth dören; thet råkade i wedahögen / och ramlade hårdt. Resen språng upp / hastigt och hårdt / och ut åth dören: famlade med händerna / och wille gripa och krijsta i thel them/uthã alla nåder.

 gry-

grijpa Þà oc kreista med
ongri vægd ; oc i slikum
grysiligum sàrum , oc
miklu umfangi , fellr
han ut à hurdina , sua at
brotnadi i smà mola. Þeir
geingu Þa ad oc baurdu
Risan med storum triàm
Þar til er han var dau-
dur ; oc vard hónum Þò
helldr mikit til fiòrs.
Epter Þat færdu Þeir hã
ut ur skàlanum ; oc ur-
du Þeir at lima hann i
sundr , adr en Þeir ko-
mu honum ut. Þà var
mioc mornat , oc bingu-
gust Þeir Þà á braut. Oc
er Þeir voru skamt kom-
ner. siá Þeir lid sit ko-
ma á mòte sier , med mi-
klu vapna braki: oc ur-
du Þeir fegner , er Þeir
sáu Kong heilan ; hauf-
du Þeir ætlat til mòts
vid Risan , oc hefna her-
ra sins , ef Þess Þyrfti
vid : oc Þotti Þeim ey
betra at lifa efter Kong
sin daudan. Báru Þeir
mikin fiárhlut ur skala-
num ; oc marga ágiæta
gripi. Kongr hafdi suer-

Och af slijka grufweliga
sår och bemödning / föll
han ut på dören / så att
hon gick i stycke sönder.
ginge the tå till / och slo-
go honom med storå trä
till dödz : elliest hade the
intet så lätteligen fådt
lijfwet af honom. Slå-
pade the honom sedan ut
ur huset : och måste först
styckia honom sönder / in-
nan the finge honum ut.
War tå lijdet på morgo-
nen. och lagade the sig tå-
dan. När the hade gådt
itt litet stycke / sågo the
sitt folk komma / med wap-
nabrak / och wore mycket
fågne at the funne Ko-
nungen / och hade ärnat
sig i hop med Jätten /
och hemnatz sin herre /
om thet hade giordz be-
hof. Och hade the in-
tet welat lefwa efter /
om han hade warit död.
Boro the ut ur huset
många kosteliga saker /
och dyra håfwor. Kon-
gen hade swerdet Risa
nöth. Thet war så store
dit

dit Riſanaut: Var þat mykit, at þat var aungum manni vapnbært, nema Hrolfi Kongi: oc var þò þungt.

Cap. XXXI.

EPter þetta þrekvirki hielldu þeir brautt oc feingu byr godan; Komu vid Gardarijki, nærri Kongs adſetu: þat var ſnemma morgũs, þar kiendu þeir fyri ſina mẽ; urdu þar fagnadafunder. voru þeir Kietill nykomner; ſpurdu þeir þá at um ferd Hrolfs Kongs. En han ſagdi þeim ſem geingit hafdi: þeim þòtti honum giæfuſamliga hafa tiltekiſt, oc þò mikilmanliga.: lofudu nu allir hans ferd ok frama. Ketill ſpurdi brodr ſin, huort þeir skilldu ey þegar fara ſem hermanligaſt, oc veita Kongi atgaungu? Kongr quadſt ey þat vilia. Mun eg ſenda men a Kongs fund oc ſegia honũ mina kẽ... oc huort vort erendi er

att ingen kunde bruka thet / utan Kong Roloff: och war honom doch tungt.

Cap. XXXI.

EFter thetta dråpelliga mandat / ſeglade the tådan / finge god bôrd / och komme til Gardarijke [Ryſland] icke longe från Kôngens Såte. War thet bittida om morgonen / och kånde the thår ſit ſålſkap igen. Wore the å begge ſijder mycket glade at the funne hwar annan igen. Var Ketill thår nys ankommen / och frågade huru thet hade gådt fôr K. R. han fôrtålier hela handelen; och tyckte allom thet lyckeligen hafwa gådt; oanſedt icke uthan fahra; och prijſade alla hans fård och bedrifter. Ketill ſporde ſin broder / om man ſkulle icke på krigzmaner ginaſt fortfara / och anfalla. K. Hall: Intet ſå / ſade K. R. uthã jag wil ſånda honom bod;

eg Aſmundr ad þu farer
þeſſa ferd. Seig ſua Half-
dani Kongi: Ef han vill
ey unna Katli brodr mi-
num mægda vid ſig, at
han muni ófridi mæta
æiga af oſſ. Vilium Vier
bida Kongs halfan ma-
nud, oc ſafni han lidi
at ſier, oc buiſt vid bar-
daga: ætlum vier þo at
vinna þeſſa mey Katli til
handa. Fer Aſmundr
nu med nokra men; kẽr
þan tima til Hallarinnar
er Kongr sat yfir dryc-
kiu bordũ med hird ſin-
ni: var þar gledi mikil.
Aſmundr geck i Holli-
na at oviliudũ dyravor-
dum; Han geck fyri
Kongiñ oc bar fram erin-
di ſin vel oc ſkorugliga,
epter þui ſem Hrolfr K.
ætladi. Haldan K. ſua-
radi: ſpurt haufum vier
at Hr:. K. Gautreks ſon
er agiætr madr: En med
þui at vier haufum adr
ſyniat Katli þeſſa rada-
hags, ſiniſt oſſ ey at ia-
ta, þott þier ſieut nu
komner med meiri ſtyrk,

och låta ſägia / at iag är
här kommen / och huad ä-
rende wij hafwom. Och
will iag Aſmund at tu far
thenna färd. Säg K.
Halldan thet / om han
will neka Ketill ſin dotter/
ſkal han wänta ofrijd af
oſſ: williom wij gifwa ho-
nom en half månad til at
ſtämma i hop folk / och
laga ſig till krigz; Me-
nom wij än tå at winna
thenna mö Ketill til han-
da. For Aſmund til wägs
med nogra männ/ och kom
när Kongen ſat öfwer
dryckiobord med ſit hof/oc
war glad. Aſmund gick in
i Palatzet/ mot dörewär-
dens wilia: ſteg fram
för K. och framſade ſit
ärende höfligen och wäl /
ſom K. R. hade befalt.
Wij hafwom ſport / ſade
K. Hall: at K. R. är en
berömelig man doch efter
wij tilförna hafwom nekat
Ketill thenna begäran /
kunnum wij then nu intet
betaka / faſt i nu ären kõ-
ne med ſtörre makt / än
Ketill tå hade. Williom

en

en þà var Ketill. munum ver þenna kost kiòsa at rada til bardaga : med þui at Hrolfr K. hefr þar vel umtalat, at vier meigum safna oss lidi. þá m: Þorer Iarnskiolldr, aũdveigis madr Kongs : Þat er mitt rad herra, at þier stridit eigi vid Hrolf K. þui at han mun ydur verda alt um megn. Er dotter ydar fullsæmeliga gipt, þott Ketil fai hennar, er han huatr madr oc hugfullr. munu þier þar fá trausta haufutbendu sem Hrolfr Kongr er, þui at eingan vitum vier frægari i nordur laũdum, à allan huatleik, vit, oc hreisti. oc med vijsu seigi eg ydr satt, ad þier tynid virding ydvari ef þier beriest vid han: oc med þui at þier vilid ey hlyda minu rádi, þà skulu þier aunga van eiga minnar fylgdar; oc mun eg ey bera min skiolld moti Hrolfi K. Þà hlupu upp Berserker Kongs, tolf saman, var

wij thet wilkor utwälia / at laga oss till strid / medan K. Rolof hafwer therutt wäl talat / at wij mågom hafwa tijd til at samna oss folk Thet är mit råd / herre / sade Thorer Järnsköld Kongens fornämste rådgifware / at i intet strijden emot Kong Rolof. Ty han warder eder öfwer mäktig. är eder dotter hederligen gift / om Ketill får henne. Ty han är en styf och manhaftig man. få i ock thär en stor styrkia af Kong Rolof. Ty hans lijke fins intet i Norlanden til wijshet och mandom. J warden och sannerligen förlorandes eder höghet / om i wilien slås med honom. Och ther som i intet wilien lyda mit råd / så hafwen i intet bijstånd af mig at förwänta. Ty tag bär intet min sköld emot K. R. J thet samma sprunge the tolf Kongens kämpar upp / och Rostiof

Hross

Hrosspiofr fyri þeim : Han mælti til Þores: þetta er bædi mælt illmanliga, oc þò ragmanliga; at veita ey Kongi lid epter megni, oc þorast ey at beriast i moti einum litilsháttar Kongi: Oc overdugr ertu at hafa sæmder af vorum herra, fyri slik ord. Oc þott Kongr hafi ey fleirj men, en oss tolf berserki, þa skylldi han þessa ey at sijdr til heliar færa, med ollu lidi sinu, oc alldri hedan mans barn komast. Ætla ek mier at mægiast vid Halfdan K. en brytia Hrolf Kong hrofnum oc Erni. En þier sendimen verit skiott i bruttu, ef þier vilit omeiddir vera oc obarder Seiget sua Kongi ydrum, at fyrr skal han van æiga af oss snarprar orosto, en Halfdan K. gipti dottr sina þeim manni, er vier vitum mest vesælldar kregd, oc heimskaster i ollu, ef þreita skal; oc er þat

fremst ibland them och sade til Thore: tu talar som en krympa och lappare / thår tu icke wilt stå thin Konũg bij efter thin makt; och thórs icke slås mot en ringa Konung. tu äst owärdig at hållas i åhra af wår herre / för slijk ord. Fast Kongen icke flere mån hade / än oss tolf kämpar / skulle K. Rolof icke theß mindre / med alt sit folk / så skam / och icke it mans barn undan koma. Ärnar jag at blifwa Kong Halldans måg / och skifta Kong Rolof / ernar och ramnar til mat. Och i Sändemänn / packer eder hädan / om i icke willen få hugg och slag. Seger eder Kong / at förr skal han få af oss skarpa slångiar / än Kong Halldan skal gifta sin dotter åth en sådan som wij wetom wara then armasta krympa / och i allo en narr om man thet skulle försöka. Jag undrar han torde

um

undarligt , at han Þorþi optar þeſſara måla at leita , þar ſem han var eltur oc bardr ſem hūdr hia ſtyu. Aſmundr ſuaradi : þat ſie eg á þier Hroſſþiofr , at þu mæler feigum munni , oc þier aller felagar ; þui at ey ðttaſt Hrolfr K. ydr, þott þier værit men: en nu halfu ſydr , er þier ſkrækit ſem ragar ſkogar geitur munu þier illa ills bida, oc egget K. yduarn ens meſta órads. Sneri Aſmundr ut ur Hollinni , en berſerker æptu oc greniudu á þá. Kongur bad þá þeigia, oc gera ecki ſuck ; edur gnaud af ſier : quad karlmanligt , at ſlitia erindi Kongs ſins. Aſmundr kom aptr á Kongs ſund , oc ſagdi huorſu fariſt hafdi. ſagdi þá vid bardaga buaſt meiga. Halfdan K. let lidi ſafna oc kom þar ſaman mikill her á ſám daugum: biugguſt nu hueruteggiu epter. Oc þan ſama dag,

oftare komma igen / med thet ärendet / thär ſom han tilförne war ſlagen / och hådan körder ſom hund af ſopor. Jag ſer på tig / ſade Aſmund / at tu talar med en ſeg munn / och alla thina ſtalbröder. Ty intet rädes Kong Rolof för eder / faſt i wore månn för eder / och nu halfwo mindre / thär i ſkräken ſom rädda ſkogs getter ; Och ſå i wäl thet i löpen efter ; och äggaten eder Konung til thet ſtörſta oråd. Wände Aſmund om / och gick ut / och kämparna gränlade och ropte på honom. Kongen bad them tiiga och in thet ſå ſtorma och bullra. ty thet hörde en karl til ſade han at framföra ſin Konungs ärende. Aſmun kom til baka / förtalde ſin reſa / och bad them laga ſig til ſlags. Kong Halldan ſamlar folk ; och kom en ſtor myckenhet tilhopa på få dagar : och på beſtämdan tijd / förde han ut ſin her

er

er þier skilldu beriast'; flutti HalfdanKongr her finn moti Hrolfi Kongi. Berserkerner voro fréster, oc fara nockut fráskila audrum monum : þui at þeir villdu einir lata kienna sik, af audrum hernum, sakir ofbelldis oc mikils máttar. þá mælti Hrolfr K. oc bad þá Ingialld oc Asmund oc Ketil at fylkia i moti Halfdani Kongi : en han liest vilia finna einn huorn berserkianna. þeir kolludu þat óråd : Kongr quadst rada vilia, oc geingr einn à moti þeim. Oc er þeir fundust, þá spurdi K. huorier þeir væri er sua lieti storliga, oc gengi fram ur fylkyngu Kongs sins? Hrosſþiofr seiger til nafns sins. Hrolfr m: veit eg giorla ætt þina: Hrosſkiell fader þin var mikill vinr Gautreks, K. faudr mins, oc skiptust þeir giaufum vid. En þar sem þu byst at strida i moti mier, þá vil ec

emot Kong Rolof. Kämparna wore främst och stålte sig nogot ifrån the andra : ty the wille serskilt låta se och känna sig af sitt öfwermod och stora styrkia. Kong Rolof bad Ingelld Asmund och Ketill ställa sig i ordning emot Kong Halldan : och sade sig wilia wåga i hop med kämparna. The höllo thet orådeligit / menn han wille thet så hafwa : och gick ensam emot them. Och som the möttes / sporde Kong Rolof huad the wore för sällar ; som wore så storlåtige / och framginge utur sin Konungs slaktordning? Roſtiof sade til sitt nampn. Noch känner iag thin ätt sade Kong Rolof ; thin fader Reſſkiell war min faders Kong Göthriks synnerlige wänn / och skiftade the gåfwor sin emållan. Nu efter tu wilt slås emot mig / så will iag sägla tig en liten historia / och kungöra tig thin härkomst.

sei-

ſeigia þier, eina litla fråſaugu, oc giora þier kūnuga ætt þina:, þat var a einum tima, ſem opt bar ad, at fader þin kom vid Gautland: fader min toc honum vel, oc baud honum til veitſlu; oc þad þå han; oc var honum veitt hid kappſamligaſta; ſat han þar miok leingi. fader minn åtti þå gripi er ågiætir voru: þat voro ſtôd hroſſ, hestur mikill, oc vænligr, apalgrår ad lit, oc med ſiegr merhryſſi. oc ad ſkilnadi gaf GautrekrK. faudr þinum marga dyr gripi, er ågiætir voru oc þeſſi ſtodhroſſ gaf han honū. Faudr þinum fâz mikid um gripina, oc giafernar, oc þò meſt um hroſſin: oc þackadi þeſſa giof Gaurreki K. med morgum faugrum ordum. Skilldu þeir, oc fòr fader þinn á brautt, med hroſſin oc heim. Han vardveitte þau vorkonliga, oc geck til huorn dag. Oc ey lidu langar

Thin fader kom en gång / ſom ofta hende / til Weſtergötland; och fägnade min fader honom wäl / och plägade honom på bäſta ſättet: och war han thär temmeligen långe. Min fader ätte en ſtor wacker apelgrå ſtodhäſt / och fyra koſteliga ſköna ſtodmårar. Och när the ſkildes åth / gaf min fader Kong Götrik åth thin fader många koſteliga ſaker och ther ibland theſſa ſtodmårar. Wärderade thin fader theſſa ſaker högt / doch alldramäſt ſtodmårarna / och tackade Kong Götrik höfliga för gäfworna; ſkilldes the ſå åth / och drog thin fader hem med mårarna / och ſkötte them fliteliga / och rycktade them huar dag. Intet longt thärefter förſtod man at thin fader hölt intet ſå mycket af häſtē ſom tilförna / menn mårarna hölt han mycket mehr af. En dag kom han ſtun-

ſtunder, ad þad fundu
menn, at faudr þinum
þotti heſturinn ecki iafn-
godr ſem verit hafdi;
þat fundu men oc, at
honum þotti broſſin ſlik
edur betri; Oc ein dag
er han kom til hroſſan-
na; ſau han heſtin dre-
pin oc lagdan med ſpio-
ti i giegnum. Ad þeſſu
gaf han ſier ecki. þat un-
drudu men, at han gaf
ſier ecki neitt far at um
ſlikan grip ſem heſturin
var: en þui optar geck
han til meraſia, oc þeim
fylgdi han þui faſtara.
Eitt var broſſit bleikt ad
lit þad þottihonum beſt
allra hroſſaña; oc um vo-
rit ætludu mē at fyl mū-
di vera i merini bleiku,
aller þeir er hana ſau. Sua
er ſagt at ſtunder lida
þar til er merin kaſtadi:
var þat þa audruvis en
men ætludu, ad þad var
ſueinbarnen ey fyll. fader
þinn liet taka oc fæda
upp barnet, þad var my-
ket oc frytt. Han liet
kenna ſuein heita Hroſſ

til mårarna / och fann
håſten dråpen med itt
ſpiut: thet ſkötte han in-
tet mycket om; och un-
drade mån at han intet
ſkulle ranſaka efter ſlij-
kan grip ſom håſten war.
Månn theſſ oftare gick
han til mårarna / och
fölgde them efter. Then
ena mårren war blek /
och then hölt han måſt
af. Om wåren mente
alla / ſom then bleka mår-
ren ſågo / at hon war i-
föl. Och når tijden
kom / hon ſkulle fola /
war thet annorlunda ån
man mente. Ty thet war
Suenbarn och icke föl:
Thin fader låt taga och
upfödha barnet: thet war
ſtort och wackert: Låt
han nåmna thet Roſtiof
och kallade ſin ſon. Och
år thet ey underligit tu
lijpar ther åth at tu åſt
en mårunge. hade och far
din ſielf dråpit håſten.
Icke wet iag om han
hafwer flere ſöner ått
med theſſa mårar. doch
thiof,

Þiof, oc kalladi ſin ſon. Oc ey er kynlegt, at Þu rembiſt vid, Þar ſem Þu ert merar ſon; hafi oc fader Þin ſialfr drepit heſtin. Oc ey veit eg, huort han hefr fleiri ſyni átt vid Þeirri meri; en ſagt heirda eg ad han ætti Þan añan ſon, er Heſthaufdi hiet, oc væri at honum hroſſa kyn. En Þar ſem Þier erut miok likir huor odrum, oc aller iller, oc olijker audrum monnum, Þa er Þat lijkaſt, at Þier ſieut ſua aller getner. En vid ord konungſins hlupu Þeir upp med grenium oc òpi aller berſerker; Þeir villdu aller ſeñ i moti Kongenum. han brà Þà ſuerdinu ryſanaut, oc hio Þan fyrſt er fremſtur var: beit Þetta ſuerd ſua Þeirra buka ſem i vatn brigdi: Þui at Þeir voru aller hlifarlauſer, Þui at eckert vapn hafdi Þeim adr grandat. Lykr Þar ſua Þeirra i millum at H: K. drepr Þà alla, oc verdr

hafwer jag hördt at han ſkulle hafwa ännen ſon / ſom heter Heſthofdi / och wore artad ſom märar. Och efter i ären alle lijke huarandra / och alle arge / och olijke andra menniſkior / tå är thet lijkligit att ären alle tillgiorde på et ſät. Thär med ſprungo the alle tillijka / med rop och gråniande / åth Kong Rolef. Han drog ut ſwerdet Riſandth / och högg til then främſte: och beet ſwerdet på theras bukar / ſom han hade hugget i watn. Ty the wore alle uthan ſköld och brynia / emädan intet wapn hade them tilförna ſkadat. Lycktades thenna leken ſålunda / at Kong Rolof högg nider them alle ſaman / och blef ſiälfwer intet ſår / fer han tå att Kong Halldans och ſina foſterbröders ſlaktordningar ſijda til ſamman: och at Kong Halldan hade mycket mehra folk:

ey.

ey far. Þa fier hann at saman figa fylkingar þeirra fostbrædra oc Halfdanar Kongs: Hafdi Haldan K. lid miklu fleira. Hrolfr K. fnyr nu i bardagã, i mòti Haldani K. Var þessi bardægi bædi hardr oc langr, voru þeir fostbrædur ener ákofustu. En þar sem Hr: Kongr geck fram, veik undan fylking Halfdanar K. oc fiell þar fioldi. Sua er fagt fra þorer Iarnskyldi, at han villdi ey beriast moti Hr: K. fyri þat Halfd: Kongr virti ey hans tillaugr. Konungfins dotter geck upp i en hædsta turn, oc fá til bardagans: Hun fa òdum falla men faudur fins: Hun gieck þa heim til hallarennar, oc inn i haullina: hun fá at þorer fat enfamt i aundveigi, oc þuldi i gupner fer. Han hafdi fostrad meyna. Hun geck fyri han oc mælti: Þat er ràd fostri at ftanda upp, oc veita faudr minum.

ther fòre ffyndar han fig til flacktningen emot honom. War thenna ftrijden både hård och long: och fåcktade theffe fofterbröder med ijfwer. Måñ thår fom Kong Rolof gick fram / wek Kong Halldans flaktordnnig undan / och blef myckee folk liggiandes. Thet fåges at Thore Järnftöld wille intet fåkta emot K. Rolof / emådan Kong Halldan hade föraktad hans råd. Kongens dotter gick upp i thet högfta tornet at fee på fältflaget. Såg hon ftrax at hennes faders folk ftupade. ty gick hon tilbaka in i palatzet / och fåg at Thore fat quar i högfätet / och mufladе i göpnerna på fig. Han hade foftrat up Jungfrun; hon gick til honom och fade: tyckes tig icke rådeligit / fofterfader / ftå upp och hiälpa min fader? ty iag fer han behöfwer nu mycket wål thitt bijftånd. Thore fåg

Thui

Þui at ec ſie at han Þarf
yduars trauſtz ? Þorer
leit vid henni, oc ſua-
radi aungu, oc ſat ſem
adr : enn hun geck i
brautt: Oc er ſtund leid,
geck hon fyri han oc m:
huoriu ſætir Þat foſtri,
at Þu ſitur ſua faſt oc
hialpar ey ſaudur minũ
Þar ſem han er ſua mioc
Þurfi ? oc er Þetta mioc
òheyriligt : Mun Þier
Þetta til mykils òdreing-
ſkapar virt ; Þar ſem Þu
ert hans ődueigis madr;
oc Þeygit af honũ mar-
gar giafer; oc rædur eirn
med honum ollu Þui ſẽ
Þu villder ? Han leit Þa
reidugliga til hennar, oc
ſuarar aungu, oc ſat ſem
adr. enn mærin geck i
brautt, oc Þotti foſtri
ſin ofrynligr mioc: Hun
geck Þa eñ at ſiaſt um.
Þa ſa hun at Haldan K.
oc hans fylkingar geingo
fyri, en Hrolf K. haug-
gua til beggia handa.
Hon efaſt nu, huort hun
ſkal optar bidia foſtra
ſin : oc verdr en Þat fyri,

på henne / ſwarade in-
tet / och ſat ſom tilför-
ne Hon gick bårt / kom
åther en ſtund ther efter
igen och ſade: huru we-
ter thet / foſterfader / at
tu ſitter ſå ſtilla / och
hiälper icke min fader
thär han ſom måſt be-
höfwer ? och är thetta o-
hörligit / och warder tig
til rädzla och blygd rä-
nat / efter tu äſt hans
ypperſta och båſta mann /
och hafwer taget af ho-
nom monga gåfwor : och
enſamen giort hos honom
huad tu hafwer welat.
Han ſåg wredeligen på
henne / ſwarade intet / och
ſat ſom tilforne. Hon
gick bårt och tyckte at
hennes foſterfader ſåg
bijſtert ut. gick hon åther
at ſe ſig om / och ſåg at
hennes fader och hans
folk ſtodo ſig illa / och at
Kong Rolof högg twä-
händis. Twiflar hon ta /
om hon ſkal flere gånger
bidia ſin foſterfader / ſat-
tar äntlig thet ſinnet / at
hon går til honom driſte-

at hon ſnyr at haunum diarfliga, oc leggr haũdr um hals honum, oc m: min liufi foſtri, ec bid þik, at hialpa faudur minum oc mier, at verda ecki naudug gipt. hefr þu oc heitit ad veita mier eina bæn, þa er ec vil bidia þig, Vil ec nu ar þu ganger i þenna bardaga, oc veitir faudr minum epter megni; oc veit ec þa muni vel til duga. Iarnſkiolldr hratt meyunni a hallargolfit hart: Han var þa ſua reidugligr at hun þordi þa ey vid hanad mæla. Hann ſprettr þa á fætr: gripr vopn ſin oc klædir ſig ſkiótt oc ſimliga (þat heyrdi hun at han blies vid mioc) geck han ſnudugt til bardagaus: ſkorti þar ey mykit manfall oc ſnarpa oruſtu: þórer geingr fram ſua hart, at alt hrauck undan honum. Oc er ſtund leid, litadiſt Hr: K. um, oc ſa mykin bug a fylkingum þeirra In-

lig / tager honom i fam̃ och ſåger: min liufligeſoſterfader / iag beder tig at tu hiälper min fader och mig; at iag icke må warda bårtgift emot min wilia? Tu haſwer loſwat at höra en bön / then iag wil af tig begära: nu will iag / att tu gånger i ſtrijden / och hiälper min fader ſå mycket tu förmår: och warder thet itt godt biſtånd. Järnſköld ſlängde Jungfrun af ſig / bårt på gålfwet: och war ſå wred at hon torde intet mehr tala åt honom. Thår med ſpringer hå upp ſuckandes / griper ſin wapn: klåder ſig ſnart och wäl / och går haſteliga i ſtriden. Slog s the thår hårdt / och föl mången man. Thore trångde ſå hårdt fram / at alt rök undan för honom. Kong Rolof ſåg ſig om / och fick ſe at Ingelds och Ketils ſlagerdning bugnade mycket: Ty wande han̄ ſig ſtrax tijt / och bad Aſmund ſåckta ungiallds

gialldz oc Ketils: ſneri han þa þangat, en bad Aſmund beriaſt under þeirra merki, unſt han kiæmi aptr. Oc er þeir fundnſt brædr, ſpurdi K. huerſu adfæri? Ketill quad þungt veita. Hier er komin ſua mikjll òvinr at ecki ſtendr vid, oc likari er han trolli en manni. Kongr m: madr mun vera, oc ma vera at han ſie nockut vaskari en adrer mẽ. K. hiò þa med Ryſanaut à badar hendr, oc mœtti aungum ſua fræknum at ey feingi ſkiott dauda fyri lifet, Ketil fylgdi fram hrauſtliga oc drap marga meñ, oc geingu þeir i giegnum fylkingar: oc epter þat huerfr þorer þadan; en K. retti aptr fylkingina, oc er þeir haufdu bariſt um ſtund, ſa han at Aſmundr let buga. þa ſneri han þegar aptr oc under merkiſit. Hr: K. liet þa fram bera merki ſitt oc fylgdi þui med mikilli ad ſokn.

der ſit baner / til theſſ han komme igen. När han kom til Ketill / frågade han huru thet gick? hår går tungt fór ſig / ſade Ketill. Ty hår år en fiende komen / ſom ingen kan ſtå emot; och år han ſnarare ått troll ån nogan mann. Mann år han / ſade Rolof / mån kan ſke nogot raſkare ån andra. Högg Rolof tå twåhåndes med Riſanéth; och mötte honom ingen ſå tapper ſtridzman ſom icke ginaſt ſtupade fór honom: Ketill giorde och rum fór ſig / och bruto the igenom fiendens ſlagordning. Thóre huarf undan / och ſtälte Kong Rolof ſina i ordning igen. och når han thår hade fåktad en ſtund / ſåg han at thet gick tilbaka fór Aſmund: ty wånde han tiit / och under ſit mårke igen. Låt han tå fram båra ſitt baner / och fólgde thet efter manligen. Kong Halldan hógg och

Halfdan Kõgr gieck vel fram. oc var hin kiænasti vid bardaga, oc en hraustaste framgaungu madr, oc felldi margt manna. Þorer var oc þar komin, oc geck frã hardliga med storum hoggũ, oc gierdi hann skiott um vid alla þa er honum viku i moti, oc þegar han sier Hr: K. vikur han skiott undan, oc þangat sem þeir Ketill voru fyri: gengr þar fram med myklu kappi, sem fyrr, oc feller huorn um þuerran annan, sua at ecki stendr vid. Hallast nu skiott bardaganum à þa. fostbrædur: Sier Ketill at ey mun sua buit blida: fer til mots vid Hr: K. brodr sinn, oc m: undarligt þikir mier þat vera, at þu rædr ey af meinvætti þessa, er oss gior sua mykin skada, oc mundum vier fyri laungu sigr hafa, ef þetta troll hefde oss ey i mote geingit. Vier hofum ey fundit þat fyrr at þu

ifrån sig / och slog emot som en kämpe. Thore högg och kring sig grufweligen / och giorde kort med them alla som för honom komme. Menn när han såg Kong Rolof / wek han undan / och tijt som Ketill och Ingelld wore: for han thär. så hårdt fram / och fälte hwar öfwer annan / at ingen kunde stå honom emot. Gick thet tå hastigt till baka för thessa fosterbröder; och såg Ketill / at the på thet wijset kunde ingen framgång få / ty skyndade han sig till sin broder Kong R. och sade: jag undrar hwarföre tu icke gör af med thetta trollet, som oss så mycken skada tilfogar. Hade wij longe sedan haft seger / om thetta trollet icke hade kommit emot oss. Aldrig hafwom wij af tig annat förnummit / än at tu altijd hafwer haft mod i tig / och altijd warit frä-

haf-

hafver ey verit vel hugadr, eda ey iafnan þar framgengit sem mest raũ hefr ad verit, utan nu i dag, brestr þier arædi vid spillvirki þennan: oc synist oss sna sem huor yckar fordist annan. Nu med þui þu vilt ey fyrikoma þessum manni, [ef man skal kalla] þá fa þu mier suerdit rísa naut, oc vita huort mier bilar aræde, ef ec kemst i færi. Kongr suarar: mykit er um akafa þin: oc vel mundi þier fram bera, ef þu værir eprer þui forsiall, sem þu ert framgiarn. Eda hygst þu munir vega med þui vapni er ec fæ valla borit? Ketill suarar: giorla veit ec þat, at mier er ecki vapn i suerdinu, en eggia verd ec þig med nockru. Kongr snyst þa med Katli. Skorti ey at þar var en akafasti bardægi, oc mikel ad sokn. þorer iarnskioldr var þar fyri, oc hiò à badar hendur, oc felldi marga men

me/ thår som måst hafwer gullit på. Månn idag fattas tig både mod och åråde emot thenna hårtaren: och synes som i åren rådde för huarannan Nu mådan tu inter wil göra af med thenna mannen (om en eliest skal kalla mann) tå få mig swärdet Risanöth/ och försök/ om iag intet hafwer mod thår iag kommer i färd med honom. Tu åst altijd ijfrig/ swarade Kongen/ och ginge tig alt wäl/ om tu wore så försiktig/ som tu åst framfoss. eller menar tu tig kunna fäckta med thet swerdet / thet iag siälf som nogast råder med? Nog wet iag thet/ sade Ketill/ at iag intet kan regera thet swerdet / doch moste iag åggia tig med noget. Fölgde Kongen tå Ketill; och fann thär itt håftigt slag oc påtrångande. War thår Thore Järnskölld före / höggs twåhändes och fälde hopetals til iorden. Mån-

 til

til iardar. K. ſnyr nu med nockra men i moti þorer: oc vard þa hord ſuipan. þat ſa K. at ey matti ſua buit ſtanda, en ſa at þorer villdi ey bera vapn a hann oc for a undan. Kongr geck þa ſua nær honum at han hió þan er fyri honum ſtod: oc i annat ſin ſeildiſt han yfer herdar honum, med ſuerdi, oc hió þan at baki honum. Þa fiell madr fyri fætr K. oc raſadi han um han nær til falls. oc vid þat ſtack Kongr ſuerdinu til þorers er þa bar ſaman i raſinu: En þorer ſnaradiſt fra, oc bra af ſier klædunum oc nockru ſidar ſa Kongr han huorgi, oc var han horfin ur bardaganum. Kongr eggiadi þa lid ſitt til framgaungu: en han ſialfr vikr til móts vid Halfdan Kong. Var þa þegar audſynt er a gieck i nockrum ſtad: flydi þa huor at audrum þeir ſem livit þau. Haldan

de Kongen ſig med nogra emot Thore / och bleſ thår itt hårdt ryckande. Och förmårkte Kongen at Thore wille åter laga ſig undan / ty gick han ſå når in på honom / at han högg nid then ſom ſtod nåſt fram för honō; ſlengde ſedan ſwerdet öfwer hans hårdar / och högg then ſom ſtod bak om honem. J thet ſamma föll en för Kongens fötter / och han ſnaſwade öfwer honom och hade ſå når fallet. Stack han tå ſwerderåth Thore, och råkade honom i ſnaſwandet. Thore bar undan / och drog åth ſig kläderna; och litet ſedan ſåg Kongen honom ingenſtädes mehr / och war han tå hworſwen ur ſtridene. Förmante tå Kongen ſitt folk til tapperhet / och wände ſig ſielf emot Kong Halldan. kunde man tå grant ſe / at thet bet båter på för thē. Ty huar flydde tå efter annan ſom lete wille blifwa liggiandes på platzen.

Kong

K. flydi til borgarinnar, med þui lidi sem undan komst, en fiolde var fallen. Margt hafdi oc fallit af þeim Hrolfi Kongi. Kongr bad sina menn fara til skipa þa er farir voru; bad Asm: gãga med sier. Þeir geingu til skògar; en annat lid þeirra til skipa. Asmundr mælti huad vilie þier forvitnast i skòg þenna? Kongr suarar: þa er bardægin var sem hardastr, skeinda ec med suerdi minu þann enn mikla mann, er oss geck mest i mote, oc han villda ec giarnan finna, þui ad ec hygg ad han geingi i þennan skog. Asm: m: Hyggr þu ey ad han hafi daid af þessu sari? en ec veit at þu muntvilia drepa hann? kongr m: þat er ey; oc þui villda ec finna han, ar giarnan villda eg græda han ef eg mætti; þui ad betri þiki mier hans fylgd eñ tyge annara, þott gillder sieu. Asm. mælti: þad

K. Halldan flydde til staden / med ther folk som kunde komma undan; menn en stor myckenhet war fallen. K. R. hade och mist mycket folk. bad han them som sâre wore / fara til skepen: menn Asmund bad han gå med sig. Gick så folket til skepen; månn Kongen och Asmund ginge in åth en skog. huad wilien i gôra hår i skogen sade Asmund? Når striden war som hårdast / swarade Kongen tå sårgade iag med mit swerd / then stora mannen / som giorde oss så stor asbråck: och then wille iag gårna hitta igen; och menar iag han gick hijt in i skogen. Menar tu sade Asmund / han år intet dôd af thet såret / ty iag wet tu mon wilia dråpa honom? Thet wil iag intet / sade Kongen / utan håller låtia honom / thår iag kunde / om iag funne honom igen: Ty iag håller hans bijstånd båtre / ån tijo

er likast ad troll þetta sie geingit inn i hamra, oc finst ey. Kongr m: ey mun sua vera, oc skal eg freista huort han finst ey. Oc er þeir haufdu geingit nockra stund um skogin, komu þeir i riodr eitt; oc under eirn-ri eyk sia þeir man eirn liggia; hia honum var miog blodugt; han var hardla folnr. Vopn hans oll lagu hia honum. K. geck ad honom oc m: huor er þessi madr er hier liggr? han suaradi: Giorla kenni ek þig Hrolfr K. Gautreks son, bædi vegna vaxtar oc fridleika; þikiumst ec oc vita at þui muner þu hier ko-min, at þu muner vilia drepa mig? ma vera ad þu hallder til þess nògar saker: En nafni minu vil ec ey leina þig: men kalla mig Þorer Iarnskiolld. Kongr m: Hefr þu barest i mote oss idag, oc felt marga vora men? Þorer m: Þad er satt; oc vel mætta eg hafa giort

andras / fast the wore än kåcka. Thet är likt / sade Asmund / at thetta troll är gånget inn i bärget / och fins intet mehr. Intet så / sade K. och skall iag see til om iag kan finna honom igen. När the hade gådt noget litet kring i skogen / komme the in på en liten slätt / och såge ther en man liggia under en ek. War mycket blodugt kring honom / och han blek som et lijk: låge och all hans wapn hos honõ. K. gick til honom / och frågade huem han war? Nog känner iag tig K. Götrickson / swarade hã / både af thin wext och anseande. Tror iag och at tu är kommen til at dräpa mig: och må wara tu tycker tig hafwa nogh orsak thär til. Mitt nampn will iag intet dölia för tig: the kalla mig Thore Järnskölld. Hafwer tu slagetz mot oss idag / sade K. och fält mycket folk för oss?

ydr

ydr meira ille, ef eg hefda viliat. En af þui ad eg vissa, at Haldan Kongr munde fa ðsigr fyri þier, þa var eg tregr i þennan bardaga; þui ad eg þottumst vita ad annarhuor ockar mundi fyri audrũ hnyga: fòr eg þui undan, sem ec matte: þui at mier þotte þat obætanligr skade rijke þinu ef þier yrde fyrikomit: oc þui gieck ek ey af megni mote þier. Vard þad oc ecki af þinum vilia, þòtt eg feingi þetta sar. þa mælti Hrolfr K. þu munt vera agiætr madr i framgaungu; oc viltu þiggia grid af mier? þorer suarar: þat ætla eg nu litlu skipta. K. mælti: ertu mioc sar? þorer quad litit bragdsat þui, en þo feck eg þa skeinu áf suerdi þinu, at mier er sidan nockru stirdara en adur, oc giet eg ad þo hafi litt tekit. Kongr bad han sina sier Han fletti þa af sier klædunum: Sa K. at ristin var á ho-

la thet är sant / sade Thore; och hade iag wäl kunnat giöra eder mycket wärre / om iag hade welat: männ efter iag wiste at Kong Halldan skulle tappa segren / gick iag tröge til thetta slaget: hälst mädan iag och tyctes weta at en thera af oss skulle sijga nid för then andra. For iag och therföre undan / thet bästa iag kunde. Ty iag tyckte thet wara en obotelig skada för thit rijke / om tu skulle hafwa umkommit. Och ty gick iag icke emot tig med full styrkia. War thet och ey af thin willa / att iag fick thetta såret. Tu äst sañerligen en hjälte/sade K. eller wiltu icke at iag skal skänkia tig lyfwet? Thet kan nu föga hafwa på sig/swarade Thore. äſtu myckęt sår / sade K? Thet kan intet stort wara/ swarade Thore/doch fick iag thet af thit swärd; och

num allr quidurin ; oc hielt ecki nema lifhinna. Kongr m: mykit er far þitt , sua ad þu munt valla grædandi ; en þar sem ey liggia ydr þin uti, þa mũ eg leita þier lækningar, oc vil eg biodast til ad græda þig, ef þu vilt giorast min madr , oc veita mier fylgd oc þionustu ? þorer mælti : ef eg skal nockrum manni þiona , þa kys eg ey annan helldr til þess en þig ; en med þui vil eg lif þiggia ad þu giefir Haldani K. grid oc ollum hans monnum ; þui ad ecki aflar han þess ad strida mote ydr ? Kongr lest þad giora munde , ef han feinge vallda K. Sidan fæger han sared : epter þad tekr han nal med sylkeþræde oc saumar aptur sarit. Sidan bar han a smyrsl , aull þau er honũ þotti grædvænligust , bindr um oc byr um med ollu sua sem honum þotti likligast ; oc þotte þorer allan sui-

är iag nu nogot skelnare ăñ förr: doch tror iag thet hafwer intet stort taget. Låt mig se / sade K. hanflåkte af sig klåderna / tå såg Kongen at hela buken war på honõ upriſt at: och hölt intet mer i hop ăn baraltijſhinnan. Tu hafwer fådt it gråſeligit sår / sade K. at thet ſtår nepligen til at låkia. Măñ om inelfwerna intet liggia ute wil iag söfia tig låkedom / och biuda til at låkia tig / om tu wilt blifwa min mañ och bewijsa mig bijſtånd och tjånſt? Skall iag nogon tiåna / sade Thore / tå wil iag ingen heller tiăna ăn tig : och på thet besked wil iag tiggia lijf af tig / at tu gifwer K. Hal: och hans folk frid. Ty intet förmår han mehr ſtrijda mot eder. K. sade sig så göra willia / om han finge wåld öfwer honom. Sedan twåtter han såret, tager så nål och en silkes tråd / och sömar thet igen / och ſtryker på then ſmörielse som han tånkte båſt

da

da oc verk urtaka ; oc nalega þottist han fær, huort er han villdi. Sidan foru þeir til skipa, oc voru þar um nottina. Vm morgonin, þegar i ar, byr Hrolfr Kongr lid sitt, oc fer til borgarinnar. Vard þar eingin vidtaka. Vard Halfdan Kongr handtekin ; oc gaf Hrolfr Kongr honũ grid fyri bænarstad þores, à þan hatt: ad Hr: Kongr skilldi eirn ollu ràda þeirra i millum, oc iatar þa Halfdan K. ad gipta Katli dottr sina. Sidan fer Hrolfr Kongr til skipa, oc lætr binda sar manna sinna, en heygia þa sem fallit haufdu. Halfdan Kongr liet bua til veitslu, oc bydr til morgu stormenni af ryki sinu. Oc ad lidnum tima, kemr Hrolfr K. med ollum sinum monnum til þessarar veitslu. Drucku nu allersaman kàter, med blidri vingan, oc godu samþycki, Stendur þessi veitsla

skulle kuñe låkia / och binder så till / och lagar som hã båst kunde. Tyckte Thore at al swede och wårk giet bort. Och tycktes han nu temeliga för til at gå huart han wille. Ginge the så til skepen / och bleswe thår öfwer natten. om morgonen strax i lysningen / ståller K. R. sitt folk till reds / och far till borgen. tog tår ingẽ emot: och blef K. Hall: tagen til fånga: doch gaf K. R. honom fred / för Thores förbön skull: mäñ på thet besked / at K. R. skulle ensamen rådas hår utiñan. bewillar tå K. Hall: at gifta sin dotter åth Ketill. Sedan for K. R til skeps och låt förbinda the såra / och begrafwa them som fallet hade. K. Hall. lagar til gåstabod / och låther biuda the förnåmsta af sit rijke. När alt war til reds kom K. R. med alt sit folk til gastabodet: giorde the sig alle lustige och glade. Stod thetta gåstebod i tolf dagar / med största prydtlof

tolf nætr, med enni me-
ſtu prijdi oc ad þeſſari
veitſlu, fær Ketil Olo-
far ſier til konu med go-
du hennar ſamþycki, oc
ſua faudr hennar. Giefr
han med henni mikit fie
i gulli oc ſylfri, oc mor-
gum dyrgripum. Ad þeſ-
ſari veitſlu giefr Hrolfr
Kongr broder ſinum alt
Gautland, oc þar med
Konungs nafn oc ad lo-
kinni þeſſari veitſlu,
helldr Hrolfr K. burt,
med ollu ſinu foruneyti,
ſæmdr af Haldani K.
morgum dyrgripũ. Eirn
af þeim gripum var horn
ſua agiætt, er han kal-
lade hringhorna: þat
var med þeirri natturu,
at ſua hatt gall i þui, ef
af var drukket, at heyr-
de um Vallka mijlu, ef
þat bodade fyri tydin-
di; en ecki nade þa
dryck ur þui, helldr eñ
adr, ef ey var riett af
drucket. Mikill gulringr
var i ſtikli hornſins. Þet-
ta þotti vera mykil K.
gerſemi. Hrolfr Kongr

ning. Får Ketill tå Olof
til huſtru / med heñes och
fadrens goda ſamtycke:
gifwer fadren henne och
många ågodelar i gull /
ſilfwer / och andra dyra
håfwor. På ſama hög-
tijd gifwer Kong. R. ſin
broder Ketill alt Götha-
land/och thär til Kongens
nampn. När Gäſtabo-
det war alt / lagade K.
R. ſig bårt / med ſit föl-
je: ock hade K. Halldan
förährat honom många
dyra/håfwor. Thär ibland
war ett koſteligit dryckes-
horn thet hã kallade Ring-
horn / och hade then art
och natur / at thet gaf ſå
högt lind ifrån ſig / når
man theraf drack / at thet
hördes en wälſk mijl/när
thet bodade för ſtora tij-
dender Doch fick man
icke nogon dryck ther af
tå håller än ellieſt / om
man icke wiſte rätta kon-
ſten til at dricka ur thet.
I ſtikelen hångde och en
ſtor gullring / och war
thet hällit för itt Konge-
ligit klenodium. Kong R.
vill-

viilldi ey annar en þorer færi med honom oc þotti Halfdani Kongi hã meſt at lata. Skilldu Kongar nu med mikillri blidu. þotteſt Halfdan Kongr ſia; ad Hrolfr Kongr var myket afbtagd annara manna edr Konga. þotti ollum mykils vert um ſtyrk hans oc hardfeingi, er han hafdi eirn yferunnet oc fyrikomit tolf berſerkium, þeim ſeim þeir ætludu at ecki mundi ſigrader verda, oc iafnan hofdu adr mykin ſygr unnit. Epter þetta hallda þeir i brutt af Gardarijki med feingna konu, oc marga adrà goda gripi: koma heim til Suiþiòdar. Verdr alt fòlk þeim feigit, oc drucku þar fagra veitzlu med fagnade. Oc epter þad for Ingialldr heim til Danmerkr, en Ketill til Gautlandz, oc ſetiaſt i riki ſin; skipudu oc ſtiòrnudu med miklũ veg oc ſòma: en Hrolfr k. ſat i Suiþiòd, òc þeir

wille intet annat ăn at Thore Järnſköld ſkulle fölia med honom / oanſedt K. Halldan mycket nödigt wille ſläppa honõ. ſkildes Kongarna nu från hwarandra med god wänſkap. och kunde K. Haldan nu ſe at K. R. mycket öfwergick andra Konungar. Tyktes allom thet wara ett dräpeligit wärk / at han enſamen hade öfwerwunnet / och af daga taget tolf kämpar/ſõ the hade hållit wara o-öfwerwiñerliga/ och altijd tilförna hade underlagt ſig andra. Therefter ſeglade the ifrån Gardarijke [Ryſland] med unga bruden/ och många andra goda håfwor / och kõme hem til Swerige. Gledes alt folk wid theras hẽkomſt / och giorde ſig luſtige. For Ingelldr hem til Dãmark/och Ketill til Weſtergötland; ſatte ſig i ſin rijke / ſkipade och ſtyrde med ſtort beröm. K. R. ſat i Swerige med Aſmund. Thet ſamma

Al-

Aſmundr. Þan ſama vetr andadiſt Eyrikr kongr i Suiþiòd: tòk þa Hr: kongr riki alt under ſig, oc giordiſt einvallds k. yfer Suiþiòd, oc ollu þui ryki er Eyrekr kõgr hafdi ſtyrt. Hrolfr k: hafdi getit ſon vid Drottningo ſinni, þan er Gautrekr hiet, han ver ſnema mykill ocþ roſkavænligr. Rada um ſtund aller þeſſer kongar rijkũ ſinum, med nadum oc gòdu ſam: ycki, oc lijda ſua fram nockrer vetr.

åhr blef K. Erik i Swerige död och tog K. R. under ſig alt rijket / och blef Enwallds Kong öfwer hela Swerige och alla the land K. Erik hade regerat öfwer K. R. hade och aflat en ſon med ſin Drotning / ſom kallades Göthrik: han wäxte ſnart upp och war itt wackert mans emne. Regera nu alla theſſa Konungar / hwar ſitt land och rike i ro och enighet några åhr bårt åth.

CAP. XXXII.

SA kongr red fyri Yrlandi er Hrolfr het: han var mikill fyri ſier, oc òdæll: han var blòtmadr: han atte ſier eina dottr barna: ſu het Ingebiorg: hun var vitr kona oc væn, oc þotti eingi betri koſtr a Yrlandi. Hennar haufdu bedid margir agiætir k. ſynir, oc villdi fader hennar ey gipta hana: hauf-

CAP. XXXII.

I Irland war en Konũg het Rolof mächtig och blotade myckit afgudum: han ätte en klok ach wacker dotter ſom het Ingeborg. hwilkes lijke icke fans i hela Irland. Til heñe hade friiat många Konunga ſöner / meñ heñes fader wille intet bortgifta heñe: Danſede the både med godo och ondo thet ſökt hade. War du-

þ. du þeir þessu leitad bædi med radum oc oroſtom; en Hrolfr k, var ſua forſpar ad af ſinni illsku oc vondum atrunadi viſſi han fyri komu þeirra, oc hafdi iafnan þa her övigan, er þeir ætludu ad koma honum à övart. Han ſialfr var oc hin meſti berſerkr til framgāū-gu, ſua at han felldi marga kappa i einvigum, þo ad honū bydi a hólm. Oc fyri ſlijkra hluta ſaker vard han frægr, ſua ad aunguer K. fyſtuſt vid han at keppa. Hafdi han oc nu langan tima ſua ſetit i nadum, at eingin kongr hafdi ſtrijt a hans rijki. þui at aller ottuduſt hans hardfeingi. Eirn tima er þeſſ vidgetit, at Aſmundr kemr a mal vid Hrolf k. Gautreks ſon; ſua er mal med vexti, herra, ſeiger han, ad eg villde ſtadfeſta rad mitt oc quænaſt; gioriſt fader min miok alldradr: oc a eg ad taka rijke epter hans dag. Hrolfr k,

thenne K. R. ſå ſôrewiſs och illſker / at han wiſte forut theras ankomſt / och hade altijd en ſtärk krigzhär tilreds / när the mente at komma honom öförvarandes på. War han och ſiälf en arg ſlagskämpe / ſå at han ſälte monga andra kämpar för hand / när han bleff aff them utmanter. Thär af bleff han ſå namnkunnig / at ingen hade luſt at fäckta med honom. Hade han och nu longan tijd ſutit i ſådan frijd / at ingen hade ſtridt på hans rijke Ty ingen wille gärna nappas med honom. En gång när Aſmund kom til tals med Kong Rolof / ſå weter thet til/ herre / ſade han / at iag moſte ſe mig före / och gifta mig. Min fader är nu mycket gammal / och bör mig taga wid rijket efter hans dagar. Huart ut hafwer tu ſlagit thin hug foſterbroder / ſade Kong Rolof / om thet ſua-

suárar: huar horfer Þu fostbróder á um Þetta mal? Asm: suarar: Hr: heter kongr, er rædr fyre Yrlande, mykelhæfr madr: han a dottet unga, hun heiter Ingebiorg: hennar villda eg fá, oc hafa Þartil ydvarn styrk oc hardfeingi, at ná Þessu radi, mier til handa. Hrolfr k. suarar: Ey mun Þier Hrolfr k: okunnr, Þar sem han er fullr upp galldra oc giorninga, oc má honum ecki á ovart koma. Er oc illt at sækia Yrland med her utlendum: Þar er fielbygdt, en grunn mykeet fyri landinu, sua at Þangat kemst ecki nema med smaskipum, oc hefe eg heyrt at nockrer mikelshattar men hafe bedet Þessarar meyar, oc eingin feingit nema skomm oc suyvirding af kongi Þessum. Nu veist Þu fostbróder at oss ganga ecki sua vel meyar malen, Þar sem vier verdum at sækia med bar-

friijerijt? J Irland är en Konung som heter R. en mycket håfwer herre / han hafwer en ung dotter Ingeborg wid nampn. henne wille jag gärna få / och bruka thär til eder styrkia och makt / at fullborda thetta mitt före hafwande. Nog må tu känna K. R. i Irland sade K. R. han är then argesta trollkarl/ och full med diefulskap / och kan ingen koma på honom oförwarandes är thet och ondt at sökia Irland med utlendskan här/ Landet är folkrikt och grundt allestädes ne för landet / at man intet kan ankomma / utan med små farkostar. Jag hafwer och hördt / at många förnemliga herrar hafwa begärat thenna Jungfru/ och alla fådt skam och sijdwyrdning af hennes fader. Nu westu wäl fosterbroder / at the frijerii som man skal sökia me [illegible]rijd / styrold och ma[illegible]ada / gå oss intet da-

daga oc ſtyriolld oc myklum manſkada; oc þott Kongarner ſialfer vilie ey ſtrida i möte oſſ, þa taka konornar ſialfar oc hallda bardaga imoti oſſ med morgum vielrædũ. Nu munum vier leita oſſ liettara, en ganga i fang Hrolfi Kongi, med ſlijkum hug. ætla eg oc vera Suia oc Ganta oc Dani, at þeim þiki mal at letta þeſſu ſucki oc hernadi, oc hafa ey ſua mykin koſtnad, ſumar fra ſumri. Þat fann Aſmat Kongr för mioc undan, oc taladi allar låtr at um ferd þeſſa: Viſſi han þad oc ad Yra kongr var illr vidreignar, oc han, hafdi ſkammliga leikit þa er þangat haufdu mægda bedit. Liec Aſmundi þö ecki annat i skapi, oc taladi iafnan um fyri Kongi, oc bad han ad få ſier til ſtyrk, þött han villdi ecki fara ſialfr, oc leggia rad til med honum. K. quadſt ætla ad þad

ſå wel i hand. Och faſt ſielſwe Konungarna intet ſå myckel ſegda mot oſſ/ ſå ſtrijda doch ſielſwa quinfolken myckel wåtr mot oſſ med argliſtighet och bedrägerij. Ty må wij heller ſätta oſſ noget lättare före/ än ſtälla oſſ ſiälſwilliandes i Kong R. grep. Menar iag och/ at the Swenſke/ Götthar och Danſke ſkola tyckia wara tijd/ at hålla vp med ſådana ryckningar och härfärder/ och icke göra ſig ſå ſtora omkoſtningar: ſomar från ſommar. Märkte Aſmund wål at Kongen drog ſig undan/ och aiſtyrkte thena reſan/ på alt wijs. wiſte han och ther at Irlands Kongen war onder at tåkas med; och hade ſkamligen narrat thē tijt hade frijat: lekte honom doch intet annat i hugen; och låg altijd i ören på Kong R. thär med; och bad honom få ſig krigzmakt/ och läggia til god råd/ faſt han ſiälf intet mun-

mundi til litils koma: utan manskada feingi hã þui meira. En er Ásm. la at kongr var fastur fyri, um þetta mal, oc ótalhlydin um þad sem han beiddi þa bidr Ásm. Drottningu ad tulka sitt mal, oc seigir henni sin vilia. Oc sua sem hun heyrdi vidtal þeirra k. quadst hun giarnan vilia giora hans vilia, i ollu þui hun orkadi, enn til þessarar ydvarar beidslu kan eg sijst ad leggia: med þui eg kann ey þaug rád til giefa, ad ydvar fremd eda sæmd mætti aukast vid, þar sem sua er vid illan mann ad eiga, sem Hrolfr Yra k. er. Þui ad han er hardr oc illrar natturu, sier H. k. slikt, þar sem han er vitr oc forsiall, oc gietr morgu nærri.

C A P. XXXIII.

Oc eitt huort sinn er þess vidgietid, ad þaug talast vid, Hr: k. oc drottning hans, Spyr

wille fara med? Thet kõmer tig til lijtet gagn / sade K. menn manskada fâr tu thes mehra. Når Asimundr såg/ at K. stod thår fast uppå / och wille intet låta ôfwertala sig til thet han begårade / bad hã Drottningen tolka sitt årende / och såger huad han wille / och huru han hade talat med Konungen thår om. gårna will jag gôra eder wilia sade Drott: i alt thet iag fôrmâr: meñ thẽña eder begårã kan iag intet stort låggia om/emådan iag ingen råd och fôrslag gifwa kan/ til eder ôhres och berôms fôrfrâmielse: efter mã moste hafwa at gôra med så argan fiende / som K. R. i Irlãd år. Ty hã år hård och af en ond natur. Sådant ser min herre fôrut/efter hã år wijs/fôrsiktig oc felar intet uti sine fôrslag

C A P. XXXIII.

EN tijd når lågenheten gafs talade Drottningẽ wid K. R och sporde hwij han drog sig undã/ hun

hun huort han ſkoraſt undan ferdiñi uid Aſmund foſtbroder ſin, til Yrlands? Hrolfr quedſt viſt þat hafa giort. Hun mælti, þat giorer þu illa, þui at ey veit ek þan man, at þu ætter helldr ſæmdar ad leita, en honum: hefr han ydr leingi vel fylgt, oc þionat kurteiſliga, oc verit med ydr i margri hreiſti ferd, oc þolat med ydr bædi blijtt oc ſtritt, oc reinſtiafnã hin vaskaſti madr, Kongr m: ecki gangaoſſ konbænir ſua audvelldliga, þott ey ſie vid ſlika heliar men at eiga, ſem Hrolf Yra Kong: munum vid lata af um konbænir þeſſar: eda huort rad ſier þu til, er þu fyſir ſua mioc þeſſarar ferdar, þat er vænaſt ſie til framquæmdar um vort mal? Hun quadſt þar eingin rad kunna til at leggia: quad þat meir munda takaſt epter audnu oc tilſtilli ydrum, herra, ef þier

och intet wille fara med ſin foſterbroder Aſm: till Irlands? wiſt hafwer iag thet giort / ſade K. Thår. uti gören i illa ſade hon; Ty icke wet iag then man huars åhra och för mon eder håller borde ſökia / än hans / hafwer hã eder långe wål följt; tiänt eder med all hurtighet / oc warit med eder i mong ſkarp fård / och ſlijtet med eder både gott och ondt; och i allo ridderligẽ ſig förhållit. Icke gå oſſ ſådane frijerij altijd ſå lått an / ſade K. faſt ån wij icke hade tocka dieſuls troll at nappas med / ſom R. K. i Irland år. Och år båſt as låta bliſwa thetta frierijt. Eller huad råd wetſtu thår till / efter tu drijwer ſå hårdt på thenna fården / at noget hop wore till itt godt förråttande? Ingen råd wet iag thertil / ſade hon / utan i moſten hemſtålla thet lyckan / och eder förſiktighet / om elliest then reſan ſkal gå för ſig. Doch år

 ko-

komit fram ferdinni. Er Þat mitt rad, at Þier hafit ecki mykit lid til ferdar Þessarar. Vil ec at Þeir sieu epter Ketill oc Ingialldr, oc hafi Þier ecki lid af Þeirra rykium: Þui at Þeim mun Þikia Þessi utbod Þratt à logd. Þorer Iarnskioll durvil ec at hier sie epter til landvarnar, medan Þu ert i burtu: Oc Þit Asm: skulut fara, oc hafa ecki meira en tyge skipa med yckr, oc hundrad mans a hueriu, en drekann en ellesta. Þy kiumst ec Þat vita, ef ydar aptrkomu seinkar, at Þeir Ketill oc Ingialldr munu ecki um kyrt sitia. Þyki mier likara at ydar yrdi hefnt, ef Þess Þarf vid, ef slikir men lifa eptir sem Þeir eru. Hr: kongr mælti Þa til Asmundr: nu med Þui fostbroder at Þu vilt, at ec fari med Þier ferd Þessa, slik sem hun verdr, skaltu til vihna nockut: mier er sua slut at fader

min mening / at i intet tagen myckel folk med eder thenna gången; och at i låten Ketill och Ingelld blifwa hema / och tagen intet folk af theras land. Ty them må tyckias sådan utbod alt för trotsamt pålagd. Wil iag och at Thore Järnsköld blifwer hemma quar till landzwärn / mådan i ären borte. skolen i / och Asm: fara til wägs allenast med tijo skep / och hundrade man på huart thera / och drakan thet ellofte. Synes mig / om eder igenkomst senkar / at Ketill och Ingelld intet skola sitta stilla Är thet och likare at i skolē blifva håmnade / thår så torfte wid / om slijka månn lefwa efter som the åra Efter tu så wilt fosterbroder / sade Kong R. til Asmund / at iag skall fara med tig thenna resan / sådan som hon tå kan blifwa så moste tu nogot så ttia op theremot. Mig år sagt at thin fader hafwer en wacker

Þinu

Þinn eigi dotter fagra Þà Margriet heitir: Þessa mey skaltu iata i mina forsià til giptingar? Asmundr lest Þat giarnan vilia: quodst Þui treystast K. mundi miklu betr fyri sia en han sialfr. Epter Þetta hafa Þeir tilætlana, um ferd sina: oc at sumarmagni, voru Þessi skip albuin, oc Þat lid sem Kongi skilldi fylgia. Þorer villdi fara med ferd Þessa: en Kongr, villdi Þat ey. Þorer liest giora mundi sina ferd sem honum likadi, Þegar Kongr væri a burttu, en quadst ey skillda vera i Kongs faurunøyti, nema Kongr vildi: oc likadi honum illa er han skilldi ey rada ferdum sinum Kongr bad han hafa landrad oc rijkisstiorn: Þorir liest Þat hyggia at Hrolfr Kongr Þyrfti meir vid annarar umsiár adr en han kiæmi aptr ur Þessari ferd: oc skildu Þeir vid nockra fædu. Hrolfr Kongr atti

dotter som heter Margret henne skal tu gifwa i mit förmynderskap til at gifta. Gärna wil jag thet / swarade Asmund / ty jag wet wäl i kunnen henne mycket bätter förse än jag siälf. Sedan bestälte the om sin resa; och fram på wåhren wore all skepen till reds / och thet folket som Kongen följa skulle. Thore wille följa med / men Kongen nekade thet. Thore sade sig resa wilja efter sitt eget tycke när Kongen wore bårte; och skulle intet wara i hans sälskap / om han thet icke wille; och lijkade honom doch illa at han intet fick råda som han wille. Kongen bad honom blifwa hemma at styra och regera landet. doch mente Thore at Kongen skulle bätre behöfwa honom annorstädes innan han komme tilbaka igen. Och skildes the nogot misstynte åth. Kong Rolof fick åther en son

einn añan son vid drottningu. finni Þan er Eyrekr hiet. Gautrekr son Hrolfs Kongs var Þa nyu vetra er fader hans for ur landi,

med sin Drottning / som han låt kalla Erik: hans son Götrik war tå ellefwe åhr når hans fader for uhr landet.

Cap. XXXIV.

NV er fra Þui at seigia, Þegar Þeir voru buner, helldu Þeir a brutt af SuiÞiod, oc vestr i haf: Gaf Þeim helldr litt; Feingũ vedr stor, oc òhæga byri; Þeir haufdu mykla myrkua, Tokst Þeim helldr ògreitt; lagu laungum vid Eyar oc annes; Mættu Þeir iafnan vikingum; foru Þeira skipti sua, at Hrolfr kongr hafdi iafnan sigr: Þò er sagt at a alidnu süri komu Þeir vid Eingland. Þa red fyri Einglandi Ella Kongr. Han var rijkr kongr oc agiætr: Oc er han spyr komo Hr: kongs Gautr: sonar, sender han men a fund hans, oc bijdr honum til veitslu, med sua mikit lid sem han

Cap. XXXIV.

När the wore til reds seglade the i från Swerige och i Wästrahafwet / gick thet intet fort för them / ty the singe storm och motbörd / tökn och mörker / och kom ingen wägs för them: utan moste liggia wid öyar och uddar och råkade altijd i hop med siöröfware: dock aflop thet så at Kong R. altijd behölt öfwerhanden. Fram mot höften komme the åth Engeland. Thår regerade tå Ella / en mäcktig och förnemlig Konung Hullken når han förnam K. R. ankomst / sänder han och låter biuda honom til gästabods med så mycket folk han sielf wille taga med sig. K. R. sköt thet

sialfr

fialfr villdi. Hrolf: kongr bar þetta bod fyri sina menn, oc spurdi, huorsu fysiligt þeim þætti at sækia veitsluna? þeir badu han fyrisia. Kongr quadst munde tilhætta, oc byst med Hundrad mans. Sua er sagt at Ella k: atti dyr eitt, þat var sua grimt oc òlmt, at þat eyrdi aungu þui sem þad var a visad. þad var bædi mykit oc sterkt, þat var *Leo.* þetta dyr hafdu þeir sua vanit, at þat grandadi aūgu, utan þeim er konginum veittu mòtgang, oc han vildi þui a visa. En þat var spakt oc kyrt vid alla hird Kongsins, oc alla þa kongren villdi at med honum væri i fridi oc nadum. Kongi þotti godr gripr i dyrinu: þui, at þegar òfridr var gior a ríjki hans, liet han sla lausu dyrinu oc drap þat nidr a litillri stundu fiolda mans, sua at hundrudum skipti. Var þat sua auruggt til landvar-

til sina männ / och spordе om the hade lust at fara till gästabods. The bode honom göra som han wille. Wij måste försöökia / sade Kong R. och lagade sig tilreds med hundrade man. Thet är sagt at Kong Ella hade itt diur så grymt och ölmt / at thet wågade för ingen som thet war hissat på / thet war it Leyon både stort och starkt; och war så tilwant / at thet giorde ingom skada uthan Kongens owänner som han wille låta thet hissa på / menn mot hoffolket / och Kongens wänner war thet tamt och spakt. Konungen hölt mycket af thetta diuret. Ty när ofrid kom i landet släpte hā e et lööst; och slog thet nider i en liten stund mycket folk / ia hundrade tals. War thet en god landzwärn / at ingen dristade sig at strijda på Engeland som wiste af thetta diuret. Twenne för-

nar at einger K. triestust a Einglaad at strida, sidan þeir vissu athæfi þelsa dijrs. Tueir men eru nefnder med hird Ella Kongs: het annar Sygardr, en annar Bardr: þeir voro mikils metnir, þeirgeimd i oc vardveittu þetta dijr. Var þat huars dagliga bundit sterkliga med iarnvidiũ. þeir brædr voro ðiafnadar men miklir, oc helldr ilifásir: Oc er þeir urdu þess varir, at Hrolfr k: var þangat bodin med sinu faurúneyti, mælti Sygardr: huad rad skulu vid þat giora, at kongr þessi tapi sæmd sini, er sua mioc er lofadr af ollum monnum? þui at mier þikir þat illt at vita, ef han fær her nockurn frama af Kongi vorum? Bardur suarar: þat er helldr, vid mitt rad, at vid faurum a skòg þenna, er a leid þeirra er oc haufũ med ockur dyr kongsins, oc slaum þui lausu, þa er vid siaum

nämlige män wid hofwet. Sigard och Barder / skötte thetta diuret/ och war thet altijd bundet med starka järnkädior. Thesse twå bröder wore stora öfwerdådingar / och på arghet begifne. Och när the förnumme at Kong Rolof war tijt buden / med sit folk / huru skolom wij båra oss åt/ sade Sigarder til then andra / at thenna af allom så högt prijsade Konung / måtte nogot blijfwa skämder. Ty at mig förtryter at han här skulle inläggia nogot beröm hos wår Konung. Som jag tycker swarade Barder / så är thet bäst at wij dragom i skogen / som ligger i theras led / och hafwom Kongens diur med oss / och släppom thet löst / när wij se them komma. Jag tror alldrig han skal öfwerwina thet: uthan heller må thet göra honom skada.

ferd

ferd þeirra: mun Kõgr þeſſi ecki ſua mikils mattar, at han ſigri dijrit; helldr mun þat honum verda ad ſkada: Færi þa ſem ſkilldi oc ec villdi. Fara nu med dijret a ſkògen, oc leinaſt þeir þar til er þeir ſia ferd Hr: K. þeir hafa adr ært dijrit med vini, oc allskins dryck hinum ſterkaſta. Slogo þeir lauſu dyrinu, oc lietu hlaupa, en falu ſialfa ſig.

CAP. XXXV.

NV er at ſeigia fra Hrolfi Kongi: han geingr upp med hũdrad manna, oc ætlar a fund kongſins. Oc er þeir hafa litla rid geingit, heyra þeir a ſkoginum brak oc læti ògnarlig. Aſmũdr toc til orda; herra, ſagdi han: huada latum er þat vid heyrum? K. bad þa ſtad nema, oc hluſta til, huad latum vera mundi; en þat kunni eingin þeirra at ſkira: utan þeim þotti mikit oc

Ginge thet tå ſom thet ſkulle och lag önſkade. Fara the ſå til ſkogs med diuret / och dölla ſig til theſſ the få ſe Kong R. Hade the och tilförna giort diuret wilt med wijn och allahanda ſtarka drycker. Släpte the ſå diuret / löſt och låto thet löpa / och förſtucko ſig undan.

CAP. XXXV.

HJ Rolof går upp/ med itt hundrade man / och ärnar ſig til Konzen. När the hade gådt it litet ſtycke / höra the brak i ſkogen / och it förfärligit låte. huad är thet förlåte wij hörom her / ſade Aſmund? Kongen bad thẽ ſtadna och lyſna til / huad låt thet måtte wara: men ingen thera kunde thet grant ſkönja; utan tyckte thet grufwelligit at på höra. Jag hafwer hördt

oſkurligt at heyra til þeſſa. Kongr m: þat hefe eg heyrt, at Eingla K: eygi dir þat er ſie hardla mykit, oc grimt oc illt vid at eiga. Ma vera at ey ſie alt af trunade vid oſſ giort: Nu vil eg at þit nemid hier ſtad; en eg vil at vid Aſmũdr gaungum fram, oc forvitnumſt huad latũ þetta mun vera. Þeir giora ſua, oc er þeir hofdu litla hrid geingit, ſia þeir dyrit, at þat leikr ſier i ſkoginum. *Leo* ſinir matt ſin oc kaſtar hala ſinum i hring um eykurnar, oc kippir ſua upp med ròtum; ſidan gripr han med klônum, oc kaſtar i lopt upp, ſem þa er kauttr leikr ſier at fuglum. Aſm: m: þui mun ſa ofagnadr ſua lata? K: m: þat munda ec ætla, at þui munde dijrit leikit vera at þat mundi ært vera adr af dryrk. Aſm: mælti: ſie ec þat at alldrey komuſt vid frã fyri þeſſum òvin? Kõgr

ſade Kongen at Kongen i Engeland hafwer it förfärligt diur / grymt och ilt at nappas med; kan wara at ey alt är handlat af god tro / emot oſſ. Nu ſkolen i här blifwa quar: men iag och Aſmund ſkole gä fram och förnimma huad låt thet må wara. The göra så / och när the hade gådt et litet ſtycke / ſe the huar diuret leker för ſig i ſkogen / Leyonet wijſer ſin makt / kaſtar rompan i ring om ekar / och rycker upp med rötter / ſedan griper thet til med klorne / och kaſtar i wädret / lijka ſom en kate lekte med foglar. Hwi mon thetta troll så låta / ſade Aſmund? Jag trodde wäl / ſade Kongen / at diuret måtte wara arrat och förbijſtrat af dryck. Thet ſer iag / ſade Aſmund / at aldrig koma wij fram / för thenna motſtåndaren. Wij ſkolom ſatta et annat råd / ſade Kongen: här wid wägen ſtår en

mælti:

m: vid skulū taka, annat rad: hier utaf veiginnm stendr eirn har stofn, þar er þraungr skogr fram at gautunni; þar skaltu fara upp á stofnin oc stāda þar: Eg skal hafa þig at agni vid dijrit, en eg skal fela mig þar i hia, oc þa er dijrit geisist frā atþier, þa skaltu hlaupa ut a skogin; en ec mun vita ef þat færi nockut fra þier. Þætti mier vera meiga at þat festi sig a skoginum, þui at han er mioc þraungr. Þu skalt hrijna sem þu matt hæst, oc likast suini, þui ad þad ma þad med augu moti heyra: oc þat eitt veit ec han ottast; su er hans nattura. Asmundr giordi sua sem Kongr baud. Nu ser þetta epter þui sem Kongr gat til: at þegar er dijrit sa mannen, hleipr þat ad med grimleik oc akefd, oc þegr fram i milli eykanna: Asmūdr giorir sua sem honum var bodit, oc hrijn sem han	hög stubbe/och är en trång skog ut åt gatan: klijf tu upp på stubben / och stat thär / och arra diuret til tig: och skal iag gömma mig thär hos. och när diuret renner fram åth tig/ skalt tu löpa åt skogen/ och iag wil akta på / om thet löper efter tig / tyckes mig at thet skal fasna i skogen/ ty han är mycket trång. Tå skaltu gnälla thet hög sta tu kant såsom it swijn. Ty sådant gitter thet ingalūda höra. Och thet låtet allenast wet iag thet wara rädt före: Så är thess natur. Asmunder giorde så; och gick som Kongen spådde: at så snart diuret såg mannen/ löper thet til med grymhet och ijfr / och fram emällan skogen Asmund giorde som honom war befalt / och gnall thet högsta han orkade: När diuret fick höra thett låte/ stadnamat-

matti hædst. oc er dijrit
heyrir þessi læti : nemr
þat stadar , oc bregdr
haufdinu i milli fota sier,
oc þraungner med leg-
ginnum at eyrum sier sua
fast at hā villdi ey suins-
hrinin heira. Hrolfr
K. hliòp þa upp , oc hiò
med suerdinu , oc i sūdr
hrigg dijrsins fijri fra-
man miadmernar ; oc
deyr dijrit þegar i stad.
Oc er þetta sia þeir
brædr, hlaupa þeir heim
til hallarenar sem þeir
meiga skiòtast , oc sey-
gia Ella Kongi þennan
faheyrda atburd, huorsu
Hrolfr Kongr hafdi dij-
rit unnit , þat er þeir
ætludu ey mundi verda
unnit. Kongr spurdi
huornin þetta hefdi at
borist ? en þeir saugdu
alt sem farit hafdi. Kongr
verdr þeim storliga
reidr fyri sinar tiltækiur ;
oc quad ey þeirra færi at
þreita hamingiu vid Hr:
Kong ; oc let taka þa
bada oc setia i baund.
Ella Kongr fer nu sialfr

de thet / och stack huf-
wudet emällan benen /
och trängde beneläggiär-
na åt öronen så hårdt /
at thet wille intet höra
swina gnällen. Kong R.
språng tå upp / och högg
med swerdet diura ryg-
gen twert af / fram om
höfterna / och dog diu-
ret genast. När Si-
gard och Bard thet så-
go / lupo the / thet hä-
stigaste the kunde / hem
til håfwet / och sade för
Kong Ella / thenna säl-
sama åtbörd / huru K.
R. hade dräpet diuret /
thet the mente aldrig kun-
na öfwerwinnas. Kon-
gen sporde huru thet ha-
de gådt til ? och the be-
rättade hela saken. Tå
blef han häftigt wred på
them / för sit uptåg skul /
och sade thet war intet
theras höfwa / at för-
söka lyckan emot Kong
Rolof. och lät strax sät-
tia them båda i häktelse /
och for sielf emot Kong
R. med mycket folk. på

moti Hrolfi K. med miklu lidi ; oc quad likligt at Hr:K. ætladi þetta af hans vielrædi vera , er þeir men hafa à hēdr tekiſt. Epter drap dijrſins ſnua þier Hr:K.aptr til ſinna manna. þa mælti Hr: K. Vier skulum fara ſem vier hauſū adr ætlad : þui at eg hygg ey ,' at þetta ſie rád Ella K: oc þat er min ætlan at honom þiki mikill skadi ad dijrinu ; oc vil eg ſialfr ſeigia haunum þar fra. Fara nu þar til er þeir koma fram ur skoginum , oc geta ad lita, at mykit fiolmenni fer i moti þeim ; þat var vel buit at vopnum. þeir þykcuſt nu vita at ófridr mundi vera. þa mælti Hr: K: Annathuort er nu , at Kongr þeſſi er fullr upp flærdar oc undirhyggiu , oc hefr þetta hugſad þegar i fyrſtu , at ſuikia oſſ med nydingsſkap : eda elligar er þetta ey hans rad , oc hafa nockrer vonder

thet han icke ſkulle mena ſådant wara ſkedt af ſit ſwek och bedregerii / ſom theſſe mån hade taget ſig fóre. Sedan Kong R. hade ſlaget i hel diuret / wände han med Aſmund tilbaka igen/ til ſina mån/ och ſade / wij ſkolom draga fram / ſom tilfórna war åmnat. Ty tag tror at thetta hafwer intet warit Kong Ellas ſwek ; och kan ſke / han råknar thet fór en ſtor ſkada at han haſwer miſt diuret. Therfóre will iag ſielf ſågia honom ther af. Trego the ſå fram genom ſkogē / och finge ſe myckct folk komma emot ſig och wore alle wål utruſtade. Tyktes the tå weta / at ofred war på färde. Etthera år thet / ſade Kong R. at thenna Kongen år full med ſlård och falſkhet / och hafwer af begynnelſen årnat at ſwijka oſſ med nidingſkap ; eller år thetta icke hans fórehaſwande ; utan nogra andra arga ſkalkar hafwa

men

men þetta tekiſt a hēdr, oc giort þetta til òvinganar vor i milli, oc þat mũda eg huorgi ſijdr ætla. Giorum oſſ nu ſem tranſtaſta, oc gaungum diarfliga i moti þeim oc latum aunguan bilbug a oſſ ſia, huort ſem þeir vilia oſſ gott edr illt. oc ef þeſſ þarf vid; deyum heldut med ſæmd, en lifa med skaumm. þeir hertu þa hugina, oc badu þann alldri þrifaſt, er ey dygdi ſem madr; þeir foro med fylktu lidi, Hr: K. fòr i midri fylking ſinni, oc hafdi bert ſuerdit ryſanaut, oc lier allvigmanliga. Oc er þetta ſier Ella K: lætr han bregda upp fridskylldi, oc ridr ſialfr i moti Hr: K. oc fagnar honom vel oc endrnyar þa en bodit vid Hr: K. oc er Hr: K: ſier blidu bragd a Ella K. tekr han þui vel, oc fara nu aller ſamt til borgarinnar: er þat fyributin en meſti fagnadr, oc hardla faugr

kommit thetta til wåga/ och giort thet til miſsförſtånd oſſ emållan; och thet tror iag ſnaraſt. Warum nu intet rådda/ och låt oſſ gå driſteligen emot them/ och wijkum intet undan/ hwad heller the wilia oſſ illa eller wäl. Och om ſå görs behof/ låt oſſ heller dö med åhran ånn lefwa med ſkam. The hade alla it friſkt mod/ ock önſkade then alldrig trijfwas/ ſom icke ſtode bii ſom en man. Foro the ſå med en ſtålt ſlågordning/ och Kong Rolof mit i hopen/ och hade ſitt ſwerd Riſanct draget; och ſtålte ſig ſåſom till ſtrijdz. När Kong Ella thet ſåg/ let han upſättia fridsmärket/ red ſiälf emot Kong R. fägnade honom wäl/ och böd ånyo til gäſtabodz. Thenna Kong Ellas wänlighet och höflighet uptog K. Rolof med all åhra/ och fölgdes alla åth til borgen. War thär til beredd then ſtåtligaſte högtijd och

veit-

veitsla : talast K. þa vid , Hr: K. m: Eg vil ydr , kunnugt giora , at vier munum hafa unnit ydr mykin skada , i þui , at ec drap dyr eitt, þat sem mier er fra flut at ydr muni þikia mikil sauknudr i vera, vegna trausts oc hardfeingis. Oc med þui at ec þottumst hēdr minar eiga at veria , þa giorda ec þetta; oc ey til aufundr vid ydr : En alt þat sem ydr þikir i þessu misbodit , þa vil ec þó bæta , at ydr meigi vel lika? Ella Kongr suaradi: Sinir þat i þessu , sem morgu audru, sanna vitsku ydra, at þeir biodit bætur fyri þat sē adrit ættu ydr at bæta. En sakir þess at þu eignar ey þetta vorri odygd, þa vilium vier þa men giefa under ydvarn dom oc refsing , er þessa eru valldandi. Let sidan sækia þa brædr Sigard oc Bard: voru þeir bader bundner leiddr fyri Hrolf Kong , oc saugdu þeir sialfir sina

wälkoma. Och när Kongarna begynte talas wid : jag will eder kungöra/ sade Kong R. at jag men hafwa giort eder nogen skada / i ty at jag drap it diur / som mig är sagt at i tycken stor afsaknat i wara / för then styrkia och säkerhet i ther af hade. Doch efter mig tyktes böra wärja mit lijf / giorde jag thetta / och icke af nogon motwillia til eder. Och alt thet i räknen eder här wara skedt til skada / will jag så böta at i mågen wara til frids. Thet märkes / swarade Kong Ella / så i thetta / som annat eder fullkommeliga wijsbet at i biuden böther för thet andra borde böta eder. Och på thet i mågen icke tilskrifwa thetta wär otrygd / så wiliom wij gifwa under eder dom och straff / them som här til åra wällandes. Lät så fram hafwa begge brödérna Sigard och Bard : wore the både fängslige frā ledde för K. R. och forrada

rada giord. Epter þat bad Ella K: Hr: Kong at dæma þeirra mal, oc huorn dauda at han vildi, þeir hefdi? Hr: Kongr sagdi: Oll þau logbrot sem ydrir menn giorda, þa eyget þier herra dom a þeim: en ef þier vilit nockut giora fyri min bænarstad, þa villda ec at þu giefer þeim lif, oc værþeiri brutt ur þino ryki, oc hefdi þeir þat fyri sin otruleika. Ella K. mælti: Þat er þo satt at seigia, at farra K. maki muntu vera, a milldi þina: oc skal þetta giorast eptir þinum vilia. Liet Kongr leisaþa, oc feck þeim skip oc fe nockut: Foro þeir ur landi, oc ero þeir ey vid þessa saugu. Epter þetta taka K. tal med sier, spyr Ella K. eptir um ferd Hrolfs K: En han seigir honum alt, eptir þui sem ætlad var. K: quad þar vera helldr ovænlga ferd; Quad Hr: yra K.	tålde sielfwe sit oråd. Sedan bad Kong Ella at Kong R. wille fälla dom öfwer them / och sägia huad död the skulle undergå. All the lagabråt / swarade Kong Rolof / som idre män göra / tå ägen i herre dom öfwer them. Men wiljen i nogot göra för min förbön / tå wille iag / at i gofwe them lijf / och at the fore bort utur edert rijke / och niute thet sin otroskap åth. Sant är thet sade K. Ella / at få Kongar hafwer tu thina lijkar / til mildhet: och skall thet tå ske efter thin willia. lät så lösa them; gåf them skep och nogra peningar: och foro the ur landet och talas intet mehr om them. När Kongerna sedan om allahanda begynte tala / sporde K. Ella huart K. Rolof wille taga wägen. Han kungör honom alt sit upsåth. alldrig tager then resan nogon god utgång / sade Kong Ella / Ty Irlands Kongen är

vera

vera helldr hardan, oc illan vid at eiga; oc bad Hr: K. ecki ætlast til þessarar ferdar á þessu sumri: Baud honum med sier at vera med hũdrad mañа, en þeir vistadi annad lid hans þar a Einglandi nærri sier. oc þetta bod þiggr Hr: K. Hafdi Ella K: þar fyriætlan oc alla til skipun med kostnadi. Sitr Hr: K. nu a Einglandi med ollu lidi sinu, med mikillri gledi: Veitti Ella K: honum ed kapsamligasta. Lidr nu sua fram um hrid.

en hård man / och ilaker at taga ihop medlåt håller blifwa then resan i höst / och blif hår hos mig med hundrade man: thet andra folket kan och hår i Englands försörias. Thetta tilbod tog Kong R. emot / och skaffade Kong Ella til handa alt hwad widtorftes. Blef alt så Kong R. quar i Engeland / med alt sit folk / och fågnades af Kong Ella på båsta sättet.

CAP. XXXVI.

Þess er getid ad Hr: K: oc Asmundr gẽgu ut um stadin eirn dag ad skemta sier: Oc er þeir ætludu heim at ganga til hallarinnar, kom at þeim kierling ein, hun geck vid tuo stafi. Kerling setur upp nasernar oc mælti: huorier ero þesser eno tygugligu men? Þeir saugdu til sin.

CAP. XXXVI.

EN dag gick Kong R. och Asm: ut om staden at förlusta sig / och når the skulle gå tilbaka igen / mötte them en kårling och gik wid twå kryckor. Hon satte upp nåsan / och frågade hwem thesse wackre herrar wore. The sade sit namyn år thetta then berömme-

Kerling mælti: er þetta en ágiæti K: Hr: G. S. oc væri ec ſæl ef ec hefdi han fundit! Kongr mælti: huad villder þu Hrofi Kongi? kerling m: fua liſt mier ſem ſagt er, at þu ſiert huorium kongi vænni oc kurteyſari, oc at ollum hlutum afbragd annara konga: er þætlan min at af þier hlioti ec nockut gott oc þinum radum. k: ſpurde huors hun þurfti vid? Hon ſuarar: ec a litil efni, oc em ec ein i huſi, oc dottr min, er unnit hefr fyri mier; er hũ en vænaſta kona à at ſia; enn nu er hun mier verri enn eingin, þui at madr venſt til at glæpa hana; er mier þat mioc a moti ſkapi: gaer hun einskis fyri honum; er han mikill madr oc tæmiligr at ſia, en þó er mier ecki um han: villda ec herra, at þier kiæmut oc tauludut vid han, mun han giora fyri ydar ord, oc lata af ſiplingu vid dot-

lige Konungen Rolof Götrikſon ſadehon/ſå war jag mycket ſäll at jag råkade honom. Kära hwad wiltu Kong Rolof ſade han. Som ſagt är ſade hon / ſå ſer jag at tu öfwergår alla andra Konungar til anſeande och wänlighet; och hopas jag at niuta thin råd til godo. Hwad wiltu ſade han. hon ſwarade / jag hafwer litet ämne och förråd/ och är allena med min dotter i huſe / ach hafwer hon här til uppehollet mig / och är then wackraſte kona en må ſe/ men nu hafwer jag intet gagn af henne mehr. Ty at en ung Karl hafwer want ſig at narras med henne: och ſköter hon nu ingen ting mehr om än honom. är han [illegible] en ſtor och wacker man / doch kan jag intet hålla af honom. Nu wille jag gärna herre / at tu komme och talade wid honom / ſå tror jag wiſt at han för thin ord ſkull / ſkulle wända

ter

ter mina. Hrolfr k. ſagdi þa: ec skal at vijſu kierling, koma nockorndag oc finna þa. Þa vijſadi kierling þeim til huſa ſinna. Sidā geck K. heim til hallar oc lijda nu nockrer dagar. Oc eirn dag mælti k. til Aſmundar, at vel mundi fallit ad vitiá huſa kerlingar? Aſm: m: mier þikir hun meiga lata ſem hun vill, þui mier er ecki um hana. K. mælri: Nu fyrſt ec lofadi henni þui þa verdr þat ſua at vera. Aſm: quadſt ey hirda þott han hefde henne þui lofat. Epter dagdryckiu ganga þeir til huſa kerlingar: þar var litil ſtofa, þar ſat a palli, ein ungr oc frydr quenmadr; þar ſat hia henni madr mykill oc frækiligr, Han ſat med alvepni oc taladi vid konona: Kerling ſat i palshorni, oc hafdi yfer ſier felld oc haukul illan. Þau fognudu vel kongi. En er Kerling vard var vid, at kongr var ko-

igen at gantas med henne. Jag ſkal engång kōma til tig kåring ſade han / och låt hon ſe huſet thår hon bodde. Thår med gingo the åth palatzet igen; Efter nogra dagar ſade Kong Rolof til Aſmund: nu har iag tijd til at ſe huru thet ſtår til hos kårlingen. Hon må låta ſom hon wil/ſwarade Aſmund / iag ſköter intet om henne. Efter iag lofwade henne / ſade Kongen / ſkal thet ſå ſkee. Thet hafwer intet på ſig ſade Aſmund / faſt tu lofwade thet. Sedan the hade giort ſig luſtige om dagen gingo the till kårlingens hus. War thår en liten ſtugu; och på pallen ſat en ung och deyelig quinna / och iämte henne en ſtor ſrimodig och hel wåpnat man / ſom hölt ſnack med henne. Kårlingē ſat i en wrå på pallen / och hade öfwer ſig en påls och itt gam̃alt aplaklåde. The fägnade Kongen höfligen. Meñ

min ſprettr hon upp, oc greip ſtaſi ſina bada, oc fer frama a golfit oc m: Ec bid þig herra min, at þu reckir minnar skammar, oc dreper þennan hin vonda mann, er mier hefr giort ſua mikla raū; at hañ hefr gynt oc gabbat dotter mina. k. m: vert þu ey ſua òd foſtra; ma þo vera at þu hafir þitt mal, þott vid leikum i tomi vid. þat er ey ſagdi kerling. Hafa þau ſua þreitt mig um þetta mal, at ec ma ey leingr, ſua buit, þola, þegar ec veit mier nockrs trausts von. Hefr kerling upp hækiuna, oc ætlar at ſla þennan mann vid eyrad: Sa madur bra upp vid hogginu kerlingar skylldinum, oc lauſt hun ſua faſt a skiolldin at i ſundr geck ſtáfr kerlingr. Hrolfr K. tòc kerlingu oc mælti: þui kom ec a þin fund at ec skal ſia fyri þinum hlut. Han ſetti hana nidr oc ſpurdi, hvor er þeſſi

när kärlingen blef warſe at K. war kommen/ ſpräng hon upp / tog kryckiorna / för fram på golfwet och ſade iag beder tig herre / tu hämnas then ſkam mig ſker / och dräper thēna ilaka karlen / ſom mig hafwer giort ſå myckel förtret / och narrat och gabbat min dotter. War ey ſå häſtig / gumma / ſade K. tu kant wäl äntå kōma til rätta / faſt wij gå ſakta til wärka thär med / och görom oſſ icke ſå bråt om. Ney ſade hon. the hafwa giort mig ſå ledſe thär wid at iag orkar thet nu ey länger tola/når iag wet mig hafwa nogot at driſta på. J thet ſama hof hon up kryckian och ſlog åt örat på karlen han förſatte med ſkölden / och dref hon ſå hårdt till / at ſtafwen gick ſönder. K. ſatte nid kärligen och ſade. Therföre kom iag hijt at iag ſkulle ſe tig til godo. Sedan wände han ſig til karlen / och frågade hwem han war / ſom böle

madr

madr ; er helldr ſtrid vid kerlingu? Han ſuarar : ec heiti Grimr. Huat manna ertu ſagdi Kongr? Grimr mælti : Þorer heitir fader min, han er bondi hier skamt i burr i Þorpino. Kongr. mælti : Þu ert madr vænligr : Eda huad opt ertu vanr at koma til huſa kerlingar? Han quadſt þar iafnan koma. K. m: Kerling þeſſi hefr queinat nockut um fyri mier, at henni þikir þu giora ærit margtalat vid dotter ſina : þikiſt hun aſla oflitils a vinnu hennar : En quedr þar vidliggia biorg þeirra beggia. Nu vil ec bidia þig, at þu later af at giora Kerlingu þeſſa skap raun ; er þier i þeſſu litilrædi, en eingi frami at giora henni raun i þeſſu ; vil ec biodaſt til at veita þier adra bæn i moti. Grimr mælti : Þat hafda ec ætlad, at giora ongua britni ad um ferderminnar huorer ſem þar legdi ord

ſtrijd med kårlingen. Jag heter Grimmer ſade han/ och min fader Thore bor intet longt hår ifrån uti it torp. Tu åſt en wacker man / ſade Kongen p'åggar tu ofta komma hijt i kårlingens hus? Tjöoſtaſt ſwarade han. Thenna kårling hafwer klaga för mig ſade Kongen / at hennes dotter kommer i tal för tig. Tycker henne och / at hon hafwer intet gagn af dottrens arbete / och år thet doch begges thera bergning. Så gör thet nu för min ſkull / at tu förtretar hēne intet mehr; år thet intet åth; ach hafwer tu thår af ingen åhra / at tu förargar henne ther uti. ſkal jag och göra så mycket för thin ſkul igen Jag hade intet årnat ſwarade Grimer / at göra nogō beſked/ huarföre iag kommer hijt/ eller och thet förandra / ſina hwem thår å talte. Doch efter eder begåran och wilia ſkal iag göra thet eder beſt lijkar. Warder iag

til: En epter þæn þinni oc vilia, skal ec giora ſem þier likar beſt, mun ec oc ey skiott bedin af agiætara manni en þier erud, Vil ec oc ey freſta at bidia ydr i moti: þat er min bæn at þier takit vid mier til hirdviſtar, oc fari ec med ydr at ſumri: Er mier forvitni a at reina mig: Hefi ec aldry i ſtyriolld ſtadit hier til. kongr mælti, þetta vil ec ſannarliga veita þier: liſt mier vel a þig oc giæfuſamliga: Oc kom til mots vid oſſ at ſumri. oc þegar geck Grimar brutt, oc skilldu þeir med blijdu. þa ſtòd Kerling upp oc þàckadi kongi ſinar til laugr; Hon mælti þa: huort mun eingin k: betri bænar en þu? eda kunni þier nòckud at lyfia elli, herra min? k. ſuarar ecki kan ec þat, oc ey veit ec huad þat er. Aſmundr m: *opt er þat i kals huſi er ey er i Kongs ranni:* Ec kan vel giora, kerla,

och intet ſtarkt mehra anmodat af en ſådan man / ſom i ären. Thåremot wil iag och icke länge fördröja at begära nogot af eder igen. Och är thet min bön at i tagen mig uti eder höftiånſt / at iag måtte följa eder när ſomaren komer. Ty iag hafwer luſt til at förſöka mig. Hafwer iag och aldrig tilförna warit i nogot buller. Thetta ſkall iag bewiſſa tig ſade K. och tyckes mig tu ſkal hafwa lycka och framgång; och kan tu komma til mig mot ſomaren. Gick Grimar thår med ſin kos/ och ſkildes the åth med wänlighet. Stod kärlingen upp och tackade Kongen för ſina tillagor. Jag tror / ſade hon och / at ingen K. år båttre åt begära nogot af / än i; eller kunnen i icke herre hiälpa mig från ålderdoms ſkröplighet? thet kan iag intet / ſade Kongen / och intet wet iag hwad thet år. Ofta år thet i fattig mans hus /

oc

oc lyſia elli, ef þu vilt af mier þiggia? Hun quadſt þat giarnan vilia: Eda huort giorir þu þat i huijlo? Han ſuarar: far þu til min ec mũ rada at, ſem mier likar. Kerling kaſtar fra ſier hækiunni, oc fer til Aſmundar: han hefr vidarauxi eina i hendi ſier; han bad kerlingu luta oc teygia fram halſin ſem beſt hun kinni. Han ſpurdi huort henni væri alvara at bidia at lyſia ſier elli? Hon quadſt þat giarnan vilia. Sedan liet Aſm: hlaupa auxina a halſin sua at af fauk hoſudit, oc m: nu lyſiada ec þier elli. Hr: k. hafdi ey giætt ad ſamrædum þeirra fyrr. Han vard þeſſu ſua reidr, at hielt vid, at han mundi hrinda til Aſmundar, oc quad þetta ſua ilt verk ordit oc òheyriligt, at þeir mundi alldrey bætr bijda þeſſa amælis, oc þeirra skomm mũdi uppi vera, at þeir skilldi

ſade Aſmund ſom intet fins i K. palatz. Jag kan thet wål gåra/kåring/ och hiålpa tig från Ålderdomen/ om tu wilt thet af mig begåra. Ja gårna/ ſade hon/ eller gören i thet medan i hwijlen? kom hijt/ ſade han/ iag ſkal beſtållat ſom mig tycker båſt. Kåringen kaſtade bårt kryckian och gick til honom/ han hade en wedyx i handen/ och bad kåringen luta och tòya fram halſen/ thet båſta hon kunde. Sedan frågade han om hon med alfwar begårade/ at han ſkulle afhiålpa ålderdomen. iag gårna ſade hon. tå ſtrók han henne ófwer nackan/ så hufwudet ſlóg af/ och ſade/ nu halp iag tig från ålderdomen K. hade intet gifwit akt på theras ſamtal fórr ån hufwudet ſlóg af blef han tå så wred at han så når hade ſlaget til Aſm: och ſade thetta wara en så ſkamlig och ohórlig gårning/ at the aldrig kuñe afſtryka thet fórtal-

dræpid hafa afgamla kerlingu oc fatæka i ókunnugu landi. Aſm: quad undarligt, at verda illa vid ſlikt: vard þeim þetta miog at ſúdr þycki; Ganga heim epter þat til hallarinnar. voro men komner under dryckiobord; Fan Ella kongr at Hrolfr kongr var ey med blidu bragdi, oc ſpurdi kong þegar hvad til kom? En Hrolfr kongr ſagdi ſem ordit var, oc quad þetta ordit hafa ed meſta ſlis. Ella kongr bad han ey þat mæla, þui at hun hefde verit en verſta kerling, oc hin heimſkaſta, oc full upp flærda oc lyga; oc er miklu betra at hun ſie afradin. Aſm: quadſt aldrei ſiet hafa kong iafnreidan fyri litit efni.

Cap. XXXVII.

Þat er ſagt: at nokrer mikels hattar men i Einglandi urdu til þeſſ, at rægia Hrolf k: G: S.

ſom thår på fólgde / at the ſkulle hafwa dråpit en ut gammal fattig kåring i fremmande land. Thet år underligit ſade Aſm. tu bliſwer ond ófwer ſådant lapperij. och wore the miſſlynte på hwar annan / och ginge hem til palatzet. Sedan the komme til drycke-bord befan K. Ella at Kong Roloſ war intet gladlynt / och frågade huru thet kom til. Han fórtålde hwad ſked war / och at thetta hade hånde mycket ſnópligen. K. Ella bad honō inteet ſkóta ther ō/ty hon hade warit then wårſta ſpåhake och dåraktigaſta kåring/och ful med ſlård och lógn: och wore ty wål at mā hade giort af med hēne. Aſm: ſade ſig aldrig haſwa ſedt K. ſå wred / fór en liten ſak ſkul.

Cap. XXXVII.

Thet år ſagt / at nogre herrar i Engeland toge ſig fóre at belluga K. R. fór K. Ella / och ſavid

vid Ellak: oc ſangdu han bua um ſuik rædi vid han voro at þeſſo òradè fyrimen Iarlar tueir oc marger adrer ryker men. Kongr villdi þeſſu ecki trua, oc fòr ſua fram um ſtunder, at þeir kiærdu þetta i hliôdi fyri konginum. Kongr helt uppteknum hætti vid Hr: k. um alla gledi, oc quad þetta mundi vera en meſta lyge. Hier kō um ſidir, at kong grunadi, þui at þeir ſonnudu þetta fyrir honum med morgum skraukvottum. Fundu men þa bratt, at ſkipti ſinni kongſins, oc giordiſt han far vid Hrolf Kong, hia þui ſem verit hafdi. Hrolfr K. gaf ſier eckert at þeſſu, oc lidu ſua en nockrar ſtūder. Þat var eirn tima at Jarlar komu at mali vid Ella kong, oc kiærdu fyri honum þeſſi ſuikrædi. Kongr ſagdi; Med þui at þier þykiumſt finna þennan man at ſuikum vid oſſ, þa gef ec

de att han gick om med ſwijk emot honom. Til thetta oråd wore twenne Grefwar förmänn / och monge andre rijke männ. K. wille thetta intet tro / faſt the en long tijd bårtåt lågo honom hemligē thäär med i öron: utan ſkälte ſig lijka glad emot K. R. ſom tilförne / och höle thet före en ſtor lögn. Om ſijder begynte han läggia thet på hiärtat / emädan the thet med många lögnwitne bekräftade. Befans och bråt at han ombytte ſit ſinne emot Kong R. och omgiks intet ſå förtroligen med honom / ſom tilförne. K. R. aktade ſådane intet / och led ſå tijden hänn. En dag komme Grefwarna til tals med K. Ella / och ågåfwe hos honom theſſe ſwijkråd. kunnen i thet befinna / ſade han at K. R. går om med ſwijk emot oſſ / tå gifwer iag eder tilſtånd at hämnas på honō. Meñ efter iag hafwer badit honom / at blifwa här hos

ydr ordlof til ; at þier
ſkapit K. fyri makliga
hefnd. En þar ſem Hr:
k. ſitr hier at voru bode ,
þa hefi ec ey lindi til
at veita honũ atgaungu,
medã han verdr ey ber
at ſuikum vid oſſ ; oc mũ
ec hia ſitia ollum ydrum
uidskiptum. Oc mælti
k. þui ſua, at honum
var grunur a at þeir mun-
de liuga. Iarlar quaduſt
ey framar beidaſt af k.
Sydan aquaudu þeir
ſtefnu , nær þeir mun
du veita Hr: k. atgaun-
gu ; quaduſt ſækia han
bædi med elldi oc iar-
num. Kongr bad þa gio-
ra ſem þeim likadi. Oc
þat ſama aptan er Iarla
var advon , veitti Ella k:
af miklu kappi , oc gior-
di ſig en liettaſta vid H:
k. Vrdu fleſt aller miog
druckner ; H: K. drack
þa iafnan minſt er adrir
voro meſt druckner. H:
k. ſuaf vid ſina men i
eirnri utiskiemmu , han
var þuivanr at ganga iaf-
nan timanliga at ſofa ;

oſſ / haſwer iag intet ſin-
ne til at öfwerfalla ho-
nom / ſå länge han är
icke uppenbarliga befun-
nen med ſådan ſwijk Ty
wil iag ſittia ſtilla och ſe
på edert förehaſwande
med honom. Thetta ſade
han / emedan han grun-
nade at the monde liuga
på honom. Grefwarna
ſade ſig intet högre af K.
begära / och lade ſå ſtäm-
na när the ſkulle öfwerfal-
la honom både med eld och
iärn. J mågen göra ſom
eder beſt lijkar ſade han :
och ſamma aftan ſom gref-
warna wille thetta i wär-
ket ſtälla / giorde K. Ella
it ſtort gäſtabod och gior-
de ſig med Kong R. ganſ-
ka luſtig. Wore måſt al-
la öfwerſt drukne / menn
Kong R. drack tå altijd
minſt / när han ſåg an-
dra myckit dricka. Han
ſåf med ſit folk uti itute-
loft / och war altijd wan
at gå bittida til ſångs ;
och ſå giorde han thenna
afton. K. Ella ſade til ho-
nom ; tu haſwer nogon

oc

oc ſuã giordi han Þeñan aptan. Ella k: m: Þu Hr: K: hefr dualiſt i voro ryki um ſtundarſaker; hoſum vier ſkyniat ydart athæſi, oc ydvara manna, med godum oc ſidſamligum huordags hattum : Nu vil ec ſoſa i nott i ydru herbergi, oc ſia athæſi ydvara maña, ey ſidr um nætr enn um daga. Hrolfr K. ſuarar; Þat er ydr giarnan i tie, ef Þier vilied haſa litelæti til Þeſſ, oc vilium Þat med Þockum taka. Oc ſem bord voro upptekin, geingr Ella K: med Hr: K. til ſkemmunnar; oc logduſt til ſueſns oc ſoſnadu ſkiott. Oc ſem Þeir hoſdu litla ſtund leigit, vacknadi Hr: k. vid Þat, at brak oc hareyſti var uti hia ſkemmunni, oc ſua var Elldr at henni borin, oc alt illt i frammi haft Hã vakti men ſina, oc bad Þa vopnaſt ſem ſkiotaſt, oc er oſſ ordet Þetta mykel ſlys, ſagde han, er

ſtund warit i wårt rijke / til at fördrijfwa tijden: och haſwer iag beſunnit thine och thit folks hwardagsåthåfwor höflige och wäl ſtickade. Nu wil iag i nat ſofwa i eder ſångeſtugu / och ſe huru i bären eder åth om natten ſå wel ſom dagen. Thet ſtår eder fritt ſade Kong R. om i wilien göra eder ſå gemen: och ſkolom wij thet tackſamligen uptaga. När borden wore uptagen gick Kong Ella med honom til ſångeſtugan / lade ſig til ſömns / och ſomnade ſtrax. När the en liten ſtund hade legat / waknade Kong R. af thet brak och gny / ſom war ut om ſångeſtugun. Bleſ thår ſatt eld på ſtugun och all arghet öſwat. Wäkte han upp ſit folk och bad them ginaſt wåpnas. År thetta oſſ ſnöpligen öſworkommet ſade han at Kong Ella för wår ſkull ſkall ſådät ungålla. Ty oſſ

Ella

Ella K. ſkal vor giallda: þui at þeſſer men muno þikiaſtvid oſſ ſaker eiga. Hr: K. villdi vekia kongin, oc gat þat eiki, hafdi han ſofnad ſua`faſt, at han vard ey var vid þetta hark. Hr: Kongr mælti, hier mun verda ſkiòtt ràd at taka, adr en huſ þetta brenñr yfer oſſ: vier ſkyulum ryſa ſetſtocka ur huſino, oc færa framm a þilid, ſua at undan gangi: K. ſkipadi þa monnum ſinum, þeim ſem ſterkaſtir voro, at taka Ella kong upp i ollum klædum oc bera ſua ut, oc bera han inn til ſængar ſinnar, oc gefa at þui beſta gaum er kongin vardar, þui at þar liggr vid ſæmd vor. Oc er þeir komo ut, ſia þeir at þar var komit ſiolmenni mikit, oc tòkſt þar þegar hin hardaſta oroſta: Oc er Ella K. er ut komin, kallar han, oc bidr men ey beriaſt leingr: ſydan ſeiger han Hr: k. ſua ſem farit haf-

willia the uthan twifwel ſökia. böd han til at wäkkia upp K. Ella / men han gat thet icke; ty han hade ſå hårdt ſomnat / at han intet kunde wakna wid thetta buller. Man måſte ſnart finna råd / ſade Kong Rolof / förr än huſet brinner öfwer oſſ. Rijfwer ſätesſtockarna löſa/ och förer them hårdt fram på brådewäggen/ ſå hon går undan. Och i ſom ſtarkaſte ären / tager Kong Ella med kläder och alt / och bärer honom in i ſin ſäng / och achter honom wäl. Ty thet angår wår ähra. När the komme ut / ſe the thär mycket folk / och blef en ſkarp fäcktning. Kong Ella ropte och bad them hålla upp: och bekände för Kong R. at han war ſielf nogorlunda orſak thär til / och bad at K. R. wille förlåta ſig ſådant företagande: och ſade at han ſkulle dräpa

di,

di, oc quad þetta ad þi leiti sin rad verit hafa: ac bad Hr: K. fyrirgiefa fier þetta tiltæki; en quad þa skilldi drepa er þeñan rög hofdu queikt. Hr: K. quad þa ey fyri þat dræpa. Vard han vid þetta storliga vinsæll af Einglandz monnum; tòko K: nu at hallda uppteknum hætti: um sina vinattu: veitti Ella K. Hr: K. en betur þadan af, enn adr; þui at nu þottist han þat hafa reint, at han var eingum lijkr at sinum heilleika. lijdr nu af vetrin, oc kemr sumarit..

them som med lögn och falskhet hade kommit sådant til wäga. Thet skolen i intet göra / sade K. Olof. Och blef han therföre mycket afhollen af the Engelske. Wore ce Kongarne wänner sedan som förr. och plagade Kong Ella honom mycket bätter efteråt ty han tycktes nu hafwa rönt / at Kong Olof hade intet sin lijke i trofasthet och stadighet. Ländde thetta fram emot sommaren.

CAP. XXXVIII.

DAt var eirn Morgū snemma, at H. K. geck af sæng sinni ein samt, oc burt fran skemmunni ey al skamt: han hafdi fatt klæda (en þessa getr huorgi, af han hefdi ey tuerdit rysanaut huorki nòtt nie dag) Kongr litadist um, oc er han ætladi heim til

CAP. XXXVIII.

EN morgon bittida sted K. O. upp af sin säng ensam / och gick ut it stycke från stugun. Han war i en snedrig klädning; och swerdet rijsa nöt hade han hos sig både nat och dag. När han hade sedt sig om / och ärnade gå åth stugun igen: Fick han se huar en kom ridan-

skiem

skiemmunnar, Þa ſier han huar madr rydr àkafliga mikit, oc vel vopnadr, oc madr ecki mikill a baki, oc Þò hin kuiklataſti: oc er han ſier huar K. ſtendr, vikr han Þangat; Han hafdi ſied fyrr Hr: K; oc ſtigur af baki, oc quedr hã ſæmiliga. Kongr tok Þui vel, oc ſpurdi huor han væri? Han quadſt Þordur heita, oc eiga bu a landi uppi. K. ſpurdi huort han ætladi at rida? Þordr ſuarar, eg ætla nu ey leingra a leid, en er ek hefi ydr fundit. K. ſpurdi huort er erindi vid mig? han ſuarar: Ec a mier eina ſyſter er Gyda heitir, oc er en beſti koſtr, oc em ec nockut naumt vid komin. Fyri Þrem vetrum kom til min madr, ſa er Harekur het [ef man skal kalla Þui, at ey er han olykari trolli] han er en meſti berſerkr oc òiafnadar madr Þeſſi madr villdi taka ſyſter mina, med

des; i fult fyrſprung och wål wäpnat. Then ſamme war intet ſtor til häſt / doch war han ſnål och kuicklåtig. När han ſåg huar Kongen ſtod / red han tijt / [ty hañ kände honom;] ſteg af häſten och bugade ſig för honom. Hwad äſtu för en ſade K. Jag heter Thore / ſwarade han? och bor itt ſtycke upp i landet. Hwart ſkaltu taga wägen / ſade K. Intet länger nu ſwarade han / ſedan iag hafwer funnet eder. Hwad wiltu mig / ſade Kongen. Jag hafwer en ſyſter / ſade han / ſom heter Gyda / en artig kona; och är iag nogot illa utſtälter. För tre åhr ſedan kom til mig en ſom heter Harekr / hwilken är thet ſtyggaſte troll / och en arg ſlagskämpe och öfwerſittiare: Han wilde taga bårt min ſyſter med wåld. Och efter iag thet intet wille tillåta / förelade han mig tijd / at iag ſkulle ſlås med honom

vall-

valldi ; eg vildi þat ey ; þa skoradi hán mier a holm, oc iatada ec þui: Oc nu med þui at þat er ecki mitt færi, at beriast vid þetta flagd, þa hæfi ec spurt herra til hreistiverka ydvara margra. Nu vil ec bidia ydur, at þier leisit mig ur þessum haska, oc radit af berserkin. K. m: litt ertu vidkomin, oc mun ec finna þennan mann, oc vil ec ganga inn, oc taka vopn min oc klædi. Þordr mælti: Eigi ma sua vera, verdi þier nu at fara sua buner; Ottumst ec at berserkurinn sie sua sem komin, oc mun han hyggia mig sua ragan, at ec Þori ey at ganga a holm vid han, oc taki han i burt syster mina: Nu styge þier herra uppa þennan hest oc takit hier þegar bædi vapn oc klædi Hefr han þegar til reidu alt, oc var hin quiklatast. Þetta verdr Kongi fyri, at han stygr a bak

för hand / thår til jag och sakade. Men efter jag intet rår med at slås med thetta troll ; och jag hafwer spordt herre / edra manliga bedrifter / wil jag bidia ider at i lösen mig ur thenna wånda / och gören af med honom. Efter tu äst så illa utstäl-ter / sade K. så skal jag möta honom / och wil jag gå in och taga min kläde och wapn. Nei icke så / sade Thore u:han jag beder i wille komma med / nu ginast : Fruktar jag at slags-kämpen är reda kommen ; och må han hålla mig så råddan at jag torde intet gå ut ock slås med honom ; och tager så bårt syster min. Stiger herre på håsten / och tager hår både wapn ock kläder. Ty han hade sådant til reds / och war quicker på sig. Kongen betänckte sig / steg på håsten och red / och Thore lop jämte håsten. Och war thet it temmeligt

oc

oc rydr, en Þórdr hleipr med hestinum; var Þat ey allskamt a land upp. oc er Þeir komo til bæar Þordar var Harekr ey komin; Sa K. at Þat var godr bær: geingr Þar til stofo; Er Kongi Þar bodit hasæti? Þar var margt manna: Syndist kongi Gyda hin sæmiligasta. Oc er Þeir hofdu setit um stund, kom Þar Harekr, oc Þeir tolf saman, oc letu Þegar hid driugmañ ligasta. Harekr spurdi huort Þordr væri buin tilholmgoungu? Han svaradi: ec hefi feingid man fyri mig sem skilt var ockar i milli. Harekr spurdi, huor sua væri diarfr, at bidist i moti honom? Þordr seigr at Þat var Hrolfr Gautr: son. Harekr mælti: heirt hefi ec gerid Hrolfs K. oc eru færri Kongar nu agiætari, fyri hreisti saker oc iÞrotta oc allrar at gerfi: Er Þat oc miklu iafnlikt at vid reinum

stycke up i landet. När the kome til Thores gård/ war Harekr ey änta kömen. Såg Konungen at thär war wäl byggt / gick in i stugun / och blef ledd til högsätet. War thär mycket folk / och såg Konungen at Gyda war mycklit hyslig. När the hade en liten stund sutit: kom Harek sielf tolfte och storsnorkade frågandes om Thore war til reds at gå ut på platzen och slås. Jag haswer fått man för mig/ sade Thore/ som afftedat war oss emällan. Hwem är så modig / sade Harek som törs i hop med mig? Thet är Rolof Götrikson / sade Thore. Nog haswer iag hört talas om Kong Rolof / s. Harekr; och ära intet många Kongar hans lijkar / til mod och snällhet: och än thet mycket tämlijkt at wij försökium hwar annan; ock aktar iag intet stort at gå emot

med

med ockor : þiki mier til litils vera at ganga a moti þier ; oc er þat rad H:K. at ſtanda upp, med þui at þu vilt hætta virding þinni under vopn min. Kōgr quadſt ætla,at honum mundi litil hetturaū at gāga amoti honū; epter þat ganga þeir ut,oc var kaſtad felldi under fætur þeim, oc ſagdi berſerkurin upp holmgaungu laug. Kongrin hafdi ecki fleira vopna en ſuerdit riſanaut; þordr helt ſkylldi fyri Kongi: Oc i fyrſta hauggi hio K: berſerkin i herdar nidr: fiell han ſkiott daudr til iardar. þordr þackadi Kōgi þeñan ſigr, oc gaf H: K. agiætar giafir, þui at han var ſtoraudugr madr. K. bad han ey at gipta ſyſter ſina adr han kiæmi aptr af Yrlandi, ef þeſſ yrdi audit: oc þui hiet þordr, oc ſygdi han Kongi heim: þa var brak mikit i bænum: Hafdi Aſmundr vaknad litlu

tig. är thet och tijd at ſtå upp Kong R. om tu wilt wåga tig under min wapn. Thet kan wara paſſliga fahrligit / ſade Kongen at gå emottig. Ginge the ſå ut / och kaſtades en fäll under theras fötter: och upräknade kämpen på hwat ſätt the ſkulle ſtryka ihop. Konungen hade intet flere wapen ähn ſwerdet Riſanöth / och Thore ſköllden för honom: och i förſta hugget klyfde han hufwudet i tu / nider i hårdarna på honom / och föll han ginaſt död til Jorden. Thore tackade K. för thenna ſeger / och gaf honom koſteliga gåfwor: ty han war en rijk man. Kongen bad honom ey bortgifta ſin ſyſter förr ähn han kome tilbaka från Irland / om thet elieſt ſå wore öde: och loſwade Thore thet / och fölgde honom hem tilbaka igen. War tå mycket buller i ſtaden Ty Aſmund hade ſtrax waknat

fidar, en K: var iburtu ur bænum; oc hafdi þegar leitat hans um allan bæin, oc var ey i godu ſkapi. Oc er Kongr kom aptr, urdu men honum ſtorliga fegnir: Spurdi Ella K: huort han hefdi farit? Hr: K. ſagdi honum alrſem geingit hafdi. Ella Kongr mælti; oc quad han hafa unnid mikit happ, ſigrad þan berſerk er verſtr geck um England, oc meſtan ofaſ:ad ſyndi ollum monnum i kongum oc ranum, oc bad han hafa mikla þauck, Marga adra ſigradi han þar um vetrin, oc for vida um Eingland med Ella Kongi: ſkipadi han oc ſettu þeim mala er Ella Kongr atti dõ a, þui at han var þa gamall miog: Villdu allir ſua ſitia og ſtanda ſem Hr: K. villdi. Fer hans vinſælld um alt Einglãd.

Cap. XXXIX.

NV er þar til mals at taka: er fyrr var

ſedan K. war bårte och hade letat efter honom i hela ſtaden/ och war illa til frids. Meñ når han kom igen/ blefwe alla glade therőfwer/ och ſperde K. Ella huar hã hade warit. Och fortalde K. R. hwad ſkedt war. Enőnſkelig ſeger war thet/ ſade K. Ella/ at tu har niderlagt then argaſte kåmpe i Engeland war/ then ſom med trug och őfwerwåld underkufwade och rånte huar mañ: och bőr tig thårfőre mycken tack. Många andra lade han och nider thår i Engeland om wintren. For han och wijda om kring landet med Kong Ella/ ſkipade och dőmde the ſaker ſom hőrde under Konungens dom/ Ty Kong Ella war nu mycket gamal: Hade och K. R. ſådan hylleſt af huar mã/ at alla wille gőra huad hã wille hafua frã.

Cap. XXXIX.

SKolom wij nu főrtålia thet wij til főrra

fra horfit, at Þorbiorg Drottning sitr i SuiÞiod: Hun frettir nu ecki til ferda Hr: K. oc voro nu lidner tolf manuder, sidan hán for ur landi: Er Drottning nu miog hugsiuk um Þeirra ferd. Þess er vidgietit at Þorer Jarnskioldur sat i ödveigi eirn dag i hollinni, epter vanda, oc fatt manna i hia honum. Drottning geck Þa i hollina, oc hafdi ihēdi hornid goda: Hun geck innar fyri Þorir, oc bad han drecka; quad han munde Þysta miok. Þorer undrar er hornid var innborid, Þui han hafdi ey sied Þat sidan Hr:K: for i brautt: Þat undradi han oc, at Drottning skienkti honum, Þui at Þat hafdi hun aldrey fyrrgiort. En Þorer hafdi Þat mælt, Þa er Hr: K. fòr af SuiÞiod, at han skilldi verda Þess mans bani, sem honum segdi lát Hr: K. Gautr: sonar Þorer stòd upp i moti Drottningu,

na háfwom wijket ifrån: at Drotning Thorborg sitter i Swerige och fåår inga tidender om Kong R. fård / och wore nu tolf månader lidne sedan han reste bårt: war hon therföre mycket hugsiuk oc bedröfwat ther öfwer. Thorer Järnsköld sat i sit såthe uti palatzet / som han plågade / och några få hos honom. Kom drotningen inn / och hade thet sköna hornet i handen: hon gick iñ om Thore / och bad honom dricka / såsom des han meñe wara torstig. Thore undrade at hornet war inborit: ty han hade intet sedt thet sedan K. R. drog bårt. Undrade han och at Drottningen skänkte honom: ty thet hade hon aldrig tilförne giort. Hade oc Thore sagt / når K. R. drog af landet / at han skulle blifwa thess mans bane sõ honom först förkunnade K. R. död. Thore stod up mot Drotningen / fägnade henne / tog wid hornet

oc fagnadi henni vel , toc vid horninu,oc drack af: oc þa er han hafdi mioc ſua afdruckit , gall i horninu ſua hàtt , ſem þa var iafnan vant , er þat ſagdi fyri ſtortydindum , eda liflati ganfugra manna: þorer Iarnskiolldr kaſtar horninu , oc leit reidugliga til Drottningar oc mælti : Segger tu mier lat H: k? Hun ſuarar , eyge giori ec þat ſagdi hũ En helldr heyri ek at hornid ſeigir þier inhuor tidindi,huort ſem þau eru komin fram eda horfa til. Hefr mig ſua dreymt , at Hr: K. mundr þurfa lidveitſlu , adur þetta ſumar væri alt a brottu. þorer mælti:nu med þui Drottning at þu hefr tiad mier þina hugſun , oc þier ſeigir erfvidliga hugr um Hr: K. oc med þui at ec à honum ſua mikit gort at launa , ſem þu veitſt : þa ſkal ec fara a brautt ur riki þeſſu , oc ey aptr koma fyrr en ec veit

och drack. Och när han hade förſta delen afdruckit gall thet i hornet / ſom thet altijd war wane / när thet bodade för ſtora tijdender / och förnämliga måns död. han kaſtade hornet ſrän ſig / ſåg wredeligen på drotningen och ſade: ſåger tu mig at K. R. är död? Icke gör iag thet / ſade hon / doch hörer iag at hornet ſåger tig af nogra ſtora tijdender / antingen the åra ſkedde eller ſkola ſke: hafwer iag ſå drömt / at K. R. behöfwer hielp / innan thenna ſommaren lijder till ända. Efter tu hafwer låtet mig förſtå thin mening / ſade han / och tu tror at thet ſtår hårdt til med Kong R. och han hafwer mig ſå myket gode bewiſt / ſom tu wet / tå ſkal iag nu fara bort af thetta rijke och icke komma igen / förr än iag wet hwad är blifwit af Kong R. antingen han är lefwandes eller död, ſkal iag och huar-

huad

huad ordit er af Hr: K. huort han er lifs eda daudur. Ma ec oc ey niota matar eda dryckiar, medan ec veit ey huad um han lidr, oc ec hefi aunga viſſu um hans athæfi. Epter þetta fær han ſier eitt litit skip, oc þar til faa men, ſer vid þetta burt af Suiþiod; oc er han kemr vid Eingland, var Hr. K. þadan a burttu farin til Yrlands. Þorer duelſt þar ey à: ætlar at koma til fulltings vid Hr: K. lettir ey fyrr ſinni ferd en han kemr vid Yrland, oc ecki þar i nàmd ſem Hr:K. kom. Þorer taladi vid ſina mē: þier skulut min her bida, oc ec eirn ganga a land upp; mun ec ey à kueda fyri ydr um mìna aptr komu: þier skulut min at ongu geta, þott þier þikiſt nockut aræ-diligt ſpyria til minna ferda: Ma vera at fari þui nockru fram, at þier munud min litt niota af lands monnum. þier sku-

ken äta eller dricka innan iag får nogon wiſshet om huru thet ſtår til med honom. fick han ſig ſtrax it liter ſkep / och några få män / och for thär med bort af Swerige: När han kom til Engeland / war K. R. tädan faren och til Irland. Thore dualdes thär intet / uthan ſkyndade ſig K. R til hiälp / och ſtadnar ey förr än han kom til Irland; doch icke thär när ſom K. R. war Thore talte til ſina männ / och bad them bijda ſig thär / han wille eenſam gå up å landet. Kan iag ey ſer wiſt ſägia eder / ſade han / när iag kommer tilbaka; doch ſkolen i ingalunda läta noget weta om mig / faſt än i nogot ſälſamt ſpörien om min framſärd. Kan ſke om nogot ſpriddes ut ther om / låren i fara illa af landzfolket för min ſkull. I ſkolen ſägia eder wara köpſwänner / och gören intet ſtore

lud seigiast kaupsueinar oc latid litit yfir ydr Þar til er ec kem aptr. Med þetta geingur þorer um nott fra skipum sinum sua langt a land upp, at han giorir huorgi vid sig vart. Han stefner a til Kongs ad setu: Oc er honum þykir eingin von, at nokrir men radi i um ferdir hans, tekr han þat til rads, at drepa nidr bædi men oc fe; oc hyggia aller þeir sem han sia, at þetta mundi vera hid grimasta troll komit a landit. Stockr undan huor er þui kemr vid, sua at eingin uppreist er gior i moti honum.

af eder förr än iag kommer igen. Thär med går han om natten ifrån skepet och up å landet så långt at ingen blef honom warse: och wände sig så ät hufwudstaden. Och när han tror at ingen skall kunna underslå om hans förehafwande / tager han til at hugga nid både folk och fä. Alla som honom finge se / mente at thet grymmaste troll war kommit thär på landet: Och stucke sig undan alla som wid komme / så at ingen upresning giordes emot honom.

CAP. XL.

NV er at seigia fra Hr: K- þegar er voradi, stefndi han ad sier lidi sinu, en tok þar smærri skip oc fleiri: logdu þeir af Einglandi med þriatige skipa, oc oll små. Grimar komtil mots vid Hr. K. sem þeir hof-

CAP. XL.

Om wåren stämbde K. Relof i hop folket; tog smärre och flere skep; så at han hade med sig från Engeland trettige skep / och all små. Grimar kom til honom / som sagt war: skildes och Kongarna med stor wän-

du

du aquedit. Skilldu K. med bíijdu. Oc at bunu lidi ſino, ſiglir han af Einglandi, oc gefr Þeim vel byr, oc koma vid Yrland: Þat var ſid um queld: laugu Þeir Þar um nottina. Sua er ſagt at Hr: Yra k, hafdi vitad komo nafna ſins af marg-kunnadi ſinum oc viſdomi, oc hafdi han ſtefnt ad ſier miklu lidi. Vm morgunin er Þeir foſtbrædr vakna, mælti Hr: K. vid Aſmund: Mun ey mal at vitia meyar-malanna, oc heyra ſuar af Hr: K. Aſm: quadſt Þeſſ viſt fyſaſt. K. mælti, Vid ſkulum fara fridliga, og med ongo ofbelldi, eda hernadi, medan oſſ er eingin ofridr bodin: Þa valdi K. med ſier hundrad manna, en bad lid vopnaſt, oc vera buid vid ollum hernadi, ef til Þyrfti ad taka, oc ganga upp fra ſkipum, oc vera i ſkogi nærri borginni. Nu fer Hr, k, Þar til er han kie-

ſkap. När alle woro till reds / ſeglade han af ; fick god bórd ; och kom til Irlands ſeent om en quälld: och låg thär öfwer natten. Så är ſagt / at K. R. i Irland / af ſin trolldom och klokſkap wiſte af ſin namnes till komſt / och hade ſtämbt til ſig mycket folk. Om morgonen foſterbröderna waknade / ſade K. R. til Aſmund: mon icke nu wara tijd at witia frijerijt; och höra hwad Irlands K. thär till ſwarar? Ju förr iu häller / ſwarade Aſmund. Wij ſkolom fara fridligen / uthan nogon ſtolthet eller ſköfling / ſade Kong R. ſåå länge ingen biuder til nogon ofrid mot oſſ. utwalde han ſig tå itthundrade mann; och bad them andra wäpnas / och wara wederreda til at ſlåſſ / om ſå widterſte/och gå up från ſkepen och ſättia ſig i ſkogen in wid ſtaden: for han ſå til wågs åth ſtaden / och ſick ſe at folk

mur mot borginni, þa sia þeir at lid fer a moti þeim, oc buit sem til bardaga: K. bad þa ganga. Borgarlidrin stefndi til mots vid þa. Oc er þeir fundust, var þar komin Yra kongr med sex hundrud manna. þa mælti Hr: Yra kongr: Giorla veit ec Hr: Gautrekson huor þu ert, oc Asm: fostbroder þinn, son Olafs Skotta kongs; oc veit ec erindi ydvar, oc þurfi þier ey þat upp at bera: Oc skal þier Hr: k. giora skiota kosti, med þui þu ert huorium kongi frægari oc agiætari, þa skal ec þier leifa heim at fara med ollu heilu oc holldnu lidi þino; oc kom alldrey þessa erindis optar: þui at fremri oc agiætari hafa þeir verit margir, er þessa rads hafa leitat, oc feingit ey utan skomm oc skada. Vilie þier ey þeckiast þetta vort bod, þa skulo þier fara þess hædiligra, sem þier þi-

kom emot / utrustat til slags: han bad sina gå driftigt an. K. R. i Irland mötte honom thär med sexhundrad man; och när the komme in på huarandra / sade K. i Irland: wäl wet iag af tig Rolof Götrikson / och thin fosterbroder Asm: K. Olofs son i Skottland / och hwad i hafwen för ärende / at i thet intet behöfwen framföra. Och mädan tu äst en wijda berömd Konung / wil iag nu ginast gifwa tig the wilkor / at tu må draga hem tilbaka med tit folk helt och hollet: och kom aldrig mehr igen med thet ärendet. Ty monge förmer och förnämligare hafwa sökt thet samma / och intet fådt annat än skam och skada. Wilien i mit tilbod intet emot taga / så skolen i thess skamligare färd fara / som i thet och wälwärde åren. När han hade uttalt: Jag tänkte / swarade Kong Rolof / mädan tu äst så

kist

kist meira verdir enadrir men. At lokinni rædu Hr: Yra kongs, suarar Hr: Gautreks son med þui at þu ert sua vitr kongr oc forspar, at þu veist ðordna bluti, hug edr ætlã huors mãs, þa ætla ec at þat mundi forsialigra at þiggia þetta bod. En þar sem ec hefi rekist heiman ur Suiþiod med nockru lidi, oc heitit Asmundi fostbroder minum trigd oc fylgd til þessa mals, þa nenni ec ey at snua aptr, vid sua buit, oc reyna ecki framar ydvarn, styrk oc matt. Yra kongr quad han þat kiosa er honum gegndi verr oc lidi hans. Hr: k. gerdi þa nyosn lidi sino, oc bad þa ey duelia at duga sier. ætladi Hr: k. G. S: at Yra K. mundi ey hafa meira lid en þat sem þeir sau, en þottist i hendi hafa hans rad; en Yra K. hafdi oflyandi her, oc visso þeir ecki til þess. Yra Kongr vissi

wlis och klok / at tu west thet som ånnu intet år skedt / samt hwars och ens tankar och förslag: at tu skulle försiktteligare wåre tilbud upptaga. Och mådan iag hafwer draget heman ifrån Swerige / med nogot krigsfolk / och lofwat min fosterbroder Asmůd bistånd och försåkring i thetta årendet / kan iag icke wånda om tilbaka igen / mådan thet så föreweter / och icke förśöka thin styrkia och makt. Nu hafwer tu thet utwalt / sade Irlands Kongen / som tig och thit folk lårer werst bekommã. K. R: sånde tå bud til sit folk / och bad them ey dróya at unsåttla sig; och mente at Irlands Kongen skulle intet mehra folk hafwa ån thet the thår sågo: och tycktes hafwa hans makt i sina hånder: Men Irlands Kongen hade then krigzhår som intet slydde thet han intet wiste utaf. Icke heller wiste Irlands K.

oc ey at Hr: G. S. hafdi lid i skoginum. Yra K. bad nu at veita þeim adgaungu Hr: G. S. bad ſina menn at hlifa ſier, oc hefiaſt undan. Litlu ſidar dreif at lid Yra Kongs. Bad han ſina men vikia aptr til borgarinnar: Fellu þa Yrar miok, adr en þeir komuſt heim i borgina; ſotto Hrolfs men epter med miklum akafa, oc þegar inn i borgina; oc er lidit beggia var alt in komit, þa dreif lid at þeim ollumeigin; fylktu þa huorutueggiu. Sua er ſagt, at ey var minni lidsmunur, en ſex lansmen voro um eirn þeirra Suianna. Skaut þat morgum helldur skelk i bringu, oc þotti þeim mikit ofrefli i moti at ganga ſua miklum mug manna. Tekſt þar bardægi bædi hardr oc langr: ſokto Yrar at med miklū akafa oc manfiolda; þui at þeir ſau at haufdingi þeirra var hardla man

at K. R. hade folk i ſkogen: och befalte ſina gå löſt på K. R. han bad ſina beſkärma ſig / och wijka til ryggia / och kom thet andra folket ſtrax til undſättning. Tå befalte Irlands Kongen ſit folk wijka tilbaka åt borgen. och föllo många Irlenningar / förr ånn the komme hem i borgen. K. R. folk ſökte hårdt efter / och inn i borgen. Strök tå folk til alleſtädes ifrån / och ſtälte ſig å begge ſijdor i ſlagordning. Och war intet ringare åthſkilnad på myckenheten / ån at ſex Irlenningar wore emot huar Swenſk. Giorde thet mengen båſwande i hiärtat / och tycktes wara alt för ſtor oiämnat at gå emot en ſådan myckenhet. Blef thår en hård och lång drabbning. Föllo Irlenningarna ann med myckenhet och tijfwer. Ty the ſåge ſin höfdinge göra fienden ſtor ſkada och afbräck. Sköt han

ski-

skiædr. Skaut Yra K. sua ott at þeim sinduſt tuær orvar senn a lopti, oc vard madr fyrihuorri. Hrolfr K. Gautreks son bardiſt med fræknu hiarta: Men hans fylgdu honum aller vel oc dreingiliga, oc fellu med godum ordſtyr þot uer kunnum ey at seigia fra huors þeirra vorn oc framgaungu. Sindiſt þat þa at þar hofdu margir verit enir meſtu garpar, oc medan þeir voru omoder feilldu þeir marga men til iardar, oc hopudu huourgi a hæl, þott þeir ætti vid mikin lids mun. Grimr er fyrr gatum vier, giordiſt audkendur i þeſſum bardaga: var han bædi fimr oc ſterkr, oc hin diarfaſti i framgaungu. Hr: Gautr: ſ. geck fram med mikilli grimd i þeſſari orosto, oc hio til beggia handa med ſuerdinu risanaut: Hlifdi han ſier huorki med hialmi, ne skyldi, ne brynio; oc

så håſtigt / at them ſyntes twå pijlar tillijka i wädret/ och råkade huardera ſinn mann. K. R. Götrikſon ſäcktade med ſtor frijmodighet / och hās folk ſölgde honom manliga / och innlade ſtor äbra ſīan the ſölle: Dansedt wij kunnom ey ſertälia hwars och ens bedrift i ſynnerhet. Syntes thet wäl at them ſattades intet mod; och ſå länge the orkade / fälte the mögen man til jorden / och läte intet driſſwa ſig til ryggia: oanſedt the hade en ſå ſtor myckenhet at ſlås emot. Grimar ſom förr är nämd / bleſ ödkänd i thenne ſäktning: war han både ſnäll och ſtark / och gick diärſwe ligen fram. K. R. Götrikſon ſäktade grymmeligen i thetta ſlaget / och högg twåhändes med ſwerdet Riſanct. ſkydda de han ſig hwarken med hiälm / ſköld eller brynio: och förde mongen til döda / och ſlog ſig eſomeſ-

færdi margã man til he-
liar, oc geck iafnan i ge-
gnum fylkingar af mi-
killri hreisti. Med fli-
kum hætti geck fram
Asmundur, oc hio mart
oc stort, oc giorde mi-
kit af hrod i sinni vorn.
Þa vard bardægi akafr,
oc vard mikit man fall i
hueriutueggia lidi. Þar
for sem iafnan kan ver-
da, at *heima herinn ver-
dur driugari*. sneri þa
manfallino a hendr Hr:
G. syni oc hans monnũ.
Oc sem Yrar fundu at
man fallit sneri a hendr
sinum ovinum, geingu
þeir at diarfliga: fellu
þa men Hrolfs G. S.
huor um þueran annan.
Þa var geingit at ollu-
meigin med opi oc eg-
gian: oc er Hr: K. sa at
lid hans fell, sua at fatt
var epter, bad han þa
at vikiast ut at borgar
veggnum, oc lata han
hlifa sier. Þa ætludu men
hans at þeir mundu flya,
oc vita ef þeir nædi til
skipa siñа. Kongr quadst

tast igenom fiendes flag-
ordning. Lijka så giorde
Asmund; han högg titt
och stort / och rödde mån-
ga af wägen. War strij-
den tå hård / och föl myc-
ket folk på båda sijdor.
Gich thet lijkwäl / som
gemenligen plägar ske / at
hemahären är dryger at
slås emot. Ty begynte thet
omsijder luta til falls på
K. Rolofs sijda. När
Irlänningarna såge at
theras fiende böriade
gifwa tapt / föllo the añ
med rop och äggiande på
alla sijdor; och stupade
K. Rolofs männ tå huar
twärt om annan. Och
som K. R. ser at han ha-
de intet monga igen / bad
han them wijka åth borgs
muren och skydda sig af
honom. skolom wij fly /
sade the / och se om wij
kunnom komma til ske-
pen. Ney / sade han / wij
skolom heller alle samans
blifwa liggiandes här på
platzen. War thet och in-
gom i sinnet at fly / uthan
fäktade och föllo hwar på

cy

ey flya vilia, knadst helldr Þar skillda falla med ollo lidi sino: vard oc engum Þ at fyri, hans manna at flya: helldr fellu huerir a fætr audrum sua gersamliga at ey stod uppi meira en tolf men: voro Þeir Þò mioc sarir oc akafliga moder. Þa mælti Hr: K. til Asm: Þ at er nu vænna fastbroder at til hliota at vinna nockut til mægda vid Yra Kong, er Þer fystust at faydr: Þotti ec seirn oc tregur ferdar Þessarar: skal nu ecki af spara at veita Þier eptir megni oc heimta ut meyarmundin. Hr: K. G. son spenti Þa tueim hondum medalkaflan, oc hio a badar hendr, bædi margt oc stort, oc veitti morgum skiott liflat: Asmundr oc Grimr veittu honum goda fylgd. Sua er sagt at Þeir hiödo sua umhuerfis sig, at Þeir mattu valla vega fyri, fellu Þa allir men Hr: K, utan Þeir Asmundr

annan så tlokt / at icke wore flere lefwandes ån tolf / ach wore the doch alle myckef såre och uttråtte. Tåsade Kong R. til Asmund: thet år wackert fosterbroder / at wij få wäga och upsåttia nogot i spelet för mågskåmlan wid Kongen i Irland/ som tu ha'wer haft så stor hug och åträ til. Tu tyckte iag war seen och trög til thenna resan: skal iag nu och icke spara at stå tig bij så långe iag orkar / och kråfsia ut brude skatten. Thår med knåpte han båda hånderna om handkaflan. och högg twåhåndes både titt och stort och slog i hål monga ut i en hast: Asmund och Grimar fölgde honom manliga Så år sagt at the hugge nid / kring om sig/ så många at the hade intet rum at fåkta; och följe tå alla Kong Relofs mån / så når som Asm: och Grimar / hwilka och wore mycket såre och ut-

oc

oc Grimr: Þeir voro Þó mioc sárir, en a kasliga modir, sua at Þeir gatu valla stadid uppi: Þa voro borner at Þeim skyllder ollumeigin, oc adr en Þeir nædi Hr: K. drap han fimtan men áf Þeim. For honum Þa sem mælt er; *at ecki ma vid margnum*: voro Þeir Þa aller hand-tekner, oc fletter klædum oc vopnum. Hofdu Þeir barist allan dægin, oc mykit af nottinni; Fello Þeir Þar sua gersemliga at eingin madr kōst a brutt: Hafdu Þeir oc ecki annad stundat en veita K. sinum ena bestu fylgd. Lid Yra Kongs hafdi sua miok fallit, at ey var meir epter en fimm hundrad manna, oc Þo aller sarer oc moder. Hr: Yra K. hrosar nu sigri sinum: han mælti Þa vid Hr: K. Gautr: son, nu hefr sua farit, sem mic vardi, at Þu ert yfer komen med ollu lidi Þinu; Væri Þeir nu betra

trötte / så at the näppligen orkade stå. Fördes tå emot them sköllder på alla sijdor: menn förr än the finge K. R. drap han femtan af them. gick honom doch / som man plägar sägia / at ingen kan stå emot myckenheten. Blefwe the tå alla tre tagne til fångar och afklädde kläder och wapn. hade the fäktat hela dagen / ock en stor del af natten: och wore så falne hwar öfwer annan / at icke en war unkommen med flykten. Ty the hade intet annat i sinnet / än stå sin Konung blij såsom ährlige männ. på Irlands Kongens sijda wore och så monge fallne / at thet war intet mehr igen än femhundrad man; och alla såre och trötte. K. R. i Irland rosade nu myckit sin seger / och sade til K. R. Göt: son. Nu hafwer tu farit / som tag tig spädde / at tu är fördärfwat med alt thit folk. Bettre hade tig warit at emotta-

at hafa tekit Þan koſt
med Þockum, ſem Þier
var bodin, oc halldit
ſua heim lidi Þino. Hr:
Gautr. ſon ſuarar: on-
grar frægdar ero Þier af
Þeſſu verder; hefr Þu
meir nūit Þetta mal med
uelum oc prettuiſi eñ
med dreingskap edur
hreiſti, ſaker lidsfio'da
er Þier hofdut oſſ i mo-
ti: Enda ma en vera,
at ydr uerdi Þetta lau-
nad. Yra K. mælti, lein-
gi he'ldr Þu a dul Þin-
ni; Þui at Þu veiſt ogior-
la huad Þu at fyri hon-
dum; Þui at eingin ska-
li skal fulari i ſtadnum,
en ſa er Þu skalt i fara.
Hr. K. G. ſon mælti:
Þier munud nu at ſinni
hafa valld a oſſ fielau-
gum: oc er Þat hrauſtra
maña dandi at vera halſ-
hoggner? Yra K. mæl-
ti: fyrr ſkal færa ydr i
gieſta skala minn, oc
skulo Þier Þar ſuelta i
hel ſidan let hann leida
Þa framm i gardin, Þar
ſau Þeir grafna eina grof

ga / med tack / the wil-
kor tag bödt tig och behol-
lit tit folk utan ſkada. Jn-
gen ähra hafwer tu här
med wunnit / ſwarade
K. R. Götriks ſon. Ty
tu hafwer mehr wunnet
med ſwijk och liſt / än med
drengſkap ock mandom;
för thet myckna folk tu
hofwer haft emot oſſ: doch
kan hända / thet warder
tig betalat. Jrlands K.
ſwarade länge håller tu
thin galenſkap fram / och
weſt icke / hwad tig är för
handen. Ty intet fulare
rum ſkal finnas i ſtaden
än thet tu ſkalt komma i.
Tu må nu thenna gången
hafwa wåld öfwer oſſ tre /
ſade K. R. och är thet må-
haſtige måns död at war-
da halſhuggne. Förſt ſkall
tag föra eder i min gäſte-
ſtuga / ſade Jrlands K.
och thär ſkolen i ſwälta
i häl. Lät han ſedan leda
them fram i gården / thär
ſågo the en grop longt ni-
der i Jorden behöfde the
at bruka kraft och hand-
ſtyrkia / förr en the komē

glaat

langt i Iord nidr; Þurftu þeir ad neita afls oc handa ædr en þeir komo Hr: K. þar nidr; oc var þat þeirra fyri-ætlan, at han skillde at haufdi nidr koma, en han kom standandi nidr. Þar var mikil fyla fyri: sau Hr: K. at þar voro fyri manna kroppar, þeir vóro aller fuuer oc rotner. Þeir Asmundr oc Grimr voro oc nidr færdir, toc Hrolfr Kongr vid þeim oc setti nidr hia sier: Sidan liet, Yra Kongr koma fyri ofan hellu, þeirri er varla fa sex men hræda. Fer þa Yra K: til hallar sinnar, med ollum sinum monnum, þeim er epter lifdu: let binda sar þeirra er sarir voro: Sidan sest hann under dryckio bord, fà sua huild oc nader epter þessa orosto. Aller men lofudu hreisti Hrolfs K. Gautr: sonar, oc fram hielldu huorsu han hefdi barist um dægin imoti þeim.

K. R. tijt nider. Och war thet theras tillskyndan / at han skulle kom̃a på hufudet tijt nider:meñ han kom nider ståndandes. War thär en ilak lukt / och såg han thär fyra många kroppar / som wore multnade och rutne. Blef Asm: och Grymar strax med tijt nidr förde / och tog Kong Rolof emot them / och satte them nider hos sig. Sedan lät Irlands Kongen wälta en så stor hell öfwer gropen at nepligen sex karlar kunde röra henne/ och for sedan til sit palatz med sina män som efter lefde / och lät förbinda thē som såre wore. Sedan satte han sig til dryckiobord / och tager sig hwijla och ro efter thetta såttandet. Rosade alla Kong Rolof Götrik sons mandom / och uprepade huru han hade slagets emot them om dagen.

Cap. XLI.

NV er at ſeigia fra Hr:K. Gautreks ſyni: Han mælir til Aſmũdar: Þat ætla ec foſtbroder at Hrosſur K. ætli þier fyrr þeſſa ſæng, en hia Ingibiorgu dotter ſinni: eda huorſu þiki þier hier vera fyribuit? Aſmundr quad ſier þar þikia ſtorliga ilt: Vilda ec giarnan helldr hafa fallit fyri vopnum, en vera i þeſſum òfagnadi, mun oſſ hier vera ætlat at ſuelta til bana. Kõgr mælti: Mælumſt vel um, foſtbroder, er þat ſatt ſem mælt er; *at byſni til batnadar*: mun en gott nockut fyri liggia. Þeir ſtodo berfætter á manna bukum i skyrtum oc linbrokum: Þar var oc hardla myrkt oc fult. Þan ſama dag hafdi dotter Hr: Yra kongs geingit i eirn turn borgarinnar oc ſied a þennan bardaga: hun ſa Hr: k: Gautr: ſon oc kiendi han fullgiorla at fraſaugn

Cap. XLI.

K. Rolof talade til Aſmund; iag menar foſterbroder / ſade han / at Irlands K. haſwer heller årnat tig thenna ſången / ån ſoſwa hos ſin dotter Ingeborg; eller huru tyckes tig hår wara tillagat? grufweligen illa ſwarade han; och hade iag mycket heller fallet för wapn / ån kommit i thenna hijſliga ſtyggelſen. Hafwa the föller årnat ſwälta oſſ hår i hel? ſpå intet ſå illa foſterbroder / ſade K: thet åhr it ſant ordſpråk: at ſelſame håndelſer hafwa ofta nogot gott med ſig: och må oſſ ännu nogot got öde wara. The ſtodo barfotade på mañа bukarna / i ſkiortor och lindyxor: war thår och mycket mörkt och ſwlt. Then ſamma dagen hade Irlands Kongens dotter gåt upp i it torn i borgen / och ſet på ſlaget: Såg hon Kong R. Götrikſon / och kånde honum wäl / efter ſom won hade honom

man-

maña: hun harmadi mioc i hug ſier, er hun ſá at honom gieck litt þeſſi bardægi: Hun atti ſier eina ſkiemmu mey, þa er hun trudi betr en hinum ollum, ſu hiet Sigridur: Kongs dotter m: til hennar: þu hefr iafnan giort min vilia: nu vil ec at þu verdir vis adr þeſſir Kongar skylia, huorſo fára þeirra vidſkipti: oc ef ſua illa ber til; at Hr: Kongr verdr handtekin af faudr minum, villda ec vis verda huor þeirra ſkilnadr verdr. Mærin mælti: Miklu meiri er gnyr oc ſtyriolld i ſtad vorum en ec fai þat skyniad huerſu lyktaſt meiga þeirra vid skipti. Kongs dotter mælti, under skillduga lidne byd ec þier at giora þeſſa vora fyſn, adr quælld kiemr. Mærin lieſt ſua giora mundi ſē K. dotter bad, ſua frāt ſem hun orkadi. Geck Kongs dotter rýgg til skiemmu ſinnar: en mæ-

beſkreſwit: och ynkade honom mycket när hon ſåg ſtrijden gå honom emot. Hon hade en kammarmö then hon trodde mehr än alla the andra/ hwilkē het Sigrid; til henne ſade hon: tu hafwer altijd giort min willa; nu wil iag tu tager mig beſked huru thet aflöper med theſſe K. förr än the ſkilias åth / och om ſå illa tilbär/ at K. R. blifwer min faders fånge / will iag änteligen weta hwad ändalykt thär på blifwer. Mycket ſtörre gny och ſtyrlold är nu i ſtaden ſade pijgan/ än at iag ſkall kunna ſkönia huru theras widſkiſte lycktas. Kongs dottren ſade: af then lydna/ tu äſt mig ſkyldig/ beſaller iag tig giöra thet iag åſtundar / förr än quellen kommer. pijgan ſade ſig ſå göra ſkola/ ſå framt hon thet orkade. Gick K. dottren ſorgſe til ſin kammar; och ſruſtuſu pijgan gick ut i en ſkyckeglugg på borgen / och

rin

rin geingr uti vigskord borgarinnar, oc ſa þadann allan atburd þeirra skilnadar: Oc ſem hun þottiſt feingit hafa ſanna viſſu, at þeim Hr: K. oc felaugũm hans var iñ kaſtad, geingr hun skindiliga til skiemmu K. dotter, oc mælti, min fru, ſagdi hon: of væger hluter eru nu borner til handa þeim agiæta K: oc hans tueimur foſtbrædrum: þeir erotekner oc fletter bæde vopnom oc klædum, ſidan var þeim kaſtat i hinn fulaſta iard-huſſ munna, er ec hefi ſpurn af at ſie i Gardi faudur þins, þar ſem ſuelter hafa værit til heliar, ener ſuikuluſtu odada menn. K: dotter mælti: heir min hin tæta ſyſter, mũt þu komaſt til þeſſ Stadar er ſia hin agiæti K. var i ſteittur? Mærin ſuarar, min fru, þangat kan ec full vel ſtyg, þui at giorla ſa ec med minum augum, at marger reddarar hafdu

ſåg thårifrån huru alt aflop; och ſom hon tycktes hafwa fådt wiſſ kunſkap / at K. R. och hans ſtallbröder wöro inkaſtade / ſkyndade hon ſig til K. dotterens kammar / och ſade: min fru / olyckligen år thet gånget then förnämliga Konung och hås ſtalbröder: the åro tagne til fångar / blottade til kläder och wapn; och ſedan inkaſtade uti then ſtyggaſta och ſulaſta lordkula / ſom mig är ſagt wara i thins fader gård / thär the argaſte illgerningzmänn hafwa warit ſwälta i hel. Min ſötaſte ſyſter / ſade Kongs dotteren / kanſtu wågen til thet rummet / thär then förnemlige Konungen war inſatter? Full wäl kan iag wågen tiſe / ſade fruſtufumöen: ty iag ſåg görligen med min egon / at många riddare forde thenna Konungen och hans ſtallbröder:

Þan en agiæta K: oc hans
fie-laga, oc var þo lein-
gi adr, en þeim vard i
þessa pino komit: Kongs
dotter m: Huad hyggr
þu, huort kongrin fadir
vor sie komin i hollina,
oc hans villdar menn?
Min fru sagdi mærin,
giorla skyniadi ec þat,
adr en ec kom a ydvarn
fund, at Kongrin fadir
þiñ er geinginn til hallar-
innar med ollum sinum
monnum; þui at ollum
þotti mal huildar, epter
sua stranga romu. K.
dotter mælti: veistu noc-
kot; til huort vardhalldz
men ero til setter yfer
þeim? Mærin mælti, ec-
ki vaka þar men yfer, en
þo mun þar vera þeirra
vardueitzla med fullu
vardhalldi; þui at fader
þiñ liet velta þar yfer
mykillri hellu, sua at
valla orkudu sex men
meira. Kongs dotter m:
Nu vil ec senda þig til
grafariñar, oc vita huort
Hr: K. med sinum mon-
num er a lysi; oc spyr

och war itt longt ryckan-
de förr än the komme them
i then pijnstekulan. Me-
nar tu / sade K. dottren /
at min fader med sineher-
rar är kommen i palatzet?
görligen skönjade iag thet,
min fru / sade hon / förr
än iag kom til eder/att K.-
eder fader war gången til
palatzet med alla sina män.
Ty allom tyckte nu tijd
at hwijla sig efter så
strängt fäktande. Wet-
stu / sade Kongs dottren
om nogre wäktare äre sat-
te öfwer them? Icke wa-
kar nogon öfwer them /
swarade hon / doch äro
the förwarade med fullt
wårdhåld: Ty at thin
fader lät wälta öfwer
them en så stor häll / at
nepligen orkade sex månn
mer röra. Nu wil jag
sända tig til gropen /
sade Kongs dottren /
at förnimma om Kong
Rolof och hans stallbrö-
der äre i lijfwet ochspör
hwad han hälst åstundar
af thet wij honom af it
godt hjärta bewijsa wi-

huad

huad han vill helſt kiö-
ſa af þui er vier viliom
honum med audvelldu
veita ? Mærin for ſem
henni var bodid : oc er
hun kom til grafarinnar,
lagdi hun ſig nidr ſua
ſem hon mætti giorſt ski-
lia ef henni væri nockur-
ſuar veitt. Hon mælti
þa: Ek er hier komin
uppa dreingſkap ydvarn
er hier ſitied inni i þeſſa-
ri grof, halldner ſem i
priſund, huada men
þier meigit kallaſt ? Hr:
K. ſuarar: med þui at
vier meigum fullgiorla
heyra mal þitt, þa vi-
lium vier giefa ſkyr and-
ſuor ordum þinũ, huort
ſem þu ert karlmadr eda
kona, ef þu ert ſua til
vor komin, ſua ſem ſon-
num godvilia, oſſ til noc-
kurs eptirlætis eda liet-
ta, fyri utan alla ſmàn
edr ſuivirdu; at tia oſſ
af huors dugandi mans
hendi þu ert hingad ko-
min ? Mærin ſuarar :
Herra, ſeigir hon: ſua
verdi ec fyri utan alla

ſtom. Pigan gick tijt ken-
ne war befalt / och när
hon kom til gropen / lade
hon ſig nid / på thet hon
wäl måtte förſtå om no-
got blefwe henne ſwarat.
Hon ſade / Jag är hijt-
kommen / uppå edert rid-
derliga mod / ſom här i
thenna grop ſittia fång-
ne / ſåſom i tet fängelſe /
hwad mään i tå mågen
kallas. Om wij wäl kun-
nom höra thin ord / ſade
Kong R. ſå wiliom wij
gifwa tig klar ſwar thär
på / antingen tu äſt man-
folk eller quinfolk : om
tu ſå är til oſſ kommen af
en ſann god wilia / at gö-
ra oſſ nogot til wilies och
lindring / uthan all ſmå-
lek och ſidwyrdning; och
kungöra oſſ / af hwars
redelig mans hand tu äſt
hijtkommen. Så önſkar
iag mig bliſwa uthã ſmå-
lek / herre / ſade pijgan /
at iag intet är kommen
til eder ſåſom til at begab-
ba edert miſſfälle och olyc-
ka / uthan til at fram-
båra min fru Ingebörgs

ſkaumm , at ec em ey
kom'n a ydvarn fund ,
ſua ſem gabbandi ydvart
misferli, helldr ſuaſem
framberandi erindi min-
nar frur Ingibiargar, er
mic ſendi ydr til heggu-
nar, huad þier villdut
hellſt kiòſa ydr til hial-
par , þat ſem hun ma
veita , fyri utan alla
ſman hennar kurteiſi oc
hæversku? Hr: K. ſua-
rar: þock oc anfuſu vi-
lium ver giora þeirri a-
giætu fru, er þig ſendi,
at bera ahyggiu fyri vo
rum vand-rædum ; oc ef
þeſſi fru vill uita huad
manna vier erum : ſua
er ec Hrolfr Gautreks
ſon, er ſumir kalla K.
ſin. Annar er min foſt-
broder, ungr madr oc
elſkuligr, han er ſon
Kongſins af Skottlandi,
han heitir Aſmundur :
af þui hingat komin at
han villdi fá Iomfruna
Ingibiorgu ſier til Drott-
ningar ; oc af þui at oſſ
ma kunnugt vera, hans
huatleikr oc riddara

ärende ſom mig haſwer
ſändt eder til hugſwalan /
och förnimma hwad i
hälſt wilien utwälia eder
til hielp / thet hon må
eder bewiſa uthan ſin
höfwidſkhets och tiänſt-
willighets ſmålek? Tack
och godwillighet willom
wij bewiſa then ſköna
fru / ſade Kong R. ſom
tig haſwer ſändt at bära
omſorg för wår olägenhet.
Och om hon wil weta
hwem wij ärem: så är
jag Rolof Götrikſon /
then ſomlige kalla ſin Ko-
nung Then andra är
min foſterbroder / en un-
ger och älſkeliger man ;
han är Kongens ſon af
Skotland / och heter
Aſmunder / therföre hijt-
kommen / at han wille få
Jungfru Ingeborg ſig
til Drottning. Och at
i mågen weta af hons
mandom riddareſkap och
många widtberömda gär-
ningar han haſwer bedriſ-
wet / tå må thenna kur-

ſkapr,

lkapr, oc morg frægdar verk, er han hefr unnid, þa mun þessi hin kurteisa Iomfru aunguã fa hans iafningia hingat a nordr lond, ef hon missir þessa hins fræga K. sonar. Grimr heitir hin þridie ockar fielægi, han er reindr at hug oc hiarta, er þat oc mikill harmur, ef han deyr i þessari prisund. Mærin mælti: ec þikist nu vidkennast at i þessum stad pinast ecki

teysa fru aldrig få hans make hår i Norlanden / om hon mister thenn brafwa Konungs sonen. Thẽ tridie wår stallbroder heter Grimar / wel bekånd af sitt mod och manhaftighet: och år thet skade at han skal dö i thetta fångelset. Nu tyckes iag weta / sade piigan / at i thetta fångelset pinas

[NB. Hår fattas it blade; och år meningen ther på thenna: at piigan frågar åther hwad R. R. begårade: han swarade sig ingen ting högre åstunda ån få sitt goda swerd Risa nöt igen; såger hurudant thet war; och hwar thet kom ifrån honom / når han blef tagen til fånga. Thetta beråttade piigan igen för Jungfrun och hon sånde henne ut på platzen at söka igen swerdet. hon kom igen gråtandes och sade

upp i moti henni. Ingibiorg quad hana vera hrædda oc heimska er hun òttadist dauda men: skal ec nu oc fara med þier. Ganga þær nu badar oc kanna valin, for Ingibiorg helldr diarfliga, oc fan suerdit; þær drou þat eptir sier til skiemmunnar; þa mælti kongs dotter til meyarinnar, oc bad hana fara oc finna Hr: Kong Gautr: son, oc spyria nu huors han þyrfti mest vid, þat er hun mætti veita honum? mærin for oc sagdi Hr: Kongi at fundit væri suerdit: Han quad þat þegar vænliga horfa. En bad K. dotter mig spyria huad ydr væri nu naud synligast at þiggia, sagdi mærin? Hr: K. suarar, Giarnan villdum vier þiggia klædi nockur, at hlada under fætr

sig intet tôras leta ther efter / ty hon tyckte at the dôda kropparna reste sig upp emot henne]
Tu äst tokot och rädd / sade Ingeborg / at tu fruktar för döda människior: och skal iag siälf gå med tig. Gingo the nu båda til wågs / och wältade om the döda månnakroppar. For Ingeborg diärfweliga fram / och fann igen swerdet. Drogo the thet efter sig til kammaren. Tu skalt gå til K. R. sade Kongs dottren och spörja hwad han måst behöfde thet hon kunde honō bewijsa. Pijgan gick å stad / och sade för Kongen at swerdet war igen funnit. Thet war wål / sade han: Ann bad Konungs dottren mig spörja hwad eder nu wore nödigast / sade pigan. Wij wille giärna hafwa nogra kläder / swarade Kong R. at kasta under wåra fötter; ty här är kalt at stå på the multnada och ruttna manna-

ell,

off, Þui at hier er kalt oc fult at standa, a manna bukum funum oc rotnum. Mærin for nu til mots vid Kongs doter, oc sagdi henni þessa bæn Hr: K. Ingibiorg m. nu finer Hr: K. þat at han er hraustari en adrir men; mundu margir hafa verit bradlatari at bidia hialpar, ef fa mætti, oc væri staddir sem nu er han. Sidan toc Ingibiorg klædi, oc þat annat sem þeim hentadi, oc suerdit, oc geingu til grafarinnar, þar sem þeir voro inni: oc sem þær komo þar, mælti K. dotter, ec vil at þu giorir ey vart vid, at ec sie i ferd med þier: Þui at þat somir ecki rikum konum at ganga uti um nætur; en mier er þo forvitni at heira ydvar rædu. hun quadst sua giora mundi. Oc sem þær komo til grafarinnar, mælti mærin, Hr: K. ec bid þig at þu takir vid þeim hlutum er

bukar. Pigan gick til K. döttren igen / och sade henne K. begäran. Nu wlijsar K. R. at han är manhaftigare än nogon annan / sade K. dottren: ty mongen hade warit brådlåtare och hastigare at begära hiälp / thår han kunde få / och wore så stelter som K. R nu år. Sedan tog Ingeborg klåde / samt annat som behöfdes / och swerdet / och gick med pijgan til gropen / thår the wore inne. Och som the wore tijt komme sade K. dottren / låt intet weta at iag år i fård med tig: Ty thet höfwar intet rijka quinnor at gå ut om nattetijd. år iag likwäl förweten at höra edert tal. Thet skall ske / sade pijgan. När the kome til gropen / iag beder eder Kong Rolof / sade pijgan at i willen taga emot thet Kongs dottren sänder eder. Ja tacksamligen / swarade han / och war nu wälkommen til

K. dotter ſender ydr. Hr: K. mælti, med þoc-kum ꝫ velkomin ſiertu dugandi mær : vilium vier giora þat alt med godu oc giarnan, er K. dotter vill oſſ med hæverſku bioda. Mærin m: hier er ſuerd þitt, oc þau klædi, er ydr ero ætlod af K. dotter. Hr: K. mælti, Valld oc virding eigniſt ſu en agiæta mær oc hin kurteiſa, er ſier lætr ſoma at hialpa oſſ vid i þeſſum vand ræ-dum: oc miog mættum vid Aſmundr verda fegner þeim deigi ef þu feingir þeſſa hina frydu mey þier til kuonar, Hefi ec af þui ſanna friett, at eingin fædiſt hingat a nordr lond fegri, at ollum quennmannligum dygdum: Mætti þat oc vel ſaman, oc ydvar fræknleikr, er ec veit þier aunguan ſtanda at karlmannligum liſtum oc iþrottum. Oc er K. dotter heyrdi þetta, þa m: hun fyri munni ſier: ſua

hiälpeſamma mö. williom wij göra thet alt gärna / ſom Konungs dottren wil med höfligheet oſſ befalla. Här är edert ſwärd/ ſade piigan / och the kläder eder ſkickade äre af Kongs dottren. Wälde och ähra få thẽ ſköna or kurteiſa mö / ſade K.R. ſå låter ſig wärda at hiälpa oſſ i thetta ſwåra til ſtånd. Och måtte wij/foſterbroder/wara ſägne thẽ dag / om tu finge thenna ſköna mö tigh til huſtru. Ty mig är i ſanning ſagt / at ingen deyeligare och fagrare uti alla quinlige dygder / är född här i Norlanden : Och kom̃er thet wäl öfwerens med thin manlighet. Ty jag wet ingen mansperſon thin lijke/ uti manlige konſter och ſnällhet. När K. dottren hörde thetta / ſade hon och hölt ſig för mun̄en / ſå måtag trijſwas / om thet är ſant / at then̄a dygdaman̄en wil oſſ älſka / at iag ſkal taga honom och

ma-

ma ec þrijfast, ef þat er satt, at þessi dygdarmadr vill oss ellka, þa skal ec taka hañ oc alla þà ur þessari verstu pijnu, huort sem fadir min kallar þat vel edur illa. Hon talar þa vid meyna hliott: Ec bid þig at þu takir tru þessa dugandi mans mier til handa, sua at han meigi þui ey bregda: þui at ec ellka hã oslenañ sem sialfa mig. Mærin toc þa eitt snæri oc knitti þar i suerdi Hr: K. oc þau klædi er K. dotter hafdi honum ætlad. Sem Hr: K. kiendi sitt suerd komid, vard han hardla gladr oc mælti: su nattura sem frægdar men eslir, gledie þessa ena hæuersku fru, er oss vid hialpar i vorum naudum. Nu lætr mærin i annat sinn nidr stijga þau tignar klædi, er Asmundr skyldi hafa; Hon mælti þa min kiæra fru giorir þetta hid sirsta finn til læti, sakir finnar hæversku þeim

alla the andra vtur thenna wårsta pijna / hwad heller min fader må sågia thet / wara wål giort/ eller illa. Tu skalt och / sade hon til Pijgan / taga trohet af Asmund / mig til handa; så at han måtte mig icke swijka. Ty jag ålskar honom oseddan icke mindre ån mig siålf. Pijgan tog it snöre / knöt thår i K. swerd och the klåder honom wore sånde. Som K. R. kånde sitt swård / war han ófwermåtton glad och sade: then natur som glijwer hiåltemod glådie thenna hófwiska fru / som oss wil hiålpa i wår nöd. Nu slåppte pijgan nid the åhreklåder som Asm: skulle hafwa / och sade: min fru gör thetta förssta gången / at bewijsa sin hóflighet emot then fagra Kongs sonen / som hennes kårlek åstundar / så at hon icke blifwer beswijken af thenna kårlek. När Asmund war klådd i the kosteliga kläder som

fra

fræga Kongs syni, er hennar astum vill na. sua at hon falsist ecki af þessari astud. Oc er Asmundr kendi sig klæddan af þeim sæmiligum bunadi, sem K. dotter gaf honum, mælti han; Væri min fru sua nærri, at hun mætti min ord heyra, þa skilldi ec suerja henni sua sterkan trunadar eid, at hallda vid hana alla æfi mina ast oc elsku, sem eingin skilldi slika hallda. Mærin suaradi, nu giorir þu sem hæverskur madr; lofar tru þiñi epter þinu hiarta. Vil ec þat iata afhendi minar frur, at hun skal þetta alt hallda, huad sem fadir hennar seigir. Sidan fær hun Grimi en þridio klædi, oc þackadi han þat med faugrum ordum. Sidan liet hun figa inn til þeirra allrahanda goda fædu oc dryck: Voro þeir nu allir gladir oc med godum huga. Skiliast þau nu ad, oc geingr Kongs

Kongens dottren hade honom förährat / wore min fru så når / sade han. at hon måtte höra min ord / skulle jag swårja henne så starkan trohetz edh / at ålska och åhra henne så lenge jag lefde / som en nogen sinn kunde hålla. Nu gör tu som en höfwisk man / sade piigan / och lofwar thin tro af hiärtat. Lofwar jag och på min frus wägna / at hon skal thetta alt hålla / lijka hwad hennes fader ther om må sägia. Sedan fick hon Grimar thet tridie klädet / och tackade han thärföre med fagre ord. Thär näst släpte hon nid til them allahanda god mat och dryck. Wore the nu alle glade och med got mod. Och skiliás så åt. Gick Konungs dottren til sitt lofs med Sigrid.

dot-

dorter til skiemmu finnar, oc Sigridr med, heñi: en þeir verda at vera i finum vidrædum.

Mewn the andra berädda sig sin emällan / huru widare skulle tillgå.

Cap. XLII.

FRa þui er nu at seigia; Þorbiorg drottning situr eptir, er Þorer fer i burtu; huxar hun þat med sier, at H: K-mundi litill styrkr vera at Þorer, oc þeim er honum fylgdu: Hun sendir nu ord til Gautlands Katli K. huoriar åhyggiur hon bar um brautt ferd Hr: K. þat at hun vissi ecki til hans: Hon giorir oc ord Ingialldi K. i Danmorku, tiair honum oc sinar åhyggior: bydr þa bada at safna lidi saman, oc koma til motz vid sig þar sem hon aquaddi. Drottning droo oc hersaman um Sniavelldi; sidan toc hun skiolld oc sverd, oc riedist hon i þessa ferd med Gautreki syni sinum, er þa var tolf vetra gamall, oc var

Cap. XLII.

Drottning Thorberg sitter quar / sedan Thore drog bårt / och besinnar at K. R. skulle intet stor styrkia hafwa af honom och the så han hade med sig. Ty sände hon bud til Wester-Götland til K. Ketill / och sade hwad omsorg hon bar,om K. R. bortfärd / efter hon inga tijdender spörde från honom. Hon sände och til K. Jngelld i Danmark / och låt honom förstå sama sin omsorg; och bad them bäda sama folk / och möta sig på bestämdan ort: hon samnar och själf en krigshär i Swerige; sedan tog hon swerd och sköld / och lagade sig på resan med sin son Götrik / som tå war tolf åhra gammal / och war både stor och stark. sitt krigsfolk bodade hon tijt

bædi

bædi mikill oc ſterkur. Drottning ſtefndi nu lidi þangat ſem hon hafdi þeim ſtefnu giort: voro þeir þar komnir med miklu lidi. Oc at ollu lidi ſamam komno, var þetta ſaman talit ſextyger ſkipa, oc oll vel buin bædi at moñum ok vopnum: Drottning vard feigin er hon fan Konga, oc tiadi þeim af niu ſiñ miſſir, er hon fretti ecki til Hr: K. Ketill quad naudſyn a at vita huad af Hr: K. var ordit: Er þat oſſ en meſta ſkaum, at vier liggium kyrrir oc hefnum ey ſliks herra ſem var Hr: K. broder min. Latum þau nu buaſt fyrſt af tomi.

CAP. XLIII.

NV er þar til mals ad taka, at Hr- YraK. hafdi fangat oc in kaſtat Hr: Gautr: ſyni, epter bardaga er þeir hofdu att. Kiemur nu ſu friett til Yra K. at Komin væri eirn mikill illvirki; Flaut þat ord á, at þet-

ſom hon hade giort them androm ſtämna hwilka och allareda wore ankom. ne med mycket folk. När alle wore tilhopa komne / räknades thär ſextijge ſkep / alla wäl utruſtade til folk och wapn. Drottningen war ſägen at hon ſan K. och ſade för them å nyo ſin ſtora åſaknat och bekymber / at hon wiſte intet huru thet ſtod til med K. R. Thet är högnödigt/ſwarade Ketill at fara til wägs och weta huad af honõ är bliſwet. Är thet oſſ tẽ ſtörſta ſkã/at wij liggiõ hemã ſäkre/ och hämnas icke öfwer en ſlik herre / ſö K. R. min broder war. Wij willõ nu läta thẽ laga ſig til i got mak.

CAP. XLIII.

SEdan Irlands K. hade inkaſtat Kong R. Göterikſon / ſpörier han at en ſtor illwärke war kommen; och ſluzu the orden kring / at thet war thet grymmaſte troll: och flydde folker med ſtort båſwande til Kongen /

ta

ta væri hid grimligasta troll: Vard alt folk sua hrætt, at þat ſtauck alt a K. fund: Var K: þat ſagt, at þeſſi ovættr brēdi bæe, en dræpi men, oc allan bus-mala, oc huort lifanda quikindi, ſumt ſtycke undan honū a merkur oc ſkoga. Oc þ ā ſama morgun i ar er H: Yra K. hafdi bariſt, kom þeſſi ovætti til borgarinnar; þat nadi iñgaungu adur uárdmen ſtadarins vauknúdu; oc er þat kō j ſtadin, geck þat at, oc vellti daudum monnum þeim ſem fallid haufdu, ſua ſem þat kēdi nockra ſina vini. Þetta quikindi fór ſua ódliga, at þat kaſtadi huorium um þueran annan: ſua ſem þat findi aldrei, þat er þat le'tadi ad. Hr: Yra K: hafdi ſofnad faſt um nættina: Oc er vardmen ſtadarins komo a K fund ſaugdu þeir honum mikit af þeſſum ovætti: quaduſt ætla at þetta quikindi, mundi eta upp

och ſade at thetta trollet / brände byar / dräpte folk och boſkap och alt thet quikt war / ſom icke rände undan til ſkog oc mark. Och bittida om morgonen efter the hade ſlagtat / kom thetta ſpöke til borgen / och ſlapp inn / ſå at wåktarne waknade ey wid. Och när thet kom i ſtaden / gick thet till / och wälte om the döda kroppar ſom fallit hade lijka ſom thet ſkulle känna igen nogra ſina wänner. for thet ſå grymmeligen fram at thet kaſtade hwar tuert om annan / lijka ſom thet funne aldrig igen then thet letade efter. Irlands Kongen hade hårdt ſofwit om natten; och när ſtadswåktarna komme til honom / förtalde the myckee om thetta trollet: och ſade ſig mena at thet monde åta upp alla them ſom ſlagne wore. Thet är intet longt emållan onda tijdender ſade Irlands Kongen: wil

allan

allan valin þan er fallin var. Hr: K. m: *skamt verdr oss nu illra tidinda milli.* Nu vil ec at aller men taki vopn sin, oc fari til hallarinnar med oss; þui at vier hofum ecki þat hus, at likara sie til varnar vid þessu trolli, sidan þat er in komit i borgina. Dreif þangat nu alt lidit epter bode kongsins: Var K. hardla ogladr, oc aller hans men. Epter þetta geingr þessi övættr at hallar dyrunum, Han hafdi alvepni oc var þat mikil feinglegt: þat hafdi vidan skiolld, var han oc allr af iarni gior. Eingin madr var þar sua hraustr eda hugadr, at þui þirdi i moti at ganga, huorki Yra K: sialfr nie neirn añara: Oc sua mikil ögn stöd ollum af þessu flagdi, at þeir steingdu aptr allar dyr hallariñar, oc baru fyri iñan alt þat er þeir feingu til, sua þat skilldi ey in komast, oc þat tok allan visdom fra

sag at alt folcket wäpnes och komme i palatzet til oss. Ty wij hafwom intet fastare hus / som likare är til at wärna oss emot thetta trollet / sedan thet är inkommit i staden. Samblade sig alt folket tiit / efter Kongens befalning; och war han mycket oglader / och alla hans männ. Sedan gick thetta troll åt sals dören med full wapn. Thet war stort i fänget / och hade en wijdan iärnsköld. Ingen fans så modig och hugad / som torde gå emot thet / huarken Kongen sielf / eller nogon annan. Och så förskräktes alla för thetta trollet. at the stängde igen salsdören / och satte emot innan til alt thet the finge / at thet icke skulle slippa inn förtog thet Irlands Kongen all thes wisdom och trollkonst: och hade han icke hos sig

Ys

Yra K. Þui at han hafdi eingin tæki Þau hia ſer, ſemhan var vanr at reyna viſindi Þeirra hluta ſem han forvitnadi: oc Þui var K. mioc otta feingin, at han viſſi ey hnad han ſkilldi rada taka, hafdi han fyri Þeſſum atburdi einga fyrihyggiu; Þui at Þetta hafdi alldrei adr ordit i hans ryki; Þetta Þotti ollum en meſtu fadæmi, ob Þotti K. miok horfin heilla. En Þeſſi òvætr for ſua odliga, at han hliop framan at hurdu hallarinnar, oc bardi a ſkiolldin ſua hart at heirdi vida um ſtadin Þeſſa breſti. Stundum for Þetta troll oc lagdi med ſpioti ſua faſt i hurdina, at af Þui urdu oc ſtorer breſter. K. bad ongan glettaſt vid Þetta troll: quadſt Þeſſ vænta, at Þat mundi braut fara af ſtundu. Sitia Þeir Þar i Þrà vid flagdit; oc vard monnum fatt til gamans; en trollit ſat fyri hallar

the ſaker han war wan at pröfwa ſin konſt med / uti thet han åſtundade at weta. Och thärföre war han illa til ſrids / at han icke wiſte hwad han ſkulle taga til råda. Och war han aldeles oberedd emot en ſådan åtbérd / ſom aldrig tilförne war händ i hans rijke. Höllo alla thetta för ie ſällſamt wijdunder och tycktes Kongen wara ſallen i en ſtor olycka. Stålte thetta trollet ſig ſå grymt / att thet lop åth ſalsdören / och ſlog på ſköllden / ſå at braken ther af hördes wijda om ſtaden ſtundom rände thet och i dören med ſpiutet ſå hårdt at thet brakade. K. bad ingen narras wid thetta trollet / och ſade ſig wänta at thet ſkulle ſnart fara ſin kos. Säte the ther inne i trå wid ſpöket / och hade intet ſtort tijdfördrif för händer. Trollet ſat utanför palatz dören / och bet i kanten på

dyrunum, oc beit i skialdar rondina, oc risti sig iafnan þa er stund leid.

skølden / och riste sig esom oftast / när thet hade sutit nogen stund.

Cap. XLIV.

KOngs dotter oc hennar skiemu meyar heira þessu enu storu brelti: hun bad skiemmu meyar ganga, oc athyggia, huad sua lieti: Mær ein giordi sua sem henni var bodit, oc kom aptr med opi oc grati. K. dotter spurdi þui hun lieti sua ôviturliga? hun suaradi, at ôvættr væri komin at hallar dyrunũ, oc hefdi byrgdan inni K. med alla hird sina. K. dotter mælti, ætlar þu þat fyri vist at troll muni vera, helldr en mikill madr? Mærin sagdi, ecki Efumst ec i þui, at þetta er troll, þui at þessi ovættr liet sem ongu mundi eira. K. dotter mælti, grunur mundi mier avera, at madr mundi vera, þott grimliga lieti; þui at mig dreimdi i nott, at af ha-

Cap. XLIV.

KOngs dottren och hênes frustupigor hörde thetta brak / och bad hon pijgan gå ut och förnimma hwad thet war. Hon giorde så och kom tilbaka med rop och gråt. Jag tänker tu äst galen / sade Kongs dottren Jtt troll är komit / sade pijgan / och sat sig för sals dören / och inne stängt Kongen / och hela hofwet. Menar tu wist at thet skal wara itt troll / sade K. dottren / eller nogon stor karl? Jcke twiflar iag therom / swarade pijgan / at thet är itt troll: ty så far thet fram / at thet synes ingen ting wäya. Jag tror wist sade Kongs dottren / at thet är en karl / fast han läter så grymmeliga. Ty iag drömde i nat at af Höglanden kom en stor grå björn hijt til staden. Han war så grym lan-

landinu til stadar várs
for mikill grabiorn; Han
var sua ódæll, at oll har
stodo fram eptir bakino:
Han hafdi elld i munni
sier, oc blies þeim eldi
a margabæi sua at brun-
nu: En huort sem þetta
quikindi fan menn eder
bu-smala laust ha þat alt
til heliar, med sinum
hrammi, oc giordi alei-
da þar sem han for. Oc
þat sa ec at Kongurin fa-
dir vor stanckundan med
alla sina hird, in i holli-
na, en dyrit settist a
þraum fyri hallar dy-
runum: greniadi oc re-
ri sua a ymsar hlidarnar:
oc er stund leid hliop
þat til þeirrar grafar, er
Hr: K. var i settr oc hans
fielagar, oc þa hellu er
þar var yfer laugd, laust
þat langt i brautt med si-
num hramm. Oc þui þi-
kiumst ec uita, at þat er
mans fylgia, þess er ho-
num vil hialpa; þui at
ec sa at dyrit toc þa alla
ur grofinni, med klom
sinum, oc þa var þetta

at al håren wåndes fram
åth på ryggen hans / och
hade eld i munnen / och
tände på monga byar / så
at the brunne. och hwar
som thet a diuret fan folk
eller få / slog thet alt i hel
med sin ram / och giorde
alt öde thär thet for fram.
Thet såg iag och att K.
min fader stack sig undan
med hela hofwet in i pa-
latset / och diuret satte sig
på tröskelen i palats dören/
gråniade och runkade på
ymsa sidor: och en stund
thär efter lop thet til gro-
pen som K. R. och hans
stallbröder wore insatte i
och kastade longt bårt /
med ramen / then stora
stenhällen thär war öf-
werlagd: och ty tyckes
iag weta at thet är mans
wårde thessom them wil-
le hiälpa Ty iag såg at
diuret tog them alla ur
gropen med sina klor. och
tå blef thet så slätt och
spakt / at man kunde skö-
nia på thet en fågnad. och
ty tror iag wist / at thet
må wara en man / som

dyr sua fliett oc hyrt sé, audsien væri faugnudur a þui; oc þui hygg ec at þetta muni madr vera, oc vilie þeim vidhialpa. Vil ec nu senda þig til hallarinnar, oc haf med þier dryck oc fædu, oc gief þessum reck ef han vill þiggia, oc ma þa vera at þu meigir nockut af skynia, huorrar natturu þetta munvera. Mærin mælti, Muntu ey vitlaus vera, ef þu vilt séda mic i trolla hendr, eda hyggr þu at ec hafi þrek til þess, at ganga at þessari ovætti, er fader þiñ med alla hird sina, slikr kappi sem han er, þorir ey at vikiast ur hollinni? oc veit ec at han vill þar helldr suelta til dauds, en han gangi i moti þessu flagdi, hygg ec at þu siert heillat af Iotni þessum um liosa daga? eda sinist þeir þat at giefa þeim mat, er drepa vilia faudur þinn? Kongs dotter mælti, þu ert skilld at giora miñ vilia,

wil hjälpa them. Wil iag nu sända tig til palatzet / och skalt u hafwa med tig dryck och mat at gifwa thenna busen / om han wil taga emot. må wara tu kant nogot skönia af hwad natur han är. Jag tänker i ären wetlös / sadeptigan / at i wilien sända mig i trolls händer; eller menen i at iag hafwer drifftighet thär till / at gå emot thet trollet / som eder fader [slijker kämpe som han er] och hela hofwet intet tör wåga sig utur salen före? och wet iag at han wil heller swälta til döds än han går ut emot thetta spöke. Jag tänker i ären förbytt och trollat om liusa dagen af thetta troll: eller tiänar thet eder at gifwa then mat / som wil dråpa eder fader? Tu äst skyldig at göra min wille / sade Kongs dottren / ty hafwer tu intet at frukta tig i thenne färd. Pigan gick åstad /

þui

Þui mun þig ecki tilſaka i þeſſari ferd. Mærin for nu ſem henni var bodit, med viſt oc dryck, oc geingr nu mióc odi. arfliga. Oc ſem hun kiemur þar nær ſem trollit er, ygliſt þat a hana, en hon verdr ſua hrædd, at hon fellir nidr fæduna oc dryckin, oc hleipr ſidan aptr til K: dotter med miklū felmtri. K. dotter ſpyr þui hon lieti ſua heimskuliga? Mærin ſuarar, troll þetta er ſua grimligt, at ec þori ecki at lita a moti. K. dottr m: Heimsk kona ertu oc huglitil: en huorſu leiſt þier a trollit? Mærin m: alldrei ma ofſaugum afſeigia, huorſu trollsligr hann er, en ecki Sindiſt mier augu hans ſua ò-hyrlig, ſem han var ſialfr grimmligr. Ey man þat troll vera ſagdi K. dotter: oc skaltu en fara oc giora þic òhrædda, oc fara med fæduna, oc biod honum, oc ſeig: at liſe

ſom henne war befalt / med mat och dryck / doch icke uthan ſtor fruktan; och ſom hon kom in mot trollet / ſlångde thet ögon på henne ſå at hon bleff ſå förſkrät at hon fälte nid både mat och dryck / och ſpräng tilbaka med båſwande. Hwy bär tu tig ſå galet åth / ſade K. dottren? Trollet war ſå grymt ſade hon / at iag tordes intet ſe på thet. Tu åſt en galen kona / ſade K. dottren och uthan mod. eller hurudant war trollet; iag kan alldrig ſågia / ſade pijgan / hocken ſul hunder thet år / icke ſy nees mig håller hans anſikte ſå willt / ſom han ſielfwer elieſt war grymm. Intet år thet negot troll / ſade Kongs dottren; och ſkaltu ſå nyo gå til honom / och war intet rädd: tag maten / biud honom och ſäg at Kong Rolef Götrikſon lefwer: kanſke han ombyter wäl ſårgan emot

Hr: K. Gautr: son ; kan vera at hã skipti tillitum vid Þig. Mærin fer nu miog hrædd , Kiemr nu Þar sem Iotũin er; rettir at honum dryck oc fædu , oc seigir sva : et Þu mat Þĩn troll , lifir Hr: Gautr: son ! Iotunin leit vid henni hyrliga , oc rieti mot hondina , oc toc ofar en hon hugdi , og greip um ulflidin a meyunni, oc kipti henni ad sier , en mærin vard hræddmiog. Iotunin bad hana ecki ottast, oc spurdi huor hana hefdi sent med fæduna : hon sagdi at K, dotter hefdi sig sẽt til hans : Iotunin spurdi huad hon segdi til Hr: Hon seigir at han lifi , oc hafi K.dotter hialpad honum : Iotunin etur nu oc dreckr sem hãs list er til : Mælir sidan vid meina, far nu aptr , oc seig K. dotter at ec mun finna hana i sinni skiemmu i nott. Mærin verdr nu glaud er hun kiemst brutt , oc for nu til K:

tig. Pijgan gick å stad mycket rådd / och kom tijt som Jåtten sat; råkte maten och drycken åt honom och sade / ät nu mat thitt troll / Kong R. Götrik son lefwer ånn. Jåtten såg blidt på henne / och råkte handen emot / och tog högre ån hon tånkte / grep om armleden och ryckte henne åt sig. Pijgan blef förfårat / meñ han bad henne icke rådas / och frågade hwem som hade sändt henne med maten ? hon sade at K. dottren hade sänt henne til honom. ånn huru står til med Kong Rolof / sade Jåtten ? Han lefwer sade hon och hafwer Kongs dottren hulpit honom. At han åt och drack / som honom lyste / och sade sedan til pijgan : gack tilbaka och såg Kongs dottren at iag will komma til henne i natt i hennes kammar. Pigan war glad hon slapp sin kos / och sade för Kongs dottren at jåtten wille komma

dot-

dotter, oc feigir henni at iotunin ætli at finna hana i nott, en K. dotter fagdi at Þat meigi han vel. K. dotter fpyr, huorninn henni hefdi nu litift a han? Mærin fagdi, ecki leift mier han fua òmanligr fem han var mikill vexti, oc ec fa raut kyrtils blad ftod fram undan kapunni: oc miklu hæverskligari neyti han fins matar en han fkilldi troll vera. Hætta Þær nu talinu. Situr Iotunin undir skilldinum allan Þennan dag i hallar dyrunum, en K. oc hirdin oll fua hliod oc hrædd, at Þeir vita eingin fin efni huad til skal giora. En er natta tok for Iotunin burt ur dyrunum en skilldi eptir skiolldin, oc geingr til skemmu K:dotter, fidan knyr han til inngaungu: for K. dotter fialf til hurdarinnar oc lykr upp, Hon fier mikin man fyri dyrunum uti, han heilfar henni hæver-

till henne i nat. Thet må han wål / fade K. dotteren. men hurudan tyckes han tig nu wara? intet är han få ftygger / fade pijgan / faft han är ftor till wext fåg tag och en röd kiortlaflijk fram undan kappan; och mycket höfligare fick han fig mat än at han måtte wara nogot troll. Lyckade the få fitt tal: och fat Jätten under fin fkiöld i falsdören allan then dagen: och Kongen fat innan före / med hofwet / mycket ftilla och rådd och wifte intet hwad the fkulle taga fig före. Mot natten för Jätten bårt / och fkillrade upp fin fkiöld i fals dören / och gick til K: dottrens kamar och bultade på dören. Kongs dottren fteg fielf til dören och låt upp. Såg hon utanföre en ftor man / fom hälfade henne höfligen; och hon fågnade honom blijdeligen / bad honom gå inn och ledde honom til fätes. Han

liga, en hon tekr honom
blidliga, ot leider han iñ,
oc bydr honõ til ſętis? Io-
tũin ſpurdi huar Hr:vӕ-
ri? en hũ ſagdi honũ hid
ſaña huar hã var, en quad
þat ey andvelt at na þeim
fielaugũ þaðan, ur þeim
ſtad, ſakir hellu þeirrar
er þar liggr ofan yfir. Io-
tunin bad hana vyſa ſier
til dybliſſunnar, en hon
quadſt þat giora mundi:
K. dotter ſpurdi han at
nafni, en han quadſt
Þorer heita, oc kalladr
Iarnskiauldur, Kongs
dotter kalladi Sigridi
skiemu mey ſina med
ſier, Fara þau nu til
gravarinnar; En er Þo-
rir ſier hellnna, fleigir
han henni langt a vallin
i brautt; Rennir ӕdan
ſnӕri nidur i grauſina, oc
bidr þa ſem nidri voro
at taka vid feſtinni, ef
þeir vilia upp fara? Hr:
K. bidr Griin fara i fe-
ſtina, oc ſua giorir han;
dregr Þorir han upp,
oc kaſtar honum langt i
fra ſier: lӕtr nu ſyga

Han frågade ſtrax huar
K. R. war: och hon ſa-
de honom ſanningen / och
at thet war intet lått at
få honom med ſina ſtal-
bröder tådan / för then
ſtora hällen ſom låg öf-
wer them. Jätten bad
henne wiſa ſig wägen
till jordkulan. Jag ſkall
ſå göra ſade hon / och frå-
gade hwad han hete. Jag
heter Thore Järnſköld
ſade han. K. dottren kal-
lade Sigred fruſtuſupiſ-
gan med ſig / och gingo
ſå til gropen. När Tho-
re ſåg hällen ſlängde han
henne longt bårt på wal-
len af gropen / och ſläp-
te nid it ſnöre i gropen /
och bad them ſom thär ni-
dre wore taga i fåſtan om
the wille fara upp. K.
R. bad Grimar taga i
fåſtan / och drog Thore
upp honom / och ſlängde
honom longt bårt ifrån
ſig / Låt han åther nid
repet; tog Aſmund thär
i / och drog Thore upp
honom: och War Aſm:
myckit glad at han fann
nydr

nidr apter festina ; fer Asmundur nu i hana, dregr Þorer han upp, oc verdr Asmundr gladr vid hans fund : sidan dregr Þorer upp Hr: oc verda Þar fagna funder med Þeim ollum. Heilsa Þeir nu K. dotter, oc Þacka henni fyri sina hialp, er hun hefr Þeim veitt, oc hiastod. Bijdr K. dotter Þeim nu heim til skiemmu med sier, oc sitia Þeir Þar Þessa natt med miklum fagnadi. K. dotter mælti til Hr: K: Þess vil ec bidia Þig Hr: K. ef Þu fær valld a faudr minum, at giefa honum lif; Þott Þier Þiki han Þess ey makligr af ydr fyri sin vondan tilgiorning? Hr: Kongr suarar: Ecki er ec bedin annarar Þeirrar bænar, er mier Þikir meira fyri at giora, en Þessarar, en Þo a ec ydr sua mikit gott at launa, at eg skal ydr Þessa ydra bæn veita. Oc lijdr nu sua a nottina.

honom. Sedan drog Thoreopp K. R. och blef thär en stor gledie ibland thē. hälsade the nu på Kongs dottren / och tackade henne för then hielp och bistånd hon hade them bewist. böd Konungs dottren them med sig i sin kammek / och såto the thär öfwer natten med myckin fägnad. Thet wil iag bidia tig K. R. sade Kongs dottren / när tu får wåld öfwer min fader / at tu skänker honom liifwet fast tu kant tyckia honom thet af eder intet förtiänt hafwa för sin elaka gårning emot eder. Ingen ting är iag bedin om / swarade Kong Rolof / thet iag hafwer mehra betänklande at göra än thetta. Men efter iag är eder så mycket got skyldig skal iag göra eder bön. Och lijder nu så fram natten.

Cap. XLV.

NV er þar til at taka: at Þorbiorg drottning, Ketil oc Ingialldr, fara med sextyge skipa, oc letta ey finni ferd fyrr en þeir koma vid Yrland, var þat sid dags, liggia þau af nottina vid skipinn., en at mornidags, uekr Þorbiorg drottning, Ketil oc Ingialldur hird sina, oc bidr þa uapnast Er þetta nu þan morgon eptir, er þeir fielagar kumust ur dyblissuni um nottina fyri, fara þau nu til borgarinnar med her sin. Ketill oc Ingialldr kringum hollina, en Þorbiorg lætr sækia at skiēmu K. dotter, oc Gautrekr sonur hennar med sino lidi. Bera þeir nu elld at skiemmunni Hr: K. oc hans felagr, þikir nu skamt verda gods i milli. Þeir fielaga rima sig utur skiemmunni. Oc er þeir koma ut þikist Hr: kenna meñ sina heiman ur Suyaveldi þar

Cap. XLV.

Drottning Thorborg Ketill och Ingelld seglade til wägs med sextige skep / och stadnade icke förr än the komme til Irlands om en afton. Om morgonen wecker Drottning Thorborg / Ketill och Ingelld upp sit folk och bedia thē wäpnas. War thet morgonen näst efter K. R. och häs stalbröder hade sluppet ur kulan. Sökte the med sin här åt borgē. Ketil och Ingelld K. kringrände palatzet; Thorborg och hennes son Göthrik sökte til och låto båra eld på Kongs dottrens loft. Kong R. och hans stallbröder tyckte sig intet långe hafwa nutit nogon roo och springa ut ur loftet. Tyckte Kong Rolof at han kände sitt folk igen som war tijt kommit ifrån Swerige. Såg han en man stå i full wapn som en käck stridzman. han steg til lyfte af hielmen lät efter / och kän-

kom.

komna. Han leit eirn man ſtanda med alvepni oc var hin vigligaſti. Hr: tekr i hialmin oc hnecki af aptur. Han kendi ſkiott at þar var komin Þorbiorg drottning hans. Hr: mælti: ſeint leidaſt ſlikum her ferder, er þu vilt nu brenna oſſ inni ſem melracka i greni. Hun ſuarar: ecki munu þier þat ſua virda, ef þier vilit rietta aſtundan aleggia, at eg vilie ydr fyri-koma, þui at vier hugdum at þier mūdut aller dauder, oc hofum ætlad þin af hefna: vilium vier nu alt a ydvarn dom leggia, og gior nu af voro mali þat ſem þier likar; eigum vier nu ollſaman ſigri at fagna, er þier erut heilir, oc þeir med ydr er meſtu vardar; Takit nu þat rad ſem oſſ er ollum heiriligaſt. En K. bad ſlauckua elldana ſem ſkiotaſt. Frietti þetta ſkiott herin at Hr: var a liſi, oc ſua Aſmundur

de ginaſt at hans Drottning Thorborg war thär kommen. Wij må en gång ledas wid ſlijka herferder / ſade han / at tu wilt brånna oſſ inne ſom reſwar i kulo. Icke ſkolen i thet ſå uptaga / ſade hon / thär i ſaken rät wilien öfwerwäga / at wij hade ärnat förgöra eder. Ty wij wiſte intet annat än at i woren alle omkomne och hade åmnat at hämna eder död Skiutum wij nu alt i thit wåld at göra här med ſom tig bäſt lijkar: och ärom alle glade och fägne åt thin ſeger / at tu är wid hälſan / och the med tig / ſom måſt omwårdar. tag nu thet råd ſam oſſ allom bäſt tiänar. Kongen bad ginaſt ſläckia ut elden. förnam och krijgshären ſtrax at Kong Rolof war wid lijfwet / ſamt Aſmund och Thore. Och war mycken fågnad iblād

oc

oc Þorer : Verdur nu mikill fagnadar - fundur med Þeim ollum. Vard litit fyri at slauckua Elldana , Þui at Þeir voro nykueikter. Hofdu Þeir Ingialldr oc Ketill sokt ad hollini bædi med elldi oc vopnum. Oc er Yra K. vard var vid at trollit var i burtu , bad han sina men at beriast vaskliga; giordist nu mykit man fall. Oc er Hr: K: vissi Þessa sokn , for han Þangat ; oc er Þeir brædr finnast , verdr Þar mikil gledi , er huor kēnir annan. Hr: K. red til at ganga inn i hollina , oc bad sina men fylgia sier , med styrk oc kappsamligri at gaungu. Getr han tekit Yra K. sijdan bad han meñ hætta man drapum : Var K. settr i iarn. Ingibiorg K. dotter friettir Þetta , Þui geingr hon til hallar med allar sinar skiemmu meiar , fyri Hr: K. oc m: Ec bid ydr herra at Þier halldit ord ydar , oc ge-

them. War thet och liten mödo at släckia elden/ ty han war nys uptänder. Ingelld och Ketill sökte åt palatzet / både med elld och wapn. Och när Irlands Kongen förnam at trollet war borte / bad han sina männ werja sig rasteligen / och blef ther itt stort niderlag. Kong Rolof kom och thèr til ock war en stor glädie emållan bröderna när the råkades ; han bad them falla inn i Palatzet/ och följa sig med styrkia och manligit tilsökiande. Fick han tå Irlands Kongen til fånga / och bad hålla upp med slaget. och blef Kongen satter i järn. När Ingeborg Kongs dottren sporde thetta / kom hon tijt med alla sina kammarmöer / in för Kong Rolof ; Jag beder eder herre / sade hon / at i hållen eder ord / och gifwen min fader och alla hans män / säkerhet på sit lijf / for

sat

sit grid faudr minum, oc ollum hans monnum fyri voru bænar stad. K. mælti til nafna sins: sua er nu komid, at fyri sàm nottum attud þier valld a oss, oc hofdut þier ætlad oss bradan dauda ef ey hefdu komit dugnadar men; oc þan sama dauda dag skaltu nu fa, utan þu giptir dottr þina Asmundi, oc vil ec einn dæma vor i milli. vilie þier þetta vinna ydr til frelsis, þa muno þier hallda lifi ydro oc ydra manna, ok niòtaþè dottr þinnar. Yra K. quedst þat giarnan vilia. Katli oc ollum þotti þat illa, ef Yra K. skilldi lif þiggia eiga, sua sem han hafdi fyri komit Hr: K: Kongr quad han ills fra sier verdan; En Kongs dotter hefr oss sua vid hialpad, at ec vil hon, fyri sina bæn, þiggi faudr sinum lif, ef hon vill iata at eiga Asmund. Ingebiorg mælti, alt vil ec herra vid ydr hallda, þat

min' bön skull. Kongen talade till sin nampne; så är nu komit at för få nätter sedan hade tu wäld at göra af med oss / om andra icke hade frest oss. Och then döds dag skaltu nu få uthan tu gifter thin dotter åt Asmund: och wil iag ensam döma oss emällan. Och om tu wilt tiggia lijf och frälse / tå må tu thet beholla / och thina männ / och niuta thet thin dotter til godo. Thet wil iag gärna undergå / sade Irlands Kongen. Ketill och alla the andra tyckte thet illa / at han skulle få tiggia sig lijf / såsom han hade handlat emot Kong Rolof. Wist hafwer han af mig ond förskyllat / sade Kong Rolof / men hans dotter hafwer oss mycket got bewist och för hennes förbön skänker iag honom lijfwet; om hon elliest wil taka til at äga Asmund. Thet wil iag alt hålla / herre / sade hon / thet

sem

ſem ec hefi iatat, oc hafa ydra forſia um alt, þat ſem mig vardar, ſua ſem þier giefit faudur minn lauſan, oc lidugan. Vid þetta er Yra K. leiſtr: oc feſtir Asmundr ſier dotter hans. Epter þetta greidir Yra K. ut mūd heñar: var þat mikit gull oc ſyltr oc allskonar dyrgripir: þui at Hr: K. villdi brautt ſem skiotaſt af Yrlandi, oc ey unna K þeſſ at han heldi brudkaup, dottr finnar. Giordu þeir fyri honum ſem hrakligaſt, en toko ſlikt af hans goſſi er þeim likadi, oc hielldu nu burt af Yrlandi med mikin fiar hlut, oc haufdu med ſier aull þau skip er þeir mattu medkomaſt, þorer liet ſækia þa men er honum hafdu þangat fylgt: Hafdi eingi madr misgrunat þeirra laugu. Vard nu mikil gledi i lidi þeirra, at þeir hofdu nàd Kongi ſinum, er þeir unnu mikit, oc þeir hugdu

iag loſwat hafwer / och ſtäller min wårdnat och wälfärd uti eder förſorg: Thår / ſom i gifwen min fader lös och ledig. Gifs tå Irlands Kongen lös / och fåſte Aſmund ſig hans dotter. Sedan gaf Roloſ Irlands Kongen ut ſin dotters hemgift och brudeſkatt. thet war mycket güll och ſilfwer / och alſköns dyra håfwor. Kong R. wille ginaſt bårt från Irland / och unte icke Irlands Kongen göra bröllop åt ſin dotter. Gjorde the hans deel then wårſta och ſämſta / och togo af hans gods ſlijkt ſom them båſt lijkade / och ſeglade bårt af Irland med ſtora håfwor / och hade med ſig all the ſkep the kunde komma åt. Thore låt ſökia upp the mäñ ſom honom hade tiit folgt; och hade ingen tänkt på them och wore the hjärteligen glade at the hade fådt ſin Konung igen ſom the ſå högt älſkade / och tänkte alla wa-

allir daudan, hofdu oc feingit hardla fryda kono, oc þa men med henni sem hon vildi at færi. Sygldu þeir nu fyrst til Einglands: tekr Ella K vel vid þeim; verdur han oc vel vid þan manskada er hã hefdi feingit a Yrlandi. Epter þat sender Hr: K. heim lid sitt: fyri þui lidi var sa madr er Aki hiet, Danskr; Annar Biorn, þridi Bryniolfr, ættadr af Suiþiodu, oc atti þar stor eignir; voro þeir setter yfer ryken, þar til K. kiæmi heim. Hofdu þeir epter tolfskip, oll stor oc vel buiñ af mõnum oc vopnum. Sat H: nu leingi a Einglandi. Grimr feck Gydu tyster Þordar med radi Hr: K. Biott Grimur til ferdar med Hr: K. Ella kongr beiddi Hr: K. at þorer skilldi epter til land varnar i Einglandi? Hrolfr quad þui skilldi þorer rada; en þorer liest þetta vilia giora, epter bon

ta dödan. Seglade the nu först til Engeland/och hade med sig en dejelig quinna/ som war Ingeborg och hennes sälskap. Kong Ella fägnade them mycket wäl/ och unte hatt Kongen i Irland alt thetta/ för thet niderlag han thär tilförne fådt hade. K. R. sände sit krigsfolk hem åt Swerige. öfwer them wore Ake/ en dansk af släkt/ then andra het Biörn och then tridie Bryniolfr/ född i Swerige/ och hade thär stor ägendom. Woro the satte öfwer rijken til thes Kongarne skulle komma tilbaka igen. Tolf skep behölt K. R. quar hos sig wel utrustade med folk och wapn: och sat han lenge quar i Engeland. Grimmar/ fick Gyda Thores syster til hustru/ med K. R. inrådande; och wille han intet skilias ifrån K. R. K. Ella begärade af K. R. at Thorer Järnsköld skulle få bliswa quar i Engelãd til landwärns-

oc vilia Ella Kongs; oc giordist han nu land varnar madur. Þoret bad Sigridar skiemmumeyar Ingibiargar; Hon var rijksmans dotter, oc hin besti kostr; Ingibiorg bad Hr. K. rada fyri Þui Sidan liet Hr: bua til veitslu, geck Þorer at eiga Sigridi, tokost med Þeim godar aster, Þotti Þorir hin mesti kappi, oc stadfestist hañ i Einglandi, oc toc til forrada eitt Iarlsdæmi, oc er han ur Þessari laugu.

Cap. XLVI.

EPter Þetta byr Hr: ferd sina ur Einglandi, med ollu lidi sino; Skiptust Þeir Ella Kongr giofum vid: Helldu Þeir Þadan til Skotlands. En Þegar Olafr k: spurdi komo Hr: k: oc Asmundar sonar sins, geck han fialfr moti Þeim oc baud Þeim til veitslu: Virtist honum Hr: k.

man. Thes må han sielf råda sade K. R. efter K. Ella begårar thet sade Thore tå will tag så göra / och blef hans Landwårnsman: frijade han och til Sigrid Ingeborgs frustufu mö / ty hon war rijk mans dotter och en wacker pijga. Ingeborg skööt thet til K. R. oc låt hā göra gåstiabod. Fick Thore tå Sigrid / och höllt wyckel af hēne. War han en god kämpe / och blef sitiandes i Engeland / och fick thär ite Grefwedōme at råda öfwer; och talas intet mehra om honō i theña historia.

Cap. XLVI.

Therefter lagade K. Rolof sig ifrån Engeland / och skänkte Konungarna hwarandrom stora föråhrningar .. och seglade K. R. til Skottland. När K. Olaf fornam at K R. och hans son Asmund wore komne: gick han sielf emot och fågnade them och befan at K. R. war en treflig herre:

vera

vera hid mesta stormenni oc veitti Olafur hid kappsamligasta: oc med radi Hr: hefur Ingialldur upp bonord oc bidur Margrietar dottur Olafs Kongs. Var þat audsott vid K. med fulltingi Ásmundar oc atfylgi Hr: Kongs. Hallda þeir nu sin brud kaup bader Ing: oc Asm: var þar nu en mesta gledi oc skiemtan fyri utan angr oc ecka. Enn at lokinni veitzlunni, vistar Olafr K. Asmund: Enn þeir hofdingiarner satu þar vetrinn med olafi Kongi med miklum prijs oc soma. Þann sama vetur andadist Olafur K. vard han mioc harmdaudi: þotti hā hafa verit agiætur hofdingi. Tok Asmūdur þa vid riki oc kongdomi, oc giordist godur hofdingi oc vinsæll. Eñ at sumarmagn. b ugust Kongarner burt, eñ Asm: lat epter, oc baud Gautreke syni Hr: med sier at vera. Oc med

besliťade K. Olof sig att unfå them på thet herligasta: Efter K. Rolfs inrådande begynte Ingelld strax att frija til K. Olofs dotter Margriet / och fick han ginast ia/ några dan Asmund och K. R. styrkte fast thär till Stod så begges thera bröllep med största glädie och allahanda lust och tijdfördrijf K. Olof beställte boning för Asmund Och wore thess hofdingar quar hos Kong Olof öfwer wintren uti största åhra och wyrdning. Såma winter blef K. Olof död / med undersåternas största sorg och afsaknat. Ty han hade warit en god och milid Konung. Asmund tog riket och Konungzdömet efter honom/ och blef en god höfdinge och mycket aiktollen. Thet sommaren lagade Kongarna sig bårt / och egarade Asmund at Gētrik Rolfs son skulle få blifwa quar hos honom/ hwilket och fadren efter

radi faudur fins var han leingi med Asm: K. Sijdan lagdist han i hernad oc var hin frægasti madur. Hofd vier þat heyrt at han hafi farit til Yrlands med styrk Asm: Skotta K. oc feingit þat ryki af Hr: Yra K: þa han giordist gamall: Þottist Asm. þar eiga vallda, þui at Ingib: var einbyrni Hr: K. Vnni hā oc Gautr: hardla mykid, oc vel at vidtoku þess rijkis fyri vinattu sakir, oc fielags þeirra Hr: K. Gaut: sonar Oc þa er Kōgar voro i braut þuner af Skotlandi med allan sin her, gaf Asm: K. þeim giafir oc skildu med hinni mestu blidu. Sygldu sijdan heim til Sui þiodar. For Ingiall: heim til Danmerkur oc þotti agiætur madur. Eñ Kietil til Gautlands. Settist Hr: nu at rijki sino i Suiþiod oc lietti hinū mesta hernadi. Vogs þar upp Eirikur son hās oc giordist hinn mesti

låt. War han långe hos Kong Asmund. Thet hafwom wij och hört at han for till Irland med hans tillhielp. och tog rijket ifrån Kong Rolof/ når han blef gamal. Tyckes Asmund åga rått thåt till; ty Ingeborg war Kong Rolofs enda dotter. Och ålskade han Götrik öfwermåttan / och unte honom thet rijket / för then wänskap och kårliga omgånge han hade haft med hans fader K. Rolf Götriksson. När Kongarne wore resefårdige från Skotland med sin krigzmacht / skånkte Kong Asmund them kosteliga gåfwor / och skildes med största wånlighet. Seglade Kong R. hem till Swerige / Ingeldr till Danmark och Ketil til Wester-götland. Kong Rolof satte sig nu i ro / och wånde igen at fara i hernad. hans son Erik wåxte up och blef en anseande och berömmelig man. fick fadren homom agie-

agiætis madur bædi a voxt oc vænleik. Sijdan feck Hr: K: honum herskip oc her til. Tok han þa Drekan Grimars-naut oc allan herskap er att hafdi Hr: K. Snijst Eirikr nu i hernad med miklum styrk oc hefr verit mioc likur fodur sinum.

tå herskip och Krigsmacht. Tog han draken Grimsnöt / och sins faders krigsrustning / och for i härnad med stor styrkia. Och hafwer han warit sinn fader mycket lijk.

Cap. XLVII.

Þ A er þeir K. hofdu radit fyri þeim rykium nockra vetur an dadist Halfdan Kongr i Garda-rijki. Oc er Hr: K. oc þeir brædur heyra þat fara þeir austur i Gardarijki med ollu lidi sinu oc toku þat under sig, eñ raku þaa braut er haldit hofdu rikinu: en Hr: setti Grim þar eptir til landvarnar, en skildu sier skatta af landinu. Skilldi Grimur allnaudugur vid Hr: K: oc þotti iafnan vera hiñ valkasti madur i allum mañraunum. Hr: K: sat i Suidiod med veg oc soma, styrdi vel oc koñg-

Cap. XLVII.

När thesse Konungar hade nogre åhr regerat / blef K. Halldan i Gardarijke[Ryssland] död. K. Rolf och hans broder foro tijt med krigsmakt / togo landet under sig och drifwe ut them thet innehade Satte Kong Rolf Grimmer thär till landshöfdinge / som skulle sig skatta af landet. Han wat en fullfagen man uti alla the styckren som en mã må pröfwas uti / och wille myckit nödigt skilias ifrån K. R. K. R. sat i Swerige med största wyrdning och åhra / styrandes sitt rijke wäl och Kongeligen / och war hollen för then förnämste

lijda

liga sinu riki, oc þotti fyrikögr aollum nordurlondum oc hafdi han þat af Gautr: faudur sinum. Vogadi oc eingin at strida a hans rijki. Vinguduft helldur vid hã margir K: oc vænti sier þat til fridar oc frelsis oc godra nàda Hrolfur: K: vardsottdaudur. Vard mikill harmur i haus frafalli, þui at han var aur oc blidur vid alla. Eirikur son hans toc kongdom epter faudur sin oc var at morgu mikilshattar haufdingi, oc lijkur faudur sinum um marga hluti. Sua se gia frodir men at morg sieu þan breisti verk Hr. K. at ey sieu skrifud i þessari saugu. Kiemur þat mest þar til, at meñ hafa þar ey sañar frasaugur af: þui at þessi saga kiemur sist vid adrar saugur, seigia hana oc ey aller eins. Oc lykur hier nu saugu Hrolfs Kougs Gautreks sonar.

Konung i all Nerlanden: och hade han thet af sin fader K: Götrik. Wågad och ingen at strijda på hans rijke / uthan heller giorde omliggiånde Kongar med honom wånskap och förbund; och wäntade sig ther af frijd / ro och säkerhet. K. Rolof blef sottdöd / och sörgde alla hans frånfälle högeligen. Ty han hade warit en gifmild Konung och blijd emot alla. Hans son Erik tok Kong dömet efter honom / och war en stor höfdinge / och i monga stycken sin fader lijk. Så sägia lärde men / att en stor del af K. R. förnemlige bedrifter / finas intet beskrifne i thenne saga. Orsaken thår till år theña / att man intet hafwer haft fulkommelige och klare underråttelser ther om. Ty theña historia hånger minst ihop med andre sagor: och förtålia heñe icke alla på itt sått Och lyckas hår K. R. Götriks sons saga.

ENDE.

Olai Vereli
Notæ
In
Hist. Gotrici & Rolvonis.

Cap. I

D*ar hefium vier*) Auctorem historiæ huius frustra quæras: Regum solumodo, quorum res gestas commemorat, nomen præfert. Licet enim in Principum suorum, virorumque fortium laudibus celebrandis, non parci fuerint maiorès nostri, quod in conventibus publicis, & ubicumque genio indulgebant, non alia magis oblectatione, quám eorum facinoribus decantandis animos pascerent: nemo tamen unus aliquid ex eo laudis sibi arrogabat, quod publici erat instituti. Pari modo, qui narrationes hujusmodi, á majoribus per manus traditas, literis posteá consignaverunt, suo nomini vindicare neglexerunt: quod gerendis quám memorandis rebus incumbere maioris gloriæ existimarent. Quisquis autem fuerit hic noster, in exponendis, quæ susceperat, nec dicendi facultate, nec verborum elegantia destituitur. Et cum in hoc ceterisque prisci ævi Scriptoribus, tantam propriorum verborum copiam & elegantiam, translatorumque venustatem deprehendamus, miserari libet fatum hodiernæ nostræ lingvæ, ad tantas jam angustias redactæ, ut, adscitis licet latinis & tot peregrinis vocibus alijs, vix commodè animi cogitata exprimere queamus. Eó scilicet jam devenit nauseantis animi fastidium, sua spernentis, admiran-

tisque aliena. Insaniam vero istam corrigere velle, cum nova sit insania, ad remedia frustra provocabimus. Quis enim veterem illam, utut elegantissimam & absolutissimam linguam, tanquam horridam inscitam & obsoletam præ novis suis delicijs jam non adspernatur. sed ineptias istas, ne quid gravius dicam, alij forsan satyrico sale perfricabunt: mihi Islandorum institutum impensè probatur, qui soli lingvam nostram veterem incorruptam conservarunt, de quo ita Doctiss. Arngrimus: *De Lingva Islandorum res ipsa loquitur, esse Norvegicam: veterem inquam illam & genuinam: nam veteri Gothicâque integrâ soli nunc utuntur Islandi, eamq; propterea Islandicam nuncupamus.* Et paucis post. *Norvegica vero eadem idcirco dicta, quod in Norvegia diutissime incorrupta manserit, cum jam in vicinis terris cœpisset mutari · ut & hodie eadem merito Islandica vocatur, quod eâ integrâ soli utantur Islandi.* Ejusce rei mox subjungit hanc causam: *Ad hujus puritatem retinendam potissimum duo sunt subsidia: unum in libris manuscriptis, veteris puritatis & elegantiæ refertissimis. alterum in commerciorum extraneorum paucitate.* A primis incolis è Scythia huc illatam, nemo dubitaverit: latior proinde & toti orbi arctoo primitus communis. Quod & recte eidem Arngrimo creditum. *antiquâ Gothicâ id temporis usum credo totum orbem arctoum & populos vicinos; itemque Angliam, Scotiam, Irlandiam. Nam de Anglia diserte scriptum habemus, eam Lingvâ Norvegica ad VVilhelmi Nothi tempora usam* Gunlaugs Ormstungu saga. Odini & Asiaticorum immigratione, veterem istam lingvam, insigniter mutatam arguere videtur Edda his verbis: *Þeir Æsirnir toko ser quanfaung Þar innan landz, oc urdu Þar attir siolmennar*

mennar, um Saxland, oc. um Nordrhalfona. Þeirra tunga ein geck um þersi lond: oc þad ſkilia men ad þeir hafa nordr hingat haſt tungona iNoreg oc Danmork, Sviþiod oc Saxland. h. e. *Aſiatici matrimonia in his terris inierunt, genusque ſuum in Saxonia, & arctoo orbe admodum propagarunt. Sola ipſorum lingva hic in uſu fuit: Et ſatis liquet quod in ſeptentrionem lingvam ſuam intulerint, per Norvegiam & Daniam, Sueoniam & Saxoniam.* Vocabatur hæc Lingva *Aſamal*, hoc eſt Aſiaticorum ſermo: ſed â priori illa non niſi dialecto differebat. utriusque enim communis mater Scythica fuit. Si quid autem peculiare poſterior hæc habebat, vulgo id minus receptum, Scaldis tantum frequentabatur, novo hoc lepore carmina ſua condire ſtudentibus: quæ propterea minus facilia intellectui; noſtro præſertim ævo, cum vulgaris pariter & poëtica dictio vetus in uſu eſſe deſijt.

Katliga fraſogu) *Saga* hiſtoriam notat, ſeriam ut plurimum, interdum etiam ludicram, quæ alias æfintyr vocatur: *Fráſaga* vero non temerè, niſi de vera rerum geſtarum expoſitione uſurpatum legas: Cum á ſenioribus, quid quondam geſtum eſſet, percipiebant juniores. Sola hæc erat ratio conſervandæ memoriæ antiquitatis, ne in oblivionem irent majorum glorioſa facinora. Vocabantur iſta *forn tidendi*, & *forn fredi*; & qui iſta exponebant *froder* & *frodir men* hoc eſt eruditi ſapientes, vid. præf. *Olafs ſaga*. Ceterum hanc Gotrici & Rolvonis hiſtoriam, otioſorum tantum ingeniorum commentum quis exiſtimaverit, quod *katliga fráſaga* dicatur? Nos ingratijs ſuis, quemquam quid credere non jubemus; & ſint in hâc noſtra, quæ dra-

maticum quid sapiant, ut ultima illa expeditionis Irlandicæ: ea tamen propter instituto nostro non frustrabimur. Linguæ enim proprietatem & in dolem; hominum mores, ritus, instituta & prisci ævi consuetudines, non fabula minus quam historia repræsentat. Sed de his alias. Illud neminem moveat, quod *katliga frasaga* inscribatur: quippe jucundæ rerum non tristium narrationes veritati nihil derogant: Et illæ ipsæ historiæ, quæ seriæ maximè sunt, insperatâ sæpius eventuum varietate, legentis vel audientis animum adficiunt, & jucundissimâ voluptate perfundunt. Solent vero fictarum narrationum auctores ingenuè fateri, fabulam compositam esse *til skemtunar ok gamans*, ut Auctor Hugons saga. Contra Herauds saga sic incipit: *Saga þessi hefst ecki af Locleysu þeirri, sem kàter men skraukva sier til skemtunar oc gamans; helldr sannar hun sig sialf med rettu attartali, ok fornum ordzquidum, er men hafa idugliga af þessum blutum, sem i þessu afinzyri eru skrifader.* h. e. *Non ejus est indolis hac historia, ac illa narrationes, quas ingenij oblectandi causâ homines sciti & elegantes confinxerunt: quin verà deductione genealogicâ, & rerum hac historia perscriptarum proverbijs prijcis, quæ semper hinc citari solent, seipsam satis comprobat.* Conqueritur etiam Auctor noster, circa finem historiæ, plurima Roluonis facinora hic tradi non potuisse propter inopiam documentorum. *Sua segia frodir men, ad morg sieu þaug hreistiverck Hrolfs Kongs, ad ey sieu ritud i þessari sogu. Kiemr þad mest þar til, ad menn hafa þar ey sannar frasagnir af, þvi ad þessi saga kiemr syst vid adrar sogur,* h. e. *fatentur historici multa fortia facta Rolvonis Regis non esse perscripta in hâc historia. Factum hoc ideo*

ideo maximè est, quod veris narrationibus destituti essent; & cum alijs quam minime cohæreat hac historia. Inde est quod continuam rerum seriem in priscis illis historijs sive *sogur* non de prehendamus: Cum singulorum ferè facinora sibi sumserint memoranda isti biographi.

Gauti, *Gutland* (Effertur dipthongus au ut ŏ nostrum modernum, sive ut eu Gallicum in heureux E. G. naud *nöd*, calamitas. faud *föd* pecus. *haugr hogr* tumulus &c. diductior tamen ejus prolatio veteribus fuit, & ad O latum inclinans, ut auk, oc. inde etiam apud Ulfilam semper ut o magnum effertur. E. G. Praufetes, Propheta. Pontiau. Pontio, Paitrau, Petro. &c. Acceptior hæc exteris pronunciatio fuit: inde factum, ut qui nobis domi *Gautar* sive *Gótar* dicimur, exteris Goti vocemur. Ptolomæo autem cum insolens videretur bivocalis literæ au sonus, snu contraxit, & pro Gautis sive Gótis Gutas dixit. Hujus errore inductus Philippus Cluverius, Gothos omnes Scandiæ abjudicat; non immerito propterea â Grotio reprehensus, in proleg. ad Procop. Eodem modo Germanos veteres suum ua pronunciavisse existimo, nempe ut o magnum. E. G. guater muater, bona mater. vuisduam sapientia, muates animus. *dua mir that gimuati, thuruh thin seibes guati* per bonitatem tuam hanc mihi mentem largire. Otfridus.

Gauti het) Gothum hunc Odini filium fuisse adserit *Herauds saga*, his verbis: *Hringr hefr Kongr heitid; han riedi fyrir Eystra Gautlandi han var son Gauta Kongs, sonar Odins, er Kongr var yfer Svyþiod, oc kom utan af Asia, oc fragastar Konga atter eru frâkomnar hiér â Nordrlendum. Þessi Hringr Kongr var*

Brodr Gautreks hins millda ad fauderne; enn moderne atti han miklu gofugligra. Hringr kongr atti Silgiu dottr Savara Iarls af Smålondum. h. e. *Ringo, Rex Ostrogothiæ filius fuit regis Gothi: Gothus patrem habuit Odinum Sueoniæ regem, qui ex Asiâ huc accesserat, â quo celebriores regum propagines, hic in septentrione, ortum traxerunt. Ringo hic ex patre frater fuit Gotrici boni: maternum vero genus multo habuit illustrius. Ringo uxorem duxit Silgiam Savara filiam, Comitis Smalandiæ.* Gothi Regis meminit etian Edda in skalldskaparmal his verbis *Gotnar heito þeir menn er fylgdu Gota Konungi, er Gotland er vid kent. Han heitr af nafni Odins, oc dreigt af gautz nafni,* h. e. *Gothones vocantur, qui Gothum Regem secuti sunt, â quo Gothia denominata; Gothi vero nomen ab Odino est, ab eius scilicet nomine Gaut deductum.* Snorro in vita BrautAmundi Algothi mentionem facit, Gothiæ Regis, filij Gotrici, nepotis Gauti, â quo Gothia dicta. Horum occasione Chronicon Gotlandico-Cimbricum hic paulisper excutiemus. Edidit hoc Nicolaus Petreius Hafniensis, & Saxone 1800 Annis vetustius esse venditat; in Danicam postea Linguam ab Nicolao Michaelis translatum, titulo, *Danmarks förste begyndelse og herkomst.* In hoc Chronico, Gothorum origines hâc serie deducuntur. Gomer filius Japhet. Tygar filius Gomer, rex Prygiæ. Gomer Junior, Rex Cimbriæ sive Jutiæ, Anno mundi 1850. Segud Gomeri fil. Rex Jutiæ An. M. 1960. *Atzer Segudz son,* An. M. 2020. *Truid Atzerson* An. M. 2085. *Tielvar Truidson* An. M. 2141. *Ostrid Tielvarson* An M. 2781. *Guti Ostridson* An. M. 2200 Hic Cimbris Gothorum imposuit nomen, deductisque ex Chersoneso & Selandia colonijs in peinsulam

ſulam Scandiam, Gothorum protulit nomen, & primum quidem in Scaniam, inde in Oſtro & Veſtro Gothiam. Vocati autem cherſoneſi incolæ per 350 annos Cimbri, inde per 710 An. Gothi: tandem â Dano Dani in hunc diem nuncupati. *Tielvar Gutiſon* deductis ex Cimbrico portu colonijs An.M. 2264. Gotlandiam inſedit. *Haſder Tielvarſon*, ex uxore Hviteſtierna tres ſuſcepit filios, Guti, Grippa & Grumphin, poſt patrem ſimul imperantes; & inde Guti ſolus. Hinc Vamlingus Gutiſon, & Hablingus Vamlingi fil. Multiplicatis in immenſum incolis Gotlandiæ inſulæ, An. M 2500, ſorte educuntur, in alias terras commigraturi, qui Helgone Duce Eſtoniam inſident, mox ſub filio eius Dano, ſubactis Thracibus & Getis ſedes ad Danubium figunt. Veſta Dani fil. An M 2620. Velmarum genuit, Gothis Tempore belli Trojani imperantem. Prolixius hæc ibidem memorantur: & quæ ſeqvuntur pluſcula ſuperioribus haud minus fabuloſa, repetere odioſum. Fuiſſent certe niſignis antiquitatis theſaurus, ſi genuina: ſed admotis oculis, turpis ærugo ſe prodit. Nihil iam de eo dicam, quod Gothos non â Gomer, ſed â Magog Iſidorus & ceteri antiquitatum conſulti derivent: ipſa Chronologia ſingulis regum temporibus tam adcuratè adſcripta certiſſimum eſt argumentum falſitatis. Nulla quippe monumenta hiſtorica ante Chriſtiana ſacra huc illata, certâ temporum notâ inſignita ſunt, niſi quá ex ſynchroniſmis ætates colligi poſint: ne dum ut â diluvio tempora ſupputaverint. character præterea dictionis adulterinum fœtum exprobrat. Quod ne falſo â me dictum exiſtimes, en tibi textum Goticum, quem citat verſio Danica: *Ia-*

 phet

phet tridium Noe son, huilkom hiete Gomer han for til einom landom, udindan hed mindrum Asia; oc nefnde hed folkid hannom folgdom Tygraner. huilked landom fremtidom nefndes Phrygia. Hed er sked da af verldunge ar varo gangin attirtan hundrit oc halfandrom stye, udindan Saruks tidom. Sammelune for Tygar Gomers son ofver Marit til Europam, ier tredie del af verldum, oc dueldom nogrom lunom i Skyters landom nest hin stora myr, huilkom heiter Meotis; huilkom er mertz mutter. Metin da af verld unge aar vero gangin attirtan hundrit oc halftredium stye, drog Gomer hin unge af Skyters landom, genom monqom landom, mod norden, oc bygde sa i hed landom huilked heiter Vitilandom (nu Iutland kaldit) oc ligger mot het nordre marit &c. Gratulandum vobis censeo, antiquarij, de lingva Gothica remotissimæ vetustatis. Si sic scilicet unquam locuti sint Gothi, &c. non monstra sint hæc verborum detortorum & solœcismi. Putavit nempe putidissimi figmenti parens, deformem dictionem, ut antiquissimam ab incautis exceptum iri: ideoq; voces fere singulas in *Om* terminari voluit. Dimove jam hanc larvam, & de genuinâ facie judicabis. Bina hujus exemplaria MSS. legi, quorum alterum Stephanij fuerat jam bibliothecæ Illustriss. Cancell. Com. Magn. De La Gardie adscriptum, cui sequentia in fronte notata erant: *Hæc accepi Anno Christi 1696 die 23 Octob. ab errone quodam qui scriptor fuerat M^r. Claudij Christofori, ejusque se scrinia compilasse, apertè profitebatur.* Equidem qui Claudij istius Lyscandri audaciam, ab Villichio Vesthovio Cimbro ægregie castigatam, novit, haud injuriâ fœtum hunc ipsi vindicaverit; ideo in lucem protrursum ut Gothorum Origines in Scandia aliiquando convelleret, & quæ foris patra-

verunt

verunt Cimbris adsereret. Pari fuco carmen quoddam, *Ebbe oc Age de Hellede fro &c.* de Longobardorum egressu, Lingvâ Gotlandica, & ævo, ut vult, Caroli Magni concinnatum, obtrudere nobis satagit Stephanius in not. ad Saxon. Gram. Miror equidem hominem doctum nominis sui adeo securum, ut adulterinæ mercis institorem agere non dubitaverit. Isto quippe ævo præstantissimi, hic in Septentrione, Scalldi floruerunt; quorum carminibus tam simile hoc, quam nox diei; vix heri, dialecto cimbricâ compactum: Quod & ille videt, qui in Lingva veteri nihil videt. Sed quia a Paulo Varnefridi & Saxone, de Longobardorum origine sibi discedendum putavit, scutum aliquod, quo latus malè nudum tegeret, ipsi reperiendum fuit.

Suiþiodar) Suiþiod, Sviavelldi, Sviariki, antiquissima sunt regni hujus borealis nomina, â verbo *Suidia* adurere deducta. primo quippe incolatu, cum Sylvis & tesquis omnia horrerent, non vomere eversâ glebâ sulcis semina credita: sed excisis sylvis, lignorumq; concæde igne absumtâ, in pingvi superficie, rastro sepulta semina, lætâ admodum ubertate cultorum laborem pensabant. Obtinet hæc percipiendarum frugum ratio, in hodiernum usque diem, in regionibus nostris sylvestribus: vocanturq; novalia ista *Svidior* & *Svidioland.* Ejusdem rationis est germanica appellatio *Sueden*, âb *Sueda* h. e. adurere. unde Prov. *Man får intet Sueda alt thet som ludit år.* Pontani vero deductio ab *se*, h. e. lacus & *veden* h. e. sylvâ, quasi *se veden* arguta magis quam vera est. Nec cum vulgo illi sapiunt, qui, ab *Suidur* vel *Suidrir*, Odini nomine

Eddico, *Svi-Þiod* h.e. Odini populus, nomenclaturam fabricant. Verum sic non *SusÞiod*, *sed Svidris Þiod* ratione grammaticâ scribendum fuisset:& *SviÞiod* non populum, sed regionem & terram notat, vocabulo Odini adventu multo antiquiore, uti, ex Edda & Sturlæsonio videre est. In *Langfedgatal* viginti enumerantur filii Odini, & inter eos *Suifdagr*; additurq; *af Suifdage tok nafn sitt Sviarike*. Sed hoc, ut cetera, per ambitionem ad Odinum ejusq; filios trahitur. Non *SuiÞiod* tantum, sed & Manheim, h. e. virorum fortium domicilium, Odini tempore dictam fuisse Sueoniam Snorro scribit: Asiam vero unde Dii & sacra huc accesserant, *Gudheim* adpellatam. Pro Manheim legendum arbitrabar *Vanheim* h. e. Scythia, eodem Snorrone teste: & *Vanaquisl* Tanais est. Atque ut SuiÞiod, sive Scythia minor vocata est *Manheim*, *sive Vanheim*, quod ex Maiori Scythia primi huc immigraverint coloni: ita hinc rursum egressi Gothi, eandem Vanheim sive Scythiam majorem, vocaverunt *Ovim*, teste Jornand. cap. 4. rerum Getic. *Ovim* vero sive *Ofheim* Gothicum est vocabulum, & latiorem notat terram respectu Scilicet ad Scandiam, quæ patentibus Scytharum campis multo erat angustior. In antiquis historijs vocatur SuiÞiod Manheim, rèspectu ad *Iotnaheim*. *Hervarar saga* princip *Suo finst ritad i fornum bokum ad Iotnaheimar voru kallader nordan um Gandvyk, enn fyrir sunnan Luns land. Enn adr Girkiar oc Asia menn komu á Nordurlaund, bygdu Nordur Alfunnar Risar, oc sumi halfrisar, Giordist Þa mykid sambland Þiodana: Risar feingu sier kuenna ur mannaheimum; en sumer giptu Þangat dætur sinar*. h. e. *In antiquis historijs scriptum est, gigantum terram ad Gandvicum* si-

sinum situm esse, septentrionem versus ; & ad Luns land, versus meridiem. Priusquam enim Græci & Asiatici in semptentrionem venerunt, gigantibus & semigigantibus, hunc tractum inhabitatum fuisse. Plurimam tunc populorum commixtionem factam: gigantes ex Manheim uxores duxisse ; alios illuc filias suas collocavisse. vocatur album mare hic, uti & in St. *Olafs saga* alijsq; *Gandvyk*, sive sinus ganvicus, forte ab accolarum arte magica *gan*; vel potius â *gan* rictu exporrecto, cujus figuram albus hic lacus exprimit; quem exteri, non ganvicum sed granvicum dicere maluerunt. Quid autem sibi velit Lunsland, non capio: nisi forte legendum sit *huns-land*, id est Russia. Russi enim Huni vel Hunni priscis Temporibus dicti! Vocatur Iotnaheim alias Risaland, in extrema Finmarchiâ sita. quamvis distinguere videatur Arngrimus cap. 4. *Adde*, in quit, *quod provincia quadam Norvegiæ seu Finmarchiæ contermina Risaland, id est, gigantum terra antiquitus dicta est, â qua non longe abest Iotunheimar, id est, gigantum habitatio.* Fuit, ni fallor, Lapponiæ tractus Mauremanskoy, cujus incolæ â Russis mauremans vocantur, â circumjecto forte mari, Cimbris Morimarusa dicto, quod Philemon apud Plin. nat. hist. lib. 4. cap. 13 mare mortuum interpretatur, vel congelatum.

Skylur Gautelfe) Fluvij hujus Gotelbæ meminit Adamus Bremensis, in chorographia Scandinaviæ, & in Normanniæ Alpibus oriri ait. Cujus mentem quia adsecutus non est vir maximus Grotius, ad utramque ripam Albis fl., Gothos collocat. ita enim in Prolegom. ad Procop. *Pari ergo modo, qui post primum e Scancia exitum, intra Albim, qui ab his Gothis, ut Bremensis observat, dictus fuit Gothelba, & Vistulam*

consedere, servarunt sibi patrium Gothorum sive Gothonum nomen, ac propterea Bremensis & in Scanzia Gothos ponit, & praeterea inter Albim Vistulamque. Sed quomodo haec ex Bremensi elicuerit non video. Illud quidem non nego, egressos ex Scanzia Gothos, ad litus maris Balthici in Germania aliquamdiu consedisse: illud etiam largior, Adamum, ceterosque exteros, Scandiam, sibi maxima ex parte incognitam, Germaniae adpendicem facere: indeque Sueones & Suevos pro iisdem accipit. Manifestum autem est, nostram Suipiod ipsum describere velle. Transeuntibus, inquit, *Daniam alter mundus aperitur in Sueoniam.* Et cum Gothiam primum descripsisset, porro ait: *Normannia* (Norvegia) *suis Alpibus circumdat Sueoniam. De Sueonia vero non tacent antiqui auctores, Solinus scilicet & Orosius, qui plurimam partem Germaniae Suevos dicunt Tenere, nec non montana ejus, usque ad Riphaeos montes extendi: ibi etiam est Albis fluvius, de quo Lucanus meminisse videtur, qui oritur in praedictis Alpibus, perque medios Gothorum populos currit in Oceanum, inde & Gotelba dicitur.* Alpes, Riphaeosque, altissima illa Norvegiae juga vocat quae, perpetuo dorso stringunt Gothiam & Sueoniam: in his Alpibus sive Norvegiae iugis oriri ait Albim, & Gotelbam ideo dici, quia currat per medios Gothorum populos. Nempe ut fluvius, qui Dalekarlos praeterfluit Dalaelf nobis dicitur (elf enim commune nomen est, & flumen significat) ita qui per medios Gothorum populos labitur, inter Visigothiam & Novegiam, Gotelba sive gautaelf nuncupatur; Gothique sunt, qui ab utraque fluminis ripa colunt, visigothi scilicet & Norvegi cisalpini; forte etiam trans Dofrani!

De

De Gotelba five Gautaelf vid. Snorr Strnl S. Olafs. fogu. K Suerris faga, & Petr: Claud. cap 4. & 5.

Mille Uplanda) Sic vocantur provinciæ ultra Gautaelf Vestrogothiæ conterminæ, ut Hedemarken, Gudbransdalen & ceteræ, in Novegiæ Regum historijs crebro memoratæ: ne quis Uplandiam Sueoniæ provinciam intellectam putet.

þar eru storar merkur) Sylvarum harum partem exscidit Olaus Ingelli filius, terramque excultam Vermelandiam vocavit, unde & ipsi Trætelijæ nomen inditum. Ob eandem causam Sueoniæ Rex Amundus, vocatus est Braut-Amundus, quod loca vasta ad cultum perduxerit: ut notat Snorro Sturlæson in vita ejus. Nec mirandum vastas solitudines etiam tum extitisse. Neq; enim simul, & primis temporibus totus hic septentrionis tractus excultus. Homines quippe venatui & pecuariæ dediti, potius quam agricolationi, sylvarum inculto horrore delectabantur. Unde & excisis rupibus quosdam inhabitasse scribit Jornandes. Quæ Germaniæ facies suo ævo fuerit, satis indicant Cæsar & Tacitus. In Montanis istis quia ferrum quondam effodiebatur, tractus iste *Iarnberaland* dicebatur *Iarnberaland er under Svia* Kong, *oc var þa enn heidit: oc hofdu þeir alldre fyrr set* Kong *fyr koma i sit land, oc voru þeir ovaner konga yferferdum &c.* K. Suerris saga. h. e. *tractus ferri fodinarum Sueoniæ Regi sub est, nec tum etiam ad christiana sacra conversus. in terra sua regem nunquam viderant, eratque transitus hic regius ipsis insvetus.* Obaservent hoc ij, qui Regem Magnum Ladulas ferri fodinas, primum in hoc regno aperuisse volunt. Juvit equidem ille, privilegijsq; auxit rem metallicam non tamen primus invenit.

Ille

Illt yferferdar) Tranſitus hujus periacommodi meminit eriam *Suerris ſaga* in itinere Regis Suerronis per Jarnberaland & ceteros ſaltus regi Sueoniæ ſubjectos, *I þan tima voru verſtar farder, er ſnio leyſti af ſkogum, is af votnum: fara ſtundum of moſa eda myrar ſlorar, oc þrongvar merker eda brota ſtora.* h. e. *Iter tunc impeditisſimum fuit, cum diſſolutâ nive ſylvarum, glacièque fluminum & lacuum liquefacta; tranſeundum eſſet per ſtagna & paludes, ſylvarumque anguſta & invia.*

I þan tima var vyda bygt) Recenſentur hic cauſæ excultarum ſolitudinum. potentiorum nempe iniurias non ferentes imbecilliores, relectis ſedibus ſuis hic domicilia ſua defixerunt: alios ſcelera ſua & vita improba, civitate eiecerunt, unde & hi ſolitudines quærere coacti ſunt. Durum Haralldi Harfagers imperium, opulentiores Norvegiæ cives in Islandiam compulit: Jemtiæ & Helſingiæ colonos dedit improbum Oſtani regimen. de quo St. *Olafs ſaga* hoc modo: *Ketill Iamti hiet madr, ſon Anundar Iarls af ſparaboi þrandheimi. Han ſlyddi fyri Oiſteni Konungi illràda, Sviakonungi, auſtr um kiol: han ruddi marker, oc bygdi þar ſem heiter Iamtaland. Auſtr. þangat flýdi fiolde manna or þrandheimi fyri ofriki Oiſtens Kongs: Han ſkattgildi þrandheimi, oc ſetti þar til Konungs ſon ſin er Sorkvir het. Sonar ſon Ketils het þorir Helſingr, er vid er kent Helſingaland: þvi ad han bygdi þar. en þà er Haraldr Harfagr ruddi ſer til rikis þà ſlucko fiollde manna fyri honum or landi; þrender, oc Naumdalir; oc giordis þà en bygd vida, um jamtaland: ſumir foru auſtr till Helſingalandz oc voru þar lid/kylldir Svia Konungi* h. e. *Catillus jamte filius Anundi Comitis ſparraboënſis in Trandhemia, Oſtanum tyran* num

num Sueonia regem, trans Norvegia montes, orientem versus fugiebat; excisisque sylvis, domicilia constituit, ubi nunc Iamtia dicitur. Eo etiam fugiebat multitudo hominum ex Trandhemia, propter tyrannidem Ostani Regis. Ille tributo vexavit Trandhemiam, eique filium Suercherum præposuit. Nepos Catilli Thore Helsing dictus est à quo Helsingia nomen, quod inculta ista loca primus insederit. Cum vero Haraldus pulcricomus Norvegiæ regnum occupavit, relicta patria, multi Trandhemenses & Naumdalenses jamtiam colonis impleverunt: non nulli etiam in Helsingiam concedentes, Sueoniæ regi obsequia addixerunt. Heriulfus autem Hornbriotur, ob perpetratam, in aula Haralldi Nigri, cædem, pellectamque Sueoniæ regis sororem Ingeburgam, ex utroque regno profugus, saltus inter Sueoniam, Norvegiamque insedit, & de se Herdaliam nuncupavit.

Oc lifdu so ut allan sin alldur. Gyllings hamar. atteris stapa) exigit hic locus, ut quæ de Hyperboreis memorat Plinius, & Martianus Capella, hic exponantur. Plin. lib 4. cap. 12. nat. hist. *Pone eos montes* (Riphæos) *ultraque aquilonem gens felix (si credimus) quos hyperboreos appellavere, annoso degit ævo, fabulosis celebrata miraculis. Ibi creduntur esse cardines mundi, extremique syderum ambitus, semestri luce, & una die solis aversi, non ut imperiti dixere ab æquinoctio verno in autumnum: semel in anno solstitio oriuntur iis soles, brunaque semel occidunt. Regio aprica, felici tempore, omni afflatu noxio carens: domus iis nemora lucique, Deorum cultus viritim, gregatimque: discordia ignota & ægritudo omnis: Mors non nisi satietate vitæ epulatis delibutisque senibus luxu, ex quadam rupe in mare salientibus. Hoc genus sepulturæ beatissimum*

mum. Martianus vero lib. 6. de nuptijs Philologiæ & Mercurij postquam litrus Scythicum confertum multiplici diversitate barbarica designavisset, porro addit: *Riphei montes & regio caligantibus tenebris inumbrata. post eosdem montes trans aquilonem Hyperborei, apud quos mundi axis continuâ motione torquetur. gens moribus prolixitate vitæ, Deorum cultu, aeris clementiâ, semestri die sine etiam habitationis humanæ praeduanda.* Quæ ne de Asiaticis acciperentur mox addit: Ariphæos in Asia constitutos parilem hyperboreis vitam degere, cunctis gentibus venerandos. Plinius vero, supra citato loco, cum in Europæa Scythia, propter diversas auctorum sententias, certas ipsis sedes adsignare non potuisset, subjungit: *nec libet dubitare de gente ea, cum tot auctores prodant frugum primitias solitos Delon mittere Apollini, quem præcipue colunt.* Certiori vero limite sedem nobis monstravit Diodorus Siculus Bibliothecæ lib. 2. c. 47. hunc in modum (versio est Xylandri) *Nunc postquam Borealis Asiæ tractus descripsimus, hyperboreorum quoque res priscas annotare non inconveniens arbitramur. Nam inter antiquitatum scriptores Hecateus & non nulli alij tradunt, contra Galliam in oceano insulam esse, non minorem Siciliæ, arctis subjectam, quam Hyperborei incolant: sic vocitati quod boreæ vento sint remotiores. solum hic optimum esse, ac propterea bis in anno messem fieri.* Quæ in hoc capite Diodori sequuntur, mox infra sub alio titulo commodius adducentur: Quæ vero jam adduximus Scandiæ nostræ rectissimè conveniunt. Quæ enim alia in oceano insula arctis subiecta, Siciliæ par? Britannia in qnes? sed hæc suo nomine & situ Græcis pariter & Romanis cognita, nec arctis sub-

ſubjecta. Sed Islandiam forte indigitavit? At hanc cultoribus vacuam ad tempora usque Haraldi Pulcricomi, omnes gentis illius hiſtoriæ loquuntur. Sed nunquid bis in anno meſſem in Scandia fieri ais? non aio; illud dico, quod ſatum eſt, intra duos menſes, in tractu borealiori, matureſcere & in horreum convehi. Itaque cum ſemeſtrem hic diem ſcirent, & tantillum tempus inter ſationem & maturitatem deprehenderent exteri, meſſem quoque bis in anno hic fieri poſſe, non abſurde colligebant, quamvis id uſu non veniret. Mores vero ſi conferantur, quas in Aſiaticos Scythas congerit laudes Trogus, Europæis juxta communes eſſe liquet. Quanto enim remotiores erant ab aliarum gentium commerciis, eo minus vitæ improbæ ſtudijs erant dediti, quæ ab cupiditate habendi proficiſcuntur; inde rerum partarum amor, & augendi libido: cui ſerviunt artes, inſidiæ, circumventiones, mala hyperboreis gentibus ignota. Simplici præterea naturæ ductu degentes, luxu & vitæ blandimentis non emolleſcebant; nec mortis horrore percellebantur: ſed fata ſua pro lubitu accelerabant, vel vitæ ſatietate gravati, aut prodigijs & ominibus moti, ut hic Scapnartungus cum familia ſuâ. Quibus jam vix habemus fidem, quod â majorum ſimplicitate & vivendi inſtituto in tantum diſceſſimus.

Veidi hundum) Veidi eſt venatus, veidimadr venator. *Veidihundar* ſunt canes venatici: & ſunt vel *miohundar*, graciliores ſcilicet, & curſus velocioris, qui in planitie feras adprehendunt: vel ſagaces, & vocantur *ſporrac[illegible]r. Hiartkollon hafdi einn quiſt hiartar horns i midio enni, oc hliop hon þegar*

 or

er rumenu, er hon heirdi gaud spor-rackana. Guiamars saga h. e. *Cerva ramulum corneum in media fronte habuit, & ad cursum concitabatur audito canum latratu.* Kövtrne canis est melitæus ad fæminarum delicias paratus, *then som bet alldre um ben, oc àt hvatte sud elle sadar OG. LL. bygdb 24. fl. Iordhund*, cani gregem custodiens. 24. *fl. bandhund* canis domum servans.

Ey skalt bu optar visa gestum) Quî convenit hoc celebratæ quondam Gothorum in hospites propensioni? Sed manifestum est, de sylvicolis hæc dici pauperrimis, qui nullum unquam hospitem domi suæ viderant, ut regi fatetur Snotra. Haud proinde mirum, ad regis adventum consternatos fuisse.

Kinst eda bysn) Nihil interest aliarum gentium instituta huc arcessere, de prodigijs & ominibus rerumque tristium præsagijs; quibus tantum tribuerunt, ut ex ijs actiones suas susciperent vel intermitterent. Hoc certum est talibus maxime moveri eos, qui veras rerum causas vel ignorant, vel non expendunt. Ita res nihili, insvetæ tamen Scapnartungum, totamque familiam ejus ad acceleranda facta compulerunt.

Snotra, &c.) *Snotra* nomen fuit fæminæ Asiaticæ cum Odino huc commigrantis. Edda. *Snotra er vitr oc latprud, af hennar heiti er Kollud snotr Kona.* h. e. Snotra *sapiens est, & alacris ingenij; eo nomine postea vocatæ sunt compte & rei domesticæ perita femina.* Snotra h. e. *snabb snygg.* *Iotra* h. e. querula & lacrymabunda. *Fiotra* h. e. Oblocutrix & aliorum verba detorquens. *Totra*, h. e. *slarvot*, obsoletis vestibus induta. *Skrapnartungur*, tristis, deparcus. In Edda vocatur *Sinkr*, *hnoggr*, *gioggr*

gloggr, *malingr*, *vesalingr*, *gioflati*. *Fiolmodi* h. e. adversis casibus obnoxius. *Tmsygul*, h e. ignavus & obmurmurans, ab *ym* murmur & *sygul* præ ignaviâ vix incedens, *then som nepligen ids siga & stad*. Unde satis adparet, prisco ævo, nomina omnia propria ab cujusque ingenio & indole ducta fuisse.

Trælin svaradi) *Træl*, *annôdug*, *annôdughion*, *hemubion*, *huskall*, *fostra*, *brytia*, *bryti*, *ambat*, servilia sunt nomina, & in legibus historijsque ubique obvia. *Annaud*, servitus, *Israels born andvorpudu under Þeirra annaud*. Exod. c. 2. sub servitute ingemiscebant. *Annôdugxdom*. idem, *OG. LL. ärfd.* 17. *fl.* Præter rationem igitur negat Joh. Magnus, ejus conditionis homines, priscis temporibus hic fuisse. *Träl*, est mancipium. *Huskall*, *hembion*, sunt servi domesticis operis deputati. *Brytia*, vel *bryti*, melioris aliquanto conditionis erat, & ab hero conservis operas in prædijs facientibus præpositus, ut alimentorum dispensator: ab *brytia* distribuere. *Gautreks sag. cap.* 31. *brytia Kong Rafnum oc eirni*. regem corvis & vulturibus in escam dare. *Fostra* vernam significat, sed qui suum peculium habebat. *O. LL. drapb.* 16 *Fl.* videtur ex eo dici, quod liberis educandis ab hero præficeretur. Ita *fostru* est nutrix. Alias *fostra* idem est quod *fosterfader*, *matfader*, nutricius. sic GiafaRef, Comitem Niere Jarl vocat *fostra* sin, h. e. nutricium, *Gaut. saga* cap. 9. *Fostre* est alumnus *fosterson*, sic Starkather vocatur fostre ab Hroshars grani cap. 7. & Haquinus Norvegiæ Rex vocatus est Adalsteins fostre, quod ab Adelstano rege educatus fuisset. *Andbaht* apud Cæsarem & Ulfilam servum notat, & *andbahtan*

 pas-

passim apud eundem Ulfilam est ministrare; In LL. tamen veteribus servam tantum dici ambat observavimus. *O. LL. Tiuptar:* 37. *fl.* & in LL. Vestrog. â træl sive servo semper distingvitur. Tiuf. B. 18. *fl.* *Annödiger* h. e. in servitute constitutus, ita tamen ut domino etiam invito â consanguineis, numerato pretio trium marcarum *Karlgilda*, in libertatem vindicari posset *arfd.* 17. *fl.* vocantur omnes servilis conditionis, *ofrâls madr*. *ofrâls Kona*, servus, serva *Upl. LL. erfd.* 19. *fl.* quibus opponitur *Folkfrels* ingenuus. O. G. *LL drapab.* 17. *fl.* Erat vero servorum omnium conditio dura & abjecta, quod non fuerint *i lag manna*, *O. G. LL. arfd.* 17. *fl.* h. e. nullum jus commune habuerint cum liberis hominibus: Ita Erlingus Skialgson in S. Olafs sagu ait: *Þrælar miner eru ecki i laugum eda Landzrett med audrum monnum.* h. e. *servi mei nullo communi jure fruuntur cum alijs hominibus.* Non fuerunt igitur servi *manhelger* vel *Fridhelger*, h. e. nullam vitæ securitatem habebant, quâ homines, *O. G. LL. arfd.* 17. *fl.* sed in domini potestate erant ut jumentum; & quicquid injuriarum aut flagitij ab ipsis perpetratum fuisset, herus ipsorum læso satisfacere tenebatur, perinde ac si bos ipsius pauperiem fecisset. *O. LL. edz* 15. *fl. Tiupt.* 41. *fl. drapab.* 16. *&* 21. *fl. Ves G. LL. Mandrapb.* 14. *fl.* Si hominem liberum servus vulnerasset, pulsasset, aut alia injuriâ adfecisset, *bafer han firi boggit fer oc finu gilldi.* vitam, scilicet ipse amittebat, & herus insuper emtionis pretium luere tenebatur, pro *annödig* tres marcas, & octo marcas pro *fostra.* O LL. *vadam.* 16. *&* *drap.* 16. *fl.* Si mutuo vulnere cecidissent liber & servus, liberi non servi erat æstimatio.

drap.

drap. 21: *fl.* Pro omni autem injuriâ, damno, cæde, servo illata, ab homine libero, hero ipsius satisfieri debebat *O. LL. drap.* 16. *fl. vadam.* 13: 16 & 23. *fl. arfd* 15. *fl. Ves G. LL. mandr.* 14. *fl. Sarm.* 3 *fl.* Intestabilis erat servus *O. LL. erfd.* 20. *fl.* liberi ipsius hæreditate excludebantur. *O. L. L. arfd.* 15. *fl.* Ut jumentum ab hero vendebatur servus. *O. LL. gipt.* 16. *fl.* & *vinford.* 1. *fl.* Hæc & plura servilis miseriæ opprobria in legibus notantur. Sed quæ tam iniqua sors hominem eo vilitatis redegit? 1. Arma, credo, & captivitates hoc primum fecere, licet de his sileant leges nostræ. Gloriosa enim antiquis temporibus censebatur *hernad* seu piratica, in quâ capti homines liberi, pretio postea vendebantur, uti ex historijs videre est. An justo etiam in bello hoc obtinuerit, nescio. 2 Utroque parente servo nati, servi efficiebantur. *O. LL. gipt.* 27. *fl.* Sed si alteruter parens liber, *gangin à barn à bâtri alf, oc varin frâls.* Liberi nascuntur. *ibid.* 29. *fl.* & *erfd.* 14. *fl.* 3 Liberi parentis proles ex servâ suscepta, & apud matrem septem annos remanens, serva fit. *O. LL. ârfd.* 14. *fl.* 4. Ob delictum perpetratum, pœna est servitus, si ære luere non possint. *O. LL. tiuptar.* 37 *fl.* 5 est *gâfdrâl*, qui sponte se in servitutem dedit. *O. L. arfd.* 11 *fl.* Sed quia hoc plerumque factum ab senibus & improlibus, ideo in alterius potestatem se dedentibus, ut ad dies vitæ laute alerentur, & bona sua heredibus interverterent, interdicta fuit hæc servitus â Birgero Jarl. *indidem. Vp. LL. kôp.* 3. *fl.* 6 Prohibet lex, ne paterfamilias Liberos legitimos vendat, aut servorum loco habeat. item ne frater vel soror, fratrem vel sororem vendat. *O. LL. gipt* 25. *fl.* pœna etiam

quadraginta marcarum constituta, si Christianus Christianum vendat, *Vpl. kåpm. 3. fl.* Inde manifestum, priscis temporibus, liberos â parentibus, fratres â fratribus venditos. Inhumana prorsus hæc videretur miseria, nisi ejus mitigandæ & tollendæ rationes aliquas inuenisset humanitas. Earum est, 1 manumissio. gafvo badin frålse. *O. LL. gipt. 16 fl.* 2 testamentaria libertas, & animæ causa. *O.LL. erfd. 6. fl.* 3 serva ingenuo nupta, permittente Domino, libera fit. *Vp. LL. erfd. 19. fl.* 4 Herus servum suum ingenuum simulans, ea de causa ut uxorem ei liberam impetret dominium suum, hoc ipso amittit. *O. LL. gipt. 29 fl.* 5 Christianis sacris subluta est omnis servitus. *ty att ta kristr var saldr ta lösti kristr alla kristna. Vpl. kåpm. 3 fl.* 6 Sollennis autem maxime fuit redemptio, consangvineis jure permissa *O LL. erfd. 17. fl.* præstito tamen prius juramento legitimo, A. consangvineum suum esse, quem è servitute liberare cuperent. B in libertatem & familiam, non in servitutem redimendum. C. suo non ipsius ære D. nec ipsius postea operâ pensandum. Redemptionis pretium erat trium marcarum *karlgillda*, sive sex marcarum *kåpgilda*. Sequebatur inde solennis receptio in famliam, quæ *ætleding* dicebatur. *O. LL. erf. 20 fl.* Nec tamen licebat redimere vel ættleda, tempore sationis vel messis. *erfd. 21. fl.* nisi substitutis operis. Nec ille etiam redimere poterat, qui ipse prius fuerat redemptus. *O. LL. erfd. 18. fl.* In legibus Islandicis servorum nulla sit mentio, quod in Christianismo pleræque rogatæ. In Norwegicis autem Frostatingensibus *Landvarnarbalk, c. 3.* hæc solummodo occurrunt. *Ollum mennum er ör kiemr till bus, gerir*

hnn

hun stemnu til skips vid sie ; enn samnadar à lands. enn ef þ à sitr uockr kyrr um , þ à er sá ut lagr þvi ad þà skal fara þegn oc þrall , ef þess þarf vid ; h. e. *Tesserá, hostilis adventus nuncia, in domum cujusquam illata, in maritimis quidem ditionibus, unumquemque ad naves evocat ; in mediterraneis vero, conventum indicit. Si quis venire neglexerit, eo ipso exilium subiturus. Tunc enim coire tenentur & ingenuus & servus, necessitate postulante.*

C A P. II.

Des *bid eg ydr baurn min*) Quod ante Christianæ veritatis lucem, fratrum & sororum inter se extiterint conjugia, hinc satis liquet. Nec obstat, quod, cum Gillingi soror Snotra deprehenderetur gravida, vocatum id fit à ceteris fratribus *mikid lagabrot* h. e. *maxima prævaricatio.* Referendum enim hoc est ad testamentum patris Scapnartungi, sobolis multiplicationem vetantis : non ad legem aliquam, fratrum & sororum conjugia interdicentem. Ceterum obtinueritne hic polygamia, quam in nostris taxat Adamus Bremensis, in chorog: ejus non dum invenire potui exempla.

Eg atla mier til Valhallar) *Valr* stragem significat, & *hall* palatium, inde valhall Odini aula, & ipse val fauder vocatur. *Edda in Gylfaginning Odin heitir valfodr : þvi ad hans oskasynir, eru allir þeir er i val falla. han skipar þeim valhell, oc vingolf, oc heita þeir þ à einheriar* h.e. *Odinus vocatur pater stragis : quia filii ejus adoptivi sunt omnes, qui in prælio cadunt : illis præparat aulam Valhall & vingolf, & vocantur tunc einheriar, sub uno Duce militantes.* De

Valhall porro fic Edda. *Mikid hus er valhaull, fimbundrud dyra oc fioratugo sua hygg eg à valhaullu vera: attahundrud einheria ganga or einum dyrum, þà er þ eir ganga vid vitni ad vega.* h. e. *immensum domicilium est valhall: quingenta quadraginta ostia ejus sunt; & octingentos Odini socios capit unumquodque ostium, cum ad certandum exeunt.* Ludus ipsorum quotidianus, armis certare, & indulgere poculis. Edda-*þa er einheriar hafa k'ast, ganga þeir i gardin ut oc beriaz, oc fellr hver annan: þat er leikr þeirra. oc ad dagverdi ryda þeir till Valhallar, oc dryckio.* Pocula ipsis ministrant Parcæ. Edda: *Sva heita þeir i Grimisma um er þiona i Valhaullu, bera drick oc geta bordbunadar oc olgagna. Hrist oc Mist, vil ag ad mier horn beri, Skegold, Skaugul, Hilldr oc þrudr, Hlauk oc Her.. .a, Gioll oc Geira, Hauþ oc Rangridr oc Radgridr oc Reiginlief, þar bera huerium ol.* h. e. *Sic vocantur in Grimis malum, quæ in Valhall serviunt, ministrantes potum & instrumenta mensæ ac pocula servantes. Rista & Mista cornu mihi porrigant. Skegolld, Skaugul, Hilldr, Thrudr, Hlauk, Her.. Gioll, Geira, Hauth, Rangridr, Radgridr, & Reginliéf cerevisiam unicuique pertent.* Hisce subjungit Edda tres alias Nornas sive Parcas. *þessar heita valkyrior: þar sendir Odin til orosto: þ ær kiosa feiga menn oc rada sigri Gudr oc Rosta, oc Norn enn yngsta er Skulld heitir, rida iafnan ad kiosa val oc rada vigum.* h. e. *Hæ vocantur stragium electrices, quas ad prælia emittit Odinus: morti destinatos hæ sibi eligunt, & victoriam moderantur. Gudr & Rosta, & Parcarum minima Skulld, equis semper vehuntur ad eligendas strages & certamina moderanda.* Sed cum Valhall domicilium sit armis occumbentium, quæ Skapnartungo confidentia, illuc cum uxore & ser-

vo

vo; eundi? & non potius in *Niflheim*, cui præerat *Hel*, (Proſerpina) quæ ad ſe recipiebat *sottdauder menn oc ellidauder* h. e. *morbo & ſenio abſumptos*, ut eſt in Edda. Perſuaſum ſcilicet omnibus erat, violentam mortem quamcumque, Odino æque gratam eſſe; eâque decedentes, lante ab illo excepti miri. Ita Regnarus Lodbrok, inter viperarum morſus iamiam exſpiraturus, cantionem ſuam clauſit:

Fyſumſt hins ad hætta
Heimbioda mier Dyſer,
Sem fra Herians hollu
Heſr Odin mier ſendar.
Gladr ſkal eg ol med Aſum,
I endvege, drecka.
Lifs eru lidnar ſlunder
Lægiandi ſkal eg deya.

Quorum verſuum hic eſt ſenſus.

Sed jam his deſinamus:
invitant me puellæ
Quas Gradivi ex aula
Mihi miſit Odinus.
Lætus cereviſiam cum Odini ſocijs
In ſuprema ſede bibam.
Vitæ præterierunt horæ
Ridens moriar.

Idem prorſus de Skapnartungo & filijs ejus auctor noſter: *oc foru Þaug glod oc kat til Odins*, item. *gengu Þeir glod fyri ætterni ſtapa*. h. e *læto & hilari animo ad Odinum conceſſerunt*. item *lætide rupe ſe præcipitarunt*. Hæc conſequendæ beatitudinis perſua-

 ſio

sio, ad contemnendam mortem homines induxit. unde & crebriora heroicæ virtutis documenta in gentilibus arguit Machiavellus, quam in Christianis, quibus professionis lege vetitum erat vitam sibi adimere. De Valhall vero tam firma septentrionalibus fuit opinio, ut ne in Christianismo quidem penitus evelli potuerit. Ita enim *Langfedgatal: Þeir menn hafa fundest lyka i Christnenne, sem truo ad heid ner menn fare til Valhallar. enn Þeir bleckias eki litt: Þvi Valholl er eingin. enn tilgangr er sa, ad hun syndist sinidud uora einum* Konungé *i SvyaRyke, er Gilfi er nefndr. honum syndist a Þeirra holl vera 550 blid: oc inn um euhuort blidid Þotte honum meiga ganga* 800 *manna i senn. Enn Þetta var alt reynd* kukl, *oc sionhuerfing Æsa.* h. e. *Illi etiam in Christianismo inventi sunt, qui putavere Ethnicos ad Valhall proficisci. Sed falluntur non parum; quia nulla est Valholl. Occasio autem illa fuit, quod Regi cuidam Sueoniæ Gylvoni ita fabricata videretur. Videbantur ipsi hujus aulæ quingenta quinquaginta fores, singulæ tam patentes & latæ ut octingentos homines, simul incedentes, transmittere possent. Sed cognitum postea est, illusiones fuisse & præstigias Asiaticorum.* Ut Odino Valhall, ita ceteris Dijs Deabusque, sua assignata fuere domicilia. *Muspelsheim, Breidablick, Glitner, Himinbiorg, Valaskialf, &c.* peculiaris etiam locus deputatus fuit hominibus justis & innocentibus, *Gimle.* Edda. *A sunnan verdum heims enda er sa stadr er allra er fagrstr, oc biartari enn solin, er Gimle heitir. Han skal standa, Þa er himin oc iord fyrirfaraz: ac byggva Þan stad rettlatir menn um alldir alla.* h. e. Ad *finem mundi, meridiem versus, locus est amœnissimus & sole*

sple-

ſplendidior Gimle: durabit iſte ſole & terra pereuntibus: illum incolunt viri juſti per omne ævum.

Mun eg gott ad fara ſnaudr till Odins) Lautius nempe in Odini aula excipi creditum fuit illos, qui hic extra paupertatis incommoda & ſqualorem vixerant. Unde & ſervo ſuo beneficij loco imputat Skapnartungus, quod Odinum inviſere unà ipſi liceret. Tum enim heri ſui cauſa bene exceptum iri. Ragnarus vero Lodbrock in ſumma ſede cereviſiam ſe (Regem ſcilicet) bibiturum ſupra cecinit. Snaudr eſt inops, nudus. unde Prov. *audr ad ſe, enn ſnaudr ad godum ſidum oc vinſalldum.* h. e. *abundans opibus, virtutis & amicitiarum inops.*

Vil eg riki er eg heſeatt Gautrek geſa) Cum in ſucceſſione regia maxima haberi ratio ſoleat filiorum legitimorum & primogenitorum, mirum videri poſſit Ringoni legitimo filio, Oſtrogothiæ regulo, & materno ſangvine multo illuſtriori prælatum â patre Gotricum, plebei â matre & illegitimum? Pluris ſcilicet æſtimavit filiorum indolem & alacritatem, quam maternum ſangvinem, aut ordinem naſcendi. Ita & idem hic Gotricus Roluonem minorem natu Catillo prætulit: & minor natu Roluonis filius Ericus parenti ſucceſſit. Ringo etiam Gothrici frater, Heraudo legitimo filio præpoſuit Siodum nothum, eam ob rem â fratre poſtea interfectum. Vid. Herauds ſaga.

Fylkis Kongum) *Fylking* eſt manus militaris ordinata; inde *ad fylkia lidi, aciem diſponere. Fylke*, provincia quæ unam fylking conſcribere poterat. *Fylkis Kongr*, Regulus tantulæ terræ imperans. In Norvegia viginti ſex ejusmodi fylke, tempore Oſtani Regis, numerabantur: quas ex deſignatione

Ara

Ara Einarsons recenset Petr. Claud: in descript. Norveg. cap, 6. De Regulis istis ita. *S. Olafs saga: Haralldr enn harfagri var* Konungr *yfer aullum Noregi langa esi, enn adr voru þar marger* Konungar. *Sumer hofdu eitt fylki til forràda, en sumer nockoro meir. enn alle þà tok Haralldr* Konungr *af riki: sumer fellu; sumer flydu land; en sumer letu af Kongdomi. oc nade eingin madr þar i landi at bera* Konungs *nafn, nema han ein.* h e. *Haraldus pulcricomus universæ Norvegiæ diu præfuit. prius vero multi fuerant ibireges: quidam unam provinciam, nonnulli plus aliqvanto possidentes. Omnes autem illos regnis deiecit Haraldus Rex. quidam ceciderunt; alij aufugerunt; non nulli potestate & regno abiverunt: neminiq; regium nomen usurpare licuit, præter ipsum.* Divisis postea provincijs inter filios Haraldi pulcricomi, ejusmodi iterum polyarchia obtinuit, usque ad Olaum Crassum, qui regulis istis omnibus sublatis, universam Norvegiam sibi subjecit. Sueoniam etiam quondam in Fylke divisam, ex præfatione Regis Birgeri in leges Vplandicas, videre est: ubi Vplandiam in tres fylke sive *fulcklandias Attundiam, Tiundiam & Fiadrundiam* dispertit. De quibus ut & de regulis istis plura nobis infra ad cap. 17. notanda sunt. Fylke plures sub se complectitur *herad*; certos scilicet non terrestri tantum conficiendæ militiæ, sed & dicundo juri descriptos circulos, quibus singulis præerat *Heredz hófding vel hundarishófding*. Navali vero expeditioni, quæ *ledung & leid anger* dicebatur, instruendæ suberat *skipslagen* vel *Roslagen*, tractus scilicet omnis maritimus, cujus incolæ navigationibus erant adsvetiores. Vnde vero vox *herad* deducta sit, adposite observat Gudmundus Illugason interpret. verb. veter. L. Isl. *Hierad*

rad Kallas Þadan sem votn renna leingst at ofan o ci eit, at Þeim ofe sem utrennur. Su bygd sem inna Þess hallendis er heitir hierad. Hierads taugl heita annes, ut skager, oc smadalir Þeir sem ey eru settir med tvisettri bygd samfiardar, Þeir sem ey mega hierod heita. h. e. *Herad est soli declivitas, perquam ad unum ostium corrivantur fluenta, quo se exonerant: & terræ tractus iste, ad flumina se submittens, prædijsque & pagis utrimque excultus, Herad vocatur. Extremitates vero angustiores prædiis rarioribus & sparsis insessæ, vocantur herads taugl, quasi iubam vel caudam diceres.* In montosis regionibus, non amœniora tantum sed & habitationi commodiora sunt loca, ad flumina sita; quæ primum in septentrione nostro occupata & exculta fuisse nemo dubitat. Horum incolæ cum montibus, & itinerum invijs ab alijs separarentur, peculiare sibi forum constituerunt, ubi causæ singulorum â proprio judice Herads hôfdinge cognoscerentur. Atque ita ut de aquis her-ad dicitur cum ad commune ostium tendunt, sic etiam de populo her-at dicitur, cum ad commune forum conveniunt litigantes. Non esse hæc commenta satis probat historia Olai Crassi contractior. cap. 15. *Olafr for til Þess er han Kom lidinu i vatn Þat er skarfr heitir. Þat liggr innan vid Svi Þiod. oc er avar my Ked vatvet; fiordr mior ut, en Kring lut i landet; oc liggia herod alla-vaga ad vatneno.* h. e. *Non destitit Olaus prius, quam in sinum skarfuen navibus appelleret. Interiora Sueoniæ* [inter Sigtunam & Holmiam] *ستringit: sinusque est ingens, sed angustis faucibus, & litoribus præruptis; terrâ se undique ad aquam submittente.*

Fridþiofr Þelamarkar Kongr) Maritimam hanc Scandiæ oram exteris quondam adnavigatam, & Thele sive Thyle nomine cognitam, toti peninsulæ, apud exteros Thule nomen dedisse verisimile est. Nec fallo ut existimat Grotius, & Cluverius, sed vero partis Thele sive Thelemarchiæ, nomine totam Scandiam describit Procopius. Non ignoro, quid regerat Ortelium, q; in sectetur Cluverius lib 3.c.39. Germ. ant: præcipue de loci longitudine diversa. Sed quis nescit veteres in designatione locorum remotissimorum, non alia fere experimenta, quam navigantium fidem secutos? Veterum vero navigationes, ignorato acus nauticæ usu, quam exploratæ! Ceterum hâc de re nemini controversiam moverim: & sequatur quisque, quod placuerit. Veterum Thulen Islandiam esse, evincere conatur Cluverius & Pontanus: Sententiam tamen istam, argumentis non levibus, evertit Arngrimus, quæ videsis in certamine ejus adversus Pontanum.

Starkadar Alodrengs] Avum & nepotem, sive annosum istum confundit Saxo Gram. lib 6.&utriusque gesta, nepoti soli tribuit, in Gothiâ Norvegicâ nato; cui perperam etiam Estoniam adsignat patriam, quæ avum eius protulerat. Erroris istius hæc fuit occasio quod utriusque parens Storvircus diceretur. De priori ita Hervarar Saga: *Starkaþr Aludreng, bio þá vid Alupotta; han var Komin af þussum; oc var þeim likur ad afli: han hafdi atta hendur; Storvirkr het fader hans.* h. e. *Starkatherus Aludreng domicilium habuit ad Alupotta: ex gigantibus procreatus erat & robore illis par. octo illi erant manus, & parens*

vens ejus Storvircus vocatus. Alfhilldam regis Alveri filiam, sacris operantem Starkatherus hic rapuit, & ex illa Storvircum sustulit, ut Hervarar saga, & Auctor noster, cap. 3. adserit. Storvircus raptâ Onnâ, Halogensium regis filiâ, Sarkatherum juniorem suscepit, rerum gestarum celebritate postea commendatissimum. cap. 3. supr. *cit.*

Cap. IV.

Han liet blada vita] Vitar sunt aridorum lignorum strues, quæ in maritimis scopulis incenduntur, ad significandum hostium adventum. Vocantur etiam *bötar* & *vardbötar. Upl. LL.* Kongb. 12. *fl.* ubi & triplex vigilum custodia notatur: *bya. vard, strandavard, bötavard* silicet publica vigilia in prædijs, in litore, in montibus. *Helf. LL.* Kongsb. 9. *fl. bergsvard ok násta vard* custodia in montibus & litorum extremitatibus. De publicis his ignibus ita Barcl. Argen. lib. 1. *Collucent in camporum tumulis publici ignes, quos nefas accendi, nisi regio jussu, & cum gerendis rebus celeritatem salus publica imponit. hos ignes angaros vocant.* Vide item Snorr. Sturl. in vita Haquini Adalsteins fostra. In materia finium regundorum, vocantur lapides limitanei *vitar*, quasi indices: quod lineam & ductum ab uno angulari termino ad alterum monstrent.

Austan or Kianugard] In Russia sitam fuisse hanc sive urbem, sive provinciam puto. Ceterum eademne fuerit cum Holmgard, nec ne, dicere non habeo. Sisár vero iste & Olaus Skygni, ex eorum

regulorum fuere numero, qui smaKongar & FylKisKongar dicebantur.

CAP. V.

NocKut rike af Gautreki] Nericiam ab hoc Neri Jarl denominatam puto, *Nerike* quasi *Neri rike*, Neri ditio & provincia. Ipsi quippe in RingaryKe & HedemarKen imperanti vicinus maxime & opportunus hic fuit tractus. Vestrogothiæ vero quondam adnumeratam fuisse Nericiam recte observat Nobiliss: Stiernhielmius *ad LL. Vest. tiuf.* 12. *fl.* In vita Regis *Ingialdi Illrada*, reguli cujusdam Nericiæ, meminit Snorro Sturl. cui nomen Sporsnilldr. Admodum celebris autem fuit hic Neri Jarl, non suo tantum ævo, sed & multis seculis post, tam sapientiæ quam tenacitatis nomine St. Olafs saga. *Baud Asta ad vier skylldum bera ber, ad nu þotti henni almiklo mali skipra, ad ber takist flormanliga: oc baud ad Þu sKylldir nu meir gliKiast i att Haralldz ens Harfagra um sKaplyndi, en Hrana Mionef modrfedr binum, eda Nereid Iarll enum gamla, þoett han hafdi verit miKill speKingr.* h. e. *Jussit Asta tibi nunciaremus ut pro tempore, quam magnificentissimè te geras, ingeniumque referas Haraldi pulcricomi & nepotum ejus, potius quam avi tui materni Rane Mionef, aut Comitis Neri illius Prisci, quantumvis sapientiæ nomine claruerit.* Verba sunt Astæ, matris Olai Crassi, per servos marito Sigurdo Syro delata, ut ad excipiendum privignum suum Olaum, ex longinqua expeditione jam reversum, solito majori adparatu uteretur. Fuit enim hic Sigurdus Syr inter Norvegiæ Regulos opulentissimus; sed ad rem aliquanto at-

attentior :· quod cum ipsi ab uxore subinde exprobraretur ; exemplo Neri illius prisci se excusare solebat, hominis sapientissimi. *Mionef*, est nasus acuminatus, indicium tenacitatis. unde prov : *bonum er miott a millum augnana.* h. e. *angustum illi spatium inter oculos est. de homine illiberali dictum.*

CAP. VII.

Deir felldu spà) Ad oracula & sortes, rebus in adversis confugiebant : sævumque Odini numen crudele placamentum exigebat. Tanta miseros dementia ceperat, ut leviora mala, quibus exercebantur, majori pœna ab se avertere non dubitarent. Tanti profecto non erat, adversis distineri ventis, itinerique moram aliquam poni, quam regem, parentis vindicem, patriæque adsertorem & tot victorijs clarum, sangvinolento numini in pœnam tradere. Voluntati interim ejus parendum censuerunt, ne contempti vindicta in omnes promanaret.

Þar heilsudu aller Odin) Specie Hrosshars grani Starcathero adparuit Odinus, eumque ad Deorum comitia adduxit, ut ibi fatorum suorum legem acciperet. Ostendunt id sequentia hujus capitis verba: *Þa skalt þu nu senda mier Vikar Kong*, quæ de HrosshansGrani accipi non possunt, sed de Odino. Ita enim supra: *Oþin villde þiggia man med blutfalli*, h. e. sorte hominem sibi deposcebat Odinus.

Dema orlog) Orlog est fatum, vel sors cuique à fato destinata. *Vesol em eg, oc ugæfo quenmadr, ad eg hefi sva þung orlog.* h. e. *misera sum & infortunata*

nata fœmina, quæ tam duro premor fato. Jonets ſtrengleik. vocatur etiam *Forlog.* prov. *Forlogunum freſta ma, fyri þau komaſt eigi.* h. e. *differri poſſunt fata, non evitari.* Item *lagnadr* & *audna* hoc capite. *Þá mun audna rada, huad adgeriſt.* h. e. fato committam quicquid eveniet. Item *ſkiepna.* Flovets ſaga, *gud allrar ſkepnu fader ſtyrke þennan man.* & *gudana tilſkipan* Trojomanna ſaga. item *ſkaup. inde Norna ſkaup. Fiör* vero eſt fatalis hora, ſive ultima illa linea. Cum ſingulorum fatis Nornas ſuas, ſeu Parcas præpoſuerint, cur de Starkathari fato Deos decernere jubet Odinus? Eximium nempe quid; & ſupra communem fatorum legem ipſi impetrare cupiebat; ut, tres hominum ætates, victoriam in omni certamine, & alia. De Nornis ſeu Parcis, hæc nobis Edda. *Or þeim ſal koma þriar meyar er ſva heita: Vdr, Verdandi, Skulld. þær meyar ſkapa monnum alldr: þar kollum ver Nornir. Enn eru fleiri Nornir, þar er koma til huers barns, er fætt er, ad ſkapa alldr. þar eru godkyndar; enn adrar Alfa ættar; enn enar þridio duerga ættar.* h. e. *ex palatio iſto tres prodeunt virgines, Vdr, Verdandi & Skulld, hominum fata definientes: Has Nornas vocamus. Sunt & plures Nornæ, quæ infanti cuique in lucem edito adſunt, & vitæ curricula præſcribunt, Sunt iſtæ divinæ origenis: Aliæ ex Alvis* (genijs ſubterraneis) *ſunt pregnatæ: Tertiæ Duergorum* [geniorum monticolarum] *ſunt progenies.* Item. *ſumar eru Aſkendar, ſumar Alfkyndar, ſumar dætr Dualins.* h. e. *Aliæ ex Dijs ſunt, quædam Genijs editæ, non nullæ filiæ ſunt Duali.* Hanc Dæmonum turbam diſcriminare promptum mihi non eſt: nec multum etiam intereſt. De Nornis porro ſive genijs, non abſimilia Cebetis tabula exhibet quam vide.

þam:

Demendur skylldu dæma] Judices hi erant Thor, Odinus, Tyr, & cetera Deorum turba. Spero lectori benevolo non importunum videri, si Theologiam & sacra majorum nostrorum, paucis hic attigerim. Cum vero Thorum, Odinum, ceterosque, non diu ante Christum natum ex Asia, in septentrionem nostrum migrasse, ex probatis antiquitatis monumentis adserat Arngrimus; inquirendum nobis porro, quæ ante illorum adventum hic obtinuerit religio. Johannes Messenius, quia statim á diluvio, colonijs Noachidarum infessum hunc arcticum orbem existimat, verum etiam numinis cultum primos secum huc intulisse inhabitatores arbitratur; qui temporum lapsu sensim corruptus, in horrendam tandem idololatriam ab Odino sit conversus. De Germanis vero suis, quo nomine Scandianos etiam complectitur, multo liberalius & magnificentius Philippus Cluverius lib. 1. c. 31. Germ Ant. *Vt de vero æternoque Deo rerum cunctarum conditore, veram quandam cognitionem, omni ævo habuere universa, per omnem terrarum orbem, gentes; sic singularum quoque rerum, ab eo conditarum, harumque status & conditionis, haud exiguam easdem habuisse notitiam, e veterum juxta ac recentium scriptorum monumentis perspicio: adeo ut nihil fere in fide nostra Christiana de ijs comprehensum sit, quod non é gentium theologia liquido adserere ac probare queas.* Hinc abstrusiora etiam paradoxa promuntur: *Germanos, unum verum æternum Deum in trinitatate coluisse, sub solis, lunæ & ignis numinibus.* Item. *summum æternum Theut trinum in unitate, & unum in Trinitate professi sunt.* Item. *Majores nostri unum solum æternum agnoverunt Deum, in tribus personis, patris filij & spiritus*

san-

ſancti, quem ad modum ipſe primo eorum parenti Manno [Adamo] ſeſe manifeſtaverat &c. Item. *Sol ſive Iupiter eſt pater, Iuno eſt filius; ſpiritum ſanctum ſub Martis & Herculis numinibus venerati ſunt.* Item. *Herculis nomen proprie ſpiritui ſ. conveniebat.* Item. *Unos Germanos, præ ceteris cunctis gentibus Trinitatem in vero Deo, quam diutisſime, conſtantiſſimeq; coluiſſe, donec tandem ad veram plenamq; ipſius veritatis lucem pervenerunt.* Et longum eſſet repetere, quæ ille totis novem capitibus inculcat. De vera etiam religione ab Noacho per Tuiſconem ejusq; ſucceſſores ad Germanos derivata, conſentientem ſibi habet Eliam Schedium lib. de Dijs Germanis. Verum cum Noacho etiamnum vivente, veri numinis cognitio & cultus corumpi & depravari cœptus ſit, quis credet eos, qui longo poſt tempore, in has oras conceſſerunt, ſyncerum ipſum poſteris ſuis tradidiſſe? abſtruſiſſima etiam myſteria tam liquido cognoviſſe? Illa vero ejus Auctoris veriſimiliora ſunt: *Omnes Gentes ex Aſia, poſt lingvarum diviſionem, omnem Deorum notitiam & venerationem, in ſuas quamque detuliſſe terras:* corruptam ſcilicet, & â poſteris magis corrumpendam. In deteriora quippe proni, quicquid in majorum traditionibus ſani adhuc ſupererat, admixta latria fálſâ depravarunt. Quam monſtroſa inde, non mythica tantum, ſed & civilis gentium Theologia evaſerit, ſtupet animus. Nam Philoſophicæ illi, quæ ex divinorum operum contemplatione, ad factoris cognitionem deducit, quota mortalium pars dedita fuit? nec illa tamen exors fuit errorum. Majorum proinde noſtrorum ſortem miſeramur, qui quo in numinum ſuorum cultu magis erant aſſidui, eo longius ab æterno Deo receſſerunt

runt

runt; numinumque loco habuerunt quæ numinis erant opus; solem scilicet, Lunam & cœlorum exercitum. Antiquissimum enim hunc fuisse cultum ex Mose & Jobo discimus Cum enim verum Deum nec recte cognoscerent, nec ritè colerent, ista adorabant quæ adparebant gloriosissima, & quorum beneficia sensui obvia. Præ ceteris autem unus eminebat sol; quem nostri *son* vel *sun* adpellarunt, eique primam septimanæ diem *Sondag* consecrarunt. Hunc Odini & Frei nomine vocatum cultumq; postea probabitur. Ejus sacrificium *sonnu blot* dictum. Lunam *mana* & *mane* vocarunt, secundam septimanæ diem ipsius cultui dicantes. Martem asperrimâ cultura ab Gothis placatum, ex Jornande intellexit Cluverius, ejusque diem â septentrionalibus *tisdag* vocari non ignoravit; sed quia genuinum Dei ipsius nomen non perceperat, Gallorum *horrentem feris altaribus Hesum* cruce grammaticâ miserum in modum torquet. lib. 1. c. 28. quo confessionem Gothicam ab ipso exprimat. Et quamvis ille inter tormenta non diffiteatur; Gothi tamen popularem illum agnoscere renuunt, uti & hybridam Eric. quantumvis magnum literarum decus Gerhardum Vossium lib. 2. Idol. cap. 33. ad hoc credendum induxerit Cluverius. Vossio interim magna â nobis habetur gratia, quod Martem nostrum alibi; ex Suida & Chronico Alexandrino in lucem protraxerit. Ita enim lib. 1. cap. 16. Idol. *Thurras Nino, ut Ninus Belo successit; ac ipse itidem egregius bellator fuit, & propterea pro Deo habitus & Mars dictus est. Ad hanc opinionem prait Suidas in* Θεῤῥας. *ac pene eadem legas in fastis Siculis sive Chronico Alexandrino: Cujus verba ex re fuerit apponere:* μετὰ δὲ Νῖνον ἐβασίλευ-

 σεν

σεν Ἀσσυρίων Θούρρας ὀνόματι, ὅντινα μετωνόμασεν ὁ τούτου πατὴρ Ζάμης ἐκ τῆς Ῥέας ἀδελφὸς Ἄρεα εἰς ὄνομα τοῦ πλανήτου ἀστέρος. *Post Ninum Assyrijs imperavit Rex nomine Thurras, cui pater zames, idemque ex Rhea frater, Martis nomen indidit, â planeta ejus nominis.* Et interjectis aliquot Lineis: *subijcit deinde idem Chronicon, Thurram hunc fuisse* πικρὸν πολεμιστὴν, *acrem bellatorem, eumque arctoas paterno imperio plagas addidisse, Nempe vel eo colonos miserit, vel qui eo migrassent, adegerit ut se Dominum vel principem agnoscerent: Nisi hoc solum veteres spectarunt, arctoas gentes ut bellicosas in tutela esse Numinis quod præsidet bello. Postea indicat hunc Thurram, non solum Martem creditum, sed etiam vocatum Bal sive Belum sic enim subjungit:* ᾧτινι Ἄρει ἀνέστησαν πρώτην στήλην οἱ Ἀσσύριοι καὶ ὡς θεὸν προσεκύνουν αὐτὸν, καὶ ἕως τοῦ νῦν καλοῦσι περσιστὶ τὸν Βααλ θεὸν, ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον Ἄρης πολέμων θεός. *Cui Marti primum Asyrij columnam constituere, eumque velut Deum venerati sunt, & hactenus eum voce Persicâ nuncupant Baalem Deum, quod si transferatur, fuerit Mars bellorum Deus.* Item lib. 2. cap. 13. *Assyrius Mars triplex est partim enim est Nimrodus sive Belus, partim ejus filius Ninus, partim Thurras, qui Nino in imperio successit.* Mathematicis *vero, planeta inter solem Iovemque Medius* θοῦρος *vel* θούρας *dicitur.* item lib. 2. cap. 33. *Babylonijs stella Martis vocata* Θούρρας*, indeque nomen accepit Rex Assyrius qui Nino successit. Sic sæpe vocatur a Dorotheo Sidonio &c.* Sed quid nobis septentrionalibus cum hoc Thurra inquies? Jam supra, ex Chronico Alexandrino, patuit, & divinos ipsum in Asia honores meruisse, & plagas arcticas suo imperio subjecis-

se

se: Adde jam ex nostris monumentis, septentrionalem nostrum Martem Tyrum sive Thurram Asiatigenam fuisse, & pro Deo hic cultum. Sic enim Edda in Gylfaginning. *Þá er ein As er Tyr heitir: han er diarfastr oc breit-hugadr: oc han radr miok sigri i orostom. A han er gott at heita hreistimonnum. Þat er ordtak, at sa er Tyrhraustr er umfram er adra, oc Þat er eit mark um hraustleik hans oc diarfleick; Þá er Æsir lockudu Fenris-ulf til Þess at leggia á han fiotrin gleipner: Þa trudi han Þeim ey at Þeir mundi leysa han, fyrr enn Þeir logdu honum at vedi hond Tyrs i mun hans. Enn er Æsirner villdo ey leysa han, Þa beit han af hondina Þar sem nu heitr ulflidr, oc er han einhendr. han er oc sva vitr, at Þat er oc malt at sa se Tyrsprakr. En ecki er han kalladur sattir manna.* h. e. *Asiatigena etiam Tyr est, & omnium audacissimus, animique maxime varij. Ipsi victoriam in bellis acceptam feras: ei felicia vota viri fortes nuncupant. Parœmia inde, instar Tyri fortes esse, qui ceteros omnes fortitudine antecellunt, firmi & intrepidi animi ejus documentum fuerit, quod, cum Lupum Fenris ad recipiendos compedes Gleipner allicerent Asiatici [Dij] nec fidem illis haberet secuturæ solutionis, nisi pignoris loco manum Tyri rictui suo insererent, sponte ipsam Tyr obtulerit. Et cum vinculis ipsum solvere postea recusarent Asiatici [Dij] morsu manum Tyri, circa commissuram brachij præscidit. Unde & postea unimanus fuit. Tanta etiam sapientia pollet Tyr, ut si quis insigni sapientia præditus sit, proverbio dicatur instar Tyri sapiens esse. Amicitiarum tamen inter homines conciliator esse non perhibetur.* Vocatur hic *Tyr* etiam *Sigtyr* Edda. h. e. victoriæ præses. item *viga goþ.* h. e. præliorum numen. Ab eo viri fortes nuncupantur Tyrdiarser & Tyrhrauster. Tyr item & *ordstyr* encomium

 mium

mium est fortitudinis. E supradictis hisce liquidum esse puto, primos incolas, Tyri hujus venerationem & cultum, ex Asia secum huc intulisse, cum primum coloniæ inde versus septentrionem deduci cœperunt; famamque ejus priscis, temporibus longe celebratissimam fuisse: Nam & ejus cultui tertiam septimanæ diem *Tysdag* consecraverant. Multis tandem seculis post, celebritas ejus non imminuta tantum, sed & fere exstincta fuit Odini claritudine, qui numine suo totum septentrionem implevit. Artes ejus, tam bellicas quam magicas, quibus Divinitatem promeruit; sacrificia item, quibus ipsum mactaverunt Septentrionales, plenis paginis celebrant scriptores, nostri, exterique. Quicquid vero de famigeratissimo hoc Marte Sueogothico dicitur uni isti Odino Mago competere volunt scriptores. Mr. Brynulfus, ex tabulis Scalholtinis duos Odinos producit, priscum unum, qui Asiâ nunquam egressus sit, & alterum jam supra memoratum: sed & tertium utroque antiquiorem septentrio noster quondam adoravit. Consului aliquando Ampliss. Dn. Stiernhielmium, quid ille majores nostros sub Odini numine coluisse existimaret? quid aliud nisi solem, inquit. quod vel ista clavis computi Runici verba probaverint: *Odin beter besta sina i* [ᛄ] *belgbunden*. Quorum verborum hic fere est sensus: sol absoluto cursu novendecim annorum, equos suos pabulo reficit: novum scilicet cursum iterum orsurus. Quibus porro declarandis illustrem ex Diodoro Siculo produxit locum, nemini adhuc observatum, Bibl lib. 2. c. 47. qui quia prolixior, Xylandri tantum versionem adscribam *Latonam hic* [in Insula hyperboreorum] *natam*

natam fabulantur, Ideoque Apollini præ Dijs alijs cultum deferri: Et quia Deum hunc quotidie perpetuâ laudum decantatione celebrent, & summis prosequantur honoribus, homines illos velut Sacerdotes Apollinis esse perhibent: Cujus Lucus ibi magnificus, & templum insigne rotundâ formâ, donarijsque multis exornatum. Vrbs quoque Deo huic sacra; Civium plerique c tharistæ, qui citharas in fano pulsantes, sacros Deo hymnos canant; quibus gesta ejus honorifice prædicentur. Lingva hyperboreis propria, & singulari Græcis benevolentia, ex antiquis inde temporibus confirmata. Addicti sunt inprimis Athieniensibus & Delijs. Quin Græcorum non nullos ad hyperboreos trajecisse, & donariâ reliquisse, græcis literis inscripta fabulantur. Sic & Abarim quondam in Græciam inde profectum, pristinæ cum Delijs amicitiæ & cognationis necessitudinem renovasse. Hoc insuper memorant, lunam ex hac insula ita conspici ut parum à terra distet, & terrestres quosdam tumulos in facie repræsentet. Deumque Apollinem undevigenis annis semel insulam adire [+] *quo spatio astrorum in pristina loca revolutiones perficiantur. Ideoque novendecim annorum circuitum magnum â Græcis annum vocari. In hac Deum adparitione cithara psallere noctu & choreas agitate continue, ab equinoctio verno ad pleiadum usque exortum, suorum se laudibus successuum oblectantem. Vrbis imperium, & summa templi cura penes Boreadas, progeniem Boreæ, qui gentili successione principatum ineunt.* Cotinet hic locus multa cognitu haud vulgaria. nempe jam inde ab antiquissima mortalium memoria inter Hyperboreos sive Scandianos & Græcos, mutuam non hospitij tantum, sed & Deorum sacrorumq; necessitudinem intercessisse. Apollinem sive solem Scandianis summæ venerationi fuisse.

Magnum annum â Scandianis obſervatum. Sed iſta & alia magis recondita copioſius meſſis Stiernhielmiana ſuppeditabit. De Odini ſive ſolis cultu, non tacet traditio Eddica. Et in primis quidem memorat *alfaudr* ſive ſummum rerum parentem, per omne ævum vivere, res magnas & parvas gubernare. deinde quod ſummo parenti adſeruerat, Odino ſive ſoli vindicat. *Oþin er æztr oc ellſtur Aſanna: han rædr öllum hlutum: oc ſva ſem onnr goþin ero mattug, þa þiona honom oll ſva ſem baurn faudr.* h. e. *Summus & antiquiſſimus Aſarum* [Deorum] *eſt Odinus; rerumque omnium Dominus: & quamvis ceteri Dij ſint potentes, ipſi tamen ſerviunt omnes ut parenti.* item. *Oþin heitir allfadr; þvi at han er fader allra godanna.* h. e. *Omniparens vocatur Odinus, quia pater eſt omnium Deorum.* Item in skalldskaparmalum *Huernig ſkal kenna Þor? ſva, att kalla ſon Oþins oc Iardar.* h. e. *quomodo Thor eſt nominandus? Vocetur filius Odini & terra.* Item, *Iord ſkal kalla modr Þors, brud Oþins, elio Frigiar.* h. e. *terra vocanda eſt mater Thori, ſponſa Odini, pellex Frigga.* Item. *hier ero Þau dæmi, & iord er kallud kona Oþins i ſkalldſkap.* h. e. *exemplo hac ſunt terram vocari uxorem Odini in poëſi:* De ſole hæc omnia dici, nemo negaverit, Nam ut terra, uxor ejus, magna mater, mater Deum, communis mater, in gentili Theologia nuncupatur: ita â ſole tanquam parente, generari omnia & vitam accipere crediderunt. Eleganter autem *Thor*, h. e. Tonans ſive tonitru, filius dicitur eſſe Odini, ſive ſolis, & terræ: quia ſolis calore exciti vapores terræ, in nubibus denſantur, & tonitrua edunt. Unoculus in Edda deſcribitur Odinus, & non niſi unus oculus mundi eſt ſol. Poë-

Not. pag. 43. ✱
Hier er Har ok Jafnhar ok þridi.
Sua sem seigr i Gylfa ginning.
Gangleri spyr.

tarum Præses est Phæbus! & nostrorum Skalldorum Odinus. Unde & Carmen *Odins miod* h.e. Odini mulsum dictum est. Prisca hæc Theologia, de Odino sive sole, Odini magi istius Asiatici in hæc borealia adventu, non obscurata tantum, sed in totum fere extincta fuit. Regi quippe Sueoniæ Gylvoni per illusionem persuasit se unicum mortalibus numen adorandũ, nomine & personis trinum. In sublimi namq; palatio, specie trium regum, sub ordinatis ad invicem sellis insidentium, ipsi conspiciebatur, tripliciq; nomine majestatem suam ostentabat. Dictus enim fuit, *Hàr* h. e. Excelsus, & *Iafnhar*, h. e. æque excesus, & *Þridi* h. e. Tertius. prout hoc nobis Schema Eddicum exhibet, hic insertum. * In quo illud etiam notabile, quod ad tergum ipsius, solis imago coronata adpingatur, tanquam simulacrum prioris Odini. Istis postea nominibus non vulgo tantum adoratus, sed & Scalldorum carminibus mirifice celebratus fuit Odinus. At solem inquies qui statuere potuerunt eum quem Martem esse crediderunt? Adposite probat Vossius lib. 2, cap. 13. gentium Theologis Martem aliud non esse quam ipsum solem: & *bellicosas gentes arctoas, cum Martem pro summo numine colerent, non aliud veneratas quam solem: perdit ille homines bello & pestilentia, & fervore suo sangvinem concitat ad iram: unde & bello ipsum præfecerunt.* In Edda vocatur *Valfaudr*, h. e. pater stragis & internecionis. Sudat non parum Cluverius ut ex suo Theut Odinum procudat. Theut enim vertit in Dan, & Dan in Vodan. Nec improbavit argutias istas Vossius. Si ad peregrinas derivationes omnino recurrendum, solem apud Phœnices & Assyrios Adon & Adonin vocari auctor est Macrobius,

quod

quod prope abest ab hebr. Adonai; unde commodius multo Odinum deduxisset quam ab Theut vel Tod, literis omnibus violenter detortis. Sed nihil attinet foris quærere quod domi possidemus. Ðde & ódn fatum est, nostra linguâ, quo Deum convenienter adpellari asserit Senec. lib. 4. de benef. cap. 7. & 8. nisi frote óde ab Odino deductum putabis. Præterea quia Oden Mercurius est, opum conciliator, ab óde h. e. bonis & opibus, quibus homines auget, recte dicitur; unde & cum Odino rem habere dicuntur, qui accumulandis opibus incumbunt. Ideo præter rationem Lipsium ridet Cluverius, quod ab lucro Odinum deducat, si rem scilicet spectes: perperam etiam Saxonem suggillat, quod *Odensdag* ab Odino dictum scribat. Quatenus Martem Odinus denotat, non incommode ab *óda* h. e. perdere & vastare, vel ab *Odr.* h. est furens insanus denominatur. Voden idem est quod Oden, præposito U, consvetudine Saxonicâ, aliás â *Vede* h. e. periculis, quibus homines Mars involuit, illud deduceremus. Vodan sive Odinum Germanis ut Deum indigenam adoratum & sacrificijs cultum vix credam. Nam quod de eo scribunt Varnefridus, Adamus Bremensis, & alij, Scandianum nostrum intelligunt. Si Bedam objicies, de Saxonibus hoc scribentem; scimus Saxones Cæsaris & Taciti ævo Germaniæ incognitos, illuc ex Dania forte vel Scandia postea progressos. De Odini Magi artibus, quibus divinitatis opinionem sibi apud septentrionales conciliavit, multa vide apud Sturlonidem, Saxonem, Olaum & Johanem Magnum, quibus hic repetendis supersedemus. Asiam autem reliquit, ob ingruentem potentiam Romanorum, ut
vult

vult Edda: vel Evangelij lucem ibi mox accendendam devitans; ut est in Langfedgatal; vel po ius, quod, in septentrione posteritatem suam illustrissimam evasuram, sapientiâ suâ prævidebat. ut itidem adserit Edda. In Sueoniam migrasse, rogatu Gylvonis Regis. his indicat Edda. *Ok er Gylfi fretti til Asia manna, er Æsir voru kallader, for han i moti þeim, oc baud þeim i sitt riki; Enu sa timi fylgdi ferd þeirra. Huar sem þeir duoldust i londum, þá var þar ár oc fridr; oc trudo menn at þeir vari þess radandi: þvi ad rikismenn sau þa olika flestum monnum odrum at fegurd oc viti: þar þotti Oþin fagrir vellir, oc landz kostir godir, oc kaus ser þar borgarstad sem nu heitr Sigtun.* h. e. *Gylvo audita fama Asianorum, qui Æsæ vocabantur, obviam ipsis profectus est, & in regnum suum invitavit. Et e vestigio secuta est profectio ipsorum. Quibus vero cumque in terris morabantur, annonæ ibi erat abundantia & pax: quam ipsorum potestati subesse arbitrabantur. Videbantur quippe incolis dissimiles plerisque alijs, pulchritudine & sapientiâ. Hic Visa est Odino plaga amœna & terra commoda: ideoque civitati locum elegit, quæ jam vocatur Sigtuna.* In Odensala, loco Sigtunæ vicino, habitasse Odinum nomen ipsum arguere videtur. Vixisse etiam diu, credibile est, quod tantam opinionem brevi spatio vix posset acquirere: Quæ ipsa ne morte sua imminueretur, astute providit. fatis quippe propinqvus, corpore quidem quod cremari jussit, se excessurum prædixit, sed Asgardiam, ad Deorum concilium reversurum, unde suam desiderantibus opem esset missurus. Illuc postea inquirendi gratia, profecto Gylvoni, in itinere varijs præstigijs illusit; de veteri religione, quo facilius deciperet, multa repetens

tens, plura etiam nova, & magis impia, dese ceteris que Asianis addens, quo in posterum magis augeretur idololatria: ut hæc nobis exhibet Edda in Gilfaginning. Ista cum ad Sueones retulisset Gylvo, insigni astu ad se transtulerunt, qui in Sueonia morabantur Asiani. Ita Edda: *Oc er Æsirnir heira þetta sagt, gafo þeir ser þessi nofn Asanna: at þa er langar stundir lidi, efadist menn ecki at allir vari einir, þeir Æsir er nu er fra sagt, oc þessir Æsir er nu voru. oc var Aukoþor kalladr Asa þor.* h. e. *His auditis nomina ista Asarum sibi imposuerunt Asiani, ut longo ævo præterlapso, non dubitarent homines credere, quod iidem fuerint omnes, & illi scilicet de quibus Gylvoni relatum erat, & hi qui jam vivebant; vocatusque est AukoThor* [Thor vehens, sive tonitru] *Asathorus.* Manifestissimum hinc est, Asianos cum Odino huc profectos, imposuisse sibi nomina eorum numinum, quæ ante illorum adventum culta erant in septentrione. Ita Odini solis nomen sibi arrogavit Odinus magus; AuKothori sive tonantis, Thor Asiaticus: Freiæ sive Friggæ terræ, Frigga Asiatica. Porro Odini genealogiam hic subjungere placet tergeminam: ex Edda unam, alteram ex Langfedgatal; tertiam ex Chronologia Anglo-Saxonica, quam cum versione Latina edidit Abrahamus Velocus.

Edda.	*Langfedgatal.*	*Chronol. Anglo Sax. pag. 531.*
Menon, Munon		
Troz sive þor.	Japhet son Noa,	Voden.
Lorida.	Japhan	Fritvald
Herekr.	Zephim, vel zechim	Freavin
Vingethor.	Ciprus	Frith vulf

Vingener.	Celius	Fin
Mode.	Saturnus, i krit,	Gudvulf
Magne.	Jupiter (cretenſis	Geata
Sefsmeg	Dardanus, Darius	Tetvain
Bedvig	Eriċtonius	Beau
Atra ſive Annan.	Tros	Skelldvai
Iterman.	Ilus	HEremod
Eremod. (old	Laomedon	Itermon
Skialldun ſive ſki-	Priamus	Hravrain, qui
Biat, ſive Baur.	Menon	in arca Noæ
Jat.	Troe ſive Thor	procreatus fu-
Gudolfr	Hlorida	it. Recenſen-
Finnr.	Enride	tur inde majo
Friálafr ſive Fríd-	Vingethor	res Noachi ad
Odin. (leif.	Vingener	Adamum us-
	Moda	que, ordine
	Magne	biblico.
	Sesmeg	
	Bedvig	
	Atra	
	Iterman	
	Heremoth.	
	Scealdua	
	Beat	
	Eat	
	Godulfr	
	Finnr	
	Frealafr	
	Voden quem	
	Odinum appella	
	mus	

Tribuet his lector quantum voluerit: nam qui divinitatem falſo ſibi arrogare non erubuit, nec majores

iores falsos venditare erubescet. Plurima Odini nomina recenset Edda, quorum quædam propria, alia Epitheta, ut *Alfadr*, *Hauga gud*, *Happa gud Farmagud*, *Hialmberi*, *Sigfadr*, *Sidhottr*, *Sidskeggr*, *Helblindi*, *Har*, *Iafn-Har*, *þridi*, *Grimr*, *oski*, Illa obscur ora *Herian*, *þeckr*, *þukþrudr*, *Sadr*, *Suipall*, *Sangetal*, *Herteir*, *Hnikar*, *Hnikudr*, *Bileygr*, *Bolverkr*, *Fiolner*, *Glapsvidr*, *Fiolsvidr*, *Suider*, *Svidrir*, *Akridr*, *Farmatyr*, *Omi*, *Biblindi*, *Gelldner*, *Harbardr*, *Ialkur*, *Kialir*, *Vidr*, *þror*, *Gautr*, *Veratyr*. Rationem impositionis horum & similium nominũ subjungit Edda *Flest heiti hafva verit gefin af þeim atburdum, at sva margar ero greiner tungna i verolldu. þvi þickast allar þiodir þurfa at breita nafni hans til sinnar tungo til banaferlis sialfum ser. Enn sumir atburdir til þessa heita hafa gerzt i ferdum hans, oc er þvi fart i frasagnir.* h. e. *Pleraque nomina eâ occasione imposita, quod tot sint lingvarum differentiæ in orbe, videnturque homines, propter invocationem, necesse habere nomen ejus lingva suæ accommodare. quædam etiam occasiones horum ex itineribus ejus nata atque ita relationibus inserta.* Solis virtutes Deorum nominibus adoratas asserit Macrob. lib. 1. cap. 28 & seq. Ita majoribus nostris *Thor* h. e. tonans, fulminans, Odini sive solis & terræ filius, ut supra ex Edda docuimus pro Deo habitus: ejus nomini primus anni mensis [*Thors manad*] dicatus & Jovis dies *Thors dag*. Ab eo tonitru, *Thoråka*, *Thordón*, *Thordunder*, *Oskedunder*, vocatur; & fulmen *Thorvigge* & *Oskevigge*, q. Thori cuneus. Ipse vero *Aukothor* dictus, quod raptato curru fragorem istum in nubibus ciere crederetur. Dicitur item *osk* h. e. desideratus. item *vulgo gofar*, *gogubben*, *gobonde*, & *kornbonde*, quod ipso tonante,

co-

copiosior decidens pluvia, agros lætificare soleat. Hunc Deorum fortissimum crediderunt. *Þor er Þeirra framastr, sa er kalladr er Asaþor eda Aukeþor: han er sterkastr Asa, oc allra gudanna oc manna.* Edda. h. e. *eorum præstantissimus Thor est, qui vocatur Asa-Thor vel Aukothor, ille omnium Asarum est Robustissimus, Deorum scilicet hominumque.* Gigantum etiam domitorem ipsum crediderunt. Ideoque arma convenientia attribuerunt, malleum, balteum & manus ferreas. Edda. *Þor à Þria kostgripi: ein er hamarin miolnir, er Hrims Þusar, oc bergrisar kenna, er à lopt kemr. Oc er Þat ey undarligt: Þvi at Þar med hefir han lamdan margan haus à fedrum Þeirra, oc frændum. Annan grip à han bestan megingiardir, oc er han spennir Þeim um sik. vex honum Asmegin halfo. Þridia grip à han, er mikill gripr er, oc Þat er jarngriper. Þeirra mà han eigi missa vid hammarskaptid.* h. e. *Tria possidet Thor instrumenta pretiosa: malleum miolnir* [contusorem] *quem in aere vibratum sentiunt Cyclopes & gigantes. Nec mirum, plurima quippe capita parentum & consangvineorum ipsorum isto contusa. Alterum pretiosissimum possidet, balteum roboris, quo cincto ipsi duplo crescunt vires. Tertium possidet maximè pretij, manus nempe ferreas, ad tenendum manubrium mallei.* Emissus autem malleus nusquam aberrabat, & ad manum mittentis sponte revertebatur ut ibidem asserit Edda. Nam quia emissum fulmen nusquam reperiatur, ad Thorum id reverti crediderunt. Thori hujus nomen & cultum sibi postea adscivisse AsaThorum, supra ex Edda vidimus. superfunt duo cognomina numina *Frei* & *Freia* sive *Frigga*. *Frei* pulcher est, & ipsum solem denotat. Nam toto orbe nihil illo pulchrius. Vel etiam

 vim

vim ejus lætificam significat, quâ res omnes viventes fovet ac reficit. Edda. *Niordr i Noatunum gat sidan tuo baurn: het annat Freyr, er ein er agietastr med gudum. Han radr fyri regni oc skini solar, oc þar med iardar avexti. á han er gott at heita til ars oc fridar. han radr fridi oc fesalo manna.* h. e. *Niordus* [Boreas] *in Noatuna duos postea genuit liberos: ex quibus Freir inter Deos maxime beneficus: Pluviæ hic præsidet & serenitati ac ubertati annonæ. Ei secunda nuncupantur vota pro felici annona & pace. pacem namq; in potestate sua habet, & secundam hominum fortunam.* Vocatur in skaldskaparmalum *vanagod*, Deus spei. *vanani þr* spei proles. *Argod*, Deus annonæ, *fegiafa god* divitiarum dator. OL: Vormius in additam. ad monument. Dan. *Soni* hunc dictum vult ex Heidricks saga. *Kongr blotadi Freir þann golt er mert vita han skilldi gifa Freir, Kalludu þan sva helgan vera, at yfer byrst hans skyldu hender leggia, oc sveria af aull stormali. skylldi þ eim golti blota ad sonar bloti. Iola aptan skylldi leida sonar galtin i haull fyrir Kong. Leggia menn þa kender yfer byrst hans, oc streingia heit.* Horum verborum hanc subjungit interpretationem latinam: *Consecraverat Rex Freyi verrem, quem opportune dandum Freyi vehementer voluit. Hunc tanta sanctitatis esse dictitarunt, ut compositis manibus ad setas tergoris arrectorias jusiurandum in rebus garvissimis persolvere omnes cogerentur Is verres in sacro Sonis mactandus erat. Porro festo vespere* [*Iola aptan*] *qui communem Deorum, Dearumque omnium solennitatem auspicabatur, introducitur Sonis verres in aulam & ante Regem constituitur. Hinc præsentes universi tangunt compositis manibus sacras setas, & conceptis verbis jurantes vota nuncupant.* Quid latinum Soni nomen velit ignoro:

Illud autem Gothicus textus loquitur, Solis verrem Frey immolatum fuisse. *Son* enim & *ſun*, sol nobis est, uti & Germanis. & *ſonnublot*, *ſonarblot*, *Freyblot*, solis sacrificium est. Non eodem prorsus sensu hæc memorat Hervarar saga; cujus particula est Heidrecks saga. *Heidreky blotadi Freiu, oc tignadi hana meſt af ollum ſinum godum. Þad var ſidvenia at taka eirn golt Þan ſtaſtan ſieck, oc ſkilldi ala hán, oc gieſa Freiu til arbotar i Vphaſi manadar Þeſs er Februarius heitir. Þà ſkilldi blot haſa till ſarſalldar. Kongr ſagdi at Þeſſi goltr vari ſuo heilagr at menn ſkyllde fyrir Þetta offur kunna ad dæma um oll ſlormal. Iola apton ſkyllde leyda Þenna ſamma golt til Kongs. Logdu menn Þa bender yfir buſt hans, oc ſtrenigdu heit. Heidreky Kongr ſtreingdi &c.* h. e. *Heidricus Frigga sacrificabat, eamque ex Dijs suis maximo honore afficiebat. Mos autem erat electum verrem maximum, eumque bene saginatum, pro felici annona, in principio mensis Februarij, Friggæ immolare. Isto enim anni tempore pro rebus prosperis obtinendis sacrificandum erat. Rex verrem tantæ sanctitatis esse prædicabat, ut ejus sacrificio rite peracto, res gravissimas juste dijudicare possent. Octavo ante Calendas Ian. ad Regem adducendus erat verres: compositisque super setas manibus vota concipiebant: Rex Heidricus vovit &c.* Quare autem solis sacrificio eligendus esset verres, ex Edda cognosci poterit. Nempe ut solis currum equis trahi alijs gentibus creditum: ita septentrionales verrem currui ejus junxisse, nomine *gullinbuſte*. h. e. setarum aurearum, qui ex pelle suilla, in fornace per pigmeum esset fabrefactus. *En Frey gaf han gaultin oc ſagdi at han mundi renna nott oc dag meira enn eirn heſtur lopt oc laug: oc aldrei verdr ſva myrkt af nott*

ad ecki se arit liðst, þar sem han er; sua lysti af bustini. h. e. *Freyo verrem donavit, per aera & aquam noctesq; dieque veloccius longiusque equo cursurum: nec tantas unquam noctis tenebras, ut eo præsente non collu strentur circumjecta: tantus setarum fulgor erat.* Friggæ itidem, quæ & Venus, & Magna Mater sive terra, ut supra ex Edda ostendimus, verrem eam ob causam immolatum fuisse, verisimile est, quod rostro suo arationem mortalibus monsttraverit. Frigga porro, desiderabile mortalibus numen, dicta est â *frigan* h. e. amare & diligere, verbo apud Ulfilam usitatissimo: cujus contrarium apud eundem Scriptorem est *figan* odisse. unde *figande* hostis. Dicta eadem est Freia sive Frôia à frô, h. e. semen sive virtus seminalis & prolifica: rerum quippe viventium hæc alma parens, eademque nutrix: ut propterea Odini sive solis conjux merito credita sit: Eleganter, ut omnia, Nobiliss: Dn. Georg. Stiernhielm in suo Hercule.

Frôija des ôfverveldе behârskar jorden ock hafvet/
Himmel och all element bland Gudar och alla (Gudinnor
âlst och den edlest hon âr; als-lefvande moder och amma

Quæ de cœlesti Venere, vel Urania, apud bonos scriptores leguntur, importunum non fuisset huc adducere: sed ne prolixitatis tædio lectorem adficeremus, omisimus. Apud Græcos & Ciceronem vocatur hæc *Astarte*, & in Sacris literis *Astaroth* Jud. cap. 10. v. 7. 1 Reg cap. 11. v 5. 2 Reg. cap. 23. v. 13. & alibi. per quam & Venerem & Lunam & terram indigitari arguunt Auctores De vocibus hisce multa apud Seldenum de dijs Syris, & Vossi-

um de Idol. Nec parum se fatigat Seldenus in deducenda origine vocis *Astaroth*, vel ab Asherot lucis, vel ab urbe cognomine, Josuæ. cap. 12. v. 4. & cap. 9. v. 10. 1. Paralip cap. 7. v. 71 Genes. cap. 14. v. 5. Deut. cap. 1. v. 4. Hæsitat tamen, nec sibi satisfacit; ut sequentia ostendunt verba: *an ab hac urbe Dea, an á Dea urbi nomen translatum; an neutrum horum fuerit, non habeo dicere. Sane á lucis, urbibus, antris, ubi coluntur numina, nomina item accipi tam certum est, quam de Dea hujus nomine omnia esse omnino incerta.* At frustra mi Seldene natales ejus in Syria quæris quæ Scythiæ & Gothiæ debentur. *ast* in veteri nostra lingva est amor, dilectio, cujus obliqvus casus exit in astar. *Brenna af astar hita.* h. e. amoris flamma ardere. Erex. Saga. *Felldi han allan sin elsk-huga til hennar, enn hun feldi alla ast til hans.* ibidem h. e. mutuo amore devincti erant. *Er þer ecki fallit at snua til min, ast oc astar þocke.* non decet ut tuum amorem in me convertas. Æskiliod. & in auctore nostro sæpius occurrit hoc verbum ast. Prov. *ast vex med veniu.* h. e. usu crescit amor. *ofrast* nimius amor. Erex saga. *Astargydia* Dea amoris sive Venus, Hist. Damasc. & *astargod*, numen est amoris; ex quo elisa G. literâ, integrum *Astarod* habes. *od* item est possessio, dominium, unde *Astarod*, amoris dominium. perspicies autem vel ex hoc verbo & ejus compositis, quæ fuerint priscæ lingvæ divitiæ. *astarbruni, astarbrimi, astarelldr*, amoris ardor, *astareimur*, scintilla amoris *astaredli* amoris indoles. *astarade* furor amoris. *astar indi*, *astarþocke*, dilectio: *astarmagn*, incrementum & postestas amoris *astarlifi* vita venerea. *astarleysi* inamabilitas. *astfeldni* gratia. *astgengi*, grata consvetudo.] *astsæme*

 astidg.

astidgi, amor: *astmadr* maritus; *astkona* uxor. *biona-bandsast*, amor conjugalis. *astarbarn*, filius dilectus. *astbrodr* frater dilectus. *astvin*, amicus intimus. *astsal*, *astrikr*, gratiosus, qui omnium gratiam & amorem sibi facile conciliat. *astgodr*, facilis, bonus. *astudigr*, *astudligr* amabilis. *astrike*, gratia. *astbundin* amore irretitus. Scriptorum testimonijs & exemplis hæc confirmare prolixitas vetat. Quid si & vocabulum *Zoroastres* ab hoc nostro *ast* deductum putabis q. Thoronis amor; cœli scilicet syderumque. Fuit enim Rex iste non Astrologiæ minus quam Magiæ deditus, ut Auctor est Plinius. In Skaldskaparmalum, vocatur Frigga *Vanargod*, & *Vanardis*, Dea spei; quod spes & vota mortalium foveat; & κατ' ἐξοχὴν *Dis & Goa*, h. e. Dea. unde & februarius mensis, quod tum sacra Deæ celebrabantur, *Goa* dicitur in St. Olafs saga. verba mox infra adducemus. Perperam proinde Vastovius, in Vite Aquilonia, & ex eo Olaus Wormius, Disam & Goam peculiares Deas statuit cum utrumque sit Friggæ nomen. Friggam & Frejam diversas facit Edda. Sed ex posteriori hoc est ævo, cum Deæ nomen sibi fœminæ Asiaticæ arrogarunt. Tandem & aquæ sive humori sua apud majores nostros veneratio & cultus. *Laugr* hic vocabatur, & proprie est humor sive succus in herbis, plantis, arboribus & animalibus; quo nutriuntur, & augescunt. Sic dicimus *Biörkelag* & *beörkeläckia* &c. Item humidum illud quod ad corporum commixtorum fermentationem requiritur, *Lag* dicitur, ut *Bryggelag*, *humblelag barkelag &c. laugr* etiam aquam notat, & Meler lacus antiquitus *Laugren* dictus, quasi ingens aqua. & *löga* est aquâ abluere; unde & *laugerdag*, ultimus

septi-

septimanæ dies, humori sive aquæ dicatus, in St. Olafs sogu hin minne, cap. 48. vocatur *Þuattdagr* q. dies ablutionis. quæ autem fuerit ista emundatio mihi non constat: nisi putabis in balneo lavari isto die maxime consuevisse; ut hodieq; solent. Potius tamen mihi videtur â sacrorum aliquo ritu nomen id tractum. *Loge* flammam vel Vulcanum notat: sed inter Deos is â majoribus nostris non habitus, quod consumere & vastare potius quam gignere aut fovere soleat. Auctarij loco hoc etiam observetur, majores nostros, Deorum horum nomina literarijs elementis Alphabeti Runici imposuisse: ᚠ. Frey. ᚦ, Þor. ᚼ Oden. ᛋ, Sun. ᛏ, Tyr, ᛚ laugr. ᛘ màn, Præter majores hos Deos, genios, lares, & alios dæmones, quorum sacrificia *Alfa-blot*, dicebantur, antiquitus cultos ex, St. Olafs saga liquet. Heroas, aliosque artibus insignes, Dijs suis sociare, non septentrionalium tantum sed & aliarum gentium consuetudo fuit. Vide sis quæ de toto hoc argumento erudite notavit Consultiss: Dr. Loccenius Antiquit. SueoGoth. lib. 1. cap. 3. De sacrificijs plura Snorro, Adamus Bremensis, Saxo. Olaus Magnus, & qui ceteros exscripsit Olaus Vormius, quæ inde peti possunt: nos hic obiter & strictim seligemus alijs minus frequentata. Illud inprimis observetur, vel privata vel publica fuisse sacrificia. Privatis Domesticos sibi quilibet Deos propitiavit, in ædiculis & Lararijs, quæ *blothus* dicebantur; idque de nocte, ut videre est ex itinere Sigvati skalld, in Vestrogothia, â muliere rustica hospitio exclusi. *Foru Þ eir um Gautland, oc komo at quelldi à Þ an bæ er Hof heitir Þ ar var byrgd hurd, oc Komuz Þeir ecKi inni, hiuin saugdu at Þ ar var heilagt.*

lagt. Þa kom han at audrum gardi, oc ſtod Þar husfreygia i dyrum oc bad han þar ecki inkoma; ſaugdu at þau attu Alfa blot. St. Olafs ſaga. h. e. *iter per Veſtro-Gothiam facientes, ingruente nocte, ad prædium ruſticum Hofa diverterunt: ſed clauſis portis admiſſi non ſunt, quod ſacra ibi peragi dicerent. Ad aliam inde caſam divertentem Sigvatum, in limine ſtans mater familias, ipſum, ne introiret, rogavit. Nam ſacra Alfablot ibi peragi.* Scilicet quod Chriſtianus eſſet, ſacris ſuis ipſum intereſſe noluerunt. Sighuatus poëtico calore incitatus hoc carmine in ipſos invectus eſt.

3 4 5 6 1 2
Red eg til Hofs at haſa
7 8 9 10 11 12
Hurd var aptr, enn eg ſpurdumz
14 15 17 13
Inſetta eg neſ neninin.
16 19 18
Nidr-lutt ſiri utan:
21 22 23 24 29 25
Ord gat ek faſt en ſirdum
28 27 26 32 31
Fr..ugd bad ek, enn þaugdu
34 30 33
Haeykruſt heidnir rekkar
20 35 36 37
Heilagt vid þau deila.

h. e. *Decenter ad prædium Hofa acceſſi:*
Adducta erant fores:
Submiſſo naſo, quod ipſis nomen,
extra fores conſtitutus, rogavi:
Hoc reſponſi ſolum tuli,

Sacra

Sacra hic sunt. compellavi iterum
turpem anum; Ethnici tacuerunt.
Puduit nos viros rixam cum illis serere.
Eodem calore & hoc fudit.

1 6 9 4 5
Gack attu inn quad ekkia
2 3 7 8
Armr drengr enn leingra:
14 13 15 16 11
Hradumz ek vid Oþins erum
12 10 17
Heidin ver reidi.
19 27 31 28
Rygr quadst inni eiga
18 23 24 25 26
Uþeck su er mer hnekti
29 30 20 21
Alfa blot sem ulfi
22 32 33 34
Ottinn i bæ sinum.
h. e. *Abito misello juvenis, inquit fæmina,*
Ad huc longius iter tibi carpendum:
Ethnici sumus, & ideo
Odini metuo iram.
Turpis foemina & horrenda lupis,
Quæ me foribus repulit,
Larium sacra domi suæ
Peragere se dicens.

Quibus ceremonijs, & hostijs hæc sacra celebrata fuerint vix invenies proditum. Credo tamen sine sangvine peracta: In illis vero non minus quam alijs genio indulgebant. Commessationes has, non

fine magno labore, in Norvegia; abrogavit Olaus Craffus, & rufticorum delubra destruxit. Publica facrificia, quæ *haufud-blot* dicebantur, majori adparatu & celebritate inftituebantur.. St. Olafs faga. *I Suiþiodo var þad forn landz fidur medan þar var heidni, at haufudblot fkylldi vera ad goi at Vpfaulum. Skyldi þa blota til fridar oc figurs Konungi finum: fkyldu menn þa þangat fækia um alt Sviavelldi. þa fkyldi oc almennligt þing vera: þar var oc markadr oc mikil kaupftefna, oc ftod viku: en er Kriftin var Suiþiod, þa heltz þo laugþing oc markadr: enn fydan allfijda var kriftni i Sviþiod, oc Kongar afraktus at fitia at Vpfaulum, þa var færdr markadr oc hafdr Kyndilmeffu: hefr þat halldiz alla æfi fydan, oc er nu hafdr ey meir enn ftendur þriar nætrr. Enn er þar þing Svia, fækia þeir um alt land til.* h. e. *In Sueonia antiqvus mos erat, in Ethnicifmo, generale facrificium, februario menfe, Upfalæ celebrandi. Sacrificandum tunc erat pro pace & victoria regis: coëundumque illuc ex universo regno. Peragebatur fimul univerfale judicium, nundinæque & mercatus frequens inftituebantur, per integram feptimanam. Et Sueoniâ ad Chriftianifmum converfâ, nihilominus judicia & nundinæ fervabantur. Sed poftquam ubivis in Sueonia Chiftiana obtinuit religio, & defierunt Reges Upfalæ morari, nundinarum tempus immutatum fuit, ut purificationis fefto peragerentur, quod femper deinde obtinuit, fed per tres tantum dies. Ad forenfe item judicium illuc coibat, ut antea, regni communitas.* In publicis his facrificijs notentur, locus, tempus, caufa, idola, antiftites, ritus, & victimarum genera. Quia facrorum curam non minus quam civilem adminiftrationem ad fe pertinere femper voluerunt Reges, in fede etiam Regia Upfalæ hæc peragi præcepe-

ceperunt. Ibi lucus Magnificus, & delubrum superbisſimum *hof* priſcis dictum: quamvis credam palatia atque atria ſacris commeſſationibus [*blotveitzlur*] exſtructa, *hof* etiam vocata. Huc publico mandato tota regni communitas coibat, ut modo ex St. Olafs ſogu vidimus Et quia publicis ſumptibus hæ commeſſationes inſtituebantur, in medium ſponte conferebat quisque omnis generis animalia, & cetera neceſſaria. Vatshyrna. *Fie Þat er til hofs var gefid, ſkyldi hafa til manfagnadar, Þar er blotveitzlur voru.* h. e. *animalia ſacris deſtinata, epulis hominum adhibebantur ubi commeſſationes ſacra peragebantur.* Ter ſingulis annis hæc ſacrificia iterabantur, uti ex Snorrone in vita St. Olai patet; ſcilicet, *at veternottum, at midium vetri, at ſumri,* h. e. Seneſcente autumno, media hyeme, & ineunte æſtate. Longe vero ſplendidiſſimum illud erat quod media hyeme, ſive Februario menſe peragebatur. Cui fini, inquies, tam operoſa ſacra? ſupra expreſſit St. Olafs ſaga. *ſkyldi Þ à blota til fridar oc ſigurs Konungi ſinum.* pro pace & victoria: alium item adjungit Hervarar ſaga: *til arbotar oc farſælldar*, pro felici annona & fortuna proſpera. Iſta nempe ſunt, quæ mortalium votis maxime expetuntur. Si vero conſpicuo aliquo indicio numinum ira innotuit, extraordinem, & ſelecto magis ſacrificio illa placanda cenſuerunt: ne regis quidem vitæ parcentes, ſi rebus id ſuis commodare ſperarent. Ita Regem Vicarum ob claſſem adverſis ventis detentam, Odino immolatum auctor noſter prodit. Domaldum ad annonæ caritatem avertendam, Upſalæ victimā factum Snorro memorat. Idola ſive. Deorum ſimulacra vocabantur *haurgr*, & *blot-trie*, Hervarar

ſaga

ſaga item *manlike* St. Olafs ſaga. & *ſkurgud*, ſculptiles, paſſim in 5 bibl. Statuebantur autem idola hæc ſuper aram, quæ *ſtalle* dicebatur. Herauds ſaga. *Þeir komu at ſtalli Þenn er Jumali ſat à.* per veniebant ad altare, cui Jumala[Biarmenſium Deus] inſidebat. Vatzhyrna: *frarme fyrir Þar ſtod ſtalle med m:k'um hagleik, oc tiltadur ofan med jarne.* h. e. *Ante locum iſtum ſtetit ara concinne ſtructa & ſuperiore parte ferro inducta.* Si quando in caſtra efferebatur Deus, ſuper tabulato ſtatuebatur quod *biallr* dictum. Sciſcitanti Olao Regi, qualis eſſet Deus Dalagudbrandi: ita eum deſcribit filius Gudbrandi: *han er gior epter Þor, oc hefr hamar i hendi: mikill er han vexti, oc holr innan; oc gert under honum ſem biallr ſe, oc ſtendr han Þar medan han er uti: ey ſkortir gull oc ſilfr a ſer. fiorer leifar brods eru honum huern dag færder, oc Þar ſlatr vid.* h. e. *Inſtar Thori factus eſt. in manu malleus: ſtatura grandis & intus excavatus. ſub ipſo conſtructum tabulatum, cui inſiſtit, quoties ſub Dio eſt. Auro & argento indutus eſt: & quatvor panes ipſi quotidie adponuntur, cum obſonio.* St. Olafs ſaga. In altera St. Olafs ſogu vocatur tabulatum iſtud *fotſkeml. Þetta gud er holt innan, oc under gorver haver fotſkemlar, oc ero Þeir holer oc lukþir nedan. Þar ſtendr han a ovan, oc er Þar holet a mellum hans oc fot bordzens* h. e. *excavatum eſt idolum hoc; ſuppedaneo etiam cavo, & ſubtus clauſo, inſiſtit. ipſum etiam ſcabellum cavum eſt.* Porro vocabulum *fotbord* [ſcabellum] etiam apud Ulfilam legas cap. 5. Matth. *himin iſt ſtols gu Þs, gah airÞa fotubaurÞ iſt ſotive is.* Cœlum ſolium ipſius, & terra ſcabellum pedum ipſius. Idolis his miniſtrabant ſacerdotes & Antiſtites, ſacra & ceremonias curantes. Non erant

Ali

illi viles è plebe aliqui, sed principes populi. Diodr. Sicul: supra cit. *Vrbis imperium & summa templi cura penes Boreadas, progeniem Boreæ, qui gentili successione principatum ineunt.* In Snorrone videas Niordum [Boreas hic fuit] Upsalæ & principatum & sacerdotium gessisse; filiumq; ejus Freijum superbissimum Diis delubrum exstruxisse. In eodem snorrone videas Regem Haquinum Adalsteins fostra, â Rusticis adactum, ut, quamvis Christianus, sacras commessationes initiaret. Quin & Regum filias sacris istis operatas Hervarar saga monstrat: *Eitt haust var giort Disablot hia Alfi Kongi; oc giek Alfhilldr at blotinu; en um nottina er hun raud haurgin, nam Starkadr Alodrengr Alfhildi i burt.* h. e. *Autumno quodam celebrabantur apud Alfum Regem sacra Deæ,* [Friggæ] *præfuit sacris filia regis Alfhillda: de nocte cum idola sangvine oblinebat, rapuit ipsam Starckatherus Alodreng.* quod hic dicitur *ganga at blotinu*, in Herauds saga dicitur *ganga fyri blotinu*. utrumq; sacris præesse notat. Vocabatur antistes *gode*, & potestas ejus atque munus *godord.* apud Ulfilam *gudge* sæpius. ut *fimistans gudgains*, supremi sacerdotes. *maistans gudgans*, maximi sacerdotes. *auhumistans hudgans* primarij sacerdotes Ex Ammiano Marcellino lib. 28. observavit Cluverius supremum sacerdotem apud Burgundios, vocari sinistum. *Sacerdos apud Burgundios omnium maximus vocatur sinistus, & est perpetuus, obnoxius discriminibus nullis, ut reges.* Sinistus est seni r. uti ex Ulfila patet, & honoris potius quam officij nomen ideoq; verbum aliquod apud Marcellinum desiderari existimo. Sacrificiorum præsidem sacerdotem *blotmadr* vocatum ait Vormius Monum. Dan. Sed blotmadr non magis officij nomen est quam *blotsveirn*,

fveirn, deorum cultui deditus: ita in historijs ubiq; legas *han var blotmadr mikill:* In numinum cultu assiduus erat. Antiquissimis temporibus simplici sacrificio defuncti sunt, frugum primitias Dijs offerentes Istas Hyperboreos Apollini Delon misisse Plinius auctor lib. 4. cap. 12. Postea vero nullum sacrificium absque sangvine peractum fuit. alia tamen alij Deo hostia acceptior existimata. Soli & Friggæ verrem immolatum Hervarar saga supra docuit. Taurum ferum & bene saginatum Odino offerri morem fuisse, Snorro in vita Egilli prodit. Eidem belli Deo eqvum etiam consecratum, ex Hervarar saga discimus. Cum enim Sueones Ingonem Regem, ob Christiana sacra recepta, comitijs & regno expulissent, adfinem ejus Suenonem Regem crearunt: *Þvi han baud Suium at efla blot firi þeim. þa var framleit hross eitt, oc hauggvit i sundur oc skipt til atz,enn riodad blodinu blottrie. Kostudu þa aller Sviar Kristnene, oc hofust blot.* h. e. *quia promisit illis gentilia sacra se procuraturum. adductus mox eqvus, & in partes dissectus, atque ad edendum distributus: & sangvine ejus oblitum idolum. Proiecerunt tunc omnes Sueones Christianismum, & gentilia sacra susceperunt.* Cum pro victoria Regis sacrificandum erat, selectissima hostia fuit homo, Odino immolandus. Et belli quidem tempore captivos huic sacrificio deputatos Jornandes lib. Getic. prodit: *Martem semper asperrimâ placavere culturâ. Nam victimæ ejus mortes fuere captorum.* Procopius item lib. 3. de Scandianis. *hostiarum illis pulcherrima est homo, quem bello primum ceperint. hunc vero sacrificant Marti.* Extra belli tempora forte legebantur victimæ. Vatzhyrna. *Skylldi blutnum dreifa badi yfir menn oc fie.* h.

e. *tam super* homines quam pecora sortes conjiciendæ. Ante aras hoc fiebat: vasaque in aris collocata erant, ad excipiendum sangvinem. Vatzhyrna. *frame fyrir* Þ*ar stod stalle med myklum hagleik, oc* Þ*iliadur ofan med jarne.* Þ*ar skyldi à vera elldr sa aldrey sloknadi.* Þ*an kolludu* Þ*eir vigdan eld. A* Þ*eim stalli skyldi oc standa bolli miog af kopar.* Þ*ar skylldi* Þ*lata blod* Þ*at alt kiemi af fie* Þ*vi er* Þ*ar var tilgefid, eda monnum.* h. e. *ante locum istum stetit ara concinne structa, & superiore parte ferro inducta: in hac perpetuus vigilare debuit ignis, quem sacrum vocarunt: statutus item in ara hac crater ingens aneus ad excipiendum sangvinem consecratorum pecorum hominumque.* Quamvis de humano sangvine aliter videatur statuere eadem Vatzhyrna. *Monnum* Þ*eim er blotad var skyldi steypa ofan i fen* Þ*at er uti var fyrir dyrunum.* h. e. *homines immolandos pracipitare debebant in puteum, extra ostium.* Ita suffocatos extrahebant, & in luco suspendebant: Adamus Bremensis chorogr. Victimario isto sangvine & idola & aras oblinebant. De Idolis, Hervarar saga: *Alfhildr raud hœurgin.* h. e. Alfhilda sangvine Idola oblinebat. Item de Suenone: *enn riodad blodiuu blot trie,* sangvine illitum simulacrum. De aris St. Olafs saga: *voru* Þ*à drepin naut oc hros, enn rodnir stallar i blode, oc framit blot.* h. e. *cadebantur pecora & equi, araque sangvine tincta, & peracta sacrificia.* Toto autem sacrificiorum tempore vivebant genialiter, Deorum memoriam poculis celebrantes. St. Olafs saga. *Voru* Þ*ar dryckiur miklar, oc voru minnin anll signut Asum, epter fornum sid.* Þ*ar voru drepin naut oc hross, enn rodnir stallar i blode, oc framit blot; oc veittr sà formali at* Þ*at skylldi vera til arbotar.* h. e. *Larga ibi erant compo-*

pota-

potationes, & pocula omnia consecrata Dijs Asianis: pro veteri more: casa ibi pecora & equi eraque sangvine delibuta: sacrificiaque hoc titulo celebrata: PRO FELICI ANNONA. Rex ipse laticum honorem Dijs libare, carnemque equinam primus comedere debuit, Ut ex Snorrone prius ostensum. Ludi tunc & saltationes ad pulsum instrumentorum musicorum instituebantur, quarum insolens StarKaterus, Upsalâ in Daniam concessit, teste Saxone Gramm. lib. 6. Et supra ex Diodoro Siculo. *Civium plerique citharistæ, qui citharas in fano pulsantes, sacros Deo hymnos canant.* Neque tantum in sacris commessationibus, sed etiam in nuptijs alijsque convivijs, Deorum memoriæ poculis celebrabantur. prolixior de hoc locus extat in Herauds saugu: adscribi tamen meretur. *Sigurdr sat fyrir brudini oc slo horpu. Enn er minni voru inbor in slo Sigurdr svo, ad menn sogdu, ecki mundi betur sleigid. Sigurdr sagdi ad litt vari sâ leikur enn reindur. Kongr bad han ey af spara. Oc sem in kom þat minni sem signat var Þor, skipti han um slaina:tok þa ad okirrast alt þad sem i hollini var, hnifar oc bordiskar, oc alt þat sem ecki var à haldit, sem voru drickiar bikarar: Oc margir men stodu upp oc toku til ad dansa: geck þetta langa stund. Epter þat settust aller men nidr, oc var þad minni asfruckid. þvi nast kom inn þat minni sem halged var ollū Asum. Sigurdur skipti þà enn um slaina, oc stilti svo hàtt horpuna at duergmal quad i hollini. Stucþu þa allir menn upp, er inni voru, nema Kongr, brudur oc brudgumi, oc var nu alt à ferd innan um hollina, oc þad geck lang a stund. Kongr spyr huort han kann betr sla? en Sigurdr sagdi ad epter vari enn nu nocKerer smaleiKar:*

enn

enn bad folk fyrst sitiast nidr oc drecka oc huyla sig. Slog han Þ*a* Gygiar slag, Drambuslag *oc* hierandahliod. *Epter* Þ*ad kom in Odins minni.* Þ*a lauk Sigurdr upp horpunni: hun var sva stor at madr matti standa i maga hennar, oc so faugr sem à gull sagi:* Þ*ar tok han ut gloa buyta gullsaumada, oc dro à hendur sier, tok han* Þ*a horpuna oc stilti* Þ*an slag sem heitir* falldafeykir. *Stucku* Þ*a falldar af konum oc lieku fyrir ofan hofud. Stucku* Þ*a upp konur oc lieku ey sydur enn kallmenn, oc eingin hlutur* Þ*otti kyrr i hollini. geck* Þ*at langa stund* Þ*ar till men maddust. Settust menn* Þ*a nidur, oc drucku af minnid: enn eingin gat afdruckid minna enn i* Þ*remur. Var nu òlverd oc hàvadi, so ad eingin gàdi annars enn ad drecka, oc biugust ecki vid ad dansa leingr, Enn er af var minnid, kom in* Þ*at minni sem helgad var Frey, oc skyldi* Þ*at sydast drecka: kom* Þ*etta morgum ovart. Smidur laut nu ad Sigurdi, oc tok i* Þ*an streingin sem là um* Þ*uera horpuna, oc sagdi sigurdr til* Kongs *ad han skyldi buast vid* Ramaslæ. *en* kongi *bra so vid slain, ad han stock upp, brudur oc brudgume, oc lieku ongver vakrara enn* Þ*aug &c.* (thet år) *Sigurd lekare sat mitt mot bruden och slog på harpa. och når skålarna vore inburne, slog Sigurd så vackert på harpan, att man sade thet* Kunde *intet båtre slås. Sigurd sade man hade intet stort hördt af leken ån. Kongen bad honom spela fort. När Thors skål kom inn, bytte Sigurd om slagen. begynte tå att dansa alt thet som i salen var, Knifvar, diskar, drycker kåril, och alt thet man icke hölt fast: och stode många up till att dansa: gick thet långa stund. Sedan satte the sig nider att göra besked för skålen. Thår nåst* Kom *alla gudarnas skål inn. Sigurdr bytte åther om slagen, ob stålte harpan så högt, att thet gaf genljud* (echo) *i salen. stode tå alla upp, som inne vore, förutan*

 Þ*o*-

Konungen, bruden och brudgumen; och vore alla i dans: och gick thet longa ſtund. Konungen ſporde om Sigurder Kunde leka båtre. Han ſvarade ſigh åntå hafva nogra ſmålekar quar, och bad folket förſt ſåttia ſig nider att dricka och hvyla ſig: ſlog han tå ſtrömkarls-ſlag, dramběſlag och Herauda liud. Therefter kom Odens minne inn: ypnade Sigurder tå harpan [hon var ſå ſtor att en Karl Kunde ſtå i hennes maga, och lyſte ſom bara gullet] och tog thår ut ett par hvyta vantar gullſtickada, och drog på hånderna: Stålte han och harpan på thet ſlaget ſom heter Falldaſyker [thet år en ſpringedans når quinfolken vippa omkring ſå att hufuud dukarna ſlyga i vådret] Sprungo tå quinfolken up, och lekte intet mindre ån manfolcken, och var ingen ting ſtilla i ſalen. ſtod thetta långe på, till theſs alla trottnade. Satte the ſig tå nider och drucko ſkålen; och Kunde ingen dricka ut mindre ån i tre gånger, blef tå ölro och gny, att ingen an: ſade anna ånnt dricka, och tånkte intet på nogon dans mehr. När then ſkålen var all, Kom Freys minne inn, ſom man ſiſt plågade dricka: then Kom tå mongom obetånkt. Smidir lutade till Sigurd, och tog i then ſtrengen ſom ſat tvert om harpan. Sigurd talte till Kongen att han ſKulle laga ſig till ſtore ſpringedanſen [långedanſen] och föllo ſlagen Konungen ſå vel, att han ſprång upp, ſampt brud och brudgumme, och leckte ingen vackrare ån the. &c. [thenne Sigurd hafver utan tvifvel lårt ſin ſpelekonſt af ſtrömKarlen eller forsKarlen. Ty Gygiar ſlag och Ramaſlag åra ſådane danſar, ſom ſpelas och danſas utan återvånning] Sed claudamus tandem hos rivos, ne lectoris patientiam fatigent.

Skapa eg lat StarKadi) Venuſte admodum in diſpenſandis StarcKatheri fatis, unum numen ipſi fingitur ſecundum, alterum adverſum. Nemo quippe

quippe tam iratis vel faventibus astris natus, ut de utraque fortuna non aliquid participet.

Nu gef eg þig Oþin) Formula est sacrificantis, hostiamque conceptis verbis Deo devoventis.

Var i herforum) *Herfor* justa est expeditio militaris. *Hernad* vero est piratica, quæ & ipsa priscis temporibus inter virtutis experimenta numerabatur.

Þa orti Starckadr quedi) In Catalogo Skalldorum Eddæ affixo. *Starkadr enn gamli varskalld: hans quedi eru fornust, þeirra sem menn kunna.* h. e. *Starkatherus annosus poëta erat; & carmina ejus vetustissima censentur eorum quæ jam homines memoria tenent.* Vetustiorum scilicet Skalldorum carmina, ex memoriâ mortalium exciderant, & Starchateri inter ea habebantur antiquissima, quæ memoria hominum tenerentur.

Cap. VIII.

Vanta miok) Regis etiam optimi imperium quodam modo mancum est, si ipse sit improlis. Liberi enim, successionis spe civium benevolentiam domui regiæ arctius obstringunt: eisque in longitudinem bene prospiciendi causâ, parentes regno fideliorem navant operam.

Cap. IX,

Denna grip) Gripr rem notat quamvis, Domino suo charam, & magni æstimatam: quia vero veterum opes plerumq; consistebant in instrumentis familiæ, qualia equus, taurus, naves, arma

ma omnis generis præstantissima; & hujusmodi alia, ideo & hæc *gripi* vocata sunt. dicta item *nôt* ab *nyttia* [uti] sed addito possessoris nomine: ut *Iokuls nôt*, *Grettis nôt*, gladij quibus usi sunt Jocul & Gretter. Item in Auctore nostro, *Risanôt*, *Grimsnôt*, gladius gigantis & navis Grimeri. Vocantur, item *attgripi*, quod per manus â majoribus acceperentur, inter familiæ thesauros habenda. Gretl. *kostgripr* & *meniagripr* thesauri sunt rariores. *men* est torques seu monile. *Digurt men var a'halsi Iumala, oc var fest aptan â halsinum med tygli.* h. e. *Ingens monile circum collum Dei Iumala erat, & loro colligatum in cervice.* St. Olafs, saga. *Þeir toko af Iumala korono med XII. gunsteinum setta, oc men þat sem kostadi þriuhundrud merkur gulls.* h. e *abstulerunt ab Deo Iumala coronam duodecim gemmis distinctam, & monile trecentarum marcarum auri:* Herauds saga. *Gull oc dyrgripi*, aurum & supellex pretiosa, Remundar saga. Hujusmodi chimelia vocantur etiam *grijs*. inde parentum in liberos & maritorum in conjuges blandimenta *min grijs* thesaurus meus. Edda *Þ a beidduz berserkirnir Hrolfs at taka mala sin, þriu pund gulls huerr þeirra: oc flytia Hrolfi kostgripi þa er þeir keri honum. Þad var hialmrin Hilldigautr, oc bryniun Finleif, à huerigo festi jarn: oc gullhringen Sviagrijs. er att houfdu langfedgar Adils.* h. e. *Pugiles Rolvonis stipendium ab Atislo rege petebant, tres marcas auri quisque: & Rolvoni Regi suo tria chimelia, quæ ipsi electuri essent; nempe galeam Hilldegautr, & loricam Finleif, utrasque ferro impenetrabiles, & annulum aureum Svia grijs* [Sueonum thesaurus] *quæ possederant majores Regis Atisli.* Cum omnia denegasset. Atislus, clam Upsalam accessit Rolvo Krake, pro-

prodirumque à matre, Yrſa Atisli conjuge, theſaurum regium abſtulit. de quo ibidem ſic Edda. *Þa kom Yrſa Drotning, moder hans, oc feck Hrolfi Dyrshorn fullt af gulli, oc med Svia-grijs, oc bad þa ſara til lids ſins. Þeir ridu ofan a Fyris voll. Þa ſia Þeir at Aþils* Kongr, *reid eptir þeim med her ſinum allvopnadum oc vilþe drepa þa. Þa tok Hrolfr hende ſinae hornit oc ſeri gullene um gautona. enn er Sviar ſau þat, hlupu Þeir or ſauþlonum oc leſa upp gullit. Enn Aþils bad þa rida: oc reid oc ſialfr fremſtr. Þa er Hrolfr* K. *ſa at Aþils reid nar honum. tok han hringin Svia-grijs oc kaſtadi till Aþils, oc bad han þiggia at giofs Aþils tok med ſpiots oddinum, oc laut epter. Þa leit Hrolfr* Kongr *aptr oc ſa at Aþils* K. *laut nidr oc malti: Svijnbeyg þa eg nu þan er eztr er med Svium.* h. e. *Accedens mater ejus Yrſa cornu ipſi tradidit auro plenum, cum annulo Svia grijs, & ut ad ſuos ſe reciperet hortata eſt. Fugiens autem per campum Fÿrisvall, cum videret inſequentem cum hoſtili exercitu Atiſlum, expromptum e cornu aurum per terram ſparſit. Ad quod legendum cum ex equis deſilirent milites, ut ſtrenue equitarent jusſit Atislus, & ipſe inter primos equitabat. Sibi autem imminentem videns Rolvo, projectum annulum Sviagrijs dono acceptare jusſit: quem ut haſtæ cuſpide exciperet ſe incurvavit Atislus. Hoc ut conſpexit Rolvo: ad ſuem, inquit, incurvaui Sueonum ſupremum.* Cum præter theſaurum, porcellum etiam notet *grijs*, ambiguitate vocis illudens, *Svinbeyg þa* pro *grysbeyg þa* dixit. h.e. ad porcellum incurvavi, cum ad theſaurum accipiendum incurvavi, dicendum fuiſſet. Quamvis rem ex merito putanti, nil ſit niſi lutum, pretioſum hoc lutum. Eodem hoc capite vocat auctor noſter res in delicijs habitas *gerſimar*, quod idem eſt ac *gripi*:

Later Remundr Klysia femtigi fila oc 300 ulfallda med gulli, gunsteinum oc odruvi fasenum gersimũ. h e. *Remundus qunquaginta Elephantos & trecentos Camelos oneravit auro, gemmis, & alijs thesauris raro visis.* Remundar ſaga In latiori autem ſignificatione accipitur O. L. giptb. 18. *fl. gull oc silfer, jord oc annödug bion, oc diursborn thet kalllas gersimar, oc bulstrar* SueoGothicum hoc nomen gripi, quo omnis generis res pretioſas indigitant, Romanis ſcriptoribus occaſionem dedit fingendi aves Gryphes, qui auro incubarent, & illud â raptoribus defenderent. de quibus videatur Plin. nat hiſt. lib. 7. c. 2. lib. 10. cap. 49. &. lib 33. cap. 4.

Elda skala) Domus eſt varijs miniſterijs deſtinata/quæ alias vocatur *flekarehus, bryggehus.* In LL. Norveg. Froſtatingenſibus Lands leigubalk. 20. ſl. triplicis foci fit mentio, cujus cuſtodia patri familias & domeſticis e't demandata. *Frir ero arinelldar at logum. Sa er ein er bondi skal hafa i husum heim er han situr oc sefur i: sa er annar er baka harf vit oc sioda, oc sa ellder er hiun hafa innan hus til hybila bota. Sa er hin Fridie er heittr kylnuelldr oc lava elldr, &c.* h. e. *In legibus triplex est focus: unus quo in hypocausto & cubiculo utitur pater familias: alius est culinarius, ad varios familiæ usus. tertius, quo in vaporario utimur ad frumenta & alia hujusmodi siccanda.* Cum tergeminus hic focus exſtinctus fuerit, vocatur *kalldakol.* Islans L. Bunadar B. cap. 2. vide, interpret. Gudm. Illugaſ.

Han rasadi um leggi) thenne Refs ſaga ſynes vara ſte uphof till alla the åfventyr / ſom förmåla hurn asleſijſen ſick Konungs dotteren till hustru) Hoc certe experientia compertum eſt, multos optimas

timæ indolis adolescentes conceptam de se spem destituisse: illos rursum qui primâ ætate nil egregij promiserant, viros evasisse Reip. utiles, & honoribus ac opibus conspicuos.

Sporgongumen) Asseclarum & assentatorum est caterva, qui eorum vestigia legunt & observant, quorum vel dapes ligurire, vel operâ potentioribus innotescere cupiunt. Estque hæc ditiorum præcipua vanitas, quod alendo talium hominum greges, magnos & magnificos se esse putent. Neque enim temere alios affectantur, quam quis opes suas sic bene collocari existimant. Nemo profecto Refonem sectabatur, dum in sordibus & taberna patris desidebat: Sed postquam fortuna opes aliquales contulit, & ipse prioris conditionis non meminit, & alij ipsum suspiciunt ac colunt.

Otiginna manna) tign est dignitas officij: item, virorum principum fastigium & celsitudo, inde tignar nafn, tignar velldi, & Veraldar tign. Oddr munk in fragm. hist. Olaf Tryggvasons. Torgny legifer Rangvalldo Comiti exprobratvit quod Principis nomen adfectasset, & tamen in rem consulere nesciret, cum necessitas postularet. St. Olafs saga. *Vndayliga skipti þer til girnis at taka tignarnafn, en kumit yþer enggan fagnad eda syrhyggio þegar þer komit i nockorn vanda. þ icki mer ecki uvirdugligra at vera i buanda tolo, oc vera frials orda sinna.* honorificum magis æstimo, inferiorum civium ordine censeri, & verba sua libere proferr auedere. *Otigin madr* ergo est, qui est *i buanda tolo* in numero inferiorum civiū. Pater Sigridæ Storrada vocatur, in St. Olafs sogu min: virorum Principum æqualis; sine Principis nomine. *Sigrid en Storrada var dottr Skuglar-Tosta-*

 han

hañ bar eigi tignar nafn: oc var þo þeirra jafningi. Hujusmodi viri honorati vocantur *ſtormenne, gofger menn, rauſner menn.*

CAP. X.

Afrauda Gulli) ex auro hæc arma fabrefacta quis credat? imo ex ferro vel ære, ſed deaurata, vel auro inducta ac cælata. Ex firmitudine enim arma maxime commendantur, quam conferre aurum non poteſt.

CAP. XI.

Agietr af aurleik ſinum) Gotrici noſtri laudes celebrat etiam *Hattarlykil* ſive Ars Poëtica, ſub elegantisſimo ſed& intricatiſſimo carminis genere *Refran.*

I.

1 2 4 5
Giattu at Gautrekr þotti
3 8 6 7
Godur illur Kyni þiodar.
12 10 9 13 16
Saddur varþ ſuanur enn reiddiſt
17 11 14 15
Seint ſkiott Konungr þrottar.
18 19 23 21 22
Fra ek Alvald þan adſtan
20 25 26 24
Opt ſkialldan ſtyr vallda.
28 29 27 34 35
Vordur geck frons ne fardeſt
30 36 31 32 33
Frani aptr i bod ramri.

I.

h. e. *Bonus Gotricus malus malis videbatur. Prelium perfecit cito, licet tardus fuerit ad iram. Sape hoc dico, Regum maximum raro dedisse bello causam. Defensor patria, acri in pralio, processit animose; retrocessit nunquam.*

II

4 2 1 5
Mord ox milldingr suerdi,
3 6 7 8
Miok litt dygul iokla.
10 12 9
Let Osa-rof Rasir
14 11 15 16 13
Rett biug à her flyuga.
17 18 20
Fyrasater rak flotta
19 21 22 23
Fus traudr vita laudar.
25 26 24 30 32
Hollur var geirs en gulli
31 29 27 28
Godr illur kyni Þiodar.

II.

h. e. *Auxit Rex stragem gladio; sed imminuit aurum liberalitate. Curvos auri annulos recte Rex in exercitum sparsit. Fugacem Rex celer persequebatur hostem: tarde genio indulgebat suo. Rex auro facilis promeritis, sed idem durus improbis.*

CAP. XII.

Dorer Herser) *Herse* est prima dignitas post Duces & Jarlos. Edda. *Nest Iarla eda skatKonunga*

ga ero Þeir menn er Herser heita. Enn i eino landi eru morg herod: oc er Þat hattr Konunga, at settia Þar rettara yfer sva morg herod, sem han gefir til valds; oc heita Þeir Herser. h. e. *Post Comites sive Reges vectigales, ij sunt, qui Herser vocantur. Nam cum in quolibet regno plura sint territoria, mos Regum est, eis quæ in feudum concedunt territorijs præsides & judices imponere, qui Herser vocantur.*

Mun eg Þessum vanda) Prudens parentis consilium, ad declinandam procantium regum indignationem, si votis forte excidissent. Parenti enim imputari non poterat virginis electio. Neque Regum erat fortium, spretum amorem in virginem vindicare.

Tiltekinum damum) Parabolis & ænigmatibus res serias exprimere majoribus nostris usitatissimum fuit; Ingenijque sciti & exprompti judicatum, talibus adposite uti. Præsens certe Ingeburgis comparatio, satis monstrat ipsam minime absurdi fuisse ingenij, quæ non foris speciosa sed usu valida elegerit.

Cap. XIII.

A Gautreki sialfum hefna) puellas nubiles â parentum tutorumve custodia; sponsas item & novas nuptas â maritorum potestate armis extorquere, antiquis temporibus familiare fuit. Ideoque severis pœnis hæc facinora in. LL. coercentur. *O. LL. gipt. 9 fl. Vest G. LL. eod. tit. 4 fl.*

Er Oragr) *Ragr* ignavus & timidus est. *Oragr* animosus. *betri er braustr skialldsvein, enn ragr riddare.* Ignavo Domino servus animosus præstantior. Garuns strengleik. Senes autem licet minus sint fac-

ferventes quam juvenes, propositi tamen sunt tenaciores: & ut viribus cedant, consilio tamen vincunt, Unde & in Flovets saga dicitur: *Seigar eru gamal mans sinar.* h. e. *senum nervi non facile rumpuntur.*

CAP. XIV.

Hringr het) Sigurdum Ring patrem Ragnari Lodbrock hunc esse putavi. sed non congruunt tempora. Fuerit vero, aut cognomen Frotonis Quarti: Nam is pater fuit Ingelli, qui Ringonis filius fuisse, sæpius in hac historia memoratur: aut aliquis ex eorum Regulorum numero, qui *Fylkis-Kongar* & *SkatteKongar* dicebantur. Hi enim, licet angustis terris imperitarent, & eorum regum, qui *ÞiodKongar* vocabantur, imperia comiter observare tenebantur, eos tamen & opibus & nominis celebritate sæpe antecedebant. Quippe ne domi desides consenescerent, piraticam continenter exercebant, quâ&opes&famam sibi comparabant. In ista præterea tanquam virtutis palestra, præcipue juniores Regum filij, rerum bellicarum scientiam, quæ sola fere laudi istis temporibus ducebatur acquirebant, & animum adversus pericula quævis obfirmabant: Vt inde adultiores paternum principatum cum laude administrarent. Valde autem inter se discrepant, in texenda serie Regum Danicorum, Saxo, Ericus Pomeranus, Erpoldus, Indicesq; bini quos edidit Vormius, &ex ijs alij Cujus rei causa alia non est, quam quod Regulos istos, quidam inter ceteros reges commemorent, alij vero excludant & prætereant.

Girntuſt) Et hæc vox veteris lingvæ opes oſtendit. *girne* eſt cupiditas. *girnaſt* , concupiſcere. Inde *agiarn* , habendi cupidus. *agirne* , avaritia. *fegiarn* & *fiaragiarn* opum avidus. *fegirne* , avaritia. *framgiarn* audax. *Oframgiarn* , modeſtus , ſedatus. *godgiarn* , benevolus , liberalis. *godgirne* , beneficentia. *Illgiarn* , malitioſus , *illgirne* malitia. *kappgiarn* , obſtinatus. *kappgirne* obſtinatio , *namgiarn* , diſcendi cupidus. *giarnan* libenter.

CAP. XV.

Er Eyrikr het) Pluribus Sueoniæ regibus hoc fuit nomen ; nec ſatis liquidum quis eorum hic cenſendus , niſi auctor noſter cap. 7. filium Auna ſkiafarbonda aſſeruiſſet , fratris ſui Alrici interfectorem. Fraternam hanc cædem deſcribit Snorro & Ericus Vpſalenſis : & mutuâ quiden cæde fratres concidiſſe narrat Snorro ; Ericus vero non Auna ſed Dageri filios memorat. Sed avus eorum , non pater fui Dager , ut præter Snorronem auctor lib. Langfedgatal adſerit : nec mutuâ cæde conciderunt , cum poſt fratris necem Vpſalæ diu regnaverit Ericus. Longam Sueoniæ regum ſeriem enumerat Hervarar ſaga , & inter eos quinque Ericos : ſed iſti omnes hoc Erico ſunt juniores. *Ættarbogen* ſive linea genealogica , libri Langfedgatal , hanc ſeriem exhibet. *Odin* , *Niordr i Noatunum* , *Yngvi* , *Freyr* , *Fiolner* (*hier vantar* , h. e. deſideratur aliquid) *Valland* , *Viſbur* , *Domalldr* , *Domar* , *Dyggve* , *Egill Tunnadollgr* , *Ottar Vendilkraka* , *Adils at Vpſolum* , *Eyſtein* , *Yngver* , *Brautd-Amundr* , *Dagr* , *Aune Skiafar bonde* , *Alrekr* (frater hujus noſtri Erici) *Yngvi* , *Lorundr* , *Aun hin gamle* , *Ingialldr* , *Halfdan millde* ,

Gu-

Gudrodr giofuglate, Halfdan Svarte, Haralldr Har. fagr. Horum quatvor poſtremi, Norvegiæ fuerunt Reges, ex Sueoniæ regum proſapia oriundi. Illud ex auctore noſtro perſpicuum, Ericum hunc, Gothricum VeſtroGothiæ, Ringonem Daniæ, & Ellam Angliæ ſive Northumbriæ regem æquales fuiſſe. De Ella Rege Chronologia Anglo-Saxonica ad annum Chriſti 556. *Her Ceaulin feng to rice on Veſt Seauxum, and Ælle to Northanhymbra rice and heold XXX. vinter. Ælle ves yffing, yffe Vſcfreaing, Vſcfrea Villgiſing, Vilgis Veſterfalcning Veſterfalcna Safugling, Safugl Sabalding, Sabald Sigègeating, Sigegeat Svafdaging, Svafdag Sigegearing, Sigear Vagdaing, Vagdag Vodening, Voden Frithovulfing.* Hæc latinitate hunc in modum donat Abrahamus Vhelocus: *Hic Ceaulinus in Veſt Saxonia regnare cœpit; Et Ella cœpit in Northan Hymbrorum regno; tenuitque regnum XXX annos. Ella filius erat Iffi: Iffus fil. Vuſcfrea: Vuſcfrea Vilgiſi: Vilgiſus Veſtrfalcnina: Veſterfalcnina Sapugeli: Sapugelus Seabaldi: Seabaldus Siggeoti: Siggeotus ſuebdegi: Suebdegus Sigari: Sigarus Veadegi: Veadegus Vodeni: Vodenus Frithovulfi.* Non eſt hic Ella, qui Ragnarum Lodbrok Daniæ regem, inter viperarum morſus necavit, cujusque in epicedio Ragnari Stropha 27. fit mentio. tempore enim hic longe poſterior & circa annum 877. interfectus, ut ex rebus geſtis, Ælfredi probat Olaus Vormius in expoſitione iſtius ſtrophæ.

Skylmaſt. med ſuerdi) Ejusdem prorſus indolis fuit Hervora. *Er hun ox upp, var hun quenna friduſt, oc ſuo ſterk ſem karlar, hun tamdi ſik miok vid ſkot oc boga, vid ſverd oc ſkiolld, en litt vid ſauma edr borda.* h. e. *cum adoleſcebat, puella erat formoſiſſima, viris*

par viribus. Semper illi in manibus arcus, sagitta, gladius & scutum: suere vero vel acu pingere contempsit. Hervarar saga.

A eg' allan arf) Ergone etiam jus imperandi post parentis fata filiæ competebat? majoribus que nostris conveniet, quod de Sitonibus Norvegiæ populis scribit Tacitus: fœminam dominari; in tantum non modo a libertate sed etiam â servitute degenerasse? At vix agnoscent hoc scriptores veteres rerum Norvegicarum, nisi forte de Quenlandis accipias, quæ Amazones Adamo Bremensi vocantur; & provincia ipsa, terra fœminarum. Sueonibus vero & Gothis imperasse fœminam, nusquam legas, priusquam seditiosi quidam optimates suis civiumque cervicibus Margaretam Danam imposuerunt: Cujus ipsos consilij sero tandem pœnituit. Thorborga igitur, Martij animi virago plura hic sibi cogitatione destinavit, quam concedebant leges. In regno quippe eclogico, transferre in filium parens nequibat imperium, absque consensu civium, ut de Gautone, Gotrico & Rolvone ex historia hac liquet; multo minus in puellam. Certum interim est, longo ævo imperantis Erici auctoritatem multum apud cives valuisse, ut quem filiæ maritum eligeret, regno etiam destinatus videretur. Illustribus quippe nuptijs, & soceri meritis commendabilis alijs, extra sangvinem regium, competitoribus, merito præferendus censeretur. Quo & puellæ verba respiciunt,

A Ullar Akri) Superbæ quondam villæ regiæ nulla hodie supersunt vestigia. Præter hunc nostrum meminit ejus St. Olafs saga. *Enn er Ragnvalld Iarl sotte upp i land, sendi hann menn sina fram firi til*

Up-

Upsala; oc sendi ord Ingigerdi Kongs dotter, at hun skylldi fara i mot haunom upp à Ullarakr; þar atti hun bu stor. h. e. *Cum in Uplandiam tenderet Comes Ragnvaldus, famulos suos Upsalam præmisit, Ingigerdi filiæ regis nunciaturos, ut ipsi ad Ulleråkr occurreret, ubi magna possidebat ipsa prædia.* Ingerdis hæc filia fuit regis Olai *Skötkonungs.* ita enim legendum monet Hervarar saga; non *SKotKonung* aut SkattaKonung. *sköt* vel *skaut* gremium est. *SkötKonung* rex in gremio portatus. *Olafr het son Eyriks oc Sigri dar enu Storrada, er til Kongs var tekin i Svi I iod epter Eyrik* Kongi: *han var þa barn, oc baru Sviar han epter sier. Þvi Kolludu þeir han Skaut'Konung; enn sydan Olaf Svenska.* h. e. *Olaus filius regis Erici & Sigridæ Imperiosæ, post patris mortem regno Sueoniæ præfectus est. Infans is tunc fuit, & ih gremio eum portarunt Sueones, eamque ob causam Regem in gremio portatum vocarunt, & postea Olaum Sueonem.* Non procul ab Upsala sitam fuisse villam Ulleråker ex eo liquidum, quod territorium Upsalense ab illa *Ulleråkers herad* hodieque vocetur: sed ubinam nec rudera nos, nec scriptorum memoria instruere possunt. Coniecerit forte aliquis ibi sitam fuisse, ubi nunc prædium regium Ultuna est. nomen quippe istud *tuna* veteri nostra lingvâ locum septum & munitum significat. *Odru megin arinar Tems er mikit kauptum*, h. e. *ab altera ripa Tamesis fluvij ingens est emporium* S. Ol: saga. Nec infrequens hæc vox est in lingva Celtica, ut videre est ex Cæs comm. bell. Gall Noviodunum, Lugdunum, Uxellodunum Segodunum &c. *Tuna* præterea aulam & civilium hominum consessum notat. inde Prov. *Du hafver intet varit i tuna, ock lårt but*, de ijs qui moribus sunt agrestibus

grestibus & incivilibus. Vide quæ ad Hist. suam notavit Consultiss. Dr. Loccenius in voce Vller åker.

Ting fiolment) Sunt comitia: ab antiquissima enim memoria obtinuit, ut in negotijs Rempubl. concernentibus, civium deliberationes & consilia adhiberentur.

C A P. XVI.

Ero þat hier lands log) Vel hinc manifestum, in ipso etiam Ethnicismo jura fuisse, non privata tantum quibus singulorum lites componerentur, sed publica etiam, inter imperantem & cives, quibus mutua utrorumque officia continerentur. Neque tamen hoc jure, filijs regum, & primogenitis ut plurimum, tanquam hereditas deferebatur regnum; sed si virtutes eorum & merita eminerent, alijs candidatis præferebantur.

Han var heigdr epter fornum sid) A diversis funerationum ritibus, diversas ætates putat St. Olafs saga & Snorro. *Enn fyrsta old var su er alla dauda menn skyldi brenna: enn sidan hofsk haugs olld. Voru þá allir rikis menn i hauga lagdir; enn all allþyda grafen i iord, þa er menn voru daudir: oc setter epter bauta steinar till minnis*, h. e. *prima ætas hæc fuit cum mortui omnes cremabantur. Inde cœpit tumulorum ætas, quâ potentiores omnes tumulis illati, plebs vero post mortem in terra sepulta: superpositis ad memoriam lapidibus.* Plebejorum sepulcra lapidum septo munita fuerunt, qui lapides *bauta stener* dicti, quod locum illum manibus mortuorum sacrum, ab externa vi munirent ac defenderent. *bóta för sig* dicitur, qui illatum ab ad-

adversario ictum armis excipit seque tegit. Crediderim à primis inde temporibus, mortuorum omnium cadavera, simplici funerationis officio, humo contecta: Rogis vero ac bustis initium & legem dedisse Odinum Snorro asserit. Ista tamen lege teneri non voluit Ingver Freij, qui & idem Seming, dictus ut innuere videtur St. Olafs saga, ingenti tumulo circa Upsalam, ex præscripto suo, conditus. Et videntur alij reges hunc morem post ea immitati. Ornamentis regijs indutum, & super sella regia collocatum in cryptâ se statui præcepit Rex Olaus Digerbein. *Vil eg ad haugur se gior mickill epter mik, oc se eg à stol settir, med aullum Kongs bunade oc dyrligum gripum.* St. Olafs saga hin minne. De tumulo Kara hins gamla vide Gretlam. Unde vix persuadeor crematos omnes tempore brunaold, ut supra asseruit St. Olafs saga & Snorro: sed Reges& Heroes liberum sibi servasse, quo funerationis ritu sepeliri vellent. Neq; illud etiam largiri possum sepulcrales tumulos, post abolitam necrocaustian primum congestos: imo congerendis his initium dedit ætas *bruna old*, cum concremata ossa & cineres ingesta humo & saxis contegebantur, ne dissiparentur aut alia injuria afficerentur. Rei hujus certius explorandæ causa, præterita æstate, ingentem tumulum circa prædium Broby territorij Ulleråkers, adhibitis operis, aperiendum suscepi. Cum vero tantam molem disijcere magni laboris fuisset; nec mortuorum manes violare vellem, ad radices unius lateris egestâ humo, in medium, & ultra, tumulum viam perduxi: & in continuas mox lapidum substructiones incidi. Protendebantur autem à septentrentrione in meridiem; adparuitq; super istas col-

locata fuisse ligna quercina, quorum carbones inconsum̄ti supererant; & inde cadaver defuncti concremandum, in meridiem obversum, ut puto. Rogo autem & cadavere flammis cinefacto, alijs impositis lapidibus & humo contectum erat bustum, ne quis injuria adficeret. In boreali latere, ad caput credo cadaveris, urnæ situ emarcidæ collocatæ erant; quarū frustula tantum eruere licuit. Sibi enim non cohærebant. In illis præter terram intrusam reperire nihil erat. Continuerant autem nec ossa, aut cineres, sed silicernium, & ferales ac emortuales dapes, defunctorum manibus exhibitas. In hoc tumulo quinque substructiones, aliæ super alias visebantur; &, quod mirabar, in fundo, in medio, in summo, inter cineres & ossa concremata, alia inveni ossa & crania, nullo igne tacta, ipso tamen situ friabilia: Documentum non obscurum, in unâ eademque familia, ijsdem temporibus, crematos alios, alios humatos fuisse. Nam ut quælibet familia sua habuit sepulcreta sive *atthagar*: ita eminentiores isti tumuli cuique familiæ erant proprij virorum illustrium & in dignitate constitutorum. In civitatibus autem commune bustum fuisse credo, ubi mortuorum cadavera in cineres redigebantur. Sensus vero verborum auctoris nostri ambiguus non nihil videtur: *Var han heigdr epter fornum sid.* h. e. *prisco more tumulatus fuit.* Odini seculum prope attingebat Gothricus, ætatem scilicet *brunaold*; si hujus respectu diceretur prisco more tumulatus: tumuli ante ætatem brunaold in usu fuissent: sive recentior forte historicus ad sua tempora respiciens hoc protulerit. Illud certum est, Gothrici cadaver ingenti tumulo conditum, sive concrematum, sive

in

integrum, quod potius credo, quantumvis in ætate brunaold. Quemadmodum & ipse Gotricus defunctæ reginæ suæ Alfhildæ tumulum excitavit. cap. 8. *Kungr let verpa haug epter Drotningo.*

Drecka arfi) Regum & Principum hoc est, exequijs magnificis antecesforum fuorum emortualia celebrantium apparabatur autem convivium hoc â civibus eminentioribus *flendr þar fyri buin veitzlu virduglig, skipud af morgum rikis mennum i landinu.* Sæpe in his exequiarum epulis, regnum folenniter inibat imperaturus: aliquando iftis finitis, in comitijs regni, ut hoc loco. *at endadri veitzlo er stefnt þing fiolment &c.* h. e *finito convivio comitia indicta.* Pro felici autem aufpicio, in hoc initiali convivio, ad egregia facinora perpetranda, votivo poculo Bragebikare fe obitringebant. Bragar Heroes dicuntur ab *Brage hin gamle* vide Eddam. & *Bragningar* virorum fortium focij. Bragebikare ergo poculum erat quod in memoriam Heroum exhauriebatur, quorum fimilem fe futurum profitebatur regium folium confcenfurus. Mos autem erat, ut in uita Ingialldi Illrâda Sveoniæ Regis memorat Snorro, electum regem in infimo fcamno confidere, donec illatum fuiffet poculum Brageb. Kare, aureum fcilicet cornu hydromeli repletum: quod manibus exceptum furgens, conceptis de egregio fuo regimine futuro votis, exhauriebat Inde ad fedem regiam *Kongs hâfeti* deducebatur; & fic aufpicatò regnum inivifle cenfebatur. Supra memoratus Ingialldus Illrada, exhaufto poculo *bragebikare* regnum fuum undique fe ampliaturum obstrinxit, aut vitam fuam pofiturum Cui voto implendo, duodecim regulos per fraudem fuftulit, eorumque ditio-

 nes

nes ſibi ſubiecit, ut ibidem Snorro memorat. Scyphum vel poculum ſtikel vocat Ulfila. Math. 10. v. 24. *Saei gadragkei þ ainana þiſe miniſtane ſtikla kaldis vatins.* h. e. *qui minimo horum cuipiam poculum aquæ frigidæ porrexerit:* Marc. 9. v. 41. *Saei auk allis gadragkgai izvis ſtikla vatins.* & Joh. 18. v. 11. *Stikl þanei gaf mis atta, niu drigkau þana?* h. e. *Non bibam calicem a patre mihi datum.* Stikil eſt anguſtior pars cornus. auctor noſter cap. 32. Unde adparet populares noſtros in Dacia & Moeſia cornibus pro poculis uſos fuiſſe.

CAP. XVII

A nordur londum) Quatuor hæc regna Borealia, Sueonia, Gothia, Norigia & Dania *Nordurlond* ſimul vocata quondam, & incolæ *Normenn* ſive *Normanni.* Unde convenienter H. Grotius in Proleg. ad Procop. ex ipſius Nomannicæ gentis ſcriptoribus, Prospero Aquitano, alijsque, probat, Normannos illos qui Germaniam, Friſiam, Belgium, Angliam vaſtarunt, & in Gallia tandem conſederunt, tam fuiſſe Gothos & Sueones, quam Norvegos & Danos: Ita autem vocata eſt ſeptentrionalis hæc plaga, reſpectu ad illa regna quæ orientem & meridiem ſpectant. Cum vero hæc ipſa regna diſcernere ab in vicem volunt ſcriptores, Norigiam ſingulatim Normanniam appelllant, ut Adamus Bremenſis, alijque. Chriſtianus IV. Daniæ Rex ſuum pacis Germanicæ reſtituendæ ſtudium, per legatos ſuos ſubinde inculcans, regna hæc prædicta *de Nordeske quarter* ſemper appellat

þridiung af riki ſinu) Svikiod vocatur quicquid

quid situm est *Nordan skog*. LL. princip. hic tamen Uplandiam tantum notare videtur, quæ alias *Upsvi þiod*, & incolæ *Upsviar* vocantur. S. Olafs saga. Vplandia porro in tres Fulklandias dividitur: Tiundalandiam, Attundalandiam, & Fiadrundalandiam. Præfat. Regis Birgeri in LL. Vpl. sive nomina ista deducta sint â numero præfecturarum (hundari) ut inter alios exstimat Andreas Bureus, sive â numero filiorum Regis Auni, quos ad prorogandam vitam Odino immolavit, ut in vita ejus asserit Snorro. Non inelegantem porro provinciarũ Regni Sueoniæ divisionem adponemus ex St. Olafs sogu. *Svia velldi liggr i morgum blutum. Ein blutr er Vestra Gautland oc Vermaland oc Marker, oc þat er þar ligr til: oc er þat sva mikit riki, at under Biscupi þeim, er þar er yfer, ero XI hundrut kirkna. Annar bluti lands er Eystragautland: þat er nu annar Biscopsdomr i þar fylgia nu Gotland oc Eyland: oc er þat alt samen myklu meira Biscups velldi. I Sviþiodu sialfri er ein bluti lands er heitir Sudurmanaland, þar er enn en Biscupsdomr. þa heitir Vestmanland, eda Fiadrundaland, þar er enn en Biscupsdomr. þa heitir Tiundaland en þridi blutr Sviþiodar. þa heitir en fiordi blutur Attundaland, þa er en Fimti Sioland, oc þat er þar liggr til. þat liggr et eystra med hafino. Tiundaland er gofgast oc best bygd i Sviavelldi: þangat litr alt riki. þar ero Vpsaler; þar er Kongs stol oc Erkibiscups stol. þar er vid kendr Vppsala audr: sva kalla Sviar eign Svia Kongs. I huerri þessi deilld landsins er sitt laugþing, oc sin laug um marga bluti: yfer huerium laugum er laugmadr, oc radr han mastu vid bander. þvi at þau skulo laug vera sem han queþer upp. Enn ef Kongr eda Iarl, eda biscup fer yfer land, oc eiger þing vid bœndor þa svarar*

 laug-

laugmadr af hendi boanda: en Þeir fylgia honom allir. Sva at varla Þora ofreflis menniner at koma à Þingit ef ey losa bænder oc laugmadr. Ænn Þat alt er laugÞing skilir à, Þa skolo aull hallaz til mots vid Vppfala Laug, oc adrer aller laugmen skolo vera undirmenn Þass laugmans er à Tiundalandi er. h. e. *Sueoniæ regnum in plures partes divisum est: una est Vestrogothia, Vermelandia & Marchia cum omnibus quæ bis subsunt. Tanta ea est ditio, ut sub ejus Episcopo centum & mille sint Ecclesiæ. Alia est OstroGothia, multo amplior Episcopatus, cui subsunt Gotlandia & Ölandia Ipsius Sueoniæ pars quædam Sudermaulandia dicitur, & continet Episcopatum unum Vesmanlandia sive Fiadrundalandia Episcopatum constituit. Tertia pars Sueoniæ est Tiundalandia: quarta Attundalandia, ultima tractus omnis maritimus. Tiundalandia omnium est præstantissima, & præ ceteris maxime exculta. Illuc totum regnum spectat; ibi Vpsala, sedes Regia & Archi Episcopalis: inde denominatum Vpsalaöde; Sic vocant Sueones bona regni publica. Singulis his partibus suum est forum, suæ leges variæ, suus Nomarcha: cui cum rusticis maxima est potestas; legesque censentur quas ille dictat. Si quando Rex, Comes aut Episcopus regnum obeat, negotij publici cum rusticis peragendi causa: pro his respondet Nomarcha, eumque sequuntur universi: Adeo ut forum frequentare vix audeant homines violenti sine rusticorum & legiferi permissu. Si inter se dissentiant judicia cetera, ad legem Vpsalesem conferenda sunt; ceterique omnes Legiferi Tiundalandensi Legifero sunt inferiores.* Composita est S Olafs saga postquam suos Reges habere desierunt Gothi: ideoque Gothiam utramque Sueoniæ regno accenset. Ipsam vero Sueoniam seorsim in quinque partes dividit. Quænam istarum Thorbergæ cesserit li-

liquidum non eſt. Neque integram Sueoniam poſſidebat Ericus, cum ſupra cap. 5. mentio fiat Olai skygni, Sueoniæ reguli. Priſcis namqueillis temporibus plures fuerunt, ſed ſuæ quique ditioni imperantes reguli, qui FylkisKongar, HeradsKongar, VikKongar, NesKongar, SmaKongar, SkatteKongar, Jarlar vocabantur. Supra illos omnes eminebat Rex Upſalenſis, ideo ÞiodKongr appellatus, quod plures ejusmodi regulos infra ſe haberet. Talis propemodum regni facies Guſtavi primi teſtamento conſtituta fuit, qui primogenito Erico regnum quidem reliquit; ceteris tamen filijs tribus Johanni, Magno & Carolo, tam amplas ditiones & tantum non Regio jure poſſidendas legavit, ut fratre Rege nihilo eſſent imbecilliores; profpenſâ quidem in omnes filios voluntate, ſed regno parum utili, ob ſubſecutas inter fratres contentiones & diſſidia.

Han var ſva tungr) Tanta corpris mole parem ſibi habuit cognominem Rolvonem Norvegũ, qui Normanniam inſedit. St. Olafs ſaga. *Rolfr var ſva mikill madr at enigi heſtr matti bera han. Þvi var han kalladr gaungoRolf.* h.e. *Tanta molis erat Rolvo ut ei ferendo nullus ſufficeret equus; & ideo Rolvo pedibꝰ iter faciens dictꝰ fuit.*

Latid drepa) Fidem hoc excedere poſſit, amorem & conjugium expetentes, neci deditos? Sed impotens ſui plerumque eſt fœmineus ſexus, & in vindictam ferox. Nam quo infitmior, eo ſe magis deſpicatui obnoxium cenſet; & ſi accidat contumelia, indoleſcit acrius. Deſpici autem fortunam ſuam magis non poſſe, puella illuſtriſſimis natalibus exiſtimavit, quam quod â procis humilioribus ambiretur. Pari modo Sigrid Storrada, mater Olai SkôtKonungs, procos ſuos Haralldũ Grenska, pa-

 trem

trem Sancti Olai, & Visavalldum Rutenum, somno vinoque sepultos, cum hac exprobratione combussit: *at sva skyldi hun leida Smakungum at fara ur audrum londum til at bidia sinn.* h. e. *Hac ratione se Regulos tadio affecturam, ne ex alijs terris procatum venirent.* St. Olafs saga.

Cap. XVIII.

Henti tal af draumum) Licet somnia nihil sint nisi somnia, ijs tamen non parum moverint explicatio, busque eorum plurimum tribuere solet sexus fœmineus, utpote qui rerum & eventuum rationes inquirere nescit; sed obvia quæque tanquam certa arripit. Porro verine aliquid interdum portendant somnia, ne ne; quot item eorum genera, alius sit differendi locus.

Mans fylgia, Kongs fylgia) *Fylgia* genius est hominis viventis & adventantis prænuncius, *draugr* au temmortuorum est spectrum. Unde & Odinus vocatur *drauga drottin, & bauga drottin.*

Cap. XVLX.

Ondveige à hin oadra beck) Horum verborum sensum recte percipies ex interpret; cap 18. erfd. Isl L. Gudm ndi Illugi. *Þat var sidur forn i Noreg, ad Kongs hàsæti var a midian beck i veizlostofum. Sat Drotning til vinstri handar Kongi oc þat var kallat Kongs ondveige Enn oveglígt var þat sæti sem næst var dyrum. Enn dyr voro à bædum endum stofunar. Skylldi Kongs hàsæti vera à þan beck er visi mot solu Oc þad er ondvege huorrar Sveitar er helst veitr mot soluni. Annat ondvege er à hin oadra beck, gengn* Kongs*:skildi þar sitia*

sitia hin edsti Rádgiafi Kongs fyrir hans, a drickio, oc Þetti Þad mest virding at sittia fyri kongs à drickio. h. e. *Mos erat antiqvus in Norigia, supremum mensæ regiæ locum censeri in media mensâ domus convivij, (Sinistrum Regis latus claudebat Regina.) Et hic locus celsum regu sedile vocabatur: minus vero honoratæ erant sedes ad Ianuam vergentes. Vtrimque vero à latere domus erat ostium. In eo etiam scamno sedes Regia collocanda fuit, quod soli obvertebatur. Et Regis locus censetur quicumque soli obvertitur. Proximus locus fuit in humiliori scamno Regi oppositus. In illo sedebat regis consiliarius primarius regi obversus, & propinatum ab ipso poculum excepturus Censebaturque hic honor maximus contra Regem in convivio sedere.* Confessus hujus rationem, in collocatione hospitum, ab Erico Rege observatam vide cap. 21. Auctoris nostri: Item ab Olao Crasso Norvegiæ Rege. *Olafr* k. *let husa kongs garÞ i NiÞarosi. Var Þar ger mikil hirdstofa, oc dyr a baudum endum. Hásæti kongs var i mi Þri stofo, oc inar fra sat Grimkell Biskup, oc Þar nast aÞrer kennimen; en utar fra Radgiafar hans. I auÞru aundvegi gegnt honom sat Biorn Digri Stallari hans, oc Þar nast gester, ef gaufger menn kiami til hans.* h. e. *Rex* Olaus *donum regiam Nidrosiæ ædificavit cum amplo cœnaculo aulico, cui ad utrumque latus fores. In medio cœnaculo sedes erat regia: â dextra collocatus* Grimkillus *Episcopus cum Sacerdotibus: â sinistra consiliarij ejus. In loco autem opposito, contra regem sedebat Biorno Crassus, præfectus prætorio, & inde hospites honorationes, si quando adveniebant.* St. Olafs saga. *Sat Kongr i hásæti à midian beck: nast honom brudgumi, oc svo buor ad odrum, enn à adra hond brudurin oc bruder.* h. e. *In medio scamno sublimis sedebat Rex; & â dextra*

 sponsus

sponsus, & ceteri ordine: a sinistra manu, sponsa cum pronubis. Neque Reges tantum sed & alij dignitate conspicui, hunc morem tenuerunt. Thorgny legifer ipse in *hásati* sive *ondvegi* consedit, & hospitem Ragnvalldum Comitem licet gradu & dignitate superiorem in inferiori loco sibi obversum collocavit. vide St. Olafs sogu. Dicitur *ondvegi* ab *ond*, adversum, & *vegur*, honor. oppositus enim regiæ sedi fuit hic locus, & ideo maxime honoratus *Oedra beck* dicitur quia uno gradu humilior erat regia sede. *edr* & *edstur* superior, supremus. *oedr*, *oestr* inferior, infimus. *Haralldr en Harfagri gaf sonum sinum i buerio fylcki halfer allar tekiur; oc þat med ad þeir skilldo sitia i hasati skaur hærra enn Iarlar, en skaur legra enn sialfr han. Enn þat sati epter han atladi ser huerr sona hans; enn han atladi Eyriki.* h. e. *Haraldus Pulchricomus filijs suis dimidiam partem redituum in attributis præfecturis concessit: hoc honore addito; ut in sublimi sede, uno quidem gradu supra Comites considerent, sed tamen uno gradu infra se parentem Regem. Supremam vero istam parentis sedem, sibi filiorum quisque, post fata ejus destinavit: sed ipse Erico eam relinquere voluit.* Inferioribus autem civibus primarius confidendi locus non erat in media mensa, sed ad caput mensæ, dictusque *háfati*, *hógsáti*, *drotz sate* & *droste*. Hunc locum sibi paterfamilias & uxori suæ semper adseruit, tanquam hero & domino; neminique hospiti, tametsi honoratiori, hunc cessit. Hospitum autem locus erat in galbenken vel gafelbenken, qui responbebat *ondvegi à hinc oedra beck.* Indicium hoc est pristinæ libertatis, minimum etiam ruricolam in domo sua, non a familia tantum, sed & hospitibus, ut dominum domus agni-

tum

tum & honore adfectum. Unde gravis in LL. pœna constituta frangentibus pacem domesticam, multo autem gravior si quis patrem familias vel domesticos ejus aut hospites in drotsætit & galbånken violasset. Helf. LL. Manhelg. 6. *fl.*

Holl) Holl est palatium regium; vox ubivis obvia. *Kongs dotter for til hallar fedurs sins, oc tok i burt mikit gull oc dyrlig kladi oc agætliga steina.* *Hol* vero est laudatio vel encomium. *Ef þu hefr ey holi gilt i marga stadi,* h. e. *nisi laudit ionem tuam multis in locis de-aurasti* (fucasti) St. lafs saga. cap. 63. *Hird* autem est aulicus comitatus, satellitium ab *birda* custodire, servare. inde *Hirdstiore* aulæ præfectus. *hirdmadr* aulicus. *hirdvist*, vita aulica. *hirdskra*, leges aulicæ

Olvard) *Veira* est recreatio. *Olvard sive vällkomma* familiaris & benevola hospitum exceptio, når man sitter och snackar oc ror sig wid ölkannan och winglaset. Majoribus nostris consvetum; (nec hodie exolevit mos iste) hospites, & præcipue familiaritatis aliquo jure ad se divertentes, in primo statim adventu, geniali poculo excipere. Et cui hæc humanitas non exhibebatur, indicio erat, aut nimis ignotum, aut contemptim habitum. Unde & taciturnus sedebat Rolvo, quasi neglectus.

Aptans bidr ofrom sok) Sententia non apposita magis quam vera. honestæ quippe actiones lucem hominum non reformidant: earumque studium in propatulo habere, animi est ingenui & virilis. Qui vero subdole quid moliuntur, aut res minus honestas cupiunt, occasiones captate, & sine arbitris desideria sua insinuare consveverunt, ne repulsa forte, in conspectu hominum honestiorum, ruborem ipsis incutiat.

Mug

Mun eg nergiatin) Non eo commentum hoc protulit Ericus, ut futuri proci indolem exploraret: sed familiari divitibus fastu & incondita superbiâ minori ditioni imperantem præ se contemnere voluit, tametsi virtute & ceteris ingenij ornamentis longe illustrisſimum.

Manadar yserferd) Inter antiquissima onera publica quæ regi regnoq; præstant coloni, est *gåstning oc Skiutzning* vectura scilicet publica & sustentatio militum prætorianorum. Quorum magnas cohortes alebant prisci Reges, corporis tuendi gratia, & ad rerum subita. Licet enim necessitate sic postulante, universi cives evocari possent, hac tamen velut certa manu utebantur si quid hostile ingruebat. Ideoque & equus publicus singulis his prætorianis attributus. Cum vero in aula & ad latus regis commode sustentari omnes non possent, ad colonos per provincias divertebant, quod vocabant *rida i fodring*, *rida i gåstning*, tenebanturque coloni commeatum ipsis præbere; vocatur hoc onus *håstaståndh Item åhrlige håstar*, & *kongshåstar*. Sed cum ab his licentius exhaurirentur ruricolæ onus istud certâ pecunia & frumento in singulos annos a rege redemerunt. Alterum onus *Skiutzning* quia ipsis minus grave visum, diutius pertulerunt. Tandem & hoc pecunia in singulos annos solvenda redemerunt. vid. Antiquit Sueogoth. Dr. Locc. lib. 2. cap. 12.

CAP. XX.

D*arfleyse kals*) Indecore fit quicquid importune fit sive illud in dictis sive factis consistat. Prov. *betri er þogn enn þarflaus roda*. Præstat tacere quam importune loqui.

Olet

Olet er annar madr) Vino obruta & offuscata mens, satis discernere non potest, quid decore & ex officio fieri debet. Vnde & paratior eis venia quæ per ebrietatem committuntur, quod deliberate & consilio non facta censentur.

Svertingar) Ita vocat milites Rolvonis, armorum nigredine conspicuos; sive Eddicâ forte translatione â Suertingo pugile, filijsque ejus ab Starkathero interfectis. Quid si & *Sueitungar* legendum. h. e. Socij, quæ vox in St. Olafs sogu occurrit.

Cap. XXI.

Gera virki) *Virki* est vallum tabulatis constructum terraque ingestâ repletum, munimentum cingendis urbibus hodie non infrequens, quod & minori sumptu constet, & majori robore tormentorum bellicorum fulmina repellat. In. St. Olafs sogu vocatur *jardborg*; & murus *griotveggr.*

Vielfindni) Insidiæ sunt & stratagemata bellica, quibus pleni scriptorum libri. De bellandi usu Septentrionalium vide Olaum Magnum. *Viel* est astus ars. *vielsimi*, dexteritas exercendi fraudes; *vielfindni*, stratagemata. *Vigviel*, balista. Neque tamen verbum hoc *viel* deterioris semper est significatus. Dram. Erot. *Vel fylgir levisum manni: vel lagr bardan hug. vel britur florar borgir, vel feller flora flolpa: vel lipter tungri byrde: oc med vel er fiskur tekin er undir skirri baro er. oc med vel fermadr hurrum fotum umbaf. morgum blutum flodar manni vel oc bionkan. med vel fadis marger madr. vel legir hausdingia reidi. oc med vel gatr sekr madr hausud sins: oc med vel gladz sall sa er vanr var at grata usall. oc med vel ridr nu sa prudr,*

er

er vanr var ganga fatzkliga. oc Þat er eingi frænde ma gefa Þa gefr Þad iduliga idn. h. e. *Prudentis est astu uti. arte mollescit animus durus: astu magna evertuntur urbes: arte dejiciuntur moles: arte gravis tollitur sarcina: arte capitur piscis sub unda limpidissima: arte trans fis mare siccis pedibus: astus & temporis observatio multis in rebus plurimum potuerunt. Vitam arte multi sustinent. arte sedatur regum ira: arte vitam & bona conservat proscriptus. astu exultat, qui infortunium suum antea deploravit. astus equitem facit, qui pedibus contemptus incessit. Et quod consangvineus tribuere tibi non potest, confert indefessa diligentia.*

CAP. XXII.

Lypting) Celsior est pars puppis prætoriæ, Regis vel Classiarchi sede conspicua, unde in ceteram classem mandata & imperia. vide fragm. hist. Oddi Monachi.

Skacka millum Þeirra) Intercedere pugnæ, deducto verbo à ludo scaccorum sive latrunculorum.

Amalis ord) Exprobratio ignaviæ, alias *bleydi ord.* cujusmodi illa in LL. vet. *Þu ert ey mans maki, oc ey madr i brysti.* Ejusmodi verba qui temere fudit, & provocato adversario occurrere non audebat, vocatur ibidem *Þrifnidingr* h. e. aliorum fortitudinem contumelia incessens, cum ipse fuisset ignavus & imbellis. Sed pœnam addit lex, ut sit turpis & intestabilis.

Fostbrædra lag) Societas & necessitudo nullis periculis dirimenda. ejus ineundæ formulam hoc capite expressam vides.

CAP.

CAP. XXIV.

Spak) Non tantum manſvetum notat, ſed etiam ſapientem. Nemo enim ſapiens, qui moribus eſt ſævis & efferatis. *Speke* ſapientia. *tafelſpeke*, ſcientia ludendi latrunculis. *Spekingr*, ſapiens, Philoſophus. *hiner forner ſpekinger.* Veteres Philoſophi. Elis ſaga. *Heidrekr K. hielt þa med ſer tolf ſpekinga.* Duodecim ſapientes circa ſe habuit Rex Heidricus. Hervarar ſaga.

Graftol) þol ab þola eſt patientia. inde *ſortuli*, qui vulneris dolorem patitur. *Orketol*, robuſtus. *tol & fere*, omnis generis inſtrumenta notat Prov. *huer er ſinum tolum tamr* h. e. adſvetis inſtrumentis optime quisque utitur. *tol* eſt membrum virile. Edda. *byxnatol* idem. *tuetolot* androgynus, hermaphroditus. *ſangtol*, inſtrumenta muſica. *Smidatol* inſtrumenta fabrilia. *ſkriftol* inſtrumenta ſcriptoria. *grafitol* inſtrumenta foſſoria. *fisketol* inſtr. piſcatoria.

Nu giner þu yſer þvi agni) *agn* ineſcamentum eſt, quo in fraudes alliciuntur feræ. Cogitaverat nempe paribus inſidijs Rolvonem circumvenire Thorborga, ac Scytharum reginæ filium Cyrus. Juſt lib. 1. Sed cautior ad iſtas Rolvo victoriam ſuam ſtrenue perſequebatur.

CAP. XXVI.

A han bita ey jarn) hominem natura nudiſſimum & infirmiſſimum ferro impenetrabilem reddi poſſe, artibus Diabolicis adſcribendum eſt: eis ſolummodo familiare, qui præter vultum nihil hominis habent. Et videas tales turpi & infami nece ut plurimum abſumptos. Vnde &, pugiles, atque alij omnes

omnes, qui consilio vel manu rem strenue gerere solent, istas artes semper aversati sunt.

Þetr ä to hrätt) Cyclopicæ sunt deliciæ, cruentis & incoctis dapibus vesci. Nec dubitandum tamen prisco ævo tam feros homines extitisse, cum quid simile de Tartaris hodieque memoretur.

Bil mikid) non temporis tantum sed & locorum intercapedo *bil* dicitur. inde sæpius in legibus nostris *biltog* exterminatus exul. á *bil* interstitio & *tega* ire discedere. eijciebantur enim homines facinorosi, vel ad certum tempus, usque dum scilicet á rege pacem ipsis impetraret læsus: vel ad certum spatium. Ita Þorer Þomb & Augmundus *Ille* pertotam Norigiam proscribebantur, *eudium langan Noregs*, &c. O. LL. drapab 5. fl. §. 4. *han skal fridlös fara um alt Þat Þingmotet som han var fridlös gör a, oc ey vidarin.* & post, *han skal fridlös fara um alla Þa lagsagu.* hic pro delicti gravitate brevius vel longius determinatur exterminationis spatium. Vocatur exul etiam *sekr*, & *utlegr.* Ms. *vier varum allir utlagdir af himelrikis öde*.

Flutia ut flor tre) parem expugnationem navis ormsins langa vide apud Oddum Monachum.

Cap. XXVII.

Gardarike) In St. Olafs sogu vocatur metropolis ipsa Holmgard, eique subjecta ditio gardarike, ea scilicet Russiæ pars quæ regno nostro est vicinior, suis quondam gubernata regibus. Holmgardiæ regi Jarislao, nupsit Ingigerdis filia Olai SkotKonungs. Ex Holmgardia fuit Visavalldus procus Sigridæ imperiosæ ab ipsa ingne absumptus Dicta videtur Holm-

Holmgard, quod in insula exstructa fuerit regia hæc sedes. Ita Islandiam â se primum inventam Garderus Gardsholm nuncupavit, teste Arngrimo, *gardr* idem est quod *burg*, castellum, urbs. *Asgard*, urbs Asiaticorum ad Tanaim. *Kienugard*, urbs Sifari Regis, de quo supra cap. 4. *Myklagard* urbs magna, Byzantium vel Constantinopolis. nomen in veteribus historijs satis celebre. Illuc enim non minus quam in Græciam ultro citroque commeabant nostri Scandiani, non mari minus quam terra, unde & bosphorus Thracius ab illis appellatus est *Niorvasund*. Neque enim de militaribus tantum expeditionibus, quamvis has etiam non negem, capiendas existimo formulas titulorum in lapidibus nostris Runicis: *Han for til Girkia ut.* in Græciam profectus est. *Er varu tauder i Girkium.* in Græcia mortui sunt. *Er antadist austr i Grikum.* in Orientali Græcia animam exhalavit. &c (Girkia Girkium & Grikia Grikium & Grikum promiscue in lapidibus & membranis scribitur) sed potius de commeationibus ultro citroque. Uti e Diodori etiam Siculi verbis de Hyperboreis supra cap. 7. â nobis adductis, satis patet. Inde fiebat, ut pro sangvinis conjunctione hereditatem in Scandia adirent, qui in Græcia consederunt, & contra. Quod, quia lites & turbas inter heredes movebat, legibus VestroGothicis tandem prohibitum fuit tit: Erfdarbolkær. *Ingsins mans arf takr ben madr i Girklandi siter*. Nullius hereditatem in VestroGothia capit is qui in Græcia domicilium suum constituit. Porro vocem *gard* in *gorod* deflexit moderna Russorum lingva, ut *Invonagorod*, *Iamogorod* *CaporiaGorod*,

quæ oppida quondam ad Gardarike pertinebant; *utgardr* suburbium est, Edda.

Berserks gangur) Hic Berserkorum furor etiam in Hervarar saga describitur. *Andgryms syner foru ħa til fams eyar, oc ħegar ħeir komu ħar, fundu ħeir ħa ad berserks gangr mundi a ħa koma: Geingu ħeir ħá a land, sem ħeir voru vaner, oc brutust vid skogin &c.* h. e. *Insulam Samsö petentes filij Andgrimi, senserunt furorem berserkicum se invadere: in terram itaque ascendebant., & pro more cum arboribus radicitus evellendis luctabantur.* Ceterum naturalisne hic fuerit furor, & pro lubitu adscitus, an á Dæmone immissus, ego haud definiverim. Ita prorsus comparatus videtur, ut hominum Dæmoniacorum furor, qui cum maligno implentur spiritu, tanto pollent robore quanto vix decem alij simul. Rursus cum malignus abcessit genius, infirmi ac debiles jacent. Ita prorsus hi berserki. *Suo segia menn um berserke ad fyrst er af ħeim huerfr berserks gangr, ħa erú ħeir omattuger sem sotlera menn.* h. e. *de berserkis dicitur, quod recedente furore, instar ægrotantium infirmi langvidique sint.* Hervarar. saga. Ex his alij homines sævi, & latrones berserker vocantur. *Var ħar hin mesti berserks bardagi.* Gretla. Dicitur autem berserk, vel â *berias* & *yrkia*, pygnas ciere. vel á *serk* loricâ & *ber* nudus, quod non fuerint loricati. Et Pugiles hos Haldani lorica caruisse infra adparet; ferro tamen impenetrabiles & clavis tantum ac vectibus, ut alia monstra, tundendos occidendosque.

C A P. XXIX.

Til nons) Diem in sex partes distingvebant veteres, 1 *dagmal vel frukostz dags.* 2 *hadeigi vel halfgánges*

Fånges middag. 3 *Midmunda vel middag.* 4 *Non vel betemålsdags.* 5 *Midaraptan.* 6 *Nattmal vel quell.*

CAP. XXX.

Han var hin hradiligasti Risi) Quæ de gigantibus ſcribuntur, tantum habere veritatis exiſtimant multi, quantum Polyphemi fabula. Itaque cum in ſacris, vel aliarum gentium monumentis horum fit mentio, homines feros, ſævos & crudeles notari ajunt, qui corporis viribus & ſævitia imbecilliores oppreſſerint, communem tamen hominum ſtaturam non exceſſerint. Horum ſententiam docte coarguit Auguſtinus de Civit Dei. lib. 15. c. 9. Sacræ etiam literæ non ſimplici tantum adſertione refellunt, *& erant gigantes ſuper terram.* Gen. 6. Sed adcurrata etiam deſcriptione ſtaturæ ipſorum, virium, armorum, ſimiliumque. Exploratores terræ Canaan, inſtar locuſtarum ſibi viſi ſunt ad filios Enachim. Num. 13. Goliati magnitudo ſex cubitorum & palmi: lorica ejus 5000. ciclorum ponderis, cuſpis lanceæ 600. ſiclorum. 1 Sam. 17. Iſta arma homo etiam ſæviſſimus qui vibraſſet niſi moles & par corporis robur ſuppetiſſet. De Ogo rege, pluribusque alijs gigantibus non tacent. Judicum, Joſuæ, & Regum libri. Ex aliarum gentium ſcriptoribus longe plura adduci poſſent, ſed apud pervicaces majorem non inventura fidem quam ſuperiora, quæ in dubium is tantum revocare poteſt, qui certa pro incertis habere ſapientiæ ducit. Porro ſeptentrionem noſtrum ante immigrationem Aſiaticam, gigantum quaſi patriam fuiſſe adſerit Hervarar ſaga. *adr Grikiar oc Aſia menn komu à Nordurlond, bigdu Nordurhalfuna Riſar oc ſumpt halfriſar,* h. e. *Ante Græcorum*

& Asiaticorum in Septentrionem adventum, incolebant hunc tractatum gigantes & semigigantes. Argumentum hoc amplius diducit, pluriumque gigantum nomina ex scriptorum monumentis recenset Arngrimus. Prodigiosæ molis recentissimum documentum est in historia Regis Magni Smeck: gigantem in Norvegia quindecim cubitorum ab Heliodoro interfectum. Anno Christi. 1338. Vocabantur gigantes hi, *Iottnar, Idttar, Risar, halfrisar, bergRisar, bergbuar, ussar, Hrimussar, ussablendingar.* Horum memoriam non nomina tantum, sed & operum monumenta hodieque conservant. Alios vero audacia & viribus ceteros longe antecedentes adpellarunt, *kempur, kappar, berserker, bolmgaungumenn, bardagamen*: quales Sarkatherus, Gretterus, Svertingus, Arvar-Oddus, Hialmarus, Heidricus & alij. Singulare hominum genus fuisse gigantes, & gigantes â gigantibus procereatos, naturæ quidem videtur convenientius: gigantes tamen â mediocribus hominibus prognasci majoris prodigij non est, quam nanos & pygmæos â magnæ staturæ parentibus ortos. Defecisse jam diu hoc hominum genus non in septentrione tantum, sed & alibi gentium pro comperto est. Forte quia tenerior & delicatior educatio, non animum tantum offœminat, sed corpora etiam, langvidiora, graciliora & contractiora reddit.

Eg gaf heim hagan byr) Magorum imperio ventos obsequi multis persvasum. vide quæ de Finnorum magis & Maleficis Olaus Magnus. lib. 3. cap. 16 Tota interim hæc de Grimnero narratio non multum abludit ab Polyphemi fabula.

Cap.

CAP. XXXI.

Merar son) Possitne ex congressu hominis & bestiæ homo procreari viderint Physici. Forte etiam ad exprobrandam latronibus feritatem hoc commentus est Rolvo. Non dissimilem interim historiam de ortu & natalibus patris Trugilli sprakaleggs legas apud Saxonem Grammat. lib. 10.

Greda þig) Medicorum hic quondam nec fama nec usus, nullo luxu oneratum stomachum ad ægritudinem solicitante. Curandis vero vulneribus in prælio vel monomachia acceptis chirurgia adhibita virilis, sed quæ delicatis nostris corporibus nimis horrida jam videri possit. Nam quis Starkatheri chirurgum admittere jam velit? *accedens rusticula filius evulsas stomachi partes pristino loco restituit, elapsamque extorum congeriem nexili viminum complexione prestrinxit. Deinde exceptum. &c.* Saxo. lib. 6.

In i hamra) Rupibus & Saxis non solum inesse genios, sed & illuc rapi homines, ibique detineri, multis hodieque persuasum est.

CAP. XXXII.

Heigia ba) milites in prælio cæsos maximis ingestis tumulis condebant, tum ne mortuorum cadavera aerem fœtore inficerent, tum ut per virtutem defunctis hæc ad posteritatem superesset memoria.

Ringhorna) cornu omnium præstantissimum. Ceterum clades vel mortes insignium virorum natura suâ prædixisse vix putes. sed genium aliquem per hoc, rerum futurarum eventum indicasse

se. Ut multorum arma, ante conflictum, in pariete subsultare & clangere solent.

Cap. XXXVI.

Kastar bala i ring) Leones in septentrione nostro numquam visi, sed fama tantum, veritari ut plurimum inimicâ, cogniti: Mirum proinde non fuerit, quod de illis paradoxa & adoxa audiverit scripseritque auctor noster.

Eu skalt hryna) Tam hoc est verum, quam sævum illud animal rotarum orbibus circumactis, & gallinaceorum cantu terreri: Plin. lib. 8. cap. 14.

Cap. XXXVII.

Leifa elli) ambiguus est sensus horum verborum, significant enim impertiri senectutem & adimere senectutem. Vnde stultam aniculæ interrogationem in exitium ipsi vertit Asmundus. Cum enim præclara omnia de Rolvonis virtute audisset, etiam senectutem suam ab ipso vividiorem rddi posse existimavit. Eamque ob causam quæsivit an posset *leifa elli* h. e. senectutem reformare. Id facere se non posse cum responderet Rolvo, ambiguitate vocis illudens Asmundus, senectutem se ipsi adimere posse profitebatur. Quod cum illa iterato expeteret, decusso capite, & senectutem & vitam ipsi ademit.

Cap. XXXIX.

Dorer hielt skilldi) Regi contra adversarium dimicanti prætensus fuit ab armigero clypeus: unde & armiger Skiolldsuein adpellatur. sive hoc ho-

honori regis datum ut armigero uteretur, vel lege dimicationis inter ipsos forte sic convenerat. Sed cum in se invicem incidebant inimici, sine arbitris & interventoribus res gerebatur, ut videre est ex monomachia Gretteri & Biornonis. Gretla.

CAP. XXXXI.

Mal oc mund) est oportunum rebus gerendis tempus. apud Ulfilam *mel* ubivis scribitur. *mal* præterea est causa & negotium. *meyar mal* procatio. *mal* stipendium etiam notat. Vnde *malamenn*. cap. 7. *mala* est sacculus vel pera. Gretla.

CAP. XXXXIV.

Tok allan visdom af Ira Kong) Magicis artibus alijs alij fuerunt nocentiores. Sui tantum defendendi causa his se uti multi professi sunt. alij vero detestabilem operam alijs commodant, ad perniciem inimicis inferendam. Mirum profecto omnem artis istius usum Rolvoni â callentiori magistro interceptum fuisse.

Eingin Laug takia) simulacra hic sive instrumenta intellguntur quibus consulebantur Dæmones, quæ qualia fuerint, & qui consulendi ritus, e re christiana parum est scire, puto tamen ejusmodi fuisse qualia tympana lapponica. vide Olaum Magn. lib. 3. cap. 17. etsequent.

ADDENDA.

Pag. 50. Not. *vanaged*, Deus spei &c.) Ita mihi prius visum. Sed postea ex Edda verior mihi hæc interpretatio probata, quod *Vanagod* Deus sit Vanorum, hoc est Scytharum. Vocatur ibidem *Vana ni-*

ȝcur. h. e. *Scythigena* & *Vanur* Schyta. Vide quæ notavimus supra pag. 10. Ad hunc etiam sensum interpretandæ voces *Vanagod* & *Vanadis* not. pag. 54.

Ad pag. 60. not. Fiorer leisar brods) Apparet hinc, præter solennia sacrificia oblationes idolis quotidie factas, & apposita alimenta fuisse.

Ad pag. 61 not. Vocabatur Antistes gode) Præfecti isti qua sacra curabant sacerdotes; quà forum & judicia, judices fuerunt. Iidem nostratibus Godar & Hoffgodar, ab æde seu delubro (quod Hoff.) quasi ædiles & æditimi: eorumque officium Goderd nomine videlicet à Dijs illorum Ethnicis quos God nuncupavere, quam proxime derivato. Arngrimus.

In Auctore nostro sæpissime occurrit *bragd* & *bregda* cujus varias significationes collegit, & in alijs etiam veteris lingvæ interpretandis operam non inutilem mihi navavit bonæ spei Iuvenis Jonas Rugman Islandus. *bregda suerdi*, distringere gladium. *bregda upp skilldi*, clypeum attollere. *bregda bui*, *bregda setu*. mansionem & sedem mutare, *bregda vid* affici, animum inducere. *han bragdar ecki a fier* de moribundis, cum nullus in ipsis motus amplius apparet. *bregda einum tungo i buopt*. exerta lingva alicui illudere. *Bregda fier upp vid*. admirari. *bragd* est motus, *à auga bragdi*. in momento oculi. *auga bragd* circumspectio. *bragd* & *yfer bragd*, vultus. Item pulchritudo. *bragdligr*. pulcher. *bragd* & *abragd* dolus deceptio. *bragd* & *hiabrag* signum peculiare quo suam rem ab aliena quis dignoscit. *bragd* est sapor. *bragdgodur* boni saporis. *bragdillur* ingrati saporis. *malmbragd*, cum cibus ex olla sapit. *firnskubragd*. de esca situ corrupta. *afbragd* præstantia. *mal-*

laagd

bragd confabulatio *vidbragd*. animus in aliquem bonus uel malus &c.

FINIS NOTARUM O. VERELI.

JOANNIS SCHEFFERI ARGENTORATENSIS

Ad Anonymi de Gótrico & Rolfone Historiam, NOTÆ.

Han var vitr) Compendio egregio effert, quicquid laudari optimo in rege potest. Primo loco *prudentiam* collocat, quæ est propria imperantis virtus, ut nos docet Aristoteles 111. Polit. 3. Subdit deinde *morum rectitudinem ac vitæ*, fontem æquitatis omnis ac justitiæ, sine qua non magis rex, quam sine sole mundus, sine anima corpus stare potest. Sequitur postremo *bonitas ac clementia*, vis justitiæ ac quasi condimentum, quo eam inter cives facit gratam ac amabilem, quam inuidia prosecuturi erant, si relinqueretur nuda. Hæc tria sunt, quæ magnum principem constituunt. Sed nota, quartum quoq; addi, *eloquentiam*, adeo ne Boreales quidem, barbari veteribus putati, absque ea regem judicabant verum, ac idoneum. Vide Tacit. An. XIII. cap. 3, & ibi virum maximum Christ. Forstnerum. Adde quoq;, si sunt tanti, quæ nos scribimus ad vitam Seruii regis, in Exercit. Livianis.

Med hauka sina) Venationes inter regia exercitia omni tempore, & apud gentes omnes habitæ. Pollux lib. V. *Hoc studium* (venationis) *Heroicum Regiumque est, & ad corporis animique bonam constitutionem confert.* Adde cætera. Hinc venationum Ale-

xandri apud Curtium & Arrianum, venatorum regiorum apud Polybium in Excerptis lib. XXXI mentio. *Venationes* regum Perficorum explicat Briffonius in de Reg. Perfi. lib. I. Etiam apud Indos reges dediti venationibus, ut ex Diodoro atque Æliano colligitur. Galli quoque isto nomine celebrantur. De Clotario, Dagoberto, Carolo Magno regibus docet abunde Gaguinus. Denique, vt ad noftra veniamus, Gothis veteribus folennis ifthæc confuetudo, ut exemplo Theodorici regis apud Sidon. lib. I. ep. 2 cognofcitur. Cæterum hic fpecialius de venatione cum accipitre feu falcone notandum. quam & Daucus rex, nefcio quis inueniffe perhibetur.

Mefta fkemtan) Optime. Plebs, & viliffimus quisque animus vini, aleæ, ac fimilium voluptate tenetur. Principis boni eft, iis folis delectari rebus, quæ conjunctæ funt cum virtute; quæ ingenium, induftriam, robur, fortitudinem requirunt, qualis eft præcipue venatio. Plinius de Trajano cap 80. *Quæ remisfio tibi, nifi luftrare faltus, excutere cubilibus feras? &c.*

Firi nokur fiin ranglig) Caufæ memorabiles, ob quas olim evitato aliorum confortio difcefferint in fylvas, easque paulatim excoluerint; ftudium videlicet effugiendi contemptus, aut declinandi fupplicii.

Ok bocti fkem) Nihil turpius, Martias præfertim inter gentes, quam inermen effe. credo, quod ejusmodi, fubjectus cujusque injurijs videatur. Hinc confuetudo vetus apud gentes barbaras plerasque, ut loquitur Thucydides lib. I, ferre arma; id quod etiam Ariftoteles obfervat in Politicis. Nem-

Nempe, ſicut ait Cicero Tuſcul. Quæſt. 2, *arma, membra militis*, quæ proinde curare, circumferre, tueri, ſervare neceſſe eſt. Diodorus Siculus lib. XV de Epaminonda in prælio vulnerato, & jam morituro loquens. *Primum ſcutigero evocato, ab eo quæſivit, ſaluusne clypeus eſſet, cum ille reſpondiſſet, ſalvum eſſe, tempus eſt, inquit, moriendi. &c.* Adde Catonis exemplum apud Val. Max lib. III. 2. & Juſtin. lib. XXXIV. cap. 2, ibique notam Berneggeri.

Han gengur diarfliga ad dyrunum) Hic imprudentiæ incuſet aliquis Gœthonem regem, ac temeritatis, quod ſolus, & inermis, & invitis omnibus intrare tugurium voluerit. Sed aliter de talium virorum cœptis ac conſiliis, quam vulgarium, eſt judicandum. Eſt arcana quædam, atque ea ſingularis plane vis, qua in neceſſitatibus ejusmodi hi tales animantur, cui proinde, non absque ratione ſumma, ſe ſuaque committunt. Confer infra cap. 31. p. 188.

Ba fann Kongr ad þeir) Tantum valet vera magnitudo animi conſtantiaq;. Sic Ferdinandus II Arragoniæ rex è regno ſuo in inſulam Ænariam compulſus, cum admitteretur in arcem cum uno ſolum comite, tanto impetu Præfectum arcis perfidum invaſit, ut & majeſtatate, & conſtantia ſua terrefactum una cum arce ſolus redigeret in poteſtatem ſuam.

Vtan alla ſott) Tale quid & gentes aliæ ſapiens ac beatum reputabant. De Indorum philoſophis Curtius VIII cap 9. *Apud hos occupare fati diem, pulchrum, & vivos ſe cremari jubent, quibus aut ſegnis ætas, aut incommoda valetudo eſt. Expectatam mortem, pro dedecore vitæ habent.* Ita verba hæc diſtinguo. De

Cois

Cois Heraclides in Politicis. *Non expectant, proveᴄta ætatis qui sunt, fatum suum, sed illud antevertunt, priusquam vel imbecillitas accedat, vel parte aliqua manci fiant.* De Massagetis Herodotus lib. II. *Terminus vitæ nullus eis propositus est, sed ubi quis admodum senuit, convenientes propinqui eum immolant.* Derbices quoque eos, qui septuagesimum excessissent annum jugulasse, Caspios vero, occlusisse, ut perirent fame, memorant antiqui. Similia de Erulis refert Procopius. Postremo, ne quis dicat barbararum modo gentium hanc fuisse sententiam, ipsi Stoici Philosophi, tanti apud Græcos Latinosque habiti, hoc inter decreta sua numerabant. Zeno apud Laertium *eductutum se è vita sapientem*, ait, *si in acerbis doloribus versetur, in membrorum mutilatione, vel morbis ægre curandis.* Addit Seneca, *si senectus cœperit concutere mentem, si partes ejus convellere, &c.* Conf Lipsium in Manud. Sto. lib. III. dis. 22. Vide quoque exempla Corisci, Cleantis, Clitomachi, Erasistrati apud Stobæum ser. VII.

Launa brælna) Ita mox, capite seq. *mà eg ey Brælnum betr launa sin truleicka.* unde liquet, etiam a servis præstari sibi beneficia, eaque gratiam mereri credidisse, contra, quam fecere Græci quidam, qui se tamen sapientes dici voluerunt. Vide Senec. III. de benef. cap. 18.

II. ad eg fielgie) Quod hic in domo sua, id alii suadent in civitate, illa præsertim, cui certus civium numerus est definitus, propter certum numerum agrorum Sed hi minus probo consilio excedentem numeri præscripti modum abortione coercendum suadent. Vide ipsum Aristot. VII. Pol. cap. 16, & qui ad eum locum commentantur.

Oc

Oc moder) Nam & conjunx conjugem morientem comitari solebat. Ita mox: *sidan for han, ok hans kona*, de Fiolmodi, & similiter deinde de Ymsygul, singulari conjugalis amoris exemplo. Videntur porro istoc, sicut multa alia, hausisse â Thracibus, & de quibus Solinus cap. 10. *Quæ fœminæ tenaces sunt pudicitiæ insiliunt defunctorum rogos conjugum, & quod maximum insigne ducunt castitatis, præcipites in flammas eunt*. Adde Melam lib. II cap. 2. Observarunt similia gentes aliæ, de quibus dicere in hac brevitate supersedeo.

Oc var bradgior) Magni viri ante ætatem fiunt maturi. Eleganter Augusta apud Græmondum lib. I. p. 41, de talibus, *Rationis capaces, ubi infantiam exuunt, senes, hoc est, plene sapientes, ubi primum adoleverint. Distribuente quasi per miraculum Deo præcociter Heroicis animis, quod acquirunt viles in tempore*. Nempe, sicut ait Vopiscus in Probo, *nemo unquam pervenit ad virtutem summam jam maturus, nisi qui puer seminario virtutum generosiore concretus aliquid inclytum designavit*. Consule, quæ dixi in Dissert Polit. Livianis, vita Romuli.c.9. Adde nostr.inf.c 4.p. 22.

III. *Hundviis jotum*) nempe, summa potentia, & exacta justitia raro simul consistunt. Cic. Off. I. *Difficile est, cum præstare cæteris concupiveris, servare æquitatem*. Vide inf. 38. p. 242. Atque tales manu validi, de cætero iniqui ac crudeles, nostris, *jotur*, Latinis, *gigantes*.

Han tok) Tales fœminarum raptus quondam frequentissimi apud omnes pæne gentes, nec aliis fere de caussis plura majoraque bella. Vide Herodotum initio sui operis. Adde nostrum inf. p. 19. & cap. 38. p. 238.

Ok

Ok tyndist Kar oll skipshofn) Ita meruerant scelestissimo facto suo. Neque obstat, quod & Storwerk scelere rap usset sororem ipsorum, nam hoc aliter vindicare poterant.

IV. Er han var tolf vetra) Hoc plane insolens ac rarum, nam communiter annus decimus octavus demum producit barbam Ovidius.

Martia ter senos proles adoleverat annos
Et suberat flava jam nova barba coma.

Sva seigr Starkadr) Hanc Starkaderi cantionem noster & in superioribus, & in sequentibus adducit sæpe. Fuit autem a Starkatero ipso composita de rebus à se gestis, more veterum: sicut postea & a Regnero factum, cujus carmen simile doctissimo Olao Wormio debemus. Nempe cum, ut ait Tacit cap I. V. Ag. *plerique suam ipsi vitam narrare. fiduciam potius morum, quam arrogantiam arbitrati sunt.* ubi vide, quæ notamus.

V. Oc ätti tal vid radunciti sitt) Nil ergo majoris negocii rex faciebat, inconsulto senatu. Ita mox de Iarlero Neri. *Oc vari han oc jarl Gautreks Kongs, oc i radum med hanum.* Vide quoque pag. 33. Et hæc vetustissima consuetudo, etiam Trojanis temporibus recepta, de qua vide Dionys Halicarnas. lib. II. Neque ratio in occulto, quam pluribus invenias apud Lipsium lib. III. Pol. cap. 2. Adde quoque Berneggerum Quæst. 52.

VI. Ha var eirn uxi) Non est plane insolitus talis erga bruta animalia affectus. Memorat Plinius Antoniam Drusi, quæ *murenæ, quam diligebat, in aures addidit.* lib. IX. cap. 55. Cajus Cæsar equo, Incitato nomine, *præter equile marmoreum, & præsepe ebur-*

eburneum, præterque purpurea tegumenta, ac monile è gemmis, domum etiam, & familiam, & suppellectilem dedit, ut Suetonius est auctor, vita Cai. cap. 55, & Dio lib. 59. Habes similia de vero Imperatore apud Capitolinum cap. 6. Canem sic dilexit Ulysses, ut ejus obitum lachrymis sit prosecutus, de quo præter Homerum docet Plutarchus de Tranq. Imo invenias in Sacris, per figuram quidem, sed ex caussa, ut opinor, tali dicta. Nathan Reg. II. cap. 12. *Pauper habebat ovem parvulam, quæ creverat apud eum cum filiis ejus simul, de pane ejus comedens, & de calice ejus bibens, & in sinu illius dormiens, eratque illi sicut filia.* Adde Æliani nostri Varia. VIII. cap. 4.

VII Gaf hanum gullbring) Nota, inter munera, quibus honorare virtutem suorum reges solerent, annulum etiam fuisse. Consuetudo vetustissima, & pridem Ægyptiis recepta. Hinc legimus apud Mosen 41 Genes. de Pharaone: *Tulit annulum de manu sua, & dedit eum in manu Josephi.* Fuit & Persarum ea consuetudo, unde sua etiam ætate Procopius lib. I. Bel. Pers. nemini fas scribit fuisse aureum gestare annulum, nisi qui hoc munere ornatus esset a rege. *Apud Persas*, ait Alex. Genial. dier. I. *donari annulo a rege fœdus inexplicabile, & summi amoris vinculum putabatur.* Ergo ad hanc caussam potius, quam quæ alias ab eruditis proditur, retulerim, quod legitur in vita Esther cap. 6. Vide inf. c. 9. p. 51.

Ad han bikist alldrey nog eiga) Hoc in pœnam addit Thorus, haud profecto exiguam. Non enim dives est, qui multa possidet, sed qui nil desiderat. Apulejus Apolog. I. *Plurimum habebit, qui minimum desiderabit. Habebit enim, quantum volet, qui volet*

let minimum. Et iccirco diccitia non melius in fundis & in fœnore, quam in ipso hominis æstimantur animo. Qui si est avaritia egenus, & ad omne lucrum inexplebilis, nec montibus auri satiabitur, sed semper aliquid, ante parta uti augeat, mendicabit. Quæ quidem vera confessio est paupertatis. Vide Senec. ep. 22. & Phædrum nostrum lib. cap. 19.

Eitthuort verk vest site) Recte ita judicat Starkoterus. Plutarchi dictum est in Agide. *Nec fas, nec licitum regis corpori manus inferre,*

VIII. Ad han var madr okuentur) Nota, inter curas principales, publicam salutem concernentes, etiam hanc referri. Adde nostr. inf. cap. 17. p. 92.

Ad han gadi ey riikis stiornar) Magnum amoris conjugalis exemplum. Sed decebat moderatius lugere virum, & regem. Pulchre Tacitus de Ger. c. 27. *Feminis lugere honestum est, viris meminisse.* & III. An. 6. *Non eadem decora principibus viris, quæ modicis domibus.* Adde locum totum.

IX. Alldrey villdi han giafir) Memorabilis tenacitas. Voluit carere potius aliorum donis, quam per talia provocatus vicissim quid donare. Pertinet huc, quod ait Euclio apud Plautum in Aulularia Act. II Sc. 2, nam quod ipse pauper cogitat de divite, id hic dives, de quovis minore, donum offerente.

nunc petit, quom pollicetur: inhiat aurum ut devoret
Altera manu fert lapidem, panem ostentat altera.

Oc er þetta þò lijtid) Nota æmulationem & certamina regum inter se de liberalite ac beneficentia majore. Nempe, ut ait Sallust. Jug. *Regem armis,*

quam

quam munificentia vinci, minus flagitiosum est. Vide cap. seq. p. 55. 58.

All stormanliga) Sicut Reges principesque, qui ingenti precio exigua officia compensant. Sic Darius Silesonti pro amiculo purpureo dedit urbem & insulam Samiorum. Vide Val. Max. lib. V. c. 2. Nempe, sicut ait Aristot. IV. Eth. Nicom. 5, *sumptus digni facultatibus esse debent, neque opus solum, sed etiam eum, qui facit, decere.*

Oc silfurringr um hals) peculiare ornamentum canum, de quo vide nos in libello de Torquibus Antiquorum, cap. ult.

XI. Ad han gesi hier dotter sina) Igitur & in his populis obtinuit, bella componere matrimoniis. Iucunde Froissardus de hoc remedio: *Magnorum ducum bella, comicos habere exitus.*

Ecki mun eg riufa eida) Singulare fidei, servatique jurisjurandi exemplum. Videbat se deceptum imaginario periculo ac bello, nec ideo ab eo, quod semel erat pollicitus, recedere volebat. Optime Ambrosius III. Off cap. 10, ubi simile exemplum Josuæ commemorat. *Pacem, quam dederat* (Sabaonitis) *revocandam non censuit, quia firmata erat sacramenti religione, ne, dum alienam perfidiam arguit, suam fidem solveret.* Publius: *etiam in peccato recte præstatur fides.*

Var han meir ágiater) Duo potissimum in Resone commemorat, liberalitatem & fortitudinem, ambo & ad famam, & ad caritatem ait plurimum ei profuisse. Nempe, sicut ait Val. Maxim. lib. IV. cap. ult. *multum occupare, invidiam habere potest, multum tribuere, gloria carere non potest.* & Cicero I. Fin. *liberalitate qui utuntur, benevolentiam sibi conci-*

 liant

liant, *&*, *quod aptisſimum eſt ad quietè vivendum*, *charitatem*. Et de fortitudine Callinus, ſeu Callimachus apud Stobæum ſer. 2. *Vniverſus populus virum fortem deſiderat defunctum*, *viventem vero inſtar ſemideî colit*. item Euripides: *Nullus ignavus in celebrem virum evadit*, *ſed labores pariunt celebritatem*. adde cætera. Vide quoque noſtrum infra cap. ſeq. p. 71. & cap. 16. p. 89. & 91.

XII. Ad han mundi kuanaſt) Similis curæ exemplum, cum rationibus argumento huic mire ſervientibus habes apud Cambdenum in Elizab. p. 19. & 98.

Helſt vilia hans aſkuami) Obſerva, inſitum civibus erga ſtirpem regiam favorem, ac iccirco ipſam malle in imperio ſuccedere, quam peregrinam. Vide Lipſ. II. Monit. c. 4.

Oc làta hana ſielfa) Prudens conſilium, quia & ipſe futurus ita erat extra invidiam, & filiæ vitio verti non poterat, ſi præteriiſſet, quem minus amaret. Adde, quod juſtiſſime ipſius etiam voluntas & conſenſus in hoc negocio adhibebatur. Obſervant ſimile quid Ialchleuci Lybici, de quibus Damaſcenus, & Segoregii.

Ey mà giora med) Vide Eraſmum Chil. cent. VII, 4.

Tilteknum damum) Exemplum inſigne virginalis pudoris in declaranda voluntate ſua de marito.

Þà er illa ovyſa) Convenit dictum ICtorum: *praſtat poſſidere*, *quam perſequi*. Heſiodi quoque ſententia eſt: *Stultus*, *qui parata relinquit*, *&* *imperata perſequitur*. Hinc Metelli conſilium ad Bochum, *non debere certa*, *pro incertis mutare*.

XIII. Ey hefir ſuo gomlum) Notum illud Publii: *Ama-*

Amare juveni fructus est, crimen seni. Et Ovidii:

Turpe senex miles, turpe senilis amor.

Cic. de off. I. *Luxuria cum omni ætati turpis, tum senectuti fœdissima est. sin autem libidinum etiam intemperantia accesserit, duplex malum est.* Plutarchus vitæ Solonis. *Seni, juvenculam ducenti prudens magistratus vel legislator illud ad Philoctetem dictum objiciat: commode vero potes miser ducere uxorem?* Adde cætera, itemqs quæ habet Stobæus serm. 69. & Brissonius de ritu Nupt. p. m. 589, ubi de prohibitis sexagenario nuptiis. Sed hæc Thoro contra Götricum speciosius, quam verius, quippe cujus vigor nondum emarcuerat, quod sequentia testantur.

XIV. Medan heir funduft) Scilicet, ut ait Aristoteles IX Nicom. cap. ult. *Amicitia sermonibus & congressu amplificatur.*

Ad verda fyr) Vide Grot. II. I. B. & P. c. 5. itemque, quæ nos diximus in Exercit. Livian. vita Tulli, c. 8.

Ovitúrliga talar þu) Est hæc prorsus eximia, prudentiæque plenissima oratio, qua uxor Ringonis, Daniæ regis, marito bellum adversus Götricum dissuadet. Membra breviter hæc sunt. 1. Causam ait esse iniquam, calumnias scilicet malevolorum, & inde suspiciones. 2. modum, quod invadere nil tale opinantem velit, sine indictione belli. 3. objectum, quod eum quærat perdere, a quo multa acceperit beneficia. Addit deinde spem conciliationis, & postremo metum tristioris eventus.

Ey skylda onyta) Recte non repudiat consilium

tam providæ mulieris. Vide Lipſium. II. Pol. 16, 9. in notis, & Berneggerum Quæſt. Tac. 44.

meiſtara er beſtr) Habes pulchrum exemplum curæ ſingularis circa educationem prolis regiæ. Clemens Alexand. I Pædag. c. 7. de Perſarum cura in hac re. *Pædagogos regios numero quatuor optimos ex Perſis omnibus deligunt.*

XV. Þar med vandi hun ſig a hurtreid) Ritu ſatis noto quondam per Septentrionem. Vide Saxonem lib. VII. p. 128, & ibi Stephanium. Eodem modo in occiduis Lybiæ oris fœminæ res bellicas adminiſtrabant. Diod. Sic. lib. III. itemque apud Sacas, de quibus idem auctor lib. II. Plato deniq; ſic in civitate ſua decrevit. Vide ipſum in Pol. V.

Oc à eg allan arf) Locus obſervatione digniſſimus. Num ergo regnum olim apud Suecos hæreditarium, & ad imperium admiſſus ſexus quoque fœmininus? Neſcio, an huc pertineat, quod de Sitonibus habet Tacitus lib. de Mor. Ger. cap 45. *Suionibus Sitonum gentes continuantur, cætera ſimiles, uno differunt, quod fœmina dominatur.* nam potuit quid ſimile accidiſſe Taciti ætate in ea gente, quod ipſe deinde accepit de ſollenni conſuetudine. Certe apud Gothos in Italia regnavit Amalaſuenta, in Hiſpania Ormiſmida, manſitque apud Hiſpanos illa conſuetudo ad hunc diem. Sed nec alii populi hoc genus imperii ſemper averſati. Vide Arniſæum cap. II. Polit. ſect 12.

XVI. Eru þad hier landz log) Etiam hic locus annotatione dignus de regno hæreditario apud Weſtrogothos, idque lege publica ſic decernente, ut ipſa verba videntur teſtari. Dico hac de re nonnihil in Upſalia Antiqua.

Ad Hrolfr taki Kongdom) minor fratrum præfertur majori, virtutis gratia, quod notandum. Ita in sacris Deo judice, Abel prælatus est Caino, Jacobus Esauo, Benjamin Manassi, David cæteris fratribus, Salomon Adoniæ, & alii. Utrum in regno successivo liceat, disputant eruditi. Vide Arnisæum II. Pol. sec. 8. Observandum sane hoc loco, quod ne quidem ipse Gótricus sibi hoc licere voluerit, sed consilium proposuerit suum, cætera in consensu filii primogeniti ac civium reliquerit.

Ey ágriarn til rikis) Singulare continentiæ, animi magnitudinis, ac pietatis exemplum, cui nescio, an simile in antiquitate tota extet. Nam quæ commemorantur vulgo aliorum, regna oblata recusantium, & a Freinshemio ad IV Curt. cap. I. sunt notata, plurimum ab hoc differunt. Vere noster habuit in animo, quod ait Seneca III. Benef. 37. *Hoc est Regnum, nolle regnare, cum possis.* Seneca alter in Thyeste. 468. *Immane regnum est, posse sine regno pati.*

Skipar Kongr) Nota, curas vere regias ante obitum. Hoc enim boni civiumque suorum amantis est, providere etiam post mortem, ut sint omnia tranquilla. Vide Sauedr. Symb. C. fin.

Tolf vetra) Locus memorabilis. Rolfo maturus imperio habetur anno ætatis suæ duodecimo. Vulgo minima ætas, qua pubertas censetur, est annorum quindecim. Vide Conf. Loccenium, Socerum meum charissimum, in Synops. Jur. de Spons. par. 14.

XVII. Ef han fyniar biar magdar) Ergo caussa belli non iniqua olim judicata in Septentrione, ne-

gatum cum filio matrimonium. Vide Nostr. supra cap. 12. p. 72.

Hrolfr K. var manna vænstr) Descriptio elegans cordati generosique viri. Confer Characterem Achillis apud Isacium Porphyrogenetam. Solet noster esse prorsus exactus diligensque in his descriptionibus. Vide sup. cap. 13. p 75.

Litlir eru þeir) Vulgo qui sunt magno corpore, etiam animo putantur esse magno. Hinc illa magni corporis veneratio apud gentes plerasque, atque sunt quæ in eligendo rege hoc unicum spectarunt, ut ex Damasceno novimus. Sed ut parvi atque animosi, ita contra magni & timidi reperiuntur.

Þui meira dramb) Publii dictum est: *cito ignominia fit superbi gloria.* Claudianus IV. Conf. Honorii.

Sequitur superbos ultor a tergo Deus.

XIX. *Aptans bidr*) Pulchra sententia. Est autem duplex cunctationis hujus causa: prima, conscientiæ reluctatio. ac reputatio facinoris, periculiq; ex eo: altera, noctis aptitudo ad hæc talia, Cæsar II. B.C. 31. *Noctu majorem licentiam habent, qui peccare conantur. nam pudori ac metui nox maxime adversaria est.* Adde Tacit. I. An. 16, & quæ ibi doctè Lentulus in Aug. Idem Tacitus IV. An. 3, de priori causa: *magnitudo facinoris metum, prolationes, diversa interdum consilia adferebat.*

Glensyrdum ydrum Gautanna). Locus annotatione dignus de peculiari Gothorum ingenio, ad jocos proclivi.

Bed þad midc til) Ergo tum minus dives frumenti WestroGothia, cum Suecia seu Uplandia collata.

XX. *Han hafa litid riiki*) Admodum prudenter hic

hic iterum Ingerdis regina suadet. Scilicet plus est in duce, quam in exercitu, neque numero, sed virtute res præclare geruntur. Euripides: *gens pauca strenua timidam multam anteit.* Vide Mauritium nostrum lib. VIII. cap. 2.

Oc spiria ad hans) callide. Suadet primum, ut benevolentiam sibi comparet, id putat posse fieri, si res ejus memoret laudetque gestas. Nempe sicut dicit Xenophon, *jucundissimum acroama est, laudari.*

ätiam vetra) Nota, juvenem octodecim annorum tam celebrem ac clarum Possis dicere ad ipsum, quod ad incomparabilem Gustavum Adolphum in incomparabili Panegyrico magnus Heinsius: *nunquam puer, nunquam adolescens, semper rex fuisti.* Adde totum locum.

Olid er annar) elegans proverbium. Ostendit, ebrietatem alios facere homines, ex sapientibus stultos.

XXII. Ad rasi Finu) Nempe *consilia calida & audacia, prima specie læta sunt, tractu dura, eventu tristia.* Liv. XXXV. c. 32. Vide inf. 31. p. 197.

Eckj birda um) Optime, ac prudentissime. Nam à consilio bene ponderato Princeps idoneus per imperitorum voces & judicia prava dimoveri sese nunquam debet sinere. Apud Tacitum I. An. 47 legimus: *Immotum adversus eos sermones fixumque Tiberio fuit, non omittere caput rerum, neque se remque publicam in casum dare.* Ubi vide quæ notavit Nobilissimus Forstnerus in prudentiæ consumatissimæ pleno ad auctorem illum commentario.

Brytia ydr vorgum) Num consuetudine veteri occisos relinquebant insepultos, feris ac volucribus in cibum? de quo vide Ælianum nostrum lib. XII

Var. Hist. c. 27, & quæ nos ibi. Nam privatim ad piratas pertinere hoc non potest, cum piratica tum temporis in laude fuerit apud istos populos, ut docet totus auctor. Adde inf. cap. 31. pag. 186.

Hier koma a morgin) Eodem modo quondam Porsena, cum Romanis bellaturus. Plut. vita Poplic. *Quod ubi abnuit populus, indicit ei bellum, & quo tempore, inque quem locum invasurus esset, denunciat.* Adde Infra cap. 31. pag. 184.

Oc vinna Þetta) Exemplum insigne veteris simplicitatis, constantiæ, rectitudinis in bello. Scilicet non de injuria certamen erat, sed virtute, quæ pars esset melior & animosior. At hoc parum constitisset, si vicisset ea, quæ navibus pluribus pugnasset. Nam est vulgi dictum; *ne quidem Herculem valere contra duos.*

Fostbredralag) Tantum potest virtus, etiam hostes amicos facit. Cic. in Pisonem. *Habet hoc virtus, ut viros fortes species ejus & pulchritudo etiam in hoste posita delectet.* Ita Alexander Porum paulo ante hostem, victum, & captum, *contra spem omnium in amicorum numerum recepit.* De quo Curtius IX. cap. ult. ubi vide etiam Freinshemium. Adde quoque Philostr. vita Apollonis I. cap. 23. & Nost. inf. c. 26. p. 114. cap. 40. p. 256.

Þa skal eg brenna) Prius tentat compositionem aliaque, postremo bellum minatur. Cic. I. Off. *cum duo sint genera decertandi, unum per disceptationem, alterum per vim, confugiendum est ad posterius, si uti non licet superiore.* Adde Lips. V. Pol. 4, & quæ nos ad dicta Ciceronis verba notamus.

Þeir baru elld ad) Nempe, munimenta illa erant facta ex arboribus & materia, quod hodieque obti-

net per Norvagiam. Sed & alibi hoc receptum, vulgoque *Blockhus* vocant. Imo facit mentionem ejus generis etiam Mauritius noster, quem vide lib. X cap. 4. Adde quoque, quæ notavi Veteris Upsaliæ cap 3

Vr deim stokum) Memorabile inventum contra ignes, in muro ex caudicibus constructo, neque alibi observatum.

Brennandi biki) Vide Lips. Poliorcet. V. cap. 2. & 4.

Spottudu þà) Solenne iis, qui nimium munimentis suis fidunt. vide exemplum Tyriorum apud Curt. IV. 2. & Arimazis apud eundem lib. VII. c. 11. Adde Liv. XLII. c. 45.

Stora flaka) habes plane vineas Romanorum, Rolfonis ingenio excogitatas. De quibus consule dictum Lips. I. Polior. 7.

i niidr gang) Frequens in munitis locis hoc cuniculorum, seu viarum subterranearum genus, ad impetendum hostem ex inopinato, aut necessitatis tempore evadendum, & jam olim cognitum apud gentes alias. Cornelius Nepos de Hannibale cap. 12. *Hannibal uno loco se tenebat in castello. Idque sic ædificarat, ut in omnibus partibus ædificii exitus haberet.* Livius apertius de eadem re: *Ad omnia undique infesta ut iter semper aliquod præparatum fugæ haberet, septem exitus è domo fecerat, & ex iis quosdam occultos, ne custodia sepirentur.*

Gyner þu yfer) Bene reprehendit fratrem. Quid enim, si metus ille fuisset simulatus, potuque sauciis supervenisset? Quomodo a Cyro factum Scythis apud Iustinum I. cap. 8. Sed & hosti territo si des spacium, animos recolliget. Itaque non ante

 ces-

cessandum, quam victoria solide fuerit obtenta.

Ad fara quen) Plato in Philebo. *Femina nocere, viro forti indecorum ac turpe est.* Hinc Alexander apud Curtium. IV. c 11. *Bellum cum captivis & feminis gerere non soleo.* Adde Tac. I. An. c. 59.

Med oxi) securim bellicam intelligit, qualis olim frequens per Septentrionem. Effigies hodieq; cernitur in insignibus regni Norvagici.

I ollu famdar) exemplum singularis animi magnitudinis ac civilitatis, id quod ipsa mox agnoscit regis filia.

Fyri bessa vora til tekiu) Non tam pugnas intelligit, quam contumelias. Nempe intellexit ipsa, rem se habere, ut ait Livius lib. VI. c. 18. *Iram accendit ignominia recens in animo ad contumeliam inexperto.*

á yduart valld) Habes egregium exemplum infelicis superbiæ, qua de re supra quoque. Ac notant fere periti, eos qui contempserunt hostes suos, postremò victos esse. Consule Piccarti Observ. Dec. III. c. 8.

Kuenligar adferder) Vide sup. cap. XV. p. 84. Nempe fœminæ, *tolerare colo vitam tenuique Minerva impositum*, dicit Virgilius VIII. Æn. *bella viri pacemque gerant.* idem VII. *Quod si viris curæ essent radii textorii, mulieres vero delectarentur armis, utrique, sua scientia amissa tum illi, tum hæ nihil essent amplius*, ait Euripides in Meleagro apud Stobæum Serm. 71.

XXV. *àgietar giafir)* Fuisse hoc solenne videtur, ut conventu hujusmodi publico finito, cuncti ornarentur donis. Vide sup. cap. 13. pag. 75.

XXVI. *Bita ey iarn)* Observa vetus artificium firmandi corporis adversus omnes telorum ictus

Me-

Meminit Saxo quoque in Gunholmo lib. IV. p. 67, *hostile ferrum carminibus obtundere solitum.* Neptuni creditum videtur hoc inventum esse. Ipse certe dicitur Cænidem fæminam fecisse virum, & reddidisse *invulnerabilem*, apud Phleg. Trallianum de Mirab. c. 5. Adde infra c. 31. p. 191.

Oc dreka blod) Hoc enim adjuvare fortitudinem & animositatem credebatur. Saxo lib. II. p. 31, de Biarcone. *Ursum eximiæ magnitudinis obvium sibi inter dumeta factum jaculo confecit, comitemque suum Hialtonem, quo viribus major evaderet, applicato ore, egestum belluæ cruorem haurire jussit.*

A ydra hamingu). Ergo & hi noverant, certam & peculiarem esse magnorum virorum fortunam, qua impedita cunctis aliis, expediunt. Vide sup. cap. 17. pag. 99. Craterus cum aliis ad Alexandrum IX. c. 6. *Quantalibet vis omnium gentium conspiret in nos, tu nos præstabis invictos.*

Oc leggia fyrst) Prudenter, & ex arte militari studet dividere vires, aggredi primum infirmiora navigia, ut faciliora superatu, & tum demum validiorem navim. Postremo perdere agiliora navigia, & ob id subsidio ferendo magis idonea, ut iis destitutum immobilius minori difficultate posset capere.

Medan þeir vari) Etiam hoc ex militari est prudentia, hostem imparatum, & nil tale opinantem aggredi.

Ad eg miskunadi) Ad eundem modum servati Catonis gloriam affectat Julius. Vide Plutarchum in Catone.

Onge þok) Seneca Medea. ver. 504.

Ingrata vita est, cujus accepta pudet.

Adde, quæ ibi adducuntur optimo Gronovio. Confer quoque Curt. lib. VI. cap. 8, iis verbis *benefi. is quædam edimus*, & quæ illic Freinshemius

Oc legst inn) Confirmat hic locus peritiam veterem hujus gentis natandi. Vide Saxonem lib. III. p. 14, ibique Stephanium & Olaum Magnum lib. X. cap. 24 & seq.

Drekan Grimars naut) Solenne propemodum in his gentibus vocabulum magnorum navigiorum. Sic est draco Triricari apud Saxonem lib. VIII. & alius Regis Norvagiæ, Danorum regi dono missus apud eundem lib. XIV. Consule, quæ scripsi in Addendis Militiæ Naval. I. cap. 4

Dreka hofud) Observa formatum fuisse navigium quodammodo in similitudinem draconis, indeque accepisse nomen, non ab insigni, quod nonnemo putat. Fuit hoc et apud veteres Romanos aliosque in usu, ut dixi in jam indicato opere, dicamque latius, in secunda ejus editione, si vitam Deus dederit. Alias & reliquus ornatus hujus navis annotandus, ut picturæ, deaurationes, &c.

XXVIII. Litils menadar) Procum rejici semper turpe habitum, ac ignominiosum. Vide sup. c. 17 pag. 94.

Einrades sialfs sins) Recte reprehendit hanc nimiam sui fiduciam, & omnis consilii alieni contemptum, ostenditque raro esse felicem. Plautus in Milite III. sc. 3. *nemo solus satis sapit.*

Venna alt med akafa) Horatii est dictum: *vis consilii expers, mole ruit sua.*

XXIX. Seng var har) Habes simile quid de lecto Og, regis Basan apud Mosen Deutr. cap. 3.

Meiri forustni) Seneca ep. 88. *Fortitudo contemtrix*

trix timendorum est, terribilia despicit, provocat, frangit. & ep. 22. *Non est vir fortis & strenuus, qui laborem fugit: verum crescit illi animus ipsa rerum difficultate.* vide Arist. IV. Nicom. 8.

XXX. Hradeligasti rysi) De gyganeibus Septentrionis quondam incolis vide, quæ notavit Stephanius ad præf. Saxonis in fine. itemque Arngrimus Jonæ in Crimogæa.

Han giorde ec) Ergo concitare tempestates inimicis suis arte magica solebant olim. Vide Olaum Magni III. c. 14.

Dyra skinn) Pelles ferinæ inter ea, quibus vetustissimis temporibus insternere lectos, ac incubare solebant. Vide Æliani nostri Varia, IX. cap. 24. & XIII cap. 1. item Cornel. Nep. Agesilao cap. 8.

Ey betra at lifva) Craterus & cæteri ad Alexandrum. *Quis tibi superstes aut optet esse, aut potest?* Curt. IX. c. 6.

Risanaut) nomen gladio, veteri more impositum. Vide Stephanium ad Saxon. II, p 31 exemplisque illi adductis adde *Nestir*, S. Olai gladium ex Snorrone pag. 301.

XXXI. Ey þat vilia) vide supra cap. 24.

Þvi at han mun ydur) Plena prudentiæ consiliique oratio de genere principi eligendo, in quo & dignitas, & virtus, & sapientia. Talis dicitur esse munimentum regno, repudiationemque ejus sequi non damnum modo, sed & infamiam.

Berserker Kong) Ecce tibi parasitas atque adulatores etiam in illa veterum aula. Confer Purpuratos Darii apud Curt. III. cap. 8

At flittu erindi) Optime. vide Marselaer, de Legato I. c. 33.

At Bat var fueinbarn) Hoc vero, ut ex homine ac bruto generetur homo, sunt, qui censent impossibile. Vide Delrium II. Q. 14. Quare hic adducor, ut existimem joco & convicio hæc dici in Rostiofum, propter summam ipsius impudentiam, qua usus erat contra Rolfonem, & legatum ejus. Aristot. IV. Nic. 8. de magnanimo. *non est maledicus, ne in inimicos quidem, nisi contumelia accepta.*

Inn i hamra) loquitur ex superstitione veteri. Putabant quippe tales domicilia habere in montibus.

XXXII. Morgum vielradum) Euripidis est dictum: *callidæ sunt mulieres, inveniendis dolis.*

Ba bidir Asm. Drottningn) Ut ipsa suis blandimentis expugnaret viri animum. Ars singularis efficaxque in difficilioribus negotiis.

XXXIV. Var Bat suo auruggt til landvarnar) Mirum profecto præsidium. Non tamen multum abludit consuetudo Hyrcanorum & Magnesiorum, qui canibus ad bella uti consueverunt. Vide Ælian. de Anim. VII. c. 38

Huad rad skulu) Notabile exemplum invidiæ ex gloria aliena. *Sue demptum gloriæ existimabant, quicquid cesfisset alienæ*, ut huc accommodem verba Curtii VI. c. 4. quamquam in re nonnihil diversa. Extant nostro similia in rebus Maximiliani Cæsaris, Germanice sub vocabulo *Theurdanks* memoratis.

XXXV. Um eykurna) Hoc vero fidem omnem superat. Sed nimirum solent veteres poëtarum instar talia adspergere, voluptatis gratia, & delectationis.

Oc lykast suini) Etiam hoc est suspectum. Certe nemo alius notavit. De cantu galli gallinacii ferunt vul-

vulgo; quanquam & hoc falsum esse experientia declaraverit.

Oc þat munda eg) Est hoc proprium bonorum; ut & alios credant esse bonos.

Deyum heldur) Dictum generosum. Cic. Offic. I. 23. *Cum tempus est, necessitasque postulat, decertandum manu est, & mors servituti turpitudinique anteponenda.* Ad quem locum vide, quæ notamus.

i midri fylking) Prudenter. Consule Mauricium nostrum lib. II. Strateg. cap. 15, ibique nostras notas.

Minar eiga at veria) Florent. Jureconf. l. 3. ff. de Just. & Jure. *Iure hoc evenit, ut quod quisque ob tutelam corporis sui fecerit, jure fecisse existimatur.*

Þu giefer þeim lif) Egregie. Aristoteles IV. Nicom. 1. *Viri magnanimi non est, memorem esse præsertim injuriarum & malorum, sed ea potius pro nihilo reputare.* Vide inf. cap. 36. p. 237.

XXXVI. Oc lofvadi henni) Nempe nihil magis decet Principem, quam servare dictorum fidem, etiam in rebus minimis. Sal. Prov. 7 *Non decet principem labium mentiens.* Belizarius apud Procopium: *Turpe est, cum aliis omnibus, tum imprimis principi viro mentiri, ac fidem fallere.* Vide *Konungastyr*. II. 3.

Dreper þenna hin vonda) En acerbissimas iras aniculæ. Menandri dictum est apud Stobæum ser. 71. *Multo deterius est irritare anum, quam canem.*

Mun ec oc ey] Recte hæc observat. Tacitus XIII. c. 56. *Patienda meliorum imperia.* Neque turpe, parere meliori. Vellejus II. c. 37. *Non est inhoneste aliquem submitti, quem virtus super omnes extulit.* Vide Accium apud Macrob. VI.

Hlaupa axina] Durum, sed tamen certum, adver-

versus senectutis mala remedium, de quo dictum aliquid supra ad cap. 1. Germani proverbio ferunt, *qui senex fieri detrectas, juvenem te jube suspendi.* Scire interim Asmundus debuerat, quod ait Sen. III. Controv. *Etiam ubi remedium est mori, scelus est occidere.*

XXXVII. Sitr hier at voru bode) Observa, reverentiam hospitii juris, & cultum. De quo alii. Vide Stuckium in Conviui.

Drek ba jafna minst) Valde notabile exemplum continentiæ, in aliorum incontinentia, habetque hoc factum in se multum prudentiæ ac utilitatis, maxime in vita Principali.

Timenliga at sofa) Non ergo is ex illo genere, *qui officia lucis noctisque pervertunt, nec ante diducunt oculos, hesterna graves crapula, quam appetere nox cœpit; qui, ut M. Cato ait, nec orientem unquam vident solem, nec occidentem.* Senec. ep. 123.

XL. Heima heria) Quia domi facilius invenimus, quos substituamus cæsis. Vide Machiavell. II. Disp. 12, eiq; oppositum Scip. Ammiratum XVIII dis. 2

Ey flya vilia) Habes simile quid de Fulcare apud Agathiam lib. I Fortitudinis est effatum ex Demetrio apud Stobæum ser. 8. *Morere potius, quam ut relinquas aciem.* Vide tamen Berneggerum q. 28. ad Tacit.

Eiki ma] Germanorum est proverbium, *canum multitudinem leporis esse perniciem.*

Ognrar fragdar) Exemplum animositatis ac constantiæ singularis in ipso pæne exitio. Atque sic decebat Principem vere magnum. Vide Scip. Ammirat. lib XII dis. 2

Leingi halld. ba) Carpit eum, ut ignarum sor-

tis ſuæ, ac intempeſtiva libertate utentem. Nempe probat id, quod ait Demoſthenes apud Libanium in Apol. *Silentium captos decet & deditos.* At quanto generoſius Alexander apud Curtium VIII. c. ult. ubi vide.

XLI. Fallit ſyri vopnum) Hoc enim longe gratius viro forti, quam lenta & ignava morte perire. Apud Virgilium legas--*pulchrumq; mori ſuccurrit in armis.* Hinc Euribiades apud Senecam Agamem. III. ſc. 3. --*quisquis ad Trojam jacet Felix vocetur, cadere qui meruit gradu.*

Malumſt vel um) Florus IV. c. 8. *Magnæ indolis ſignum eſt, ſperare ſemper.*

Edr ſvivirdu) Metuit ludibria ſui. Terent. Adelph. IV. ſc. 2. *Omnes, quibus res ſunt minus ſecundæ, magis ſunt neſcio quomodo ſuſpicioſi, ad contumeliam omnia accipiunt magis.*

Sumir kalla) Ita loquitur modeſte, in reputatione præſentis ſuæ conditionis. Syſigambis ad Alexandrum apud Curt. III. c. 12. *Tu matrem me & reginam vocas.*

Han quad þat þegar) Ut vir magnanimus ante omnia ſollicitus eſt de armis ſuis. Dixi ſupra.

XLIII. Taki þau) Puto de certis loqui rebus ac inſtrumentis, quibus magicam exercebant. Quo modo Lappones habent ſua tympana.

XLIV. Bidir Grim) Etiam hic eſt magni animi, & conſtantiæ, & probitatis exemplum. Prius de omnium ſuorum, quam ſua ſalute Rex eſt ſollicitus.

Fyri ſàm nottum) Tanta eſt fortunæ mutabilitas.

F I N I S.

Stafs-Rad eller A. B. C. Lengd
På the märkeligaste orden i Götreks och Rolfs Saga.

A.	Pag.
AFbragds-madr *virtute alios præcedens*.	83.
Afburdar meñ *viri excellentes*	122.
Afgammal *senio confectus*	232.
Afhrod *strages, evacuatio*	252
Afl *robur passim*	
Afl i klom handstyrkia *manuum robur*	170.
Afl i kruminum, *idem, Gretla*,	
Afls munur *disparitas virium*	4.
Afkuæmi *progenies, posteritas*	17. 67.
Afradin *interemptus. pass.*	
Afreks madur *ardua & difficilia pervadens*.	104.
Aftectarland *terra ferax & copiosi proventus*.	106.
Agiarn *avarus. pass.*	
Agn *inescamentum, illicium*	140. 219.
Ahlaup *invasio*	135.
Ahyggia *cura*	262.
Aleida *solitudo*	275.
Aleitin *occasionibus intentus*	76.
Aleitan *tentatio*	117.
Alietaleyte *improvidentia*	124.
Almenningr *universitas* man af hust /	27.
Alnærri *prope*	163.
Alnaudigr *invitus*	302.
Alvig manliga *more prælium ineuntis*	222.
Alvar *serius, sine simulatione*	112.
Alþyda *plebs*	36.
Ambuna *remunerare*	5.
Amælisord *verba ignaviam exprobrantia*	129.
Andlat *mors*,	17.

And-

Andstefna *sibi proponere, destinare.*
Annes *terrarum extremitates in mare procurrentes* utstagat 214.
Ansa *curare* 117.
Anvidri *ventus contrarius* 33.
Aptrfia *pœnitudo* 28.
Aquæda *præstituere.* 244.
Ar *aurora.* Þegar i ar *primo diluculo.* 203.
morgon i ar, *idem* 271.
Arada *prævalere p.*
Arædi *audacia. p.*
Armgeir *lancea, hasta manuaria.* 26.
As *trabs* 171.
Ast, astud. *amor. passim. vide not. pag.* 53.
Atburdr *modus casus, eventus. p.*
Atfylgi *assensus,* medhold 289
At ganga *invasio p.*
At gersi *industria, strenuitas.* 289.
Atgersismadr *vir strenuus* 300.
Adhlatur *irrisio* 2.
Adhlæge *ludibrium. p.*
Adhugasamligr, eg, egt. *solicitus, a. um.* 81.
Adhætta *apparare, disponere.* 116.
Adhyggia *considerare, animo perpendere* 274.
Atkost *exagitatio, vexatio* 125.
Atlaga *concitatio navium ad pugnam* 151.
Adseta *sedes, mansio. p.*
Atvikia *animum appellere.* 93.
Atyrde *infectatio, exprobratio.* 113.
Audna *fatum, sors 37. vid. not pag.* 33.
Audkendr *qui facile agnosci potest. p.*
Audsien *perspicuus* 276.
Audsynt *manifestum, perspicuum.* 198.
Audruvis *aliter* 190.

V. 2 Aud-

Audsott *quæsitu & effectu facile* 289.
Audar *vacuum.* 34.
Ausula *promptitudo* 262.
Ausufa gestur *hospes acceptus & desideratus* 6.
Aughost *perspicuum* 107.
Aukmamar *funes quibus gubernaculum navis attrahitur vel remittitur*, styretåg. 169.
Aur oc blijdur *largus & affabilis* 302.
Aurliekr, *munificentia. pass.*
Aur'og fata 33. *vid not. pag.* 33.
Aurvænliga *dissimulantèr. lata aurvanliga dissimulare* 111.
Æsi *ætas, ævum.* 6.
Æsr *excandescens* 120.
Æra *irritare* 217.
Ærit *valde* 229
Æcterne, ætt: *progenies.* 8.
Æternis stape. *vid pag.* 8.
Ættmenn *consanguinei.* 8.
Ætla *destinare existimare, credere. p.*

B.

Bak *dorsum.* a baki *in equo* 238.
Bane *mors.* 16.
Banvænligr *funestus, ex quo mortem timemus.* 16.
Batnadr. *res meliores* 255.
Baugr *annulus p.*
Baul *sarcina, onus* 73.
Beidsla *petitio.* 118.
Beini *beneficium* 6. 107.
Beita *mutare* 42.
Bera af *excellere* 161.
Bera upp erindi *mandata exponere*
Bera vid *accidere. p.*
Beriaz *pugnare*

Ber-

Berferkr *pugil.* 163: *vide not. pag.* 98.
Bil *intervallum, interstitium* 151. *vide not p.* 96.
Bilar arædi : *animus deficit* 197.
Bilbugr. *fuga, retrocessio* 222.
Biorg *modus acquirendi* 229.
Bioſt *apparauit a verb. bua, p.*
Bio *habitavit*
Blidubragd *mansuetudo* 222.
Blinda *excæcare* 97.
Blodrefill *cuspis, mucro gladii* 117.
Blot *sacrificia p.*
Blotmadr *sacrificiis deditus* 206.
Bode *æstus.* 20.
Bodrifr *largus, prolixæ humanitatis.* 175.
Bondaligr, ligri, ligaſtr, *qui herum repreſentat* 5.
Bonord *procatio. p.*
Borg. *Vrbs, Civitas. p.*
Borgarlid *porta Vrbis.*
Borgarlidur. *Cives.* 248.
Bradgior *cito maturus, de iis qui ante ætatem viri evadunt. p.*
Braddaudr *cita morte abreptus.* 65.
Bradlatr, *præproperus* 265.
Bregdaz ey okunnugr vid *ſimulare* 60. *vide notas.* 104.
Breſtr *fragor* 273.
Bringa *pectus*
Broſti ad, *ſubriſit* 4. eg broſi *ſubrideo.*
Braut *via.* han for i braut, *abyt.*
Brudkaup *nuptiæ* 73.
Breitni *variatio* 229.
Briniolaus *ſine lorica.* 29. 60.
Bryte *promus condus, procurator peni.* 119.
han vil brytia ydr vorgũ 126. *Lupis in eſcã vos tradet.*

Burtreid : *certamina equestria* 84.
Bua *apparare liti vid buin. imparatus.* 4.
Buga. *curvare, inflectere*
Bugr *inclinatio aciei, retrocessio.* 194.
Bunadr, bo *habitatio.* 31.
Bu smali *pecus.* 271. 274.
Byr *ventus secundus. p.*
Byr i skapi *animo sedet. a verb. bua.*
Byriar *decet.* 113.
Byrgia *claudere.* 135.
Bysn, kinsl *prodigium* 11. 13.
Bysna *portendere* 255.
Bænarstadr, *preces,* 203.

D.

Dauslig *situ squalidus* 6.
Dygr ari, astr *crassus, crassior, crassiss. p.*
Diupvitr *profunde sapiens,* genomtlot 66.
Dokna *nigrescere.* 14. dockr, *niger.* dokve *nigredo.*
Dramb *superbia.* 96.
Draumorar *stulta somnia* 133.
Dreingr *vir fortis. p.*
Dreingskapr *fortitudo. p.*
Driugmanligr, are, astr. *qui magnus & fortis videri vult.* storbryger. 240.
Drotten *dominus* 21.
Duaul *mora.* 45. 68. 107.
Duga *auxiliari. p.*
Dulr *stultitia.* 103. 255.
Dyblissa *fovea, carcer subterraneus* 280.
Dygdar madr *vir honestus* 267.
Dyggr *utilis, fidus* 5. 161.
Dyrgripr *res pretiosæ.* 189. *vide not pag.* 67.
Dæmi *exemplum,* 8.

E.

Ecke *angor*
Efaz *dubitare. p.* efi *dubitatio*

Efling

Efling *robur*, ſtyrckia.
Efne *facultates.* 14.
Efneligr *qui in primis annis egregia quæque de ſe pollicetur* 18.
Eiginkona *uxor.* 69.
Einbirni *filius unicus*, 85. 300.
Eindæmi *quod ſine exemplo fit* 3.
Einkamal *ſingulare negotium* 147.
Einrædi *pervicacia.* 88.
Einvaldskongr *Monarcha.* 206.
Einvigi *monomachia.* 207.
Elldaſkale *domus variis familiæ miniſteriis deſtinata* 31.
Ellegar *aliàs*
Elſkuligr *amabilis*
Elta *agitare abigere*
Elting *abactus ſubſt. expulſio.*
Ennis ſpaung *frontale.* 161.
Epterlater *obſequens.* 16.
Epterlæti *obſequium* 112.
Epterſia *conſideratio* 154.
Erfidliga *agrè, laborioſe.*
Erfvit *arduum, laborioſum, moleſtum.* 138.
Etia *irritare, incitare.* 110. etia protti *certare.*

F:

Fadæmi *rarum exemplum, monſtrum.* 174. 273.
Fagna *gaudere:*
Fagnadafundr. *gratus & jucundus adventus* 183.
Faheirdr *raro auditus p.*
Falſaz *decipi.* 268.
Falma *palpare*, famla 181.
Famalugr *pauciloqvus* 76.
Fangelli *carcer.* 144.
Fàr *taciturnus.* 110.
Far *inquiſitio.* 100.

Faſſlotti, *erro, vagans* 145.
Farmr *onus navis* 52.
Farþægi *vecturam petens.* 52.
Faſtmæli *fedus, verborum conſtantia.* 116.
Foſtordr *verborum tenax* 70.
Faung *cibaria, & cetera quibus amicos excipimus* 68.
Faung *facultates, vires* 94.
Feigin *latus. p.* erendifeigin, *ob negotium bene confectum latus.* 123.
Fela *abſcondere* 219.
Felmtur *tremor.* 277.
Færre *pauciores.* 74.
Feſte *funis*, rep ſnöre / ſeſta 280.
Feſti *torques. p.*
Fiaraudn *conſumptio facultatum* 14.
Fiartion *idem, egeſtas, paupertas,* armdom. *a verb. tyna.* 14.
Fiarh'utr *opes.* 32.
Fielagikapur *ſocietas* 79.
Fiemikill *magni pretii res* 48.
Fiall *mons. p.*
Fielbygt land *terra populoſa* 208.
Fifl *qui aliis ludibrium debet*, wåp / narr 45.
Fiflka, fiflkapr. *ſtultitia*
Fimr *celer.* malfimr ari, aſtr *qui lingua eſt prompta & expedita.* 9.
Fimlga *celeriter* 194.
Fiolga *multiplicare. p.* Fiolde *multitudo. p.*
Fiolmentr, *&* Fiolmennr *accinctus copiis militaribus* 25. 27.
Fior *vita extremum.* 165.
Fipling *contrectatio* 226. *Prov. fiplar hand à feigu taſle.* Cui & illud conſona: Lefer altijd tunga på ſår thann

Fir-

Firnarbreftr *horrendus fragor* 174.
mig firnar *horresco*.
Fiærlægr. eg. egt. *procul situs* 1.
Flagd *monstrum* 239.
Flake *vinea, testudo, crates* 139.
Fleiñ *furca* 177.
Flet *cubile*. 22.
Fletta *abstrahere tegumenta, nudare*. flå flångta 181.
Fletter *nudati* 254.
Flokr *cohors*. floknafiolde *multitudo cohortium* 20.
Flotte *fuga* 22.
Flærd *falsitas*. 221.
Flutningr framflutningr *prolocutio* 114.
Fool *insipiens. gallic. fol, folle* 118.
Folfka *insipientia* 44. Follkr. *stultus, iracundus*.
Folur *pallidus* 200.
Forda *pracavere* 181. 197.
Forgerd *perditio* 61.
Forn *vetus. p.* fordum i firndine
Foroneyte *comitatus p.*
Forunautar *comites. p.*
Forrædi *forsia, cura providentia* 143.
Fors *vehementia* 125.
Forsial *providus* 93.
Forsialiga *provide* 249.
Forspar *diuinator, vates* 206.
Forstiori *Rex gubernator* 88.
Forvitnaz *explorare* 126. 199.
Fostre *nutricius* 52.
Frame *rerum gestarum gloria*.
Framaverk *facinora gloriosa*.
Framaraun. *experimentum virtutis*. 49.
Framferde *mores, studia*. 84.
Framkuemd *executio* 211.
Fra-

Frasaga *relatio historica* 1.
Fresta *differre* 105.
Frestr *mora* 177.
Frijdr synum *venustus* 19.
Frija *extenuare*; *imminuere* 98.
Frodir meñ *eruditi*, *sapientes.* 302.
Frægr *celebris*, *p.*
Frægd *celebritas*. *p.*
Frækin, nare, nastr, *robustus*, *vegetus* 116.
Frækiligr *idem quod* frækin 227.
Fullbodin *æquiparabilis*, *pretium exæquans* 71.
Fulgior *maturus*, *perfectus* 16.
Fullkostr *idem quod* fulbodin 68.
Fulting *suppetiæ*, *auxilium* 166. 289.
Funer *marcidi*, *putridi* 256.
Fundur *adventus*
Furduligr *stupendus* 26. 31.
Furduliga *mirabiliter* 31.
Fyla *fœtor* 256.
Fylgia *genius p.*
Fylgd. *auxilium* bystånd *p.*
Fylkia, samfylkia, *cohortes disponere* 29.
Fylking *cohors*
Fylke *Provincia*
Fylkiskongr: *vide not. pag.* 27. & 87.
Fyrikongr *qui inter alios reges maxime eminet* 302.
Fyrikoma *vitam adimere* 283.
Fyritokumadr *industrius*, *laboriosus* 32.
Fyrirætlan *prædestinatio.* 99.
Fysilegt, *quod studio expetimus* 215.
Fæda *cibus*, *alimonia* 268.
Frædzlulæisi *rerum necessariarum defectus.* 8.
Fæda *paucitas*. takfæda *defectus alimentorum p.* 11.
manfæda *paucitas virorum.*

Fœda

Fæda *dissensus* 213.
Fægia *purgare* 202.
Fæcka *imminuere, ad pauciora redigere.* 8.
Fære *congressus* 197.
Fære *vires* þad er ekki mitt fære 239.

G.

Gà, *attendere curare.* 42. 226.
Gaum *attentio.* 68.
Gabba *illudere* 228.
Galldrar *artes magicæ* 208.
fullr upp galldra oc giorninga 203.
Gamanleikar *Ludi, ioci* 178.
Garpur *audax* 251.
Gata *conjectura* 102.
Gaufugr *magnificus* 36.
Gaur *longurio* 5.
Gegna *prosperare, occurrere.* 70.
Geigr *horror.* 76.
Geignænligt *horribile* 177.
Geimslulaus *incustoditus* 33.
Geir *lancea.* 36.
Gersamliga *acervatim* 253.
Geisaz fram *proruere.* 121.
Geislingar *obsides.* 20.
Geitahirdir *caprarius* 136.
Gey *latratus.* geya *latrare.* p.
Gellda *castrare* 97.
Giestalkali *hospitium* 255.
Gina *rictum exporrigere* 140.
Ginna *illudere, decipere* 22.
Giorla *exacte.*
Gipting *elocatio* 213.
Giædi *res, opes* 74.
Gleimska *incuria* 78.
Glen-

Glenſyrde *ioci* 105.
Gletraz vid *ludificare* 273.
Gloggr. *tenax, deparcus* 7.
Gloggpeckin kenneſpaker 96.
Glæpa *fallere* 226.
Glæſir *foru ſpecioſa* 94.
Godfus *qui animo eſt bono & liberali* 79.
Grand *damnum, nocumentum.*
Granda *nocere*
Grandalaus *ſyncerus, ſine damno* 10.
Greida *ſolvere explicare* 286.
Greina *diſtinguere*
Grein *differentia* 69.
Greinliga *diſtincte* 166.
Greni *latibulum vulpium* 288.
Greipar *manus.*
Grimd, grimleikr *ira, furor.* 219. 251.
Grind *fores clathrata* 24.
Griſeliga *horribiliter, valde* 82.
Gruna *cogitare ſuſpicari* 234.
Grunur *cogitatio*
Græda *ſanare* 199.
Grædandi, grædvænligr *medicabilis* 202.
Gullvidior *catena aurea.* 58.
Gys *irriſio* 164.

H.

Hadung *contumelia, irriſio* 120.
Hagleikr *ars.* 7. 134.
Hagræda ſier *de rebus œconomicis conſultare* 12.
Hagſpeke *ars œconomica.* 7.
Hallaz *inclinari* 142.
Hallæri *annona caritas* 106.
Halld *uſus, commodum* 48.
Hamar *ſylva,* ſkog backe. 8 *ſaxum, rupes.* 200.
Hamingia *fortuna, res ſecunda* 99. Hand-

Handgeingur *fidelitate & obsequio devinctus* 161.
Handlaug *malluvium* 175.
Happ *insperatum* 292.
Har *celsus* 8.
Hardfeinge *vis, violentia* 115.
Hardfeingaft lid *milites strenuissimi* 129.
Hardla *valde*
Hardrietti *esca dura* 106.
Hardrietti *dura pœna* 115.
Hardrædi *ardua & difficilia facinora* 99.
Hareisti *vociferatio*, oll / glam och gny 235.
Hark *tumultus* 236.
Harmdaudr *de regibus dicitur, quos post excessum serio lugent & desiderant subditi* 89. 300.
Harmr *mœror, luctus.* 43.
Halke *periculum*
Havada madr *clamosus* 75.
Havetur *hyems provecta.* 105.
Haukull *humerale.* 227.
Haukar *falcones* 1.
Hefia *incipere.* 1.
Heigdr *tumulo conditus* 89.
Heill ocholldin, *integer, incolumis.* p.
Heilleiki *fides* 237.
Heillud *fascinata* 217.
Heimili, heimkynni *domicilium,* 7.
Heimskuliga *stulte* 13.
Heinbrini *cos* 48.
Heiriligr *decens.* 70.
Heit *minæ* 154.
Heita *promittere* 249.
Helia *interitus*
Heliar men *nebulones, nefarii* 65.
Henta *decere*
Hentiligt *conveniens*

Her-

Herbuder *tentoria castrensia* 135.
Herfang *præda* 21.
Herklæde *indumentum militare* 35.
Herklædaz *armari.*
Hermadr *miles*
Hermanliga *more bellico* 183.
Hernadr *piratica*
Herfer 77. *vide not. pag.* 73.
Herskætt *belli periculis abnoxium* 22.
Hervirki *depopulatio, cædes, strages* 26.
Hia *apud.*
Hiartaragr *timidus, trepidus.* 140.
Hiastod *auxilium* 281.
Hiegomi *vanitas a verb. hiena evanescere.* 107.
Hilldigrimr *bello acris* 23.
Hird *satellitium, aulicus comitatus.* 2.
Hirdmadr *homo aulicus* 45.
Hirdvist *vita aulica,* 230.
Hitta, *convenire aliquem, colloqui* 45.
Hlada *construere* 22.
Hlid *porta*
Hlida *procedere, succedere* 196.
Hlifa *tegere, defendere* 25. 156.
Hlifarlaus *sine scuto* 191.
Hliodr *taciturnus* 34.
Hlutfall *conjectio sortium* 34.
Hlutaz *sortiri*
Hniga *genua flectere* 163.
Hnygin *pronus* 66.
Hofdingzmenne *Princeps* 109.
Hofn *portus* skipshofn *onus navium* 20.
Hofudbendur *funes nautici* 185.
Hozværi *modestia, moderatio* 99.
Holmganga *duellũ, monomachia, singulare certamẽ* 241.
Holm-

Holmgaungu madr *monomachus* 23.
Hollusta *gratia* 9.
Hopa à hæl, retrocedere gå backlånges 121. 251.
Horfa *imminere, advenire,*
Horfin *e conspectu subductus*
Horfin heilla *infortunatus* 273.
Hrakligast *abjectissime* 216.
Hrammr *ungues leonis & ursi* 275.
Hreysti *fortitudo* hreysti verk *gloriosa facinora.* 275.
Hrid *aliquautum temporis*
Hrimaldi *fuliginosus* 22.
Hrina *grunnire* 219.
Hros *equus* merhryssi *equa* 41: stodhros *equarum grex* 41.
Huatur *acer* 132. 185.
Huatvys *celer* 75.
Huarverna *ubique* 15.
Hugar ecke *animi angor* 107.
Hugbod *præsagium* 72.
Hugfallur *animi plenus, magnanimus* 185.
Hugli il *pusillanimus* 277.
Hugsa *considerare*
Hugsiukr *tristis* 243.
Huggun *consolatio* 262.
Huild *quies* 25.
Huorugr *neuter.*
Hurd *ianua*
Husabær *oppidum* 24.
Hybile *tugurium.* 6.
Hyggin *sapiens* 92.
Hyr *mansuetus* 102.
Hyske *familia* 11.
Hæd *altitudo* 131.
Hædstr *altissimum* 192.
Hæ

Hæfe *decens, conveniens.* 41. 82.
Hæfiliga *convenienter* 5.
Hægt *commodum*
Hækiur *scipiones quibus nituntur senes* fryckior 221.
Hærdr *crinitus* 96.
Hætta *abstinere, item periclitari*
Hætta *periculum*
Hættiligr *periculosus* 37.
Hætturaun *periclitatio* 241.
Hæverska *modestia*

I.

Iafngodr iafngilldr *æqualis* 172.
Iafnan *semper.*
Iafnvirdugligr *æquè honoratus*
Iayrdi *affirmatio, assensus* 111.
Illfus *ad malum faciendum promptus* 216.
Illmanliga *ignavè, nequiter* 186.
Illmenni *nequam* 57.
Illska malitia 207.
Illudligr *hispidus, torvus* 132. 157.
Illvirki *maleficus* 271.
Inna til *mentionem facere* 147
Inlendr *redux* 39. *item indigena,*
I þrotter *artes liberales*

K.

Kaf *profundum* 150.
Kafna *suffocari* 96.
Kalin *frigore obrigescens* 8.
Kals *irrisio*
Kapp *certamen*
Kappgirni *contentio* 83.
Kappsamliga *certatim*
Karlmanligt *quod virum decet.* 266.
Karlmenska *fortitudo* 137.
Kat-

Katligr *iucundus*
Kaupeirir *merx* 53.
Kiempa *pugil* 120.
Kienna *docere instituere*
Kierla *anicula* 230.
Kinflbysn *prodigium* 8.
Kiniamadr *vir prodigiosæ staturæ* 171.
Kior *electio*. kiosa *eligere*.
Kippa *luctari*, *attrahere* 218.
Klaklauft *sine damno*. 136.
Klambogg *verbera ignominiosa* 142.
Klækr *res vituperio digna* 142.
Knija *pultare* 279.
Kreista *comprimere* 182.
Krufdur *ruptus*. kryfia, ital. *crepare*. Gall. *crever* 37.
Konbænir *procatio*. 211.
Kostabod *conditionum oblatio*. 155.
Kostr *esca*, *conditio*. *item omne illud quod materia vicem præstat*.
Kuonarefni *sponsa*. 73.
Kueikia *excitare*
Kueina *queri* 229.
Kug *suppressio* 242.
Kuidur *stomachus*
Kuikindi *animal* 8.
Kuiklatur *alacer*. 63. 138.
Kur *animus*. ital. *coraggio* 137.
Kurteisi *morum civilitas*.
Kurteis *humanus benignus*
Kurteisliga *benigne*
Kuænaz *uxorem ducere*
Kylfa *clava* 151.
Kyn *indoles*.
Kynlegt *mirum* 60. 191.

Kyrr *quietus* 10.
Kyrligr *mansuetus* 101.
i Kyrdum, um kyrt. *quiete, sine tumultu.*

L.

Lagabrot *pravaricatio* 13. 224.
Lagdr med gulli *auro inductus* 47.
Land oc lad *solum* 25.
Landflotti *exul* 38.
Landrad 213. Landstiorn *regimen* 134.
Landvarnarmadr. *Prases Provincia* 33.
Langgiædligt *quod animũ diuturna voluptate afficit* 67.
Launa *remunerare*
Latmors 243. liflat *idem* 244. lataz *mori* 20.
Leggia *gladio vel lanceâ perfodere*
inde genomlagt sar. *Vpl. manhelg.* 27. ll.
Leggur *tibia* benpipa / armpipa 3: 220.
Leika i tomi *iocari* 228.
Leikin *illusus.* 89.
Leina *occultare* 200.
Leisa ut med giofum *honorifice aliquem dimittere.*
Leiti. ad þui leti *eo modo* 237.
Lendaklade *lumborum prurigo*, kätla 142.
Lidsafnadur *collectio militum*, rotsfrifning 29.
Lidsmunur *disparitas copiarum militarium* 250.
Lidveitsla *auxilium* 29.
Lidsemd, *idem* 26.
Lidur *populus* 11.
Liek i skapi *animo blandiebatur* 209.
Lifa. Kongr bad hana vel lifa *Rex ipsam bene valere jussit. form. valedicendi.*
Lifhinna *membrana qua viscera continet.* 202.
Lifia elli. *vide not. pag.* 102.
Lifna *viviscere* 119.
Lika *placere*

Lin

Lim *ramus* 37.
Lima i fundur *in partes secare*
Liodælka *imbecillitas* 2.
Liotur *deformis* 174.
Lift *ars*
Lita *adſpicere*
Litill i briofti *homo parvi animi* 98.
Licilshattar *humilis , parvus* 186.
Litillæti *humilitas* 235.
Litt vid komin *in anguſtiis conſtitutus.* — 239.
Loka *peſſulus* 24.
Loftugur *promptus* 143.
Luka *finire.* Luka aptur *claudere*, luka upp *aperire* 80. 19.
Lynde *vultus* 63.
Lækning *medicina.* 202.

M.

Magafylli *ingluvies* 140.
Manfæda *paucitas virorum.* 159.
Maki *æqualis.* 43.
Makliga *condigne* 156.
Makligt *quod fieri decet.* 44.
Malamen *ſtipendio fruentes.* 39.
Maldiarfur *ſermone promptus & audax* 1.
Manhæta *periculum* 80.
Manhættligr *periculoſus* 27.
Manraun *experimentum virtutis.* 302.
Manſkiædur *cladem inferens* 250.
Mantion *clades , ab tyna* 153.
Manvirding *honor , æſtimatio , dignitas.* 100.
Marg kunnadr *multiſcientia* 247.
Margkuiflad lim *ramus frondoſus*
Margmenni *multitudo* 105.
Margtalat *multorum ſermone vulgatum* 229.

Mataz *vesci.*
Mattfarinn *lassus* 59.
Mattlitill *imbecillis.* 163.
Medalganga *intercessio* 77.
Medalkafli *manubrium ensis* 253.
Megn *vis, robur* 185.
Meida *nocere* 115.
Meingiord *nocumentum* 78.
Meinvættri *spectrum noxium.* 196.
Meisla sar *vulnera noxia* 35.
Melracke *vulpecula* 283.
Merin kastar *equa parit.* 190.
Merki *signum militare* 195.
Metnadur *æstimatio, honor* 143.
Mey *virgo*
Meyarmundur *dos* 253.
Midla *partiri* 14.
Midmior *gracilis* 96.
Miga *mejere* 138.
Mikil feingligt *quod magni est complexus* 272.
Mikilmanliga *magnifice* 176.
Mikilmeñi *vir magnificus* 67.
Mikilshattar, Mikil hæfur *magnificus* 208.
Mikil þægur *petax* 62.
Miodm *coxa à* miada *flectere* 220. 26.
Misseri *tempus indefinitum* 162.
Misferli *res adversa, infortunium* 261.
Misgruna *suspicari* 286.
Mislíka *displicere.* 114.
Missir *iactura* 270.
Misunnit *erratum* misuinnast *errare* 100.
Motgiord *peccatum in aliquem, quod alicui ægre fit.* 76.
Mugurmanna *plebs, multitudo* 147.
Muna *recordari* 76.

Mir-

Mirkua *tenebrescere* 3, mirkue *caligo*
Mæda *molestia*
Mægd *affinitas* Mægiaz *affinitate devinciri* 187.
Mæla til Mægda *matrimonii ineundi mentionem facere* 105.
Mær *virgo* 9.
Mæti *æstimatio* 32.

N.

Nà *pertingere*
Nalega *ferè* 14. 203.
i Namd *in propinquo*
Nalægaftr *proxime situs* 31.
Natturu bragd *indoles* 109.
Naumt vid komin *in angustijs constitutus* 238.
Naudsyn *necessitas* 166.
Naudsynligast *maxime necessarium* 264.
Neitt. ecke neitt *nec quicquam* 190.
Nema. *Discere.*
Nenna *animum inducere, a se impetrare* 249.
Nie neirn *nec ullus* 272.
Nidings Verk *scelus, parricidium,* 35.
Nidingsskapur *scelus* 221.
Nijdskur *parcus tenax* 10.
Nidur *filius propago* 21.
Niosn *exploratio*
Nyqueiktr *nuper incensus.* 284.
Nærgiætur *divinus, conjector* 106.

O.

Oargadijr *q. offarga, sævum animal* 101.
Obardur *nullis verberibus cæsus* 285.
Obradreidur *tardus ad iram* 122.
Obætanligr *irreparabilis* 20.
Oçkar *nostrum genit cas.*

Odada menn *facinorosi , scelesti.* 259.
Odaſtur *sævissimus*
Odliga *sæviter* 273. 271.
Odreingſkapur *ignavia , timiditas* 193.
Odru meigin *ab altera parte* 126.
Odruvis *aliter* 115.
Odum *celeriter* 192.
Odæll *immorigerus.* 163.
Odul *onus* 94.
Ofagnadut *quod animum cruciat* 257.
Ofbelldi *superbia ,* 115.
Of-fiar *ampla divitiæ,abundantia opum.* 95.
Ofgott *valde bonum* 177.
Of lauſa fiar *ingentes opes* 35.
Oflitill *perparvus.* 154.
Ofligiande her *exercitus invictus* 249.
Oframar *non dum , minus* 65.
Oframgiarn *non ambitiosus , modestus* 76.
framgiarn then ſom altijd will wara fremſt.
Ofinligà *ingratiis , invitè*
Ofinligleikr *quod invito alicui contingit* 5.
Ofrinligr *torvus* 132. 193.
Ofrægia *dedecorare* 120.
Ofse *violentia* 85.
Of ſogur *nimia depradicatio.* 277.
Offtæki *superbia , elatio* 98. 118.
Ofvidri *tempestas* 169.
Ofrefli *quod vires superat. vis maior* 64.
Ofus *impromptus , illubens* 171.
Ofvægr *prægrauis* 259.
Ogiorla *non liquidò* 255. fulgiorla , *liquidò* 256.
Ogledi *tristitia* 112.
Ogreitt *intricate , tarde*
Oheiriligr *inauditus* 23.

ohægt

Ohægt *incommodum* 156.
Ohæfr *indecens* 99.
Ohægur byr *tempestas, ventus incommodus* 214.
Oiafn *impar*. 21.
Oiafnadar madr *vir iniquus* 216.
Okle *talus* 27.
Okulbrok *femoralia talaria* 35.
Olijfi. ferder til olifis *lethaliter vulnerati* 25.
Olikindi *dissimilitudo* 107.
Ollu meigin *undique* 250.
Olmur *sævus* 215.
Olmusa *Elemosina* 108.
Olværd *oblectamentum convivale*. 104.
Omann *non vir, effœminatus* 99.
Omodur *indefessus* 251.
Omeidur *illæsus* 186.
Ondveigi *supremus in mensa locus vide not: p.* 88.
Onyta *non uti, contemnere* 80.
Optliga *sæpe*
Ordalkial *verborum ineptiæ* 113.
Orka *til, adparare*. 82.
Orka *posse* 210.
Oruggr *securus* 63.
Orugliga *secure*
Ordsending *legatio*
Oskurligt *fremens, rugiens* 218.
Otruleikr *infidelitas*. 274.
Oþrifnadur *ignavia, socordia* 32.
Oædre *humilior* 104.

P.

Palls horn *scamni angulus* 227.
Pell *textum pretiosum*. 138.
Prettvisi *deceptio* 255.
Pridi *ornamentem* 48.

K 4 pri-

Prifund *carcer* 261. 265.
Profa *experiri* 170.

Q vide K.

R.

Racke *canis*
Radagiord *consultatio*, 18.
Radaligur *consultus*
Radazi viking *piratica accingi* 53. radaz i ferd *itineri accingi* 269.
Radgiorn *qui (quæ) in rem consulere potest* 86.
Radnneyti *consiliarii*
Ragmanliga *timidè, effœminatè* 186.
Rangligur *improbus, pravus* 1.
Rangleike *improbitas*
Ramgior *firmo & compacto opere factus* 123. 179.
Rannur *atrium, domus oblonga* 230.
Rafa *cespitare* 43. 198.
Rauf *foramen*, rôf 139.
Raund *clypeus* 47.
Raun *experimentum* 130.
Rausn *magnificentia* 73.
Reckr *vir* 276.
Refsing *castigatio*
Reka *pellere* 9 *inde* rekstur *iactatio* wrak 10.
Reka suivirdingar *contemptum ulcisci* 166.
Reidi *instrumentum* 169.
Reina til þravtar *ad exitium usque decertare* 128.
Rembaz *os distorquere, ringi*. 191.
Reir sproti *arundo*. 36.
Rietta *porrigere*. 49.
Rif *syrtes brevia* 169.
Rirt *rarefactum dissipatum* 24.
Riklyndur *qui magni est ingenii* 146.
Riodur *planities arboribus cincta* 34. 200.
Rogur *delatio* 77. *rægia deferre* 232.

KO-

Roma *pugna certamen* 260.
Rond fant 274.
Rosa sigri *victoriam suam depradicare*
Rudda *clava*
Rumskaz *oscitare, pandiculari* 12.
Rydia *excolere*
Ræsta *purgare* 122. a Rust *pulvis sordes.*

S.

Saka *nocere* 139.
Sakadur *reus* 87.
Samanrekin *corpulentus* 98.
Samfaur *congressus* 105.
Samrædi *colloquium* 231.
Samskipte *concertatio* 46. 115.
Samtida *coætaneus* 06.
Sankallat *vere dictum.* 150
Sattmal *fedus, reconciliatio* 30.
Saur *sordes impuritas* 31.
Selia *tradere* 48. sala *traditio.*
Seinka *tardare* 99.
Sialfradur *qui suæ spontis est.* 105. 92.
Sigradur *victus.* sigrari *victor* 144.
Sidsamligr *moratus* 235.
Sinni. ad sinni *hac vice* 10.
Sijnka *tenacitas* 46. sijnkr *tenax*
Sijst *minimùm*
Skacka i millum *intercedere* 128.
Skadvænliga *periculose* 15.
Skalabui *in habitator domus* 172.
Skaldskapr *genius poëticus*
Skamlaus *sine verecundia*
Skamlijfur *brevis vita* 40.
Skammur *brevis* 22.
Skapligt *ingenio placens* 47.
Skard

Skard *ſciſſura* 47.
Skart *ornatus . ſplendor* 147.
Skartſamliga *ornatè , ſplendide* 100.
Skeina *vulnerare* 199. ſkeina *vulnus* 201.
Skemma *Gynaceum*, ſloft
Skemtan *oblectatio , iocus* 42.
Skial *nuga* 107.
Skjdi *ligna ſciſſa.* 170.
Skierda *imminuere* 53.
Skilmaz *arte gladiatoria uti* 84.
Skynſemd, ſkynſemi *intellectus , ratio* 70. 114.
Skiota ſkielk i bringu *terrorem incutere* 250.
Skira *diſcernere*
Skir *clarus* 70.
Skipan *ordinatio* 87.
Skipud holl *attrium dicitur cum conviva ſuo quisque loco conſederunt* 117.
Skraukvottar *teſtes falſi & mendaces.* 233.
Skrautligur *ornatus , comptus* 161. 32.
Skrude *veſtis compta et ornata* 117.
Skrijda ſerpere 14.
Skrækia *balare* 187.
Skora à holm *ad ſingulare certamen provocare* 259.
Skoraz undan *defugere.* 211.
Skorta *deficere*
Skortur *defectus*
Skorteldar *ignes misſiles* 123.
Skunda *properare* 181.
Skygn then ſom är i ſyne / *qui ſolida & opaca viſu penetrare poteſt : quod incantamentis effici poſſe creditur.* 29.
Slagbrandar *obices*
Sliettfiollnd *manſuetus* 101.
Slis *infortunium ,* ſnöplig olycka 232. 235.
ſla-

Slæger menn *subdoli* 64.
Slægr *emolumentum* 93.
Sman *contemptus* 136.
Smyrsl *unguentum* 202.
Snarpur *acer*
Snaudur *nudus* 14. 47.
Sneipa *ignominia* 98.
Snemmadags *mane diei* 41.
Snigill *testudo* 14.
Snilld *industria* 35.
Snilldar verk *facinora prædicanda.* 112.
Snopa *vultu cantracto & tristi esse* 15.
Snotarleikur *morum sermonisque cultus, quo fœminis placent iuvenes.* 32.
Snua *vertere* 97.
Snudugt *celeriter* 194.
Snæda *vesci, convivari.* snæding *Cena*
Snædings brædur *convivæ.*
Sott *morbus* 8.
Spà *oraculorum interrogatio* 33.
Spakradugur *qui sapienter de re quavis consultat* 146.
Spilla *corrumpere* 82.
Spillvirki *vastator, maleficus.* 197.
Spioll *iactura* 15.
Spior slitna slutar / lappar / slantar *vestes laceræ* 7.
Spitur *acus lignea* 12.
Sporgaungumen *affectatores.* 53.
Spurn *fama* 59.
Starfa *laborare*
Stefna *congressus* 270. 69.
Stefna *ad locum aliquem tendere* 3.
Steina *pingere* 161.
Steipa *provolvere* 59.
Stija *caula, stabulum.* 187.
Sti-

Stikill *acutior pars cornu*	32. 204.
Stiorn *regimen*	
Stiornarlaus *dissolutus, sine regimine.*	66.
Stirdur *rigidus*	201.
Stitting *abbrevtatio* dægra stitting	41.
Sod stodhage / *septum equorum, stabulum*	124.
Stodull *caula- stabulum*	224.
Stofn *truncus*	37. 218.
Storaudugr *prædives, opulentus*	
Storgiöfull *liberalis, magnificus*	
Storkostligr *ingens*	174.
Storlatur *insolens, iactator*	86.
Sormanligur *magnificus.*	
Stormenni *magnates.*	
Storskorin *magna & lata faciei*	174.
Stritt *arduum* þola blit oc stritt	211.
Strinka a braut *aufugere*	38.
Stunda *desiderare*	284.
Stuttur *brevis*	44. 14.
Styriolld *tumultus.*	
Suck *lucta* gera suck	209. 187.
Sud *latus navis*	161.
Sueigia *inclinare inflectere.*	37.
Suefn *somnus*	6.
Suefnliggur qualsöfder	179.
Suikull *fallax, nefarius*	
Sueinbarn *puer*	
Suiri *cervix*	161.
Suinshrijn. *grunnitus*	
Sula *columna*	171.
ad Sumarmagne *ineunte æstate.*	213.
Sundra, Krysia *in partes secare*	175.
Sundur þycki *dissensus, dissidium*	232.
Sæla *beatitudo*	9. 140.
	Sæll-

Sælldarftadur *locus beatitudinis* 8.
Sæmd *honor*
Sæmiliga *decenter* 11.
Særa *vulnerare* 142. Særdur *vulneratus* 27.
Sæta *morem gerere* 193.
Sætt *reconciliatio.* 14.

T.

Tegund *fpecies* 53.
Teigia *extendere protendere* 231.
Teingia *colligare* 169.
Tia *demonftrare*
Tiaer ecki *non prodeft.* 179.
i Tie *in promptu* 235.
Tidindalauft *tempus rerum novarum vacuum* 205.
Tilvifan *demonftratio.* 49.
Tiguligr, *honorificus* 75. 225. *vid. not. pag.* 71.
Time *tempus* Timanliga *maturè*
Tyma nennas / *a fe impetrare* 43.
Tiet *ufitatum* 32.
Tillaga *confilium, ratio* 81.
Til ftilli *adminiftratio* 56.
Til ftofna *deftinare* 133.
Tiltæki *cœpta* 2.
Tom *otium* 228.
Torvellt *arduum difficile* 62.
Trandfkapur *fraus* 217.
Trauft *fpes fecuritas* 12.
Traut *vix* 57.
Tregi *ægritudo*
Trigd *fecuritas* 20.
Treiftaz *audere* 98.
Trollfkapur *res nefanda* 57.
Trollfligr *monstrofus* 187.
Truleikur *fidelitas* 11.

Tryg.

Tryggia *perſuadere* 63.
Tulka mal *cauſam interpretando iuvare* 240.
Tyna *perdere*
Tæki *inſtrumenta magica* 273.
Tæpiligur 9.

V.

Vadmal *pannus* 12.
Valholl *orcus* 9. *vide not. p.* 23.
Vallda *poſſe, ſuſtinere* 173.
Valſlanga *balliſta.* 123.
Vanarlauſt *ſine ſpe* 94.
Vandamal *difficultas, negotium arduum* 70.
Vandlatur *ſolicitus* 32.
Vant *difficile*
Vanta *deeſſe* 92. 40.
Vapnbært ſuerd *gladius defenſioni aptus* 183.
Varda *attendere p.*
Vardhalld *cuſtodia, vigilia* 260.
Vardhalldsmen *cuſtodes, vigiles.* 271.
Varnadur wårdnat / *quicquid ad heri vel domini curam pertinet.* 80.
Vardveita *ſervare.* 6.
Vardveitſla *cuſtodia*
Varningur *merces* 171.
Vaſkleikur *ſtrenuitas.*
Veſa malid *cauſam altius repetere* 77.
Vekia bon-ord ſríja *virginem ambire* 69.
Vellandi *ſervens* 137.
Veida *venari* 2. weidimadur *venator* 1. veidihundar *canes venatici* 2.
Veita *præſtare, adhibere*
Veitzla *convivium*
Velta af i veſolld *egeſtate mori.* 107.
Venſl *affinitas* 69.
Verdkaup *pretium* 5.
Verpa *conjicere, congerere* 42.

Ve-

Vesæll *miser*. vesælld *miseria p.*
Væsællatur *parcus* 175.
Veturseta winterboning 91.
Vidbein aylaben *clavicula* 26.
Vidbragd *affectus*
Vidbregda 66. *vide not. pag.* 104.
Vidbunadur *preparatio* 134.
Vidior *catena* 38.
Vid karl *instar viri, ut virum decet.* 98.
Vidræda *confabulatio* 269.
Vidtaka *defensio*, 121.
Vidtekt *benevola hospitum exceptio.* 3. 68.
Vidureign *certamen* 59.
Vidskipti *idem-*
Vielfindni *stratagemata vid. not. p.* 93.
Vielrædi *fallacia* 78. 209.
Vige *munimentum al: pugna* 24. 123.
Viglkord styđe gluggar 259.
Vigvel 123. *vide not pag.* 93.
Vikingar *piratæ.*
Vingan *amicitia* 17.203. vingaz, *amicitiam inire* 35.
Vingull *funis contortus complicatusque* 37.
Vingiarnliga *amicè* 111.
Vinfeingi *conciliatio amicitiæ* 82.
Virdugleikur *dignitas* 155.
Virki *vallum* 123.
Visdomur 249. visendi 273. vitlka 80. vitzmunur *sapientia* 49.
Vista *domicilium*, *habitationem & commeatum providere.* 289.
Vitlaus *insanus* 276.
Vo *dimicavit*, *a vega*
Vokna madefieri 44.
Volka *contrectando maculare* sóla sálta 74.
vvon

Von *spes*	15
Vopnalkipti *certamen*	26.
Vorkon *misericordia*	106.
Vorkunliga *solicitè*	189.
Vorn *defensio*	
Vætri *cardines*	24.
U.	
Vlfidur *carpus*	278.
Vmbud *ornamentum*, *apparatus*	32. 37.
Vmdæmi *dijudicatio*	143.
Vmfang *lucta*	182.
Vmfram *prater*	168.
Vmhuerfis *circumcirca. p.*	
Vmhyggia *cura*	89.
Vm mæli *mentio*, *commemoratio p.*	
Vmfia *cura attentio*	5.
Vna *delectari*,	72.
Vnna *favere*	
Vnadarfamligt *delectabile*	118.
Vnderhyggia *astutia*, *dolus*	221.
Vnst *usque*	295. 176.
Vpkinda *incendere excitare*	22.
Vpreist *coitio ad arma*	146.
Vrrada *expedire*	180.
Vrlkurdur *sententia iudicialis*	70.
Vtifkiemma *cubiculum.*	234.
Y.	
Yckar *vestrum*	
Ydrafz *pænitere*	13.
Ydur *exta*	202.
Yfer ferd *transitus*	
Yferlæti *gratia*	56.
Yferrad *potestas*, *victoria*	136.
Yferttigin *superatus*	145.
Yglaz *torvis oculis intueri*	277.
Yl, ylke. *plur.* yliar *planta pedis*	5.

Yn-

Ynde *delectatio* 71.
Yrkia *carmina condere* 35.

Þ.

Þà *acceptavit*
Þa *tunc p.*
Þarfleiſa *non neceſſarius, importunus*
Þelalauſt. *ſine gelu* 1.
Þiggia *acceptare.*
Þil *ſponda* 236.
Þiod *populus*
Þogull *taciturnus triſtis.* 39.
Þoka *nebula* 152.
Þoka *ſemovere.* 12.
Þorp *prædium* 229.
i Þra *obſtinatè* 273.
Þraum *limen, extremitas* 275.
Þratt *ſæpe, nimium* 212.
Þraut *experimentum* 128.
Þrek *audacia tolerantia* 274.
Þrekvirki *experimentum fortitudinis* 183.
Þreita *experiri, certare.* 155. 186.
Þreita hamingiu *fortunam experiri* 220.
Þrifa *apprehendere* 59.
Þriota *deficere* 72.
Þriotſka *obſtinatio* 8.
Þrolke *virium incrementum*
Þroſkaligur Þroſka vænligur *vegetus* .9 206.
Þrot *defectus* 108.
Þueingur *calceorum ligamina* 9.
Þuerra *imminui*
Þurfe *indigus* 193.
Þylia *muſſare.* Þuldi i gupner ſier 192.
Þyngd, Þyngſl *ſenium morbus* 87.
Þys oc vopnabrak *tumultus.* 135.

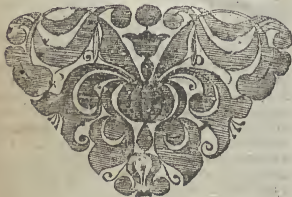
FINIS. L

Stafwa-willorna rättas sålunda.

blad.	rad.	läs.
3.	34. heiter — heirer.	
64.	31.32. deleantur.	
68.	27. augan — aungan	
80.	24. galda — g alda,	
109.	2. flutt — flutt	
145.	9. færur — lætur.	
159	6. flein — ftein.	
218.	4 fie — fie	
27	. 20 full. — fuul	

In Notis.

1. 26. 1696, — 1596.
18. 23. facta — fata
57. 10. eorum. transfer ad init. feq. verfus.
96, 14. endi umlangan - um endilangan,
100. 10. leg. þuffar, hrimþuffar, þuff a blendingar

MONUMENTA LAPIDUM ALIQUOT RUNICORUM

HENRICUS CURIO LECTORI S. P. D.

Constitui propediem lapides Runicos, qui ingenti numero delineati ærique incisi in Archivo Cancellariæ *Regiæ servantur, cum accurata* Dn. LAURENTII BUREI, *R. Archivi Secretarii, explicatione in lucem emittere. qui dum editioni parantur, en tibi, lector benevole aliquot ex ijs, quos Regni quondam Antiquarius* JOHANNES BUREUS *delineaverat, qui quasi sponsores erunt ceterorum suo tempore subsecuturorum vale.*

1. Vpsala Domkyrkia under pilaren

Igimun ... Þorþr sum for til Girkha gut sun i ... g. at Iulbiarn in ubir ... st fadur sin ... *Igimun ... Thordr qui in Graciam profectus est; ...*

2. Tosta i Vellinge

... lit reisia stein aftir Gerder auk Vtirik syni sino: onar vatþ taudr i Girkium. ... *Erigi fecit lapidem in memoriam Gerderi & Vtrici filiorum suorum: quorum alter in Gracia mortuus*

3. Falebro

Stauþingr lit risa stin eftir Arna sun sen. Han fyr baurt lant þelfi auk Euriki iugu runer eftir bruþur sin. *Staudingr filio suo Arna lapidem posuit. Ille extra patriam abiji. Lanthelfi & Euricus in memoriam fratris runas inciderunt.*

4. Hillesiö Strandhäll

Redu Geirmunt auk Geirlaug maudumi. þa fingu þau sun Iaþ. han truknadi in sunte. sidan þa frey ... þrk ha ... insa. þa fingu þau ... mar. Eie lifþi hun hit ... hon fik Ragnfastr i snutastaþum þa varþ han rauþr. auk sun si þan ia (in) moþir kuam at sunar arsi. þa sik hun Erik. þar varþ hun tauþ þar kuim Gierlaug at arsi Ingu tutur sin. þurbiurn skalc ritti runer. *Germundus & Gerlaug integra virginitate conjugium inierunt filiumq; Iathum procrearunt. Is natando periit. Postea ... huc usque vixit ... Ragnfasto in snutestaudum nupsit Hic mortuus est & filius una, materque in hereditatem filij venit Nupsit deinde Erico, & fato suo functa est Ibi Gerlaug in hereditatem filia sua Inga pervenit. Thurbiurn poeta sculpsit runas.*

5. Råstod i sponga sochn.

Hesvi auk Sirio uk Kiml litu raisa stein þina eftir Hulm-

Hulmstin brodur sin. *Hesvi, Sirio & Ketil fratri suo Hulmstin lapidem hunc posuerunt*

6. Helberga i dalby

Ifrid lir rita stain eftir þorþ brour sin: Hulmgir lit gera merki at Hulm ... *Thordoni fratri suo lapidem hunc pingi fecit Ifrid. Hulmgir monumentum fieri curavit in memoriam Hulm, ..*

7. Råstad i Speng sochn.

Hulmstin auk Inosvi litu reisa i stein istir Iubiurn fadur sin, auk giriþ isti *Hulmstin & Inosvi, patri suo Iubiurn lapidem erexeront, & Girid in memoriam ...*

8. J Sala torkemur.

Visti uk Alfson litu agua sten ytir Vlm h faþur sin uk Vlfast bruþur sin. Lifsten risti runi þisa. *Visti & Alfson incidi curarunt lapidem in memoriam Vlm patris sui & Vlfast fratris sui. Lifsten incidit runas.*

9. Ala i Wassunda

Vadralti hugvigi litu an raisa stain eftir Hulmstin faþur sin: Hul Hulmfrid at bonda sin. *Vadralti & Hugvigi lapidem patri suo Hulmstin posuerunt & fida Hulmfrid marito suo.*

10. Wassunda

Ingifastr lit raisa stain ifrir .. . fadur sin. Auk A[illegible] aftr bonda sin. *Ingifastr lapidem posuit ... patri [illegible] & Audr marito suo.*

11. Stånila hell i quarnströmen

SiguiÞr auk Inguar auk Iatlabangi litu rista [illegible] at Ingvar faþur sin, auk at Ragnvalt b[illegible]
Sigurdr & Inguar & Iarlaba[illegible]
runt patri suo Ingvar &[illegible]

12. Orby i Rasbo

Vigmuntr liti giri ſtein at ſik ſilfan ſluiaſtr mono. gu þ hialpi ſial Vigmunta riſtu i rim Hamuntr auk Efriþ gu merki at kuikum ſik. *Vigmuntur ſibi ipſi hunc lapidem fieri curavit homini prudentisſimo. Deus animam juvet Vigmundi. Literas incidit Hamundus, & picturam addidit Efirid ſibi vivo.*

13. Sundby i Funbo

Eneri Þ auk Ingigir litu raſa ſtin auk geri iur (bru) i ſunti iftir þuri faþur ſin. þuri lit gira ſill-aus ftr Ingþur kunu ſinar auk ftr ſrr. *Enerith & Ingiger patri ſuo Thuri lapidem poſuerunt, & pontem in freto: Thuri ſubſtructionem uxori ſuæ Ingithuræ fecit & ...*

14. Sponga

Gij auk Suein Þier reitu ſtein at Birſa faþur ſin goda. Iſefaſtr ing ſteinatieſu bõta. unge Erþam ſun þor gerþar goþa *Gy & Suein erexerunt lapidem Birſæ patri ſuo bono. Iſefaſtr lapidum congeriem ſaxo auxit; & juvenis Ertham filius Thorgerdi boni.*

15. Norby Runahäll i Bondekyrka ſochn.

Sighviþr ſun Kilaughar reiſti runer iftir Raghnilfi ſunu ſina. *Sighvidr filius Kilaugar incidit runas filio ſuo Raghnilfi.*

16. Harg

udlef auk Sihuid Raljulf arfs arfain litu haugna n aftir faþur ſin oc Sigborg moþor hons. *Gud- & Sihvid Raltulfi heres incidi curarunt lapidem i ſuo & Sigborgæ matri ejus.*

17. Selånger

þurir heidin auk Harſr reiſtu ſtein ſin. *Siuhurd & Thurir hei*

heidin (ethnicus) & Harser posuerunt lapidem hunc Thurd Siarchæ patri suo.

18. Niurunda

Bergsuain uk Sighnastr uk Fridi raistu stain þinsa aftir Buri faduri sin, iusar þaibn merkti *Bergsuain & Sighvastr & Fridi lapidem hunc Buri patri suo erexerunt. Jusar monumentum signavit.*

19. Järsjö Prestegård

Vnulfr auk Fiulvar ristu stin þinsa iftir Tiuto fadur sin Hridulf sun auk at Haurlau mudur sina Fiulvars tutur a vitguþ staþum *Vnulfr & Fulvar lapidem hunc Tiuto patri suo Ridulfi filio posuerunt, & matri suæ Haurlau Fiulvari filiæ in Vitguthstada.*

10. Hökahufud

Riskvidr lit aguast. Gumi litu rita stain aftir brodur sin Ingibiarn. goþmunt risti Runar. *Riskvidr formari lapidem, & inscribi Gumi fecit fratri suo Ingibiarn. Goþmundus literas incidit.*

21. Staby kyrkemur

Suain auk Sibi Gunar litu risa stin ate Amkel fadur sin, kirist hialpi fiel Amkels *Suain & Sibi Gunar Emchillo patri suo lapidem erexerunt. Christus animam juvet Emchilli.*

22. Funbo Kyrkegolf.

Arlvaiþ. Iorvidr

23. Åkerby.

Iolfast lit rita sten auftir son sin Asa auk Erstin ysti IrulfK. [Rulif] *Iolfast pingi fecit lapidem filio suo Ase, & Erstin Rulifo.*

24. Wälsätra.

Þorgisl auk Gisl litu raisa stain iftir Suein faþur sin. *Torgisl & Gisl patri suo Suein lapidem posuerunt.*

Jari uk Arl uk Hulbiurn litu rita ftino þiffi u girva. bru þifa apt:r Iufur fa; ur fin *Iari, Arl & Hulbiurn pingi lapidem hunc patri suo Iufur & pontem ipsi fieri curarunt.*

26. Ballingstad.

Fastbiurn uk þur:þr litu rita ftin þino aptir Ingifaft buanta fin. Guiþ hialpi hans ant au guþ fivir. *Fastbiurn & Thurudr inscribi fecerunt lapidem marito suo Ingefasto. Deus animā ejus iuvet & cognata Dei.*

27. Eneberga i fröslunda.

Gifl auk Igmuntr godir tr:gar gira litu merki at Halfcan faþur fin, auk at Ayutl moþur fina. guþhialpi fel hena. *Gisil. & Igmuntr boni socij Halfdano patri suo monumentum fieri curarunt, & matri suæ Aitisl. Deus animam ejus iuvet.*

28. Råby i Håtuna.

Geirvi au Imula riftu ftain þina aftir Onunt fodur fin Ifva au:tr tau þr meiþ Gunari. g: þ hialpi on onuntr *Geirvi & Imula lapidem in memoriam patris sui Onunti erexerunt. qui in Oriente mortuus cum Gunaro Deus juvet animam Onundi.*

29. Håtuna.

Ruþilfr lit gira mirki þifa if:ir Igmunt fun fin. *Ruthilfr monumentum Igimundo filio suo fieri curavit.*

30. Gran.

Vikigar auk Belfi auk Egikar [Ekigar] ... r riftu ftain þino ef ir Guþrik faþur fin. *Vigichar & Belfi & Egi har lapidē posuerut in memoriam Guthrici patris sui*

31. Alsicke.

Hulmair auk Vni litu raifa ftain þin eftir Sota faþur fin *Hulmair & Vni in memoriam atris sui Sotæ lapidem erexerunt.*

Emål-

Þore lit raisa stin þina iftir Rolif sun sin gu þ hialpi ant hans. Fotr rißti. *Thore lapidem erexit Rolifo filio suo. Deus animam ejus iuvet. Fotr literas incidit.*

33. Strånnsta i Wassunda.

Suarthofþi let raisa stain þinsa eftir Onut sun sin gu þ hialpi at hans auk olum kristnum. *Suarthofdi lapidem hunc Onvndo filio suo posuit. Deus animam ejus juvet, & omnium Christianorum.*

34. Smedby i Wassunda

Saksi lit gera merki þesse iftir Aist faþur sin auk þorgun sun sin. *Saxo monumentum hoc patri suo Aist, & filio suo Thorgun posuit.*

35. Steninge

Herlief auk þurger þr litu raisa stain þina at Sebi faþur sin. styrdi austr skipi meþ Gunar i Eske letu. *Herleif & Thurgerdr lapidem hunc Sebi patri suo posuerunt, qui naves in oriente rexit cum Gunaro in Ascbelatu.*

36. Briesta i Norsunda.

þurfastr auk Itilviþiu litu stain rita iftir þulstein faþur sin. gu þ hialpi hont hons. *Thurfastr & Itilvidiu pingi lapidem fecerunt in memoriam Thulstein patris sui. Deus animam ejus iuvet.*

37. Hamarby i Wikz gårde.

Olafr uk Gunilr litu reisa stin iftir Guna sun sin. uk Kitil lit iftir broþur sin. Vbir risti runa. *Olaus & Gunila lapidem posuerunt in memoriam filij sui Guna, & Kitil in memoriam fratris sui. Vbir runas incidit.*

38. Elfborg

Oki Nisu lit gera stin þina ivir ... Nigg bro þir sin.

39. Skipsås Kyrkia i Östergötland.

Tær ligg Brudd i Rikstarum ok Gitoh. biþ hum vara pater noster þeira sahl til ro ok til nader allum krist-

nom shalam. Y. t. R. h. *Hic requiescit Brud in Hik stadum & Giteh. Oremus pater noster animabus ipsorum in requiem, & omnibus Christianis animabus.*

40. Botkyrkia Kyrkegård.

Kare gerþ sten iftir Biorn frenda sinn. Suens sun oc Benkfriþ ei kalvorvidi i auþe hans. her ligg han undir steine þinna. Benkfride let gera epter sun sin. *Kare lapidem posuit in memoriam consanguinei sui Biorn filij Suenonis & Benkfrida in kalvorvidi, in pradio ejus, hic requiescit sub hoc lapide. Benkfrida filio suo fieri nuravit, Qui leget & nescit vir nobilis hic requiescit. Sit mundus forde Biorn dic tu Christe precor te.*

41. Hilþiur Speching oh Schalþr kueþr.

Ta holþa i Suitioþ Stiorna, ſma manna blifva friborna: Vetr oh Summar ga omkring, Taka stora borgar in. Suo skal sic frogþa huar oc ain Sem i Sui þiot egha heim. *Hildiur sapiens & poeta canit. Cum indigenæ & avitorum bonorum heredes, rerum in Suecia potiuntur; humiles nobilitantur. prætereunt hyems & æstas, occupatis magnis Castellis. [h. e. ab ætate in ætatem] lætabitur quicumque in Suecia possidet bona.*

42. Biorn uk Hulfastr uk Ionlitu giera Bru at Þostin brodur sin. Vbir risti runi. *Biorn & Hulfastr & Jonas pontem fieri curarunt in memoriam Thorstin fratris sui*

42. Forsa Kyrkering

43. Stockholm wid sijderström

Karlauk oþisle li-u re . . . urna fadur

44. Rogsta

45. Ramsiö i hwitinge sochn

46. Röks Kyrkemur i Östergötland

47. Wistämna i Wallersta sochn i Östergotland.

48. Tuna stenen i Helsingland.

DROTTKVÆDTT,

I.

FOrſeta fader ſuæru
Fæddur ſex ara mændri
Kienniſt nafnfrægur Naunnu
[Nam þo , af, litt okamad]
Harm færir ſtord i ſtormi
Stillir þan Gridar ſnillin
At þat folgin veit audar
Aktanda litt an maktar.

II.

Koma fram kiend vel dæmi
Kialarfars fleita tali
Anna til adurrennu
Ara ſem fordum varo:
Drott kued ec Gauta Glettu
Guſt um oc ſakabuſtar
Ogrædi unnlol baudar
Armgriots regn ſkioma ſuarma.

III.

Gauta þar drottar gatum
Getin ſu morgum vetrum
Adur en i Manhandur
Er kiæmi: margir ræma.
Eingin veit alma tunga
Allir ſig þ adan kalla
Fridara folk at ræda
Frons benders mordur lenda.

IV.

Voro þeir vaskir Gera
Viſar off bokin þuiſa
Fit rudu faer betur
Fylkingar ſteiptu ylka:

Gu-

Gudur ut ſtranga ſtodo
Staung ſeru skildu þietta
Voll i vakrir gullu
Valludrar hermudi.

V.

Vult huad ad Vidblins galta
Verda nu þeirra ferdir
Syſtir i ſuartri ruſtu
Sofa nu viſt koldaſnar ?
Verianda veltir ſyriar
Voll i Aſgards follum
Auld ſang varar vid eingin
Æ keik oc brogdott leika.

V I.

En ſa uppgrefur monnum
Fikur fornbrialun leika
þecking oc þannin nockra
þat aldarfars ſua kuad ek.
Ordſtijr hans allar beri
Alldir oc virding halldi
Giefur ſa Gautum hæfa
Ginnigarlauſa minning.

V I I.

Viſt eirn af briotr Oſtar
Er girdils ſa med firdum
Riettdæmi oc glæ.omar
Einkiendur Sualendis.
Leiſir ſa efri æfi
I ſinum vel utrimar
Vndurverk ſeima ſendir
Sa skriftum loſinai.

JONAS Rugmann
Iſlandus. fecit.

M

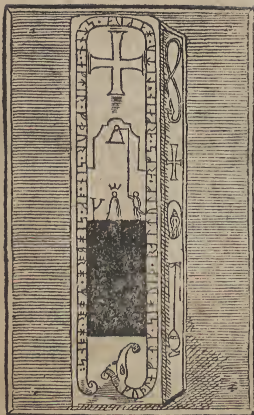

N

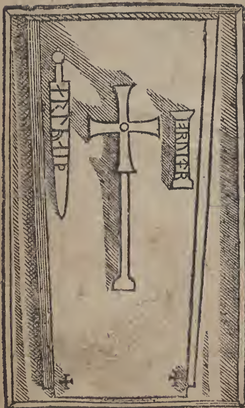

N 2

N 3

N 4

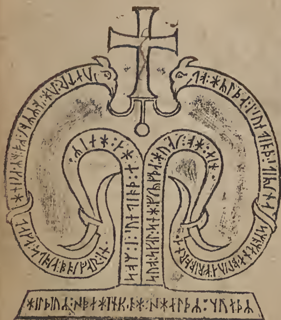

öster

öster

42 Forßa Kyrkering

Wistämna i wallersta sochen i östergötland 47

F I N I S

